

MONUMENTA
HUNGARIAE HISTORICA.

DIPLOMATARIA.

XV.

MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA.

MAGYAR
TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

K I A D J A

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

TÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGA.

ELSŐ OSZTÁLY: ÖKMÁNYTÁRAK.

TIZENÖTÖDIK KÖTET.

PEST, 1870.

EGGENBERGER FERDINÁND M. AKADEMAI KÖNYVÁRUSNÁL.

DIPLOMATARIUM ALVINCZIANUM.

ALVINCZI PÉTER
OKMÁNYTÁRA.

A M. TUD. AKADEMIA TÖRT. BIZOTTSÁGA

MEGBÍZÁSÁBÓL KÖZZÉ TETTE

SZILÁGYI SÁNDOR,

M. AKAD. L. TAG.

MÁSODIK KÖTET.

1686. AUGUSTUS 27-dikétől—1688-ig.

PEST, 1870.

EGGENBERGER FERDINÁND M. AKADEMAI KÖNYVÁRUSNÁL.

ALVINCZI PÉTER
OKMÁNYTÁRA

ERDÉLY VISSZACSATOLÁSA FELETT A MAGYAR KIRÁLYLYAL S
MEGBIZOTTJAIVAL FOLYTATOTT ALKUDOZÁSOK TÖRTÉNETÉHEZ.

1685—88.

MÁSODIK KÖTET.

Scherffenberg uram levele 4. Septembris Anno 1686.

Celsissime Princeps, Domine mihi colendissime.

Obsequiorum meorum paratissimam commendationem. Non dubito quin Celsitudo Vestra occupationem Budae ultro quidem resciverit, nihilominus si hoc non factum sit, Celsitudo Vestra a praesentatore hujus eandem cum omnibus circumstantiis perceptura erit. De reliquo Celsitudini Vestrae me officiose recommendare volui permanendo

Ejusdem Celsitudinis Vestrae

servus obsequentissimus

Fridericus Comes de Scherffenberg.

Ex castris ad Budam positis, die

4. Septembris 1686.

Szecsori Budáról Csáki László uramtól hozta levél 12. Septembris 1686.

Méltóságos fejedelem, nekem jó kegyelmes uram, nagyságodnak alázatosan szolgállok.

Alázatosan akarám nagyságodnak kegyelmes uram megírnom: 2. Sept. két óra tájban délután négy felől megostromolván Buda várát, két óra alatt vége lett, Isten kézben adta kevés kárral, de pogánynak nagy romlásával, kegyelmes urunk római császár győzedelmes fegyvere által, már nagyságod kegyelmes uram állandó securitásáról ha gondolkodik, talán nem illik késedelmezni, kiben nagyságod ha mit parancsol, tiszta szívvvel kész vagyok szolgálnom. Ezzel nagyságodat Istennek ajánlom. Budán 4. Septembris 1686.

Nagyságod alázatos szolgája

Csáki László.

Római császár ő felsége levele sub dato 30. Sept. 1686. Marchisio hozta Fehérvárra. 22. Novembris 1686.

Leopoldus Divina favente Clementia Electus Romanorum Imperator, Semper Augustus.

Illustrissime Princeps sincere nobis dilecte. Post exaltatas denuo operationes campestres, Budam multo sanguine et labore expugnatam, Turcarumque exercitum partim caesum, partim usque ad Ossekrenses Pontes rejectum, aequum et necessarium, nec minus pro ratione status et belli conveniens judicavimus, tempore modo rigidiore ingruente militiam nostram e Campo ad quietem reducere, et certam illius partem, prouti anno elapso in superiori Hungaria, ad Hyberna collocare, quatenus corpora sua curare, viresque continuis vigiliis et conflictibus debilitatas resumere, et victorias a divina bonitate concessas, futuro verno tempore contra communem Christiani nominis hostem ejusque asseclas, eo majori valore prosequi et continuare valeat. Commisimus itaque benigne hujus negotii, in militiae directionem nostro Camerario, Marescalli Locumtenenti, et constituto Colonello Antonio Comiti de Caraffa, a quo eas quae sinceritatem vestram concernunt, pluribus percipere, fidemque dare poterit, minime dubitantes, cum cujuslibet fidelis Christiani munus exigat, omnibus modis cooperari, ut Exercitus noster in dictum finem, et pro defensione patriae restauretur, et conservetur, sinceritatem Vestram quoque, omni necessaria assistentia eatenus prompte adfuturam. Cui de reliquo gratiam nostram Caesaream et Regiam in omne tempus confirmamus. Dabantur in Civitate nostra Viennensi die trigesima Mensis Septembris. Anno millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto, Regnorum nostrorum Romani vigesimo nono, Hungarici trigesimo secundo, Bohemici vero trigesimo primo. Leopoldus Hermannus M. Badensis. Christophorus Dorsch m. p. Joannes Adamus Vober m. p.

Urunk titulusa Illustrissimo Michaeli Apafi Electo Transylvaniae Principi quarundam Partium Regni Hungariae Domino et Siculorum Comiti Syncere nobis dilecto.

Portai kapitány Baló Mátyás uram levele urunknak 17. Octobris 1686.

Kegyelmes uram.

Eszéknél eum praesenti adá meg Ujvári uram az nagyságod kemény parancsolatját, melyből az postáknak ritkán való küldéséért nagyságod nehézségét nagy szomorúsággal szivem fájdalmával értem, és nagyságodat alázatosan kérem: igaz mentségemet megértvén, az iránt való nehézségit rólam kegyelmesen elvenni méltóztassék. Bizony megvallom kegyelmes uram, én örömet a postákokt mellőlem elboesátottam volna, de Eszéknél felmenetelünkör azt mondá a vezér, Budáig el nem boesátja; ott az harez után az obsidio alatt egynéhányszor supplicáltam, de mindenkor csak az volt válaszom: Nagyságod megirta, követit küldi, s elhiszi, Ibrahim passával, ki Lippától jö, az követ is jö, ha elérkezik, az után meg lehet; azonban elriadván Buda alól, s elől találván Ibrahim, hát csak Balásházi uram van véle, kiért is bizony nem kiesiny harag volt, én pedig bizony elég orezázást szenvedtem miatta. Azután utban lévén Eszékiig nem is lehetett sollicitálni, oda érkezvén alig tudtam lóra ülni, mégis minden nap felmentem s sollicitáltam, de onnat is egy hét telt belé míg elboesátá a postákat. Abban is bizony munkálkodtam, ha meg akarják mondani Balásházi uramék, hogy pénzzel fogadjak embert; de arra senki fejét venni nem meré, mert el lévén vágva az eszéki hidak ott senki vezér فرمانja nélkül által nem jött, mely ha nála nem volt, mindenekből kirázták s keményen megverék, mihelyt a fermánt kiszerezhettem, én nagyságodat mindjárt tudósítottam az akkori dolgokról, ha elmehettek a posták.

Ujvári uram minckelőtte ide érkezett, előtte való nap meghozták kapura Tömösvárról az hirit, Erdélyből ember jö, s várták, de ha az nem lött volna is, én ő kegyelmét el nem titkolhattam volna, mert bizony másokat is subordináltak, s úgy vigyáznak rám, jö-e valaki Erdélyből avagy nem. Az minap az kihája azt mondá: úgy hallja, hogy alattomban hozám jö és mégyn Erdélyből az ember, ki mindent meghoz,

de meglássam effélében meg ne érjenek, mert nekem is rosszúlészen dolgom, ők is inkább elhiszik, hogy a mint hirdették, németes Erdély; micsoda praetextussal jelentetem meg az ő kegyelme ide való jövetelét, maga referálja. Megértvén a vezér ő kegyelme jövetelének okát, csak azt mondta, el ne menjen Péter-Váradjáig, mert onnét nagyságodnak izenni akar, az estve ide érkezvén, mindjárt megtaláltattam Skerlet uram által, s csak azt mondta: elmehet a posta, nem izen semmit, mert nem érdemli meg, hogy nagyságod egy emberével meglátogassa. Ma ismét Skerlet uramhoz virradta előtt menvén, mondá ő kegyelme, azután ismét hivatott volt a vezér, panaszképen sokat emlegette: Az császári peccét itt jár szomszéd-ban alkalmas időtől fogva, s egy ember ide küldésével nagyságod meg nem tisztelte; akár ki légyen és akár mint járt légyen, de ő nagysága is szintén olyan grádusban levő fővezére hatalmas császárnak mint akár mely ő nagysága előtt levő fővezérek, sőt míg privát állapotban volt is, nagyságodnak jó akarója volt; és ha nagyságod *jure amicitiae* nem cselekedte, ugyan mint fővezérit meg kellett volna látogatni, mert ő nagysága is szereti a maga becsületét, s nem úgy az ajándéknak, mint az becsületnek örül: melyet praestálni ez előtt az erdélyi fejedelmek el nem mulattak.

Tovább continuálván beszédit mondta: Ihon Erdélyben a császár ellenségit bebocsátták, s ott tarták; de gondolván azt, hogy csak váratlan ment be az ellenség és készületlenek voltak az ellent való állásra, azt csak elhallgatók. Azután magok behivák, hogy hadra ki ne menjenek s az nyáron ott tarták, azért se szóltunk. Harmadszor nekik adózának, ezt is csak elszenvedtük, s azt írák, hogy másképen nem tudhatták ki az országból, holott azt is alkalmasint tudjuk mint volt. Az előtt mikor az erdélyi fejedelmek hadra mentek élést adtak hatalmas császár hadainak, most egy pohár hideg vizet meg nem érdemlettek. Én a többit posthabeálván, mivel arról már sokszor volt szóunk mondám, soha Erdély éléssel nem tartozott, hanem mikor Lengyelországra hadakoztának, a miatt praestáltak is; arra mondá ő kegyelme: úgy vagy, ezek is úgy tudják, de mikor a német ellen hadakozik, akkor személye szerint kell elmenni a fejedelemnek az ország hadai-

val, vagy valami élés és pénzadással megváltani; de ha többször német quártélyozót boesát be Erdély, azzal megtudják, hogy már nem hivei hanem ellenségi hatalmas császárnak; de hitesse el Erdély magával, hogy ha úgy tartják is, hogy rossz a tatár had a német ellen, jó lesz ő ellenek, és egy holnap alatt felültetek száz ezer tatárt, beküldöm, elmegyén az azok mellett az erős helyek mellett, a melyekben magokat az némettel együtt a nagy rendek vonják, de úgy bánnak az országgal, hogy soha Erdély el nem felejtí, megváltí, ha a német elveszi róla. Tudja-e Erdély, hogy ugyan keresve keresi a német azt, hogy hazudhasson Erdélynek annyit, hogy a tatár elpusztítsa, elsöbben erőlténitse meg jól, s a megmaradt néppel csak úgy bánják könnyen azután, mint Magyarországgal.

Ujvári uram ideérkezésekor tudakoztatá a vezér ő nagysága, Bécsből a követek megjöttek-e; én mint postától értett dologra mondám, úgy mondja a posta nem hirdették ugyan, hogy utban volnának, s nem sokára megérkeznek, de félek rajta, másonnét megírják hazamenéseket.

13-a Octobris Eszéktől felkelvén ide jövének Péterváradjához, kit a törökök hinak Váradinnak, és jóllehet a szerdárt és a maga tihaját ez előtt 12 nappal Eszéktől az hadaknak nagy részével Erdődnél elkülde által Szegedre segéltségére, és mint jártak nem tudom, de az táboron hirdetik alattomban, hogy megvették volna, quidquid sit, maga a vezér minden impedimentumit itt hagyván, könnyü szerrel 25 napig való éléssel s az Galga szultánnal most megyén az Dunán, hirdetik azt is, Tömösvárig el menne, s onnét térne meg, de nem bizonyos, elküldött, azt mondá Skerlet uram, az Nuradim szultán után is, hogy Várad tartományára jöjjön téli quártélyban.

Az császártól 10. Octobris Eszékhez érkezék meg az Referendam*) közönségesen beszélík, a császár azt mondta volna: Eb helye Budának, e jövő nyáron azt visszaveszi, penig hogy a vezér s az had éppen vagyon, minden ebért**)

*) Talán referendarius.

***) Talán: ebeít ?

mindgyárt megölette, úgy beszélnek, és elküldött minden országra hadak után s resolválta magát, hogy czután már megél, nem vadakat hanem országokat vadász maga jelenlétével.

Követet ha nagyságod küld, Landor-Fejérvár felé jöjjön s onnét ide Péter-Váradjához, mert ez, ha az hó le nem hajtja, talán karácsonyig nem megyen Landor-Fejérvára.

Székes-Fehérvárra, Szigetre, Kanisára mind élést mind embert küldc Eszékttől, mint állhatják, már ökö tudják. Safenberget küldötték volt Sziget és Kanisa felé, s utjában Simon-tornyát megvötte, most úgy hallatik, budai főgenerális lesz, ezeket másónét inkább hallni. (igy)

Az követtel az Istenért, nagyságod ne késsék, had esenedesdjék, és ne kiáltson minden rosz török németesnek.

Mesterségesen kerityén némely leveleket kezemben, Tökölyi 25-ik Septem. azt írja ide Buda felől nem csak*) hanem ugyan bizonyosan beszélnek, hogy oda vagyon, Munkács is oda lesz annak alkalmatosságával, tudván azért kegyelmed, Erdély nekem az nagyobb ellenségem, felséged felnyilt füllel szemmel légyen, az Erdélyből következhető gonoszoknak praeveniálását venné eszében az fővezérnél, avagy az én személyemnek abban eszközül való vételét (már deákul facerem facienda ex devotione et obligatione mea) másban, és valamelyet Buda alá irt vala az erdélyiek dolgában tovább is magamat nem immittálom, és eddig is nem securusá tegye ez iránt a fővezért, az minap egy becsületes ember monda: hitessük el magunkkal Sorbán mondotta: csak hamarébb mind az két ország német kézre kerülne. Erdély három vajdának kénesét nyelte már el, de egyszersmind kihuzza a gyomrából. Ezek kegyelmes uram, az melyeket mostani alkalmatossággal nagyságodnak alázatosan meg kelle írnom; míg kegyelmes uram itt kelletik nyomorganom, ha Isten beteges állapotomból valamennyire engedí, hogy felépülhessek, nagyságodhoz, s az hazához tartozó kötelességem szerént vigyázni, s azokról nagyságodat tudósítani el nem mulatom. Nagyságodnak én is alázatosan könyörgök, ne hagyjon, mert

*) Itt három szóra üres hely van hagyva.

bizony itt halok meg éhél, sohol bizony 16 talléromnál több nincsen, s hogy ily villongó állapotban van dolgunk, költsön is nem találók. A budai nagy szorulásban kértem volt Oszmány agától száz aranyat, de a bizony oda vagyon: soha bizony nyomorultabb állapottal kapichia ezek között nem lakott; az egész föld puszta, vagy olesó vagy drága, de csak a táboron kell vásárlanom mind abrakot, szénát, a tatárok mia sehová nem járhatni, mert absque omni personarum respectu a törököt is ezek vágják ölik; az én eselédimet penig, a miesoda humorral Erdély ellen vagynak, bizony mindjárt megölnék, hogy azért nagyságod Ozman agának azon száz aranyokat megküldje s tovább való kegyelmességét is hozzám mutassa, nagyságodnak mint kegyelmes uramnak alázatosan könyörgök.

Kegyelmes uram tovább is busitanom kell nagyságodat beteges állapotom miá, alázatosan esedezven nagyságodnak, méltóztassék más becsületes hivét helyettem ide rendelni, mert bizony annyira vagyok a sok alkalmatosság miá már csak Isten tudja. Ezek után Isten nagyságodat, s méltóságos fejedelmi házat édes hazánk megmaradására sokáig jó egészségben éltesse kívánom. Ex castris Turcicis ad Péter-Váradja positis 17. Octobris 1686. Nagyságodnak alázatos és méltatlan szolgálója

Baló Mátyás.

P. S. Már egynéhányszor tudakoztatta a vezér, mi az oka, fermánt küldött, hogy nagyságod az ő nagysága levelére választ küldjön s még sem jő, én causáltam a sok tolvajokat, azok miá nem jöhetnek egyenes uton.

Gyulai Ferencz uram, urunknak ő nagyságának szülő levelének paráija, költ N. Bányán 21 October 1686.

Méltóságos fejedelmem, nekem érdemem felett való kegyelmes uram! Én Keresztesi Sámuel uram ő kegyelmével az pénzt ide hoztuk, akkor az Scherffenberg uram asscuratoriáját, quietantiájával együtt ide igiré, hogy adja, mihelyt az pénzt egészen administráljuk, és sokszor iterálván, hogy öt

száz tallér kilencszáz magyar forintot térszen, szót sem tött róla, mi is ahoz képest az pénzt mind úgy adtuk; és az mikor már az pénzt egészen percipialta, az Scherffenberg uram nála levő assecuratoriáját, és quietantiáját semmiképen ki nem adta, (noha az is mind pecsét nélkül vagyon, mint az melyeket én bevittem, csak szintén, hogy pecsétes missilis levelében includedalta volt, azzal különböztetik, hanem mind csak az ő felsége Rabbathának, és Rabbatha nélkül adott commissiójával kinált, kiben száz ezer tallér vagyon parancsolva; de én el nem vettem, mivel mi Scherffenberg urammal mint ő felsége plenipotentiáriusával úgy conveniáltunk, nem lévén semmi parancsolatja ő felségének újab nagyságodhoz és az országhoz, az melyet mi effectuáltunk is; de csak nem adá kezünkbe semmiképen, kit mind Keresztesi uram ő kegyelme, — s mind az nagyságod kövári udvarbirója Diószeghi uram megtud mondani, sok kemény szók is esvén közöttünk, én is az Rabbatha parancsolatja szerént való quietantiáját tőle el nem mertem venni, mert az száz ezer tallérnak annuálni láttattam volna, és ahoz képest oda fel talán annál többet kívántanak volna; mi az pénzt vissza is akartuk volna venni, de nem adták vissza; hanem kegyelmes uram az mely irást Scheffenberg uramtól ő nagyságától Inczédi Mihály uram ő kegyelme visszavitt Apahidától, talán azt kellenék utánam küldeni, azzal együtt, az melyet Szolnoktól hoztam vala, mert ezek is, csak hasonló pecsét nélkül valók, csak szintén azt tartom nehéznék, hogy úgy játszodtatják nagyságodat — s az hazát; Scherffenberg uram felől is becstelen emlékezettel lévén, melyre az én tehetségem szerént, bizony én is megigyekeztem felelni; megmondván, hogy csak játszodnak ő felsége hitivel és szavaival s plenipotentiáival, a diplomát in ea parte Scherffenberg urammal való contractust is elő számlálván néki, és hogy már ezután, hanemha az felsőbb ministertől fogva a legalább való muskatélyosig mind subscribáltatják a mit végezünk ő felségével, és hogy most látjuk, hogy egészen el akarnak bennünket törteni, de mi is mediatorokat keresünk, az kik instálni fognak ő felsége előtt mellettünk, mert az természet szerént való pogány is ezt soha Erdélylyel nem cselekedte, hitit meg nem szegte etc. bizony ha meg kell halnom is, de oda

fel is megmondom; Diószegi uram az dolgokat, jelen lévén, meg tudja mondani kegyelmes uram nagyságodnak volta képen. Az tiz ezer forintját Keresztési uram ő kegyelmé vissza vitte az pénznek; Caraffa Debreczenbe fog menni, Isten tudja ő felsége, az quártély dolga miben leszén, én már innen az nagyságod kegyelmes parancsolatja szerint felsietek menni ha Isten engedi, és nagyságodat jó alkalmatosságokkal kötelességem szerint tudósítani el nem mulatom; kívánván Isten nagyságodat méltóságos székiben, mind végig egész házával edgyütt boldogul éltesse. Nagy-Bánya die 11. Octobris Anno 1686.

Nagyságod méltatlan alázatos hive és szolgája

Gyulai Ferencz. stb.

Titulus. Az méltóságos erdélyi fejedelemnek nékem természet szerint való kegyelmes uramnak ő nagyságának alázatossággal irám.

Ugyan Gyulai Ferencz urunknak ő nagyságának szóló levelének páriája. Költ Szakmárt, 23. Octobris Anno 1686.

Méltóságos fejedelem, nekem érdemem felett való kegyelmes uram!

Nagyságod méltóságos nevével itt való commendáns uramat ő nagyságát köszöntöttem, az dolgokat az mennyire lehetet promoveálta, ugy látom, nagyságodnak jó szomszédja akar lenni, becsülettel emlékeztén mind az nagyságod méltóságos személye s mind az haza felől; s igyekezik is szolgálni nagyságodnak, az mint beszél; ide szóló levél nem volt nálam, nem ártana néki tisztességesen írni, ha nagyságodnak ugy fog tetszeni; mondá, hogy siettetik felmenetelemet az ő felsége ministeri, mi végre Isten ő szent felsége tudja, a mint-hogy bizony el is sietek, ha Isten engedi, az popule penig ijeszt bennünet, hogy quártélyozók nélkül nem leszünk, és hogy az Vaskapu felől mennének bé, az commendans penig rész szerint biztat, ugy hiszem nagy adással ha le csinálhatjuk dolgainkat, én kegyelmes uram mindenekbe várok az nagyságod kegyelmes parancsolatjától, az alatt is penig in-

structióm szerént igyekezem nagyságodnak, méltóságos fejedelmi házának, és édes hazámnak tökéletesen és alázatosan szolgálnom, valamint Isten segít. Az lovakot, melyeket nagyságod Scherffenberg uram ö nagysága számára küldött, praesentáltam, igen igen tetszetenek commendans uramnak mind az háموkkal együtt, generálisának agnoscálván ma is Scherffenberg uramot. Rabbatha uramnak ö nagyságának is mondá, kellenék egy csendes uri ló, az kinek Isten után, az ö felsége szíve és akaratja kezében vagyon. Ezzel kívánom az ur Isten nagyságodat méltóságos fejedelmi házával együtt békességes megmaradással áldja meg. Szakmár die 23. Octobris Anno 1686. nagyságod alázatos méltatlan hive és szolgája

Gyulai Ferencz s. k.

T i t u l u s : Az méltóságos Erdélyi fejedelemnek, nekem természet szerént való kegyelmes uramnak ö nagyságának, nagy alázatossággal irám.

Az lengyel királynak urunk neve alatt írt levél paráája 10. Novembris 1686.

Serenissime et Potentissime Rex Domine Domine benignissime.

Postquam Magnificus Dominus Constantinus Vyssinszki, honoratissimus Serenissimae Majestatis Vestrae Ablegatus, Legationem suam fideliter exequutus fuisset, revertitur ad Serenissimam Majestatem vestram pleno de omnibus documento ; qui dum veritatem rerum obligationemque meam, tam erga Regiam Majestatem Vestram, quam Serenissimam Rempublicam efficacissime declaraverit, plurimum confido, quod me atque universum hoc Regnum Serenissima Majestas Vestra, eo quo haecenus amore, deinceps etiam elementissime prosequetur. Interea Serenissimae Majestati Vestrae desideratas super hostes Victorias, omnemque vitae ac regnandi ex corde voveo felicitatem — Serenissimae et Potentissimae Majestatis Vestrae

obsequentissimus servus

Datum in Civitate mea Alba Julia mensis Novemb. 1686.

Gyulai Ferencz uram után vitt levél 13. Novembris 1686. Lotaringusnak. Praemissis praemittundis.

Serenissime Princeps Domine Colendissime.

Pro contestanda erga Sacram Caesarem Regiamque Majestatem, ac proinde totam Christianitatem inculpabili nostra devotione, officiorumque meorum at promptitudinis identidem declaratione nunc quoque in Augustissimam Sacrae Suae Matris Aulam peculiarem instituens Legationem, Generosos Franciscum Bagotai de Mikefalva, Vice Comitem de Küküllő amandavi, demandans eidem serio, quatenus Serenitatem Vestram nomine meo officiosissime salutaret, ac studia Serenitatis Vestrae salutaria, nobisque desideratissima amplecteretur. Serenitatem Vestram ideo officiose constitui rogandam, antelati Fidelis mei verbis nomine meo referendis plenariam fidem abhibere, ac negotia mea Regni Transylvanici afflicti promovere ne gravetur, Serenitatis Vestrae studia, ego quoque cum Regni Transylvaniae Statibus et Ordinibus omni officiorum genere recompensare non intermittam. Serenitati Vestrae in reliquo faustissimos rei successus et votiva approposolatia. Serenitatis Vestrae servus paratissimus.

Gyulai Ferencz után vitt levél 13. Novembris 1686. Excellentissime Domine mihi colendissime.

Pro commodo Christianitatis, et hujus Regni bono contestandaque erga Sacram Regiam Majestatem mea devotione: legatum meum Magnificum ac Generosum Balthasarem Macskási de Szt.-Márton-Macskása in Aulam Serenissimi Regis amandaturus, amicae Vestrae Excellentiae in me propensionem recommendare placuit, Excellentiam Vestram enixe petens, ea qua pollet autoritate cum coram Serenissimo Rege recommendare negotiaque ipsi commissa faventer procurare non gravetur, ut quocitius Regio stipulatus favore, ad me redire Vestraeque Excellentiae nos afflictaeque hujus Patriae status sibi magis magisque devincere possit. Qui dum negotia sibi

commissa vestrae Excellentiae expositurus est, fidem ipsius verbis adhibere velit amanter commendamus, Divinaeque Protectioni Vestram Excellentiam recommendamus. Datum.

Gyulai Ferencz után vitt levél 13. Novembris 1686. Marchioni de Bethun.

Excellentissime Domine Domine Amice Colendissime.

Antiqua illa nostra amicitia (qua per aliquot annos sincere inter nos colitur) nos compellit et affidat, Vestram Excellentiam ut de praesenti compellemus, inque ejus memoriam occuramus; ignosceat Vestra Excellentia, quod injuria temporum, in continuo literarum commercio nobis obicem injecerit. Interim rerum praesente statu ita postulante ad Sacram Regiam Majestatem legatum nostrum Magnificum et Generosum Balthasarem Macskási de Sz. Márton-Macskása expeditum Consiliarium (Tit.) Vestrae Excellentiae sincere commendamus, amicissime contententes, verbis ejus nomine nostro proponendis fidem adhibere, nostraque et Regni hujus negotia coram Majestate Regia ita efficaciter procurare, ut nostrum candidum affectum, realemque Regnicolarum propensionem sibi magis devinciat. Quae nobis dum promittimus, Excellentiam Vestram Divinae Protectioni recommendamus. Datum. Excellentiae Vestrae Amicus et Servus paratissimus.

Római Császár a Diploma után tött Resolútiója.

Responsa ad puncta Transylvanica. Ultimarie post expeditionem Diplomates.

Ad 1-mum. Quemadmodum animus nunquam fuit Caesareae suae Regiaeque Majestati, ut captivitatibus, de quibus Domini Legati queruntur in subditos, aut Incolas Transylvanicae procedatur, ita sumptis necessariis informationibus restitutionem detentorum, pro comperta rei veritate, clementissime demandabit.

Ad 2-dum. Similiter circa petitam refusionem precii pro pecoribus, uti praetenditur, abactis, si non in necessariam

militis subsistentiam absumpta sunt, Sua Majestas Sacratissima ex aequo providebit.

Ad 3-ium. Annuit quoque Majestas Sua clementissime, ut tractatus a Domino Principe Transylvaniae cum presbytero Dunod initus a commendante Zathmariensi, cui proxime transmittetur, in praesentia commissarii a Domino Principe deputati cassetur, cassato vicissim coram praefato commendante pariter exemplari tractatus illius in manibus Domini Principis existente.

Ad 4-tum. Secuta pro parte Domini Principis et Ordinum Transylvaniae rectificatione tractatus nuper hic Viennae conclusi, id quod de Comite Ladislao Csáki ibidem stipulatum est, rite observabitur.

Ad 5-tum. Et si multa quandoque a vulgo minus aequa spargi soleant, iis tamen fides non est habenda, imo certi esse possunt Domine Princeps et Ordines, Caesaream Suam Regiamque Majestatem, quae fidem ex operibus mensurare consuevit, pro modo ejusdem protectione sua Caesarea et Regia semper corresponsuram, et ejusmodi rumores secuta praefata ratificatione Transylvanica facile cessaturos.

Ad 6-tum. Expulsio Tekelii ex Transylvania clementissime a Majestate sua approbatur, et in proprium Domini Principis et Ordinum cedit emolumentum, utpote quibus infensorem hostem eodem Tekelio illi Principatui inhiantem non esse constat, interest quoque amborum partium, ne perfidis hujusmodi rebellibus receptacula ultro citroque praebeantur.

Ad 7-um. Jam demandatum est Domino Generali a Scherffenberg, ut quamprimum una cum copiis Caesareis ex Transylvania egrediatur.

Ad 8-um. Quoad Debretinenses (sic) informationes necessarias expetet Sua Majestas Officiorum D. D. Legatorum peculiarem desuper habitura considerationem, interim vero executione, quam a Domino Generali Caraffa Debrecinenses verentur, supersederi faciet.

Macskási uram credentiája Lengyel országban.

Excellentissime Domine mihi Colendissime.

Pro commodo Christianitatis et hujus Regni bono, contestandaque erga Sacratissimam Regiam Majestatem mea devotione Legatum meum Magnificum ac Generosum Balthasarem Macskási de Sz. Márton-Macskása, Tabulae meae Judicariae juratum Assessorem, Comitatus Szolnok interioris Comitem Supremum, in Aulam Sacratissimi Regis amandaturus, Amicae vestrae Excellentissimae in me propensione recommendare placuit : Excellentiam Vestram enixe petens, ea qua pollet autoritate, cum coram Serenissimo Rege recommendare, negotiaque ipsi commissa faventer procurare non grave tur, ut quo citius Regio stipulatus favore ad me redire ; Vestrae que Excellentiae nos, affictosque hujus Patriae Status sibi magis magisque devincere possit. Qui dum negotia sibi Commissa Vestrae Excellentiae expositurus est, fidem ipsius verbis adhibere velit, amanter contendimus, Divinaeque protectioni Vestram Excellentiam recommendamus. Albae Juliae 13. Novembris Anno 1686. Excellentiae Vestrae ad officia paratus.

Pekri Lőrinczné asszonyom obligatiója.

Nos Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniae, Partium regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes. Datum pro memoria per praesentes significantes quibus expedit universis : quodgenerosa Domina Catharina Petróczy Szidonia generosi Laurentii Pekri de Pekrovina consors ; coram nobis personaliter constituta vitae ac existimationi dicti domini et Mariti sui ex zelo suo conjugali consulere volens, matura et digesta intra se animi sui deliberatione et habita sponte ac libere confessa est pariterque retulit se ipsam ad observationem universorum articulorum et clausularum proxime subsequentium punctorum obligantium obstringentium apud se determinaverit. Quorum quidem punctorum tenor et verbalis continen-

tia sequitur ia hunc modum, hungarico idiomate descri ptum. 1. Hogy édes ura Pekrovinai Pekri Lőrincz ennekutána teljes életének napjaiban, mi magunkhoz, fejedelemasszony szerelmes atyánkfiához, sőt szerelmes fiunk második Apafi Mihály, nemes Erdélyországá választott és confirmált fejedelméhez is, igaz és hiv, ellenséginknek ellensége, jóakaróinknak pedig jóakarója, és ez hazának is igaz tagja leszen. 2. Sem Tökölyi Imrével, sem mellette valókkal, sőt másokkal is az mi magunk, fejedelemasszony szerelmes atyánkfia, sőt megirt szerelmes fiunk, sőt ez haza gonoszakarói közül senkivel is, sem irás, sem izenet által, sem pedig egyéb titkos utakon módokon nem tractál s nem colludál. 3. Ez hazában mint mi igaz hívünk, s ez hazának is igaz tagja, magát mindenekben úgy viseli. 4. Ez hazából az mi szerelmes atyánkfia fejedelemasszony, vagy említett szerelmes fiunk ex consiliis leendő kegyelmes annuentiánk nélkül soha ki nem mégyen, annál inkább el nem szökik, sőt sem irás sem izenet, sem pedig egyéb titkos követségek által, sem ez országbeliek, sem pedig más országbeliekkel nem tractál. 5. Az kezeseket kik rabsága alól felszabadították, a kezességben benn nem hadja, sem obligatiójok iránt következhető megkárosittatásokra okot nem szolgáltat. 6. A mely jószág most kezénél marad, semmi színek, tekintetek s kényszerítő okokra nézve is semmiképen el nem idegeníti, sem hogy a kezések azon jószághoz praetendálhassanak, magát arra sekinek nem kötelezi. 7. Ha fennemlített édes urának reversalisában feltött maga kötelezés ellen való cselekedetét, szándékát sőt csak maga viselését és beszédit is eszében veszi, magunknak, fejedelemasszony szerelmes atyánkfiának, vagy megemlített szerelmes fiunknak késedelem nélkül és valósággal megjelenti; maga is pedig mind azokat az dolgokat, melyekre megirt ura nekünk adott reversálisában kötelezte, hűségesen eltávoztatja; melyeket ha nem cselekednék, vagy maga is valamiben impingálni comperiáltatnék, mind személye s mind jószági sőt minden egyéb javai iránt is, magára is azon büntetés szálljon, mely büntetés alá megirt ura Pekri Lőrincz említett reversalisa által magát rekesztette. Pro ut eadem Domina ad praemissorum omnium, omniumque eorundem articulorum punctorumque et clausu-

larum observationem semet ipsam ultro obligavit et obstrinxit coram nobis manifeste. Harum nostrarum judicialis et authentic isigilli nostri munimine roboratarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in Civitate nostra Alba-Julia, die decima quarta mensis Novembris Anno domini millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto.

Én Pekrovinaí Pekri Lőrincz adom emlékezetűl mindeneknek az kiknek illik, ez irásomnak rendiben, hogy jóllehet az mi kegyelmes urunk ő nagysága méltóságos Apafi Mihály Erdélyországnak fejedelme Magyarország részeinek ura és székelyek ispánja, nekem jó kegyelmes uram ő nagysága ellen nyilván való árultatásban comperiáltattam, kiért az haza törvényi szerint convincáltatván in notam perpetuae infidelitatis incurálnak pronuncióltattam, mindazáltal, ő nagysága nekem érdemem szerint nem fizetvén, sőt természeti kegyelmessége szerint rabságomat is megelégtelni s kezességén, és bizonyos conditiók alatt elbocsáttatni kegyelmesen méltóztatott. Én is azért igaz háladatosságomnak s ide alább következő magam kötelezésinek megerősítésére minden kényszerítés nélkül szabad jóakaratom szerint: Esküszöm az igaz Istenre, ki atyafiú szent lélek teljes szent háromság egy örökké való igaz Isten, engemet úgy segéljen, s úgy adja lelkem idvességét, és az világi életemet is úgy boldogítsa, hogy én megemlített kegyelmes uramnak és méltóságos Bornemisza Anna fejedelemasszony kegyelmes asszonyunk, s méltóságos második Apafi Mihály kegyelmes urunknak ő nagyságoknak teljes életemben igaz és hű, ő nagyságok ellenségének ellensége, gonoszakaróinak, gonoszakarója, jóakaróinak pedig jóakarója leszek, és az ő nagyságok életek méltóságuk ellen s birodalnak megháboríttatására, sem titkon, sem nyilván, sem magam sem mások által, sem irás, sem izenet, sem pedig akármely mesterséges megegyezés által soha senkivel minden személy válogatás nélkül, sem ez országbeliek, sem ez országon kívül valók között semmi szín és kigondolható praetextusok alatt nem tractálok s nem colludálok és nem practi-

cálok, annál inkább egyet nem értek s ő nagyságokat el nem árulom, nevezetesen pedig Tökölyi Imre uramhoz hűségemet s kötelességemet nem tartom, annál inkább semmi szín, reménység és tekintetek alatt meg nem ujitom, és pártjára nem hajlok, sem penig vele valókkal semmi közömet s barátságomat nem tartom, hanem magamat fölök és hozzájuk hasonló, vagy különben is megirt kegyelmes uraim s kegyelmes asszonyom s ez haza gonoszakaróitól teljességgel elvonszom, és mint megirt kegyelmes uraimnak s kegyelmes asszonyomnak igaz hívek, szolgálók, s ez hazának igaz tagja magamat mindenekben úgy alkalmaztatom, soha ez hazából megirt kegyelmes uraim ex consilio leendő annuentiájok nélkül ki nem megyek, sem emberemet nem küldöm, sem titkos követségek viseltetésében magamat nem elegyitem, annál inkább el nem szököm, ha kik megirt kegyelmes uram ellen ez ország megháborítására véghez vitt munkámban velem egyet értettek, vagy részesek voltak, azokat megirt kegyelmes uramnak hitelesen kinyilatkoztatom és az olyanokat is, ha kiket ennek utána megirt kegyelmes uraim s kegyelmes asszonyom életek méltóságok ártalmára s veszedelmére s ez hazának megháborítására, akármi színek és tekintetek alatt s akár kikkel minden személy válogatás nélkül munkálodni, sőt csak szándékozni is megérthetnék, minden késelem, kedvezés és személyválogatás nélkül, minden félelmet, atyafiságot s barátságot, s jóreménységetsőt akármi egyéb tekinteteket is félretévén, ő nagyságoknak közel való meghítt becsületes hívek által valósággal értékre adni el nem mulatom, s magam is tehetségem szerint ellenek állok. Kezesimet, kik által rabságom tömlöczéből kiszabadultam, az kezességben benne nem hagyom, sem érettem lett magok kötelezésének birsága megfizetésére okot nem szolgáltatok; szabadulásomban sokat törekedett édes felségemet érettem cselekedett fogadástételiben meg nem szomorítom, annál inkább hűségem s igaz hazafiságom iránt tött maga kötelezésében fogyatkozást nem teszek; jószágomat pedig, melyek kezemnél maradtak, semminemű szükségben és okokra nézve semmiképen el nem idegenitem s nem kötöm s nem fateálok, és hogy kezesim is alhoz praetendálhassanak, kikötöm, s kirekesztem. Mely fenn megirt

dolgokat, ha meg nem állanék sőt azok ellen cselekedni s inpingálni comperiáltatnám, minden jószágom, mely most kezemenél maradt, úgy minden egyéb javaim is tőlem eo facto örökösén elveszen, magamat pedig megirt kegyelmes uraim s kegyelmes asszonyom ő nagyságok akár holott akár mikor, nobilitariae praerogativae argumentis nullis obstantibus, csak ezen reversalisomnak erejével megfogattatván, halállal büntethessenek. Melynek nagyobb és hathatósabb valóságáról adtam ut supra szabad jó akaratom szerint ez kezem irásával és szokott peccétemmel megerősített reversálisomat; ilyen értelemmel és meghatározással mindazáltal, hogy non obstante harum reversionalium tenore, ut et gratia suae Celsitudinis principalis mihi vitaeque meae, modis et conditionibus introscriptarum largita, az ellenem emanáltatott sententia az ő erejében és hathatóságában megmaradjon, sőt az mi kegyelmes urunk ő nagysága minden jószágim s javaim iránt ennekelötte tött kegyelmes dispositiója is változtatást semmiben ne szenvedjen.

Szepesi kamara levele.

Celsissime Princeps, Domine Domine Nobis gratiosissime. Salutis voto promisso, Servitorum nostrorum devinctissimam Commendationem. Occasione Filialis Tricesimae in oppido Szt. Margita erectae, nobis sonantes Cels. Vestrae Literas honore decenti percipientes, continentias earundem apprime intelleximus; Fortalitio Sz. Job e potestate Christiani nominis hostium Turcarum, Armis Sacratissimae Caesareae ac Regiae Majestatis, dextera omnipotentis, secundatis erepto, Tricesimaque Capituli ibidem suo modo constituta, pro Filiali ejusdem supratactum oppidum Sz. Margithaiense, veluti locum ad id commodum, Itinerantiumque ransitui obvium seligi, adeoque vexillum tricesimale ibidem erigi, omnino ordinavimus, commodum altae latae (sic) Suae Majestatis Sacratissimae, Regni que hujus catenus etiam promovere satagentes. Verum cum Celsitudo Vestra, per hoc praejudicium sibi irrogari innueret, ex

eo praevio negotio per nos Inclytae Camerae Hungaricae exinde autem Augustae Suae Majestatis Sacratissimae Aulae debito modo repraesentato, qualis inde secutura sit gratiosa dispositio, Eidem se obsequenter conformare, obligaminis Camerae hujus erit. Ejus tamen sumus firmae spei, si quidem per erectionem, attactae Filialis Tricesimae Proventibus Celsitudinis Vestrae nullum inferri advertimus damnum, Celsitudinem Vestram respectu bonae vicinitatis haec modalitatem, servitium et emolumentum Suae Majestatis Sacratissimae promovendi (Cum alias etiam Incolis Regni Transylvaniae idem sit, sive ibidem in Sz. Margitha, sive alibi ab educendis rebus, mercibus et S. V. pecoribus suis solutione Tricesimam) ad subsequendam usque altae titulatae Suae Majestatis Sacratissimae benignam resolutionem, non difficultaturam. Caeterum Celsitudinem Vestram diu ad vota sua prosperrime vivere, et regere desiderantes. Cassoviae die 14. Novembris Anno 1686. Cels. Vestrae Servitores devinctissimi.

Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerae Scephus-ensis Administrator, ejusdemque et Inclitae Hungariae Consiliarii.

Lengyel királynak irt levél, ország neve alatt.

Serenissime, Potentissime Rex, Domine Domine nobis Clementissime!

Acceptis humillime benignissimis Sacrae Regiae Majestatis Vestrae Literis, quamvis Pekrius propter horrendam ipsius Proditionem justam sui Decreti Executionem meruisset, pro debito tamen coque Regio Sacratissimae Majestatis respectu seriam pro ipso Instantiam Celsissimo Principi Domino Domino nostro Clementissimo humillime porreximus, et Sua Celsitudo Regium imprimis Sacrae Majestatis Vestrae respectum, postea vero nostram instantiam clementissime pensitans, ex innata sua misericordia, et mansuetudine naturali, vitam praefato Pekrio, et bonorum majorem partem, etiamque

ex ergastulo libertatem impertitus est, Nos qui Sacrae Regiaeque Majestati Vestrae, pro continua Regii sui affectus in nos propensione multis tenemur, lucri quoque facimus, si aliis etiam in rebus, majora sinceræ nostræ in Vestram Sacrae Regiae Majestatem Devotionis contestari poterimus argumenta. Eidem Sacrae Regiae Majestati Vestrae gloriam, triumphos, omnemque submisso corde vovemus beatitudinem. Albae Juliae 16. Novembris Anno 1686. Serenissimæ Potent. Majestatis Vestrae servitores Humilimi Universi Status et Ordines trium Nationum Regni Transylvaniae et Partium Hungariae eidem adnexarum.

Titulus Regis Poloniae :

Serenissimo ac Potentissimo Principi Domino Domini Johanni III. Dei gratia Regi Poloniae, Magno Duci Litvaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Volhiniae, Livoniae, Chioviae, Podoliae, Podlachiae, Severiae, Smolentiae, Csernicoviaeque Domino Domino nobis clementissimo.

Marchioni de Bethune.

Excellentissime Domine mihi Colendissime.

Statum hujus Regni in rei veritate secrete aperiet Vestrae Excellentiae Magnus ac Generosus Balthasar Macskási Consiliarius meus Comitatus Szolnok interioris Supremus Comes et ad Serenissimum Poloniae Regem Ablegatus; qui quoniam actui Inclusionis mihi a Christianissimo Rege in Anno 1679. per Absolonem et Excellentiae Vestrae operam transmissae (quem Vestra Excellentia optime novit) praejudicat; confidenter rogo vestram Excellentiam, ne gravetur causam hanc apud Sacrum Romanorum Imperatorem remedendam Christianissimæ Suae Majestati efficacissime declarare et recommendare. Vestrae Excellentiae fervida in rem Christianam obligatio et magnus coram Christianissima sua Majestate respectus, quo a longo tempore in his Provinciis prae laudatur. Persvasissimum sibi habeat Vestra Excellentia, lucrum mihi fore commodas

cum inclitis Regni statibus adinvenire occasiones Vestrae Excellentiae sincere inserviendi ac regravificandꝫ. Servet Deus Vestram Excellentiam quam diutissime felicissimam et Christianissimae Majestati omnimode complacentem. Datum. Excellentiae Vestrae ad officia paratus.

T i t u l u s : Marchionis de Bethune. Excellentissimo Domino Marchioni de Bethune Ordinum Christianissimi Regis Equiti Domino et Amico Colendissimo.

Francia királynak.

Serenissime, Potentissime et Christianissime Rex Domine Domine Clementissime.

Animantur Christianissimo nomine Regiae Majestatis Vestrae Christiani Populi in suis oppressionibus, ut ad Christianissimam Vestram Majestatem confugiant. Status Regni quoque mei est inter multa mala positus, de quo Christianissima Majestas ab Excellentissimo Domino Marchione de Bethune informabitur. Humilime oro Christianissimam Majestatem Vestram ex innato in rem Christianam Zelo, dignetur causam hanc, juxta Inclusionem mihi in Anno 1679. transmissam clementissime cordi sumere, atque coram Sacratissimo Romanorum Imperatore efficere, ut occasione tam felicitis progressus Armorum Christianorum ne opprimamur, quartiriis et tributis ne oneremur, etiamque libertatibus, et antiquis legibus nostris ne evertamur, qui a tot annis sub Turcarum jugo pacifice permansimus, jam sub Christianis armis ne deficiamus; accipiet christianissima Majestas pro hac benignitate et misericordia perpetuam a Deo benedictionem obsequentissima vero mea, totius Regni, etiamque Posterorum servitia, et gratitudinem in omne tempus experietur. Servet Deus Christianissimam Majestatem Vestram juxta sua vota felicissimam, atque magna gloria in orbe locupletatam. Datum Albae-Juliae 16. mensis Novembris Anno 1686. Sacratissimae Potentissimae Christianissimae Majestatis Vestrae humillimus servus.

Titulus Regis Franciae.

Serenissimo ac Potentissimo Principi Domino Domino Ludovico XIV. Dei Gratia Franciae et Navarrae Regi Christianissimo etc. Domino mihi Clementissimo.

Titulus et Subscriptio Literarum*) ad Regem Svecorum directarum.

Serenissime et Potentissime Rex Domine Domine Colendissime. Serenissimae Regiae Majestatis Vestrae Devotissimus servus. Titulus et subscriptio Literarum Electori Brandeburgico directarum.

Serenissime Princeps Elector Domine et Amice Colendissime. Serenissimae dilectioni Vestrae Amicus studiosissimus ad servandum paratus.

Haec Alba-Julia decimo sexto Novembris.

Gyulai Ferencz uram után Hevesi nevű bejáró által küldött level, melyet vitt el 17. Novembris.

Ajánljuk kk. szolgálatunkat és Istentől kegyelmednek szerencsés utat kívánunk.

Kegyelmed egynehány rendbeli leveleit elvettük, melyben mit írjon, bőven megértettük. A mi Bagotai uram lotaringiai herceghez ő felségéhez való menetelit illeti, ha Tyrolisba ment is a herceg, utána menjen ő kegyelme, és az urunk ő nagysága levelét megadván az hercegnek, kérje mind az urunk ő nagysága, mind az ország szavával, hogy császár ő felsége előtt méltóztassék recommendálni az Gyulai urammal való tractátust, és egyéb dolgaiban is Erdélynek, méltóztassék császár ő felsége előtt instálni. Egyébként is szavait s instantiáit Bagotai uram conformálja a kegyelmednek adott közönséges instructióhoz, mindazáltal ő kegyelme főkövetnem lévén, sok beszédre ne fakadjon.

A baváriai herceghez is Bagotai uram elmenjen, és a mi kegyelmes urunk ő nagysága az hercegnek irt levelét

*) Ezen címek a kézirat 489. lapján fordulnak elő.

megadja, és hasonló jóakaratra kérje ő kegyelmét, mint a lotaringiai Herczeget. Ugyan most, az kegyelmes urunk ő nagysága küldött Bagotai uramnak uti levelet.

Ha a lotaringiai, baveviai, saxoniai electorok ő felségek Bécsben találhatnak lenni, maga kegyelmed köszöntse urunk ő nagysága nevével s mind az országéval: hogy a mi kegyelmes urunk, s Erdély dolgainak ő felsége előtt legyenek jó promotori; s mondja meg, hogy külön becsületes követ hívét készítette volt ő nagysága ő felségéhez, de ott találván ő felségeket ő kegyelme, ugy vitte maga végben annak ő felségekhez való követségét is.

4. 20.25.ths 38 h 37a shddh shehr. 6.18 4.38.150 34 xhm,h 236366h 38 ama 3bhrh 25, 28 yh 3rby 38 dd ivk.23 k 380ss h 38gi h 5 15—vhy e 3dd 3v dda33ev hv3638 2l 38a ao, xhgga a m xhnh 38 25 d23 ama 3h38chv. xavgo 23d 38d5 15 amhv ld4.0 38k.l 36hshy hg 33 ay xbdd hs, d 156l360y a 33 38 160. 4 37 ex 37ag 36 d m cdv t9 3 m es egay 36 nd xhma 36 y 23hsh cea 3 sh nh 38h 38s hvvhy d23 37 hm hv70 161 nd 23dvdy 34—1 38 361x x a 38 17 dgva xh 38xhv 38a 36 38 ee 32d sehb vv 3 vyh 38 t*) h3632 163 ndg dyd 38 17.xav ghv e 3dv dd 3dd ov xf m/x ssh.

Valóban keservesen érezzük, hogy a mit egyik generál végez, másik felbontja, melyre nézve akárki megítélheti micsoda securitást várhassunk országúl, akár micsoda conelusumok mehessenek is Bécsben részünkről végre, melyre nézve kegyelmed az ministereknek jelentse meg, hogy Sziri a Saffenberg generál quietantiáját nem adta kézhez, melyre nézve micsoda scrupulus lött az ország elméjében, megítélhetik a méltóságos ministerek. Igyekezzenek azért kegyelmed ott a cancellarián az ötven ezer tallérről jó forma quietantiát extrahálni.

A máramarosiak dolgáról, elhisszük, kegyelmed oda való atyánkfaitól informáltatott, mindazáltal ugyan csak szükség, hogy valósággal s hathatósan declarálja kegyelmed Máramaros nyomorúságát a szakmáriak miatt, csak egy rozsz kóborló

*) Egy számjegy hiányzott.

katona is passust nyer a commendanstól, s a vármegyében megyen, ott nyomorgatja a szegénységet; portióit extorqueálja, Szathmárra kényszerítik törvényre is a vármegyebelieket a portionem fizethetéseért, még ma is fogva vannak Szathmártt, kiket Veterani generál megfogatott: kiknek elbocsáttatásokért instáljon kegyelmed. Azonkívül is a munkácsiak gyakran bécsapnak a vármegyében, s nyomorgatják őket. Ha borokat vesznek Magyarországbán, elveszik tőlök a szathmáriak.

A szathmári tisztekre is committáltasson kegyelmed, ne engedjék a kóborlókat excurrálni az erdélyi birodalomra.

A mint kegyelmed kérdésben felteszi, hogy mivel élébbeni követeink a diplomát subscribálták, ha meliorálnák is mostan a diplomát, ha azt kívánnák, hágy annak rectificatiójára új követet küldjön ő nagysága, s az nemes ország, arra kegyelmed azt felelje: mivel a mi kegyelmes urunk ő nagysága s a nemes ország kegyelmedet azon követségre elégséges embernek ismerte, nem szükség arra más követeket várni. Ha nem contentálódnak kegyelmeddel, rescribáljon kegyelmed.

Rabbata uramnak is iratott a mi kegyelmes urunk ő nagysága, kegyelmed igen is gyakran udvarolja és kérje igen, hogy ő felsége előtt recommendálja a mi kegyelmes urunk s Erdély dolgait, legyen jó akarattal s assistentiával.

15. a 6d ne33 nd 2xavl 23 h 23 h 2 gy 2 38a9 38 na egh 38 vhyne 33 25—pk dyd 2vdy 163ths ddh 38ra +. 18. 4.34 —38hs. h vm hgay 7 xa 10 gy 2 38 a 2 38 ya 37h eehy sh 37 2vy dgva ta 23h38va v 2sl 23 170 ddf 33 yashvl 23 300 h 23h 2h 38 gh gyav 2338 vhx dgz vy h3738 17 190 gyhvam eii B 2vga 33 o 2ddf's 218, 4 156 1.y 2 23k5vhx sh37.

Mert a mint feljebb is írok 18.y 2 23bs sh 37sh—nh 38 h 38s hv. sh. 37xhm dgva.

A szathmári postamesternek küldöttünk most nro. 10 kegyelmed kezéhez is küldöttünk 18.

Kegyelmed a bécsi és pozsonyi postamesternek adja meg 181.180.173 L.36 dya, sd37 s 2 14 ge5md 2 25y 2 s 38 38h m 2 25—vhy hshh 38 dv 236 dmd dd fr 172 171 av36 38 pzl 38 aead cdv.

Im utolban mit ír a kapikihája a mi kegyelmes urunk ő nagysága akaratjából kegyelmednek in specie oda küldöttük,

hogy kegyelmek hidje el, miben vagyon a török előtt dolgunk; Sorbán vajda is mit követ ellenünk, de a levelet kegyelmed meg ne mutassa, hanem csak a dolgot declarálja.

Minden bizonynyal feles tatár hadakat vár Krimből, hogy quártélyra a mi szomszédságunkba szállítsa a fővezér; és bizony ha ide quártélyozót küldenek, felverik Erdélyben.

Ha semmit se könyörgéssel, se ratiókkal végben nem vihet, protestatiót tegyen urunk ő nagysága s az ország nevével, hogy Isten s világ előtt protestálunk, kételenítettünk valami mediumokat magunk javára, conservatiójára feltalálhatunk elkövetni.

Mivel mi az ő felségéhez és a kereszténységhez való devotiókat szentül mind eddig megtartottuk, és a diplomához való jó magunk alkalmaztatásának jeléül előre, az ötven ezer tallért megadtuk.

Ha a diploma, kívánságunk szerint, melioráltatik, a mint kegyelmednek instructiójában is fel van téve, mind a császárnak ő felségének, mind a ministereknek egy-egy tiszteséges lovat küld ő nagysága és az ország.

□, + 170 D 104 gya v23 h 38 18 ama ℓ h38 a 37 h ℓ av 38 xavgi viyclva es 37 es ma5 15 25 24 x hm dg 33 dgh 15 eii 38a38 ex cdv 38 d ℓ 36 d d2338 d' gyhv.23 38 d d v d s avy dec 18 a e5 37 ℓ smd s36 xhm d 33d 15 eii 38 a 38 y e 36 evd33 33d xhm. 6 36hxxayh gygy h v xhm vh l 23b mh ℓ h 23 g 33 hy. 21.22. vhad ℓ a 2vy, 3.+.20.4.hs x2538 10 ℓ ev y d d d h 38h avy ad ℓ 38 dy dd es 38.

Ebesfalván páter Dunoddal lött tractát kérje vissza kegyelmed.

A miesoda leveleknek párjait pro informatione kegyelmed kivanta, a melyeket megtaláltunk, azoknak igaz párjait kegyelmednek elküldöttük. Istennek ő felségének ajánljuk kegyelmedet. Fejérvár 12. Novembris Anno 1686. Kegyelmed jóakaró atyafiai. A mi kegyelmes urunk ő nagysága tanács uri és a nemes ország főrenden levő deputatus hivei etc.

P. S. Ila kegyelmed magunk dolgainak sérelme nélkül cselekedheti, az ide be levő magyarországi atyafiak mellett iustálni, és dolgokat is a mint lehet promoveálni el ne mulassa.

Somlyóban az római császár ő felsége hadai közül bocsássanak-e vagy ne és az vidék salvagvardiákat kérjék-e neje.)*

Mivelhogy ha valamely erősségben az ő felsége hadai közül praesidiumot bebocsátunk, eo facto az török ellen declarálni láttatunk magunkat : melyet el akarván távoztatunk, úgy tetszett ha kik Somlyóban kéredzenek közülök, be ne bocsáttassanak, sőt ha erővel akarnának is bemenni, a míg lehet szóval ellenzék, declarálván ez országnak ő felségéhez fenntartó devotiónkat ; s tehetségünk szerint követeink által tett oblatiónk praestálására való készségünket : de ha ezekkel sem csendesednének, és csakugyan erőszakosan bemenni akarnának az mint lehet különben is resitáljanak : Interim pro sui securitate azon két szélbeli vármegyék salvagvardiákat az kiktől mint lehet kérjenek, és magok részekről alkudjanak vélek, s consuláljanak magok megmaradásoknak az magok tiszteli hírek, és abbeli consensusok s succursusokból. Albae-Juliac 28 Novembris Anno 1686.

Az Szeben városában indult Tumultus orvoslása modálításáról.

Istennek itéletiből, az Sátánnak család mestersegi által fascináltatván Szeben városának némely lakosi, nagy tumultust és rebelliót importálható conspirációkat indítottanak, melyek orvoslásában és lecsendesítésében munkálódtanak ugyan ott való királybíró és polgármester uramék, de véghez nem vihették : Elhez képest, hogy ez hazának nagy romlására s az statusoknak is felháboríttatására azon tumultus ne terjedjen és nagyobbra ki ne fakadjon ; úgy tetszett nekünk, az nagyságod kegyelmes consensusa is accedálván, expediáltassanak ő kegyelmének köziben két becsületes magyar főrendü hivei nagyságtoknak ő kegyelmek mellé, az szász natio becsületes követei közül is kettő adjungáltatván menjenek oda, és ő kegyelmek oda menvén, az város lakosit közönségé-

*) E helyett : nem-e?

sen gyűjtessék össze és igen szép declaratióval proponálják, micsoda dolgok, conspiratiók et rebelliót importáló tumultus indított legyen ő kegyelmek között, és minemű gonosz következhezzék azon tumultusból mind az országra közönségesen, mind pedig Szeben városára, sőt az egész universitásra is; hogy azért azok az gonoszok megelőztessenek és sopiáltassanak, kik lehessenek azok az emberek, az kik azon tumultust, conspiratiót indítottak, kik lehetnek azok az kik azokat az embereket feltöltették; és azon tumultust indított s conspiratiókat szerzett emberekkel egyetértének; sőt vagynak-e azon város lakosi közül, az kik abban részesek nem volnának, hanem nagyságodhoz való igaz hűségben az ország statusival nem régen és ezelőtt adott contractualis obligatoriájok szerint megmaradni akarnának, kedvezés és személy változtatás nélkül mondják meg, sőt magok hűségeknek megbizonyítására s az említett tumultusból következhető gonoszoknak elfordítására, adják ki személy szerint azokat, az kik fejei s nagyobb okai lehetnek annak az tumultusnak és conspiratióknak; az több complexek iránt pedig folyamodjanak az nagyságod fejedelmi gratiájához és az statusok kegyességihez illendő deprecatio és obligatiók által, és ha megirt Szeben városának lakosi magokat valósággal resolválják, és az említett gonosz conspiratióknak s tumultusnak fő-okait s azoknak complex társait kinevezik, azon tumultusnak és conspiratióknak pedig indítóit s fő-okait ki adják, méltó büntetések elvételére, az többi iránt pedig modo quo supra omnia complacationis media elkövetni készeknek declarálják magokat, bene quidem: Alioquin nagyságod per directorem fiscalem 'juris ordine procedáltasson ellenek, hogy ugy is ez nagy gonosz teljességgel sopiáltassék. 25. Novembris Anno 1686.

Carafa generál ajándékiról.

Mivelhogy az előtt is töttünk volt igiretet felőle, maga is szolgáltatván alkalmatosságot reá, tetszett jó reménység alatt Carafa generálisnak ő nagyságának követ atyánkfia által aur. no. 2000 fl. és hat szekeres lovakot küldentünk. NB. Az

aranyakat Apor István uram az lovakat pedig az ur Teleki uram ö kegyelme adta, mely lovakért az ország pénzéből az ur Bethlen Elek uram adja meg, úgy mint tall. 450 fl. vigore praesentis deliberationis 27. Novembris. 1686.

Marchisio ajándéka.

Jó reménységet nyujtván Marchisio ö kegyelme dolga-inkban kívántató szolgálatja felől, tetszett ö kegyelmének az ország pénzéből száz aranyat adnunk pro bonorario.

Ha az német had az majorság iránt Kővár alatt erőszakoskodni akar.

Jöllehet az ö felsége quártélyban levő vitézi ellen semmi hostilitást mutatni s gyakorolni szándékunk ninesen, sőt teljes tehetségeinkkel az félésre okot is szolgáltatni eltávoztatni igyekeziink : mindazáltal ha az vidékben levő éléssel megelégedni nem akarnak, hanem Kővár, vagy más várhoz való majorság esürös kerthez közelitenek s az majorsági gabonát és szénát erőszakosan elhordani akarják, praemoneálják őket s az tiszteket is praemoneáltassák az várakbeliek, az olyan erőszakos dolgoktól supersedeáljanak, és ha annak fogamatját látják bene quidem ; alioquin fegyverrel is oltalmazni kénytelenítettvén, kövessék el az várbeliek is, ide értetvén az ágyuval való lövések is. Albae 27. Novembris 1686.

Szebenben expediált követek Plenipotentiája.

Nos Celsissimi Domini Principis Consiliarii, caeterique Regni hujus Transylvaniac Proceres ad arduam praesentis status ejusdem negotia moderanda Deputati. Damus pro memoria per praesentes significantes quibus expedit universis : Quod nos certo intelligentes et revera percipientes, quod Prudentes quidem ac circumspecti Cives et inhabitatores Civitatis Cibi-niensis Fidelitatis Celsissimo Domino Principi Domino meo

Clementissimo, Unionis insuper et Communionis fraternae Statibus Regni hujus Transylvaniae debitorum inmemores, discordiae ejusdam, ac seditionis tumultuosae concipientes argumenta, Conspiraciones quasdam seditiosas moliti sint, nec eisdem iterato etiam per primarios suos Officiales praemoniti renunciare voluerint; Ideoque tranquillitati et securitati dicti Regni Transylvaniae statum, unioni item et concordiae ipsorum Statibus universis debitis consulere volentes, hujusmodi eorundem enormes excessus et seditiosas conspiraciones moderandi, componendique et tollendi, eosdemque Cives discordia occupatos compescendi et fidelitati restituendi gratia, cum Concordia res parvae crescere et augescere, discordia vero dilabi et subverti soleant, accedente etiam consensu pariter et assensu Celsissimi Domini Principis Domini mihi Clementissimi Communicatis nostrorum superinde universorum Consiliis, deliberavimus hoc modo. Cujus praemissae hujusmodi deliberationis nostrae expediendi et exequendi gratia Generosos Magistrum Petrum Alvinczi de Borberek, Protonotarium et Volphgangum Kálnoki de Kórispatak Tabulae suae Cels. Principalis judicariae juratum Assessorem, nec non Prudentes item ac Circumspectos Primarium Civitatis Brasso, ac Regium Civitatis Medgyesiensis Iudices, et ad ardua praesentis status Regni Transylvaniae negotia moderanda deputatos duximus expediendos, assecurantes eosdem, ut ipsi super praedeclarati tumultus et discordiarum Civium et Incolarum dictae Civitatis Cibiniensis argumentis et eorum causis universis juxta praecursoriae Deliberationis nostrae tenorem et Continentiam fideliter inquirant, ac tandem cognitis Tumultus et Discordiarum causis, tenorem et continentiam praetaetae Deliberationis nostrae, cum plenaria potestatis facultate exequantur, ac Suam tandem hujusmodi executionem ad competentem Terminum Celsissimo Domino Principi Domino nostro clementissimo ac etiam praementionatis Regni Deputatis referre vel rescribere debeant et teneantur harum nostrarum nationalium Trium Sigillorum munimine roboratarum vigore et Testimonio literarum mediante.

1686. 26. Novembris. Fejérvár-Kálnoki Samuel uramnak Máramarosba adott instructiója.

1.) Utját ő kegyelme siesse, és Máramarosban jutván Veterani generált ő kegyelmét szónkkal köszöntse becsülettel s leveltünket adja meg ő kegyelmének.

2.) Szorgalmasan iustáljon ő kegyelme Veterani uram előtt, hogy mind az vármegyére vetett portiókat és egyéb contributiókat suspendáljon addig, míg Szakmára Karaffa generálhoz expediált követünktől informatiót veszen az Karaffa generállal ő kegyelmével tött alkudozásról.

3.) Ha az nemes vármegye eddig Szathmárra, követ atyjokfiát nem küldötték el, de mostan a mi követeink Szathmárra menetelek alkalmatosságával mentest becsületes értelmes atyjokfiat expediálják, s az mi követeinktől várjanak tanuságot mihez tartsák magokat, az nemes vármegye dolgait mint alkalmatosság s ugy térjenek vissza.

4.) Az lóval Veterani uramat megkinálni ne siesen ő kegyelme, míg nem expiscálja elméjét mihozzánk és ez hazához, micsoda karban legyen.

5.) Mindenekről gyakran tudósítson bennünket az ott levő dolgok folyásáról.

6.) Mind beszédiben, mind maga viseletiben ő kegyelme ugy kormányozza dolgait, hogy annak az megromlott vármegyének hasznára, ne kárára legyen.

7.) Az vármegye tiszteivel ő kegyelme egyetértsen és ő kegyelmekkel jó egyességet tartson, kivált az viceispánnal.

8.) Az mi jószágunkra ő kegyelmének jó gondja legyen, az melyről Fráter István kapitány és huszti udvarbíróval és az kamara ispánnal és az vármegye ispánjával egyet értsen és már ő kegyelme tudja az csűrökről és az vár alatt levő házakról micsoda vigyázás van itt, ott is tartsák ahoz magokat.

9.) Az elmúlt téli quártélyok alkalmatosságával mind Erdély, Magyarország, Lengyelország felül való passusokat

elfoglalttassa vele Veterani generál, az mely nem az igaz barátsághoz illik, ő kegyelme azért azon legyen, hogy ha Máramarosban fenn marad is az quártély az passusokat az mi ember(ünk)től ne foglalják el.

Nemes János és Balintith uramék instructiója Carafához.

Instructio pro Spectabili ac generosis Johanne Nemes de Hidvég consiliario nostro intrimo ac trium Sepsi, Kézdi et Orbaisedium siculicalium supremo (Comiti) ac Sigismundo Balintid de Körtvélyfája ad ardua regni negotia moderna deputatis fidelibus nostris sincere dilectis, ad Excellentissimum dominum generalem comitem Antonium a Carafa ablegatis nostris conscripta.

Isten kegyelméből megindulván ő kegyelmek, utjokat az mennyiben lehet maturálják, oda érkezvén pedig, levelünket az generálnak ő kegyelmének adják meg és szónnkal is ő kegyelmét becsülettel köszöntsék; annakutána elejekben adott instructiójok szerint procedáljanak, hozzánk s hazájokhoz tartozó hűségek és kötelességek szerint.

Vettük az ő kegyelme követ ur hivatól mind az ő felsége felséges parancsolatját alázatosan, mind pedig az ő kegyelme levelét becsülettel, és az ő kegyelme hozzánk küldött követ ur hivére bizott creditumát is megértettük, melyhez képest mi is az ő felségéhez való devotiónknak contestálására mind pedig a dolgok iránt kívántató accommoditióra nézve becsületes hiveiket küldöttük ő kegyelméhez.

Értettük az ő kegyelme követ ur hive által való izeneti-ből, hogy az ő felsége in partes Hungariae disponált vitézinek különben securitása nem lehet, az ellenségnek körülettek levő fegyvere és practikái miatt: hanemha Huszt, Kövár és Somlyó is pro eorundem securitate oda engedtetik, hogy azokban az ő kegyelme dispositiója szerént praesidium collocáltassék, és noha szép oblatiókat tézsen ő kegyelme felőle, hogy mi

azon erősségek dominiumában és administratiójában is nem impediáltatunk, és eltelvén az quártélynak ideje, minden difficultas nélkül az ő felsége vitézit kiviszi belőlek, és azon erősségeket simpliciter resignálja kezünkhez; mindazonáltal, hogy mi azon dologban magunkat accommodálhassuk, teljességgel lehetetlen: mert ő felsége mi tőlünk sem erősségeket, sem pedig a török ellen idő előtt való magunk declaratiókat nem kívánja, sőt a diplomának punctumiban is úgy méltóztatott ő felsége a mi hadainkat meghatározni, hogy ante expugnationem Varadiensium ac Thömösvárensium fortalitorum Turcis subjacentium az mi részünkről aperta declaratiót nem kíván, csak különben az ő felségéhez való devotiókat tartsuk fenn, mi lehetne azért nagyobb declaratio annál, ha mi valamely erősségben az ő felsége praesidiumát bebocsátanók? és micsoda okok interrumpálhatnák könnyebben és hamarébb is az mi ő felségéhez fenntartani kívánó devotiókat, sőt micsoda okok praecipitálhatnák inkább az mi mind magunk, s mind pedig ez ország utolsó veszedelmét hamarébb, mint ha idő előtt csak kisebb jelét is tapasztalhatná a török annak, hogy mi ő felségéhez nagy addictióval legyünk, és hogy az kereszténység szerencsés progressusának aggratuláljunk; annál inkább ha az erősségekben praesidiumot bocsátunk, mert most is igen nagy suspicióban forgunk előttek, annyira, hogy megirta az fővezér s más képen is bizonyosan hozzák az portán levő kapikihántól, hogy ha az ő felsége vitézi birodalmukban bejőnek, egyáltaljában a tatár hadat küldi pusztításunkra, azt irván azon tatár had felől, hogy ha német ellen nem győzedelmeskedhetett is, de Erdélynek elpusztítására elégséges lészen, mely mi rajtunk igen könnyen meg is eshetik, és így nem csak az ő felségéhez fenntartó devotiónk interrumpálódik sőt teljességgel elromolván s pusztulván az egész kereszténység is, a mi szolgálatunkban megfogyatkozik: így osztán az mi ő felségéhez s az egész kereszténységhez fenntartó devotiónk mellett következő romlásunk s veszedelmünk, mit használjon és micsoda emlékezetben maradhasson s terjedhessen mind ő kegyelme s mind az egész keresztény világ megítlik. Az mi pedig azt illeti, hogy ő kegyelme azon erősségek fegyverrel való kezéhez vételével fenyeget benntünket, mi arról nem te-

hetünk, meg is escelekedheti ő kegyelme, de mivel mi semmi hostilitásra sem eddig semmi okot nem adtunk, sem arra való igyekezetünk nincsen, sőt teljes tehetségünkkel az ő felsége és az egész kereszténységhez való devotióink mellett meg maradni kívánunk, ragaszkodván az ő felsége császári gratiájához; egyébiránt ha mi eleitől fogván contestált magunk alkalmaztatása az ő felsége vitézi fegyvere által való romlásunkat érdemli, s azt kelletik szenvednünk, Isten s az egész keresztény világ eleiben terjesztjük ártatlan ügyünk oltalmát.

Nem kevés szomorúsággal olvastuk, az ő kegyelme Szolnok, Kraszna és Máramaros vármegyékre küldött leveleit is, melyekben ő kegyelme az ő felsége azokban szállítandó vitézi quártéljok dispositiója felől való tractára követeket kíván, és birodalmunkat azzal szaggatni akarja, holott mi az mi birodalmunkbeli hűveinket magunkkal együtt egészen és nemesak rész szerint az ő felsége és az egész keresztényiséghez fenntartó devotióinkban megtartani kívánjuk, nem is látbatjuk okát miért kívánjon ő kegyelme birodalmunkban quártélyozókat disponálni, és azzal is birodalmunkat megszaggatni, holott ő felsége a diploma szerint is (melyhez mi nagy submissióval ragaszkodunk) bennünket az quártélyozóktól kegyelmesen immunitált, azonban az elmúlt télen azokon az helyeken quártélyozott ő felsége hadai annyira elpusztították azt az földet, hogy az magok táplálására is teljességgel elégtelenek, s félő végképen is el ne pusztuljanak lakó helyekből, melyhez képest Scherffenberg generál ő kegyelme is mind birodalmunknak nagy romlását, mind pedig az ő felsége és az egész kereszténység iránt tapasztalt magunk alkalmaztatását nagyobb mértékben is experiálni akarván, szép oblatiókkal arra is inducált bennünket, hogy noha még semmi contributióval nem tartoztunk volna az diploma szerint, mindazáltal még is ad contestandam nostri devotionem ötvenezer tallérokat adtunk az ő felsége vitézi szükségekre: melyre nézve megírt generál ő kegyelme is assecurált bennünket, hogy többé már sem quártélylyal nem aggraváltatunk, sem pedig erősségeket pro recipiendis suae majestatis Praesidiariis nem kívánunk, megnyugodván nagy experientiája szerint abban, hogy az mi ő felsége s az egész kereszténységhez való devo-

tióknban kétség ne lehessen. Instálják aztán ő kegyelmek, így értvén ő kegyelme is mi felőlünk, afféle dolgokkal bennünket ne terheljen s ne is szomorítson.

Jóllehet pedig az elmúlt télen, tavaszon és nyáron is az ő felsége vitézi birodalmunkban quártélyozván, nem csak Kővár vidéke, Máramaros és Szolnok vármegyék pusztultak s romlottak igen meg az Szamoson túl, hanem az Szamoson belül levő része is ez országnak pusztulást, és károkat is nagy mértékben szenvedett, mindazáltal mivelhogy birodalmunknak az ő kegyelme dispositiója szerint való megoszlása is az megirt vármegyéknek districtusoknak is ez országtól való elszakasztásával ne szomorítassunk és se a török nemzet annak megtudásával magunk s birodalmunk végső pusztulására, s az ő felsége vitézinek is bántódására ne provocáltassanak, se pedig az mi ő felsége s az egész keresztyénséghez fenntartó devotiókn mellett is birodalmunk megszagattatásával következő sorsunk, az egész keresztyén világ eleiben szomoru példára ne kelljen, igérjenek az ő felsége vitézi szükségeire per gradus elsőben 40, azután 60, azután 80 ezer forintokat és legfeljebb száz ezerig is mennjenek, instálván ő kegyelmek azon az generál ő kegyelme előtt, az feljebb irt dolgokból illendő ratiókat excerpálván, vegye méltó tekintetbe mind eddigi contentált magunk alkalmaztatását, mind pedig kimondhatatlan sok kárvallásunkat s patientiával viselt szenvedésinket, és legyen bene contentus az említett oblatióknkkal, mivel pedig ez országban semmi kereskedésnek alkalmatossága nem lévén, igen pénzetlen és fogyatkozott állapottal vagyon. Instáljanak azon is, az mennyi summában meghatározzák a dolgot, azon summának pótlásában az buzának erdélyi vékaját egy egy forintban, az zabnak pedig vékaját negyven negyven pénzben elvenni és vétetni méltóztassék, de ha ugy semmiképen nem acceptálnák az buzának erdélyi köblit fl. 3, az zabnak pedig köblit fl. 1-dén. 50, igyekezzék meghatározatni, mi is az mint az idő segít bennünket, administráltatásában fogyatkozást és késedelmet nem teszünk, amplificálhatják ő kegyelmek ez iránt való instantiájokat szép argumentumokkal az iránt is, hogy az ő felsége vitézi is az fegyverben levő ellenség ellen nagyobb securitásban subsistálhatnak együtt mintsem külön

elszaggatva, az mi részünkről pedig megnyugodt elmével lehet ő kegyelme, csak kisebb alkalmatlansága, annál is inkább hostilis infestáltatása nem leszen az ő felsége vitézinek, sőt az mi ő felsége és az egész keresztyénséghez fenntarto devotióknak contestálására készek leszünk az szükséges occurentiákról ő kegyelmét tudósítani, különben pedig ő kegyelmével jó correspondentiát tartani.

Ha az dolgokat ő kegyelmek jó módálítással meghatározhatják, legyenek azon, hogy az buza és egyéb gabonának is kiszállittatásának idejét oly korra determinálhassák, hogy az iránt is szegénységinknek kevesebb szenvedések leüssen és ha lehet azon szorgalmatoskodjanak: Nagy Bányára vagy ha ugyan azt nem acceptálja, Somlyóra két bizonyos terminuson szállittatván, ott percipiáltassa. Assecuráljon pedig arról, hogy szegénységink magok, marhájok és szekerek is bocsátassanak vissza békével és senkitől semmi bántódások, károsítottások nem leszen.

Ha oblatiónkat kevesli az generál ő kegyelme, bőségesen describálhatják ő kegyelmek, el se mulassák ez országának sok rendbeli fogyatkozásit, és szorongattatásit is számlálják eleiben hathatósan, describálván azt is, mennyi károkat, és pusztításokat is követtek legyen el birodalmunkban az ő felsége vitézi, az elmúlt nyáron itt bennjárások alkalmatosságával, egyébiránt ha be nem jöttek volna és birodalmunkban annyi károkat s pusztitást is nem cselekedtenek volna, mi is több oblatiókra léphetnénk, sőt különben is az mire érkezhetnénk nagy készséggel cselekednők.

Ha az beszéd és tracta közben az plenipotentiát teszi kérdésben, és hogy absoluta plenipotentiájok ninesen: difficultálná, megmondhatják ő kegyelmek, azon meg ne ütközzék, mert ez országnak meghatározott rendtartási nem szenvedhetik az absoluta plenipotentiát, mindazáltal az mi difficultás az iránt lehetne, per seria rescripta mivel hamarébb megorvosolódhatik, ezekre pedig plenarie authoroltatták ő kegyelmek.

Holott pedig Máramaros, Szolnok vármegyék és Kővár vidéke is igen megromlott és pusztult, instálják ő kegyelmek szorgalmatosan, azon helyeket quártélyozókkal ne terheljék,

előforgatván azok iránt az minemü ratiókat ex praemissis foganatosbagnak gondolhatnak, de ha ugyan semmiképen arra nem inducálhatják, legyenek azon hűségesen, Kővár, Lápós és Hunyad vidékére csakugyan ne szállitson az ő felsége vitéziben, legyenek üresek azok az helyek azon terehviseléstől, sőt másuva is különös gazdálkodással, s egyéb contributióval is ne terheltessenek, declarálván ő kegyelmének hűségesen, hogy Kővár, Lápós és Hunyad vidéki nem is különös vármegyék, hanem Kővár, Szamosújvár és Kolozsvárhoz tartozó faluk legyenek. Sőt, az mint becsületes követ ur hive által biztat, ő kegyelme bennünket assecuráljon is effective az iránt való securitásunk felől és különben is, hogy semmi hostilitás birodalmunk s lakosi ellen az ő felsége vitézi nem cselekesznek, beljebb is quartélyokból nem jönnek, és semmi excursiókat is nem követnek, specificáltatván azon assecuratoriában, hogy az országnak minden rendbeli lakosi házaknál bátorságosan lakhassanak, mi is contra az hostilitás eltávoztatásáról, szükséges tudósításokról és jó correspondentiánk iránt is assecuráljuk ő kegyelmét.

Ha az generál ő kegyelme ellenünk valami panaszra fakadna, és maga iránt való oblatióit is emlegetné, megmondhatják ő kegyelmének, nekünk semmi ellenkező conceptusunk ő kegyelme iránt nem volt s nem is kételkedünk az ő kegyelme affectiójában, és noha páter Dunod s Csáki László sok okokat szolgáltatának arra, hogy ő kegyelme ellen való conceptusokra fakadnánk, mindazáltal, mi ő kegyelme iránt akkor is jó affectióval voltunk és vagyunk mostan is; referálhatják ennek felette ő kegyelmének a mint magok is tudják, minemü kérkedéssel voltak páter Dunod és Csáki László is az ő kegyelme személye ellen, és méltósága sérelmére is, de mi akkor is inkább kívántuk az ő kegyelme jó affectióját amplectalni, jó reménységgel lévén a felől, hogy mi is az ő kegyelmes hozzávaló grátiájában meg nem fogyatkozunk.

Ez fenn megírt dolgokat ő kegyelmek szorgalmasan megértsék és concipiálják és azokhoz képest munkálódjanak, s a miben gradatim hűségesen procedálván akadályjok esik vagy azon kívül is valami oly dolog occurál vagy objiciáltatik,

éjjel nappal valósággal tudósítani el ne mulassák és tudósításokhoz képest tőlünk veendő resolutionkhoz magokat alkalmaztatni kötelesek legyenek. Hogy pedig mind az ott folyó tractában, s egyéb kívántató magok alkalmaztatásában, ugy az hozzánk küldendő tudósításokban is ne akadályoztassanak, annál inkább meg ne fogyatkozzanak, minekelőtte felmennének az szeriben lételre és conferentiára, egymással conferáljanak, s ha az dolgok propositiójában az hallgató fél valami difficultást vagy omissát eszében vészen, igen moderate succuráljon. Az tracta és conferentiák alkalmazosságával pedig hűségesen reá hallgassanak az dolgokra s beszédekre és azokat observálják formaliter, szállásokon vegyék jegyzésben, ugy egyéb dolgokat is, ha hol mit eszekben vehetnek, hogy mind az onnan való tudósításokat, mind pedig az relatiókat annyival is rendesebben és jobb módjával is követhessék el. Isten pedig ő kegyelmeket szerencsétlétvén, hozza kívánt válaszzsal mi hozzánk. Datum in Civitate nostra Alba-Julia die 26. Novembris Anno 1686.

Nemes János és Bálintith uramék speciális instructiója.

1. Ha ő kegyelmek az generállal szemben lesznek, eszekben veszik micsoda affectióval legyen hozzánk, melyhez képest valamely belső embere által mennjen végére, mi formában adhassa be kegyelmelek az ő kegyelmének vitt honorariumot s az szerént cselekedjenek, s ha veszik eszekben, hogy az ezer arany summával contentálódik, mivel ez országban igen szük az pénz, állapotjanak meg ebben ő kegyelmek, ha pedig veszik eszekben, hogy offendálódik inkább az ajándéknak kevés voltával, annál inkább ha emlékezetben hozza, hogy annál többről tettünk volt ígéretet és maga jó affectióját s szolgálatját is offerálja, ígérjék meg ő kegyelmök az más ezer aranyat is és annak megadásáról assecurálják is ő kegyelmét.

2. Az szekeres lovakat hadják Kővárban ő kegyelmek jó gondviselés alatt, és jelentsék meg az generálnak ő ke-

gyelmének, hogy készen és hol legyenek ; és ha acceptálja, oda kell vitetni s adni ő kegyelmének.

3. Az mint az oblatiókat az instructió punctumiban feltettük, az szerént procedáljanak ő kegyelmek, és ha látják munkájoknak foganatját, s vennék azt is eszekben, hogy többet kívánnának, in hoc casu igen consulte és moderate száznegyven és ultimarie százhatvan ezer magyar forint summa ígéretre is condescendálhatnak ő kegyelmek.

4. Mint experiálják ő kegyelmek az ott való dolgokat és az quártélyok is mi karban s hol legyenek, az vitézek is pedig mennyi számban lehetnek megtudakozván, Gyulai Ferencz hívünket voltaképen informálják.

5. Az Máramarosban s Kövár vidékére szállott ő felsége vitézi, onnan való kivitetésekért hűségesen instáljanak ő kegyelmek és könnyen ne is hadják ; de ha semmiképen azt nem effectuálhatják, azon legyenek, az mint maga is az Marchisio által offerálta magát, Kövár vidékéről vitesse ki, Máramarosban is pedig tegyen oly dispositiót, ne terheltesseken feltébb az szegény lakosok az vitézektől, s különben is legyenek jó accomodatióval, és se onnan beljebb ne jöjjenek, se pedig semmi hostilitást és excursiókat ne cselekedjenek : melyekről bennünket jó formában assecuráljon is az generál ő kegyelme.

Az városok körül levő csűrös kerteket s ott levő majorság buzát, gabonát és szénát is ne bántsák az vitézek, igen serio parancsoljon ő kegyelme felőle, különben ha erőszakoskodnak, solelni protestatione praemissa, mondják meg, ha in deffensionem nostri valami alkalmatlanság követi az vitézet, mi ne okoztassunk : különben mi az ő felsége s az egész keresztyénséghez való devotiónk mellett megmaradni kívánván hostilitásra csak kisebb okot sem szolgáltatunk, declarálván azt is, hogy az mi devotionkat eléggé contestáljuk az vidék és vármegyékbeli faluk pusztításában viselt patientiánkkal. Különben is ő kegyelmek ha mi hasznunkra való dolgot feltalálhatnak s el is követhetnek, az generális instructió tenora szerént, bizzuk az ő kegyelmek igaz hazafiui hűségre. Datum in civitate nostra Alba-Julia 27. mensis Novembris Anno 1686.

Nemes János és Bálintith uramék assecuratoriája.

Nos celsissimi Domini Transylvaniae Principis Consilii, coeterique dicti Regni hujus Transylvaniae Proceres, ad ardua ejusdem praesentis státus negotia moderanda Deputati, damus pro memoria per praesentes, significantes quibus expedit universis : quod cum celsissimus Dominus Princeps Dominus noster clementissimus, saluti et tranquillitati regni hujus Transylvaniae consulendi, devotionisque suae erga Sacratissimam caesaream regiamque Majestatem contestandi causa Spectabilem ac generosos Joannem Nemes de Hidvég suae Celsitudinis Principalis consiliarium intimum et trium sedium Sepsi videlicet Kezdique et Orbai siculicium capitaneum supremum ac Sigismundum Bálintit de Körtvélyfája, ad ardua dicti regni Transylvaniae negotia moderanda deputatum, ad excellentissimum dominum Antonium Comitem de Carafa sacrae Caesariae Regiaeque Majestatis Camerarium, generalis campi Mareschalli locumtenentem, unius regiminis catafractorum colonellum, nec non Superioris Hungariae generalem commendantem, super praetactis regni hujus Tranniae negotiis tractandi et juxta instructionis superinde eisdem datae tenores, concludendi gratia expeditur. Nos etiam eosdem, ratione dictae expeditionis suae praetactae videlicet instructionis tenoribus per omnia conformandae assecurandos duximus, prout etiam assecuramus harum nostrarum trium nationum sigillorum munimine roboratarum vigore et testimonio literarum mediante.*)

Nemes János és Bálintit uramnak specialis assecuratiója.

Nos Celsissimi Domini Transylvaniae Principis Consilii, coeterique Proceres dicti Regni Transylvaniae, ad ardua Regni negotia moderando Deputati : Damus pro memoria per praesentes significantes quibus expedit universis ; Hogy ha az mi kegyelmes urunk ő nagysága Carafa generálhoz ő nagysá-

*) Az egész minuta és Alvinczi írása.

gához expediáltatott követ ur hivei vennék ezekben, hogy különben instructioik continentiaja szerént feltött ezéjokat nem consequálhatnák, ellenben pedig ha több ígéretre lépnek : azon instructióikban elejökben adott dolgoknak hasznos végére juthatnak, tehát csak mintegy magoktól illendő obtestatióval instructiojukban specificált summa igiretit szaporítsák és azzal együtt ígérjenek az ő felsége vitézi szükségekre, omnibus computatis, elsőben száznegyven, és azután ha ugyan különben nem lehet és az ígéretnek is hasznát látja, száz hatvan ezer frt summa ígéretre is condescendáljon, ugy mindazonáltal, hogy elejekben adott instructiója szerént azon summát buzával és zabbal is pótolhassuk. Mely ígértünk megállására, ugy praestálására is ő kegyelmeket assecuráljuk, magunkat fogtig (fogytig) megváltozhatatlanul kötelezzük. Datum Albae 26. Novembris 1686.*)

1686. 29. Novembris. Sárosi János uram levele az fővezértől.

Méltóságos fejedelem, kegyelmes uram! Isten nagyságod méltóságos házát békességes, hosszas és jó egészséges birodalommal áldja meg, kívánom.

Eddig való dolgokról nagyságodat mint kegyelmes uramat, alázatosan akarám tudósítani; én az elmúlt vasárnap érkezvén ide, tegnap voltam szemben az vezérrel, nagyságod levelit és ajándékát megadtam, illendő becsülettel is látott, noha az mint eszemben vettem, nagyobb ajándékot reménylett volna nagyságodtól, holott Tökölyiné látogatására küldvén az vezérnek, noha (az mint ők mondják) ő csak egy várat bir, még is az sok ellenség között az vezérnek látogatására küldött és kétezer arany ajándékkal tisztelte meg, bár csak kegyelmes uram az dispositio szerént, az lovak dolgában ne esik vala fogyatkozás, az ajándék küldés jobban esett volna; én kegyelmes uram félek, hogy ez miatt az hiba miatt sollicitatiómra is hibás válaszok ne legyenek. Az vezér az adót va-

*) Az egész Alvinczi saját kezeirása. Minuta.

lóban kérdezé, kemény szókkal is mondá, nem kellene annak beadásának idejét elmulatni, én ugyan mondám, az sok rajtunk forgó nyomorúságok miá lehetetlen volt összeszerezni, de naponként nagyságod azon vagyon, hogy hova hamarebb összeszerezvén beküldje. Az mi az itt való állapotokat illeti, még nem bizonyos az vezér benne, itt kellessék-e telelni vagy beljebb menni. Az Tökölyi és Galga szultán expeditiójában volt az héten foglalatos, ki is Munkácsban penetrálni igyekezővén, derék dolgoknak végben vitelire, és az quartélyban levő németeknek infestatiójára, nagy haszonnal ígérte magát, ma megindultak Várad felé; én kegyelmes uram tartván attól, hogy az neki adatott hadak autoritásával ne abutáljon, mint tavaly, mivel addig az vezérrel szemben nem lehettem, felizentem, hogy mivel ő nekünk nyilván való ellenségünk, bossássa oly dispositióval, hogy erdélyi birodalomban való kártétellel rajtunk való bosszuját ne igyekezze megállani. Az vezér mind az én felizenésem előtt, mind annakutána egynehány izben keményen megparancsolta, mind neki mind az szultánnak, hogy az erdélyi határt semmiben is ne illessék, mint hatalmas esászár igaz hiveinek földét, hanemha az erdélyi határban quartélyozó német találna lenni, azokra reá mennjenek, és kikergessék. Olyan szándékot kegyelmes uram nem veszek eszemben, hogy quartélyozót küldenének reánk. Konstantinápolyban az emberek között nagy tumultus vagyon, pestis is kimondhatlan grassál, az esászár néha az ebeinek fejeket szedette az minapiban, de ismét elfeledkezvén arról, ismét az vadászatra adta magát. Az Szerdályt tegnap kaftányozták fel egyiptomi basaságra, ki is egész autoritással megyen el, hogy Ásiának nagyobb résziről, mind ott valókat, mind egyéb rendeket az hadra kihajtsón, az esászár is személy szerént vagy megmozdul, vagy helyéből kimozdittatik. Az adót kegyelmes uram, ha nagyságod kegyelmessége mentől hamarébb elkészítvén, meg kellene indítani, hogy annak alkalmatosságával gazdálkodásra okot hozzánk ne keresnének. Maurocordatus uram kéreti nagyságodat alázatosan, az debreczenieknek méltóztassék nagyságod parancsolni serio, az adósságot küldenék meg, bár csak az adóval együtt, mivel ő kegyelme azt a pénzt ő számukra másutt kérvén firtatják

érette. Ezek után Isten nagyságodat sokáig jó egészségben éltesse.

Ex Nándor-Fejérvár die 29. Novembris 1686.

Nagyságod alázatos szolgája

igaz hive

Sárosi János m. p.

P. S. Mely inclusában volt.

Most estve lön az ígéret szerint ujabban az vezérrel privata audientia az maga belső házában, az hol tegnapelőtt elmaradott dolgokat proponálván, az adó relaxatiója dolgából igiri minden jó akaratját, és hogy, ha ugyan úgy kívánjuk, megcselekeszi, hogy az császárt megtanálja felőle, csakhogy az császárnak ily gondos dolgai között, rendesnek nem látja, hanem annak sollicitálására más időt kell várni, mindazonáltal azt megcselekeszi most, hogy az császárnak nagy hűségünket, és az adó beadására minden szándékunkat megírja, e mellett azt is értésire adja az császárnak, mennyi sok romlásunk, mennyi pusztulásunk esett az német miatt, még is azzal nem gondolván egészen igyekezünk beadni mihelyt összeszereshetjük, és ha erre az írására való választételben az császárnak valami inclinatioját veheti esziben, az hozzánk való gratiájára mentest derekasan hozzá fog és ha miben tud, szívesen szolgál.

Az váradiakkal való controversiánknak eligazításáról tett ígéretire reá emlékezik s nekem azt hagyá, tegyem le írásban, micsodák azok az controversiák, s mi formában kívánjuk megorvoslását, énnekem minthogy arról igen rövid instructióm vagyon, az Ali passa hitlevelit sem láttam soha, ő nagyságok s kegyelmének dispositioja nélkül ahhoz nyulni nem merek, hanem annak propositioját differáлом az adó béhozásának idejére. Jobbnak állitván, hogy kevésbé haladjon, hogysen én magamat egész országot illető dolgokban magamtól avassam. Mivel valamit én most itt írásban adnék, azt a váradiaknak küldvén nekik meg kellene felelni reá.

Az váradi szancsokság állapotjában megjelentem instructióm szerént, hogy mi semmi adót rajtok nem vettünk, hogy az váradi vitézeknek inkább adózhassanak, akarván ez

íránt is hatalmas császárunknak kedveskedni, melyet igen nagyra becsüle, és hatalmas császárhoz való hűségünknek nagy jeleinek mondá. Az váradiaknak, hogy az szegénység-gel szépen bánjanak, most parancsolat mégyen.

Maga hozzá elő, hogy ha azon a szancsokságon német quártélyozó találtatik, és ezek az tatár hadak rája mennek, mint maradhat meg az szegénység? instálék azon, hogy legyen parancsolatjok az hadaknak, az szegénységet ne bánt-sák, hanem bántsák az ellenséget, arra monda: lehetlenség az tatár hadakat úgy megzabolázni, hogy az szegénységben kárt ne tégyen. Utoljára megparancsolá azt is, hogy ha Erdélyben quártélyozó német mégyen, mentest urunk ő nagysága sietve tudósítsa, mert semmiképen nem engedi ott való békességes quártélyozását. Erre nézve az erdélyi hadak is talpon legyenek.

P. S. Ez is inclusában volt.

Az adó felől specialiter izent, kegyelmes uram, az vezér le, hogy mentől hamarébb nagyságod beküldje, hogy az íránt is az nagyságod és az ország ily nagy megmutatott hűsége kétségben ne hozódjék, és ő neki is jobb módja lehessen az nagyságod dolgainak törekedésében hatalmas császár előtt. Az adót pedig igyenesen ide kell hozni, mivel az császár sok időtől fogva az erdélyi állapotok felől tudakozódott az vezértől, az estve expediált egy agát az császárhoz, ki által az ország nagy hűség mutatása és ide való követ küldése felől hatalmas császárt tudósította. 30. Novembris Anno 1686. Postákat is mentől gyakrabban lehet, ide nagyságod küldözzen, mivel azt igen megvárják, ez mostani itt levő postáknak is valóban alkalmatlanul vagyon némelyike, hanem ha koldulásával él míg visszamegyen, költségek nincsen.

Szebeni czéhek obligatoria formája.

Mi Szeben várossában lakó tisztességes borbély*) czéhbéli társaságnak fő és vicze czéhmesteri, és ezen czéhbéli társaságnak atyamesterc, az egész nemez csináló czéhbéli becsületes társaságnak képekben, obligaljuk magunkat arra, hogy az méltóságos erdélyi fejedelem méltóságos Apafi Mihály kegyelmes urunkhoz, méltóságos Bornemisza Anna fejedelem-asszony kegyelmes asszonyunkhoz és méltóságos második Apafi Mihály ifju kegyelmes urunkhoz ő nagyságokhoz igazak és hivek, sőt az egész Erdélyországa három natióból álló minden rendbeli statusihoz is tökéletes addictióval leszünk, és az országnak közönséges articulusi s az becsületes szász natiónak s Szeben városának is, mind elébbeni fejedelmek mind pedig mostani kegyelmes urunk idejében, s közelebb ez jelenvaló 1686-dik esztendőben itt Szeben városában adott articulussal is confirmált contractualis obligatióknak tenora szerént, az szép uniót megtartani készek leszünk életünk fogytáig. Melyről adjuk ez kezünk írásával és czéhünk közönséges pecsétivel megerősített levelünket. Datum in Civitate Cibinensi die 6. mensis Decembris anno 1686.

Szebeni közönséges obligatoria.

Mi Szeben városának és ezen szebeni respublicának fő tisztei, úgy mint Szabó Keresztély polgármester, Frank Bálint királybíró, item Valthidi András székbíró, és Hendlér Gábor folnagy; enuck felette ezen szebeni becsületes respublicában levő tanácsbéli személyek; továbbá Zigler Mihály centumviratus communitatis orator, az mi magunk és az egész centumpaterek ő kegyelmek társasága, sőt egész Szeben városa-

*) A „borbély“ szó Alvinczi írása, melyet a kihuzott „nemez csináló“ helyett irt oda.

beli lakos akármely hivatalbeli civisek képekben s személyekben: adjuk emlékezetül az kiknek illik mindeneknek, ez mi levelünknek rendiben, hogy minekutána megértettük volna, mely igen megbántódott légyen az mi kegyelmes urunk ő nagysága az tanácsurak ő nagyságok és ő kegyelmek sőt az mostan fennforgó ország terhes dolgai igazgatására rendeltetett főrendű deputátusok, s az több statusok ő nagyságok s ő kegyelmek is megbáborodtanak legyen némely szebeni lakosok alkalmatlan szavai s dolgai miatt, kik más civiseket is fascinálván s corumpálván nagy discordiat és rebelliora való alkalmatosságot is indítottanak Szeben városában, mely cselekedetekkel az egész szebeni respublicát s az egész universitást is nagy suspiciókban hozták volna, annak okáért az mi kegyelmes urunk ő nagysága, az ő nagysága bölcs tanácsur hircivel s említett deputátus főrendekkel ő nagyságokkal s ő kegyelmekkel egyező tetszésből, nemzetes Alvinczi Péter uramat ez országnak egyik ítélőmesterét; Kálnoki Farkas uramat az ő nagysága méltóságos tövényes táblájának bites assessorát, és tiszteletes brassai bíró s medgyesi királybíró uramékat expediálta városunkban, azon discordiának megírt tanácsurak s deputátus főrendek ő nagyságok s ő kegyelmek által ez mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmes consensusából lett s ő kegyelmeknek instructióul adott deliberatiónak tenora szerint való csendesítésére s compescalására: mely dolognak véghez vitelére ő kegyelmek városunkban bejövén említett magok expeditiójoknak meritumát az mi közönséges gyülekezetünknek helyén az becsületes tanács és centumpaterek, sőt ezen város civisi is közönségesen személy szerint jelen lévén, clara voce magyar és német nyelven is mielőttünk proponálták s bőségesen declarálták is: mely dolgokat mi is alázatosan ugyan, de igen szomoruan megértvén, azon voltunk, minél jobb modalitással lehessen az említett discordiának csendesítése, ehhez képest megírt comissarius uramék ő kegyelmeknek puncta quaedam debitam fidelitatem civium cibiniensium repraesentantium juramento eorundem ac propriorum manuum subscriptione roboranda irtanak, proponálták az egész gyülekezet hallattára magyarul és németül is illendő declaratióval s optiot adtanak ő kegyelmek, hogy ha ki azon

punctumokat subscribálni akarja, vagy ha nem is lássa, és mivel az köz civisek között tapasztaltatott nagyobb ellenkezés, azoknak elméjeket tetszett ő kegyelmeknek elsőben egyességre hozni, beszélgetvén azért a köz civisek egymás között ultro hajlottar ak az említett punctumoknak subscribitiójára, és capitatum az kik irni tudtak, magok, az kik pedig irást nem tudtak, más hiteles concivisek által subscribáltatták szép renddel, és azon punctumok tenora szerint mind az mi kegyelmes urunk, kegyelmes asszonyunk, ifju kegyelmes urunk ő nagyságok hűségére, s mind pedig az méltóságos tanács urak, sőt az egész ország statussihoz ő nagyságokhoz s ő kegyelmekhez tartozó kötelességek megtartására, s az szép unionak az articulusok, és mind az előbbi méltóságos fejedelmek, mind pedig az mi mostani kegyelmes fejedelmünk, méltóságos Apafi Mihály kegyelmes urunk idejében s közelebb itt Szeben városában in anno 1686. irott s articulussal is confirmált contractualis obligatióink tenora szerént való gyakorlására, idvezüendő hitek szerint obligálták magokat. Annakutána osztán gradatim progrediálván ő kegyelmek az becsületes tanács és centum paterek közönséges gyülekezetiben is proponálták ő kegyelmek mi előttük, hogy jóllehet az mi kegyelmes urunk ő nagysága mihozzánk fő tisztetekhez, mivel mi is több becsületes tanács és centumpaterek társaságabeli személyekkel munkálódunk az dolgok csendesítésében, az becsületes tanácshoz és az centumpaterekhez is ő kegyelmekhez közönségesen nem kételkedik ugyan, mindazáltal mivel az dissensio és rebelliót importálható discordia az egész szebeni respublica felől terjedett s költ ő nagysága méltóságos fülciben s az említett tanácsurak ő nagyságok ő kegyelmeknek deputátus főrendek eleiben, tehát mi is külön-külön rosolválnók magunkat ezekre ; 1. Ha akarunk-e az mostani kegyelmes urunk, kegyelmes asszonyunk s ifju kegyelmes urunk ő nagyságok hűségében tökéletesen megmaradni, és az méltóságos tanács urakkal ő nagyságokkal s ő kegyelmekkel, sőt az egész Erdély országa három natiótól álló s négy recepta religion levő statusival az szép concordiat és uniót az articulusok és mind az előbbeni méltóságos fejedelmek, s mind pedig mostani kegyelmes urunk ő nagysága idejében is, közelebb pedig itt Szebenben in anno 1686. irott

s articulussal is confirmált contractuális obligatoria tenora szerint, akarjuk-e megtartani, s magunkat mindenekben ahoz alkalmaztatni vagy nem? 2. Békességes és háborúságos időben is az mi említett kegyelmes urainkhoz s fejedelmeinkhez, mint ez nemes Erdély országának igaz tagja akarunk életünk fogytaig igazak és hűvek, s az ő nagyságok ellenséginek ellenségi, gonoszakaróinak gonoszakarói, jóakaróinak pedig jóakarói lenni, és az egész ország statusaihoz is, az articulusok s említett contractusok tenorában befoglalt szép unió szerint tartozó kötelességünket sancte et illibate megtartani vagy nem? 3. Az szükségnek idején, mikor tudniillik valamely ellenségnek félelme vagy egyéb zenebonás állapotok miatt, vagy pedig ha in hujusmodi casibus ez ország dolgai folytatásának szüksége is úgy fogja kivánni, az mi említett kegyelmes urainkat s kegyelmes asszonyunkat ő nagyságokat méltóságos fejedelmi udvarok népe és vitézlő rendeivel és az méltóságos tanácsurakat s főrendeket az köznemességgel együtt, ide Szebenvárosában bebocsátjuk-e, s itt is elszenvedjük-e ő nagyságokkal s az egész statusokkal, az articulusok és az fennemlített s közelebb ezen 1686. esztendőben Szebenben írott, s articulussal is confirmált contractuális obligatoriák tenora szerint, mindenekben egyet érteni készek vagyunk, és leszünk-e vagy nem? 4. Mivel már az köz civisek mind az mi említett kegyelmes uraink igaz hűségére s mind pedig az egész ország statusi iránt is az uniónak az említett articulusok s contractuális obligatoria szerint való magok gyakorlására hittől kötelezték s obligálták magokat, akarjuk-e mi is kötelességünk szerint annak az discordiának s rebelliora hanyatlott alkalmatlanságnak főokait s azoknak komplex társait, sőt egyebeket is, az kik valami olyan rossz dologban részesek voltak, kikeresni és kinevezni, az kik principálisoknak comperiáltatnak közöttök, azokat eo facto illendő securitás s arrestum alá tétetvén az mi kegyelmes urunk ő nagysága méltóságos dispositiója alá bocsátani : sőt hogy az indúlt discordia teljességgel sopiáltassék, ezután pedig e féle ne következhessék, annál inkább lábra ne indulhasson, s nagyobb gonoszra ki ne fakadhasson, mi is igen szoros dispositiót tegyünk és hűséges vigyázattal is legyünk : soha mi oly dissensiót annál inkább

rebellióra való alkalmatlanságnak csak árnyékát is ez mi városunkban akárki felől is érthetünk s vehetünk eszünkben, tartozó igaz hűségünk szerént megcsendesíteni s tollálni és az mi megirt kegyelmas urainknak s az méltóságos tanácsi rendnek jó idején, és valósággal megjelenteni készek leszünk e vagy nem? mely megirt dolgokról mi is szorgalmason discsurálván agnosceáltuk, hogy azon említett punctumokbeli dolgok az mi tartozó hűségünkkel s igaz hazafiuságunkkal semmiben nem ellenkeznek, sőt az uniónak az articulusok, s említett régibb, s közelebb ez jelenvaló 1686. esztendőben írott, s articulussal is confirmált contractualis obligatióknak tenorával egyezők legyenek; annakokáért akarván mi is közönségesen az mi mindenkori, s ezután is életünk fogytáig fenntartani akaró igaz hűségünket s az említett artikulusok, s contractualis obligatóriáink tenora szerént folytató magunk alkalmaztatásabeli készségünket ezzel is bizonyítani: *communicatis dictae amplissimae senatus ac circumspetae centumviratus communitalis consiliis*, így resolváltuk magunkat szabad jó akaratum szerént. Hogy mi az feljebb megirt punctumoknak tenorát és *continentiáját* mindenekben approbáljuk s ratificáljuk; azokkal ellenkező dolgokban pedig semmiképen, és semmi részben magunkat nem elegyítjük; egy szóval valamiket az említett punctumok tenora kíván tőlünk, hogy megtartsuk s elkövessük, hűségesen megtartjuk, s el is követjük: valamik pedig azon punctumokban tilalmaztatnak, mint az mi igaz hűségünkkel ellenkező dolgokat, mind azokat hűségesen eltávoztatjuk, s az féle dolgokban sem nem részesülünk sem másoknak, kiket e félében impingálni eszünkben vehetünk, azon punctumok és köteles hűségünk ellen nem patrocinálunk, várván mindenekben mi is az mi említett kegyelmas uraink ő nagyságok fejedelmi kegyelmességét s édes atyai kegyességét s az méltóságos tanácsurak, s egyéb statusoknak és pedig istenes jó *affectiójokat* alázatosan *juxta eorundem assecuratoriam et obligatoriam*. Mely jó és igaz hűségünkhöz tartozó dolgoknak megtartására s el is követésére, azokkal ellenkező s hűségtelenséget importálható dolgoknak pedig eltávoztatására az ur Isten bennünket kegyelmesen segítjen. Melyeknek nagyobb valóságára adtuk ez mi magunk

keztünk irásával és mind magunk mind pedig városunk szokott pecsétével megerősített levelünket, fide nostra mediante. Datum in Civitate Cibiniensis die 6. mensis Decembris Anno 1686.

1686. 11. Decembris, Sárosi János uram 11. Decembris költ levele.

Méltóságos fejedelem, kegyelmes uram.

Isten nagyságodra és méltóságos házára jó egészséges életnek, s békességes országlásnak áldását terjeszse!

Nagyságod méltóságos parancsolatját 7. praesentis Turzai uram ide érkezhén, kegyelmes uram alázatos engedelmességgel vettem, de az mellett hazám meg nem szűnyhető emésztő tűzinek hírít szomoruan olvastam. Az németek állapotját, noha Maurocordatus uram által az fővezérnek értésére adtam, mint disponáltak magoknak quártélyt, mint akarnak szállani, és mitőlünk való kívánságok micsodások, de azzal ő nagysága meg nem elégedvén, magamat is felhivatott, és az dolgokat megértvén nem kevésbé is commoralódek rajta, valóban is igyekezik, hogy az minapiban elbocsátott hadak után, mentől felesebb hadakat küldhessen és minden intentuma az, hogy Várad felől őket infestálhassa, és ha szerit teheti, nemhogy feljebb meneteleket engedje, de ott is őket felferje, és subsistálni meg ne engedje, legelsőben is az margitaiakot akarja megpróbálni, de én félek attól, hogy ott is csak úgy járnak, mint Buda vagy Szeged alatt, ilyen szándékát látván, nem láttam idejét megjelenteni, hogy nagyságodnak az vélek való transactióra minemű hajlandosága volna és minemű instructiója oda küldött követeknek, mert ha én mostan azokat declaráltam volna, kárt tettem volna többet mintsem hasznot, hanem ha az mostani szándékjokból kikopnak, azután léssen annak megjelentésinek ideje, mert minden bizonynyal mostan ez iránt való jó intenumunkat gonoszra magyarázván, annak megelőzésére minden hadait reánk küldötte volna; arról is én vele kegyelmes uram semmit sem

discurálhattam, hogy nem haddal, hanem pénzzel segéljen minket, mivel annak is proponálása ennekutána esik jobban. Annak felette láttam azt is, hogy Erdélyben való had be-
küldésre nincsen semmi inclinatioja. Mondá ugyan azt, hogy szükség nagyságodnak minden hadaival készen lenni, én arra azt felelém, mi az mi hadainkhoz nem sokat bizunk, mert az elmúlt nyáron két izben felvervén az német, négyezernél többet benne levágtak, s meg kell vallanom, az többi annyira megfélemlettek, hogy azok bizon nem harezról hanem futásról gondolkodnak, mivel ők is mind csak az szerint vannak csak azt felelé: léssen oly idő, melyen Isten az német szívében is félelmet önt, ezzel vigasztalá magát, s minket is. Mindazáltal, hogyha itt mulatásomig láthatom módját, megemliteni el nem mulatom; ha előbb nem is, talán midőn válaszom léssen, akkoron mint egy quaestióban tévén fel, kitanulom hol jár elméje mindenekben. Hogy az német az partiumbeli erősségeket kéri és nagyságod is arról nekik mit resolvált, megmondtam, ez iránt is magát s minket is azzal vigasztal, ha oda adnók is, avagy valamelyeket az német elevenne is, de igen sokáig hatalmas császár ellen meg nem tarthatná.

Az mi kegyelmes uram az adó relaxatiójának állapotját illeti, én azt minapiban habatósan proponálván, az fővezer elméjében hozzánk nem kevés commotióját tapasztaltam, melyre akkor mit replicált Korodi által küldött levelemben egészen megirtam, hogy az ember azt specificálja, mire engedje le s mire ne, az én vékony itéletem szerint annak nem most ideje, hanem midőn az császár elméjét arra az hozzánk való gratiára condescendáltatják, az mint pedig én sajditottam, azt is eldiscurálták, mit engedjenek el adónkban, és mikor, tudni illik ezeknek az dolgoknak vége felé, és azt is ugy, hogy ha az dolgokkal együtt mi is más kézre, és más dolgokban nem involválódunk, hanem az hozzájuk való hűségben perseverálunk. Az szebeniek rosz intentumát kegyelmes uram értem és ha mi oly interveniálna, (noha én köztök arra való embert nem ismerem, az ki azt a harangot fel merné kötni) vigyázásba lesznek, de ha ide jő nem hiszem többé, Szeben városat lássa, ha az polgármester maga jönne is.

Az Tökölyivel való bajtól kegyelmes uram mostan Isten megmentte, nem kívántatott az ő dolgai felől egy szót is szólni. Kivánságinak proponálására az vezér az réz effendihez izente mennjen, az holott hozta ugyan elő, hogy ötet híva hítták, ugy ment Erdélyben, de arra Mauracordatus uram megfelelt, hogy csak maga személyit kívánták menni, nem az vele való török és tatár hadakat, említette az jószáginak is megadását, de arra is azt felelték, annak nem most az ideje, midőn elment is, csak privata audientiáját akarta az vezér, hogy legyen, nagy nehezen vihette véghez, hogy publice legyen, s ugy lött, s magára csak egyedül vontak egy rosz kaftánt, költségire négy erszény pénzt adtak, s avval ment el. Az bécsi követ dolgát mivel sehol elő nem hozták még eddig, én is elhallgattam, ugy hiszem Tökölyinek nem fogott volt füliben menni, meglátszik, hogy az emberei az sipot befalták volt, már ha az Erdélyben levő emberei hozzá penetrálhatnak, megmondják vagy írják, elhiszem ő is postán kedveskedik vele.

Az mint az minap is kegyelmes uram írtam, az mennyiben lehet, az adóval sietni kellene, mert minden hitelünknek az a berekesztő feje minden gonoszakaróinknak szájoknak bedugására, az mi pedig félhetőbb, az tatár channak személye szerint, tavasszal való kijövele megparancsoltatott, és ahhoz való szokott költség is megküldetett immár, ki is minden bizonynyal én el hiszem, maga commoditásáért az Erdélyen való általmenetelt fogja magának kívánni, ki is leghamarébb asscquálhatja kivánságát, hogyha az adó késedelmezése miatt valami rankor vagy hozzánk való kétség támad.

Az mint az fővezérnek némely szavaiból conjiciálom, nehezen hiszem, hogy az jövő tavaszon kegyelmes uram az vélek való táborozásról magunkat megtalmazbassuk, mindazonáltal Isten elméjeket másképen fordíthatja.

Az én követségemről az fővezér az császárt tudósítván, megírta, addig el nem bocsát, míg ő hatalmasságától válasza nem jó, kihez képest, mivel még az mán kívül tizednapra ha megérkezik, s addig válaszom nem léssen, addig itt kell mulatnom, kegyelmes uram, noha bizony már szintén minden hozott é-ésem és költségem az nagy drágaság miatt igen elfogyott, praebendám is igen vékony. Továbbra kívánom, Isten

nagyságodat és méltóságos fejedelmi házát, édes hazánk megtartatására sokáig jó egészségben éltesse.

Nándor Albae 11. Decembris 1686.

Nagyságod alázatos szolgája s igaz híve
Sárosi János m. p.

Ez inclusában volt.

Minapiban is irtam vala, az fővezér az ajándékot mennyire despectálta, de az mennyire azután jobban végire mentem, tanácskozott felöle, hogyha el vegye-e ne-e? És mint-hogy igen igen nagy simulator, venni tétette, de minden bizonynyal ma is csak contemptusnak magyarázza. Az mint minap is irám, ellenben teszi az Tökölyiné, és Sorban vajda látogató honorariumát, melyet jól megértvén Erdélyből Sorban, az én ide jövetelem után mentest ilyen informatiókat küldött ide: az erdélyiek mostan követjeket küldték, hogy az által magokat az fővezérnek ajánlják, de minden bizonynyal nem sokára az német hadat quártélyban beboesátják, melyről nem sokára propter formam postán küldenek s tudósítják az fővezért; mivel azt egynéhányan közülök áron adták el az német hadnak. Ezek az dolgok így concurrálván össze, mi felőlünk ezek elméjekben kétségeskednek, mindazáltal azt tették fel, hogy minden dolgainkat az adó beküldésével prodáljuk, ha nem küldjük, minden dolgok bizonyosak felőlünk, ha küldjük, és későn küldjük, bizonynyal vacillálunk; ezekben azért magunkat ha lehet úgy kell alkalmaztatnunk, hogy az iránt is gonoszakaróink vádja elromolván, szájok bedugattassék, és magunkat ilyen discrimen alól felszabadítsuk.

Csudára méltó dolog és bizony nem egyébnek, hanem ezeknek végső veszedelmeknek nagy jele. Nyilván tudják Sorbannak, hogy totus quantus németes, melyet magok is fateálnak, még is az ajándék annyira őket meg vakította, csak mintha sem tudnák sem hallották volna.

Az nagy inconstantia noha mindenkor, de mostan oly formában megvayon itt, hogy talán soha úgy nem volt.

Ezeket én úgy vévén eszemben, írom meg kötelességem szerint.

Pauli Alex. Literae.

Celsissime Princeps, Domine mihi Observandissime.

Gratiosas Celsitudinis Vestrae venerabunda suscepti manu, quaeis correspondere eo promptiorem lubentis animi voluntatem protinus offerro, quo majus Celsitudini Vestrae inserviendi desiderium in me experitur, id exoptans, ut servitorum meorum metam Celsitudinis Vestrae obsequium felicitaret.

Quicquid igitur pro tenuitate mea praestare valeo, obligationi meae insistens, nihil prorsus intermittam, quo minus id ipsum exequar, et vel tunc me felicem existimabo, ubi servitia mea semper promptissima in obsequio Celsitudinis Vestrae adimplevero. His me Principalibus gratiis commendans persevero Szathmarini die 12. Decembris 1686. Celsissimi Principis servus humillimus

Paulus Alex. L. B. de Houchin m. p.

Carafa uram levevele 12. Decembris Anno 1686. költ.

Celsissime Domine Princeps Domine mihi gratiosissime.

Per manus ad me a Celsitudine Vestra amissorum Ablegatorum nimirum Spectabilis Domini Joannis Nemes, et Generosi Domini Sigismundi Balendit (sic) exaratas Epistolas decenti respectu suscepi; et ab ipsis continentiam percepi: si quidem satis abunde praetactis Spectabili et Generoso Dominis Ablegatis intentionem meam expectorassem: nullatenus tamen, praesentibus humillime Celsitudinem Vestram perquam necessum esse insinuandam arbitratus sum quod ut ipsamet Celsitudo Vestra Inclitumve Regnum conjiciant, quantum ex parte mei bonam correspondentiam exoperem, animique propensionem erga bonum publicum, tranquillitatemque conservandam in Inclyto ipsius Principatu, viamque aperirem ad Suae Majestatis Sacratissimae totiusque Christianitatis affectum erga alios Principes extraneos sibi vindicandum, pro

medio termino adoriri mihi congruum visum est contractum cum praefatis Spectabili et Generoso Dominis Ablegatis eripere (ut videre erit apud eosdem, qui in originali Celsitudinis Vestrae manibus tradent) quod et ipsius tenorem, in omnibus punctis ibi insertis in effectum convertere Celsitudini Vestrae placebit, nil magis gratum Suae Majestati Sacratissimae uti et mihi, Celsitudini vero Vestrae Inelytoque Regno nil salubrius magisque proficuum (sicut experientia uberius docebit) si autem assentire intenderet, Celsitudinem Vestram demisse rogatam habeo, vitio non vertat subinde, si militiam ubidum necessaria intertentione, substentationem quocunque vel bono vel malo modo sollicitare sibi que comparare conabitur; testis enim mihi sit Deus ter optimus maximus, totusque terrarum orbis, quod inconvenientia possibilia secutura forent, diametraliter erunt suae Majestatis Sacratissimae et meae intentioni opposita: modum correspondentiae verae, et syncere conservandae Celsitudini Vestrae in affato contractu insitum, debito respectu propono, eumque amplectendum cordicitus supplico: de coetere electio pendet ex arbitrio Celsitudinis Vestrae, cui nestoreos in optimam valetudinem annos, perpetuamque Principatus inelyti tranquillitatem eminor, et sincere apprecor, cum oblatione servitiorum meorum, humilima, semper ero Celsitudinis Vestrae. Datum Szathmarini die 12. Decembris 1686.

Obsequentissimus servus

Antonius Comes a Caraffa m. p.

*Carafa general, az ur Nemes János ur és Bálintit uramék által
tött resolútiója.*

Quandoquidem Celsissimi Transylvaniae Principis simul ac Regni ejusdem statuum ad Excellentissimum Dominum Dominum Antonium Comitem a Carafa, Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerarium Generalem Campi Mareschalli

Locumtenentem, unius Regiminis Cataphractorum Colonellum nec non Superioris Hungariae Generalem commendantem, ratione quartiriorum hybernalium tractandorum missi Ablegati nempe Spectabilis Dominus Joannes Nemes et Generosus Dominus Sigismundus Balendit, (sic) universalem et omnigenam plenipotentiam concludendi non habuerint, certa solummodo duntaxat Instrustio limitata, atque restricta, quoniam nec Celsissimus Princeps, nec Inelyti Regni Status tum temporis definitum portionum numerum a Sua Excellentia praetensarum resciverant, ipsorum manibus tradita sit. Ideirco praefati Spectabiles ac Generosi Domini Ablegati, necessitate, ita Inclitive Regni publico bono efflagitante, consideratis omnibus circumstantiis, praecipue vero ad avertendum eo majus graviusque detrimentum, quod praefata Sua Excellentia per multo majorem militiae copiam, quam alias statim et absque ullo momento Transylvaniam ingredi demandare vellet, eidem Regno superimminere proposuit; concluderunt denique et accordarunt, quod interea et eousque, Celsissimo Principi Inclitove Regno omnia superinde ipsis proposita, ad uberiolem ponderationem, et finalem Cathegoricam resolutionem retulerint, solutio Novembris elapsi portionum decem millium militiae Illustrissimo Domino Generali Vigiliarum Praefecto Comiti a Veterani conceditae, comprehensa illa quam Sua Excellentia ad Dominorum Ablegatorum requisitionem ex Districtu Kövariensi removit, utpote sex millium et quingentarum Oralium quamlibet menstruatim inclusis servitiis ad sex florenos et medium Rhenenses computando, trium millium autem et quingentarum equilium Portionum sex florenis Rhenensibus unum quemque per mensem exsolvendarum a Comitatu Maramarosiensi Districtu quoque Köváriensi ut et Laposvidékiensi praestari, sicut et praetactus Comitatus Marmaros usque ad ultimariam integranque Compositionem, hujus negotii, militiae illinc assignatae sustentationem in natura subministrare debent. Ubi arbitrio Comitatus et Districtuum remittitur, persolutionem mensis Novembris jam effluxi (cujus in fine cum militia quartirium intrasset, hac de causa totus praefatus mensis exolvendus restat) aut in parata pecunia aut in parte ex frumento, cubulum quatuor florenis hungaricalibus accipiendo suppeditare : avenam vero

quo:1 concernit, cum Dominis Ablegatis illius pretium ignotum esset, ejus igitur Conventio praememorato Illustrissimo Domino Vigiliarum Generali Praefecto Comiti a Veterani addito celsissimi Principis in Marmaros existenti Ablegato, Generoso scilicet Domino Samuele Kálnoki committitur : quicquid autem dieta Militia ab eo tempore, quo ingressa Comitatum Marmarosiensem in natura consumpserit, in defalcationem subsequantium mensium id cadere vigore praesentium conclusum est : quemadmodum pari modo Celsissimi Principis affecto in Marmaros Ablegato superius affati Spectabile ac Generosi Domini Ablegati intimabunt, ut juxta tenorem harum repartitionem, et dispositionem quarteriorum, ad interim, cum saepe dicto Illustrissimo Domino Generali Vigiliarum Praefecto Comiti a Veterani, adjuncto Caesareo Commissario Bellico Generoso Domino Jacobo Venczel ibidem permanente peragere profugosque, hinc et inde Rusticos ab habitationibus suis alienatos revocare nequaquam intermittat : Praeterea terminus praefatorum (aut loco ipsorum) subsequantium Ablegatorum veniendi coram Excellentia Sua Vigessimam usque Januarii 1687. ad summum protractus est, cum protestatione ex parte ejusdem Excellentiae Suae coram Deo et mundo, quod nisi intra praefatum limitem Ablegati plenipotentia sufficienter muniti, additis sexaginta millibus florenorum Rhenensibus in subsidium Comitatus Marmarosiensis Distrietusquoque Kővariensis et Laposvidékiensis destinatis advenerint, praepjudicium, omneque damnum Inelito Regno eventurum, nullo modo Suae Excellentiae imputandum crit. Ratione eductionis militiae germanicae e Comitatu Marmarosiensi, Celsissimi Principis et Ineliti Regni Statuum beneplacito et arbitrio relinquitur, an superadductas decem mille portiones, orales nempe florenis sex et medio, equiles vero sex Rhenensibus florenis (ut supra dictum est) aut in parata pecunia, extradere, aut singulis mensibus intertentionem in natura, adjunctis tamen florenis duobus Rhenensibus cuilibet Portioni subministrare velint. Ea de causa conventum est, quod dato Casu mensis Novembris solutus fuerit, et praetacta sexaginta millia florenorum Rhenensium intra limitatum tempus ad manus Generosi Domini supremi bellici Caesarci Commissarii Jo-

annis Vilhelmi*) Szatmarini existentes erunt subministrata, datis desuper necessariis et debitis quietantiis, et per Dominos Ablegatos subsequendos demonstrabitur : Requisita intertentione militiae in natura secundum Suae Majestatis Sacratissimae clementissimam ordinantiam ad minimum pro uno Mense anticipate ad Nagy Bányam et ad Comitatum Ugo-siensem adducta esse, tunc temporis Sua Excellentia se se obligat, militiam omnem ulla remora prorsus e Comitatu Marmarosensi revocare, comitatus ad Partes Regni spectantes sub dominio, et jurisdictione Celsissimi Principis, sicut hactenus fuerunt (excepto solo negotio quartiriorum relinquere, necessaria advehentes, portantesque cum omnibus suis appertinentiis libere, ac tute ire et redire permittere, neve quicquam damni Militia Regnicolis inferat, serio inhibere, neque impositionem Praesidiariorum Germanicorum ad Arces Huszt, Kővár et Somlyó, nisi quod ad dictam Arcem Somlyó, si a Turcis infestarentur ; Germani milites in Palánka pro salvaguardia existentes refugium illinc habeant, praetendere : quae omnia Sua Excellentia sancte servanda promittit : sicut vice versa residui floreni quandraginta millia Rhenenses in sustentationem (sic) naturalem addendi (post solutionem praememoratorum sexaginta millium florenorum Rhenensium) spatium duorum Mensium utpote quolibet Mense viginti millia una eum naturali sustentatione (sic) cujusvis Mensis anticipate subministrandi erunt : In quorum majorem fidem praesens Contractus in quadruplo ex utraque parte subscriptus et sigillorum appensione corroboratus est.

Datum Szatmarini die 12. Decembris Anno Domini Millesimo Sexcentesimo octvagesimo sexto.

(L. S.) Antonius Comes a Carafa.

(L. S.) Joannes Nemes.

(L. S.) Sigismundus Balintith.

*) Itt egy szóra való hely üres.

Vallis uram levele urunknak szóló.

Celsissime Princeps!

Celsitudinis Vestrae gratias ad me exaratas Literas cum debito respectu recepi, et siquidem Distributio portionum, aut quartiriorum, ad me non spectat, tamen non intermisi, ea quae exiguitas mea facere poterat, feci, sicut et semper Vestra Celsitudo me experietur Vestrae Celsitudinis Szathmarini 14. Decembris 1686.

Servus humillimus
Georgius Baro de Vallis m. p.

Veterani uram 18. Decembris 1686. költ levele, Kálnoki Sámuel uram hozta Máramarosból.

Celsissime Princeps, Domine Domine mihi gratiosissime.

Exhibitor harum Magnificus Dominus Kálnoki celsitudinis Vestrae ad me ablegatus, literis praesentibus a me instructus, ad Celsitudinem Vestram redit, pluribus oretenus de Tractatu inter me et ipsum habito, super militis hibernantis elocatione referre sciet, quam temporis compendio effari queam; Literas quoque Conventionales, ab Excellentissimo Domino Generali, Vice Campi Marechalico, cum Celsitudinis Suae Ablegatis in originali quoque obtinui, quos legendo, quid inter ipsos contractum fuisse patet, Quod si in termino 20. Januarii 1687. praestituto ipsi Domini Ablegati cum summa appromissa 60, uti et anticipate pro mense nona et pabulum procuretur paratumque Neo Bani sit*) extunc ad nutum Celsitudinis Vestrae hunc militem Caesareum ex Comitatu avocandum, secus vero antefatus Excellentissimus Dominus generalis vice campi Mareschallus protestando solenniter sibi prospiciens ordinavit, ne miles fame pereat, sustentationem exquirere. Patet tamen

*) Két szónak való üres hely.

Celsissime Princeps, Suam Celsitudinem Caesareo militi hybernia favere, unde praestitis praestandis miles ex Maramaros avocandus foret, citra tamen praescriptionem, ere boni publici Patriaeque futurum, ut miles nunc hincinde elocatus, in Comitatu hoc relinquatur, quantae exinde orientur incommoditates Statibus, et militiae ipsi, Censurae Celsitudinis Vestrae humillime subjicio. Quandoquidem Celsitudo Vestra subditos Regni sui gratia et misericordia clementer prosequatur, gratissimum futurum censeo, si nobis hic manentibus, quot mensibus subsidiales Celsitudinis Vestrae, pro alleviatione miserae plebis hic praestarentur. Miles enim sic circumvallatus ut minus excurrere possit, quod praepedire impossibile esset, si in lazo et aperto Campo penes Nad-Bániam (sic) et alias ditiones locaretur, ubi et in defectum Annonae excursiones difficulter impediendae. Spero, ut Celsitudo Vestra Plebis suae miserta clementissimum petito meo praebeat assensum. Restat ut supplicem Celsitudini Vestrae pro triginta Sabris Passibus, pro tribus his Regiminibus, Saxolauenburgico meo, et Illustrissimi Comitisi Castelli quatenus tuto Transylvaniam intrare, equosque coemere possint, et si quem alias ablegare placuerit ad me Legatum, demisse rogo ut vel hunc Magnificum Dominum Kálnoki, vel alias notum expedire dignaretur. De caetero me Celsitudinis Vestrae benevolentiae et favoribus commendaturus, existo Celsissimi Domini Domini Principis Humillimus servus

Friedericus Comes Veterani m. p.

Dabam Szigethini 18. Decembris 1686.

P. S. Triginta Passus idest pro qualibet Compania unus petitur, ob rumorem Populi inpediendum, iterum iterumque insto, ut quamprimum Celsitudo Vestra, mentem suam me scire faciat, quia in emolumentum publici boni et Celsitudinis Vestrae mea circumspectio directa est.

Heisler uram levele urunknak.

Celsissime Princeps, Princeps ac Domine, Domine Clementissime.

Binas jam Debreczino ad Celsitudinis Vestrae gratias expediti Epistolas, a quibus cum repulsam, ex affectu in suam Sacratissimam Majestatem passus non sim, Confido et tertiae in omni submissione transmissae Principalem favorem concedendum. Quando quidem non alterius, quam Vestrae Celsitudinis favori, in hoc negotio semper agnovi esse semper deferendum. Exoptavi pro mihi in Suae Majestatis obsequiis, constitutis nonnullis officialibus liberum, tam introgrediendi et coëmendi equos, quam etiam egrediendi cum coemptis ex Transylvania : sed nunc ad gratiosam Celsitudinis Vestrae denuo recurro benignitatem, ut ejusmodi meis et sub mea potestate constitutis officialibus a me expeditis ex Sua Principali amplitudine, non gravetur admittere facultatem, ubique locorum in Transylvania, in Sua Majestatis obsequia non modo coëmendi, sed etiam post coemptionem gratiosissime protectionem faciendi. Quod si autem ultra terminos Suae Celsitudinis esset necessarium ad conquirendum equos egredi, confido ob benignitatem in Christianitatis augmentum a Vestra Celsitudine hoc necessarium benevolentiae opus meis obsequiosis desideriis favendo promotum iri. Cui gratiosissimo favori reciproce omnem operam commodabo ut in maximi honoris incrementum vergat suae Celsitudinis. Cujus gratiis ac favori me unice et submisse commendo

Servus humillimus

Donatus Heisler.

Celsitudinis Vestrae Debrecini 29. Decembris 1686.

Veterani uram levele.

Celsissime Princeps Domine Domine Gratosissime.

Expirantis Anni propediem finis, subsequentis vero initium Causa est quod praesentibus Celsitudinem Vestram in-

terpellem et antiquitus morem in nos derivatum laudabiliter, observem, Celsitudini Vestrae agonizantis octvagesimi sexti exitum apprecaturus foelicissimum, Principiantis vero novi exordium exoptem auspiciatissimum non solum ut Celsitudo Vestra hosve feliciter absolvat, sed plures alios imo innumeros, tam seros quam faustos juxta vota supervivere valeat, cordicitus iterato exopto. Cacterum Celsitudini Vestrae per Magnificum Dominum Kálnoki debiti (sic) relatum fuerit qualiter inter militiam Sacratissimae Majestatis et Comitatum Marmarosensem, uti et districtum Kőváriensem, Laposque vidék contractum, ut pro Mense Novembri, 2-dae Januarii portiones in paratis praestentur; pro Decembri autem quae in natura percepta fuere, in defalcationem ejusdem mensis accipienda fore, pro Januario vero 1687. Dominos Ablegatos Celsitudini Vestrae 20. Januarii Szathmarini expectandos, ea spe, ut Celsitudo Vestra miseris hisce Comitatibus misereatur, eosque in exolutione Portionum Suarum succurrat, quae praestita, miles germanus ab incolis harum partium in paratis necessaria coemere possit, quam ut praestandis non praestitis confusio exoriatur, sicuti ante annum, ob tergiversationem Inquilinorum contigerat. Credo, omnem Sua Celsitudo tollet inconvenientiam, si ut speratur, in tempore nummis subditis suis succurrerit; ego quoque aliud nihil desideraturus, quam ut nanciscar occasionem demonstrandi, quod sim Celsitudinis Vestrae devotissimus servitor. Secus vero moneo, non mihi (si quid senserint molestiarum ob procrastinationem implendorum pactorum) erit adscribendus, sed ipsis solis protelatoribus imponendus esse. Quibus me favoribus benevolentiaeque Celsitudinis Vestrae commendaturus, resto ejusdem Celsitudinis Vestrae Szigeth 29. Decembris Anno 1686.

Humillimus servus

Friderius Comes Veterani.

Fogarasi consultatiók.

Consultationes in Arce Fogaras continuatae a die prima Januarii 1687.

Carafa general, Veterani és Sárosi János uram az fővezér resolútiója iránt írott válasz tételit s informatióit, úgy Gyulai Ferencz uram Bécsből írott tudósítását is megolvastván, mind két részről sokak és nagy dolgok is tapasztaltatnak melyhez képest szoros discursusok voltak.

Az partiumban quártélyozó s ellenünk fenyegetődző római császár ő felsége vitézi számokra felvetett különb-különb féle summaról deliberatum.

Mivelhogy az római császár ő felsége az partiumban quártélyozó vitézi generalisok fenyegetődzésihez képest, ha Isten kegyelmességéből meg nem csendesíthetjük őket szegény hazánk siralmas pusztulásától félhetünk, annak okáért azon bennünket s szegény hazánkat követhető szörnyű romlásnak elfordításának jó reménysége alatt kéntelenítettünk, kegyelmes urunknak nagyságod kegyelmes consensusa is accedálván, az nemes országtól adatott autoritásunkból magunkra s több hazánkbeli nagyságod némely hiveire is bizonyos summa pénzt, buzát, és zabot is sub spe futurae restitutionis felvetnünk, úgy hogy az pénzt mind magunk, s mind pedig más nagyságod hivei is ad diem 12. presentis Beszterczén Haranglábi Sigmond és Resnel Pál besztercezi polgár atyánkfiai kezekhez; az buzát pedig és zabot ad diem 15. itidem praesentis mensis az kitől mint lehet okvetellen szerét tevén Beszterczén, Szamos-Ujvárott vagy Kolozsvárott az arra rendeltetett perceptorok kezébe administráltatni tartozzanak: alioquin az megirt terminus után harmad nappal, az magára irt summát meg nem adó személynek akár holott levő három annyit érő jószága azon vármegyék vagy székek vicetisztei által elfoglatatván kedvezés nélkül, vigore saltem presentis deliberationis adassék annak az ki az olyan emberre irt summát leteszi, és az birja intra triennium pacifice, azután deposita

summa, pro se expensa de facto vehesse kezekhez; különben azon vármegyék vagy székek vicetisztei tartozzanak simpliciter restituálni, sub poena fl. 200. per directorem exequentem. Ha ki pedig contumacia ductus, refractariuskodni comperiáltatnék, és az rá vetett pénzt, búzát, és zabot is megadni nem akarná, és az olyan embernek három annyit érő jószága vagy nem találtatnék vagy ha találtatnék is, de senki magához nem váltaná, tehát ugyancsak elfoglaltassék jószága, s legyen sequester-kéznél, maga pedig az olyan refractarius contumax ember fogattassék meg de facto és tartassék in aresto, az nemes ország jövődö gyüléseig. Az szász városok pedig ha ad diem determinatum meg nem adnák az mostan rájuk vetett summát, tehát az ő városokhoz tartozó faluk közül akár melyiket az közelebb lakó nemes possessorok letévén az városokra vetett summát, modo praevio foglaltassák el, és bírják ezen deliberatióban specificált mód szerint. Ezt pedig értjük csak az egy s mostani szoros időkhöz képest felvetett summára nézve. Ezen materiában pedig sem az creditorok sem az inspectorok, és executorok, is semmi fraust dolust és egyéb cavillumot is ne admittáljanak, annál inkább ne kövessenek sub poena prae expressa.

Az feljebb megirt deliberatio szerint, szegény hazánk következhető siralmas pusztulásának megelőzésére kívántató summában az becsületes szász natióra intéztünk 35500 imperialis tallérokot, melyeket az ő kegyelmek közül itt levő követ atyafiak szerezzenek meg ad diem 12. presentis és administralják Beszterczén Haranglábi Sigmond és Resnel Pál azon summának percipiálására rendelt atyánkfiai kezekhez, magok egymás között az székekre proportionaliter felvetvén.

Az feljebb megirt szükségre kívántató summának pedig egy részét, az vármegyékben levő urak, főrendek és némely nemes atyánkfiaira is vetettük ez ide alább következendő mód szerint:

Extra ordinarie sub spe refusionis felvetett summának registroma.

Fejérvármegyében.

Teleki Mihály uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 500 zab s. cub. 100. Kövér István uram Imp. nro. 200. Farkas Ferencz

uram Imp. nro. 200. Dániel Ferencz Imp. nro. 100. zab s. cub. 100. Szescsori Sor. uram Imp. nro. 100. zab s. cub. 100. Maurer Mi. uram Imp. nro 200. zab s. cub. 50. Széki Ist. uram Imp. nro. 300 zab s. cub. 150. Nagy Pál uram Imp. nro. 300 buza s. cub. 200. Boer Pál uram Imp. nro. 100. Dániel Péter uram Imp. nro. 200 zab s. cub. 100. Toldiné asz. m. Imp. nro. 200 zab s. cub. 100. Daczó Gábor uram Imp. nro. 100. Lugosi Ferecz uram Imp. nro. 100 buza s. cub. 100. Kenczei Ferencz uram Imp. nro 100. Bánfi Bold. uram Imp. nro 400 buza s. cub. 100 zab. s. cub. 100. Kendefi Gáb. aszonyom Imp. nro. 200 zab s. cub. 100. Bánfi Pál uram Imp. nro. 200 zab s. cub. 100. Batizi Ján. uram Imp. nro. 300 zab s. cub. 50. Fodor Pál uram Imp. nro. 200. Paczkó Péter uram Imp. nro. 200. Sebesi Beniamin uram Imp. nro. 200. Alvinczi Péter uram Imp. nro. 150. Balpataki János uram Imp. nro. 150. Inezédi. Pál uram Im. nro 150 buza s. cub. 100 zab s. cub. 100. Kemény Boldizsár uram Imp. nro. 100. buza. s. cub. 100. Hegyesi István uram Imp. nro. 100. Fábian János uram Imp. nro. 200. buza s. cub. 100 zab. s. cub. 100. Banfi Gáborné asszony Imp. nro. 200. Thordai János uram Imp. nro 100. Boér Ferencz Imp. nro. 100. Szescsori Máthé uram Imp. nro. 100. Páter János uram Imp. nro. 200. Kolosvári Sám. uram Imp. nro. 100. Csiszár Miklós uram Imp. nro. 200. Ecsedi Péter uram Imp. nro. 150. Mihocsa Mihály uram Imp. nro. 100. Cserei Farkas uram Imp. nro. 100. Summa hujus : Imp. nro. 6.700. buza s. cub. 500, zab s. cub. 750.

Küküllővármegyé'öl.

Haller Pál uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 500 zab s. cub. 100. Kun István uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 500 zab s. cub. 100. Haller János uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 300 zab. s. cub. 100. Szeredai István uram Imp. nro. 100. Vajda László uram Imp. nro. 100. Bethlen Miklos uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 200 zab s. cub. 100. Simon Mihály uram Imp. nro. 50. Balog Boldizsár uram Imp. nro. 100 buza s. cub. 50. Désfalvi Farkas uram Imp. nro. 200. Haranglábi Sigmond uram Imp. nro. 100 buza. s. cub. 200. Bethlen Sámuel uram Imp. nro. 400 buza s. cub. 200 zab s. cub. 100, Felvinczi Já-

nos uram Imp. nro. 300 zab s. cub. 100. Simon Ferencz uram Imp. uro. 50. Kun Dániel uram Imp. nro. 300 zab s. cub. 100. Horvát Kozma uram Imp. nro. 200 b. s. cub. 50 zab s. cub. 50. Horvát Ferencz uram Imp. nro. 200 buza s. cub. 50 zab s. cub. 50. Horvát Miklós uram Imp. nro. 200 buza s. cub. 50 zab s. cub. 50. Szalánczi István uram Imp. nro. 200 buza s. cub. 200 zab s. cub. 100. Balog Ferencz uram Imp. nro. 100. Summa hujus: Imp. nro. 4.600, buza s. cub. 2, 300. zab s. cub. 950.

Thordavármegyéből.

Idősb Toldalagi János uram Imp. nro. 400 buza s. cub. 500 z. s. cub. 100. Alsó János uram Imp. nro. 100 b. s. cub. 200 zab s. cub. 50. Görög Miklós uram Imp. nro. 200 buza s. cub. 100 zab s. cub. 100. Baroczi György uram Imp. nro. 100 zab s. cub. 100. Gyulai Tamás uram Imp. nro. 100. Széplaki Márton uram Imp. nro. 200. Bánfi Kristófné asszony Imp. nro. 200. buza s. cub. 100 zab s. cub. 100. B. Kovács István uram Imp. nro. 300. Baranyai Gergely uram Imp. nro. 200. Rédei Ferenczné asszony Imp. nro. 200 zab s. cub. 100. Kemény János uram Imp. nro. 300 b. s. cub. 300 z. s. cub. 100. Jó Mihály uram Imp. nro. 200. Vallanes uram Tordai Imp. nro. 200. Veres László uram Imp. nro. 200. Toroczka Péter uram Imp. nro. 100 zab s. cub. 100. Toroczka Mátyás Imp. nro. 100 z. s. cub. 100. Veselényi Pál uram Imp. nro. 300. Vitéz Ferencz Imp. nro. 100 b. s. cub. 100 z. s. cub. 50. Vitéz Gáborné asszony Imp. nro. 200. zab s. cub. 52. Toroczka Péter uram Imp. nro. 100 z. s. cub. 100. V. Kovács István uram Imp. nro. 100. Sárpatakiné asszony Imp. nro. 200 b. s. cub. 100 zab s. cub. 100. Summa hujus: Imp. nro. 4100 buza s. cub. 1400. zab s. cub. 1150.

Kolosvármegyében.

Székely László uram Imp. nro. 500 b. s. cub. 200 zab s. cub. 100. Keczei András uram Imp. nro. 100. Kabos Gábor uram Imp. nro. 100. Keczei György Imp. nro. 100. Budai Mihály uram Imp. nro. 100. Kőbölkuti István uram Imp. nro. 200. Dálnaki János uram Imp. nro. 100. Szűcs Bálint uram

Imp. nro. 100. Kovács István uram Imp. nro. 100. Rajner Márton uram Imp. nro. 200. Brozer Péter uram Imp. nro. 100. Tompai István uram Imp. nro. 100. Stenczel Ferencz uram Imp. nro. 100. Kopeczi Péter uram Imp. nro. 100. Egri János uram Imp. nro. 100. Mikola László uram Imp. nro. 300 buza s. cub. 200 zab s. cub. 100. Suki Mihály uram Imp. nro. 100 buza s. cub. 100. Suki Pál uram Imp. nro. 200 b. s. cub. 100. Toldalagi András uram Imp. nro. 200. Olasz Jakab uram Imp. nro. 100. Polyik János uram Imp. nro. 100. Harinnai Ferencz uram Imp. nro. 100 buza s. cub. 100 zab s. cub. 50 Linezég János uram Imp. nro. 100. Summa hujus : Imp. nro. 3.400 b. s. cub. 2.300 zab s. cub. 250.

Dobokavármegyéből.

Bánfi György uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 500 zab s. cub. 100. Bánfi Farkas uram Imp. nro. 200 b. s. cub. 200 zab s. cub. 100. Vajda János uram Imp. nro. 100. Diosi Ján. Imp. nro. 100. Almadi István uram Imp. nro. 100. Daczó Fer. uram Imp. nro. 100. Or. Mikó István uram Imp. nro. 400 buza s. cub. 100. Or. Mikó Gábor uram Imp. nro. 100. Vas György S. uram Imp. nro. 100 buza s. cub. 100 zab s. cub. 100. Vas György J. uram Imp. nro. 300 buza s. cub. 100 zab s. cub. 100. S. Szabó János uram Imp. nro. 100. Boros László uram Imp. nro. 100. Rettegi Mihály uram Imp. nro. 50 buza s. cub. 50 zab s. cub. 100. Torma Istvánné assz. buza s. cub. 100 zab s. cub. 100. Summa hujus : Imp. nro. 2250 buza s. cub. 1150 zab s. cub. 500.

Szolnok vármegyéből.

Bethlen Elek uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 500 zab s. cub. 100. Maeskási Bold. uram. Imp. nro. 300 buza s. cub. 300 zab s. cub. 100. Kollatovit György uram Imp. nro. 400 buza s. cub. 300 $\frac{1}{2}$ zab s. cub. 100. Sándor Márton uram Imp. nro. 100. Kerekes Péter uram Imp. nro. 300 buza s. cub. 100 zab s. cub. 50. Csáki Lászlóné assz. Imp. nro. 500. Kornyis Gáspár uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 200. Pap Ferencz ur. Imp. nro. 200. Nagy Sigmond uram Imp. nro. 100. Nápolyi Péter uram Imp. nro. 100. Orlai Miklós uram Imp. nro. 100.

Nádudvari Ján. assz. Imp. nro. 200. Alsó Mihály uram Imp. nro. 100. Summa hujus : Imp. nro. 3400 buza s. cub. 1400 zab s. cub. 350.

Hunyad és Zarándvármegyék.

Naláczi István uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 200 zab s. cub. 200. Jósika István uram Imp. nr. 200 zab s. cub. 50. Jósika Gábor uram Imp. nro. 300 zab s. cub. 50. Buda János uram Imp. nro. 200. Tornya Péter uram Imp. nro. 300. Barcsai István uram Imp. nro. 300 zab s. cub. 100. Buda Gáspár uram Imp. nro. 200. Folti Bálint uram Imp. nro. 200 zab s. cub. 50. Cserményi Zsigmond uram Imp. nro. 300. Csula Gáspár uram Imp. nro. 200. Medgyesi Sámuel uram Imp. nro. 100. Nádudvari István uram Imp. nro. 100. Markucsán Péter uram Imp. nro. 200. Szilvási Gáspár uram Imp. nro. 200. Makrainé assz. 100. Lukácsi János uram Imp. nro. 100. Barcsai Pál uram Imp. nro. 100. Barcsai György uram Imp. nro. 100 zab s. cub. 50. Csóka Miklós uram Imp. nro. 100. Puy Gáspár uram Imp. nro. 200. Puy János uram Imp. 100. Apáczai Tamás uram Imp. nro. 100. Balog László uram Imp. nro. 100. Kendefi Pál uram Imp. nro. 200 Kendefi Miklósné asszony Imp. nro. 200. zab s. cub. 100. Keresztesi Sámuel uram Imp. nro. 300 buza s. cub. 200 zab s. cub. 100. Márton Farkas uram Imp. nro. 100. Buda László uram Imp. nro. 100. Rusori Mátyás uram Imp. nro. 100. Barcsai Ábrahám uram Imp. nro. 100 zab s. cub. 100. Barcsai Péter uram Imp. nro. 200 zab s. cub. 100. Summa hujus : Imp. nro. 5.600 buza s. cub. 400 zab s. cub. 900.

Udvarhelyszékről.

Betlen Gergely uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 500 zab s. cub. 100. Dániel István uram Imp. nro. 200 buza s. cub. 100 zab s. cub. 100. Ugron Ferencz uram. Imp. nro. 200. Ugron Pál uram Imp. nro. 600. Ferenczi István uram Imp. nro. 100. Orbán Pál uram Imp. nro. 100. Zolya István uram Imp. nro. 100. Polos István uram Imp. nro. 100. Biró Josa uram Imp. nro. 100. Fekete Pál uram Imp. nro. 100. Biró Bálint uram Imp. nro. 100. Biró Istváné assz. 100. Kádár Mihály uram

Imp. nro. 100. Dalljai Ferencz uram imp. nro. 100. Ferenczi Mihály uram Imp. nro. 50. Mátéfi István uram Imp. nro. 50. D. Veres János Imp. nro. 100. Lukács István uram Imp. nro. 100. Lukács Balás uram Imp. nro. 100. Biró Ferencz Imp. nro. 100. S. Kovács Péter uram Imp. nro. 100. Demien András uram Imp. nro. 100. Summa hujus : Imp. nro. 3200. b. s. cub. 600 zab. s. cub. 200.

Háromszékről.

Nemes János uram Imp. nro. 500 buza s. cub. 500 zab s. cub. 100. Dániel Mihály uram Imp. nro. 300 b. s. cub. 100. Mikes Mihály uram Imp. nro. 300 zab s. cub. 100. Mikes Pál uram Imp. nro. 100 buza s. cub. 100. Béli Dávid uram Imp. nro. 200 zab s. cub. 100. Béli Kelemen uram Imp. nro. 600 zab s. cub. 300. Mikó Istvánné asszony Imp. nro. 200. Bedőházi Pál uram Imp. nro. 100. Gyulai László uram Imp. nro. 100. Szotyori Gergely uram Imp. nro. 100. Henter Mihály uram Imp. nro. 100. Daczó László cum matre Imp. nro. 100. Donát Mátyás uram Imp. nro. 100. Eresztvényi András uram Imp. nro. 100. Bernád Ferencz uram Imp. nro. 200. Imecs Tamás uram Imp. nro. 200. Gyárfás István uram Imp. nro. 100. Székely Moses uram Imp. nro. 100. Székely Márton uram Imp. nro. 100. Kálnóki Farkas uram Imp. nro. 100. Donát László uram Imp. nro. 100. Kun Miklós uram Imp. nro. 200. z. s. cub. 50. Kun István J. uram Imp. nro. 100. V. Barabás Gy. uram Imp. nro. 100. Turi Ferencz uram Imp. nro. 100. Gábor Deák uram Imp. nro. 100. Gid. Janesó László uram Imp. nro. 100. Kők Simon Péter cum patre Imp. nro. 100. Jankó Boldisár uram Imp. nro. 100. Summa hujus : Imp. nro. 4.700 b. s. cub. 700 zab. s. cub. 650.

Csikszékről

Apor István uram Imp. nro. 300. b. s. cub. 100 z. s. cub. 100. Henter Ferencz uram Imp. nro. 200. Czerjék János uram Imp. nro. 200. Henter Benedek uram Imp. nro. 100. Szábó Mihály Deák uram Imp. nro. 100. Czíkó Ferencz uram Imp. nro. 200. Mikó János uram Imp. nro. 100. Sándor János uram Imp. nro. 200. Endes Miklós uram Imp. nro. 100. János Ge-

réb Imp. nro. 200. Parlok János uram Imp. nro. 100. Illyés György uram Imp. nro. 100. Bód András uram Imp. nro. 100. Bód Mihály uram Imp. nro. 100. Boros Tamás uram Imp. nro. 200. Nagy Bálint uram Imp. nro. 100. Imre Deák uram Imp. nro. 100. Sz. Ferencz Péter uram Imp. nro. 100. Hosz. Pál Márton uram Imp. uro. 100. Summa hujus: Imp. nro. 2700 buza s. cub. 100 zab. s. cub. 100.

Marosszékről.

Gyulafi László uram Imp. nro. 300 buza s. cub. 100. z. s. cub. 100. Er. Toldalagi János uram Imp. nro. 100 b. s. cub. 100. Tót Mihály uram Imp. nro. 100. Dósa Gergely uram Imp. nro. 100. Dósa Tamás uram Imp. nro. 100. Sz. Iváni Sámuel^l uram Imp. nro. 400. Sárosi János uram Imp. nro. 100. Szeke- res Gergely uram Imp. nro. 100. Gál Sigmund uram Imp. nro. 100. Egerházi Mihály uram Imp. nro. 100. T. Bereczki István uram Imp. nro 100. Maxai Ferencz uram Imp. nro. 100 zab s. cub. 50. Maxai Balás uram Imp. nro. 100 zab s. cub. 50. Summa hujus: Imp. nro. 1.800 b. s. cub. 200 zab s. cub 200.

Aranyosszékről.

Toroczkai István uram Imp. nro 200 buza s. cub. 100 zab. s. cub. 100. Szilágyi András uram Imp. nro. 100. Vas Dániel uram Imp. nro. 100. Csegezi Ferencz uram Imp, nro. 100. Summa hujus: Imp. nro. 500 buza s. cub. 100 zab s. cub. 100.

Szeben városa buza cub. 300 zab cub. 200. Brassó városa buza cub. 500 zab cub. 800. Beszterce városa 300 zab cub. 1000. Segesvár városa buza cub. 300 zab cub. 400 Kóhalom városa buza cub. 200. zab cub. 300. Nagy Sink városa buza cub. 150 zab. cub. 200. Uj Egyház városa zab s. cub. 100. Három-szék városa zab s. cub. 1500. Udvarhelyszék zab s. cub. 1000. Csikszék zab s. cub. 500. Marosszék zab s. cub. 300. Aranyosszék zab s. cub. 100. Szász papok melyet most beszterczeszéki papok praestáljanak zab s. cub. Summa hujus: buza s. cub. 1750 zab s. cub. 6000.

Maros Vásárhely Imp. nro. 600. Vizakna városa Imp. nro 200. Abrudbánya városa Imp. nro. 100. Fejérvár városa Imp. nro. 75. Hunyad várossa Imp. nro. 60. Haczok városa Imp. nro. 60. Kezdi-Vásárhely Imp. nro. 80. Szebeni görögök Imp. nro. 500. Az universitas ut supra Imp. nro. 35500.

Universa Summa hujus dispositionis Imperiales fl. nro 80125. Triticum cub. 12900. Avenae cub. 13000.

Formula commissionis praetactam summam solicitantis.

Jóllehet ez felháborodott szomoru időkhöz képest régtől fogván szegény hazánkon forgott szertelen nyughatatlanokodások, és expensák is forogjanak szemünk előtt; mindazáltal az R. császár ő felsége az partiumban quártélyozó, s ha Isten kegyelméből el nem fordíthatjuk, szegény hazánknak siralmas pusztulására czélozó vitézinek csendesítettésekre, s rettentő fenyegetődzéséhez képest szegény hazánk következtető romlásának elfordítására kételenítettünk mellettünk levő becsületes tanácsuri és főrendű deputátus hiveink ő kegyelmek megegyezett tetzésekből kegyelmedre nr. t. is imperiális tallérokat, vagy két-két frtjával computalván annyit érő pénzt, item buzát s. cub. t. és zabot is s. cub. t. sub spe futurae restitutionis vetnünk, három 'annyit érő jószágának elfoglalása, s más azon summát letevő embernek három esztendei birodalma alá való bocsáttatásának, szoros poenája alatt: így értvén azért kegyelmed ez szomoru időkhöz képest jó reménység alatt modo praevio lett kegyelmes dispositionokat; parancsoljuk igen serio kegyelmednek, azon kegyelmedre vetett summát ad diem 12. praesentis Beszterczén Haranglábi Sigmund és Resnel Pál hiveink kezekhez administrálni el ne mulassa; különben ez dispositionk ellen magokat opponáló ellen irott deliberationknak szoros executióját becsületi sérelmével experiálván magának tulajdonítsa. Secus etc.

Az creditor szász papok contentatiójokról.

Jóllehet az fennforgó szoros állapotokhoz képest nagy szüksége vagyon most az pénzre az nemes országnak, mindaz-

által, hogy a szász papok ő kegyelmek másszor is ha az közönséges szükség úgy hozza, nagyobb készséggel alkalmaztathassák magokat az kölcsönözö contributióban, tet szett közönségesen, az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmessége is accedálván, Apor István uram az refusióra felvetett summának hátralevő részét percipiálván eo facto kit-kit ő kegyelmek közül contentáljon ország szükségére kölcsön adott pénzéről vigore praesentis deliberationis.

Az német vitézek szükségére deputált pénz, buza és zab összeszereztetésére s administráltatására sőt expediáltatására is rendelt inspectorokról.

Az német hadak szükségére deputált pénz, buza és zab összeszereztetésére, s jó dispositióval való administráltatására az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmes tetszéséből Iklodi Tholdalagi János és Vargyasi Dániel István uraimékat rendeltük inspectorül, és azon dologban kívántató segítségére Bándi Kovács István, Maxai Ferencz és Balázs, Széki Márton és Kerekes Péter atyánkfiait deputáltuk, úgy hogy megirt inspector atyánkfiai az megirt szükségre felvetett pénzt, buzát és zabot is, arról irott regestrum és ahoz képest mindenekre kiküldött commissiok tenora szerint összeszereztetni szorgalmatoskodjanak. Azalatt azon buzának és zabnak is az hová illik elszállittatására kívántatató szekerek és zsákok felől is prospiciáljanak minél jutalmasban conveniálván és meg is fizetvén az szekereseknek. Azon buzát és zabot szállító szekerek kíséretére is és az uton kívántatató gondviselésére sőt azon a buza és zab administráltatására is alkalmas és elégséges embereket rendeljenek, levén az Doboka, Kolozsvár és Szolnokvármegyei vicetisztekre, sőt az kolozsvári és kővári vicekapitányokra is parancsolat kívántatató succursusok felől. Azon szükségre deputált bizonyos summa pénz percipiálására is becsületes atyánkfiai delegáltatnak ugyan, de ha miben kívántatik, ő kegyelmek is legyenek assistentiával. És minekelőtte az pénzzel, zabbal és buzával is megindulnának az mi kegyelmes urunkat s főgenerális uramat is ő kegyelmek tudósítsak rájuk bizott dolgok minden szükséges alkalmatossá-

giról, hogy ha miben kívántatni fog, vehessenek resolutiót s informatiót, melyhez magokat azon dolgok iránt alkalmaztathassák.

Az német hadak számára rendelt pénz perceptoriról.

Ez országnak helybeli résziben quártélyozó német hadak szüktségére deputált pénznek percipiálására Haranglábi Sigmond és Resnel Pál atyánkfiait rendeltük, úgy hogy Besztercze városában meuvén ő kegyelmek azon summát az arról irott regestrum és deliberatio szerint percipiálják, szállást és ötvést is beszterczei bíró uram rendelvén s illendő gazdálkodásról is prospiciálván ő kegyelmeknek. Azonban ha miben kívántatik az buza és zab expeditiójára rendelt becsületes atyánkfiaislesznek ő kegyelmeknek assistentiával, mindazáltal az megirt perceptor atyánkfiai is az mi kegyelmes urunkat ő nagyságát, az főgenerális uramat is ő kegyelmét reájok bízott dolgok alkalmazosságáról tudósítsák és ha mi resolutiót vesznek, ahhoz alkalmaztassák magokat.

Az német vitézek számára rendelt pénznek, buzának, és zabnak is szorgalmaztatására rendelt inspectorkról.

Hogy az mostan közönséges hazánk javára elrendelt pénz, buza és zab is hamarébb és jobb modálitással adminisztráltathassék, tetszett bizonyos atyánkfiait az vármegyékre és székekre is rendelnünk, kik azon pénznek, buzának és zabnak is adminisztrátását szorgalmaztassák, alkalmaztatván magokat az refractariusok ellen azon vármegyék és székek tiszteli által az arról irott és ő kegyelmeknek kiadott deliberationnak tenora szerént, úgy hogy ha hol s kik refractariuskodni comperiáltatnak s különben meg nem fogattathatnak, az nagyságod vagy főgenerális uram dispositiójából praesidium adatván, vitethessék véghez az olyanoknak megfogattatásokat, non obstantae hac in materia nobilitari cujusvis praerogativa, és tartassanak az olyanak az jövendő országgyűlésig in aresto, akkor osztán az dolgok igazításba vétetődik. Ezek pedig az szorgalmaztató s exequáltató inspectorok :

Fejérvármegyében Jósika István uram. Küküllővármegyében V. Nagy István uram. Tordavármegyében Gyerőfi György uram. Kolosvármegyében Toroczkai István uram. Dobokavármegyében Toroczkai Péter uram. Szolnokvármegyében, Toldalagi András uram. Hunyadvármegyében Buda János uram. Udvarhelyszékben Ugron Ferencz uram. Háromszékben Keresztesi Sámuel uram. Marosszékben Gyulafi László uram. Csikszékben Apor István uram. Aranyosszékben Toroczkai István uram.

Ő kegyelmek mellett mindenik vármegyék és székekbeli vicetisztek mindenekben kivántató assistentiával lenni tartozzanak, melyről commissiók expediáltattanak.

Holmi expediációkról.

Kálnoki Sámuel uram Máramarosban Veterani uramhoz, Naláczai András uram és Bálintith Sigmond uram Carafa generálhoz expediáltattak, úgy hogy ha úgy fog kivántatni, Bálintith uram Bécsben is felmennjen, juxta instructiones superinde expeditas.

Csáki Gábor követségéről.

Mivel hogy Csáki Gábor az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmességével abutált holmi rendeletségivel, s maga is Csáki László uram sem ő nagyságának, sem ez országnak nem jóakarója, tehát sem szemben urunk ő nagysága Csáki Gábor urammal ne legyen, sem semmi kívánságira Csáki László uramnak kívánt resolutiót ne adjon, communi voto decernáltuk.

Az német hadak szükségére adandó summa és az fennemlített követések confirmáltak.

Az német hadak szegény hazánk romlására czélzó szándéknak elfordítására, sőt az partiumban quártélyozóknak is kitadásokra pénz in hungaricali computu fl. 100000, buza in consueta Transylvanica mensura sax. cub. 10000 és zab is similiter s. cub. 12000 deputáltatott, és azon materiában elrendelt követéseket cum suis instructionibus et literis praecedenter pro informationibus Dominorum generaliter expeditorum tenoribus, ugy az vármegyék és székekbeli becsületes uri fő és nemes rendekre sub spe futurae restitutionis felvetett pénzről, buzáról és zabról is irott registrumát is, s azon mindenik rendbeli summának administrátatásának módálitásáról irott deliberatiót is mindenekben communi voto confirmáljuk.

Az Nemes János uram és Bálintith uramék követésegekről.

Mivelhogy felettébb terhes és hazánk nagy romlására szolgáló dolgokat látunk abban az tractátusban, melyet Nemes János uram és Bálintith Sigmond uramék Carafa generállal tartottanak, és noha ő kegyelmek holmi veszedelmes consequentiáknak eltávoztatására subscribáltak, tantum usque ad reformationem. De mivel arra való instructiójok nem volt, csak ugyan nem kellett volna subscribálniok, mert per hoc hogy subscribáltak, pro rata et determinata conventiónak tartják; hogy azért annak alkalmatosságával, hazánkra nagyobb alkalmatlanság ne következessék, az nagyságod kegyelmesége is accedálván, azon tractátusnak nem annuálunk, annál inkább rata confirmationak nem agnoscáljuk, és semmiképen melléje nem állunk, unanimi voto concludáltuk.

Az felvetett pénz, buza és zab administrátatásának inspectori patensek.

Ez fennforgó s szegény hazánkat szertelen szorongató különb különbféle alkalmatlanságokról, mellettünk levő becsületes

tanácsuri és főrendü deputátus hiveinkkel szorgalmasan discourálván, szegé y hazánkra következhető siralmas romlásoknak elfordításának, és birodalmunkban quártélyozó római császár ő felsége vitézinek birodalmunkból való kivittetéseknek jó reménysége alatt bizonyos summa pénzt bizonyos számú köből buzát és zabot is kételenítettünk becsületes uri fő- és nemes rendü hiveinkre is, sub spe futurae restitutionis felvetnünk, mely summának hűségtek vármegyéjében levő becsületes hiveink által való administráltatását szorgalmaztató inspectorul t. t. becsületes hivünket deputáltuk, authorálván ő kegyelmét arra vigore praesentium, hogy azon fennemlített pénznek, buzának és zabnak is administratiójától cum suis requisitis irott deliberationának tenora szerént hűségesen procedálhasson, azon vármegye fő- és vicetisztei minden azon materiában kívántató assistentiával levén, sub gravi animadversione, mások pedig valakik azon materiában kívántató szolgálatra deputáltatnak, hűséges magok alkalmaztatására kötelesek legyenek, egyébiránt ha kik szófogatlanokodnak, azoknak megbtntettésekre teljes autoritást adtunk megirt hivünknek ezen egy casusban, mely, ha kiknek súlyosnak fog tetszeni, magoknak tulajdonítsák. Parancsoljuk azért minden rendbeli hiveinknek, valakiket maga rendi és állapota szerént ezen fennemlített becsületes uri s főrendü deputátus hiveink egyezésekből lett rendelésünk illethet, magát tartozó engedelmességre kötelesnek ismerje, ha az fenn megirt poenában incurrálni nem akar. Secus Fogaras 7. Januar 1687.

Magnus Castelli Erdélybe jöve tele megengedettik.

Magnus Castelli nevü német officer kívánkozván Erdélybe bejönni, ne adjon ugyan Kálnoki Sámuel uram alkalmatosságot neki reája; mindazáltal ha ugyan be akar jönni, magával ő kegyelme béhozhatja, és itt benn leszen osztán tovább czélozó utazásáról illendő dispositio. Fogaras 8. Januarii Anno 1687.

Holmi expensák determinatiójáról. 10.
Januarii Fogaras.

Ez fennforgó szoros állapotokhoz képest bizonyos követ-
ségetket kelletvén instituálnunk; azon expeditiók szüksé-
ges alkalmatosságára nézve bizonyos expensáknak is kel-
letvén lenni, effectuálódott e szerint Veterani uramnak ada-
tott urunk ő nagysága pro honorario aur. nro 200

Bálintith Sigmond uramnak bécsi utjára ha elkel-
letik menni adatott ő nagysága aur. nro 150

Item Naláczi András és Bálintith Sigmond uramék
eperjesi utjokra az ur Teleki Mihály uram sub spe refu-
sionis adatott Imperiales 200

Item Bálintith Sigmond uramnak bécsi utjára is ő
kegyelme modo praevio Talleros imperiales 150

Item Kálnoki Sámuel uramnak is az uram ő ke-
gyelme modo praevio maramarosi utjára . Imperiales 100

Az Carafa generálhoz Eperjesre ment
követek informatiójában feltett dolgokról.

Az mivel lehet complaceálni kell Carafának; az pén-
zért adandó buza iránt is oblatiót kell tenni, tovább pedig ez
maga securitását juxta temporis exigentias hűségesen kell
nunkáldni, kívántató expeditiók által.

Fogaras, 8. Mártius 1687.

Várad passá honorariumáról.

A várad passának ígért 200 róka bőrök meg nem másol-
thatván, azoknak ára Macskási Boldizsár uram által depu-
jáltatott cum fl. 2 //25 fatienum fl. 450 //— meg kell venni és
meg is kell adni neki.

*Naláczi András és Bálintith Zsigmond uramék instructiója
Carafához.*

Instructio pro generosis Andrea Naláczi
de eadem et Sigismundo Bálintith de Kört.

vélyfája nostris ad excellentissimum dominum generalem comitem a Carafa a legatis, conscripta.

Isten kegyelméből ő kegyelmek megindulván, mint-hogy rövid is az terminus, maturálják utjokat, hogy netalán késedelmek miatt valami nagy alkalmatlanság szegény hazánkra ne következék, oda érkezvén pedig s audentiájok adatván az szemben lételre, levelünket ő kegyelmek praesentálják, és az generált ő kegyelmét, magunk és az mellettünk levő deputatio szavunkkal is becsülettel köszöntsék, szerencsétlétvén az beállott új esztendőt ő kegyelmének.

Annakutána asztán declarálják ő kegyelmek, hogy minekutána az római császár ő felsége keresztyén confoederatusival az török ellen való hadviselésre lépett volna, tetszett ő felségének hozzánk küldött legatiója által, minékünk is császári kegyelmességét offerálni, és bennünket is azon confoederatióra méltóztatni, melyről méltóságos diploma is iratott, noha annak némely részeiben kívántató melioratióját most is nagy submissióval imploráljuk, reméljük is ezért való instantiánknak hasznos gyümölcsét, és azon diplomának azonban specificáltatott punctumok szerént (remélnvén némely résziben kívánságunk szerint való variatióját) mint igaz keresztyének annuáltunk, s ma is nagy devotióval ragaszkodunk hozzá, melyet avagy csak az elmúlt esztendőben rajtunk forgott inruptiók, quártélyozások, hazánknak prédáltatása, sok keresztyén vitézlő Hudeniknek (igy) levágattatása, és egyéb rajtunk elkövetett insolentiák terhe alatt viselt patientiánk által nagy mértékben contestáltuk; ugyan is ha az ő felségéhez és az keresztyénséghez való devotiókat előttünk nem viseltük volna, ennyi jeleit keresztyénségünknek nem adtuk volna, és jöllehet azon diplomának tenore szerént ante expugnationem Varadiensium et Tömösvariensium fortalationum nostrique a jugo turcico eliberationem, sem nem obligáltuk magunkat sem pedig nem is kényszerítettethénk az török ellen való aperta declaratióra; mégis mindazáltal az ő felsége vitézinek rajtunk való quártélyozásokkal terhelteünk, holott az elmúlt esztendei quártélyozások s reájok lett expensánk s egyéb rajtunk elkövetett insolentiájok iránt viselt patientiánk

tiánknak is félhetünk jövőben keserves szenvedésitől, melyeket eddig is sok argumentumokkal tartóztattunk, az időnek mivoltához képest. Mert legközelebb most is írják az törökökhöz levő követeink s kapicháiuk is, hogy az ő felsége vitézinek birodalmunkbeli quartélyozások s nekik való gratificálódásunk miatt félhető szegény hazánk porrá ne tétessek és lakosi fegyverre s rabságra ne vitessenek. Mégis mindazonáltal, mi az ő felsége és az egész keresztyénséghez való devotióink mellől semmiben recedálni nem kívánunk; sőt az elmúlt esztendei summának idő előtt lött administratióján kívül mostan is fenntartó devotióinknak nagyobb mértékbeli contestatiójára, hogy annyival is inkább elkerülhessük az ő felsége nehézségét és Maramaros, Kővár, Láposvidéket, Közép Szolnok vármegyét az Szilágysággal együtt az quartélyozások alól felszabadithassuk, sőt az ő felsége fegyverének tovább való terhétől magunkat üresithessük, az ő felsége császári gratiájának nagy reménysége alatt az ő felsége vitézi szükségekre száz ezer magyar forintokat in paratis fl. 100,000. item tiz ezer köböl búzát tritici mensura videlicet in Transylvania consveta cub. 10,000 és tizenkét ezer köböl zabot avenae cub. 12,000 administrálni készek vagyunk; melyről imár lévén szoros dispositio, minden órán administráltatik.

Instáljanak aztán szorgalmatosan, méltóztassék ő kegyelme azon oblatiúnknak effectuáltatásával contentálódni; majoris aestimando syncerae devotionis nostrae erga Sacram Majestatem ac totam christianitatem observantiam, quam praestita oblationis merita, meggondolván ő kegyelme azt is, hogy minket sem az ő felségével való diplománknak tenora nem kötelez, sem pedig magunkat e féle dologra nem obligáltak ugyan, mégis az rajtunk levő kemény fenyegetődzések s szertelen félelmek között is az ő felsége és az keresztyénséghez fenntartó devotióinkat tehetségünk szerint való gratificálásunkkal bizonyítani nem posthabeáljuk.

Annakutánna instáljanak ő kegyelmek azon, hogy azon pénznek, búzának és zabnak is percipiáltatásában és az mint előre elküldött informatiúnknak is kívántuk, mutassa ő kegyelme kívántató jó akaratját, disponálván embereink, szekerünk, marháink s egyéb requisitumok visszaadatások

s bocsáttatások securitások felől is, quietálván egyszersmind super administratis et perceptis vel percipiendis embereinket pro sui et nostri expeditione.

Instáljanak továbbá azon is, hogy praestálván mi is fennemlített oblatiónkat, méltóztassék az ő felsége vitézi birodalmunkból kivinni, ne kellessék az ő felsége és az keresztyén-séghez fenntartó syncera devotiónk mellett az ő felsége vitézinek birodalmunkban létek miatt egészen országostól elvesznünk, és az ő felsége s az egész keresztyénségnek szomorú emlékezetivel az keresztyén világ előtt hallatlan példává lennünk.

Instáljanak végezetre azon is, hogy az ő felsége méltóságos udvarában levő követ hívünkhöz az diplomának tenorában levő difficultásoknak melioráltatások iránt az ő felsége méltóságos személye s az ő felsége ministeri előtt forgó alázaatos instantiánkot illető dolgok iránt, kívántató informatióval expediált hívünket cum securitate felbocsátani és az hol illik recommendálni méltóztassék ha ugy fog kívántatni.

Ha objiciálja az Nemes János uraimékkal való tractát és azt determinata conventiónak praetendálván, abban specificált summáról való contentatiót kíván effective, meg kell mondani: nem volt megirt követeinknek olyan tractatusra való facultások, és ő kegyelmek is azt a tractatust nem concludáltak, annál inkább effective nem determináltak, hanem suspendálván az dolgot csak előttünk s az státusok előtt való relatióra differáltak, a mint az tractatusról irott levelünk tenorában maga is ő kegyelme agnoscálván írja : domini ablegati universalem et omnigenam plenipotentiam concludendi non habuerunt, és ha azzal nem mentették volna magukat, hogy ha az ő kegyelme felindult haragjának szomorú munkájától nem tartottak volna, nem is subseribálták volna azt a tractatust, mint instructiójok mellől recedált követek ő kegyelmek is méltó jutalmokat elvették volna, per hoc, az mint-hogy nem is volt arra való instructiójok s plenipotentiájok, nem is concludálhattak ; mi is az egész mellettünk levő tanács uri és főrendű deputatus főrendekkel együtt sine cujuslibet praejudicio conventiónknak nem agnoscálhatjuk, s nem is agnoscáljuk, mert az diplománknak tenora szerént is ő felsége minket-

haeredi tariumának nem praetendál, s nem is lévén pedig mi ő felségének haereditariumi, azokat az portiók iránt való különb-különb és mi közöttünk idegen, s soha Erdélyben nem is hallatott terminusokat s azokkal követhető onusoknak supportálását mi nem assumálhatjuk, meglévén az diplománknak rendiben az ő felsége és az egész keresztyénséghez fenntartó devotiónknak rendi certis modis et conditionibus meghatározott oblatiónkkal együtt: az mellett kívánunk (melioratis difficultatibus quibusdam) megmaradni, egyébiránt ha az mi igaz keresztyéni devotiónk s annak contestálásában viselt, és fenntartani, s tehetségünk szerint praestálni is kívánó oblatiónk nem acceptáltatik, sőt azokbeli igaz hűségünk s keresztyénségünkben repudiáltatik, nincs mit tennünk, Isten és az keresztyén világ elében támasztjuk ártatlan ügyünket.

Ha az general ő kegyelme contentus nem akar lenni a megirt summa pénzzel, buzával és zabbal is, előszámlálják ő kegyelmének az országnak sokképen megfogyatkozott állapotját, mondják meg mi többet semmiképen nem adhatunk, azt is pedig sokaknak s még pedig uri és főrendű s köznemességnek is, nálunk szokatlan s hallatlan kényszerítésekkel vittük véghez, és ha ugyan semmiképen acceptálni nem akarja, protestáljanak ő kegyelmek, lássa az generál ő kegyelme ha az mi ő felségéhez s az egész keresztyénséghez fenntartó devotiónkat megveti, Isten s a keresztyén világ ítélje meg.

Az fenemlitett Nemes János uram és Bálintith hivünk által subscribált tractatust kívánja ratificáltatni, s azokban feltett kívánságát praestáltatni, az iránt feljebb letött declarationival éljenek, és hogy sem mi, sem az statusok annak nem annuálhatunk, mondják meg.

Ha az hadakat kivinni ujra nem akarja, sőt beljebb jöveletekkel fenyegetődzik, mondják meg: hogy Scherffenberg generál ő kegyelme leválván az ő kegyelmével való conclusumunk szerint az summát arra offerálta volt magát, hogy mi többé quartélyozókkal nem aggraváltatunk, vigyázzván ő kegyelme az diplománk tenorára; hogy ha ugyan csak keménykedik, protestáljanak ő kegyelmek solemniter. Lássa ő kegyelme, de ha az ő felsége vitézinek ott való quartélyozások,

annál inkább beljebb jöveletekre nézve valami infestatiója s nekünk is bántódásunk következik, mi okai nem leszünk.

Ha végezetre ugyan csak instructiója szerint feltött s el is követő hasznunkra szolgáló dolgokra nem inducálhatják ő kegyelmek, tehát in eo casu Bálintith Sigmond becsületes hivünk részéről sollicitáljanak passust cum securitate az Bécsben való menetelre, kérvén azon is, méltóztassék dolgainkban expediált hivünket recommendálni és ő kegyelme felmenvén, procedáljon eleiben adatott instructióink tenora szerint. Nálaczi András becsületes hivünk pedig az Carafa uramtól obtineált válással jöjjön haza, ha pedig Carafa uram difficilis léssen, Bálintith hivünk oda fel való bocsáttatásában, mondják meg ő kegyelmének, nincsen semmi ő kegyelme ellen való dolog oda fel való expeditiónkban; mert tudjuk mi, hogy az ő kegyelme informatiójának, az ő felsége méltóságos udvarában teljes hitele vagyon. Noha interim tudjuk azt is bizonyosan, quod arma Suae Sacrae Majestatis ac totius christianitatis non contra christianos ac nostri depopulationem sed contra turcas infensissimos christianitatis hostes sint suscepta. Hanem más szükséges dolgainkról kellek oda fel levő becsületes követ ur hivünket ő kegyelme által is informálnunk; kiváltképen a melyek megirt követ ur hivünk mostan lektüldött informatiójához képest az diploma tenorákban melioraltatást kívánó dolgokat illetik, s mégis ha semmiképen elbocsátani nem akarja, nem tehetünk róla, jöjjön vissza ő kegyelme is.

Ha azt mondja hogy az ő felsége vitézi nem penetrálnak Erdélyországban, de az partiumban patíálnunk kell őket, mondják meg ő kegyelmének. Értettük ugyan mi azt is, hogy meg legyen parancsolva, hogy az ő felsége vitézi Erdélyben ne penetráljanak, de sok és nagy gonoszink forognak nekünk az partiumban quartélyozó ő felsége vitézi miatt is, az töröknek mindennapi kemény fenyegetődzésekhez képest, melyet hamar is elkövethetnek rajtunk, ha Isten ő felsége reánk bocsátja őket, s így osztán mit használunk mi az ő felségéhez s az keresztyénséghez fenntartani kívánó devotiókkal, maga ő kegyelme megtilheti.

Ezekben szorgalmatosan munkálódván, ő kegyelmének ha mi oly szükséges és elmulatni káros dolgokat vehetnek

eszekben, rescribáljanak ő kegyelmek, megirván az dolgokat, és ahhoz képest vecndő resolutionkhoz tartsák magokat : különben pedig elejekben adott instructiónktól semmiben ne recedáljanak, meglássák interim, hogy valami módon magokat se ne praecipitálják, se az rescriptumnak szükséges alkalmaztosságát ne posthabeálják.

Isten pedig ő kegyelmeket minden hazánk javára viselő munkájokban segítse és hozza hozzánk kívánatos válaszszal jó egészségben. Datum in Arce nostra Fogaras die 8. Januarii 1687.

Bálintith uram bécsi instructiója.

Instructio pro generoso Sigismundo Bálintith de Körtvélyfája nostro Internuncio Viennam profectura conscripta.

Isten kegyelméből ő kegyelme Bécsben felveendő utját, mivel periculum in mora, az mennyiben lehet maturálja, jelentkezvén pedig Bécsben Gyulai Ferencz uramnak és az ő felsége miniszterinek is titulált levelünket praesentálja, azután Gyulai Ferencz urammal együtt az dolgok hasznos promotiójában hűségesen fáradozzon reportálván mint succedált Carafa uram előtt viselt követsége.

Ha Gyulai Ferencz uramat utban találja, térjen vissza ő kegyelme is, ha ugy itili jobbnak, alioquin Donát Jánost küldje vissza, hogy annyival is jobb progressusa és effectuma is lehessen dolgainknak. Ha pedig Gyulai Ferencz uramat utjában nem találja, csak térjen vissza, mivel Gyulai uram nélkül mit kelletnék cselekedni alig tudhatná.

Ha felmenvén, objiciálnák az Carafa generállal tett conventiót miért nem akarjuk praestálni, éljenek kegyelmek az másik instructióban feltett és Gyulai Ferencz uram által is elő forgatott ratiókkal, s azon objiciálandó difficultást könnyen expediálhatják.

Továbbá előforgatván az ő felségéhez és az egész kereszttyénséghez mind ennyi szenvedésink, s félelmes állapotink között is fenntartó s tehetségink szerént lehető adományunkkal is megbizonyított készségünket, instálják azon: méltóztassék ő

felsége contentálódni, és bennünket ez ideig rajtunk elkövetett külön-különbféle insolentiák és terhek viselése alól kegyelmesen felszabadítani, s az diplomát melioratis quibusdam ejusdem punctis kezünkben adadni, igérvén továbbra is az mi ő felségéhez és az egész keresztyénséghez fenntartó keresztyéni devotióinkat.

Isten pedig ő kegyelmeket mind hazánk javára viselő munkájokban segítse és hozza hozzánk kívánatos válasszal jó egészségben. Datum in Arce nostra Fogaras 8. Januar 1687.

Kálnoki Sámuel uram instructiója.

Instructio pro spectabili ac generoso Samuele Kálnoki de Körispatak nostro ad Excellentissimum dominum comitem a Veterani a legato conscripta.

Isten segedelméből ő kegyelme Máramarosban menni siessen és ott Veterani urammal ő kegyelmével szemben lévén, ő kegyelmének szóló levelünket adja meg, és szóval is ő kegyelmét becsülettel köszöntse s ez beállott új esztendőt ő kegyelmének szerencséltesse.

Az Carafa uramhoz ő kegyelméhez küldött követ becsületos híveinknek adott instructióinkat, in veris paribus magához vegye, és annak tenorát concipiálván, a Veterani urammal való conferentiájában, ha mi azon materiához való dolog occurrál könnyen expediálhatja, el se mulassa ő kegyelme.

Declarálja ő kegyelme, hogy noha Carafa generálhoz ő kegyelméhez annakelőtte küldött követeink, arról való plenipotentiájok nem lévén, nem concludálhattak, nem is concludáltak, mindazáltal, hogy mind az ő felsége nehézségét eltávoztathassuk, mind pedig a töröktől való félelemtől felszabadulhassunk, az ő felsége s az egész keresztyénséghez fenntartó devotióinknak nagyobb mértékbeli megbizonyítására hungaric. fl. 100,0000, tritici consveta in Transylvania mensura cub. 10,000 et avenae itidem cub. 120,000 küldöttünk ő felsége vitézi szükségére, melynek effectiva administratiójában fogyatkozás nem is leszen.

Instáljon azért Veterani uram előtt suis praestitis, ne legyen ő kegyelme difficilis, az ő felsége vitézinek birodalmunkból való kivitetéseiben, sőt mutassa jóakarátját. Azonban megadván ő kegyelmének az honoráriumát, mint fogja magát alkalmaztatni, lássa és ahhoz képest bennünket informáljon valósággal, a továbbiól kívántató maga alkalmaztatását informatiójához képest veendő resolúciónkhoz conformálni, különben pedig instructiójától nem recedálni köteles legyen.

Isten pedig ő kegyelmét minden hazánk javára viselő munkájában segítse, és hozza hozzánk kívánatos válaszzsal jó egészségben. Datum in Arce nostra Fogaras die 8. Januarii Anno 1687.

Gyulai Ferencz uramnak szóló level.

Büdöskuti kegyelmes urunk bejárója által 8-dik Decembris irott levelében való tudósítását, az dolgokban való szives dicséretes forgolódását kedvesen vettük, melyből is igaz hazafiuságát kegyelmednek nem kevésbé ismérjük, semmit nem kételkedvén benne, hogy tovább is kegyelmes urunkhoz fejedelmünkhöz való igaz hűségét s hazánkhoz való szeretetét és kötelességét kegyelmed maga előtt nem viselné, és az dolgokban minden tehetségével szivesen ne forgolódnék instructiója szerént.

Mi az mint kegyelmednek megirtuk, megparancsoltuk volt Nemes János uraiméknak, hogy kegyelmedet Szilágyi által mindenekről tudósítsák, de az elmulván, ő kegyelmek Carafa generállal instructiojok ellen (noha qualificálják azal az dolgot, hogy igen megindult Carafa generál s féltekben protestálván, és ugy ha referálván, az mi kegyelmes urunknak ő nagyságának s nekünk is tetszik, a melyben pro meliori informatione, pariáját kegyelmednek megküldöttük) conelsumra mentenek, és azt subscribálták, peesételték, melyet az mint utóbbi kegyelmes urunknak ő nagyságának Hevesi által lett kegyelmed irásából láttunk, kegyelmednek ott meg mutatának, sem az mi kegyelmes urunk ő nagysága, sem mi nem approbáltunk, annak nem is annuálunk, mert egész lehetőség, hogy praestálhassuk, nem levén haereditariumja ez

ország ő felségének, egyébiránt is az mint ott specificáltak, annak az portiónak még csak emlékezetétől is egészen irtózunk, semmiképen ki sem telhetnék, mert az ő felsége hadainak az elmúlt esztendei pusztítások miatt, ugy enerválódott ez az haza, hogy magokat is alig tarthatják az szegény emberek, de sok helyről el is bujdostanak. Mi mindazonáltal szánván az föld népének végső pusztulását (nem gondolván azzal is, hogy Erdélynek uri, fő, nemesi rendei a memoria hominum soha e félt nem cselekedtenek, mert az szegénység tovább nem győzi) magunk előtt viselvén ő felségéhez s az keresztyénséghez való devotiónkat és azért is, hogy Carafa generálnak ne lehessen oka az ellenünk tovább való indignatióra, és hogy Máramarosból az hadakat kivigye s Máramarost, az Szilágyot, Kővárt, Lápos vidékét sőt ez hazának semmi részét tovább az hadakkal és semmi féle exactiókkal ne terhelje, mint feljebb is írók, magunk és nem az szegénységet róván meg, hanem egymást, ígértünk Carafa generálnak az ő felsége hadai számára, minél hamarább Nagy-Bányára ötven ezer tallért, tíz ezer köböl buzát és tizenkét ezer köböl zabot küldeni, melyet Isten engedvén, ez holnapban ki is küldünk. Elhisszük, eunyit magok is nem reménlettenek az ő felsége ministeri, s csodálkozni is fognak rajta, mint kegyelmed is írja, azt mondván kegyelmednek magok: ha az német hadak az partiumban lesznek, szükség Erdélyből is valami kevéssel segíteni. Az mint kegyelmed is írja, hogy oda fel megmondotta, nehéz nekünk felette igen az ő felsége újabb, s meg újabb plenipotentíariusival való dolgunk, alig revocáltatik, vagy megyen vissza egyik, következik az másik és az mit egyikkel végezzünk semmi benne nem telik: forog ebben az ő felsége császári s királyi méltóságának sérelme is, de ő felsége elég oltalmazója levén maga császári s királyi becsületinek, fájjaljuk mi csak már is más népektől, nemzetségektől való megnevetetésünket, már is mint jártunk az ő felségéhez, s az keresztyénséghez való magunk alkalmaztatásával, német jobbágyinak nevezvén bennünket, még pedig némelyek az török előtt. Sőt az mi keservesebb, maradéink csufolni fognak az irásokból bennünket keresztyénségünknek megmutatásáért lett ily meg játszóztatásunkért, semmi tekintetünkért,

noba most ily példátlan dologra mentünk az Carafa generálnak való ígéretben, félünk mindazáltal azon is fel ne rügjön, mert ugy kellene Carafa uramnak ellenünk ennyire keménykedni, ha keresztyének nem volnánk, lehetetlen is supportálnunk az felettébb való kívánságokat, csudálkozván miért kényszeritenek lehetetlenségre, holott Isten, ő szt. felsége is a ki teremtett, nem kényszerit lehetlenségre bennünket.

Az fortalitiumok adása iránt jól resolvált kegyelmed, mi tovább is azokat nem addáljuk, hiszen mi is keresztyének vagyunk, s ő felsége nem is szorult az mi erősségünkre, nagy szerencsét adván azonkívül is ő felségének Isten, másképen is az ő felségének diplomája ellen lenne, hogy ante expugnationem Várad et Tömösvár etc. mi lehetne pedig az declaratióban annál nagyobb, ha erősséget adnánk? de ez is lehetne belőle, hogy idővel, (kit Isten ne adjon) az török hasonlóképen kívánná azon példán az erősségeket tőlünk, az mint kegyelmed maga is ott jól adja elő.

Vajha mikor ez haza kér vala ő felségétől praesidiumot, Váradban ad vala, most nem volna török császár kezénél, ezután is pedig ha az török miatt annyira szorulna dolgunk, hogy erősségeinket el akarna tőlünk venni, készek leszünk ő felsége praesidiumját sollicitálnunk s acceptálnunk jó assecuratio alatt.

Az diplomát (ha az szerént nem meliorálják az mint kegyelmed kívánta) el ne vegye, mert egyáltaljában ha ugy elvenné, mint az követek oda fel subscribálták, nem egyéb hanem örökös jobbágyságunk következnek belőle. Ha azért az szerént nem subscribálják és adják ki az diplomát, soleniter protestáljon nevünk alatt az ő felsége ministeri s ez keresztyén királyok s fejedelmek residensi előtt, hogy mi az diplomát acceptáltuk volna, de ugy akarták adni, hogy egészen hazánk szabadságának s libera electionknak eversiójára lett volna, másként ő felségéhez s az keresztyénséghez való devotiókat, míg élünk készek vagyunk megtartani és immiens periculum nélkül tehetségünk szerént meg is bizonyítani.

Jól cselekedte kegyelmed, hogy Bagotai uramat az kegyelmed irta ratiókra nézve el nem küldötte. Approbáljuk.

Az római császárnak ő felségének az szerszamos ló, Strattman Rabbata uramnak is az lovak meglesznek. Noha Scherffenberg uram nekünk nem szolgált eddig, mindazáltal vagy szolgál vagy nem, adjon kegyelmed neki ezer aranyat, de csak szolgáljon ide be tett igéreti szerént, tapasztalhatóképen mondja meg kegyelmed neki, azon ezer aranyon kívül is négy ezer aranyat ad kegyelmed neki, úgy tétetvén ezt, hogy ott kéri kölcsön; ha pedig ide be tett igéreti szerént tapasztalható képen nem szolgál, az 4000 aranyat meg ne adja.

Szégyenljük Carafa uramtól való megesufoltatásunkat, Erdélyben szobb hat szekeres ló nem volt, melyeket kegyelmed is tud, minemüt ajándékban küldöttünk neki, elsőbben acceptálta azután gyalázatunkra visszacsapta, az mint somlyai kapitány atyánkfia írja, hogy értette; ezt mi velünk még semmiféle ember nem cselckedte.

Azon lovak az Teleki uram öreg pej lovai félék. Kegyelmednek egyéb hirt nem irhatunk, hanem hogy ez esztendei harezra az tatár chamnak parancsolatja ment, az szokott költség is megküldetett, Tökölyi mellé is feles tatár had adatott, ki is Munkácsra menni igyckezik, s ha lehet az quártélyozó németeket is meglátogatja, soha még Erdélyben ennyi adó fel nem vetetett, két felé kellelvén contentumot tenni.

Mi azt sem tudjuk mely órán borit el bennünket az tatár, az németet ez hazában való quártélyozások miatt eddig ajándékkal, fizetéssel győztük, már az török arra sem akar hajtani, de nem is győzzük, mert szinte mindenünkből exauriáltatunk, az adót is pedig igen szorgoztatják.

Az fenn specificált pénz, zab repraesentatiójára Nalácsi András, Bálintith atyánkfiat küldöttük, oly dispositiával, hogy Nalácsi András atyánkfia Carafa generáltól vissza jöjjen: Bálintith atyánkfia pedig kegyelmedhez Bécsben felmenjen, ha Carafa generáltól az dolgokat instructiójok szerént végben nem vihetik, s felbocsátja; ha azért kegyelmed illendőnek és hasznosnak is itili, várja meg ott ő kegyelmét, ha pedig nem, s leindul, az útban vigyázzon ő kegyelmére, a vagy előre ő kegyelmét postán tudósítsa.

Az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmed kívánsága szerént, hova mit irt pariját kegyelmednek megküldöt-

tük. Felmenetelekben kegyelmednek instructiójában adtuk volt, hogy az Scherffenberg uramnak adott ötven ezer tallérről olyan assecuratiót vegyen, hogy azon summát tempore eliberationis nostrae a jugo turcico az diploma szerént való annualis adónkban acceptáltassék, azt kegyelmed el ne mulassa, azonban az mostan administrálandó 50,000 tallér, tiz ezer köből buza, és tizenkét ezer köből zabról is hasonló assecuratiót szerezzen.

Mivel pedig úgy értjük, hogy az békesség iránt expedált török követet admittálnák Bécsben, legyen azért kegyelmednek szorgalmatos vigyázása reá és ha az békességhez való kedvetek eszében veszi, legyen azon, munkálódván az hol és kik előtt illik, azon hűségesen, hogy az mi kegyelmes urunk lehessen az mediator pacis az két császár között.

Csáki László uram mit irt clavissal nekünk, kegyelmednek in veris paribus clavissal leiratván, elküldöttük mely így következik : *redux ex via itineraria fundamenta transilvaniae apud Augustissimam Suam Majestatem secundum prima contenta sunt in fundamentalibus terminis, quod legati jam sciunt, igitur an tractatum primum vel de novo novum re infecta prima curare velint, videant, si me sub aliquo titulo ab aula expetent, ut legatum plura coram quibus et genti, et publico, et particularitati, et servitio augustissimi et toti suae quieti plurimum profuerunt; valeant et vivant.*

In longa mora ultimum periculum adest et neutralitatis tempus expiravit. Scherffenberg cum legatis est in aula cum Carafa per novam legationem non se confundant.

Az brandeburgicus elector residensének, az mely diplomát az mi követeinknek adott volt ő felsége, megmutassa ő kegyelme, és az mely difficultások abban az mi résztünkről vannak, valamint mi itt kegyelmednek megmagyaráztuk punctról punctra, megmagyarázza az residensnek s ha pennára akarja is venni, mind az diplomát, mind pedig az mi abban való difficultásokat kegyelmed engedje leírni, csak írja cifrákkal, ha kérdi az residens honnan vettük mi azon terminusoknak ily magyarázatját, megmondhatja, hogy az régi fejedelmeknek azon materiában viselt tractárol való irásokból.

Palatinus uram ő nagysága kegyelmed által clavist sol-

licitált, ha azért kívántatik, az kegyelmednél levő clavis párban adja oda ő nagyságának, magánál is párt hagyván : mondja meg azt is kegyelmed palatinus uramnak ő nagyságának, küldje ő nagysága bizonyos embereit cum plenaria facultate et plenipotentialibus, és az mi kegyelmes urunk ő nagysága kész leszen az jószág dolga végett effective megalkudni.

Az saxo residensinek is bő declarációval mondja meg ezen Erdélyországa nagy anxietásit, és instáljon mindenik előtt ingenue, declarálják az urok előtt mint evangelicus keresztyén fejedelmek előtt : minél hamarább succurálhassanak nagy anxietásink könnyebbitésekben, mert egy általjában ez országnak mind szabadsága az keresztyén religióval együtt evertálódik.

Az svécziái residensnek mondja meg, más felől is irunk volt az urának levelet, de nem tudjuk, mehetett-e kezéhez, nem-e, mind az auriacus fejedelemnek, mind pedig az hollandiai ordónak irattunk, kérvén succuráljának az erdélyi dolgoknak megorvoslásában ; mivel pedig micsoda extremításban legyenek az erdélyi dolgok, meg nem irathattuk, kegyelmed kérje az electorok residensit, ne nehezteljék bő declarációval tudósítani az urakat az erdélyi dolgokról, és mivel azoknak szóló leveleknek párjokat kegyelmednek felküldöttük, kegyelmed maga is mind az ordónak, mind az auriacus fejedelemnek maga neve alatt írjon, informálván kegyelmed is az erdélyi dolgokról, és kérje brandenburgicus elector residensit, minél hamarább való megküldésére. Kegyelmed pedig maga nevét subscribálhatja, mint instructiójának elején fel vagon téve.

Az Ordónak írt levél urunk neve alatt.

Celsi et praepotentes Ordines Domini benevoli nobis honorandi.

Ad praecepta tendentem regni nostri Transylvaniae Statum aperimus confidenter Illustrissimis Dominationibus vestris per informationem Spectabilis ac Generosi Francisci Gyulai Consiliarii nostri intimi, Comitatus Szolnok mediocris

supremi Comititis, nostrique ad Sacratissimam Caesaream Majestatem Ablegati, honorifice requirentes tot difficultates Regni nostri (sicut decet bonos Christianos et fide nobiscum junctos Fratres) ne graventur cordi sumere, salutemque et permansionem Regni nostri, alioquin etiam Turcis valde exacerbati, apud Sacratissimam Caesaream Majestatem candido animo et efficaciter operari. Quamvis enim evidentia Christiani officii nostri haecenus ediderimus exemplaria, cogimur tamen menstruatim ad talia, quae penitus ab afflictis nostris populis sunt intollerabilia, jamque magna et florentissima pars Ditionis nostrae, extremam eversionem fugere coepit, reliqua etiam non aliud sibi auguratura, nisi consilio et opera Serenissimorum Evangelicorum Principum, ctiamque Illustrissimarum Dominationum Vestrarum apud Sacratissimam Imperatoream Majestatem valitura suffulciatur, qui sub jugo Turcarum a tot annis liberi permansimus, ne patiamur ultimam jacturam, libertatum et fortunarum sub foelicitate armorum Christianorum functum aliis populis et Posteris nostris in exemplum. Facient Illustrissimae Dominationes Vestrae opus Deo gratum, Christianis fratribus conveniens, Reipublicae salutare, afflicto populo desideratum, a nobis vero et Statibus hujus Regni, gratissimis semper demerendum officiis. Quos interca Divinae recommendamus Protectioni. Celsissimarum et Praepotentum Ordinum Devoti benevoli.

Principi Auriaco.

Serenissime Princeps Domine Colendissime.

Positus inter multa mala, Regni mei Status, ad quae tendat declivia, Serenitas Vestra ex informatione apud Sacratissimam Imperatoream Majestatem Ablegati Spectabilis ac Generosi Francisci Gyulai Consiliarii intimi, et Comitatus Szolnok mediocris Supremi Comititis, fidelis syncere dilecti edocebitur. Quamobrem Sinceritatem Vestram confidentissime rogo, ut ex lege Conscientiae coagulataeque nobiscum fidei, dignetur apud Sacratissimam Imperatoream Majestatem pro me et Regno meo efficacissime instare, ut a Sua Sacratiss-

sima Majestate ulteriori quartiriorum et contributionum onere, ne aggravemur, violentiaque Armorum Suae Sacratissimae Majestatis, ne opprimamur, nisi enim cessaverint (quod et opera assistentia Serenissimorum Evangelicorum Principum, etiamque Serenitatis Vestrae spero) non aliud nisi finalem Ditionis meae desolationem, antiquarumque libertatum eversionem possum augurari. Facilitatem hanc, et Christiani sui affectus argumentum, digna in tantum Principum observantia perpetuo venerari non inrermittam. Interea serenitati Vestrae firmam valetudinem, et votiva quam plurimorum novorum annorum apprecor solatia. In Aree mea Fogaras 9. Januarii Anno 1687. Serenitatis Vestrae ad servitia paratus.

Praesidenti Ordinum Belgii in Aula Caesarea.

Illustrissime Domine Nobis honorande.

Tractatus difficultatum Regni nostri Transylvaniae sollicitudo, ut per praesentes Vestram Illustritatem amanter compellamus, atque ad Legatum nostrum sincere nobis dilectum, spectabilem ac generosum Franciscum Gyulai Consiliarium nostrum intimum, ac Comitatus Szolnok medioeris supremum Comitem relegamus, ex quo Vestra Illustritas de integro rerum nostrarum statu luculenter edocebitur. Ab Illustritate igitur Vestra officiose contendimus, ne gravetur tam Serenitati Principi Auriaco, quam Celsis et Praepotentibus Belgii Ordinibus sincere et efficaciter ad notitiam dare, etiamque in Aula Caesarea, rebus nostris diligenter, ac candide assistere. Factura est Illustritas Vestra quod gratis recolemus meritis. Quam de reliquo divinae recommendamus protectioni. Illustrissimae Dominationis Vestrae Benevoli.

Generali Hajzler.

Excellentissime Domine Nobis observandissime.

Humanissimas Vestrae Excellentiae literas 24. Decembris Debreczini datas, cum honore accepimus, gratus impri-

miis nobis existit Excellentiae Vestrae candor et reposita constans in mea benevolentia fiducia, quam nos uberius contestari volentes, Dominis officialibus in nostram Ditionem expeditis, non modo salvum passum, et equos emendos libertatem impertiti sumus, verum eosdem expresso Commissario nostro et comitiva muniri curavimus. Omnem insuper suppeditantes itinerandi commoditatem. Non intermitteremus deinceps etiam Vestrae Excellentiae rebus possibilibus complacere. Cui dum prosperos multorum novorum annorum cursus ex corde vovemus, Divinae insuper recommendamus Protectioni. In Arce Fogaras 9. Januarii Anno 1687. Excellentiae Vestrae ad officia paratus.

Barkóczy László urnak.

Tekintetes nagyságos ur, Isten kegyelmedet stb.

Hevesi János bégárónk által kegyelmed köszöntését kedvesen vettük; kit most is római császár ő felsége udvarában kelletvén postán küldenünk, kegyelmedet kérjük, a miben kívántatik, legyen assistentiával néki és hozzánk, s ez szegény hazához eddig fenntartott jóakaróját tovább is continuálni ne neheztelje. Mi is kegyelmednek kölcsönös jóakarattal meghálálni el nem mulatjuk. Isten éltesse kegyelmedet. Fogarasban 9. Januarii Anno 1687. Kegyelmednek kész jóakarói.

Carafa uramnak irt levél urunk neve alatt.

Excellentissime Domine Nobis Observande.

Magnam in humanitate et benevolentia Excellentiae Vestrae habentes fidutiam, mittimus ad Vestram Excellentissimam Cubicularium nostrum Egregium Andream Vadovics, qui realiter nomine nostro Vestram Excellentiam pro afflicto illo oppido nostro Debreezen requisiturus est, officiose igitur Vestram Excellentiam rogamus, ex innata sua generositate, et in afflictum populum Christianum misericordia, ne gravetur

amplius intollerabile praefati oppidi nostri onus sublevare, statumque ejus ita accommodare, ne enervatus populus extremam lugeat desolationem. Excellentiae Vestrae mutua pensabimus gratitudine, divinae recommendantes protectioni. In Fogaras 10. Januarii Anno 1687. Excellentiae Vestrae ad officia paratus.

Keczeli István és Kovács István uramék levele 9. Febr. 1687.

Mint urainknak ajánljuk kegyelmeteknek szolgálatunkat. Isten kívánta jókkal s jó egészséggel áldja kívánjuk.

Az előbbeni alkalmatossággal tudósítottuk kegyelmeteket az Szin kívánságáról, mi az olta várakozásban lévén igaz dolog levelünkre választ nem tett, de az vicecommissariussal együtt az öcsese hozzánk jöve, jelenté semmiképen ide nem jó, mivel az contractusban és conventióban Szathmár vagy on specificálva. Contractus vagy on-e nem-e, azt feleltük mi nem vizsgáljuk, hanem azt tudjuk, hogy az mi kegyelmes urunk, s az nemes ország ő felségéhez, s az kereszténységhez való devotiójától viseltetvén ezen általunk küldött summát itt administráltatni parancsolták, mely parancsolaton kívül mi nem is lépünk; arra ők azt mondák, az kikre annyi summa pénz bízott, az dolgokat is kell azoknak tudni; arra mi azt feleltük, ebben mi csak ministerek vagyunk, mindazáltal az mi személyünkben meg kell gondolni fejedelmünket és az hazai natióit, kik is minket mostan nem sokára micsoda tekintettel járunk, közönséges gyűlésekre visszavárnak; nem kell azért ily kicsiny dologban egy fejedelmet és hazát szomorítani, mi pedig semmiben instructiónk és a parancsolat mellől nem recedálunk, sőt rescribálunk, arra azt mondá, hogy ha szintén facultáltatott volna is az Szim az feljövételre, de ugy is Kővár vidéke nehézségével lenne, mert az comitivának nagy része oda szállana; arra mi felelők, ezen kezdett dologgal ellenkeznek, hogy az erdélyi ditio terhelhetnék, mi itt vagyunk, az pénz is itt vagy on, rajtunk nem mulik, meglássák mit eslekesznek, mert azelőtt is itt administráltak, ez is ő felsége

városa mint Szathmár; ő arra azt mondá, hogy az előtt nem volt, most pedig egy császár és fejedelem között való contractusnak egyik czikkelye, melynek minden czikkelyében szentül meg kell tartatni, noha most az terminus eltölt, de azt sem nézik, hanem tisztességes szállás van számunkra egyéb commoditásokkal együtt rendelve, de mi csak megmondók, noha mi magunk személyére nézve nem ponderálnók, az parancsolaton kívül nem léphetünk, hanem rescribálunk, itt leszünk s lovainkat is visszaküldjük; kegyelmetek tudósítását uram várjuk, itt minden drága, igaz dolog együtt vagyon mind hárman asztalunk; én az beste kurvaifainak két szép sajtot is ajándékozték, ígérte ugyan, hogy valamire mehet az bátyjában ne kételkedjünk. Az commissarius számára praesendalandó ló is itt van nálunk, ugy hiszem uram az szénától lovaink meg nem esömörölnek, csak kaphatnánk, az vidéket benyargaltatván most sem kaphattunk; mi irásunk által magát Szímet az feljövétel felől most is requiráljuk s kegyelmetek tudósítását is várjuk, az idő megtanít mire resolválja magát. Tartsa Isten jó egészségben kegyelmeteket.

Nagy-Bánya 9. Februárii Anno 1687.

Nagyságtoknak kész szolgálói

Keczeli István, Kovács István.

Tholdalagi János és Dániel uramék levele 12. Febr. A. 1687.

Mint jóakaró urunknak ajánljuk kegyelmeteknek szolgálatunkat.

Szintén ezen órában érkezék uram Keczeli és Kovács István uramék ezen levele, melyet uram his inclusis elküldöttünk, melyben uram micsoda akadályoskodást akarnak az német részéről elővenni, az pénz felvétel felől kegyelmed megláthatja; mi uram magunktól erre válaszf nem tehetünk, elégségesnek magunkat erre nem ismervén, hanem ő kegyelmeknek rescribáltunk, hogy az pénzt Bányáról meg ne mozdítsák valameddig ő kegyelmeknek parancsolatjok nem lészen, ha szintén ő kegyelmeknek ott való mulatozások kell lenni is. Kálnoki Sámuel uram levelét is már

vettük, melyben ő kegyelme írja, maga Veterani uram is csudálkozik, hogy az pénznek Szakmár-ra való vitelit sollicitálják, holott ő ugy tudja, hogy az ő armadiájá-é léssen az az pénz, erről uram mentől hamarébb az nagyságtok s kegyelme-tek resolutióját, tudósításával együtt elvárjuk, hogy az szerint tudósithassuk ő kegyelmeket. Isten tartsa kegyelmedet jó egészségben.

Beszterczc 12. Febr. A. 1687.

Kegyelmed jó akaró szolgálai

Tholdalagi János, Dániel István.

Kálnoki Sámuel uram levele 16. Febr. A. 1687.

Méltóságos ur, nekem jó uram.

Az kegyelmed 8-án költ levelét az éjjel hozá az posta, én ez napokban egy néhány uttal irtam uram kegyelmednek ; örülök rajta, hogy az én informatióm kegyelmednek tetszett, ezután is valamire jó Isten segít, mindeneket tiszta szivvel, jó lélekkel elkövetek instructionom szerént, sőt ha mit ahhoz való gyenge elmém-mel feltalálhatok, semmit abban el nem mulatok. Akarám még is tudósítani tempestive kegyelmedet az méltóságos deputatióval együtt, holmi dolgokról melyeket nagyságtok s kegyelme-tek jó discursusban és consderatióban vevén, szükségesnek itilem, hogy idején korán tudósítson, és azokra resolváljon ugy, hogy készen találtassam, ezután bizonyosan következhetö occurentiáknak idején, mert periculum in mora. Generál uram tegnapelőtt jelenté, ide szállásomra jö-vén postán Eperjesről költ levelét Carafának hozták, melyben teszen választ az ő nagysága levelére, kiben tudósította arról, hogy én elérkeztem s az ő hozzája delegált követek is utban vannak és irta, hogy azokat elvárja, azután ad ordi-nantiát kimenjenek-e vagy ne; interim az mely buzát Kővár vidéke administrált (kinek is Katoña Mikály uramtól végére mentem) ugy mint cub. 1672, melyet császár számára vett meg Szim commissarius, ide engedte ennek az ármádának, hogy convertáltassék az árra. Ennek uram attól fogva, hogy

bejöttenek, semmit nem fizettek, hanem az novemberi portióban melyet ládában gyűjtöttek volt, abban osztottak most rájok, hogy lovakat vegyenek, mind az generál maga s mind az officeri valóban várták az erdélyi pénzt, hogy már abból épülnének, s igen akarják, hogy én mondtam, azért nem küldöttük Szathmárra, hogy mind pénz, buza és zab egy helyben legyen az hová általköltözhesse nek, gyakran említettem is generál uramnak, hogy addig menjen ki miglen ennek az rettenetes hónap árvizei megindulnak, mert ha az vizek ide rekesztik, bizony éhhel hal meg mind hada, s lova s az császár szolgálata is elmulik, az statiók elfogyatkoznak, itt oly sebes vizek vannak, hogy az hajót sem szenvedik, csak tiz faluból sem segíthetik, ő nagysága csak relegál Carafára, valamit parancsol azt kell fogadni. Az mely secretáriusnak (kinek az öt aranyat adtam) keze által járnak az expeditiók, már confidenter él velem, az estve vacsorán levén nálam kérdezém mit ír Carafa, hány nap jó válasz onnan, azt mondja, hogy csak az mi követőinket várja, azok pedig 11-én indultak Szakmárról, egy hete ad decimum septimum mennek Eperjesre, ott ha resolutiót vehetnek is 19, onnan az levél kilencz nap jó ide, úgy mondja úgy mint 27 vagy 28 praesentis, elébb nem; ha én akkor irok nagyságtoknak s kegyelmeteknek 6 vagy 7 megyen oda levelém, 15. martii leghamarább ha resolutióm jön, addig ez az had ha ki nem megyen, hová leszen ez az föld? Ezeket considerálván s általlátván talán nem itil meg vele, hogy tetszését kívánom, hogy készen találjon az következő occurentia. 1. Vagy azt parancsolja Carafa, hogy generál uram ki vigye hadait, vagy ne. Ha kiviszi az mely faluk már az négy s öt holnapokat megfizették, refusióját kívánják az három holnapon felül való költségeknek, ha nem leszen honnan megadni (mert nem is leszen, ha az erdélyi pénz ide nem convertáltatik) mit kell in hoc casu tenni? Ha pedig Carafa azt írja, hogy ki ne mennjen hanem pénzen éljen; ez olyan olcsón kíván mindent, kész pénzen is, az mint majd erőszak szerént nyakokban veti, az jó szán szénát 1. fl. 50, zabot fl. 1, az szalmát ajándékon, holott már sok helyeken teljességgel elfogyott, az buza is már négy forintnál többet ér, in hoc casu mit kell tenni? Én az én csekély itéletem szerént javallanám,

mind urunk ő nagysága, s mind ország nevével jó kemény leveleket kellene írni, hogy ha ugyan csak ki nem akar menni, ne rontsa pusztítsa ezt az szegény földet, mert császárnak ő felségének is panaszt teszünk felőle, sőt nekem is megkellene írni, hogy ha az generál nem accommodálja magát, csak protestáljak s menjek vissza. Ezeket az leveleket, ha az dolog úgy hozná s ha nem kívántatnának mulnék abban, de mint feljebb is íráom, meddig én onnan belől várnék resolútiót 15. Martii : — addig pedig mi kell itt ezekre Isten tudja.

2. Ha az erdélyi pénzt az az pogány Carafa az gabonával együtt ide nem engedi, mit kell tenni? Mert ha ide engedné, úgy az vitézlő rend is nem exacerbálnék s az szegénység is nem romlana annyira el, ha pénzeken élének, generál uram azon esküvék : csak az három holnapra contentálják ; februáriust, és az mig Carafától ordinantia jön, valamit azalatt az szegénység költ, egy fillérig megfizeti. Lápos és Kővárvidékét emlegeti, semmit nem adtak azok, mikor contentálják? Megmondtam neki, hiszen azokért s ezekért adták azt az nagy summát, buzát és zabot. Marchisio azt mondja : praestitis praestandis ki kell menniek, csakhogy az Carafa contractusa szerént érti, már én megmondottam ennek, nem vethettek az mi követünk (nem levén plenopotentiájok) az mi nyakunkra olyan terhet, kinek mi nevezetit sem hallottuk, hallani sem akarjuk, nem levén haereditariumi ő felségének, hanem ad benignam Suae Majestatis requisitionem mint igaz confoederatusok, ilyen nagy summa pénzzel segítettük ő felsége armadíáját, ehez többet is toldottam. Csak azt feleli ő nagysága : nem bánja ha Carafa mind leengedi is, ott válik el az dolog, nem ő vele contraháltak, hanem amazzal ; sőt azt mondja : utinam ad me venissetis et non ad illum, melius vobis cessisset negotium, nonne ego minus a vobis petii, quam vos ipsi promisistis. Ez valóban igiri mindenben jó akaratját, mind urunkhoz ő nagyságához, mind az országhoz, valamint independenter a Carafa cselekedhetik : sőt amazt causálja sok dolgokban. Nekem Kővárban, Bányára, Szathmárra embereim vannak, híhető Gyulai uram még le nem érkezett volt, mert eddig Darvai uram megjött volna, meg is íráom tegnap ő kegyelmének, el ne jöjjön, hanem elvárja. Bányára megírtam Ke-

ezeli uraiméknak semmiképen el ne vigyék az pénzt Szakmár-ra, Széki uram is tudósított ma egy hete : ezer köből circiter buza és zab készen volt, s az vékát is már nem controvertálják; Katona Mihály uramat biztattam, hogy ne féljenek ezeknek oda menetelitől. Csak az ur Isten adná Gyulai Ferencz uram irna valami jó biztatást, mert ha Szathmárról értem meg, úgy sokat használhatok vele, de ha még Fogarasból várom az 15. Martii táján leszen igen későn. Ez pedig azt mondja 15. Aprilis ordinantia szerint is ki kell menni; Igen nehéz, hogy messze az udvar ide s leghamarébb is két hét telik az két rendbeli tudósításokban. Várom sietséggel kérdéssimre az resolutiót és maradok éltedig.

Sziget 16. Február 1687.

Kegyelmednek köteles szolgálja

Kálnoki Sámuel.

Naláczai András és Bálintith Sigmund uramék levelek urunknak szóló 24. Februar. 1687.

Méltóságos erdélyi fejedelem nekünk kegyelmes urunk!

Mi kegyelmes urunk, az mennyire az utnak alkalmatlansága engedte, igyekeztük utunkat maturálni, Isten kegyelmességéből 16. Febr. érkeztünk ide Eperjesre, más nap audentiánk levén Carafánál ő nagyságánál, előnkben adatott instructiónk szerint az dolgot proponálni el nem mulattuk, elsőbben is a diplomát hozá elő, ezt mondván: Ego illud non curo, occupor circa meas oeconomias, továbbá is appellalván a diplomára, azt felelé: Ego non sum jurista, non intelligo, miért kellene félni az töröktől, mert nincsen ereje; mondók mindenkor vagyon ereje, hogy nekünk ártson, melyre mondá: ad ő felsége segítséget Erdélynek, arra felelénk: az mig az ő felsége hada az segítséggel elérkeznek, addig elkövetne Erdélyországán a mit el akarna követni, mert nem csak egy helyen mehet be a török Erdélyben (mivel az Va skaput emlegeti vala, hogy csak ott mehetne be a török) az administrált oblatiónak summáját megértvén, menten a contractusra appe-

lála, hogy nincs meg az szerént, melyre mondók, nem volt az követeknek ő kegyelmeknek arra az tractára sem nagyságodtól sem az nemes országtól facultások, és így sem nagyságod sem az nemes ország sine cujuslibet praejudicio maga conventiójának lenni nem agnoscálja, mivel az követeknek ő kegyelmeknek azok instructiojók s pleniptentiájok nem lévén, nem concludálhattak. Az nagyságod méltóságos levelire relegála, hogy nagyságod is confirmálta azt az contractust, midőn elolvastatta volna előttünk az nagyságod méltóságos levelét, mondók : ő nagysága semmi emlékezetet nem téssen az contractusról, hanem a vagon benne, hogy követeit expedialja nagyságodhoz, már pediglen minket expedialván ő nagysága, mi általunk izente nagyságodnak, hogy annak az contractusnak nem annuálhat, nem is annuálhat sok okokra nézve melyeket elő számláltunk ; utoljára monda : köszönje Erdély azoknak az követeknek a kik az contractust concludáltak, mert bizony én mentem volna be Erdélyben az egész alattam levő ő felsége armadájával s nem hozattam volna én palaczk borokat mint Scherffenberg Kolosvárról, meg kellett volna előttem az kapukat nyitni; megmondottam vala tavaly is, hogy úgy jár Erdély, Dániel István uraméknak, ha nem accommodálja magát, de ha tanácsomat nem vették, mit tehetek róla. Mi mondók : voltak akkor oly conditiók feltéve, melyekre nézve lehetetlen volt, most is lehetetlen volna nagyságodnak, az nemes országnak azokat effectuálni, mert úgy az nemes ország szántszándékkal praecipitálta volna, s praecipitálná magát az veszedelemre, lám a mi lehetséges volt nagyságodnak s az nemes országnak effectuálni, el nem mulatta, mertannonát adott, kérők osztán, hogy méltóztassék kívánatos választ adni ; monda : még azt sem tudom meg van-e az az summa egészlen vagy nem, és Máramaros Lápos és Kővárvidéke mennyit adott az portiokban addig választ nem adhat, mert már járt úgy az erdélyiekkel, hogy sokat ígértek, de semmi sem tölt benne, azért megesküdt, hogy az míg bizonyosan végére nem megyen az dolognak, vagy nem látja, nem biszi, hanem az commissáriustól vár informatiót Szathmárról, mind a pénz, mind a gabona felől; annakutána tudósítása jöven, minket 22. praesentis 5 óra-kor felvitete, és proponálá az dolgot, hogy az százezer frt

megvagyon, és az gabonát is adminisztrálják, Máramaros megadta az reá vetett portiókat, de Lapos s Kővárvidéke semmit sem adott, a nélkül pedig soha meg nem lesz az accommodatio. Eléggé reménykedtünk, instáltunk nekie, de csak hiában volt, már estve későn is lévén, más napra kértünk audienciát, ugy ismét más nap felvitetett, mi eléggé instáltunk az nagyságod s az nemes országot s az főrenden levő státusi szavával, hogy az nagyságod s az nemes ország fenntartott igaz devotióját ő felségehez s az egész keresztyénséghez vegye méltó tekintetben, s vigye ki az nagyságod birodalmában, de semmiképen arra nem inducálhattuk, utoljára az tizenhét ezer forintot is megigirtük, de azzal is semmit sem efficiálhattunk, sőt már meg sem akar vala bennünket hallgatni, mondván, jam mihi bilis ascendit in caput, discuremus de aliis rebus, modo est pulchrum tempus, midőn továbbra is kértük volna, hogy mutassa jóakarátját, mondá: hogy kedveskedett nagyságodnak, mert ő Erdélyben nem ment, s tizenkét regiment is küldhetett volna az nagyságod birodalmában, de négynél többet nem küldött, Erdélyországára csak tizezer portiót vetett, ő felsége Magyarországon két vármegye is többet ad annál, sőt az egy Debreczen is többet ad azért ha meg nem adják az lápos s kővárvidékiek a rájuk vetett portiókat: Diabolus meam animam rapiat si non intrabo in Transylvaniam cum tota armata, et certe debent mihi aperire portas. Tudom én, hogy Gyulai uram eleget mond felöllem, és hogy az méltóságos udvar meghagyta én nekem, hogy Erdélylyel egyet értsek, ugy ha segítség kívánatik véremet se szánom ki ontani Erdélyért, de hogy pro sustentatione militiae Erdély ne adjon, nem lehet, akárki mit mondjon, ne credant, nam certe ego faciam quod voluero, pro conservatione militiae, et mihi non dicet aula malefecisti, több egyéb fenyegetődző szavai is voltanak, resolválván csak arra magát, valamig Lapos- és Kővárvidéke a hat ezer portiókat meg nem adja, addig nem lehet meg az accommodatio. Az portiókat pedig mint értik, arról való bővebb írásunkkal nem akartuk nagyságodat terhelni, az uraknak ő nagyságoknak s ő kegyelmeknek megirtuk. Ezek előtt kegyelmes urunk semmi nemű helyes ratio, s mentség nem használ, hanem csak rettetes képen fenyegeti Erdélyt a generál Carafa, ha kívánsága

szerint nem accommodálja magát, ahhoz képest előnkben adott instructiónk szerént kértünk rescriptumra üdöt, melyet is igen igen nehezen sok kérésünk után obtineáltunk. És a dolgot alázatosan nagyságodnak így akartuk értésére adni, várván az nagyságod méltóságos parancsolatját, továbbra is mihez kellessék magunkat tartani. Ezek után Isten az nagyságod birodalmát terjessze s boldogítsa számos esztendőig, szüüből kívánjuk. Eperjes Február 27. Anno 1687.

Nagyságod alázatos méltatlan szolgálói

Naláczai András.

Bálintith Zsigmond.

Naláczai András és Bálintith Sigmund uramék az deputátus uraknak irt levele.

Alázatos szolgálatunkat ajánljuk nagyságtoknak s kegyelmeteknek, Isten kívánsága szerént való jókkal áldja meg nagyságtokat és kegyelmeteket, szüüből kívánjuk.

Kellették nagyságtokat s kegyelmeteket alázatosan tudósitanunk. Mi Istennek segítségéből 16. Februar estvére érkezvén ide Eperjesre, más nap Carafa generál uram ő nagysága velünk szemben lött. Azonban mi is instructiónk szerént minden dolgokat, valamik szükségesek voltak, ő nagyságának megmondottuk. Midőn azért értette volna, hogy az mi kegyelmes urunk ő nagysága és az nemes ország nem annuál az Nemes János uraimékkal való compositionnak, megmondván annak ratióját, azt kezdé mondani: miért kellett tehát annakutána azt az contractust az fejedelemnek ő nagyságának, avval a levelivel confirmálni, melyet ő nagyságának küldött, ha nem akart annak annuálni, melyet ha nem hiszszünk, kész elé adni, elé is hozatván, elolvastatá. Mi azt hallván, eleget disceptáltunk felette, megmondván, hogy emlékezet sincsen az mi kegyelmes urunk ő nagysága leveliben a contractusról, nemhogy ő nagysága confirmálná, sőt ellenkező, midőn ő nagysága követi által való tudósításra relegálván, általunk immár megüzente akaratját az nemes országgal együtt; de haszontalan volt akár mit mondottunk, azt állitván erő-

sen, hogy confirmatio helyett vagyon az a levél. Mert ha ő nagysága nem akart volna annak az contractusnak annuálni, expresse meg kellett volna írni, és protestálni is kellett volna, de minthogy ő nagysága nem cselekedett, a hallgatással is egyebet annál nem colligálhatni. Arra nézve császárnak ő felségének ő nagysága mindjárt felküldötte az méltóságos fejedelem levelet, és arra s egyéb b dolgokra is minemű válasza volt ő felségének, azt ő nagysága keziben leküldötte a bellicum, olvastatta is velünk, melynek paráját (az mint generál uram ő nagysága mondja) Gyulai Ferencz uram ő kegyelme is magával bevitte, abból ki látszik, hogy az a contractus ő felségétől helyén hagyatott, azért az szerén t kíván meg mindeneket. Mindazáltal választ addig nem ad, valámig Szathmárról az commissariustól tudósítása nem jön, mind az Bányára vitett pénz és élés felől, mind pedig Kővár- és Láposvidék mit adott eddig Máramarossal együtt, mert akár mit mondjunk mi, sőt ha az fejedelem ő nagysága mondaná maga is, el nem hinné ezután az erdélyiek mondását, hanem csak a mit lát, mert immár sokszor megcsalták, azért csak várakoznunk kell addig míg tudósítása érkezik.

Mi mindazokra az beszédekre ő nagyságának megfelelőtünk, mind egyebekre a mit akkor fennforgottak, de akkor ennél egyéb választ a mit feljebb iránk, hogy várakoznunk kell, nem nyerhettünk.

Azután 22. február elérkeztenek az tudósítással, és akkor estve 5 óraker esmét felvitetett bennünket szállására s mindjárt azon kezdé el beszédét, hogy jött tudósítása, és az száz-ezer magyar frt. megvagyon ugyan egészen Bányán, élést is felesen vittek, noha még annyi nincsen a mennyi ígéletben van, mindazáltal elhiszi, hogy az meglesz. De Lápos- és Kővár vidéke (mivel azokra hatezer portiót vetettek volt, mikor Kálnoki Sámuel uram rendelést tött vala közöttök az máramarosiakkal együtt) még eddig semmit sem adott, azért mégkívánja, hogy azok azt megfizessék: melyet ők miképen és mennyire computálnak, inclusában elküldöttük nagyságtoknak és kegyelmeteknek.

Az máramarosiakra pedig 4 ezer portiót vetettek volt,

de azokra panassza nincsen, mert megfizették, s fizetnek naponként, szánya is őket.

Továbbá minthogy százezer rénes forintot kívánt leveliben és csak magyar forintokat fizetnenek annyit, annak még 17 ezer rénes frt hja vagyon, azért azt is megkívánja, hogy kitöltsék.

Annak felette sokkal kisebb levén az erdélyi véka a máramarosinál avval akarja az élest computálni mennyi léssen, mivel a had is ott veszi sustentatióját, ha különben cselekednék, nagy fogyatkozással lenne a vitézlj rend a vékának kicsinysége miatt.

Azt az élest pedig melyet Erdélyből Bányára hoztak és hoznak, avagy ha az hét districtusból Kővár- és Láposvidékéről valamit eddig adtak volna, az portiónak defalcatiójában tudja.

Azért ha ezek a fennemlitett difficultások meglesznek, minden dolog complanalódik és az alkalom meglesz, kevés fogyatkozásra nem hajt.

Utána vetvén mindjárt és kezdvén ha akarja-e immár az méltóságos fejedelem és az nemes ország az contractushoz tartani magát, vagy nem; mi az mint annakelőtte is, egynéhány uttal meg mondtuk volt, akkor is azt mondtuk, hogy nem akarja, s annak nem annuál, ratióit elé forgatván instructiónk szerint többeket is a miket feltaláltunk.

Arra azt felelé: Tehát én sem tartom ahhoz magamat, azt azért csak féretészem, arról többet nem szólok s nem disputálok, hanem az contractus előtt való propositióm szerint, az mint császár ő felsége tiz ezer portiót vetett Erdélyre, azt fogyatkozás nélkül kívánom, hogy megfizessék, ha meg nem fizetik, tudom mit kell csinálnom: az ördögök elszaggassák az lelkemet, ha Erdélyre nem megyek minden alattam levő armadájával ő felségének, nem bánom akár törököt tatárt, ha az ördögöt hívjátok is ellenem, semmit sem félek, oly készlettel megyek, mert én nekem ugyan az törökkel tatárral vagyon dolgom, kik ő felsége ellenségi, immár azokat akár Erdélyben akár Konstantinápolyban találjam, nekem mindegy, de hidjétek el ha én bemegek, nem küldözök palaczkokkal

borért, mint Scherfenberg Kolozsvárra, hanem bizony tisztem-hez látok.

Az ősszel is készen voltam, s minden bizonynyal be akartam menni Kassáról, s más helyekről is sok ágyukat és munitiókat vitettem volt az végre Szakmárra, melyet mások is tudnak s esalhatatlanul minden bizonynyal (az ördögök elragadjanak ha bé nem mentem volna,) de köszönjék annak az két követnek, kik ez előtt nálam voltak, és az következő veszedelmnek eltávoztatásáért az dolgokat accomodálták, mert most bizony másképen volna Erdély. Akkor én nagy jó akaratomat mutattam a fejedelemhez és az országhoz, de nem akarják megismerni és nem köszönik meg, noha sok regiment küldhettem volna be, kik az országot elpusztítottak volna és egy néhány várat és várost megvettem volna, mindazáltal ezután se lesz késő. Tessék azért (ugy mond) az én tanácsom, accomodáljátok magatokat és kerüljétek el, hogy én be ne mennjek, és sedes belli ne legyen Eédélyországa, mert bizony mind el vesztek. Hidjétek el, hogy én bizony, onnét ugy nem jövök ki mint Saffenberg, mert nem olyan kevés és apró lövő szerszámokkal megyek, hanem olyakkal, hogy bizony minden kaput meg kell nyitnotok nekem, akkor örömet megadnátok az portiót, de késő lesz.

Én tudom, hogy az az lator Gyulai avval fogja felbiztatni az fejedelmet és az országot, hogy én nekem parancsolatom vagyon az császártól, hogy Erdélynek ne vétsek. Ugy vagyon, megvagyon parancsolva, nem csak az, hanem ha kívántatik mindjárt segítséget is adják s magam is oltalmokra mennjek s véretem is kiontsam mellettek, de ugy hogy ha Erdély is magát ő felségéhez alkalmaztatja.

Különben én se császárral se azudvarral bizony nem gondolok, azt cselekszem az mit akarok, se az császár se az udvar engem azért meg nem büntet, ha az ő felsége hadát sustentáлом sőt ha meghallják azt mondjak, jól cselekedett Comes Carafa.

Ha pedig engem megbüntetnének azért, dicséretemre nem gyalázatomra szolgálna. De azt ne várjátok és Gyulai szavának ne hidjétek, mert bizony magatokat csaljátok meg, ugy jártok mint tavaly, melyet megjövendőlttem volt s az szerint lett az dolog ; most is meg akarom látni, ha az Gyulai sza-

va lesz-e igazabb, vagy az enyim. Ő azért tétetett tavaly tanácsurnak Erdélyben, hogy az ő felsége udvarát megcsalta, de micsoda haszna következett abból az országnak, tudjátok. Engemet pedig azért tettek supremus generálisnak Magyarországon, hogy az Gyulai szavát nem hittem.

Ezeknél sokkal több és keményebb fenyegetődzési is voltak, melyekre mi instructiónk szerint állhatatosan megfeleltünk, nehézségivel haragjával nem gondolván, de mind eszünkben nem jutnak, ha jutnának is sokra terjedne, siető lévén pedig az dolog, csak annak valóságáról kellett nagyságtokat és kegyelmeteket tudósitanunk, miben állapotott meg az dolog.

Irhatjuk azért nagyságtoknak s kegyelmeteknek, hogy valamik instructiónkban voltak és azonkívül is az miket Isten hazánk javára tudnunk adott, mindeneket elkövettünk, és mindenképen igyekeztük csendesíteni és az nagyságtok s kegyelmetek kívánságára inducálni; de ez előtt se ratio, se helyes mentség, se instantia, se semminemű tekintet nem fog, megátalkodott szívvvel persistál szándékában, bucsút is adott egynehány úttal, hogy mennjünk az hova akarunk, ő tudja mit cselekszik, immár nem is akart szólni nekünk, azonban nem volt mit tennünk, hanem más napra audientiát kértünk, melyre midőn felmentünk volna, ujabban az instantiákat, mennél hathatósab szókkal és ratiókkal mi tudtuk elkövettük, és abban sokáig persistáltunk, de csak azt felelte, hogy immár mind volt arról szó, válaszunk is vagy azokra, azért nincs semmi dolgnak, elmehetünk haza. Vegtire, hogy ugyan mi sollicituskodtunk, rettenetesen megharaguván, azt mondja ő nagysága, hogy hagyjuk el azokat az dolgokat, eléggé megértette, mert immár szinte az fejben kezdett menniaz bilis, nem jó tovább disputálni, hancmegyebet beszéljünk, szép idő szép verőfény vagy etc. annyiraexcandescált, hogy szónkat is az instantiák felől immár nem akarta hallani, az tractátis félben akarta hagyni.

Mi látván, hogy semmit sem efficiálhatunk ratiókkal, minthogy nagyságtoktól s kegyelmetektől szóval olyan instructiónk volt, hogy ha látjuk, hogy másképen véghez nem vihetjük az dolgokat, mintsem veszedelem kövesse az hazát, ígérjünk tiz ezer tallért.

Vevén azért mi is eszünkben minemű megáltalkodott rossz szándékkal vagyon, melyen esküdt sokszor és az ördögnek adta magát ha ki nem teljesíti, végtére ígértünk 17 ezer magyar forintokat, de avval sem használtunk semmit, mind csak azt állítván, hogy ha egészen meg nem fizetődik az a portio az ő felsége hadai nem subsistálhatnak, mert másutt quártélyok nincsen, s nem lehet: azért lehetetlenség abban ő nagyságának kedvezni, azok az ő fiai, jó gondot kell azokra viselni, a levén pedig a rendelt quártélyok azoknak ő felségétől, onnét kell általjában kitelni portiójoknak, abban semmit is le nem enged, inkább akarna százszor is meghalni mint sem császár ő felsége hadait e*). . . megölni, mert abban az egész keresztyénségnek dolga forog. Azért Erdélynek azt meg kell fizetni, lehetetlenség annak megváltozni. Magyarországnak két vármegyének sőt egy városnak Debreczennek annál több portiót kell adni, mintsem egész Erdélynek, még is meg kell lenni s megadják. Erdély pedig azt mondja, hogy lehetetlen megadni, ha lehetetlen, bemegyek én meglátom ha lehetetlen lesz-e vagy nem, de bizony tiz annyival toldjátok be, mint ha szépszerént adnátok, mert ha nem adjátok meg, jure belli elveszszük erővel. Midőn sokszor az több ratiók között megmondottuk volna, hogy Erdély ő felségének nem haerediteriuma, ő felsége sem tartja annak lenni méltóságos diplomájában is, tehát evvel nem tartoznánk, nem is kételenítettethénk arra igazság szerént, fel sem vállaljuk mi az portiónak nevezet is, nemhogy magával hordozó nagy terheit. Arra azt feleli, hogy se Magyarország se az imperium ő felségének nem haereditariumi, de mikor az szükség hozza, az quártélyozásnak csak meg kell lenni, azt erővel is megvesszük az imperiumban is, noha panasz nélkül nincsen. Erdély is tartozik ő felségét ebben az hadakozásban segiteni, mert az minemű igazsággal merte az erdélyi fejedelem irni ő felségének, és kívánni: ego mitto meum Ephaebum si vult sua majestas pacem. Ego volo habere omnes comitatus usque ad Tibiscum; azon igazsággal kérheti ő felsége Erdélytől ezt az sustentatiót még nagyobb sok okokból, sőt ha Erdélynek felét kérné is, elég okot adtak arra az erdélyiek, jobb csak hallgatni arról.

*) A lap oldala el levén vágva, olvashatlan.

Egy szóval sok vetegetések után is, melyért sok haragját és kemény szavait szenvedtük, végső válassza csak a volt, ha nem tudja mennyit beszélleánk is felőle (noha immár több szót nem akar hallani arról a dologról) mert vannak dolgai azon kívül is, melyekhez kell látni, de különben meg nem lesz az békesség közöttünk, hanem :

1.) Azt az 17 ezer rénes forintot az mennyi hja az száz ezer forintnak, az mint kívánta megadjuk.

2.) Mivel Lápos- és Kővár vidékire hat ezer portiót vetettek volt, hogy in naturali sustentatione megfizessék, azok pedig eddig semmit sem fizettek, azért azt megadják fogyasztás nélkül; ha pedig azok meg nem adhatnák, oda megyen Erdélyben a hol ő nagysága megveheti. Az mi élest pedig Erdélyországa Bányára küldött és küld ezután is, és ha eddig magok is valamit adtak volna, computálván mind azokat, portiojoknak defacaltiójában tudja fogyasztás nélkül, de különben az ördögök elragadják, ha cselekszik, hanem Erdélyre megyen, mindjárt legelsőbben is, de megemlegetik mindétig, hogy Carafa Erdélyben járt. Mi azért látván csendesíthetetlen indulatját (noha Gyulai uram ő kegyelme jó izenetire, és biztatására nézve, megörültünk vala és jobb reménységben voltunk, de abba megfogyatkoztunk, sokkal más constitutióban találván az generált mint ő kegyelme is gondolta) mivel immár szónkat is meg nem hallja vala, búcsút is adott egy néhányszor : *eatis quocunque vultis, faciatis quod vobis placet, ego etiam faciam quod volo.* Instructiónk szerint nem volt más remediumunk, hanem kételenítettünk rescribálásra időt kértünk. Melyet oly nehezen nyerhettünk meg, hogy immár majd reménység nélkül valánk, azt okozván erősen, hogy eddig elég ideje volt Erdélynek az tractára, mitől fogva ő nagysága elsőben az dolgot megirta volt, de ha nem akarta, magának tulajdonítsa, úgy látja csak játszani akarunk vele.

Midőn azért sok ratióink és instantiánk után meg nyerhettük az rescribálálást, de hogy igen igen rövid idő alatt legyen válassza, úgy kellett az mi kegyelmes urunkhoz ő nagyságához és nagyságtokhoz s kegyelmetekhez Almási Ferencz uramat postán küldentünk, várván mindezekről az nagyságtok és kegyelmetek tudósítását és parancsolatját

alázatosan és igen hamar, mert a késedelemben veszedelmet látunk.

Ezek után Isten nagyságtokat s kegyelmeteket szerencsésen s boldogul tartsa meg és vezérelje minden dolgai-
ban hazájának maradására. [Datum in Eperjes die 24. Feb-
ruarii A. 1687.

Nagyságtoknak s kegyelmeteknek alázatos szolgálói

Naláczi András.

Bálintith Sigmond.

*Naláczi András uraimék Eperjesről küldött az portiókról való
computusa.*

Noha mi az portiónak nevezetét is kerültük, de mivel az németek akarattunk ellen is csak avval az szóval élnek, és az szerént akarják computálni minden vitézlő rendnek fizetését, az mint akarnak az erdélyi dolgokban is cselekedni, hogy azért nagyságtok s kegyelmetek voltaképen tudhassa, mi legyen és miben álljon az ő kívánságok, mi irántunk pro memoria feljegyeztük, a mint beszédekből és írásukból eszünkbe vettük, és nagyságtoknak s kegyelmeteknek beküldöttük, mely így következik.

Mikor Kálnoki Sámuel uram rendelést tett volt az máramarosiak, lápos- és kővárvidékiek között az tizezer portiónak administráltatásáról, akkor Máramarosra vetettek négyezer portiót, azokra azt mondja Carafa uram ő nágysága, nem panaszkodik, mert azok immár megfizették nagy részint portiójokat s fizetik naponként, de ugyan aprilisnek végeig onnét ki nem viszik őket, hogy hátra levő fizetéseket in natura felszedhessék azok részéről, azért semmit se kíván az országtól.

Kővár és Kővár vidékére vetettek volt hatezer portiót, de mivel egyik sem adott még semmit (az mint az generál mondja) azért megkívánja azoktól.

Elsőben az novemberre való hatezer portiót egészen, mely térszen rénes forintokat nro. 38000.

2.) Azután következendő öt holnapra való portiókat

mindeniket két két frt. hijával elveszi, mivel azt az két forintot az az pénz suppleálja, melyet az ország adott, de úgy hogy az hátra maradott tizenhét ezer forintokat még megadja az nemes ország, mert avval telik ki az a két két forintja az portióknak, és így :

Az hat ezer portio egy holnapban té-
 szer fl. r. nro. 26000
 Öt holnap alatt tészén fl. r. nro. 130000
 Az novembri portióval együtt tészén fl. r. nro. 168000

Id est száz hatvannyolez ezeret, ide számlálván mindenféle speciesit az naturalis sustentationának, úgy mint hust, kenyeret, bort, abrakot, szénát, szalmát s egyebet valami szokott lenni.

Ez azért az egész summa melyet hat holnapokra kíván-
 nak fizetni a kővár- és láposvidékiektől,

Az mely élést pedig Erdélyből Bányára szállítottak, magok is pedig az vidékiek eddig adtak, vagy töllok elfoglaltanak volna, azokat mind beveszik az fenemlitett summának defalcationjában. De mennyiben vennék be köblit buzának, zabnak, nem tudjuk, mivel mi mint hogy instructiónk ellen portio adásra nem coudescendálhattunk, nem is akartunk arról vélek beszélni a nagyságtok s kegyelmetek parancsolatja és hire nélkül.

Mondá azt is egyszer generál ő nagysága, ha ökrököt adnának, elvinnék az portióban, a secretáriusa is mondá.

Az két vidéktől pedig ennekutána nem el veszik in natura az portiót, hanem kész pénzüil kívánják refundálni az helyiben, melyet az alatt az magok tartásokra elköltöttek az vitézek.

Ez azért az conclusiója, ha az nemes ország megfizetteti Kővár- és Láposvidékivel az elmaradott hat ezer portiót, kö-
 ziben számlálván az mit az ország is in natura adott.

Annakfelette ha megadja az ország az 17 ezer rénes frtokat, az alkalom meglesz és nem infestáltatunk tölök ; ha pedig ezek meg nem lesznek, minden szándéka az, az mint levellünkben is megirtuk, hogy erős haddal az országra menjen mennél hamarább.

A mi pedig a véka dolgát illeti, csakugyan máramarosi

vékára akarja computálni, úgy az száma kevesebb lenne, anynyival az portio is kevesebbet szállana. Mindazáltal valami vékony reménységet gondolunk, hogy ha az többiben meg egyezhetne az nemes ország véle, talán az véka dolgában engedelmesebb lenne.

Ezért nagyságtok s kegyelmek cselekedje azt az mit jobbnak itil, és minket méltóztassék mennél hamarébb tudósítani, mert ez az ember immár igen megindult, csak nem akar késedelmet szenvedni: rescriptumra pedig többször semmiképen nem bocsát, ahhoz nem sok reménységünk lehet.

Kálnoki Sámuel uram levele 28. Február. 1687.

Méltóságos ur, nekem jó uram!

Megirtam vala 25. praesentis, micsoda parancsolatja jött volt Carafa uramnak ide, hogy minden expensákat számban vehessen generál uram, melyet immár az nemes vármegyének tiszteivel együtt tegnap el is végezének, rettenetes summát adott ez az nyomorék föld, úgy mint fl. 68208, restál még 7721. De ha az Februariusra való és más extra ordinaria expensákat computálnak, könnyen száz ezerre kitelik; itt mint vetek számot, annak pariáját is elküldtem. Véghez mennvén az munka, kívánta az commissarius, hogy subscribálja ispán uram, de elvétettük ő kegyelmétől, eszében sem vette, hogy csak az író diákok és exactorok subscribáltak. Midőn már postáját akarja vala generál uram expediálni Eperjesre, azonban érkezett császár ő felsége postája, Carafa uramtól felhivatván, megmutatta levelét, azt írja az erdélyi követ, ott van azért, maga az itt való commisarius menujen fel, kivel szemben beszélhessen, itt való dolgokról informatiót vehessen, addig pedig az mi követünknek választ nem ad. Im szintén most az császár postáját szállásomra hivatam vala, sokat beszéltem vele, bizonyosan monda, hogy Bálintith uram 22-én felindult Bécs felé, ez pedig 23. indult Eperjesről; hogy ő kegyelme felment, igen jóra nem magyarázhatom, instructiójokat ő kegyelmeknek calculalván, úgy kellett felmenni, hogy ha Carafa uram nem resolválta jól magát kívánságunkra, mindazáltal

Gyulai uram ő kegyelme egész tanúsággal informálhatja kegyelmedet, még én semmi leveleket az követ atyafiaknak Eperjesről nem vettem, noha már három uttal irtam, most is irék Naláezi uramnak az commisarius által, ez igaz postán megyen, de úgy is csak bele tetik tiz nap, meddig onnan resolutió jön, addig itt az hadak csak nyomják annyira az szegénységet, hogy már némely stációkban még az szalmát is elköltvén kételenségből, csak változtatni kelle, némely companiákat az széna kedviért, az felső járásra kellett ma szállítani, elől ispán uramat elküldöttük az generál javallásából, hogy az szegénység el ne rémüljön, mert futni készülnének. Im már februarius eltelvén, martiusnak 10. napjára ha válasz jó, én akkor irhatok cathgoriát nagyságtoknak s kegyelme-teknek, s úgy látom Fogorasból sem jó előbb az posta hat napnál, ha meg az választ várom, 24 napra leghamarább is ha válaszom jön és így az idő annyéra eltelik, hogy csak egy holnapja marad az quártélyra ennek az hadnak; maga azt mondja generál uram, hogy ordinantiája van 15. aprilis csak el menjen. Egy szavával azon esküszik: mentest indul, mihent Carafa uram parancsolja, más szavával, hogy mi haszna csak egy holnapra innen kibontakozni, holott egy pénzig mindent megfizet, én arra megfeleltem: nincsen pénzek, mert az császár nem ad, sőt az mit mi adtunk is, Carafa elvette az hadaktól, nem vétkes Erdély; de ámbár pénzek bőven volna is, már sem széna sem abrak, mivel felette olcson limitáltatta, eltékozlották s nem kimélették az vitézek. Meg kelle vallani generál uramnak, hogy Szim commisariushoz pénzért elküldött volt, de megírta: azt parancsolta Carafa uram, hogy intacte megtartsa az erdélyi pénzt. Én uram tegnap ispán uram előtt valóban próbálgatám, az generál elméjét informálja conscientious Carafát ennek az szegény földnek nyomoruságáról, viselje előtte urunk ő nagysága méltóságos tekintet, ha kimenne bár csak martiusnak felén, egy fő paripát vagy egyéb honorariumot is adnánk neki; azt mondja nem ajándékért, hanem ő nagysága kedvéért és ennek az szegény romlott földnek conserválásáért úgy ir és izen az commisariustól, valamint magunk kívánnók, magát is az commisariust szállásomra hivatván, ispán urammal sokat kértük. Lám urunknak ő nagy-

ságának szép ajándékát vette, csálthatatlanul nagyobbat várjon, csak hozzon jó ordinántiát; hűtíre fogadá, rajta leszen. Látom Carafa is írja leveliben, hogy általa resolvál az quar-télyokról. Az eperjesi posta titkon jelenté, hogy kiviszik innen az hadat és kérte Veterani uram ötet is, szerezzenek jó szállást Eperjest az feleségének. Mondja hogy rettenetes tüzes szerszámokat hoztak, felest Tokajban, olyan nagy bombákat, hogy ötöt tiz vonó marha birhat, vagy Munkács vagy Eger lészen az első próba. Török követek váradiak egynéhány nap mulatván Eperjest, sollicitáltak tractára való passust, de semmiképen választ magától Carafa nem adott, felküldte az bellicumra ezen postát, de nem adtak ott is; igen szomoruan is sirva mentek az törökök vissza. Az eperjesiekben nagy rendű embereket vagy harminczat Carafa megfogatott, valami levelek fogtak találatni, rettenetes portiózást mond ez is; budai praesidiumnak Morvaország ad portiót; mondja, hogy Kis Balást látta, Szathmára feles törököt és szekereket hajtatott be, azok félék voltak kik Egerben élést akartak vinni. Rettenetesen sollicitálja az generál, hogy egy kapitányát beküldhesse egyenesen urunkhoz ő nagyságához, hogy lovakat szedhessen, még azon sürgetett ma is, hogy adjak salvus passust neki, én megmondottam, hogy valamig már válaszom udvartól nem jön, nincsen módom benne. Felette kérem uram kegyelmedet, ha még erre (ennyi irásom után) válasz nincsen, sietve tudósítson, mert alig tudom tartóztatni. Ha valahogy hír nélkül elküldi, eszemben sem veszem, hanem im megírák Toldalagi uraméknak, legyen vigyázás rája; ugy akarja ugyan küldeni, hogy egy városban legyen bizonyos helyen, mint sokszor megírtam, Vásárhelyt talán legjobb lenne, álljon nagyságtok s kegyelmetek censurájában. Az császár postája Cseh György nálam vala ebéden, azt mondja, az eperjesi polgárokhoz Tökölyiné valami levelekkel egy asszony embert férfi német ruhában küldött volt, kit elfogván, sok levelek Egerben, Váradban és Tömösvárban szólók voltak, az főrendek közül 32 erős fogságban vettettek, sőt Faigel Pétert, Szalait, másokat is sokakat, Nagy Mihályt arestálták. Az város notáriusát Vejbeit megközték, igen nagy dolgok indultak volt. Ez azt mondja: mind bizonynal Munkácshoz fognak és

mérges golyóbisokat is csináltak számára. Az lengyel király bizonyosan Ilvóban vagyon. Harmadnap mulva várja az rati-onista az erdélyi görögököt; kiktől ott való dolgokat jobban kitanulhatok. Ezzel ajánlom Isten oltalmában uram kegyel-medet és maradok kegyelmed köteles szolgálja.

Szigeth 28. Február.

Anno 1687.

Kálnoki Sámuel.

P. S. Engemet uram Budai Sigmond sok uttal talált meg, kérvén azon, irják mellette kegyelmednek, vegye el nehézségét róla, esküszik : Hide ijesztette el azzal, hogy kegyelmed meg akarja fogatni, arra igiri magát, ha gratiája leszen, erős hütöt ád, hogy igen titkos dolgokat tanul ki és tudtára adja kegyelmednek. Ha uram kegyelmed úgy parancsolja, én is-pán urrammal urunk ő nagysága hűségére és fogadására erős hüttel megesküttetem.

Anno 1687. 1. Martii. Veterani uramnak irt levél urunk neve alatt.

Praemissis Praemittendis.

Quantam adhibuerimus industriam iteratis vicibus, pro contestanda nostra erga christianitatem Sacratissimamque Suam Majestatem devotione, maximam ac facultatem nostram excedentem pecuniae summam, annonamque pro militia Caesarea pendendo: ipsammet Excellentiam Vestram testem appellamus; nihilominus cum literas Excellentiae Vestrae ac juxta Illustrissimum Dominum Venczel vidimus, immerito nostros subditos vexari dolenter sane intelliximus: Quae regni nostri Transylvaniae, ac partium Hungariae eidem incorporatarum status et ordines universi, Excellentiae Vestrae querulose uberius detegenda (tam scripto, quam vero per Spectabilem ac Generosum Samuelem Kálnoki de Körös Patak ad eundem ablegatum fidelem nostrum verbotenus) constituerunt: Ad ea hos referentes Excellentiam Vestram amanter petimus, eductionem militiae Caesareae, ex partibus regno no-

stro subjectis admaturare ne gravetur. Factura Excellentia Vestra id, quod Suae Majestatis resolutiones clementissimae requierunt, ac nos etiam mutuis pensaturi sumus officii, faustissima in reliquo apprecantes.

Anno 1687. 2. Martii. Veterani uramnak az Statusok neve alatt.

Excellentissime Domine Nobis observande.

Quamquam ab initio, susceptorum, Sacratissimae Caesarcae Regiaeque Suae Majestatis, pariter, ac Christianitatis, armorum; nulla prorsus syncere devotionis nostrae, erga Sacratissimam Suam Majestatem contestandae, neglexerimus argumenta, eaque tam in pecuniae, quam vero in annonae summa, facultatem etiam nostram excedente, iterato etiam praestita, sua quoque Excellentia teste contestati sumus, nihilominus tamen, dum adhuc in opere proxime administrationis nostrae, sudaremus, ejusdem, ac Illustris simul Domini Jacobi Venczel, Commissarii, tam synceris Excellentiae Vestrae oblationibus, quam vero devotionis nostrae hactenus contestatae adversantes insperato percepimus literas, earundem copiam, eidem per Spectabilem ac Generosum Dominum Samuelem Kálnoki, Celsissimi Domini Principis, Domini nostri clementissimi ablegatum repraesentandam; ad ejus fideles, superinde aliisque sibi concreditae relationes nosmet ipsos relegantes, Illustritatem Vestram officiose petimus, eidem fidem dare, syncerasque suas oblationes ratione educationis militiae Suae Majestatis ex partibus regno nostro incorporatis effective contestari ne gravetur. Factura Excellentia Vestra, rem christiano nomini, ac suae existimationi gratam, nobis vero benevolis officii recolendam. Eandem de reliquo divinae recommendamus protectioni. Datum in Arce Fogaras die 2. Mensis Martii Anno 1687.

Excellentiae Vestrae servitores addictissimi

Trium nationum regni hujus Transylvaniae et partium Hungariae eidem annexarum Status et Ordines universi.

Gyulai Ferencz uram tractája az becsi conferentián.

Midőn ő felségétől az diplomát semmiképen nem obtineálhattam volna, ex consilio Stratman uramtól ő nagyságától ő felsége megizente, hogy az diplomát meg nem változtathatja becsstelenségével (suberibálván elébe mi követceink) hanem rescribálják, hogy vegye el urunk ő nagysága, és az ország, az mint már egyszer megkinált bennünket ő felsége az szerént, avagy ha tovább való tractátust akar is urunk ő nagysága indítani, nem derogálja ő felsége.

Én felelék reája, ő felsége előtt az én kegyelmes uramnak ő nagyságának és az nemes országnak ennél most egyéb kívánsága nincsen, melyeket memoriáleban feltöttünk, avval is bőven declaráltam, és mivel ő felségéhez és az keresztyénséghez sok izben való devotiókat, s keresztyénségünket mutattuk meg (non quidem ex metu sed ex christiana devotione nostra et ante tempus) kinél nagyobb jelét akármely confederatusa is ő felségének jobban meg nem mutatta; még pedig olykor a mikor az török igája alatt volnánk, kinek is igája alól szivesen kívánnánk felszabadulni.

Azért ő felsége is adja jelét urunkhoz ő nagyságához s országunkhoz való kegyelmességének, hiszem ő felsége sui juris ugy tudja az én kegyelmes uram ő nagysága.

Erre mondá Stratman uram : micsoda jelét kívánjuk ?

Én felelék : egyik jele ő felsége kegyelmességének az, hogy az diplomát az mi kívánságunk szerént adja, mivel még olykor kívánjuk, a mikor az török igája alól fel nem szabadított bennünket, és az mikor bennünket felszabadítana is ő felsége és az keresztyénség fegyvere, nem subjectusi hanem confederatusi akarunk ő felségének lenni, sőt ha szintén az töröktől fegyverrel elnyert volna is ő felsége bennünket, még sem lehetne bennünket ily rendkívül való tereh viselésekkel szorongatni, és szomorítani bennünket nem is illenék ő felségéhez.

Erre mondá Stratman uram, az több miniszterek is erős fogadásokkal, ő felségének semmi gonosz intentiója urunkhoz ő nagyságához és az országhoz nincsen. Erdélyt bizony semmi nemű exactiókkal nem terheli, hanem illik urunknak ő

nagyságának és az országnak segíteni ő felségét ilyen expedióiban az confoederatusokra nézve is, mert mikor az keresztyénség fegyverét segíti, magát segíti akkor.

Kire felelék : ha ő felsége exactiókkal terheli hazánkat, partiumbeli hozzá tartozó részeivel, mi törökkel tatárral nem fenyegetődztünk (noha ugyis nem kevés distractiót szerezhetenék ő felségének, ki nélkül is jobb volna ellenni ő felségének, és azt az erejét másuvá fordítani) de bizony az confoederatusokat s az keresztyénséget megtaláljuk és ha más keresztyén királyokhoz folyamodni kételenítettünk, nem mi, hanem ő felsége és az ministerek lesznek okai, mert az keresztyénség nem azért fogott fegyvert, hogy keresztyén országot nyomorgasson az ő felsége fegyvere, hanem török-tatár ellen hadakozzék, és ha egy alávaló férgecske gondot igyekezik viselni az maga megmaradásáról, mennyivel inkább az kit Isten értelemmel megáldott, hogy ne viselne gondot az maga megmaradásáról.

Ezekre nézve ujabban az ministerek által ő felsége assecurált, hogy az ő felsége hada az erdélyi határban be nem jön, Carafának is erős parancsolatja lészen, hogy se urunkat ő nagyságát, se az országot ne kedvetlenítse, az hadakat is szoros disciplinában tartsa (a mint Eperjesen Carafa generális megvallá hogy nem volt ordinantiája az bejövetelre).

Kire felelék : Carafa uram ugy cselekedjék, hogy in defensionem sui, bizony fegyvert is fog Erdély, hurré adván az keresztyénségnek, mi okon kellett cselekedni, mert az menynyi hada vagyon ő felségének, Magyarországnak csak egyik része is könnyen eltarthatná : mondván nem ad urunk ő nagysága és az ország több pénzt, csak a mennyiről nekem is parancsoltanak, ki is supra vires cselekesznek, nem is félelemből, hanem az keresztyéni szeretetből, melyet én is megígérhettem volna, Nemes János uraméknak, sem hiszem, annál többre hatalmat adtanak volna.

Erre mondották az ministerek : ő felsége parancsol Carafának, másképen accommodálja magát Erdélyhez, hanem ő felsége azon kérti urunkat, hogy annonával pénzért segítse az ő felsége hadát, ugy pedig ha az közelebb való helyet fogja az ő felsége hada megszállani ; másképen nem kíván-

ják, erről pedig idején tudósítsa urunk ő nagysága ő felségét, kiért Istentől áldást, az keresztyénségtől dicséretes emlékezetet vésszen urunk ő nagysága magára, ő felsége is kegyelmességét mutatja.

Carafához érkezvén, kezdé mondani: most sem akarunk semmit is adni, mint tavaly, de már is parancsolt Veteraninak, mit cselekedjék, ha pedig adnak, csak lásson pénzt, mindjárt kiviteti az hadakat Ugocea és Bereg varmegyébe, és megmutatja, hogy ő nem austerus, hanem urunk ő nagyságának és az országnak igaz jóakarója, és ha annonát ígértünk az ő felsége kívánsága szerint pénzért, az diplomát fortalitiu-mok kihagyásával kiadja ő felsége, azon lészen végben is visszi.

Kire én is felelek: ő felsége mindenekben kegyelmességet ígerte, azért ő nagysága úgy cselekedjék, hogy ha Erdély máshoz folyamodik, avagy fegyvert fog, az egész keresztyénség előtt ő nagysága leszen az oka.

Anno 1687 2. Martii. Kálnoki Sámuel uramnak irt levél az deputátusok neve alatt.

Ajánljuk kegyelmednek mint jóakaró atyánkfianak szolgálatunkat.

Sub dato 16. február költ kegyelmed tudósítását vet-tük. Az mi kegyelmed kérdésit illeti: kegyelmed semmit Vete-rani urammal se vele valókkal ne alkudjék, semmit se con-traháljon, se limitatióban magát ne elegyitse, és ha benn ma-radnak is akaratumk ellen, didbáb limitatiót nekik ne engedjen, csak megkívánja azonban az refusiót derekason tölök, ha ki akarnak menni, de contractusra velek instructiója szerént ne ereszkedjék és semmi subscriptióra ne lépjék, jobb ha el-mennek, de ha szintén magokkal két háromszáz embert el visznek is, türhelőbb, hogy sem ujjabb ujjabb alkalomra men-njen ember vélek. Az kegyelmed kívánsága szerint, mi Vete-rani generálnak irtunk ugyan de csak credentiát, jobbnak itél-tük, hogy kegyelmedtől értse meg az dolgokat, kegyelmedre

relegáltuk. Az Carafával lett Nemes János uramnak contractusához magunkal nem tartjuk, nem lévén követainknak annak conclusiójára autoritások. Kiket is kemény büntetés alá vetettünk volna, abbeli cselekedetekért, hogy ha császárt ő felségét nem respectáltuk volna, mert mi még csak azokat az nálunk hallatlan terminusokat, úgy mint az portiót, repartitiót s több egyéb a féléket hallani sem akarunk, nem lévén mi ő felségének sem haereditariumi sem vasalusi, subjectusi, hanem confoederatusi, semmiképen azt az elviselhetetlen és szabadságunkkal ellenkező terhet supportálni nem akarjuk, hanem az diplomában specificált bizonyos módok és conditiók alatt, ha veszik, az keresztyénséghez való dovotióinkat fenntartani készek vagyunk mint confoederatusok, különben ha ugyan csak ezt követik el rajtunk, és így nem engednek ennyi devotióinkért semmi pihenést, siralmas állapotunkot minden keresztyén fejedelmek előtt deploráljuk, császárt ő felségét is alázatos suplicatiókkal ujjalag busítani meg nem szüntetünk, remélvén hogy ő felsége az mi kész devotióinkat magától teljeségesen el nem taszítja.

Kegyelmed is azért instructiója szerént mondja meg világosan az dolgot ez szerint. Csudálkozással láttuk mind maga Veterani generál s mind pedig Venczel uram minemű fenyegetőző leveleket küldöttek Kővár- és Lápos vidékire, mely leveleket in specie kegyelmednek elküldtük, s kegyelmed ha kivántatik, beadhatja az generálnak, úgy látjuk, ennyi sok contributióknak, és devotió mutatásunknak semmi haszná nincsen, az a föld nem egyébre, hanem utolsó pusztulásra jut. Kegyelmed azért csak megmondja, hogy ha már erőnk felett ily sok contributióra léptünk, azt a földet ne sanczoltassák, pusztítsák, sőt igéretnek szerint az hadakat vigyék ki, had vehessen az a föld valami pihenést, mivel innét mitőlünk semmiképen több ki nem telik s az az nyomorult föld is nem supportálhatja. Az elmúlt nyáron is mennyi terhet supportáltunk, az ő felsége hadai mia mennyi kárt vallottunk, mennyi expensákat tevénk, annak sem vehetők semmi hasznát, az mint látjuk az mostaniak is csak annyit vesszük, s mint lihecsünk az ő assecuratiójoknak, mi bizony nem tudjuk. Egyéb iránt kegyelmed

megmondhatja, az mi lelkünk ismerete tiszta mind Isten s mind az keresztyén világ előtt.

Azt értesse meg kegyelmed valójában az generállal, hogy most az ő felsége hadai számára száz ezer frtotadtunk s husz ezer köből gabonát, az melynek kiszállítása legalább tölt ennek a hazának hetvenezer forintjában, Közép Szolnok s Kraszna vármegyéből tizenhat ezer köből buzát és tizenkét ezer köből zabot vettének el legalább az ő felsége hadai számára, Kővárvidéknek és Láposvidéknek mennyi gabonájok és buzájok Nagy-Bányán és Felső-Bányán volt, mind elvették, azonkívül is Vallis general Kővár vidékén mennyi károkat s exactiókat tétetett, s mindezeket feljül vagy az maramarosi exactio, ezekhez képest akármely keresztyén ember megítheti: ha tartozunk-e többre. Kegyelmed semminemű írásra ne menjen, még csak legkisebb minutát nekik ne írjon, melyet ők projectának szoktanak nevezni, hogy úgy ne járjunk az írással mint az Nemes János uram conclusiójával. Éltesse Isten kegyelmedet. Fogaras 2. Martii Anno 1687.

Kegyelmednek szolgáló atyafiai,

Az mi kegyelmcs urunk ő nagysága tanácsuri és főrenden levő deputátus hievei etc.

Kálnoki Sámuel uram levele 2. Martii. Anno 1687.

Méltóságos uram nekem jó uram!

Mire vélni nem tudom, hogy ily későre jő az tudósítás, holott Gyulai uram ő kegyelme már jó ideje beérkezett, nem tudván semmit az ő kegyelme követségében: vakjában nem tudok keménykedni és hátamat minek vetni. Az Kővár- és Lápos vidékire kiküldött hódolató leveleket is egynéhány napja elküldtem, noha én azok felől generál urammal eleget veszekedtem, mint már sokszor megírom, de hogy látja, már az erdélyi pénzben Carafa csak adva ad, minden excusatiója az, hogy az hat ezer portiót három holnapra nem adták meg;

eléggé megmondottam, nem voltak adósok véle, de csak azon bakot nyuzza. Megírom az előtt harmad nappal, hogy az commissáriust Carafa uram felhívatta, el is ment azon nap, addig Nalácsi uramnak válasza nem léssen, az üdöt csak vontatják. Bálintith uram felment, meddig ő kegyelme jó, vagy csak meddig Carafától ordinantiája jó is, martiusnak fele eltelik, ha ugyancsak ki nem viszi az hadat innen ad 15. april; tessék nagyságtoknak s kegyelmeteknek mehessek be, mert itt semmi hasznot nem tehetek, pénzen is nem kaphatok sem szénát sem abrakot, az bornak is tizenkét polturán jár iczéje, én bizony nem hogy költségemet de véretem sem szánnám, hogyha használhatnék. Tegnap Castelli gróf oberster jelenté, hogy Carafa uramnak jött Szathmárra parancsolatja, az érdeyi pénznek egy részét be hozzák, hogy az hadak pénzeken élhessenek, ugy még is jobb volna, noha bizony némely helyeken semmit nem talál, annyéra elfogyatkozott az abrak és széna, hogy félő az szegénységnek marhája éhbel meg ne haljon. Vevén eszében az generál az szükséget, nyolcz compánia lovast felszállított, tegnap itt menének által az felső járásokra, ott éreznek egy kevés szénát, nem is lehetett volna bizony tovább subsistálni statiójokban. Bizonyosan monda az generál patere, hogy az Bányára szállított buzát és zabot ezeknek nem adják, hanem Várad alá tartják: az officerek zugolódnak, Erdélyre nem neheztelének, mondják, ha Carafa mind így bánik vélek, mást gondolnak; tavaly az debreczeni pénzzel, ez idén az Erdélyivel csalogatta őket; oly szükségben van némely közlegény, hogy két nap sem kap kenyeret. Generál uram is eleget panaszkodik, de ugy látom, Carafa uram ordinantiáját semmiben nem meri interturbálni.

Azért írom, ha ugyan csak itt parancsolja kitelelését, itt bizony Aristoteles sem használhatna az ratiocinatióval. Tegnap reggel felhivatván, kíváná: adjok salvus passust egy kapitányának huszad magával, az kit követségben be akar küldeni urunkhoz ő nagyságához, egyszersmind lovak vételére is, megmondottam nincsen hatalmamban, hogy én egy tisztviselőt bebocsáthassák, közlegényeknek szabad be menni kevesenként; lám minap az besztercei sokadalomra is hirem nélkül mentek, látta Oklocsányi uram mennyit veszekedtem

vele, olyan szókra fakada, nagy dolog ha neki annyi tekinteti Erdélyországától nem volna, hogy követjét küldhetné be, hiszen most is Erdélyben van. Haizler kapitányi hir és passus nélkül bementek, az országot általjárták, az ő kárára az lovakat felszedték.

Megmondtam, ha nyilván lenne az lovak vétele, az török számat kérne tőlünk: mért engedték meg, meg is van tiltva egynéhány esztendőtol fogva, hogy vitézlő rendek lovakot el ne adják, mert ugyan csak defensive táboroznunk kell, jövendőben is csak azt feleli, más rendek eladhatják lovakot, javallja, az vásárhelyi sokadalomba próbálnák emberei: látám rettenetes vehementiájával nehezteni és megmondá, kedden csak elküldi követjét, már kételen vagyok vele, nincsen hatalmomban ha tiltom is, látom exacerbálom, ellenem nem állhatok, inkább egy itt való nemes embert, s egy emberséges szolgálomat elküldtem vele, ne csavarogjon az országban, s Beszterczére se vigyék be, megirom Toldalagi s Dániel István uraméknak, legyenek vigyázásban. Én uram a 18. februar nem vettem semmi informatiót sem levelet nagyságtoktól s kegyelmetektől, noha már annyit irtam, hogy tán unalmas is vagyok vele; most Kövár- és Lapos vidékét talán nem atingálja, ha ő felségétől Gyulai uram cum contento bocsáttattott, ha ordinantiája Carafától nem leszen. Az nagy hó, lovatlanságok, fizetelenségek is ellenzik, én bizony látva hiszem hogy ante 15. April kimennjenek, jó szívvvel kijövök akkorra kísérésekre csak ne kelljen hiában itt tekergenem, ha jó karban hagyhatom ez romlott földnek dolgát, hogy pénzeken élnek és takarékosabban költenek, mint eddig. Bizonyos az, hogy erős parancsolatokat ada ki, maga pedig olyan panasz nélkül él, hogy az lovai bizony gyakrabban szalmát esznek, vagy kétszer kíváná adjutántja által, hogy az asszonyunk ő nagysága szénait pénzért adassam oda, de megmondván: én is onnan tartom lovaimat, megcsendesedett. Azt mondja generál uram, ha Erdély jóakarója, ha kegyelmed igaz barátja (az mint el is hittte) tudja bizonynyal, kaphat az ő embere lovakat. Piccolomini levelét in specie leküldte vala tegnap hozzám, írja neki Bécsből, hogy sollicitálja azt az paripát, melyet az nyárban ott ben jártában ígértek volt neki s

ha megadják, küldje fel, mit feleljek rá? mind arról s egyebekről igen hamar való tudósítást várok; és maradok

Sziget 2. Martii. 1687.

Kegyelmednek köteles szolgája

Kálnoki Sámuel.

P. S. Mind az secretariusus, patere úgy beszélnek, egyesesen Munkács alá mennek, onnan Egerhez, azután Váradhoz. Akarám uram tudni: ha én bemegyek Castelli uram eljöhet-e urunk udvarlására, minapi engedelmét megmutattam neki.

Az 1687. esztendőbeli Februáriusi fogarasi gyűlés alatt, az generális és partiális perceptoroktól lött számvételnek alkalmaságával tapasztalt Restantiák.

Fogarasi exactiok extractusához.

Fejérvármegyében Pro Anno 1685. vagyon Pura Restantia frt 146.//.30. Pro Anno 1684. frt nro 14.//.61. Pro Anno 1683. frt nro. 290.//.25. Praesidium számára való adó pro 1685. frt nro 34.//.66. Pro Anno 1686. az 40 frtos adóban restál frt 1526.//.06.

NB. Az 60 frtos adó egészen restál.

Küküllővármegyében pro Anno 1685. restál frt nro 291.//.80. Praesidium számára való adóban restál frt nro 101.//.2 $\frac{1}{2}$. Pro Anno 1686. se az 60, se az 40 frtos adókról ratiót nem adtak.

Juxta conciliationem Regestorum reperti sunt frt 276. den 81 $\frac{1}{2}$.

Thordavármegyében pro Anno 1685. restál frt 517.//.20. Praesidium fizetésében frt 5.//.85. Pro Anno 1686. à 40 frtos adóban frt 384.//.—

Az 60 frtos adó egészen restál.

Kolosvármegyében pro Anno 1685. restál frt. 60.//.84. Per Conciliationem inventi pro restantiis frt 52.//.34. Pro Anno 1686. à 40 frtos adóban frt 62.//.— Per Conciliationem Regestorum et Testimoniorum productorum inventi: frt 64.//.—

NB. Egy házhely nemességen is vagyon Restantia, de nem tudta számba adni az Perceptor, mennyi.

Pro Anno 1686. az 60 frtos adóban rest. frt 245.//.—

Dobokavármegyében pro Anno 1688. a 40 frtos adóban restál frt 19.//34. Az 60 frtos adóban frt 1614.//.—

Belső-Szolnokvármegyében. Pro Anno 1685. minden adó administráltott, de pro Anno 1686. egyikféle adórol is ratiót nem adott az perceptor.

Hunyadvármegyében pro Anno 1685. difficultásban levő helyeken restál frt 54.//.— Praesidium fizetésében restál frt 5.//50. Pro Anno 1686. az 60 frtos adóban az praesidium pénzével együtt restál frt 129.//.— Difficultásban levő helyeken frt 90.//.— Az 40 frtos adóban pura Restantia frt 124.//.— Difficultásban levő helyeken frt 60.//.—

Zarándvármegyében pro Anno 1685. praesidium pénze restál frt 13.//60. Pro Anno 1686. a 40 frtos adóban restál frt 13.//60. Az 60 frtos adóban restál frt 292.//75.

Máramaros vármegyéből az adó pro Anno 1685. mielőttünk ratióban nem adatott.

Universitas, pro Anno 1685. ratióját expediálta, de pro Anno 1686. egyik adóról is nem ratiocínált.

Az capitatum egy egy frtos adóról is senki nem ratiocínált.

Vizaknáról restál pro Anno 1685. Tallér 200. Pro Anno 1686. restál az 60 frt adóról frt 600. Pro Anno eodem a 40 frtos adóban tallér 200.

Vajdahunyd, pro Anno 1685. restál tallér 75. Pro Anno 1686. semmit nem ratiocínáltak.

Hatzog városáról is hasonlóképen nem ratiocínáltak.

Abrugbányais hasonlóképpen se 1685. se 1686. esztendőkbén, mindkét városbeliek nem ratiocínáltak.

Az Székelységen, pro Anno 1685. restál tallér nro 183. Melyet az szebeni görögökön mond lenni gralis perceptor uram

Fogarásföldi adó pro Anno 1685. ratióban nem ment.

Portusi inspector se pro Anno 1685. se pro 1686. nem administrálta az szokott taxát, id es talleror. nro 100.

Portusi honorariumot hasonlóképen nem administrálta. Mi Exactorok adtunk mostan generális perceptor ur kezében,

a partiális perceptoroktól adatott restantia-pénzt frt 703.//.66, Hunyadvármegyebeli perceptor Márton Farkas uram hasonló restantia-pénzt adot az ő kegyelme kezébe ugyan a mostani számvételkor frt 1621.

Apor István uram ő kegyelme kezében az 40 frtos adóbeli restantia-pénz adatott mostan általunk frt 220.//.65.

Az praefecturán adózni tartozó rendeken pro Anno 1686. az 60 frtos adóban restál frt 746.//.13. Az 40 forintos adóban frt 466.//.—

Datum in oppido Fogaras, die 14. Mensis Martii, Anno Domini 1687.

Correcta per nos ex par. Abrugbán.

Petryewit Horvát Kozma m. p.

(P. H.)

Petki Nagy Pál m. p.

(P. H.)

Instructio generosi Joannis Donát de Nyujtod vice comitis comitatus Albensis Transylvaniae et nostriad Sacratissimam Romanorum imperatoriam Majestatem Ablegati.

1. Isten segítségével által megindulván ő kegyelme, a mennyiben lehet siessen mindenütt a mi fejedelmi méltóságunkat hazája szeretetis s maga becsületit előtte viselvén.

2. Igen reá vigyázzon, hogy a hol discursusra kél a dolog, sok beszédi ne legyen sokat nem tudommal megérjen.

3. Delegatus uri főrenden levő hiveink Carafa generálnak irott levelekből ő kegyelme mindeneket megértvén, szavait ahhoz képest alkalmaztassa.

4. Római császárnak ő felségének irt levelünket alázasan megadván, köszöntse ő felségét nevünkkel mennél tisztességesebben, az minisztereket is szónkkal becsülettel köszöntvén, levelünket kiknek irattunk, becsülettel adja meg.

5. Római császárnak ő felségének, és az ő felsége miniszterinek ígért lovakat felkötleni el nem mulatjuk, megmondhatja.

6. Ha tudnánk, hogy követeink ne repudiáltatnának, és olyan re infecta nem jönnének vissza mint előbeni követeink, újabban becsületes követünket küldenénk fel ő felségéhez, ha ő felsége az mi kívánságunk szerint melioráltatná diplománkat, annak ratificatiójára.

7. Ha Bálintith uram fel ment Bécsben, tudósítsanak mentest ő kegyelmek postán felőle, mivel instructiójok nem volt olyan ő kegyelmeknek.

8. Ugy értettük, hogy már Biharvármegyében ő felsége sokaknak jószágokat oszt, melyeket is proponálván, meg kell jelenteni, hogy mind ezek az ő felsége assecuratiója ellen való dolgoknak látszatnak lenni.

9. Az harminczadokat is pedig minden helyeken két annyira kezdték nevelni mint annakelőtte volt, ő kegyelme azért munkálódjék, szállittassék az régi szokott rendire és usuáltassék is az szerint mindenütt az harminczad proventusinak exigáltatása. Fogaras 14. Martii 1687.

Secreta instructió generosi Joannis Donát 15. Martii Anno 1687.

1.) Bécsben felmenvén ő kegyelme, az francia király és imperialis fejedelmek dolgait igyekezzék curiose s valósággal kitanulni.

Az svéd, saxo, brandeburgus ordok residensinek iratott credentiáinkban a vagyon irva, hogy ő kegyelmétől bőven informáltatván a mi nyomoruságinkról, informálják sincere principálisokat, ahöz képest kérje ő kegyelme szónkkal a residenseket ő kegyelmeket, mivel mi mindeniknek principálisát residense informatiójára relegáltuk leveleinkben. De meglássa jól kivált a svéd és saxo residensek micsoda cathgoriában vállalja és ahhoz képest intézze szavait is megmondván azt is mindeniknek, hogy mi készek löttünk volna követeinket küldeni kinek-kinek principálisához, megadván mindeniknek érdemlett méltóságát, de ninesen passusunk, ő kegyelme az szerint a mint deputátus hiveink Carafa generálnak megíraták, informálja a residenseket ő kegyelmeket, hogy principálisokat ahhoz képest tudhassák informálni, describálván miben álljon Erdélynek régtől fogva való szabadsága.

3.) Ha az császártól ő felségétől a bellicumtól és Carafa generáltól jó formában assecuráltatunk, hogy többször ez hazában és a partiumban quártélyozót nem küldenek, ígérjen pénzt fl. marhát nro. . . .*)

4.) Jöllehet a Schaffenberg ez országban való járása alkalmatosságával igen megromlott és pusztított ez szegény ország, különben is pedig az sok szintü erőnk felett való terhelések miatt igen elfogyatkozott, mindazáltal, akarván arról is ő felségéhez fenntartó devotióunkat bizonyítani ; ha mikor ő felsége ármádája Váradot megszállja, tehát in eo casu husz ezer köbül búzával ajándékon kedveskedni, és azon búzának felét aratás előtt, felét pedig aratás után oda szállíttatni készek leszünk cum securitate remissionis curruum jumentorumque et hominum et aliorum necessariorum requisitorum. Azonban ha ő felségének úgy tetszik, embereit is annona vásárlására bebocsátjuk és a vásárlást is admittáljuk.

5.) A mely kétezer aranyat ennek előtte Carafa generálnak ígértünk volt, megmondhatja, egynehányszor meg is küldöttük volt, melyet hogy el nem vött volt: despectusnak is tartottuk; mostan pedig ha Bálintíth uramék javallják és ő kegyelme is tapasztalható hasznát veszi eszében, ígérje meg: nem leszen fogyatkozás benne, megküldjük effective késedelem nélkül.

14. Martii. Anno 1687. Baló Máttyás uram levele.

Kegyelmes uram !

Ez előtt negyed nappal hozá meg RácZ János uram az nagyságod kegyelmes parancsolatját, melynek clavissal való irását, jöllehet igen confudálta volt a scriptor, mindazáltal valami nagy bajjal, minden parancsolatit nagyságodnak kitanulván, és magamnak irásban letévén, Skorlath**) uramhoz elmentem, ő kegyelmének nagyságod levelét praesentáltam, az szokás szerént az dolgokat is proponálván, igen javal-

*) Az összeg ki van hagyva.

**) E név helyesen írva Skerleth és Skorláth alakban jó elé.

lotta mind az többit csak az egy ^s ^o ^r ^b ^a ^v 11. 37. 26. 29. 632. 99. 60.
^a ^j ^d ^a felől valót nem mondván ő kegyelme, ha
 16. 59. 15. 19. én proponálom, az vezérnek interpretálja ugyan, de nagysá-
 god becsületinek, mint nagyságod igaz jóakarója akarván
 consulálni, nem javalja ezen szókkal: in quem usum domine,
 jam ipsi bene scitis, és így ez iránt való parancsolatját nagy-
 ságodnak nem effectuáltam. Egyéb részeiben kegyelmes uram
 semmit el nem mulattam, és mikor az vezérrel szemben lők,
 nem várván csak azt is, hogy nagyságod nevével köszöntöm,
 mindjárt azt kérdé, meszsze hatták-e az adót, és hány napra
 érkezik ide, az nagyságod parancsolatjának része szerint já-
 rulván ehez az Skorlath uram intimatiója is, feleltem ez sze-
 rint: Jóllehet az ország mindenébül exhauriálódott, minden
 kereskedésre való alkalmatossági praecludáltattak, az pénz
 az országban rettenetesen elszükült, mindazáltal nagyságod,
 hogy azzal is az fényes portához való hűségét igazán contes-
 tálja, valakinek az országban pénze tudott lenni, azoktól fel-
 kérte, és valami nagy bajjal az adónak szerit tütte, de mig
 jó pénzzé teheti, addig ezen postáját praemittálni akarta,
 hogy ő nagysága az végekben mindenüvé fermányokat küld-
 jen, hogy mikor az adó megindul s a posta előre eljő az vé-
 gekben hirt tenni, az mely napon az adó Káránsebesben ér-
 kezik, mivel nagyságod tovább nem kisirtetheti, az kisirő ha-
 dak is ott legyenek, hogy cum omni securitate hozhassák az
 adót ide; ezt igen örömet hallá, és mind akkor, mind ma,
 mikor választ ada, monda: Ibrahim passának Tömösvárra s
 ugyan oda az Galya*) Szultánnak s másuvá is mindenüvé
 parancsol, hogy elegendő késérő legyen, és mihelt az nagy-
 ságod embere Tömösvárra elérkezik, az hadak mindjárt in-
 duljanak Sebes felé, hogy onnan az követet az adóval együtt
 felvevén, ide az Duna az partra kisérjék, valami kár ne kü-
 vesse. Az ^{Bécsi} ^{do} ^l ^g ^{ok} 106. 62. 27. 15. 31. 40. 23. 31. 23. iránt etc. azt
 mondá, igen jól cselekedte nagyságod, hogy tudósította, mert
 jóllehet való mind az ^m ^u ^s ^z ^k ^a ^k ^ö ^v 106. 29. 33. 11. 17. 34. 6. 34. 31 60.

*) Ez is helyesebben: Galga szultán.

e t o d a m e
 10. 18. 37. 15. 6. 92. 99. 29. 10 netelében tractatusok tudósítása felől is valami vékony, de ilyen világos nem. Az lengyelek felől is tudakozván, a felől semmit mondani nem tudék, mivel nagyságod is nekem nem parancsolt, hanem mondám, még nagyságod oda expediált követje meg nem jött volt. Az francziák felől is, azt mondá, úgy írják másunnan is, de nem bizonyos, az nagy készültek felől is monda. Tudja, hogy az ellenség nem aluszik, de rövid nap meglátjuk, mi is erről az részről monda hadak és micsoda készüllettel jönnek, nem úgy mint tavaly, mert megcsalattatván az véghelyekről, nem jött volt úgy harezolni mint békesség csinálni, de most mindenképen sokkal különb apparatusa, Istent híván segítségül, ez az esztendő lesz az, melyben ultionem summent de suis hostibus, és nemhogy az ő tőlök elvött és nálók levő várakat oltalmazhatnák, de csak az régen kezeknél levőket tarthassák meg, elég boldogság lesz ő nékiek. Veniunt undique exercitus terribiles, qui omnes has replebunt ditiones, már ki Konstantinápoly, ki Drinápoly Philippi, Szofia és Nis városa (igy) egyéb is érkezett, s az jövő holnapban mind itt lesznek. Az Eger, Várad és Lándor-Fejérvár obsideálása felől is monda. Azt kívánna ugyan a német hadakozásának rendi is, és ha német volna, azt cselekedné, de mivel még mi is kápát fegyverünkéből nem csináltattunk, azon munkálkodunk abbéli szándékokban nem csak megtartózkodjanak, de még más gondolatokra is elméjeket fordítani kényszerítettessenek, is Alla, is Alla! etc. Az mint nagyságod irta, hogy ha pénz lőtt volna az német hadakban, magyar hadakban is felest allicíálhatott volna, az felől hogy választ ada, hosszasan beszéle de egészen ott a dolgát nem observálhatván, mentem magával mindjárt Skerlet urammal maga szállására, s így vettem pennára az dolgát szórul szóra mint deákul lesz. Ex hesternis tuis propositis intelleximus non tantum hungaros sed plerosque etiam germanos in hereditariis etiam Imperatoris provinciis degentes, abominari Caesareorum commissas in populo injurias, atque adeo si vobis pecuniaria vis fuisset, ex eis pertrahere potuissetis. Praeterita etiam aestate, et si alia sub forma, id idem tamen legatus Transylvaniae nobis proposuerat, cui

cum nos respondissemus, quod pro hac re necessaria videbantur, satagere et Princeps avulsionemque Hungaricae militiae efficiat.*) Imperatorem nostrum suppeditaturum sufficientem pecuniae summam et iis commissionibus postquam legatus expeditus fuerat ex castris ad Szofiam tunc positus, nosque continuato itinere Budam profecti fuisset, non tantum de hoc negotio nihil respondit, sed circiter quinque Germanorum millibus in Transylvaniam ingressis, susque deque ad lubitum cursitantibus, Princeps nec repellendis illis animum adjecit, nec ad nos quenquam hominem suum exmisit, quin imo quando magis oportebat, tota aestate enutritos in Transylvania Germanos diutius detinere atque a subsidio Budam obsidentium Germanorum divertere, pecunia locumpletatos dimisit, qui cum redeuntes Germanicis se se castris adderent, univae occupandae Budae occasionem praebuere, quod si Princeps Transylvanicis exercitibus valide se se opposuisset nosque hic insistentes Germanicas vires distraxissemus, forte Buda conservata fuisset. Sed quando Deo ita placuit, haec jam preterivere. Scribas Transylvaniae Principi, illam creaturam esse et alumnum Potentissimi Imperatoris Domini Nostri, constitutus Transylvaniae Princeps, ab hoc Imperio ultra viginti quinque annos, Imperatoris Regno fruitur, satis jam verborum, actione opus est, ne imposterum obliquo sermone utatur, infirmitatibus suis non excuset, recte et syncere nobiscum agat, transigat si Germanorum militias pertrahere potest. Si Hungaros Germanorum crudelitatem abominantes videt, per fidum hominem nobis fidem adhibeat, serio et strenuerem aggrediat, potest limites Transylvaniae amplificare, comitatus addere, regnum Hungariae occupare, suscipiat, hoc opus effective, nos impenso studio anno**) hoc anno quales apparatus effecimus, quales exercitus congregavimus, spectabunt homines ipsius huc adventuri, exercitum illi mittemus, et cum pro triennali bello ab universo Imperio tributa exegerimus, et non ita nudi scilicet inparati, uti anno praeterito venerimus, non tantum ex Transylvanico tributo plurium annorum summam

*) Érthetetlen az erdeti is.

**) Anno az eredetiben is kétszer — innen az értelmetlenség.

destinabimus, sed numeratam etiam pecuniam dabimus, exhibitaque nobis per fidum hominem fide omni subsidio subveniemus, occupata ab hostibus subjuciantur ipsius domnio, Ungaricamque rem suscipiat, eorumque fiat protector, patronus. Nec ad morem Tökölyi nuda verba minimeque veraces propositiones proferat, recto insistat tramiti, alumnum se ostendat Potentissimi Imperatoris, cujus beneficio per viginti quinque annos haereditario ejus regno fruitur. Principem Transylvaniae omnibus Principibus feudatariis praeponimus, non deerimus ipsi si revera aderit nobis, non opus esset ut longinquo adduceremus militiam si Hungari possent pertrahi, itaque experiatur illorum mentem. Ezek kegyelmes uram szórúl szóra mind így valának. Itt most az dolgok láttatnak csendességben lenni. Ultima Februarii Menhet agát, ki azelőtt is Carafánál vala követségben, adjungálván melléje más egy nagy embert is, ajándékokkal együtt ismét visszaküldék, micsoda oblatiókkal nem tudom; ajándékban vitt két szerszámos főtörök lovat, holmi drága köveket, és egyéb török portékákat, melyben in summa itt aestimáltattak 30 erszény pénzre, már mire condescendál az két fél, tudja csak az jó Isten, de az nagy apparatus mellett rettenetes nagy kedvünk volna a békességhez, majd mindenek felett megrezentette őket a lengyel, és muszkák közt confirmáltatott békességnek hire, de ez iránt való fluctuálódásokat ugyan valamiben mitigálta ez: hogy az 14. punctum szerint, az francziai, angliai, dániai királyokhoz és az hollandusokhoz, ugy az persiákhoz is az muszka követit küldte volt, de azon békesseget sem nem ratihabeálták, sem magokat az török ellen való conjunctióra nem igérték, így itt hirdetik. Ezek közt lött békességnek conditióit elhiszem eddig másunnan is nagyságodnak megvitték, interim én is nagyságodnak megküldöttem.

Az tatár khám maga az lengyelek infestuálására marad, az Maradin szultánt küldi el feles tatárokkal, melyek is beszélik: aprilisben itt lesznek. Egy holnap mulva az vezér is kiszáll. Tökölyi jóllehet elindult s el is ment volt Váradig, de az váradi passára nem lévén új fermánja, comitivát nem adott, megtért s most Gyaluban van az egész magyar nemzettel.

Az ragusiai adóval holnap minden bizonynyal beérkeznek, bizony az erdélyit is valóban várnák, mert itt akármit mondjunk, csak az adó lehozás ez hitelre méltó bizonyosság, igen idegen magyarázattal vannak eddig való késedelem felől.

Az kihaját letévék, de udvartól le nem bocsátották, adtak volna neki passaságot, de maga instált most nem, egyébiránt in summo loco és mint olyan régi szolga nagy gratiában vagyon. Nagyságod levelét igen kedvesen vette s választ is irt nagyságodnak.

Az melyet most azon állapotra promoteáltak, ez előtt volt az szpahiak agája de beljebb tekintett volt az philosophiában a másiknál, nagyságodat ismeri, Erdélyben is igen jártos, tegnapelőtt előnevezgeté az városokat is hol járt Erdélyben.

Én kegyelmes uram ezen az rettenetes szük helyen valóban nyomorultul élek, tegnap mulván el tiz egész holnapja, hogy egy pénzerő praebendámat is ki nem adták, és még az adót be nem hozzák, nem is adják; valóban bizony sok adósságot is raktam fel, és tartok attól, ha praebendámat az adó bevétele után kiadják is nehezen fizethetem meg adósságomat de ha még posta nagyságodtól nem jő vala, már bizony sustentatiómra való költsön pénzt sem kaphatok vala. Az Tökölyi kapitipjának minden óra kiadják praebendáját s az nagyságodénak nem, ha az bėjövő követnek valamit nagyságod effelől nem parancsol bizony, nem tudom, mint élhet itt a nagyságod szolgája. Ezek kegyelmes uram, az melyeket mostan nagyságodnak meg kellett írnom, kívánván Istentől nagyságodat s méltóságos fejedelmi házat áldja, irt levelem tanálja jó egészségben. Nándor Albae 14. Martii. 1687.

Nagyságodnak alázatos méltatlan szolgája

Baló Mátyás.

P. S. Az cancellarius is igen becsülettel vette az nagyságod látogató levelit, rescribál is nagyságodnak.

Az erdélyi méltóságos fejedelemnek, természet szerint való jó kegyelmes uramnak ő nagyságának irám alázatosan.

Karafa generál levele.

Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Comerarius, Generalis Campi Marschalli Locumtenens, unius Regiminis Cathaphractorum Colonellus, nec non superioris Hungariae Commendans Generalis.

Antonius Comes a Carafa.

Quandoquidem praesentium Exhibitores, Spectabiles Domini Andreas Nalácsi de eadem, et Sigismundus Bálintith de Körtélyfája, Celsissimi Transylvaniae Principis Ablegati, rursus hinc in Transylvaniam migrarent et proficiscuntur; Ideirco ad omnes et singulos eujuscunq̄ honoris, dignitatis aut praeeminentiae ferent, mea respectiva caedit petitio, Militiae vero sub meo commando existenti, tam officialibus, quam gregariis, equestris seu pedestris ordinis, germanis, Hungaris ac Croatis serio injungitur, et demandatur, praefatos spectabiles Dominos Andream Nalácsi et Sigismundum Balintith, cum secum habentibus hominibus, equis et curribus aliisque penes se existentibus rebus, non tantum ubique locorum tutos, liberos ac immunes ire permittere, sed et ipsis omnem Gratiam, voluntatem et benevolum animum demonstrare velle: prout hoc erga quemvis secundum status qualitatem reciprocare conabor, sic et meo jussui subjecti hoc mandatum meum observare scient. Eperjesini die 1. Aprilis 1687. Antonius Carafa.

Carafa uram titulosa.

Excellentissimo Domino Antonio Comiti a Carafa, Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerario Generali, Campi Marschalli Locumtenenti, unius Regiminis Cathaphractori Colonello, nec non superiori Hungariae Commendanti Generali.

Anno 1687. 2. Aprilis. Carafa uram levele.

Celsissime Princeps Domine Domine mihi gratiosissime. Humillimam*) servitiorum meorum oblationem**) praemissa; quandoquidem Spectabiles Domini Celsitudinis Vestrae ablegati ad me jam ante aliquot dies expediti ad eandem Celsitudinem Vestram remeare intendant; hac uti occasione congruum: imo et devotionis meae respectu necessum esse arbitratus tum, ipsorum medio animi mei propensitatem quo par est honore offerre: praesentibusque his meis Celsitudini Vestrae demisse salutem indicare. Quod autem graviora negotia concernit, ut verborum prolixitatem an fugiam, me remito iis quae et ego attactis Dominis Ablegatis expectoravi et ipsi in eorum reditu aperient. Hoc solummodo Celsitudinis Vestrae oculis anteponendum mihi humillime restat, et sicuti syncerus ejusdem servus omnino cordis candore rogandum aggredior, restantias pro erecto contracto adimplendo, quae sat exigue supersunt, cum major jam pars sit praestita in totius Christianitatis auxilium et publici boni servitium, quod quanto Zelo promovere exoptet Celsitudo Vestra optime mihi constat suppeditandas coadlaborare: Nec vitio alicui vertendum hoc est, solummodo enim dura necessitas in praesentibus angustiis cogit, veluti amicus ab amico subsidium efflagitarem in intertenendis nonnullis Caesareis Copiis pro continuatione tam gravis et urgentissimi Belli: cujus in sui ac non exiguam gloriae partem habebit Inclytum hoc Regnum, Pacisque fructus, quae Deo dante brevi in Christianitatis emolumentum florebit, colliget non tantum: verum et Sacratissima Suamet Majestas obligatonis vinculo propter demonstratum affectum egestatis tempore erga Celsitudinem Vestram devincietur, dataque occasione demereri conabitur. Ego autem sincerus sicuti ejusdem Celsitudinis Vestrae Servus, nihil ardentius exoptabo, quam inserviendi occasionem; de coetero Inclyto Regno, statibus et ordinibus quoque scripsi, ad negotium hoc attinens, ut ab iisdem videre erit fusius, propterque breviter repe-

*) Helyesebben: humillima. — **) Helyesebben: oblatione.

tere omitto, ubique Suae Majestatis Sacratissimae intentionem et Consilium meum sincere prolatum demisse colligere poterit. Ultimatum Celsitudini Vestrae in omni prosperitate Regnique tranquillitate nestoreos apprecans annos, humillime me devo-
veo. Eperjessini die 2. Aprilis 1687.

Vestrae Celsitudinis servus

Antonius Carafa.

Celsissimo Domino Domino Michaeli Apafi Transylva-
niae Principi, Partiumque Regni Hungariae Domino nec non
Siculorum Comiti, Domino mihi gratiosissimo.

*Assecuratio super Restantiis jam promissis juxta deliberatum in
Fogaras 8. Aprilis 1687.*

Nos Michael etc. Damus pro memoria per praesentes :
Quod si Excellentissimus Dominus Comes Antonius Carafa,
Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Consiliarius ac Cubi-
cularius intimus, nec non unius Regiminis Cathafractorum co-
lonellus, in Hungaria Superiori Campi Marschallus, et simul
Plenopotentialis Commissarius, Copias Caesarcaas, ex omnibus
Partibus Ditionis nostrae Transylvaniae, signanter autem Co-
mitatibus Maramarosiensi et Szolnok mediocri ac Krasznensi,
Districtibusque Kőváriensi ut et Debrecino sine mora revoca-
verit. Nosque tam Sacratissima Caesarca Majestas quam Sua
Excellentia in optima forma assecuraverit, quod nullis dein-
ceps quartiriis onerabimur, nullaeque copiae Caesareae in par-
tes Ditionis nostrae Transylvaniae, tam interiores quam exte-
riores inducentur, nihilque debiti ac restantiae praetendetur
contra praefatam Transylvaniam, signanter autem Comitatus
Maramarosiensi, Szolnok mediocri, et Krasznensi, Districtibus-
que Kőváriensi et Laposiensi ac Debrecinensi Militibus suae
Sacratissimae Majestatis supra datis et acceptis hactenus tam
pecuniis quam frumentis et jumentis quinquaginta Millibus
floreorum hungaricalium et bis mille bovis nos gratificatu-
ros pollicemur. Quorum triginta millia propediem reliqui, vero
viginti cum bismille bovis ad proxima festa adventus Spi-

ritus Sancti in Nagy-Bánya ad manus Illustrissim Domine Commissarii caesarei administrari curabimus. De quō praefatam Suam Excellentiam bona fide per praesentes assecuramus. Datum in Arce nostra Fogaras, die Octava Aprilis Anno Domini Millesimo sexcentesimo octuagesimo septimo.

Anno 1687. die 9. Aprilis. Romai császárnak irt levél urunk neve alatt.

Sacratissima Caesarea et Regia Majestas, Domine, Domine mihi Clementissime.

Generosus Sigismundus Bálintith fidelis mihi dilectus arduis de negotiis ad Sacratissimam Vestram Majestatem quamvis aliquot ab his mensibus expeditus fuerat, Fragopoli tamen morari debens, ablegationem Suam continuat, augustissimae Sacratissimae Majestatis Vestrae conspectum humillime accessurus. Submississime rogo Sacratissimam Majestatem Vestram dignetur praefatum ablegatum meum clementissime admittere, humiles ipsius expositiones cordi syncere et benigna sua resolutione quantocius me afflictumque regnum meum consolari, Sacratissimae Majestati Vestrae demississimis servitiis demeriri cum universis regni Statibus non intermittam. Servet Deus sacr. Majestatem Vestram ad annos quam plurimos incolumen et omnimode foelicissimam.

A ministereknek irt levél urunk neve alatt.

Quandoquidem generosum Sigismundum Bálintith fidelem nobis dilectum, aliquot mensibus Fragopoli commorari debentem, ad Sacratissimam Caesaream Regiamque Majestatem ablegare debuerimus, excellentiam Vestram confidenter petimus, negotia ipsi commissa, ne gravetur coram Sacr. caesarea Majestate promovere et efficaciter allaborare ut optata resolutione quantocius ad nos revertatur. Factura est Excellentia Vestra quod mutuis putaturi (igy, c. h. pensaturi) sumus officiis. Eandem de reliquo divinae recommendans protectioni.

Fogaras 9. Aprilis Anno 1687.

Excellentiae Vestrae ad officia etc.

*Naláczai András és Bálinti uraméknak irt levél az deputátusok
neve alatt*

Praemissis praemittendis.

A 24. februarii kegyelmelek levelét és tudósítását nem vehetvén sem az mi kegyelmes urunk ő nagysága, sem mi (kin feletébb csudálkozunk) dolgainkban elcsüggedve voltunk és noha Kálnoki Sámuel atyánkfia, már jó időtől fogva sollicitál bennünket levél által (megírván micsoda pirongatásokkal irt legyen Caraffa generál uram Veterani generál uramnak és mely kemény ordinantiákat küldött) hogy alkunnánk Veterani generál urammal midőn mi kegyelmelektől várnánk, semmi resolutiót nem töttünk volna Kálnoki uramnak, kegyelmelek tudósítását is vevén ő kegyelme, melyet is nekünk csak tegnap küldött meg. Ő kegyelme Kálnoki uram inducálta arra Veterani generál uramat, hogy 7-ik praesentis mely már elmúlt, ki induljon Máramarosból és ad 12 ejusdem Nagy-Bányához szálljon, kire nézve kételenítettünk már most resolválnunk, holott 26. Martii indulván Szathmárról ki Donát János atyánkfia, ha lassan ment is 28. 29. ejusdem oda érkezett és így két három nap discuralódván is kegyelmelek mégis eddig kellett volna kegyelmelek levelének jönni. Mit irattunk mi is Kálnoki uramnak, ő nagysága is mit iratott Carafa generál uramnak, igaz párojokat megküldöttük, megparancsolván az mi kegyelmes urunk, mi is megírván Kálnoki uramnak, hogy kegyelmelek mi formán állapodik ott meg az dolog genuino et cum omnibus circumstantiis tudósítsa; kegyelmelek mind az párokat jól és moderate megolvassván, s mind az ő kegyelme informatióját vevén, ezt egész discretióval ponderálván, igaz hazafiságok, kegyelmes urunkhoz való kötelesek szerint procedáljanak és az párokban írott dolgokat és kívánságinkat instructiójuk gyanánt tartván, azok szerint folytassák az dolgokat, in memoriam revocálván magoknak Donát János atyánkfia által küldött írásinkat, és ugyan általa Carafa generál uramnak küldött levelünkben való (melynek is párját kegyelmednek is megvitte volt) kívánságinkat, és mind az akkori s mostani feltölt con-

ditiók szerént való assecuratiókat igyekezzenek venni, s magok is ne késsenek hanem jöjjenek el.

Ha penig ugyan csak megkeményitené magát Carafa generál uram és mindannyi kedveskedésink, adásink, és erőszakosan rajtunk tett kártételek után is condescendálni nem akar, kegyelmed Naláczai András uram jöjjön vissza, kegyelmed Bálintith uram mennjen fel Bécsben és ő felségeknek s minsterinek az dolgokat adgya értékekre; Instuctiónak vevén magának az megirt leveleknek párját, declarállja mind nyomoruságinkat, kárvallásunkat s magunk alkalmaztatását, könyöröggjön és a kivánt dolgokról ha lehet szerezzzen jó választ, és jó formában való assecuratiókat. Ha pedig el nem akarná kegyelmedet bocsátani, mondja meg, ha csak vasba nem vereti kegyelmedet, elmegyén kegyelmed, ha úgy elbocsátja: kegyelmed is jöjjön vissza, tandem aliquando justa causa triumphabit.

Az mint Kálnoki uramnak irt levelünk párjából is kegyelmed megláthatja; meglássa kegyelmetek, hogy ujjabb labyrinthusba ne hozzanak bennünket. Discrete, moderate alkalmaztassák magokat, az irásokat jól és accurate megolvassák, azonban tudosítsák mind az mi kegyelmes urunkat ő nagyságát, mind minket.

Gyürki Pál uram micsoda expeditióval jött, mind ő nagyságok mind pedig mi is országostól megértvén, valóban sajnáljuk, kegyelmetek azért hathatósan instálljon Carafa uram előtt, afféle erőszakos dolgokkal ne terbeltesünk és ne is szomoritassunk. Mely dologról Kálnoki Sámuel uram, Teleki uramnak ő kegyelmének in ea parte, kegyelmeteknek in veris paribus küldöttük.

Kálnoki Sámuel uramnak 9. April. 1687. az deputátusok neve alatt; praemissis praemittendis.

Két rendbeli nekünk s Teleki uramnak felesen irott leveleit vettük, kiből való kegyelmed serény forgolódását tapasztaljuk; bizony dolog valóban nehezen érezzük, hogy

már harmadik esztendeje szegény hazánk szenyved, és mind ennyi kárvallásunk, pusztulásink, s ennyi izbeli mind pénz mind gabnabeli adásink s kedveskedésink után is így kesergettünk, holott milliókra menének már fel a mennyit adtunk, küldtünk és erőszakosan elvontanak együtt másut rajtunk, de mégis, hogy ne okoztassunk, a német császár ő felségét is s az keresztyénséget hozzánk való engedelmességre, kegyelmességre s jóakaratra vonhatnók, mennyire mentünk most is mind pénzbeli, mind marhabeli ígéletben, Carafa generálnak írott kegyelmes urunk ő nagysága méltóságos levelének párjából kegyelmed megláthatja.

Nem is tudunk, nem is tudtunk az dolgokon s rendeleteken kívánságokon eligazodni, mert kegyelmed is hol kevesebb hol több summának praetensiójokat írta leveleiben: Naláczai, Bálintith uramék annál többet írtak sokkal; a Lápos és Kővárvidéken levő német kapitány maga s emberei kevesebbet töttek fel. Naláczai uramék azt írják kegyelmednek Eperjesről, hogy Carafa generál már az máramarosiakon semmit sem kíván, ellenben kegyelmed azt írja, mind a hat holdnapi portiót megkívánják és vagy zálog vagy kötéslevél adás nélkül Máramarosból ki nem mégyen, micsoda conditióval ígérjük mind az pénznek s marhának adását, kegyelmed ezen párból megláthatja: felette rá kell kegyelmednek vigyázni, nagyobb labirintusban ne essünk, mert egyáltaljában már mi többet nem adhatunk s nem adunk, a török igája alatt lévén még is öt hat esztendeig is, nem adtunk annyit mint a mennyit adtunk s vettének már rajtunk. Mi pedig az ő felsége s az keresztyénség fegyvere progressusa alkalmatosságával könnyebséget nem terehviselést remélhetünk.

Minthogy mint kegyelmed is megláthatja az Donát János atyánkfia által Carafa generál uramnak mint kegyelmes urunk ő nagysága levelének párját, hogy egynéhány ezer forintoknak s egynéhány száz marhának adását ígerte ő nagysága in contestatione devotionis valamint ezen mostan ígirt pénz s marhát, azon kívül ne értsék azaz azt ne gondolják, hogy ez mostani ígélet más volna, hanem ugy kell érteni s velek is megértetni, hogy azon summát s marhát az akkori ígéletnek megteljesítésére ígérjük, és hogy ennél többre ma-

gunkat nem is kötelezzük, erre is úgy, hogy kívánt conditióink szerint assecuráltassunk, kegyelmed ezen mostan Carafa generálnak irt kegyelmes urunk ő nagysága méltóságos levelének párját igen distincte s monderate megolvassa és az szerint procedáljon.

Az harmincz ezer frtról úgy disponáltunk, ha csak valami akadályt nem vet Isten eleiben, Mikes Pál atyánkfia az jövő héten megindul, azt előre azért küldjük, hogy ne mondassák csak szóval kívánjuk tartani; így levén az dolgok azon kellene kegyelmednek lenni, hogy Veterani generál uram Bánjátul is menne el, ha pedig ott léssen is ne engedje, lám már nem lehet semmi reflexiójok irántunk mert eleget ígértünk, abban fogyatkozás is nem lesz, csak az onnét való kívánságinkban s conditióink szerint való assecuráltatásban meg ne fogyatkoztassunk.

Meg kell kegyelmednek mondani a generálnak: mint-hogy jó accomodatióját láttuk s szegénységinken való könnyőriüetességét, és hogy érettünk szenvedett is, az vitt inkábbára az mostani resolúciónkra, hogy becstületet neveljünk. Másképen míg az Donát János atyánkfiái által irott levélre válasz nem jött volna, halasztottuk volna resolúciónkat. Ha valamit sajnállani találna az generál, hogy Carafa generálnak irtunk, meg kell mondani, nem lehetett különben, mert az császár oda relegált bennünket.

Úgy alkalmaztassa kegyelmed az dolgot, hogy valamint ezen pénznek adását Veterani generál maramarosi vagy egyéb praetensiójabeli adósságban nem tudja, és hogy arról assecuráltassa kegyelmed magát, hogy Carafa generális acceptálja azon pénzt ezen mostan igirt summában. Meg kell mondani kegyelmednek, hogy semmiféle szin, praetextus alatt való adósságnak fennmaradását sem hazánkknak belső részei és hazánkhoz incorporáltatott partiumbeli részein fenn nem tartunk s tartani nem akarunk, ha szintén ők praetendálni akarnak, mi megadására semmi részében magunkat nem kötelezzük. A mint a párból kegyelmed meglátja: az mi kegyelmes urunk ő nagysága Carafa generált méltóságos levelében assecurálja azon summának megküldése felől, melyet kegyelmed megmondhat Veterani generál uramnak; azon legyen kegyelmed,

hogyan azon ő nagysága assecuratiójával legyen contentus, ha pedig azzal semmiképen contentus nem lenne, in autoritate iratott Karafa generál nevére szóló assecuratiót is küldöttünk, azt ha ugyan különben nem lehet, oda adhatja gondolván, hogy ha azért is neheztelni fogna, küldtünk Veterani generál nevére szóló authoritative emanalt assecuratiót is, melyet ti tokban kell kegyelmednek tartani, és ha látja, hogy sajnál-laná, mondja azt: ha assecurálja kegyelmed, hogy az Carafa generál nevére küldött assecuratiót visszaadja kegyelmednek, ha innét más vizsnek az ő nevére szólót, úgy kegyelmed oda adhatja, de azt igen elkerülje, hogy mind az kettőt oda ne adja.

Arról is informatiót vegyen kegyelmed az hátra levő huszezer forintot s marhát Bányán ki kezéhez kell adni, mert mi tovább Bányánál sem azt pénzt sem az marhát nem küldjük.

Szükség lött volna igen ha kegyelmed Eperjesről a kö-
vetek küldte specificációt beküldte volna, a minthogy be is küldje mentest.

Már előre is ennyi pénzt küldvén, a többiről is assecu-
ratiót adván legyen azon, mint feljebb is írok, Bányánál is ne mulasson, mert ugyanis ott való lakása a mi szegénységink alkalmatossága nélkül nem lehet, haza nem mervén szállani épen tavaszi vetés nélkül maradnak, míg ott lesz is pediglen hadait az excursusoktól tiltsa meg.

Mikes Pál atyánkfiát kegyelmed előre Deésre tudósítsa, hogy annál alkalmatosabban s bátrabban vihesse a pénzt, ki-
nek securitására is provideáljon.

Minket is gyakran tudósítson, de Nalácsi András Bá-
lintith Sigmond atyánkfiát is, miben állapotodik meg az dolog, cum omnibus circumstantiis tudósítsa kegyelmed.

Az mi kegyelmes urunk ő nagysága nevével viszen ki
Veterani generál uramnak Mikes Pál atyánkfia, egy kegyel-
med commendálta tisztességes paripát, melyet ő nagysága ne-
vével kell praesentálni.

Kolosvárinak is megfogattatását kegyelmes urunk feje-
delmi méltóságának s hazánk szabadágának nem kicsiny sérelmével érezzük, instáljon kegyelmed hathatósan szaba-

dulásáért, hiszen ő nálánál többet teszen az ő nagysága méltóságos jó akaratja.

Az Gyürki Pál uram expedíciója iránt levő difficultásokat valóban sajnáljuk, mind az mi kegyelmes urunk méltósága sérelmére, mind pedig hazánk szabadságtalanságára czélozó dolgot, az iránt is Naláczi uramékat kegyelmed ingenne tudósítsa.

Serenissimo Poloniae Regi 10. Aprilis 1687.

Serenissime ac Potentissime Rex, Domine Domine Benignissime.

Magnificus Dominus Constantinus Visinszki Serenissimae Majestati Vestrae referre potuit, quod Ablegatum nostrum Spectabilem ac Generosum Balthasarem Macskási Consiliarium Intimum et Comitatus Szolnok interioris Supremum Comitum, Fidelem mihi sincere dilectum itineri admoveram praecipuis ad Serenissimam Majestatem Vestram documentis, sed in via impeditus, cum tantisper morari debuerit, Serenissima Majestas Vestra, ex ipsomet elementissime est intellectura, nihil dubito, quin Serenissima Majestas Vestra verbis ejusdem fidem adhibitura, et postquam Regni mei statum fundamentaliter cognoverit, justissime (sicut solet) sit pensitura atque benignissime cordi ita sumptura, ut paternam Serenissimae Majestatis Vestrae benignitatem et efficacem assistentiam submissis servitiis demereri, cum universis Regni statibus perpetuo sinu obligatus. Interea Serenissimae Majestati Vestrae incolumitatem, Regiae suae gloriae amplitudinem ac votiva quovis demisso corde apprecor solatia. Fogaras, Serenissimae Potentissimae Majestatis Vestrae servus obsequentissimus.

Lengyel ministereknek 10. Aprilis 1687.

Excellentissime Domine, nobis Colendissime.

Magnificum ac Generosum Balthasarem Macskási Consi-

liarium nostrum intimum, Comitatus Szolnok interioris supremum Comitem, fidelem sincere nobis dilectum, Anno adhuc praeterito, ad Sacram Regiam Majestatem certa legatione moveramus, sed ex via reverti debuit, cujus causam ipsemet Vestrae Excellentiae declarabit; Excellentiam Vestram amantissime rogamus, praetitulatum Ablegatum nostrum, ac negotia, quae Vestrae Excellentiae expectoraturus est, ne gravetur Sacrae Regiae Majestati sincere recommendare, quod Vestrae Excellentiae officiosis pensabimus reciprocationibus, eandemque Divinae recommendamus protectioni. In Fogaras 1. Aprilis 1687. Excellentiae Vestrae ad officia parati.

Conclusumok.

Az deputátusok újabb comparitiójáról, az absensek poenájaról. 10. April 1687.

Hogy az deputátusok személy szerint az jövő vasárnap-hoz egy hétre, ugymint die 20. April. itt legyenek. Az kik pedig az deputátusok közül most nem compareáltak, mindgyárt jöjjenek ide, okvetlen, és az száz-száz forint poenat hozzák meg, különben executióban vétetődik — decernáltatott.

Holmi portai expeditiókról.

Sárosi János uramnak az adóval az portára kelletvén menni, az ő kegyelme azon szükségére Brassóból nyerges jó erős hámos lovak: az kapikiha uram szükségére pedig egy kocsi készítettése: Ennek felette az adó alá való szekereknek Szebenben való hozattatása decernáltatott.

Fogaras 7. Apr. Az német hadak esendésítésére bizonyos contributio deputáltatik.

Az erdélyi birodalomban levő római császár ő felsége hadai szertelen való fenyegetődzésekhez képest szegény hazánk securitásának consulálni akarván, az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmes consensusából, azon német hadak esendésítésére kételenítettünk ötven ezer magyar forin-

tokat, és kétezer vonó marhákat felvetnünk s deputálnunk ilyen declaratióval, hogy azon summából fl. 30.000 vigyenek el minél hamarébb Nagy-Bányára Veterani generálnak (míg az pénzt megindíthatjuk, előre tudósítván felőle) az többinek pedig az vonó marháknak administrálása felől per literas assecuráljuk azon generált, irván jó declaratióval mind Veterani, mind pedig Carafa generáléknak, többel benntüket ne terheljenek, holott pedig szertelen feuyegetődzésekkel vannak szegény hazánk ellen, hogy az irruptiótól is tartózkodjanak, legyen szoros dispositió az vigyázó hadak felültetése felől, hogy az kételenitő szükségnek idején magunk és szegény hazánk oltalmazásában is meg ne fogyatkozzunk.

Az megirt summának mostan elküldendő részéről.

Mivel *periculum in mora*, az mi kegyelmes urunk ő nagysága *consensusa* is *accedálván*, Haranglábi Sigmond atyánkfia kezénél levő ország közönséges pénzéből huszezer forintot deputáltunk, azon német hadak csendesítésére, ennek felette *sub spe futurae restitutionis*, kételenítettünk szebeni királybiró és polgármester uramék által, ötezer, Apor István és Nagy Pál becsületes atyákkfiától is pedig ketten ötezer forintokat felkérni. Mely tizezer forint summának Haranglábi Sigmond becsületes atyánkfia kezekhez való administráltatása felől és ő kegyelme által az feljebb említett huszezer forinttal együtt Mikes Pál és Bandi Kovács István becsületes atyánkfiái kezekhez való administráltatása felől decernálni s disponálni: *assecurálván* mi fenn megirt *creditor* uramékat s atyánkfiát, hogy Isten kegyelméből összegyülvén az nem rég felvetett 50 forint adó, *primum et ante omnes alios contentáltatjuk* ő kegyelmeket fogyatkozás nélkül.

Az német számára deputált pénznek elszállító módálításáról.

Az fenn említett 30 ezer forint summának administrálására három szekerek nyolcz lovakkal deputáltattak, úgy hogy egy szekeret Medgyesről, kettőt pedig *cum convenienti apparatu* Segesvárról adjanak.

A z o n p é n z - k é s é r ő k r ő l .

Hogy az német hadak számára admistrálandó pénzt jobb securitással elvitethessék, decernáltuk, hogy Küküllővármegyéből jó residentiás 20 nemes emberek rendeltessenek, kik Deés városában kísérni tartozzanak azon pénzes szekereket; Deésről pedig az ott való hadnagy az ott való nemességgel felülni és Nagy-Bányáig kísérni köteles legyen.

A z p é n z a d m i n i s t r á l ó k u t i é s e g y é b h o l m i k ö l t s é g r ő l .

Az fenn említett summa pénz administratori és Oklocsáni Pálnak (kit az tudósító levéllel előre elküldeni tetszett) uti és egyéb szükséges költség is decernáltatott; ez szerint Nagy Pál atyánkfia által

Mikes Pál atyánkfiának . . fl. 100.

Kovács István atyánkfiának fl. 40.

Oklocsáni Pálnak fl. 110.

Kálnoki Sámuel uramnak . fl. 200.

Melyről ezelőtt is disponáltunk volt. Ennek felette :

Az urnak, Teleki uramnak ő kegyelmének is az tarka lóért száz aranyat adni concludáltunk.

V e t e r a n i g e n e r á l a j á n d é k á r ó l .

Jó reménység alatt kedveskednünk kelletyén Veteráni generálnak, az ur főgenerális uramtól tetszett egy tarka paripát száz aranyon megvennünk és el is küldenünk.

A z f e n n f o r g ó s z o r o s á l l a p o t o k h o z k é p e s t k i v á n t a t ó s z ű k s é g r e v e t e t t b i z o n y o s s z á m u v o n ó m a r h á k r ő l .

Minden három három kapura vetettünk járom vonásra alkalmas jó vonó marhákat,

kettőt kettőt nro 2. 2.

Fogaras földére közönségesen nro 35.

Az rovatlan falukra hasonlóképen mint kapu szám után, ugy hogy harmincz emberek computáltatván, adjanak vonó marhát . . .

nro 2. 2.

Az töresvári jószág hét falukról közönségesen

v. m. nro 30

Haczag városa	v. m. nro	2
Hunyad városa	v. m. nro	3
Fejérvár városa	v. m. nro	2
Abrudbánya városa	v. m. nro	3
Vizakna városa	v. m. nro	4
Údvarhely városa	v. m. nro	2
Illyefalva városa	v. m. nro	1
Sepsi-Szt.-György városa	v. m. nro	1
Kezdi-Vásarhely	v. m. nro	2

Melyeket az székek és vármegyék vicetisztei az jövő pünkösd előtt két hétre mindenütt összeszereztessenek és megbélyegeztetvén, jó helyen legeltessék, hogy jól megépülhessenek, reá vigyázván hűségesen, hogy valamint el ne veszzenek, s el se cserélődjenek: és mihelt arról való dispositióját veszik az mi kegyelmes urunknak, oda hajthassák az hova kívántatik.

1686. 10. Aprilis. Somlyai kapitány uram kölesön adott pénzéről.

Ha annyira való pénz leszen Haranglábi Sigmund atyánkfia kezénél, Olasz Ferencz somlyai kapitány atyánkfának, az somlyai praesidiariusok fizetésében erogált maga négyszáz frtját adja meg fogyasztás nélkül, decernáltatott.

Az gyéresiek dolgáról.

Az gyéresi hadban szolgáló privilegiatus emberek között levő különb-különb féle egyenetlenségek és fogyasztások is levén, hogy nemes thordavármegyei főtiszt uraimék azon nemes vármegye assessorival vegyék és állítsák jó rendben, decernáltatott.

Ez mostani időhöz képest kívántató vigyázásról.

Ez fennforgó szoros állapotokhoz képest kívántató vigyázás és hadak felültetése felől mit kellessék elkövetni, proponálván az ur, főgenerális uram ő kegyelme, communicatis universorum consiliis, accedálván az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmes consensusa is, ugy concludáltatott, hogy sem fa sem széna nem lévén, az vitézlkö rendnek megfogyat-

kozására lenne mostani felültetések, mindazáltal consulálni akarván szegény hazánk securitásának, tetszett közönségesen az oda ki való vigyázást Tholdalagi János, szamos-ujvári főkapitány uramra biznunk, committálván az mi kegyelmes urunk ő nagysága Szolnok- és Dobokavármegyék tisztjeinek, hogy az fennforgó állapotokhoz kepest kívántató dolgokban ő kegyelmétől függjenek, ugy somlyai főkapitány és besztercezi biró atyánkfiainak, az hogy ő kegyelmével jó correspondentiát tartsunk, hogy pedig az kívántató tudósításokat jobb módjával folytathassa ő kegyelme, Besztercezeszékből tiz jó erős posta lovakat is rendeltünk, megirt Toldalagi János uram dispositiója alá, meghagyván ő kegyelmének, az mi kegyelmes urunkhoz és hazájához tartozó kötelessége szerint mind az kívántató vigyázást mind pedig az valóságos tudósítást, hűségesen elkövesse. Fogaras 11. April Anno 1687.

Ex serie deliberationum dominorum consiliariorum celsissimi domini Principis ac procerum ad ardua ejusdem negotia moderanda deputatorum.

11. Aprilis 1687. Az mostani szükséghez képest bizonyos számu gyalogok disponáltak.

Ez fennforgó szoros állapotokhoz képest

Udvarhelyszékről . . .	nro 80
Háromszékről . . .	nro 180
Csikről	nro 80 és
Marusszékről . . .	nro 40

rendeltetének és Háromszékből kettő, az több székekből egyegy hadnagy levén vélek, ez jövő szeredához egy hétre itt legyenek okvetlen, concludáltak.

Az universitás ordinarius gyalogiról is, hogy minden órán készen legyenek jó fegyveresen, determináltak.

Consultatio ad diem 20. Aprilis anni 1687. in oppidum Fogaras indicta, cum negotiis ibidem expeditis.

Carafa generál levele, melyet Naláczai András és Bálinti Sigmund uramék hoztak et lectae die 22. Aprilis 1687. Fogaras.

Illustrissimi, Magnifici, Spectabiles, Generosi, Egregii ita et nobiles Domini, mihi Colendissimi.

Literas incliti hujus Regni Statuum et Ordinum ad me per Ablegatum transmissas quo par est, honore et respectu suscepi; quamquam earundem continentiam non bene intellexerim, si quidem nec excellens Rhetoricus nec in latina lingua tam alte imbutus unquam fuerim: nudis hinc, ego solummodo longe ab omni fuco, sinceris attamen verbis expectorare haud sum peactermissurus. Me sicuti Antonium a Carafa per se, servum humillimum paratissimumque offerre; verum enimvero quoad Generalem in hoc Inclito superiori Hungariae Regno, Caesareae Armadae in eodem collocatae a Sacratissima Sua Caesarea Majestate, Domino Domino meo elementissimo, benigne constitutum officii mei munus exquirat, ut concedita mihi militia currentibus in necessitatibus coalescat omnem navare operam: allatas hinc diversis vicibus perpendens incommoditates, nihilominus minorem eo quod possibilile fuit, portionum numerum in subsidium expostulavi, sicuti conclusum fuit: quando quidem percipere nunc cogar erectum contractum approbare, nec assentire inclytum Regnum, Status et Ordines intenderint, quod parum attamen nocet. Nec Magnificus Dominus Franciscus Gyulai, veluti honestus vir, pura conscientia fateri potest, me appromississe, quod si adhuc floreni sexaginta millia suppeditarentur, Caesareas copias ex Maramaros removissem; sponsoria tantum verba specialiter protuli: si nihil video quid possum deliberare, meaque semper haesit intentio penes erecti contractus observantiam, quem ex parte mei paratus sum in omnibus adimplere: qualitercunque tamen se res habeat, omnino cordis candore Inclito Regno Statibus et Ordinibus collaudare assumerem, ut restantias (quae sat exigue

super sunt) amicabiliter, lubentique animo praestare se se dis-
ponerent, cum major jam pars confecta sit: citra quod hoc
unum infallibile est, militiam hyemali hoc quartirio quocunque
modo esse sustentandum, cum quo Sacratissima Sua Majestas,
Dominus Dominus meus Clementissimus, affectum propensita-
temque devoti animi demonstratam in bello tam urgenti respi-
cere et recognoscere devinceretur, Inelytumve Regni Status et
Ordines, coram Christianis Principibus eximiis laudibus ex-
tollerentur, eo quod tanto Zelo et gratitudine operam dederint
in debellando hoste, tureicoque a jugo eliberando, terras
et incolas subjectos et oppressos: ex quo ultimatim fructife-
rum in totius christianitatis emolumentum exorietur pax, ejus
beneficio non exiguam partem habebunt et sentient Inclytum
Regnum, Status et Ordines, quod faxit Deus, enixe vero per
longos annos in omni prosperitate conservare, ut cordicitus
apprecor: et me devoveo Inclyti Regni Statuum et Ordinum
Eperjesini die 1. Aprilis 1687. Addictissimus servus

Antonius Comes a Carafa.

Illustrissimis Magnificis, Spectabilibus, Generosis Egre-
giis et Nobilibus Dominis Trium nationum Regni Transylva-
niae et Partium Hungariae eidem annexarum statibus et ordi-
nibus Dominis Dominis mihi colendissimis.

*1687. 26. Aprilis. Veterani uram levele, mely érkezett 23. ejus-
dem Oklocsáni által.*

Celsissime Princeps, Domine Domine mihi Gratosissime.

Literas Celsitudinis Suae binas 9. et 16. Aprilis ad me
per Generosum Dominum Oklocsáni missas 19. ejusdem eo
quo pro parent respectum*) pervolvi, contenta earundem percipi-
ens uberiorem a Magnifico Domino Ablegato Kálnoki relatio-
nem intellexi; verum quidem cum ad nutum et unquam in
dasa**) mea parola perstiterim, imo quoque ad instantiam
modo fati Domini Albergali introitum meum in districtum

*) Az eredetiben is ily hibásan, r e s p e c t u helyett.

**) D a t u helyett.

Laposiensem ad 4. dies distulerim, licet sperassem in adventum Nagy-Bányam versus vigore taectorum*) quicquam audire, quo nuncio non obscuro secus facere nequivi, quin ordinationibus meis aliquantulum obtemperassem. Unde credam, hanc meam motionem Suae Celsitudini molestam non futuram. Habui enim ordines tales et disciplinam militarem, qua minus laesi quam incolae et Domini inhabitatores plus conservati se ipsos fatebuntur, ad summam restantem praeter praestanda, a Magnifico Domino Kálnoki desideratur insuper 26625 fl. salvo calculo, unde ego praesumpsi Commissariatui spondere pro summa modo dicta, ita confisus in Clementia suae Celsitudinis, quae ut Pater Patriae editionibus suis miseris ope Clementissima in tantilla summa succurrere dignetur, contestationis sinceritatem et servitorum meorum promptitudinem erga celsitudinem Vestram, super qua appromissione, Magnificus Dominus Kálnoki animum meum generosum intuens, pro ante dicta summa spondendo me fide jussione liberavit, Quamquam etiam pecuniam eo securius citissime expectamus. Unde mihi summopere gratulor, et applaudo, metam foelicem fuisse, ut negotium hoc inter Celsitudinem suam, et suae Majestatis militiam medio Magnifici Domini Kálnoki svaviter in tantum componere licuerit, insuperque Celsitudinis suae affectum erga Suam Majestatem Caesaream fusius commendaturus. Propediem itaque Celsitudo sua boves et pecunias dignabitur expedire, quibus Miles summe indigus, et bobus ad Suae Majestatis intentionem, operationemque instantem egeamus. Ego prout credo, ita confido, me a Celsitudine sua gratiis et favoribus post hoc prosequendum, prout et resto Celsitudinis Vestrae Ollah Lapos 20. Aprilis 1687. humilimus servus

Fridericus Comes Veterányi.

P. S. Iterato supplico Celsitudini suae, ut quantocius millia duo boum mittantur ad obsidionem primam futuram tormenta aducendo (sic.)

*) Az Alvinczi-féle másolatban ép ily érthetlen ; általában a levél teljes hibával, a ki irta, vagy latinul nem tudott, vagy az előtte állott eredeti elolvasni sem tudta.

Celsissimo Principi ac Domino Domino Michaeli Apaffi,
electo Regni Transylvaniae Principi, Partium Regni Hungariae
Domino, nec non Siculorum Comiti, Domino Domino mihi
gratiosissimo. Fogarasini.

*1687. 20. April költ és ejusdem 23-án érkezett Oklacsáni által.
Kálnoki Sámuel uram levele.*

Méltóságos fejedelem, kegyelmes uram!

Nagy alázatossággal vettem Oklacsáni uram által küldött nagyságod méltóságos parancsolatját. Veterani uramat usque ad 16. mind tartóztatom az bejöveteltől, de hogy semmi resolutio nem érkezék és az Carafa kegyetlen ordinantiái szüntelen siettették, bejött két regimenttel eddig, Isten kegyelméből már holnap után visszaindul és én is Bányáig elkisírem. Micsoda conditiókkal vette magát az kimenetelre, Oklacsáni uram megtudja mondani, én is az méltóságos deputációnak bőven megírtam. Isten ő felsége nagyságodat birodalmával együtt szerencséltesse. Datum Oláh Lápos die 20. Aprilis 1687.

Nagyságodnak alázatos igaz hive

Kálnoki Sámuel.

Az erdélyi méltóságos fejedelemnek nekem kegyelmes uramnak ő nagyságának igen alázatosan adassék.

1687. 20. April költ és 23. ejusdem érkezett Kálnoki Sámuel uram levele Oklacsáni által.

Méltóságos uri és deputatusi reudek, nekem jó uraim.

Az nagyságtok s kegyelmetek nekem küldött punctumit Oklacsáni uram meghozá, de mivel azután az dolgok sokat változtak, az mi kegyelmes urunk ő nagysága méltóságos levelében való instructiómat maga Oklacsáni uram előtt szorgalmasan tractálván; megmondván az ötvenezer forintot és kétezer ökrököt ugy adja ő nagysága és az haza mint sza-

bad jóakaratóból és nem mint portióban, mert mi haereditariumi ő felségének nem vagyunk, hanem confoederatusi, mely oblatiót ugyan az formában megértvén, in ea parte approbalá is az generál, de az commisariusát hivatván, amputáltatta német forintokra és mennyi héja legyen, az beküldött specificatióban beküldöttem.

Elsőben is azért kívántam, hogy ennyi oblatióért mennyen ki ő nagysága az hadakkal; de Carafa uram kemény és beestelen újabb ordinantiáját mutatá, hogy Erdélynek semmit ne hidjen, mert csak szóval tartjuk, sőt egy fillérig megvegye rajtunk valami Szathmárt ígértetett; azért ő nagyságának soha abban módja nincsen, valamig az egész százezer német forint summa (bele tudván 20000 ökröket, párját husz tallérával) itt jelen nem leszen, instáltam mi haszna fizetni ha az az tartomány elromol. De csak azon heréált; végtére erős assecuratoriát kívánt tőlünk írva, én csak resolváltam: absolute nem adunk s az estve az discursust csak abban hagytuk.

Ma azért reggel az commisariusát ide küldvén hozzám, az beküldött specificatióval, abból megláthatni, mint külön tőtte az erdélyi restantiát és külön az máramarosit. Az erdélyiben 26,000 renensist kívánják meg, de ökröket talán az szegénység jutalmasabban és hamarébb adhatna mint pénzt, s ezek is jobb szízzel elveszik és igen siettetik, mert vagy Eger Várad alá élést akarnak azokon szállítani, ugyancsak ki nem akar vala mind addig menni, valamig mind az egész summa, az marha itten leszen. Megértetvén azért vele, hogy addig három hetek legalább eltelnek, az hadait sem kellene bizony itt csak harmad napig is tartani, s látván, hogy beljebb nyomulnak, inter duo mala extrema jobbnak itéltük Oklocsáni urammal, hogy adjak én parolát (ne irást) Bányáig az fl. 26,000-rel, holott kárkezzvén az követek az pénzzel, én absolutus legyek, továbbról már nagyságtok s kegyelmetek provideáljon. Istenért is kérem, ha hazáját szereti, igen sietésséggel küldjön jó formában való assecuratiót az restáló summáról; mert ha késik vele, vagy valami scrupulust csináló terminusokat inserál, bizony mentest visszatéríti hadait ellenünk. Sem debreczeni sem kraszna- és szolnokvármegyei

dolga ne térjen ahoz, Oklocsáni uram által megizentem mint legyen.

Naláczai uramék nekem irták volt: Carafa uram megígérte, hogy az itten Lapos- és Kővár vidéki minden expensákat számban vétet, de generál uram azt mondja, ez militaris executiót nem szokták computálni, sem az mit Springesenek kapitán elköltet; mindazáltal Carafa uramat ezekről megkellenék találni, s ha megígérte, parancsoljon Szimnek etc. tőle Bányán acceptálja.

Az szegény Máramarosvármegye már martiusi adójának restantiáját alkalmasint felszedte. Aprilisre maradna rajtok 25.000 német frt, már abból várnák az segítséget, mivel pedig igen sok marhájokat hozták ki szekerek eleiben vontatni s némely falukon felette sok károkat tettek, még pedig az számvétel után sok költ az aprilisre is el; mind ezeket Bányára ki hozzák, in fassionibus acceptáltatnak, azontul mennyivel lesznek még adósak, nem bizonyos eddig. Kovács István uram azt véghez is viheti, jól is ért afféle executiókhoz, meg van generál uramtól ígérve, hogy legkisebb dolgokat is acceptáltat, noha ő nagysága ott Bányán nem mulat, de Szim commisárius ezzel az Venczel commisáriussal együtt lesznek és quietantiát is tőlük veszünk in bona forma az fl. 30,000-ról.

Közép Szolnok és Kraszna vármegyék expensáit meg sem hallgatják, úgy a debreczeni dolgot is, Veterani uramnak csak Máramaros és ez az föld lenne quártélyá.

Veterani uram ma Carafa generálnak megírta, hogy nem úgy tapasztalta Erdélyt, mint az vélekedése volt; továbbra is már mellette levén, jobban informálhatom, kivált ha Oklocsáni uram jó formában jó.

Az mi forintunk s kassai kőből iránd mint ratiocinálhatnánk, hogy ha az az szathmári ártalmas contractus ennyi alkalmatlanságokra s romlásra kaput nem nyitott volna. De hiszem megtudják az követek ő kegyelmek mondani, hogy*) csak exigálja rajtunk. Mit költünk az bécsi expeditiókra is annyit; nem tapasztaljuk-e, hogy ha onnan jó ígéret jön is,

*) A kipontozott helyen értelmetlen latin mondat áll: „discursi Cedelum ruat“.

Carafa uram nem fogadja; meddig Donát uram visszatért volna, bizonynyal irom nyolczezer ellenség jött volna be szegény hazánkban, már is érzi ez az föld, noha már erős disciplinát igére az generál, mivel az mi kegyelmes urunk ő nagysága instructiómban adta, hogy ha hasznát látom, igérjek az generálnak; igaz dolog legalább addig bizony ki nem mozdult volna, miglen Oklocsáni uram ultimaria resolutiót hozott volna, az secretáriussa által jelenté, hogy urunk ő nagysága képire vert aranyakra vágyódnék, talán nem ártana egy néhánynyal neki kedveskedni, mert ez hamar idő promotióra megyen s az szegény hazának szolgálhat.

Ugy vettem eszemben, mindenek felett vonó marhákra volna kedvek és szükségégek, ha háromezer kapuk egy-egy ökröt adna, kitelnék Carafa kívánsága, kevesebb lenne az summa, mert csak vonó jó marhák legyenek, husz-husz tallérban el vétetődik párjok. Ha Isten azt adja érnünk, hogy az 30,000 summát administráljuk, jó quietantiát veszünk; az bátra maradó summa praesentálására és ökrök administratiójára Mikes Pál uramék bátra maradhatnának; nagyságtokat s kegyelmeteket alázatosan kérem, ne terheltessem többel, bizony már bele fáradtam, hiszem az én csekély tehetségem szeriot szivesen szolgáltam, holott 16. maji esztendeje leszen, hogy hitván házamnál egy holnapig való nyugodalmom nem volt. Az hátra maradó summának és marháknak terminusát elébb kívánja az generál, ugymint pünkösöd előtt egy héttel. De az assecuratiót igen sietve, mert el nem megyen az hátárunk szélyéből mind addig s igen jó lenne Oklocsáni uramnak magának kijönni, az egy uttal Carafához is felmenni. Azonban, hogy Isten minden jóra vezérelje kívánom és maradok nagyságtoknak s kegyelmeteknek köteles szolgálja

Oláh Lápos die 20. Aprilis 1687. Kálnoki Sámuel.

P. S. Az Istenért az assecuratio legyen in bonis terminis, mert ha az mostanit megmutattam volna, épen conturbáltuk volna dolgunkat, azért vissza is küldöttem.

Több rescriptumra való idő pedig nincsen, ha valamiben impingálunk, bizony ellenségünké csináljuk, mert ugy veszem eszemben: Várad vagy Munkács alá mennek, Egret pedig

bizonyyal az bavarus maga fogja megszállani, Oklocsáni uram mindenekről bővebben tudhat mondani, az Istenért siessen maga nyugodalmára nagyságtok s kegyelmetek.

Méltóságos tekintetes és nagyságos deputatusi főrendeknek etc. nekem jó uraimnak ő nagyságoknak s ő kegyelmeknek alázatosan adassék.

22. April.

Az mely két ezer aranyat ennekelőtte Carafa generálnak ígértünk volt is, eddig elvenni nem akarta, mostan pedig maga adott alkalmatosságot megküldésére, offerálván arra magát, hogy az restantia summában acceptálná, úgy tetszett közönségesen, meg kell neki küldeni: mivel pedig azon aranyokat kölcsön kételenítettünk felkérni, hogy Haranglábi Sigmond és Nagy Pál atyánkfiái, mint bizonyos ország szükségére felvetett summa perceptori cum fl. 4./50 megfizessék, decernáltatott.

Item eodem.

Az pro anno 1686 praeterito tartozó portai adó jó részében vétetett s annak jó módjával való elkészíttetésére Ugron Ferencz generális perceptor ő kegyelme Szebenben expediáltatott, elbocsáttatván Nagy Pál uram is az 50 frtos adó percipiálására.

23. April. Az ur főgenerális uram ő kegyelme holmi difficultásokat proponálván, lettének conclusumok ezalább megírt rendszerint.

1. Mivel hogy szolnok- és dobokavármegyebeli nemesség az mostani időnek szoros voltához képest, fel nem ülhet, sőt felültetésében kevés vagy semmi haszon nem látszik, nem kell őket most felültetni: hanem az Deésen quártélyozó katonákat jó dispositióval Szamosujvárhoz szállítván, azokkal vigyáztasson Tholdalagi János uram és az mennyiben lehet az német hadak irruptióját ne engedje, végeztetett:

2. Tholdalagi János uram az német hadak számára administráltatott buza alkalmatosságával jó reménség alatt egy

lovát az német perceptornak adván, hogy annak az árát, ugyanint tallér nro 150 ország közönséges pénzből megadják, decernáltatott.

3. Gyűrki Pál nevü Carafa generál emberére hogy Máramarosban illendő vigyázás legyen, az munkácsi hadak miatt bántódása ne legyen; super plenaria securitate ne assecuráltassék conclusum est.

4. Hogy az kolosváriak is hűséges vigyázásban legyenek és az marha hajtást az német részről, az miut lehet impediálják, arról való dispositio végeztetett.

5. Hogy az mezei hadak az tövisi rétekre kiszálltassanak, conclusum.

6. Sárosi János uram az adóval való utazására kívántató holmi szekér, lovak, élésbeli dispositio decernáltatott: concludáltatván az is, hogy az mostani szük és szoros időhöz képest nyolez száz tallér adassék uti költségére; ennek felette az mely kétszáz tallért ennek előtte kapichicha uram által felkérni kénytelenített volt az portán létében, az is folyó pénzüll megadassék. Egyéb ő kegyelme pénzbeli kívánsági tolláltatván.

Puncta Ablegatis Transylvanicis proponenda.

1-mo. Restantiae Máramarosienses accipiuntur in solutionem, usque ad finem Aprilis quae important Germanicis . . .	49,634 fl. 262
2-do. Restant insuper solvenda juxta rationes et computus	98,292.//.13 1/2.
3-tio. Quibus praestitis legitime excessus in Marmatia prout dignum est refundentur omnem tollendam confusionem.	
4-to. Nunc praestare parati pecuniam 50,000 florenes hungaricales faciunt	41,666 fl. 40.
Item 2000 Leonum unum quidem 10 Leones facit	30,000.//.
	<hr/> 71,666 — 40.
Restat ergo ad superiorem Summam	98,292.//.13 1/2.
	26,625 fl. 33 1/2.

Juxta computum 14. Martii factum
solutis restantia est 147,926 fl. Rhen. 40.

Jam si dabuntur in pecunia 16,666
fl. 40. 800 boves quilibet a 15 fl. hung.
10,000 fl.*) Rhen. fl. Mensis Martiis in Ma-
ramarossi solvendus facit 25,910 fl.
Summa 51,976 fl. 40 kr.

Sit pro accomplianda super fata integrali summa debe-
rent addi adhuc //9595 fl. Rhenes.

Memoriale.

Comitatus Máramarosiensis cum di-
strictibus Láposvidékiensi et Kőváriensi
menstruatim intertenere debent portiones
6500 Orales, 3500 Equiles, quod in pecu-
nia facit pro uno mense 63,250 fl. Rhenen-
ses pro sex mensibus autem evenit summa 379,500 fl. Rhen.

In cujus defalcationem solutum est:
Ab Inclito Transylvaniae Regno 83,333 fl. 20 dr.

Frumentum quoque datum est et qui-
dem inclusivo illo quod ex districtibus sub-
ministratum fuit cubuli Cassovienses $\frac{m}{10}$
sunt quilibet ad 3 fl. 20 dr. 33,333 fl. 20
dr. ex Transylvania $\frac{m}{12}$ cubuli transylva-
nici avenae, Neo Bányám ducti quilibet
pro floreno uno 12,000 fl. Rhen.

Láposvidék et Kővár in paratis per-
solverunt 1,666 fl. 40 dr.

Comitatus Maramarosiensis 4000
millia portionum usque ad finem Februar
persolvit quod in pecunia facit 107,240 fl.

Summa illius quod tamquam solu-
tum acceptatur 231,573 fl. 20 dr.

Restant itaque pro plenario solutio-
ne 10 portionum ad finem usque April 147,926 fl. 40 dr.

In defalcationem ipsius summae Rates et Jumenta pro-
curribus idonea accipiunt. Eperjes in die 14. Martii 1687.

*) Itt a másoló tévedett; de tovább terjedvén számításai, min-
denütt megtenni a kiigazítást sem tartottam czélszerűnek.

Az ur Teleki Mihály uram adósságáról.

Az ur Teleki uram közönséges szüksége, ennek előtte adván ötvenhat aranyakat Sárosi János uram ő kegyelme, annak megadásáról való deliberatiót elvesztette az ur ő kegyelme, most is pedig ada ő kegyelme harmincz aranyakat, mely in summa tesznek nyolczvanhat aranyakat, melyeket, hogy Nagy Pál uram az urnak ő kegyelmének megfizessen, per praesentes decernáltatott.

Fogaras 29. April 1687.

Eodem Bálintith uram visszaérkezett leveleit, melyeket ha elmehetett volna Bécsben kellett volna vinni, az uram Teleki uram ide adván, adta Torpai uram csak az conservatornak.

20. Aprilis Fogaras. Az német hadak számára felvetett marhákról való dispositio.

Mivel hogy azon vonó marhák administratiójának kése delme nem lehet, hogy jobb módjával és minél hamarébb összeszereztesse nek és administráltathassanak, tetszett Fejérvármegyében Bethlen Sámuel uram Nagy-Lak tájékára, Küllőben Balog Boldizsár uram Oláh Kocsárdhoz, Tordában Toroczka i Mihály uram Tordához, Kolosvármegyéből Kabos Gábor uram Kolozs városához, Dobokába, Idősb Vas György uram Székhez, Szolnokban Kollotavit György uram Deéshez, Hunyadban Jósika Gábor uram az Kenyérmezéjére, Fogaras földéről és az universitas részéről is egyegy bizonyos helyre összegyűjtetvén, válogattassák és meg is bélyegeztessék, hogy ha rosz kivető találtatik benne k, magok fizessék meg, ugy osztán az jövő áldozó csütörtökre hajtassák Deéshez, ott Gyerőfi György uram inspectiója alá administráltatván : ő kegyelme pedig Nagy-Bányára hajatván, a német commissarius uramnak adassa számban.

Az németnek való generális obligatióról.

Mivel Istennek rajtunk és szegény hazánkon forgó szoros itéletit különben ugy látjuk el nem fordíthatjuk ; minden feltalálható szoros utakat, módokat alkalmas követcink elő fordítván, ha mit defalcálhatnak, munkálódjanak hathatósan, alioquin ez kiadott restantiáról contentumot kell tenni. Igen

jó formában való assecuratio és quietantia szerént, assecuratiót mind Carafától, mind pedig általa az császártól sollicitáltván, és noha nem ellenzik akár contractualis, akár pedig más formán oblatiónak neveztessek, mindazáltal ne láttassanak azon contractust approbálni és az portió nevezetinek subjiálni, tehát el kell távoztatni nem is arra nézve, hanem szomorú pusztítását szegény hazánkunk kiváuván praecaveálni, emlékezetit mind kettőnek és különben is minél jobb formában kell iratni jövőendő securitásunkra nézve: res'antia summát pedig az már perceptumban forgó ötven frtos adóból supplicálják (sic, supleálják helyett). Concludáltunk protestáljanak interim az követek, hogy in se az contractusnak nem annuálunk, sem az portió nevezetinek*) annuálunk.

29. April. Törökföldi ráczok és összegyült oláhokról.

Török földön magokat összevert ráczságnak, kik Hunyadvármegyében házok népét behozták, izentessék meg, távozzanak el, és házok népét is vigyék ki ez országból, alioquin ki kell őket igazítani mindenestől. Az oláhságnak gratiájok léssen, csak legyenek jámborok; melyről ezeket is amoneáltatni kell: decernáltatott.

Nos Michael Apáfi Dei gratia Princeps Transylvaniae, Partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes.

Damus pro memoria per praesentes quibus expedit; quod nos Devotioni nostrae, erga Sacr. Caesaream, Regiamque Romanorum Imperatoriam Majestatem, ac totam etiam Christianitatem haecenus contestatae innitentes; Salutique Regni hujus nostri Transylvaniae ac Partium Hungariae eidem annexarum securitati consulere volentes; Summac illius, a nobis, dictique Regni Transylvaniae ac Partium Hungariae eidem annexarum, Statibus et Ordinibus, in rationem Militiae suae Maje-

*) Egy szó, valószínűleg a „nem“ ki van hagyva.

statis, postulatae restantias, finaliter determinandi causa, Generosos Sigismundum Bálintith de Körtvélyfája, et Mathiam Donat de Nyujtod ad Excellentissimum Dominum Generalem, Antonium Comitem a Carafa, Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerarium, Generalis Campi Mareschalli Locumtenentem, unius Regiminis Catafractorum Colonellum, nec non Superioris Hungariae Generalem Commendantem duximus expediendos. Cujus summae per praementionatos fideles nostros cum Sua Excellentia determinandae, restantias, nos quoque acceptaturos, ac Eidem Excellentiae praestitutos, eandem assecuramus; harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in arce nostra Fogaras, die vigesima quarta currentis Mensis Aprilis, Anno Domini Millesimo sexcentissimo octuagesimo septimo.

*Nos Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniae partium
Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes.*

Damus pro memoria per praesentes, quibus expedit: Quod nos devotioni nostrae, erga Sacratissimam Caesaream Regiamque Romanorum Imperatoriam Majestatem, ac totam etiam Christianitatem, hactenus contestatae, Salutique Regni hujus nostri Transylvaniae et Partium Hungariae eidem annexarum, securitati consulere volentes. Generosos Sigismundum Balintith de Körtvélyfája, ac Mathiam Donat de Nyujtod; Fideles nobis dilectos, ad Excellentissimum Dominum Generalem Antonium Comitem a Carafa, Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerarium, Generalis Campi Mareschalli Locumtenentem, unius Regiminis Catafractorum Colonellum, nec non superioris Hungariae Commendantem Generalem, duximus expediendos, ut cum sua Excellentia super summae illius a nobis et dicti Regni Transylvaniae, Partiumque Hungariae eidem annexarum Statibus et Ordinibus expostulatae, restantiis, fideliter conferant, eandemque finaliter determinent; quo perfecto et determinato, Nos etiam nosmetipsos accomodaturos offerimus et obligamus. Super quo Excellentissimum etiam Dominum Generalem Friedericum Co-

mitem a Veterani Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Generalelem vigiliarum Praefectum, Camerarium, et unius Inclyti Regiminis Catafractorum Colonellum, per praesentes assecuramus. Datum in Arce nostra Fogaras die 24. Aprilis Anno 1687.

Carafa uram titulusa.

Excellentissimo Domino Antonio Comiti a Carafa, Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerario, Generalis Campi Mareschalli Locumtenenti; unius Regiminis Catafractorum Colonello, nec non superioris Hungariae Commendanti Generali etc.

Veterani uram titulusa.

Excellentissimo Domino Friderico Comiti Veterani, Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Generali, Vigiliarum Praefecto, Camerario et unius Inclyti Regiminis Catafractorum Colonello etc.

Kálnoki Sámuel uramnak küldött levél 24. Aprilis. 1687.

Kegyelmednek ajánljuk szolgálatunkat!

Oklocsáni Pál által mostan irt kegyelmed levelét, ez előtt nekünk és az urnak Teleki uramnak ő kegyelmének is irt tudósításival együtt kedvesen vettük, reá bizott ez haza szoros dolgaiban hűségesen viselt szorgalmatoskodását az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmesen vette és mi is jó hazafiságnak jelének tulajdonítjuk; ezután kívántató hűséges maga alkalmaztatása iránt is kegyelmednek megnyugodt elmével levén, mely szerént kegyelmed is, mind az mi kegyelmes urunk ő nagysága fejedelmi kegyelmességét, mind pedig az mi atyafiságos jóakaratumkat is várhatja. Ez fennforgó szegény hazánk szoros alkalmatosságának elfordításában más módálítást fel nem találhatván, tetszett nekünk az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmes consensus is accedálván, becsületes atyánkfiait Carafa generál uramhoz expediálnunk, hogy ő nagyságánál az praetendált summa iránt concludáljanak, és azt determinálják is végképen.

Ezen materiával kegyelmed tudósítása szerint Veterani uramnak is assecuratiót küldött az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmed kezéhez, azt mindazáltal ha lehet kegyelmed magánál reserválja, munkálódván azon, mint irta is, hogy maga kegyelmednek assecuratiójával Veterani generál uram ő kegyelme contentus legyen ; ha pedig contentus nem lenne, sub praetextu rescripti kérjen időt parolájára, és így osztán ez assecuratiót is oda adhatja. Megmondhatja kegyelmed, azon leszen az mi kegyelmes urunk ő nagysága és mi is, hogy az igirt két ezer vonó marhákat kívánsága szerint, az mint kegyelmed írja, pünkösöd előtt egy héttel adminisztráltassa ő nagysága ; contentálódván osztán vagy az kegyelmed maga, vagy pedig az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmedhez küldött assecuratiójával : ha ki megyen és az hadat is kiviszi, azon legyen kegyelmed ujjabb excessusokkal azt az elnyomorodott földet ne terheljék ; ha pedig, mig Carafa generáltól ujjabb ordinantiája nem jő, csak ki nem megyen, maga is kegyelmed ott legyen mellette, és tovább is igaz hazafiusága szerint annak az darab földnek javára hűségesen vigyázzon ; vagy megyen ki pedig, vagy nem, de ugyancsak időt vegyen kegyelmed magának arra, hogy Bálintith Sigmond uramékkal (ő kegyelme lévén Carafa uramhoz expeditus Donát Mátyás atyánkfíával) okvetetlen szemben legyen és ő kegyelmeket minden kívántató dolgokról informálja ; tudhassák azok iránt is magokat kívántató módon alkalmaztatni, azonban mig ott mulat kegyelmed, az Csákiné asszonyom complicesit, s azoknak is az mi kegyelmes urunk és szegény hazánk, ugy más becstületes atyánkfiai ellen is követett munkájoknak is végére menni, ha különben nem, költséggel is, szorgalmatoskodják és az mi kegyelmes urunkat s bennünket is voltaképen tudósítson, declarálván azt is, az mint már kegyelmed és magok is experiálhatták, hogy mind azok az informatiók hamisak és rendkívül valók lettek legyen. Megadván kegyelmed az assecuratiót Veterani generál uramuak, instáljon az arestomban levő nemes embereket bocsáttason el, nem lévén már semmi zálogokra szükség. Kegyelmed intimatiója szerint Veterani uramnak az mi kegyelmes urunk ő nagysága képére vert husz tizes aranyo-

kat küldöttünk, kegyelmed az ő nagysága méltóságos neve alatt praesentálja; ezek s egyéb szükséges dolgok iránt is kegyelmed hűségesen fáradozván az mi kegyelmes urunkat ő nagyságát és bennünket is voltaképen s késedelem nélkül tudósítson. Ezzel ajánljuk Istennek oltalmában kegyelmedet.

Datum in Arce nostra Fogaras 24. Aprilis 1687.

Kegyelmednek szolgáló jóakaró atyjafiai etc.

P. S. Reá vigyáztasson Bálintith uramék menetelire kegyelmed, és valamint míg kegyelmeddel szemben nem lesznek, el ne menjenek.

Speciale quoddam literarum generoso Domino Samueli Kálnoki datis annexum

Akartuk kegyelmednek értésire adni, Bálintith uramék oly instructióval expediáltattanak, hogy jóllehet Carafa generál uramnak sok szép obligatiói is legyenek bizonyos defalcatio iránt, mindazáltal ha semmi uton módon semmit nem obtineálhatnak is, de hogy mind az ő felsége nehézségét, mind pedig szegény hazánk tovább való pusztittatását eltávoztathassuk, sőt mind ő felségit, mind pedig az egész kereszttyénséget is annyival is inkább magunkhoz alliciálhassuk, ígérjék meg az praetendált és írásban kiadott summabeli restantiát is; ez dolgot pedig, hogy kegyelmed sem Veterani uramnak, sem másnak senkinek is ki ne mondja, sőt Oklocsánitól is eltitkolván, ez czédulát előtte, mentést szaggassa el, kegyelmed igaz hazafiuságára és kegyelmes urunkhoz s édes hazájához tartozó kötelességére imponáljuk; kegyelmed is magát tudhatja ehhez alkalmaztatni, mindazáltal kegyelmed semmi subscruptióra ne lépjék.

Instructio Generosi Domini Balthasaris Macskási ad serenissimum Regem Poloniae ablegato. (sic)

1.) Isten segítségével ő kegyelme megindulván, az mint lehet siessen, oda érkezőn, az királyt ő felségét szóval he-

csülettel köszöntse, szerencsés birodalmát kívánván ő felségének ; s aggratuláljon szerencsés hadakozásának s visszamenetelinek.

2.) Követni kell ő felségét, hogy ily későn küldhettük követünket ő felségéhez, megmondván okait, hogy az felháborodott idő, s az római császár ő felsége hadainak birodalmunkban lételek miatt nem lehetett.

3.) Tudjuk, hogy a respublicának vigyázása leszen az ő kegyelme követségére, ha az királynak úgy fog tetszeni, hogy az respublicának is proponálja ; in publico azt mondja ő kegyelme az respublica előtt, hogy az elmúlt két téli quártélyozások, az után az császár ő felsége hadai beljebb jövetelek alkalmatosságával igen megpusztítottunk, károsítottunk s tovább is afféléktől félvén, instálni küldöttük ő kegyelmét ő felségéhez, s az respublicához, hogy instáljanak mellettünk az római császárnak, tovább afféléket ne követessen rajtunk, quártélylyal egyéb tereh viseléssel ne terheljen bennünket, az minthogy instáljon is ő kegyelme mind az királyuak ő felségének, mind az respublicának ; mert el van végezve az fővezérnél, meg is irta izente egy néhány izben, ha többször az országban quártélyozni németet bocsátunk, az végre tartja maga mellett az kész hadakat, azért*) hogy mentést egészen elégtet, raboltat bennünket, hogy se németé, se töröké tovább nem leszünk, maradassunk meg ő felsége kegyelmes munkája által az keresztyénség tovább való szolgálójára.

4.) Kétség kívül megtudakozza az király ő felsége ő kegyelmétől: Gyulai uram mivel ment és jött Bécsben ; ő kegyelme megmondattja, hogy az téli quártélt rólunk elfordithassa, de csak reinfecta kellett megtérni.

5.) Ha hireket tudakoz az király, megmondhatja ő kegyelme: Az fővezér Nándor-Fejérváratt van, igen nagy készületi hallatik, annyira hogy birodalmából minden hadait összeperertette, de mely felé indul meg, bizontalan.

6.) Ha Tökölyi felől tudakozódik ; megmondhatja ő kegyelme, hogy Gyulán nehéz nyavalyában fekszik.

*) E szó a körmondat túlhaladásánál tévedésből maradt az eredetiben.

7.) Egyéb dolgok iránt ha kérdést teszen : discretiója szerint feleljen úgy ő kegyelme, hogy hozzánk s hazájához való kötelességét meg ne sértse.

8.) Az dolgokat végezvén, siessen visszajöni ő kegyelme, kitanulván az mint lehet, mind az lengyelek, mind több ke resztyének dolgait.

9.) Kérje ő felségét alázatosan az tovább való jó szomszédtságunk observálására, és az ő felsége királyi oblatiója szerint az megkárosítottaknak contentálására is.

Isten pedig az ő kegyelme utját szerencsétlétvén, hordozza békével s hozza vissza kívánt válaszzsal jó egészségben. Datum in Arce nra Fogaras die 26. April. Anno 1687.

Illustrissimo et Excellentissimo Domino Marco Matczyński Camerario.

Illustrissime et Excellentissime Domine Domine, mihi Colendissime.

Non videtur mihi necessarium Illustrissimam Vestram Excellentiam ad promotionem boni publici cogere, cum ex Christiano ipsius affectu omnimodam promptitudinem iteratis vicibus cognoverim. Tali igitur fiducia recomendo Illustrissimae Excellentiae Vestrae Fidelem sincere mihi dilectum Magnificum ac Generosum Balthasarem Macskási, Consiliarium meum intimum, Comitatus Szolnok interioris supremum Comitem, ac ad Sacram Régiam Majestatem Ablegatum. Confidentissime rogamus, dignetur Legationem ejus coram Sacra Régia Majestate efficacissime promovere, meque universosque Regni Status et Ordines eo quo hactenus affectu etiam ulterius prosequi, pro majori Excellentissimi sui nominis amplitudine, atque mutuis officiis nostris. Interea Vestrae Illustrissimae Excellentiae Incolumitatem, et votiva quaevis apprecor solatia. Albae. Illustrissimae Excellentiae Vestrae Servitor benevolus.

A lengyel királynak.

Serenissime, Potentissime Rex, Domine Domine Benignissime.

Mitto in Regium Serenissimae Majestatis Vestrae conspectum fidelem sincere mihi dilectum Comitatus Szolnok interioris supremum Comitem, et Consiliarium intimum Magnificum ac Generosum Balthasarem Macskási, tam pro eo, quod felicissimo serenissimae Vestrae Majestatis ex bello reditui aggratuletur, quam quod oraliter quaedam referat publicum Regni statum concernentia eaque magnae considerationis. Quicquid igitur de publico et de singulari mea erga Vestram Regiam Majestatem serenissimamque semper observantia atque obligatione Serenissimae Majestati Vestrae humillime expositurus est, submississime oro, dignetur verbis ejus non modo elementissime fidem dare, verum tam efficacissime cordi sumere, ut benigna Serenissimae Majestatis Vestrae opera et sollicitudine afflictissimus hujus Regni status optatam salutem sortiatur. Quod cum universis Statibus et Ordinibus Regni Serenissimae Majestati Vestrae perpetuis servitiis demereri non intermittam. Sacratissimae ac Potentissimae Majestatis Vestrae obsequentissimus servitor.

*Admodum Reverendo ac Magnifico Domino Adamo Sarnovski
Sacrae Poloniensis Regiae Mattis Secretario, et Praeposito T.
Domino Amico observando.*

S a r n o v s z k i Á d á m n a k.

Admodum Reverende ac Magnifice Domine et Amice nobis observande.

Quando quidem iterata Magnificentiae Vestrae optimi in Nos, adeoque Universum hoc Regnum affectus cognoverimus exemplaria, reciprocos dictavit amor, ut arduis rebus instructum ad Sacram Regiam Majestatem Ablegatum, et fidelem syneere nobis dilectum Magnificum ac Generosum Balthasarem Macskási Consiliarium nostrum intimum, et Comitatus Szolnok

interioris supremum Comitem, Vestrae quoque Magnificentiae recommendemus. Amicissime rogamus, negotia, quae expositurus est coram Sacra Regia Majestate promovere, et expeditionem ipsius admaturare ne gravetur. Factura est Magnificentia Vestra, quod mutuis recolemus affectibus, eandemque Divinae recommendamus Protectioni. Albae.

Instructio pro generosis Sigismundo Bálinthit de Körtvélyfája et Mathia Donáth de Nyujtod ad Excelentissimum Dominum Generalem Antonium Comitem a Carafa ablegatis nostris data.

Isten kegyelméből ő kegyelmek útjokat felvévén, maturlják, hogy annyival is szegény hazánk szoros alkalmatosági hamarább könyebbitessenek.

Mivelhogy Kálnoki Sámuel uram mind az ő felsége birodal munkban levő vitézinek minden alkalmatosságokat, úgy az máramarosi, kövár- és láposvidéki szegénységnek teher viseléseket, és egyéb mindenféle szenvedéseket is experiálta, szükség ő kegyelmeknek ő kegyelmével szemben lenni és minden kívántató dolgokról informatiót venni, reá is vigyázzanak, hogy valamint egymás mellett szemben létel nélkül el ne mennjenek.

Veterani uramnak hozzánk való jó affectióját és azon megnyomorodott föld lakosihoz való sok jóakaratóját tapasztalván, ő kegyelmével is ha Bányán, Szakmárt vagy másutt is oda közel találtatik, szemben legyenek, és szónkkal becsülettel köszöntsék, azonban szép oblatióira emlékeztetvén, consulalják magok Carafa uram előtt kívántató alkalmaztatásával. Továbbá instáljanak az Máramarosból elvitt vonó marhák visszszaboecsáttatásáról cum suis requisitis, ha pedig azon marhák visszaadatásokban mód nem lészen, azon legyenek mentől nagyobb áron az summában acceptáltassanak.

Útjokban Katona Mihály kövári, és Olasz Ferencz somlyai kapitány hiveink emberei, úgy Belső-Szolnok és Máramaros vármegyékből rendeltetett hiveink és Debreczenből való ember is érkeznek ő kegyelmek mellé, kik az magok

nehézségeit alóadják az hol kívántatik ő kegyelmeknek, azért azokat is hűségesen segítjük, és terheket könnyebbíteni sollicituskodjanak.

Máramarosból nem régen is bizonyos summa pénzt contribuáltak az ő felsége vitézi számukra, de mi formában és mennyit, nem lévén informálások felőle, annak is ő kegyelmek végére menvén, ha valammi abból következhető nehézségek nélkül meglehet, igyekezzék az summában acceptáltatni, eltávoztassák pedig Veterani uramat Carafa uram előtti ne vádolják s meg ne bántásák.

Carafa generál uramat odaérkezvén, szónkkal becsülettel köszöntsék, és az reájok bizott dolgokat jó consideratióval és illendő magok alkalmaztatásával munkálódják, előforgatván eddig viselt és ennyi szenvedéstünk között is fenntartott devotiókat és az fennemlitett hűveink s emberink által megértett excessusokat s kártételeket acceptáltatni, s az summából defalcáltatni hathatósan munkálódjanak.

Szép oblatiót tett az generál ő kegyelme arról, hogy az mi és Teleki Mihály uram ő kegyelme kövárvidéki jószágunkra háromlanék, elengedné, hozzák azért emlékezetiben ő kegyelmének, sőt ha az máramarosi mi jószágunk iránt is mutatná jóakatatját, kedvesen vennők.

Az militaris executio alkalmatosságával esett károk acceptáltatása iránt is igrte volt jóakarátját, ezeknek is azért acceptáltatását szorgalmasan munkálódják.

Ennek előtte igrtünk volt kétezer aranyat az megirt generálnak ő kegyelmének s meg is küldöttük volt, de akkor el nem vévén, nem régen adott maga alkalmatosságot megküldésére, offerálván arra magát, hogy az summában azt is acceptálná, melyet most elküldöttünk, praesentálják ő kegyelmének szónkkal pro honorario, és instálják, acceptálja pro honorario: és ha pro honorario ugyan csak nem akarja acceptálni, hanem az summában akarja tudatni, mondják meg, mi pro honorario küldöttük, lássa mint acceptálja.

Ha valami szekeres lovak felől emlékezetet tészén, az mint arról való discursusokat ő kegyelmek hallották, resolváljanak, egyéb dolgok iránt is lévén ő kegyelmeknek experientiájok, hűségesen és szép discretióval munkálódjanak.

Midőn osztán az előadandó difficultásokat és defalcandó akármely nehézségeket proponálnák, ha miknek acceptáltatására az generált ő kegyelmét congruis argumentis et rationibus inducálhatják, igen reá vigyázzanak, az computusban ne defraudáltassanak, és hogy valami újabb kívánságokkal az dolgokat ne augealják: és aztán tudván az assecuratiónak tenorát, ha mire determinálhatják az summát, tökéletes hűséggel kövessék.

Midőn osztán arra megyen az dolog, hogy az modo praemisso determinált summának administratiójáról assecuratio kívántatik, ha lehet, azon legyenek (igen szép cautióval élvén aziránt, hogy valamint ne offendálódjék) az magok nevek alatt adandó assecuratióval legyen contentus az generál ő kegyelme, és azt az assecuratiót confirmálják, az szóval elejekben adott modalitás szerint: terminusát az megadandó modo quo supra determinálandó summának, mivel az sok inség miatt igen fogyatkozott állapottal vagyon ez szegény ország, minél tovább lehet halaszszák, és hogy azon summának percipiálását Nagy-Bányán proçuráltassa, ne tovább azon hathatósan instáljanak. Ha hol pedig ő kegyelmek nevek alatt adandó assecuratióval contentus semmiképen nem lenne, sőt megbántodván exacerbálnék, tehát az magunk assecuratióját adják oda, oly securitással mindazáltal, hogy az generál részéről kívántató assecuratióban is részünkről fogyatkozás ne legyen, sőt azon is hathatósan munkálódjanak, hogy az császártól ő felségétől az generál ő kegyelme szerezzon assecuratiót.

Az assecuratiónak pedig tenora ez legyen, hogy regnum hoc Transylvaniae ac etiam partes Hungariae eidem annexae ennekutána az ő felsége vitézitől sem egyszer, sem máskor, sem quártélylyal, sem semminemű contributióval, sem pedig irruptiókkal és excursusokkal, vagy egyéb tereh viselésekkel nem gravallatik, sub quolibet praetextu et coloribus. Item azon kell lenni, az portio és contractusnak nevezeti ne legyen az assecuratióban; item oly egyenes és tiszta terminusokkal irassék az assecuratoria, hogy valamint tovább való labyrinthusban ne hozzuk azok iránt is magunkat; item inseráltassék az is szép egyenes terminusokkal az assecuratoriában, hogy

ha casu quo, az mi ő felségéhez és az keresztyénséghez fenn-tartó devotiókra nézve az ő felsége vitézihez mutatott affecti-
 ónk és praestált contributiók miatt az török bennünket
 protrahálna, tehát ő felsége, az mint mi, in eo casu kívánni
 fogjuk, tartozzék bennünket segíteni, és ha mikor az Istennek
 úgy tetszik, az pacificatióból minket ki ne rekeszsenek, sőt
 regnum Transylvaniae cum partibus Hungariae eidem annexis
 az mi kívánságink szerint inseráltassék : az pacificatio is pe-
 dig tempestive értésünkre adassék, tudhassuk mi is magunkat
 accommodálni.

Ha az hadak fennléte objiciáltatik, mondják meg,
 nem az ő felsége vitézi ellen valók, hanem az fennforgó szo-
 ros állapotokhoz képest török és tatár hadak lévén körülöt-
 tünk, irruptiójoktól tartván, vigyáztatunk, és az mely más ra-
 tióját is ő kegyelmek az discursusban hallották, előadhatják.

Isten pedig ő kegyelmek utját, és reájok bizott dolgaink
 körül kívántató szorgalmatoskodásokat kegyelmesen boldo-
 gítván, hozza hozzánk hamar időn kívánt válaszszal. Datum
 in arce nostra Fogaras 28. Aprilis 1687.

1687. Kálnoki Sámuel uram 1-ső Maji költ levele.

Ajánlom köteles szolgálatomat mint jó uraimnak nagy-
 ságtoknak s kegyelmeteknek, Isten kívánt áldásokkal boldo-
 gitsa, kívánom.

Ez órában hivatván fel generalis uram ő nagysága, lá-
 tám igen nagy búsulását. Carafa uram levele újabban érke-
 zett hozzája, kiben (mint egyéb leveleiben is) csak gyaláz or-
 szágül bennünket, hogy miért hiszen, s miért nem jár el az
 executióban. Búsul azon is, hogy Szim commissarius is menti
 azzal magát, ide nem jöhet, mivel ad 10. praesentis paran-
 csolta Carafa uram, hogy Eperjest legyen.

Mentest előttem irata választ Carafának, hogy már
 30,000 elérkeztén, az 20,000 útban lévén, az kétezer ökör is
 az szerént pünkösöd előtt egy héttel itt leszen, sőt az harma-
 dik ezer ökör is reméni megadatik, hogy intentiója szerént

az az szám kiteljük : az erdélyi méltóságos fejedelem maga assecuratiója ; s az követ parolája elhitethetik Carafa uramnál, hogy nem játszik Erdély szavával, s különben ítéljen felőlünk. Én is instructióm szerint kértem ő nagyságát, recommendálja az mi kegyelmes urunkat ő nagyságát s az országot, melyet előttem megirata, sőt azon terminusokkal, hogy az erdélyi méltóságos fejedelem ő nagysága kezeiben kötötte le az generál maga becsületit.

Szim commissarius felől pedig Carafának azt iratá : változtassa dispositióját, mert avagy ide deputálja az ökrök kézhöz vételére s az pénznek perceptiójára, avagy generális uram maga megvárja, addig csak el nem megyen innen ; bizony olyan nagy búsulásban vagyom miatta, hogy az óráját is átkozza, holott ha az tractatus ő kezében lőtt volna, régen vége volna.

Kére azért engemet ő nagysága, irjam meg az mi kegyelmes urunknak ő nagyságának s az országnak, ha ennyi sok importuna ordinantiáját Carafának elmulatta, ha sok ártatlannak halálát, számtalan méltatlan károkat, romlást, égetést eltávoztatta, sőt Erdélyt az felséges császár hűségiben, az egész kereszténység conjunctiójában megerősíteni az ő desideratiója s jó accomodatiója által igyekezte, nem idegenítésére s disgustálására cselekedett, ha becsületit s életét periclitáltatta. Igyekezze mentől hamarőbb nagyságtok s kegyelmek teljesíteni igéretit amaz hűsz ezereknek teljesítésével, az három ezer ökröknek praestálásával ; javolja pedig azt, hogy bár csak 400 ökrök hamarjában jönnének, azután darabonként annyi és lassanként az elkészített szekerek és éléshad mendégélne, ugy Carafa előtt, mind Erdélynek hitele nevedeknék az generalis uram felőlünk tött recommendatiója is confirmáltatnék.

Az mint eszemben veszem, ezt az 30000. is nem fogják levalni miglen az 20000 eljő és az ökröknek egy része eljő, mert gyanakszom : fogás lehet az Szim uram ide nem jövele, in summa nekünk bizony csak nem hisznek, haladék kezd a dologban lenni, avagy ha az assecuratio most jó formában nem jő, bizony bemennek és elrontják hazánkat, mert ezek ugy kívánják az prédát, mint az éhezett farkas, tegnap

császár pártján levő három faluknak marhájakat az generál parancsolatja ellen elhajtották, most annak megfizetettetésében búsul. Kérdé tőlem, mikorra várom a választ? Oklocsáni uram is jelen lévén, úgy computálók, hogy ad 7. eljő, tetszék és megiratá Szimnek, hogy az mely órában az az resolutio eljön, mentest megírja, akkor jöjjön ide, s meddig az pénze- ket olvassák, disponálják, azonban az ökrök is érkezvén, annak is szabják árát, mert miglen nem látják az marha minemű leszen, addig nem limitálhatják.

Én azt is nem tudom : az követ atyánkfiának decidálták volt-e Carafa uram előtt, mit érjen párja az ökröknek, tessék nagyságtoknak s kegyelmeteknek, jöjjön oly atyafia, az ki abban interesatus volt, majd jobb volna Bálintith uramnak itt addig subsistálni, mert abból is egy nagy labyrinthus leszen. Én bizony már beleszédültem s fáradtam s megvallom : elégtelen vagyok reá s oka ne legyen ország kárának, instructióm sincsen róla.

Elhiszem az mi szokásunk szerént némelyek csak tré- fának vélik s úgy itélnek felőle, hogy csak tettetés volt Ve- teráni uram bemenetele s örömost visszatére minap, adná az én Istenem az olyan jóakaró uram volna én helyettem itt. Látták Mikes Pál uramék, mint fulminált az generál, látja az én Istenem, attól féltem, ha ott az házában vér által, azt mondja : Ihon Maramarasból kegyelmed engemet kicsala, Er- délyből is parolájára visszatérék, az időmet az keresztyénség s császár kárára elvesztegtem, jó quartélyomból kihozám az hadat, itt császár földét Carafa protectiója alatt levő falukat terhelek, sem széna, sem szalma, sem fű, az had romol, az idő telik, mely órában micsoda expeditióhoz kellene fogni, órá- ját sem tudom. Olaszul, németül átkozta magát, hogy megöli, sem ő felsége, se Carafa eleiben imperfecta re nem megyen, hanem ha mégis az assecuratio absoluta nem lesz, ha három ezer ökör és az summának suplementuma hamar nem érkezik. esküszik mennyre földre veszedelemre veti fejét s oly dolgot követ el, hogy örökké megemlegetjük.

Igaz kötelességem, hitem s hazámhoz való szeretetem szerént írom, ha Oklocsáni uram azon nap 19. april ne érkez- zék, mindjárt másnap az oláh-láposi elfutott szegénységre

600 elrendelt dragont küld vala fel, hogy öljk, vágják szegényeket. Az quartélymesterére valami földnépe az erdők között rá ütven, lovát maga alatt meglőtték, s két lovast, megint három lovat; egynehányat azokban elfogván kínozni, ölni akarták, csak Isten tudja mint marasztattam sok reménkedésemre életeket. Kővár vidékin is az tolvajok egy kaprárt harmad magával s négy lovat löttek meg, annak is az árát rajtok kéri s azt mondja az commissarius, hogy ha meg nem fizetik, Kolozsvári uramat el nem bocsájtják. Én megmondtam: az tolvaj engemet is megölhet. De ezek ratióra nem hajtnak.

Az máramarosiak is még az restantiákban semmit eddig által nem küldvén, azt mondá az generál: vasban vereti az zálogokat s Szathmárra küldi.

Ennyi rettenetes anxietásban én bizony nem tudok mit cselekedni, már hazámért az az (sic) fejemet is lekötöttem, irom nem féltemben (mert életemet is azért letenném, csak használhatnék vele) hanem igaz kötelességem hűségem s lelkem ismereti szerint, hogy ha nem siet az dologgal s ottan ottan hamarjában az marha nem érkezik, s az átkozott contractus épen nem effectuálódik, elveszünk. Isten segélje minden jóra nagyságtokat s kegyelmeteket. Datum Nagy-Bánya die 1. Maji 1687. Estve öt órakor.

Nagyságtoknak s kegyelmeteknek alázatos szolgálja
Kálnoki Sámuel.

Az erdélyi méltóságos tanácsi és tekintetes nemzeti deputátusi rendeknek ő nagyságoknak s ő kegyelmeknek irám alázatosan.

1687. *Kálnoki Sámuel uram 6. Maji költ levele, publicatae 12. ejusdem.*

Ajánlom alázatos szolgálatomat nagyságtoknak s kegyelmeteknek, Isten kívánt áldásokkal boldogítsa és jó békesség megmaradással örvendeztesse, kívánom.

Commisarius Szim uram tegnap délben érkezvén el, ő nagyságával szemben voltam, sok dicursusok között az meny-

nyi ratiókat feltalálhattam, az országot mentettem, kivált az ökrök késedelmit maga is elhitte, az szénának s szalmának szük volta nem engedte, hogy praestálhassák, holott maga is császár számára feles ökrököt szedvén, az szük széna és szalma miatt nagyobb része élhel halt meg. Carafának tegnapi rettenetes levele jöven az generálhoz, maga secretáriusától délután 3 órakor leküldé; ismét vacsora után felhivatván magához, njabban olvasá előttem, sensusa az, hogy érte 18. april Laposra érkezésit, és hogy az erdélyi követ utban volna pénzzel, de csudálja, hogy hihet nekünk, holott nem csak Erdély, sőt az egész magyar nemzet ő előtte minden hitelit elvesztette, semmit nekünk ne hidjen, hanem csak az mit lát, hanem csak lásson az executióhoz.

Immár olyan ordinantia jött ki, hogy ad 15. praesentis mind Szolnoknál legyenek, azért vagyon rettenetes búslulásban, az idő igen eltölt, már csak az ultimaria resolutiót és az assecuratiót várja az generál, és Oklocsáni uramat sietve küldé be, mind levelekkel, mind izenetekkel, úgy hogy ha ő kegyelme egész assecuratoriát nem hoz az hátra maradó summaról, avagy becsap országunkra, vagy elviszen magával, mivel Mikes Pál uramékat sem akarja elbocsátani.

Már leveletem eddig irtam vala, hogy Almási uram, az mi kegyelmes urunk ő nagysága méltóságos levelével érkezék; azt iratja ő nagysága, hogy úgy ítélte volna, Veterani uram az assecuratoriával contentus lészen, de nem hogy volt volna, sőt amaz terminusért, hogy nosmet accommodaturos promittimus felette megindula, úgy hogy (ha parolát nem adhattam volna instructióm szerint) minden bizonynyal az hadak most benn volnának, mert nagy kegyetlenséggel akart indulni más nap, hogy ha meg nem csendesedik vala.

Ugy tartozik, minapi levelemben is, igaz lekem ismereti szerint, hűségemtől s hazafiságomtól kényszerítettven megirtam, hogy az veszedelem ajtónk előtt áll, én most egyebet irni nem tudok, Oklocsáni uram mondja meg miket látott, hallott, ha még is halogatás lészen dolgunkban, én arról nem tehetek, nagyságtok s kegyelmetek parancsolta, hogy hatalommal tartóztassam, elkövettem, az én fejem nem sokat ér, de mi követhet bennituket; a felett az is elég s örökös kisebbségünkre

szolgál, ha az ország s kegyelmes urunk ő nagysága követét rabul viszik el magukkal.

Bálintith uram követségeket Veterani uram nem javalja, az mely rész szerént maga ellen valónak láttatik lenni, mert hogy olykor kívánjuk expensájoknak defalcatióját, midőn az idő eltöltés mezőre szállottak, és hogy absoluta ordinantiája volt Carafának, mig csak egy krajezárig való executióról is, hogy hogy lehet abban delatió; egyébiránt (azt mondja) csak Erdély az 98 ezer Rhenensist praestálja, nem bánja az generál, ha az extraordináriákat Máramarosnak könnyebbségére Carafa uram acceptáltatja, s in tantum követségekben járjanak el, most Máramaros részéről securus lehet, mert 12 persona zálogjok van: de az erdélyi részről, ha csak az én személyem s parolám léssen, azzal bizony nem contentálódik sem Carafa, sem az generális.

Irja minap nagyságtok s kegyelmetek, hogy az ukrök 2000 pünkösöd előtt elérkeznek, annak örülnének is, csak akkorra lenne meg, de nagy defectust abban látok: ki alkudják s mennyiben azok felől Szim urammal; Bálintith uramék-é? vagy én? ma az generál előtt Szim urammal sokat discouráltunk felőle, exageráltam mennyi ezer marhákat tavaly országunkból kihajtottak, mennyi döglött meg az télben az éles szállításban, s mennyi veszett el, hogy az marhák az télben betegeskedtek. Ugy látom Szimnek elméje 20 oroszlanos talléron jár, de alább 40 magyar forintnál be nem kellene adni, az tetszenék, hogy vagy 600. előre hajtának, azt meglátván micsodások, azután a többit egyivel másával úgy venné el. Erről igen hamar kellene nagyságtoknak s kegyelmeteknek tudósítani.

Az mi kegyelmes urunk ő nagysága parancsolja, hogy inuen el ne menjek én, ha szabadságomban állana is, bizon el nem mennék, látván az hazának ilyen bajoskodását, de már kételen vagyok itt maradni, hogy parolát adtam és hogy tiz nap alatt az generál elindul innen, az bizonyos; mit csinál velem? Isten tudja, én félek attól, országunknak gyalázatjára elvisznek magokkal valakiket kaphatnak, avagy minden erejüket ellenünk fordítják.

Parancsolja az mi kegyelmes urunk ő nagysága, ma-

gyarázzam meg, miként kívánnak assecuratiót, holott az 2000 ökröket praestálják, én az németnek soha egy fillért se ígérlek vala, mikor minap ellenségképen mégyen vala is be, nem levén semmi instructióm arra, de az Nemes János uram jó contractusában mi légyen hátra, eddig calculálhatta nagyságtok s kegyelmetek ugy, hogy ha kétezer lészen az ökör, magamnak supplementumára ehez a 3000-hez és az megígért 20.000-ket, kellenék 26.000, ha azért most hamarjában az kétezer ökörrel az 20000-et elhozzák, az hátramaradó summáról determinate lenne egy jó assecuratio egy napra, melyet ha bono stylo expediálunk, jó, ha nem ugy is csak nyomoruság dolgunk ; én a kis jegyzésbeli titkot meg nem mondhattam hitem ellen, de ugyan az adott bátorságot az parola adásra ; csak arra nézve is én javalom, Bálintíth uramék jöjjenek be, elsőben magunk között discouráljunk, mit kelljen Veterani uram előtt beszélnünk.

In summa én már soha többet nagyságtoknak s kegyelmeteknek írni nem tudok, mint eddig elkövettem, mondja meg Oklocsáni uram itt mint vannak az dolgok és ha megmaradását az hazának valaha kereste, Isten segélje most is arra nagyságtokat s kegyelmeteket és maradok Nagy-Bányán die 6. Maii 1687.

Nagyságtoknak s kegyelmeteknek alázatos szolgálja
Kálnoki Sámuel.

Schinu commissariusnak quietantiája super fl. 30,000.

Super triginta millibus florenis hungaricalibus ab inclytis Celsissimi Principis Transylvaniae, tribus item Regni Statibus pro contestanda devotione erga suam Caesaream Regiamque Sacratissimam Majestatem et armis totius Christianitatis contra hostem communem ad exolvendos milites manibus meis rite administratis: in cujus rei fidem quietantiam propria manu sigillique appositione conroboratam dedi. Actum Nagy-Bánya die 6. Maii 1687. Johannes Vilhelmus Schinu.

S. C. M. supremus belli commissarius.

1687. Kálnoki Sámuel uram die 7. Maii költ levele publicáltatott
17 ejusdem.

Ajánlom nagyságtoknak s kegyelmeteknek köteles szolgálatomat. Isten kívánt áldásokkal boldogítsa kívánom.

Tegnap való occurrentiákról mind írásom és Oklocsáni uram által bőségesen tudósítám, nagyságtokat s kegyelme-
ket; ma is az mik történtek szükségesnek ítéltem megírni, jó reg-
gel Szim commissariusához mentem, hallván, hogy Szathmárra
viszsa akarmenni; az ökrök dolgát felette sietteti, azért is, hogy
már minden szekerei készen vannak, én megmondám, holnap
Deéshez gyűjtik őket és onnan egyenesen ide hajtják őket, com-
putalván azért az napokat, kért írjam meg, hogy hétfőn es-
tére bár csak 600 hajtának elől benne kiket hajthatna, én
azért irtam Toldalagi uramnak, hogy tudósítsa az kire a
marhák bizva vannak, már Szim uram is ma Szathmárra
elmene, úgy hogy hetfőn minden bizonnal eljő; ekkor az
ökrök ára felől (plenipotentiája lévén Carafától) megalku-
szik, azt mondja, ha az ökrök erősek és jók lesznek, 40 frtban
párját elveszi. Ha pedig közönségesek, elegendőleg husz orosz-
lámos tallérban. De nekem arra instructióm nem lévén, nem
determináltam, s nem is szólok hozzá, elhiszem nagyságtok s
kegyelmeitek másra bizta.

Szomoru példák esének ma itt, szegény maramarosi
atyafiakat mind az torony alá egy erős tömlőczben hányták,
megharagudván az generál, hogy semmit az restantiákban meg
nem hoztanak, és elvádolták őket, hogy nem is akarnak
semmit praestálni; én bizony ma is sokat szólottam az gene-
rálnek mellettek, de úgy tapasztalom, napról napra hova to-
vább becstelenebbül tractálnak bennünket, hitelünk is kisseb-
bedik. Mikes Pál uramnak is az generál megüzente, hogy ha
parolát ad, miglen az ökrök, és az fl. 20.000 elérkeznek, itt
subsistál szabadosan járhat, de ha nem, bizony guardiát küld
az szállása kapujába, nekem is csak az van hátra látom, hogy
ha ad 14 azok nem effectuálódnak, (minthogy el kell az hadak-
nak mozdulni, Isten tudja mely felé) avagy arestumban tétet
avagy táborára viszen.

Én soha németnek egy fillért sem ígértem, sem nem köteleztem magamat (Liber legatus lévén) midőn Lugoson úgy szorongatott, hogy ha nem assecurálom erdélyi praetensióknak satisfactiójáról, mindeneket ront, éget, kinoztatja, öleti az népet, még is semmit nem ígértem, mindaddig, miglen Instructiomban parancsoltatott. Talán jobb volt hazánkon kívül ennek a fegyvernek lenni; csak azolta, hogy Láposról kijöttünk 24. apr. mennyi romlást tött volna? már azzal csak szemben; Máramarosból kihoztam; Erdélyből kicsaltam; itt parolammal tartóztatom, az időt vontatjuk, esküszik, hogy ha Oklocsáni uram egész resolutiót, s jó assecuratiót nem hoz, valamennyi erdélyi embert kap, mind elviszi magával.

Immár az 2000 ökröt ha fl. 40,000-ben beadhatnók, az mostani 30000, és az közel jövőendő 20,000-hez úgy computalják 26,000 renensis kellenék; könnyü nagyságtoknak s kegyelmeteknek az Bálintith uramék eperjesi specificatiójából computáltatni, megmaradásunk abban áll csak, ha egy hét alatt itt lesznek az ökrök s az summák; ha az 20000 eljő, az, 26,000-ről egy assecuratió egy bizonyos napra, avagy egy zálog úgy contentálódnék az generál. Bizony nagy injuria és méltatlanság olynak szenvedni, és ki oka nem volt ennek az contractusnak, jobb is volna terminálná az olyan, az ki instructiója kívül subscribálta s pecsétlette.

Az én hitván személyem nem sokat ér, de méltatlan voltomra az én kegyelmes uram s hazám követségének szabadságát instructióm szerént kénszerítettvén parolammal lekötöttem, nem hiszem, hogy ily kicsinnek látszanék országnak s urunk existimatiója, hogy ökröket*) gyalázatjára nemzetünknek rabságimat (s ennyi gondos szolgálatok után) nyomorgattatásimat ne anticipálná. Bizonyosságom az élő Isten főképen, ki minden sziveknek vizsgálója, hogy egyenes készséggel és serény tudósításokkal ottan-ottan szorgalmaztattam cleitől fogván nagyságtokat s kegyelmeteket, látván az következő gonoszt, Istenért is siessen megorvoslani, mert fogytán vagyunk az dolognak. Engedje Isten örvende-

*) sic „örökös“ helyett.

tes hirrel vigasztaló leveleit vehessem mentől hamarébb. Ezzel maradok

Nagyságtoknak s kegyelmeteknek köteles szolgája
Nagy-Bánya die 7. Maii 1687. Kálnoki Sámuel.

P. S. Az quietantiát Szim uram Mikes Pál uraméknak jó formában még tegnap megiratta, akár mikor kiadják.

Bálintith uraméknak megíráom, másutt szemben velem nem lehetnek, hanem ha bejönnek; az generális is tudja Kővárban érkezéseket, emlegeté ma, jó szívvvel látja.

Circa 9. Maji 1687. Sárosi uram instructiója az fővezérhez die 9. Maji 1687.

Instructio specialis pro legato ad Portam Otthomanicam, expedito Anno 1687. die 24. Aprilis.

Hogy ha az vezér eléhozza az magyar dolgokat, ezt kell felelni :

1. Az mint kapikihánk leveléből az fővezér ő nagysága resolutióját értjük, az magyar dolgok felvállalása és arravaló költség levalása felől, megvalljuk, mi arról gondolkozni is annak előtte nem tudtunk, mig az elmúlt esztendőn követünk által azon dolgot ő nagysága nem intimáltatta, melyre hogy azon követünk ujjabb bektüldése alkalmatosságával magunkat nem resolváltuk, oka az volt, hogy midőn mi abban az dologban, az nekünk lett instructió szerint megmozdulván, az magyarokat requiráltuk volna, ottan hamar fővezér ő nagysága az Tökölyi uram iránt nekünk izent resolutiója ellen (hogy tudni illik csak mi az dolgokban álljunk bele, Tökölyit teljességesen contemnálják) ujjabban Tökölyit felvette, mely miatt az magyarországi urak előtt kétségben jöven dolgunk, az az oka, hogy az iránt való resolutiónkat elmulattuk.

2. Bölcsen megtilheti az fényes porta; micsoda nagy akadályunk legyenek minékünk az ide alább megirt difficultások :

1.) Mig Sorbán lészen havasalföldi vajda, addig semmi-

képen azon munkához nem nyulhatunk, mivel nekünk nyilván való ellenségünk, az portának pedig szines szolgája; az németnek ellenben megesküdt barátja, jóakarója lévén, semmi dolgaink olyak nekünk nincsenek, az melyeket mesterségesen kitanulván, az németnek kettősképen értésére nem ad, ha mit peniglen maga véghez nem vihet az portán levő hive kapikihája az németnek titkon odajáró embereinek kijelentik, az mint erre világos példa az közelebb elmúlt oda bejárt követjük és Jaxi kapikia dolga, melyet Carafa világosan oda ment követeknek szemire hányt.

NB. Máéz Anton dolga, ki Bécsben bellieus consiliarius és az ipája által mindenekről informatiót vészen.

2. Ez is nekünk nagy akadályunk az magyar dolgokhoz való szólásban, hogy Tökölyi az vezér tavalyi resolútiója ellen előbbi állapotjában állított, melyre nézve az magyar dolgokhoz szóllást sem hasznosnak, sem bátorságosnak nem tartjuk, mivel valamig neki tekinteti lészen az fényes portán addig mig az magyar dolgokban állandó hitelt magunknak nem szerezhettünk, sőt az magyarok elméje is kétfelé distrahalódik, az mint tavaly is történt, midőn azok az magyarok, kik mostan az ő pártján vannak, mi hozzánk indulván, megérhettük, hogy az porta ujabban őket felvette, s ugy mentenek nekünk gyalázatunkra hozzája; mely dolgot az német megtudván, azon dolog miatt hetven embereknél többet öletett meg mostanában, sokakat megfogva tartat, és ez miá az magyar nemzet igen megfélemlert és Tökölyinek emlékezetitől is irtózik. Sőt olyat is hoznak hirül, hogy gratiája felől német császárt is jártatja alattomban.

3-dik nagy akadály ez is: hogy mivel az hadtartásra és gyűjtésre az pénz igen szükséges lévén, az nekünk nincsen, melynek nem léte miatt semmi dologhoz nem foghatunk, az peniglen tudni való dolog, hogy valaki az német ellen fog fegyvert, ez állapotban az imperiumbeli minden pápista fejedelmek ellen, teszem fel az spaniorral s velenczésekkel is; ellenben viszont az reformatus fejedelmekhez való expeditió igen szükséges lévén, és azokon kell az franciai királyhoz való küldezéshez, igen irigyli az német szerencsését; mennyi expensában teljék, ő nagysága megtilheti.

Az magyarországi elsőbb emberek elméjének megcsinálása is feles költség nélkül nem lehet.

Azelőtti német ellen hadakozó fejedelmek idejében az erdélyi székely hadnak is fizetés adattatott.

Ez mellett ha hadat itt magunk országunkban gyűjtünk, vagy idegen országból zsoldra hozatunk, vagy az német császár hadaiban akarunk fascinálni és az magunk pártjára hozni, ez egyik is pénz nélkül véghez nem mehet. Minekünk peniglen tárházunk teljességgel exhauriáltatott, mivel békeséges állapotunkban az sok nyughatatlan elméjű emberek miatt sokat fizettünk az fényes portán Zolyomi, Béliért, az után viszont az magyar dolgokra mennyit költöttünk, sőt egy néhányszori hadi expeditióink teljességesen bennünket elfogyattak, és az három esztendei háboruság, és költségek . . .*)

Emlékezzék reá az fényes porta, midőn Báthori Sigmond ujabban az porta hűségire visszaállván az német ellen kardot kötni igrte, mennyi költséggel segítettett. Annakutána Székely Mojzesnek nem csak nagy summa pénz adatott, hanem még tiz esztendeig való adója, az nemes országnak sok pusztulására s kárvallására nézve elengedettett, sőt tiz esztendön tul, minthogy adója az előtt 15 ezer aranyra neveltetett volt, tizezerre engedtetett az szultán Szuliman athnáméja szerint.

Viszont annakutána midőn Bástá miatt Székely Mojzes holta után, az erdélyi urakban felesen az portára bementenek volt, mennyi költség adattatott nekik, nyilván vagyon, mivel az három rendbelinek száznegyvenöt ezer arany adattatott.

Utoljára midőn Bocskai fejedelem az német ellen támadott, száz ezer arany adattatott neki az fényes portától, sőt az ország adója is egynéhány esztendeig elengedettett.

Mi tölünk peniglen mostan ilyen ritka példájú hűségmutatásunk is ennyi sok pusztulásunk és kárvallásunk után is, az országnak ilyen, minden kereskedéstől megfosztatott és minden pénziből exhauriálódott állapotjában is az régi adónak quadruplicáltatott nagy summáját is hatalmas császár egészen megkívánja.

*) Egy sor le van vágva.

Arra is semmi tekintet nem lévén, Karánsebessel, Lugossal, Jenővel, Váraddal és az Körössel mennyi darab föld vétetődött el, és micsoda erős német ellen hadakozni szokott fegyverétől fosztatott meg az ország, mely ha megmaradhatott volna nálunk (?) nem kockáznék az német annyira rajtunk s ilyen progressusa sem lett volna dolgainak Magyarországon.

4.) Forgatjuk méltán ezt is elménkben, hogy Istené lévén az ellenségen való győzedelmeskedés, ha mi szerencsétlenül járván, mind magunkra s mind hatalmas császár országira több veszedelmet hoznánk, minket okozna az fényes porta.

5.) Történhetik az is, hogy medio tempore hatalmas császár, az némettel megbékélvén, az békesség conditiói közül mi kihagyatván, utolsó veszedelemben esnék ez szegény haza, vagy peniglen, ha ki nem hagyatnék is, oly formában tétethetnénk belé, mely nekünk örökös jobbágyságnál is keservesebb volna.

6.) Az tavalyi intimatióban ő nagysága azt is igitte vala, hogy Munkács várát kezünkben adatja, hatalmas császár parancsolatja által, mely nélkül teljes lehetetlenség abban magunkat elegyitenünk ; a nélkül ahöz az dologhoz nyulni nem lehet semmiképen ; mostan peniglen Munkács állapotja mire változott.*)

7.) Mindezeknek az feljebb megirt akadályoknak megorsoltatásának jó reménysége alatt, mostan is mi bizonyos emberünket Lengyelországban beküldtük, hogy egynéhány ezer lovas és gyalog hadakat fizetésünkre kihozzon, ki is megpróbálja, mint hozhatja ki.

Azon követünk Marchio de Betuntól nyilván kitanulja azt is, a francia dolga ezekben az állapotokban miben legyen.

8.) Nem kevésbé bánt ez is bennünket, hogy ha fegyvert fogunk, és ha szerencsétlenül járunk, vagy addig is reá kétélenítettünk, Havasalföldén által az portára való szaladásban nincsen securitásunk, oly vajda lévén ott, az ki az né-

*) A mondat vége „alig hiszszük hogy annak effectuma lehessen“ ki van húzva.

metnek barátja, nekünk pedig ellenségünk, s szabados járása is embertünknek országán ninesen.

N. B. Az főkövetek és kapikihák praebendájok helyre állítását el nem kell felejtteni.

9.) Mind ezekre nagy indító ok volna, hogy ha hatalmas császár mind határinkat jó karban állítaná, mind pedig adónkat arról az erőszakosan az régi császárok athnaméja ellen ez szegény hazára vetett és quadruplicáltatott, az régi adóra úgy mint tizezer aranyra hagyná, mivel az országnak is majd csak negyed része maradt, melyet is ő hatalmasságának halogatni nem méltó, sőt effectuálni igen szükséges, mivel azzal ez haza minden nemű lakosinak ez boldogtalan állapotokban mind az hűség mutatásra s mind az ellenség ellen való fegyver fogásra igen nagy szívet adna.

10.) Ha az mint az kapikihának elé hoz . . . az német király itt bennjárását mostan is eléfordítja, éljen azokkal az feleletekkel, melyekkel élt tavaly mind előtte mind Maurocordatus előtt.

11.) Az hírek tudósításáról. Az francia felől hirdetnek ilyen hirt, hogy az némettel 20 esztendeig való frigyet tett volna, de nem bizonyos, hanem ut supra, csak hamar bizonyosan végire megyünk Betüntől.

Az muszka felől hallatik, hogy igen nagy, és hallatlan készüllettel megindult és Krim felé tart; az generáljának neve Galliczin, Muszkaországának főigazgatója.

Az itt közel levő német hadak peniglen, az mint hallatik, Egret vagy Váradot akarják megszállani.

Bécs . . . penig az híreket úgy hozzák, hogy az hadak Landor-Fejérvár felé akarnának lenyomulni.

Ha az Erdélyben telet hadak számát kérdi, ezt kell felelni: Veterani volt az maga hadával Máramarosban, azon kül Szölösön két regiment, Beregszászban harmadik, Debreczenben Hajzleré, ezeken kül Margithán az magyar hadak.

12.) N. B. Az váradiakkal való dolgok iránt.

Elsőbben az Ali passa hitlevele szerént kell azon dolgot urgeálni.

Ha hol peniglen arra nem lépnék, akar csak azt effectuálhassuk, hogy az Meszesen belől holdolás ne legyen, az

Meszesen kül való föld pengig legyen két fegyver alatt mint eddig. Adójokat azoknak is feljebb az jó rendnél nem nevelvén.

13.) Eziránt való megbántodásunk is nem kicsiny, hogy az régi jó szokás szerént az országtól választatott fejedelemlnek az portáról confirmatio fizetés nélkül adatott, atname is peniglen erős császári hit alatt, ez is hogy az régi formában állittassék, kívánni kell.

14.) Az assecuratoriát az előtti második instructiója szerént sollicitálja és megirassa az oda adott forma szerint.

15.) Az körülöttünk fenn levő sok fegyverrel lévén, körül vehetvén, és mindenfelé az sok tolvajoknak excessusira nézvén, vigyázásnak okáért kell szüntelen bizopyos számu hadakat ez hazában fenntartsunk, mert különben ha vigyázatlanul találtnánk, hirtelen való beütéssel nagy károkat vallhatnánk.

16.) Ultimarie csakugyan világosan az fővezérnek meg kell mondani, hogy ha nyakunkról Sorbán vajdát el nem viszi, és nem változtatja, ha fejünk belé vész is, dolgaink megorvoslására nagyobb dologra kell kifakadnunk, mivel az Csáki emberei ezen járván alá s fel, megtartóztatni nem merjük, mivel embereinket öléssel, s jószáginkat égetéssel fenyegetik.

Oklocsáni Pál uram hozta extractus. 10. Maii 1687.

Extractus.

Quantum Transylvania propter Lápos et Kővár districtibus assignatas sex mille portiones utpote 3880 orales, et 2120 equiles portiones in pecunia ad sex menses imposuit, nimirum fl. 227,640

Ad hanc summam ad manus domini
 commissarii Syhn in paratis fl. 83,333.//.20
 In granis praestitis fl. 33,333.//.20
 In avena fl. 12,000.//.
 Lápos et Kővár praestitit fl. 1666.//.40
 Fl. nro 2000 ungar. facit.

Item ad meas manus in paratis 30 mill.	
ung. R. facit	fl. 25,000.//.
Summa praestita facit R.	fl. 155,333.//.20
Rest. adhuc fl.	72,306 —
Quod si nunc in via 20 mill. deposita	
ungar. facit Ren. n.	fl. 16,663.//.40
Item 3 mill. boum cum 15 Renensibus	
num	fac. fl. 45,000 —
Summa facit fl.	61,666.//.40
Haec summa a prioribus restan. defal-	
cata restabat	fl. 10,640 —
	Jacobus Venczl S. C. R.
	Mattis bellici Commissar.

Veterani uram az restantia iránt való assecuratiója.

Nos Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniae, partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes.

Damus pro memoria per praesentes, significantes quibus expedit universis : Quod nos in Devotione nostra erga Sacratissimam Caesaream Regiamque Majestatem ac totam etiam Christianitatem constanter perdurare, salutique Regni hujus Transylvaniae afflictissimi consulere volentes. Excellentissimum Generalem Dominum Fridericum Comitem a Veterani, Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Generalem Vigiliarum Praefectum, ac unius inelyti Regiminis Cathaphractorum Colonnellum, de et super summae illius a nobis pro sustentatione Caesareae Militiae petitaе restantiis, absque omni procrastinatione ac tergiversatione, in parata pecunia ad diem decimum proxime affuturi Mensis Junii persolvendis, ac in Civitatem Regiam Nagy-Bánya administrandis, sub verbo nostro Principali assecurandum duximus, prout eandem etiam assecuramus : Harum nostrarum authentici sigilli nostri munimine roboratarum vigore et testimonio Literarum mediante. Datum in Arce nostra Fogaras die decima tertia mensis Maji Anno Domini Millesimo sexcentesimo octuagesimo septimo.

Domino Generali Veterani. Fogaras 13. Maii 1687.

Excellentissime Domine Comes nobis observandissime.

Ea, quae 6-ta praesentis Vestra Excellentia ad nos dedit, apprime intelleximus, neque parvo sufferrimus condolio, dubium Excellentiae Vestrae de nobis et Statibus Regni conceptum. Quandoquidem*) tam erga Sacratissimam Caesaream Majestatem, quam Rempublicam Christianam Devotionem nullam haecenus ad suspicandum materiam suppeditavimus, neque tale quid in animo habuerimus, studiosissime hoc deinceps etiam evitaturi, quod Vestra Excellentia ex rerum eventu dietim realiter metiri poterit nostram enervationem, populorum nostrorum nimiam patientiam, magnas expensas, terribiles damnificationes promissa tamen bis mille jumenta jam dietim educentur, viginti quoque mille floreni quantocius emovebuntur : Restantiae vero ad 10-mum affuturi mensis Junii administrandae seriam adhibebimus operam, referentes nos aliis in rebus ad Generosos fideles nostros ad Vestram Excellentiam jam expeditos, quibus Vestra Excellentia fidem indubiam adhiberi poterit. Quamobrem Vestram Excellentiam studiosissime rogamus, tantisper commotum suum, et in contrarios conceptus declinatum animum, non modo tranquillitate, verum nos, universosque Regni Status eo optimo ac sincero quo haecenus affectu, deinceps etiam prosequi ne gravetur, cujus experientia, nos vicissim et Status Regni ad realia devinctet Vestrae Excellentiae gratificandi studia. Quam interea Divinae recommendamus protectioni.

Caraja General Annuentiájának párja bizonyos summa pénznek elengedéséről ugy mint 16,000 frt.

Sacrae Caesareae Regiae Majestatis Commissario Bellico Generoso Domino Jacobo Venczel vigore praesentium in-

*) Itt egy szó Nostra-nak látszik s annak is kell lenni, de hibásan van leírva.

timatur, quod Inclyto Regno Transylvaniae de restantiis, ab eodem adhuc persolvendis, summam sedecim millium florenorum hungaricalium, in nostra pecunia tredecim millia trecentos triginta tres florenos Renenses et quadraginta Cruciferos constantem remisorum, quam igitur jam dictam quotam Dominus Commissarius, ac si realiter soluta esset, in finali computu Transylvanico in defalcationem restantiarum accepiet. Datum Eperjesini die 21. Maii 1687.

Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerarius, Militiae Equestris Generalis, unius Regiminis Catafractorum Equitum Colonellus nec non Generalis Commendans in superiori Hungaria.

Antonius Comes Carafa m. p.

NB. Ezt Bálintith Sigmond és Donát Mátyás az igaz originalbtól fide mediante parialta.

Az német hadak számára hajtandó marhákról való dispositio.

Gyerőfi György uram mellé Horvát Ferencz uram rendeltetett, hogy mindenekben assistentiával legyen; az marhák elhajtásához az uton kívántató provisióra pedig az Gyerőfi uram dispositiója szerint Széki Márton, Almádi István, Nápolyi György és Péter és Sarkadi Ferencz atyánkfiai rendeltettek, sőt hogy Kolozs, Doboka és Belső Szolnok vármegyebeli szolgabírák s egyházi nemesség közül is rendeltetnek az Gyerőfi uram requisitiójára decernáltatott; az marha hajtó emberek pedig olyanok legyenek, kik az vármegyékről 6, Székekről Dééshez hajtják őket, ezen marhákat 4 csoportokban mindjárt indítsák, Gyerőfi uramék az utolsó csoporttal menvén, concludáltatott.

Az német hadak számára deputáltatott husz ezer forintról.

Az német hadak számára deputáltatott restans husz ezer frtnak elvitelére Daczó Gábor atyánkfíát rendeltük, disponálván egynéhány nemes emberről is, kik ő kegyelme mel-

lett assistensek legyenek és comitálván Szamosujvárbán, Kolosvárbán s Kővárba is kivántató puskás comitivák felől. Szebenben pedig Szebenben. Hogy pedig azon pénz késedelem nélkül meg legyen : Ugron Ferencz uramnak lett dispositiója felőlle.

NB. Ezen consultatio alkalmatosságáról.

Kálnoki Sámuel uram levelére válasz iratott : de az levél Kálnoki Sámuel uram, Mikes Pál, Bálintih Sigmund és Donát Mátyás uraméknak tituláltatott és az három natióknak pecsétivel pecsételtetett.

Item Veterani generálnak is resolvált urunk ő nagysága, küldvén assecuratiót super restantiis.

Item az Facsati agának is válasza lött az tolvajok felől.

Item az fővezer követének is Kapucsinak válasza lött az adó vitele felől et aliis quibusdam.

Anno 1687. die 13. Maii. Fogaras Kálnoki Sámuel s Mikes Pál uraméknak.

Ajánljuk kegyelmeteknek szolgálatunkat.

Kegyelmed levelét Kálnoki uram egynéhány rendbeli bevén, csodálkozással értettük mind az generálnak ő nagysága kegyelmes urunk s fejedelmünk felől is oly idegen itiletit, s conceptussit is, de annál inkább csodálkoztunk s csodálkozunk kegyelmed egy némely terminusin.

Ha haszna volna renddel felvehetnők az generál szavait, mind azokra megfelelehetnénk, de az tüzet olajjal öntözni nem kívánván, szánt-szándékkal elmulatjuk ; jusson esziben kegyelmednek mennyiszer ír a kegyelmed : Veterani generál semmiben tractálni nem akar, nem levén arra való hatalma, mindenekben relegálja magát Carafa generál ordinantiájára, és hogy Carafa generál maga is megírta volna, Maramaros eleget praestálván, semmit már tőle ne kérjenek, és hogy azt mondta volna kegyelmednek iteratis vicibus s avval ajánlotta volna magát Veterani generál, hogy ha ő nagyságára bizatának volna az dolgok, könnyebben végít érhattük volna ő

nagyságával; még is kegyelmed azon csodálkozik, hogy miért kellett Bálintith s Donát uramékat Carafa generálhoz expediálnunk, ha többok nem lőtt volna is arra, az már megírt kegyelmedtől lőtt információkra nézve is meg kellett volna cselekednünk, de járult azokhoz az is: megérkezvén Carafa generáltól Nalácsi András, Bálintith Sigmond atyánkfiai, ő kegyelmek által izenvén, csak az praetendált summáról te gyünk contentatiót, bevételvén abban az máramarosi Martiusi és Aprilisi (kit kegyelmed is confirmált egynéhány levelében) expensákat, Kővár- és Lápos vidéki exactiókat, igérvén kegyelmes urunk s fejedelmünk Teleki Mihály uram kővári jószágira esendő contributióknak azon formában való bevételét és kész lenne dolgainkat, instantiájukat római császár ő felsége s ministeri előtt permoveálni, holmi kívánt articulusokról maga is bennünket assecurálni, melyeket kegyelme tek, Bálintith uramékkal szemben lévén, bővebben megérthetnek.

Római császár ő felsége is bennünket, kegyelmes urunkal együtt Carafa generálra relegálván, ő nagysága levén plenipotentiáriusa is ő felségének, Veterani generálnak ő nagyságának is ő nagyságától levén dependentiája, kegyel med is, ő nagysága is kegyelmed által mindenkoron ő nagyságára relegálván bennünket, dolgainknak is könnyebbségét már annyi költségünk után úgy remélhetvén, jobban bolondságnak nem ítélthetett, méltán Carafa generálhoz ő nagysá gához való expeditiónk; egyébiránt is maga is urgeálván, siettetvén a választ. Kegyelmednek pedig egészben megírtuk vala, hogy noha nehezen esik, de ugyan csak ha különben nem lehet, egészen contentatiót teszünk; így nem lehetett kegyel mednek materiája a desperatióra.

Meg volt parancsolva expeditiójokkor Bálintith, Donat uraméknak, kegyelmeteknek elsőben, azután Veterani generállal ő nagyságával szemben legyenek és ő nagysága recom mendatióját kívánják; kegyelmed írására megparancsolta az mi kegyelmes urunk ő kegyelmeknek, hogy Kővárban subsis táljanak és ha kegyelmed írja, javolja bemenjenek Bányára, megküldvén ő kegyelmeknek, a kegyelmednek írott ő nagysága méltóságos levelének párját is, hogy inkább alkalmaztas

sák magokat; ő kegyelmek mentenek-e tovább, nem-e, az nálunk nem constal.

Látjuk Veterani generál ő nagyságoknak küldött kegyelmes urunk ő nagysága assecuratióján nem hogy megnyugott volna, sőt megindult, kinek is okát mi által nem érthetjük; úgy is hisszük, ha jól és egészen informáltatott volna (mely úgy lehetett volna jobban, ha Bálintith és Donát uramnak követségeket jól megérthette volna, noha Mikes Pál uram is benforogván az egész dolgokban, adhatott levament) azokra az nehéz szókra, itéletekre nem fakadott volna.

Az feljebb megirt okokra nézve és hogy defalcatio az ígélet szerint lészen e nem-e, az ökrök is mennyiben vétetődnek be, nem tudván miképpen adhatott volna az mi kegyelmes urunk ő nagysága determinate assecuratiót: akárki ítélje meg.

Talán felettébb sokat is iránk az elmúlt dolgokról, most már a dolgok ebben vannak. Az mi kegyelmes urunk ő nagysága s az mi elménk ebben állott meg. Minthogy most is az informatiókban fogyatkozások esvén, egészen az dolgokat nem is érthetvén: tovább elménk nem mehetett.

A mint kegyelmed Pogány Menyhért uramnak írott leveléből is látjuk (melyet bár kegyelmed ne irt volna, desperatis non erat addenda desperatio) egyébaránt is concipiáljuk, az szegény máramarosiakon mind martiusi, mind aprilisi kívánságokat (nem respectálván semmiben az mi kegyelmes urunk ő nagysága s az mi országúl eddig is lött s ezután is adandó sok költséginket, kedveskedésinket, expensáinkat s kárainkat) ha mi szintén mindeneket kívánságok szerént megadunk is, csakugyan meg akarják venni rajtok úgy is, noha nehezen esik; de nem akarván magunkra vonni római császár ő felsége s az keresztyénség nehézségét, mint az előtt is a kis czédulában megirtuk volt, azokban contentatiót tesszünk, melyre nézve

Az kétezer marhát, noha bizony nehezen, a szegénységnek sok átkozódásával, felettébb elveszvén s elhalván a marhák, úgy hisszük az ünnepig kevés hijával kihajtják, az husz ezer forintot is mostan két három nap mulva Szebenből megindítják, így már az ökröknek párjokat negyven forintban

tudván (noha sok helyeken drágábban is esett a szegénységnek) az negyven ezer frtot tészen, hozzá tévén az huszezer forintot, tészen hatvanezer forintot, kegyelmed írása szerint huszonhatezer forint maradván hátra, ha semmi defalcatio nem lenne is, így egynéhány ezer forintért, miért kellene már annyi számtalan expensáink, s kártételink után, magunkra ő felsége s az keresztyenség nehézségét vennünk.

Teljes tehetségünkkel azon voltunk, olyan assecuratiót küldhessünk, melyről Veterani generál ő nagysága contentus lehessen, (minthogy Istennel bizonyítunk semmi fraudulentia az iránt bennünk nincsen) de ha valamint ő nagysága azzal is contentus nem lenne, Mikes Pál menjen el ő nagyságával és tudósittatván mentől hamarébb, az hátramaradandó summát megküldjük, elég nehéz bectelenség ugyan az, mi kegyelmes urunknak s nékünk országul, hogy csak egynéhány ezer forintig való hitelünk is nincsen, elhiszik akkor, mikor egészen megleszen az contentatió.

Kegyelmetek azon legyen, vagy az hogy az máramarosi martiusi s aprilisi expensákat kövárvidéki, láposi exactiókat bevegye az generál ő nagysága, vagy az, hogy arról Carafa generálnál tractálhassanak követink, engedje meg, ugyan is már a kétezer marhát kihajtván, az huszezer forintot megvivén, circiter husz s huszonötezer frt maradván hátra, arról is assecuratiója levén, melyet ha nem szeretne zálogul, mellette lévén Mikes Pál uram, miért ne engedhetne meg.

Ha pedig ezekkel az kívánságokkal, oly nem gondolom akadályt s annál inkább veszedelmet következeni látna kegyelmetek, mind azokat félre tévén, az egész contentatiót (csak hogy igen meglássa kegyelmetek, hogy az eddig kívánt s praetendált summát meg ne haladja) igérjék meg, mint írók is, a két ezer ökörnek kihajtásával, az husz ezer frtnak megadásával, ha tudni illik az ökörnek párját negyven forintban veszik be, minthogy mi alább, ha kételenek nem leszünk véle, nem is adjuk, kegyelmed írása szerint huszonhatezer forint restantia lenne, az ő intézések szerint is igen sokkal feljebb nem megyen; micsoda computusokat hoztak be az előtt, azokat Bálintith és Donát uramék elvittek az mostan behozott computust, ezen levelünkben megküldettük kegyelmednek úgy

ugy Veterani generálnak ő nagyságának, kegyelmes urunk ő nagysága irott levelének párját is.

A harmadik kívánt ezer ökröt ha szintén megigérnök is, soha kiváltképen olyan hirtelen meg nem adhatnók, melyeknek megigérésével is magunkat csak több nehézségekben s diffidentiákban involválnok.

Kegyelmeteknek Bálintith s Donát uram ha lehet, kiváltképen Veterani generálnak ő nagyságának ellenére nem leszen, mennjenek el, siessenek Carafa generálhoz ő nagyságához, és itt Fogarasban, minap elejekben adott instructiója szerént procedáljanak.

Kegyelmed Mikes Pál uram, ha ugyan Veterani generál ő nagysága a mostan küldött kegyelmes urunk ő nagysága assecuratiójával is contentus nem leszen, mint sem Veterani generál ő nagysága is scrupulizáljon, menjen el ő nagyságával, hidje el bizonyosan nem késünk kegyelmedet modis praemissis kiváltani.

Kegyelmed pedig Kálnoki uram maradjon ott, és a két ezer marhákat s az huszezer forintot Kovács István, Széki Márton hiveinkkel administrálják, az marhák iránt egyetértvén Gyerőfi György urammal. Az huszezer forintot Daczó Gábor viszi, mind kétezer marháról, mind huszezer forintról jó forma quietantiákat vegyenek.

Az harmincezer forintról is, melyet Mikes Pál uram vitt ki, jó forma quietantiát vegyen kegyelmed.

Ha pedig kegyelmetek Bálintith s Donát uram csak el nem mehetnek Carafa generálhoz ő nagyságához, mely az mi itelletünk szerént nekünk igen káros lenne, kegyelmetek a kétezer aranyat, ha kilencezer frtban beveszik, adják oda a huszezer forinton feljül is, annyival kevesebb lesz osztán a restantia, ha pediglen annyiban el nem veszik, hozzák vissza.

Azonban kegyelmetek az portiót, hogy már Nemes uramék adta contractust semmiben ne emlegessék, eltávoztassák.

Igy már az egész kívánságok szerént való contentatio meglévén, sine desperatione folytathatják a dolgokat.

Az somlyai és kolozsvári praesidiariusok fizetéséről.

Hogy Nagy Pál uram az kolozsvári és somlyai praesidiariusok fizetésére külön-külön két-két hó pénzt adjon, ez fennforgó szoros állapotok azt kívánván, közönségesen végeztük. Fogaras 14. Maii 1687.

Francisco kapitány kölcsönadott pénze refusiójáról.

Hogy Francisco kapitány úramnak fl. 1675 ezer hatszáz hetvenöt adjon Nagy Pál uram, az ur főgenerális uram kezéhez az somlyai praesidiariusok fizetésére maga pénzből adott refusiójára, deliberáltatott.

Mikes Pál uramnak, hogy költségére fl. nro 400 küldessék, determináltatott.

Inczédi Pál uram az praefecturán forgó adóbul, hogy az kapikihának tall. imper. 136 adjon, végeztetett.

Sárosi János uram az elébbi követsége alkalmatosságával kölcsön kért nro. 200 oroszlanos tallérokat, Ugron Ferencz uram adja meg, végeztetett.

Az hadak felültetéséről.

Az hadak felültetésével nem kell hirtelenkedni, hanem mennjenek parancsolatok az készületről is tudósítás Kálnoki uramnak ő kegyelmének.

Kegyelmes urunk ő nagysága neve alatt Veterani uramnak küldött levél. 13. Maji.

Excellentissime Domine!

Kegyelmed sub dato 6-ta praesentis költ levelét vevén, irását megértettem, nem kicsiny fájdalomával érzettem szívemnek, hogy kegyelmed mind magunk mind pedig az országbeli becsületes hiveim iránt kételkedésre fakadott legyen, holott sem eddig sem most az ő felségéhez és az egész keresztységhez is fenntartó devotiónk iránt semminemű kételkedésre okot nem szolgáltatunk, sőt azféléből ingyen nem is gondolkodtunk, ezután is pedig azon szorgalmatoskodunk, azféle méltó conceptusok irántunk ne származhassanak, az minthogy az dolgok valóságából mindennap fogja experiálni;

ugyan is mind ennyi szertelen szenvedésink, költségink és marháinkbeli kárvallásink után is ígéretünk szerént az 2000 vonó marhákat minden nap hajtják, az 20 ezer forint megindításáról is serio parancsoltunk, az restantiánkról is pedig oly szorgalmatos gondunk vagyon, hogy az is ad 10. Junii mensis affuturi administrálódjék; egyéb dolgok iránt ott levő becsületes hiveink relatiójára relegálván magunkat, kiknek egész hitelt is adhat kegyelmed. Kérjük azért kegyelmedett ellenünk megindult, s ellenkező conceptusokra hajlandó elméjét csendesítse, sőt mint eddig gyakran tapasztaltatta, ezután is specialis jó affectióval legyen hozzánk, melyet experiálván, mi is az egész országgal együtt készek leszünk kegyelmednek kedveskedni.

Deliberationes Illustrissimi deputationis in castro Balásfalva a die 4. mensis Julii Anni 1687. celebratae.

Die 7. Az török császár és fővezér két rendbeli levelei olvastatnak el.

Egyik az táborban szállásról, másik az adó bevételének alkalmatosságáról iratott.

Holmi számadások fölöl való dispositiók.

Commissióknak kell minden vármegyékre, székekre és városokra is emanálódni, hogy valakik az 1685, 1686 és 1687. esztendőkbén akármely extraordinaria felvetett contributiók, ugy mint: pénz, buza, zab és köles, annak felette ökor és berbécs felszedésében s administratiójában perceptorok s inspectorok voltak, ez következő országgyűlésére okvetetlen jó készüllettel compareáljanak, hogy ha mi kezek által percipiálódott s erogalódott is végső igazításban vétetőd-hessék. Az főtisztek pedig magok legyenek jelen az vármegyék és székek gyűlésiben, hogy az iránt is jobban disponálhassanak az szükséges dolgokról.

Országgyűlése determináltatik.

Országgyűlése ad diem 26. mensis et anni praesentis determináltatott Radnóthon celebráltatni.

Az holdoltság adójáról.

Az holdoltság adóját mivel az váradiak utánna küldeni nem akarnak, Somlyóban pedig tartani nem bátorságos, írjon Francisco uram az váradiaknak felőle, vitessék el; s ha érte küldenek, bene; alioquin ha ott tartása nem bátorságos, küldje Kolozsvárra.

Az esiki határszélyből elhajtott marhákról.

Az esiki határszélyből az moldvaiaknak behajtott marhájokat requiráltatván felőle az kiket illik, illendő váltáságon adják ki.

Die 8-a Csáki Gábor ammoneáltatásáról.

Csáki Gábor uramat ammoneáltatni kell az jövőendő országgyűlésére reddat rationem miért nem restituálta az szebeni marusszékieken esett casusnak alkalmatosságával elvesztett és ő nagysága kezénél találtatott lovat Toroczka István uramnak, az mi kegyelmes urunk ő nagysága arról való parancsolatjára.

Somlyai holmi expeditiókról.

Somlyai kapitány uram kívánságára nézve inquisitorokat kell küldeni, inspectiója alatt esett holmi insolentiák, huzások s vonások, s egyéb excessusok iránt, kiktől mik estenek; decernáltatott inquisitoroknak pedig Inezédi György és más egy deák denomináltattak.

Holmi kedveskedésekről az római császár udvarában.

Az római császárnak ő felségének és az ő felsége ministerinek, hogy in devotionis amplificationem numero 11 paripák, és nro 1 török lovakkal kedveskedjünk, decernáltatott ezen lovak közül nro. 3 szerszámos legyen.

Die 9. Holmi helyek oculatiójáról.

Az Boza vára, Ojtoz vára és Csiki Gimes vára s azokon való passusok oculalására rendeltettek Dániel Mihály uram,

Bánfi Farkas uram, ő kegyelmek oculálván szorgalmatosan, reportálják az következő országgyűlésére.

Dávid deák ammonitiója.

Dávid deák uram ammoneáltatott, complanalja feleségével való dolgait: alioquin ez következő országgyűlése alatt igazításban vétetődik.

Universitás hópénzéről.

Az mely hópénzt az universitás ő kegyelmek részéről per dispositionem az gyalogok számára deputáltatott s ő kegyelmek is pro anno praesenti administráltak; mivel már különb-különbféle szükségre alkalmas része erogálódott, az universitás részéről való gyalogok fizetésének pedig terminusa közelítvén, ha mi defectus csik benne is, abból meg nem fizethetnének: Nagy Pál uram supplálja kezénél levő ország pénzéből.

Égynéhány új gyalogokról.

Mivel az mostan szerzett nyolczvan gyalogokat bizonyos és megváltozhatatlan conditiók alatt hivattattuk, és az szükség is azt kívánja, ez fennforgó szoros állapotokhoz képest disponálni kell fizetések felől és tartassanak közönséges szükségre.

Táborban szállásról.

Az mi az táborban való szállást illeti, ez ország népének az iránt is disponálni kell: szükséges lévén ez országban kiszállani, bizonyos helyre táborban szállani, mind az körületünk levő hatalmas fegyver, mind pedig az török parancsolatjára nézve, várván az időnek és dolgoknak folyásától mint kellessék továbbra magunkat alkalmaztatunk.

Venzel commissarius quietantiája super Anis 11,950.

Sacratissimae Caesariae Regiaeque Majestatis Commissarius bellicus Jacobus Venzel de Sternpach: do pro memo-

ria significando quibus expedit universis, medio praesentium ; quod Celsissimus Dominus, Dominus Princeps Transylvaniae et Partium Regni Hungariae Dominus Siculorumque Comes, uti et Status Ordinesque inclyti ejusdem Regni Transylvaniae, singulari erga Sacram Caesaream Regiamque Majestatem ac totius Christianitatis progressum devotione ac studio ducti, in subsidium Exercituum suae Majestatis undecim millia nongentos et quinquaginta florenorum hungaricalium summam administrarunt, ac dederunt, medio Generosorum Dominorum Pauli Mikes de Zágón et Stephani Kovács de Mező-Bándi*) : quorum de perceptione tam Celsissimum Dominum Dominum Principem, quam etiam inclyti Regni Status quietandos expeditosque reddo harum testimonio literarum mediante, ita ut nullae amplius super inclytum Regnum Transylvaniae restantiae praetendantur. Datum in Szathmár die 1. Julii 1687.

S. C. Regiaeque Majestatis Commissarius

Jacobus Venzel de Sternbach m. p.

Venzel commissarius quietantiája Lápós s Kővárvidéki restantiaíkról.

Per sedecim mille flor. hung. aut tredecim millium trecentorum et trigintatrium flor. german. cum viginti crucifer. qui ex mandato Excellentis Domini Generalis Comitis de Carafa ex restantiis Kővár- és Lápósvidékiensibus fuerant defalcatae ; in quorum fidem et testimonium hanc subscripsimus quietantiam.

Datum Szathmár, die 1-ma Julii 1687.

Jacobus Venzel Commissarius.

Veterani uramnak adott kétszáz aranyról és egy lóróól írott testimoniálisnak párja.

Sacrae Caesariae Regiaeque Majestatis Commissarius bellieus Jacobus Venzel de Sternpach.***) Do pro memoria

*) Helyesebben : Mező-Bánd.

**) Helyesebben : Sternbach.

per praesentes : quod Generosi Domini Paulus Mikes et Stephanus Kovács ad manus meas proprias administrarunt ex jussu Celsissimi Domini, Domini Principis Transylvaniae etc. in rationem Excellentissimi Domini Comitis a Veterani missos ducatos viginti majores unumquemque denos ducatos minores facientes, in summa ducentos ducatos minores, item equum in rationem ejusdem Excellentissimi Domini Comitis variegatum, de quo praesentem attestationem propria manu et sigillo usitato roboravi. Datum in Szathmár die 1-a Julii 1687.

Coram Francisco Darvai m. p.
et Jeanne Szalacsi m. p.

Universalis Quietantia. Venczel commissarius az erdélyi 1687. contributiókról.

Specificatio illarum pecuniarum, tritici, avenae et boum ex inclyto Regno Transylvaniae pro Militia Caesarea praestitorum ; 1. ad manus supremi Commissarii Domini Joannis Vilhelmi Szbinn piac memoriae administratas per Generosos Dominos Stephanum Keezeli et Kovács hungarical. fl. 100000. facientes German. fl. 83,333 30. in Cub. 10000 // facient fl. hungarical. 40000 // — Germanical. autem fl. 33333 // 20. item Kővárien. és Lápovidékicns. fl. hungarical. nro 2000 // facientes Germanical. fl. 1666 // 40. item Avenae Cub. 12000 // — facient. Ungarical. flor. 14400 // — Germanical. autem fl. 12000 //. Ad manus autem meas duabus vicibus Ungarical. floren. 50000 // — facient Germ. fl. 41666 // 40. item boves nro 2000 // valent Ungar. fl. 40000 / — Germanic. autem fl. 33333 // 20. item in parata pecunia Ungar. floren. nro 11950 // 20. facient Germanic. flor. 9958 // 30. Ex mandato Excellentissimi Domini Generalis Comitis de Carafa ex integra summa concessit defalcari Ungar. flor. 16000 // — facientes German. fl. 13333 // 40. in summa facient. Ungar. fl. 274350 // 20 facient fl. 228625 // 40 Germanical. Supra quas administratas, nempe in parata pecunia centum et triginta sex millium nongentorum et quinquaginta octo flor. et 40 denar. Germanical. item in tritico triginta tria millia trecentos triginta

et tres florenos et viginti cruciferos Germanic. item in avena duodecim millia, item in bovibus triginta tria millia trecentos et triginta tres florenos ac viginti cruciferos Germanicales, item ex mandato Excellentissimi Domini Generalis Comitis de Carafa concessi ex integra summa, et defalcati tredecim mille trecenti et triginta tres floreni ac quadraginta cruciferi Germanicales, in summa facientes Germanicales flor. 228625 // 40 quibus sic absolutis nullae amplius super inclytum Regnum Transylvaniae restantiae praetendentur. In cujus rei memoriam et testimonium paria (unam quidem Inclytum Regnum Transylvaniae, alteram vero bellicus Commissarius Dominus Jacobus Venczel, qui non plus nec minus accepit) fuerunt descripta propria manu subscripta et sigillis corroborata. Signatum Szathmár die 1. Julii 1687. Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Commissarius bellicus

Jacobus Venczel de Sternbach m. p.

Maurocordatus uram levele.

Celsissime Princeps ac Domine Clementissime.

Praemissa sincera Servitiorum meorum oblatione, Celsitudini tuae significatur, Germanici Exercitus Ducem Lotaringum, et Bavaricum Electorem conjunctis viribus, coactisque undecunque copiis postquam sub Valponea fluvium Dravum strato ponte transiissent, elatis animis ad Otthomanicum Imperialem Exercitum invectos fuisse, dextrum eorum Bavarico, sinistrum tenente Caesareo Milite, et hinc Bavaricis quidem obsistentibus supremo Vezerio cum Janizerorum Aga, Caesareis vero Halepensi, Hianso Passa, et Natoliae Hussano Passa cum Zebeziarum et Sejtiniorum peditatu, suisque equitum turmis, dispositis ubique per vallum Tormentis die octava, nona et decima, concitatis acriter viribus, et praeteritarum victoriarum erectis germanis, Turcis vero amissae gloriae recuperandae cupidine inflammatis, ob firmate pugnatum est, semper tamen iniquo Caesaris Marte, cum et Tormentis magna hominum equorumque patrata sit strages, et Croaticus peditus paene deletus sit, et plurimi e Germanis desiderati sint cum quadra-

ginta officialibus et Sancio Hajzlero, pluresque vulneribus acceptis, e pugna excedere conati sint, quibus damnis Germani non solum Victoriae spem amisere, sed anxii jam de eventu, dejectis animis retrocessere, plurimis impedimentis amissis; Turcarum equitatus postquam ad milliarium persecutus fuerit hostem, ovans rediit, sensit Germanos vinci posse, Turcaque animos resumpsit. Cum Celsitudo tua fulgidissimae Portae Alumnus sit, placuit supremo Vezerio victoriam hanc per suum Capigitassium honoratum Dominum Mahemed Aga ipsi communicare, exhortarique ipsam, ut Servitium aliquod egregium praestet Potentissimo ac Invictissimo nostro Imperatori, sicuti ex Regiis ejusdem Literis Domini mei Excelsi supremi Vezerii Celsitudini tuae innotescet. Caeterum a Deo ter optimo Celsitudini tuae diurnam rerum prosperitatem et longaevitatem apprecatus, maneo Celsitudinis tuae addictissimus ad Servitia. Ad Eszekinum 12. Julii mensis 1687.

Alexander Maurocordatus.

*Fővezér levele, melylyel Palády Pál érkezett die 10. Augusti
1687 Radnótra.*

Solito Titulo Praemisso!

Békességes köszönetünk után, levelidet vettük, értjük, hogy hatalmas császárunk parancsolatjához tartván magadat, birodalmában levő harezot kívánó hadainak megparancsolta volna, hogy mindnyájan elégséges jó készülettel az arról való parancsolat szerint compareáljanak; ezután is hasonló hűségének gyakorlásával minapi irásunkhoz tartván magát, valamint valahogy lehet az jó Isten segedelméből szállitson elegendő élést Egerben, melyről quietantiát vévén és ezen szolgálatot mig oda érkezünk, természeti hűségének megmutatásával praestálván, ha Isten bennünket is oda viszen, kész pénzül élésednek ára megadatik vagy adótokban acceptáltatik. Minekokáért im mostan is hasonlóképen intünk, hogy teljes igyekezettel, s kész emberkedéssel Eger tájékán egy alkalmas helyen megállapodván és az nagy Istennek sege-

delméből, az ellenségnek practicája ellen oltalmazkodván, újabb tudósítást várj; e dolgot más színű dologgal egy mértékben nem vetvén, ez alkalmatossággal tökéletességednek egészben való megmutatását kívánjuk, minthogy Istennek hála, azon utat megállható hadak iránt nem lehet semmi scrupulus, ahhoz képest tehetséged szerint igyekezzél. Isten békesége az jó uton járókkal.

Költ az eszéki mezőn.*)

Fővezér Szuliman passa.

Kapichicha levele.

Kegyelmes uram !

Az nagyságod Balásfalváról 10. Julii kegyelmesen iratott levelét alázatos engedelmességgel vettem és mentest az Maurocordatus uramnak szólót megadván, az ő kegyelme tetszéséből ő kegyelmével együtt az fővezérnek ő nagyságának szólót vittük a tihájának, hogy ő nagysága adná meg, de még csak kezéhez se vevé, hihető ő nagysága is nagyságotól külön tudósítást várt volna, s még azt mondá, hogy tudja nyilván, hogy nagyságod hostiliter fel nem kél, mivel immár az németeket az ország meghizlalta; nem lehet, hogy fegyvert fogjanak ellenek; mi onnan menénk az fővezér sátorában s ott adtuk meg ő nagyságának az nagyságod levelét. Die 29. praesentis ugy mint tegnap, engemet hivatván az fővezér, Paládi ur jelenvolt, s ezen nagyságodnak szóló levelet kezemben adván azt parancsolá ő nagysága, hogy noha ő nagysága is nagyságodnak megírta, de én is irjam meg, hogy nagyságod az előbbi parancsolat szerint mentest üljön fel és induljon táborba, melyet ha nagyságod cselekszik, az fényes portának hűséges tagjának és az nagyságod ellen való vádakát hamisaknak hiszik és tapasztalják lenni. Maurocordatus uramnál ő kegyelménél levén tegnapelőtt az sátorban, jelenté ő kegyelme is, hogy nagyságodnak irjam meg, nagyságodnak mint igaz jóakarója én általam

*) Kelt jul. 20- és 30 között.

ugy adja értésére, hogy nagyságod siketségre ne vegye az dolgot, mivel ezek így discourálnak, hogy három esztendőből fogva parancsolja az hatalmas császár nagyságodnak hadba való készüléteit és menetelit, eddig nagyságod csak elhatalasztotta s elbeszéléte, úgy hiszik most is nincs egyéb praetextus az halogatásban, hogy az idő eltelve, azzal adjon nagyságod okot, hogy el nem mehetett. Ha nagyságod felkél s az praefigált helyre megyen, minden eddig való dolgok amistiában mennek, ha pedig nagyságod nem cselekszi, ezeket az hadakat (ha Isten őket boldogítja) oda rendelik téli quártélyban, hadd oltalmazzák az országot az németek quártélyától, mert nagyságod ide csak jó szót, amoda pedig minden jóakarattját mutatja. Erről úgy gondolom ő kegyelme is nagyságodat mostani levelében, ha csak perfunctorie is tudósította. Az követet is kegyelmes uram az jövő héten várják, így ratiocinálván, hogy Sárosi János uram hazamenetelekor az ország mentest convocáltatott nagyságodtól ad quindenam, mely quindenam eljövén, harmad negyed nap alatt ide érkehetnek. Erre én azt mondtam kegyelmes uram, hogy azt az quindenát (úgy hiszem) nagyságod az fővezérnek ő nagyságának szóló levélnek datumjának napjához, az eljövén mig nagyságod consultálódott az nemes országgal és az urakkal ő nagyságokkal s ő kegyelmekkel, abban is néhány napoknak kellett eltelni, de egyáltalában nagyságod írása szerint követet küldeni el nem mulatja nem sokára; mely dolog most csak abban vagyon, semmi új híreket kegyelmes uram, melyekről most nagyságodat tudósíthatnám, nem hallottam. Memehet agától küldött levelemben nagyságodat mindenekről, az mint tudtam tudósítottam. Az fővezér ő nagysága holnap mégén által az hidon, kérdém Scherlet urat merre megyen, azt mondá ő kegyelme, hogy az német után fog nyomulni, az német pedig visszamenvén az Drávan, Siklóshoz szállott volt, onnan is az a híre, hogy Buda alá akar szállani, segítségre ha kívántatik. A lovak és tábori költség felől kegyelmes uram sokszori írásomban busítottam nagyságodat, melyről igen alázatosan követem nagyságodat, mint kegyelmes uramat, még is mindazáltal nagyságodhoz bizván Isten után, alázatosan könyörgök nagyságodnak, az iránt való szokott fejedelmi

kegyelmességét mutassa meg, mivel bizony az mivel élődjem mind magam és lovaim igen szükön vagy on ezen az táboron, s ha az vizet elhadjuk annál szükebb leszen. Ajánlom ezzel Isten kegyes oltalmában nagyságodat mint kegyelmes uramat, mind méltóságos fejedelmi házával együtt. Datum ex Castris oppidum Eszék positis, die 30. Julii 1687.

Nagyságodnak mint kegyelmes uramnak mindenkori alázatos kész kisebbik szolgája

Sándor Pál m. p.

Kopichicha levele.

Kegyelmes uram!

Maurocordatus uram ő kegyelme jelenté, hogy az hatalmas császár parancsolatjából követ expediáltatnék nagyságodhoz Egernek élésből való megsegélése felől, nem akarám én is tartozó kötelességem szerént elmulatni, hogy ezen alkalmatossággal nagyságodat ne tudósitanám. Az mi azért kegyelmes uram mostan az itt való dolgokat illeti, irhatom nagyságodnak, hogy az fővezér 15. praesentis Julii szálla ide Eszék mellé nagy pompával, 16. nyugodott, 17. az városon feljül sánczot készítvén, 18. az német rá akarván jönni az török táborra, vélvén, hogy sánca, sem egyéb készülete az ütközethez nincsen, az török resitlált és volt valami ellenkezések is egymással, 19. bővebben voltak az egymással való velitatiók mind estig. Valóban sok kárt tett az török az horvát, magyar és rác katonákban, csak zászlójokat nyerték el tizenhatot, az ki az vitézek közül fejet hozott, annak öt hat arany ajándékot adott az fővezér, az ki eleven rabot, annak többet, és mindjárt fejeket vették az sátor mellett, akármi rendbeli lett legyen az, az kiknek lovát elnyerték, vagy elölték, annak is tisztességes ajándékot, az kivel lovat szerezhessen, az ki sebesen jött, annak nagyobbat adott (de ugy hiszem, sokan nem költhetik el, addig haza mennek) bizony valóban sok költséje volt az fővezérnek ő nagyságának. 20-ik napon is csatáfván, az németekben sok kár lett, de az törökben is sok sebeseket láttam, hogy visszahoztak; elég az

kegyelmes uram, hogy az német megbánta az Dráván való átjövételit és 21. viradólag elment s akkor is utánna levén holmi végbeliek és az tatárok váltig vessegették őket, hoztak fejeket s rabokat is vissza, Hajzlert is meglőtték, de nem fog halálos lenni az seb rajta. Ezek kegyelmes uram az erdőnek szegezték az ágyukat, amazoknak sánczok nem lévén, az erdőben felettébb ártott nekik az lövés. Azután az nyelvek azt hozták, hogy az lotaringus tanácsa: csak mennjenek vissza, mivel nem nekik való az török erő mostan s jobb ha hátra állanak, az több hadviselő tiszték is annuáltak. Azt mondják kegyelmes uram, hogy tisztviselő emberekkel együtt vesztek az német pártról két vagy három ezeren, de én nem tudom, elég hogy ezeké az triumphus, s valóban csak már is megkezdettek részegeadni az szerencsétől. Innen pedig merre, s mikor leszen mozdulások, nem tudom; arról is alkalmatosságom lévén, nagyságodat tudósítani el nem mulatom. Az mint pedig kegyelmes uram nagyságodat elébbeni levelemben alázatosan requiráltam volt, hogy két becsült lovak felül parancsolna deputáltatni, és hozatni első alkalmatossággal számomra, mivel az hazul hozott lovaiban az uton kettőt is kárrá valottam és más ebben az hivatalban táborig alkalmatossággal levő szolgálóhoz, táborig költségből szokott fejedelmi kegyelmességét mutatná meg hozzám is, most is alázatosan könyörögök nagyságodnak mint kegyelmes uramnak, azon dolog felől feledékeny ne legyen, rólam méltatlan szolgáljáról, mivel felettébb való drágaság lévén, különben extremitásra kell jutnom, s nem is subsistálhatok ebben az helyben, az nagyságod s az nemes ország becsületire. Az Istenért kérem nagyságodat, mint kegyelmes uramat, ide gyakorlatossággal követit s postáit bizonyos tudósításokkal ne neheztelje küldeni, ez inclusában megirt okra nézve tudja Isten nem magam privátumát, hanem az nagyságod és haza javát aestimalván, irrom nagyságodnak ugy mint az dolgot referálta (juxta claves) M. uram én nékem, ha valakivel beszélek, első szava is az, ha nagyságodnak tudósítása vagy postája jött-e s hadd tudjam valami kegyelmes ratióval eligazítani rólam. Scherlet uram ő kegyelme nagyságodat igen kérte én általam, hogy az debreczenieknek parancsoljon serio nagyságod, az ő kegyelmeknek

való adósságnak megfizetése felől; gyakorta emlegetvén ő kegyelme az nagyságod minden parancsolatira való kész voltát és engedelmességét ezeken az kapukon, s azt is intimál-tatja ő kegyelme, hogy ezen Memhet agát is illendő becsü-lettel lássa, és acceptálja nagyságod, melytől talán ő kegyelme is nagyságodat bővebben tudósította. Midőn még ez levelemet el nem végeztem volna, az fővezér ő nagysága hi-vatván, Scherlet urral bementem ő nagyságához, s az paran-csolá, hogy irjam meg nagyságodnak, el se mulassam, hogy noha az hatalmas császárnak parancsolatja az volt, hogy nagyságodat is maga mellé vevén, vigye el az táborban, az hova ő nagysága megyen, de ő nagysága azzal nagyságodat nem akarván terhelni, mivel jóakaró barátjának tartja nagy-ságodat, ide nem fárasztotta, s nem is fárasztja, hanem minden maga mentegéte nélkül nagyságod birodalmában levő ha-dakkal mentest induljon Egerhez, az hova Csafer passa is elmegyen és élést is az hatalmas császár parancsolatja sze-rént méltattasson nagyságod az ott való vitézcek számára, mivel itt ő nagysága keményen hadakozik, illik nagyságod-nak is, az fényes portához való hűségét, az német ellen való hostilitással declarálni, mivel ott csak Carafa vagyon vagy négy ezeread magával, azoknak könnyen resistálhat nagysá-god megirt Csafer passával együtt, és az ott való magyarok is mentest felkelnek az német ellen; ő nagysága is, ha az dolog ugy kívánja, oda menvén nagyságoddal ott megegyez. Tökölyi uram ő nagysága Péterváradjánál hagyatott, ide fog-e jönni vagy az kurucz hadakhoz megyen nem tudom, azt mondja az kapichichája, hogy Szent-Jobot szállották volna meg az kuruczok, az váradiakkal együtt s oda fog menni. Én nekem kegyelmes uram kételenségből az ő nagysága ka-pichihájával kellett szólanom, mivel ennyi pogányság kö-zött egyedül sem illendő szállást, sem zsákmányt nem kap-hatnék, de az ő szolgálai mind török, s mind pedig mindnyájan törökül tudók levén, az én szolgálaim azokkal mehetnek ki az szállásból akármi szükségemre is. Alázatosan kérem nagy-ságodat, fejedelmi méltóságának sérelmére ne ismerje lenni, egyéb iránt nagyságodhoz való kötelességem szerént ha to-vább megyek az dologban, bár büntetődjem meg érlette, meg

is mondtam neki, hogy se ő nekem nagyságotat rosz emlékezetből, se én neki az ő urát elő nem hozom, hanem ki ki az hol illik, ott lássa az ő urának parancsolatját miképen procurálja, s neki is a tetszett. Egyébiránt kegyelmes uram mind szekerem, mind sátorom és szolgáim külön vannak tőle.

Ezzel nagyságotat mind méltóságos fejedelmi házával egytitt Isten kegyelmes gondviselésében ajánlom. Datum ex Castris ad oppidum Eszék positis die 22. Julii. A. 1687.

Nagyságotnak mint kegyelmes uramnak alázatos legkisebbik szolgálója

Sándor Pál.

Ezen levélben clavissal irott inclusa.

M. Uram azt mondja, hogy a T. V. panaszolkodott nagyságot ellen, hogy nagyságot régi alumnusa levén az portának, régi jó emlékezetű erdélyi fejedelmek szokások szerint sem tavaly, sem az idén táborban való indulása alkalmatosságával aggratulalván, meg nem látogatta követje által, melyet meg kellett volna cselekedni nagyságotnak, de nagyságot őket csak contemnálta. Kérem azért nagyságotat ennek is jó uton való orvoslását ne halaszsa, mert én bizony tiszta szívből busultam s busulok az olyan szókon, csak hogy orvoslása nincs sem értékemben, sem elmémben.

Kapichika másik levele.

Kegyelmes uram!

Midőn leveletem megirtam és mindenképen elkészítettem volna, ezen nagyságothoz expediáltatott követ Memhet aga uramhoz menvén, kezében adtam, s kérdvén mi híreket irtam nagyságotnak, s megmondottam, s mondá, hogy irjam meg azt is nagyságotnak bátran, hogy Haszán passa is Mohácsnál megharczolván, négyszáz veszett el az németben; Erdődnél is negyvenhét élés hozó hajóját az németeknek elvették. Ezt ezen aga ő kegyelme nagyságotnak világosabban tud referálni, mivel én is ő kegyelmétől hallottam. Oszman aga is nagyságotnak alázatos szolgálatját ajánlván, Istentől minden jókat, jó egészséget kíván nagyságotnak ő kegyelme

s kéreti azon nagyságot, mint nagyságnak igaz jóakarója, hogy az élés küldést és az táborban való jövetelt ne halassza, most bevihetni Egerben, ő kegyelme is oda deputáltatott élést szállítani, s azon is kéreti ő kegyelme nagyságot, hogy az mely paripát és francia puskákat nagyságod ajándékozott volt, azt ő kegyelmétől elkivánták, küldjön nagyságod még egyet, valami szép hajas, farkas erdélyi paripát, egy pár francia puskákkal, tisztességes tokokkal együtt, valami lészen az árra, nagyságnak megküldi az árát, ajándékon nem kívánja, csak ez iránt való kegyelmességében meg ne fogyatkozzék nagyságnak. Adja Isten ez levelem is nagyságot szerelmetesivel együtt találja jó egészségben. Datum ex Castris anterioribus in litteris scriptis, die 22. Julii. Anno 1687.

Nagyságtoknak mint kegyelmes uraméknak alázatos méltatlan legkisebbik szolgája

Sándor Pál.

Az erdélyi méltóságos fejedeleennek, nekem kegyelmes uramnak ő méltóságának alázatosan adassék.

Maurocordatus uram levele.

Celsissime Princeps, ac Domine Colendissime.

Gratiosissimas Celsitudinis tuae Literas, quo par erat honore excepi, et benigne declarata Clementia sensa jucundo (igy) percepi; Deus optimus Celsitudinem tuam diu conservet incolumem et perpetua foelicitate extollat supra malevolorum invidiam, non minora imposterum (igy) benignitatis argumenta expecto, quamquae hactenus expertus sum. Supremus Purpuratus Excellens Vezarius perlegit sinceram Literarum Celsitudinis tuae interpretationem, sed instat ut reale hac aestate servitium potentissimo semper Domino nostro per operam Celsitudinis tuae praestetur, Legatique adveniant, quibuscum inceptum negotium concludi possit, dixitque se non acquieturum fore, ut per verborum mollitiem tempus inaniter effluat. Etenim Potentissima Imperatorea Majestas omnino Servitium aliquod egregium a Celsitudine tua praestolatur, inquit, quae

sinceri obsequii debita erga Celsitudinem tuam devotus, dum significo, Deum ter optimum flexis genibus rogo, ut Celsitudinem tuam coelesti suo favore protegat, eidemque omnia prospera concedat. Datae ad Eszekium, die 20. Julii 1687. S. V. Celsitudinis tuae ad Servitia paratissimus

Alexander Maurocordatus.

Celsissimo Domino Domino Michaeli Apafio Principi Transylvaniae, Comiti Siculorum ac Domino partium Regni Hungariae, Domino mihi Colendissimo.

Az f i s c u s r é s z é r ől v a l ó d e f a l c a t i o r ól. *)

Nagyságod fiscális directora terjesztvén előnkben kegyelmes urunk, hogy az elmúlt szomorú alkalmatossággal az római császár ő felsége hadai számokra adnunk kellett summából az ő felsége itt benn forgott hadai generalisa, nagyságod fejedelmi tekintetére nézve tizezer forint summát engedett volna el, kíváná vennők méltó tekintetbe és arra nézve azon summának egy részét acceptálnók az fiscális és nagyságtok ős jószági restantiájok, vagy rend szerént való adójokban; melyhez képest, sőt különben is nagyságod fejedelmi tekintetét alázatosan respectálván, noha szertelen sok contributiók forognak rajtunk, mindazáltal kétezer forintokat az feljül megirt declaratio szerént, az tiszték rendes limitatiója testimoniálisa szerént, acceptálnunk tetszett, instálván alázatosan: méltóztassék nagyságodnak is kegyelmesen acceptálni.

Ugyan ilyen színű materiában forgott az ur, Teleki Mihály uram ő kegyelme tekintetire nézve is kegyelmes urunk nagyságod kegyelmes tetszéséből, az ő kegyelme jószági restantiában levő vagy rendes adójában defalcáltunk és acceptáltunk kegyelmes urunk fl. 1500.

A z f ő v e z é r h e z v a l ó c x p e d i t i ó r ól.

Tisztességes honorariummal mennjenek követek az fővezérhez, kik mindenkori hűségünket, engedelmisségünket,

*) E határozatok keltek aug. 10-ike után.

kész szolgálatunkat és az elmúlt esztendőkbeli kimondhatatlan szenvedésinket illendő declaratióval proponálják, és sok szép oblatióira emlékeztetvén, instáljanak: régi canonunk szerint eddig megtartott szabadságunkban ezután is megtartani méltóztassék; mivel mi az mellől nem recedálhatunk, készek levén egyébiránt ezután is canonunk szerint tartozó hűségünket és engedelmességünket szentül megtartanunk az fényes portához; elejekben adott instructiojoktól mindazáltal semmiképen ne recedáljanak.

Fővezérhez való követek.

Az fővezérhez való követségre deputáltattak, itilömes-ter Sárosi János; item Szentlászlai Sárosi János, Jósika Gábor és szebeni polgár Draut Márkus atyánkfiai.

Bécsi követségről.

Római császárhoz ő felségéhez való követségre Gyulai Ferencz uram ő kegyelme bizonyos követségben tisztességes honorariummal és kiváltképen való instructióval deputáltatott, ő kegyelme mellé Donát Mátyás atyánkfia rendeltetvén, hogy az miben és hova kívántatik assistentiával lehessen.

Az vármegyék gyalogiról.

Az szükséghez képest az fogarasi arról való conclusum és limitatio szerint az nemes vármegyékről állítandó gyalogokért ez egy uttal, hogy pro singulis fl. 3, den 50 fizessenek és három hópénzt adjanak minél hamarébb az ur főgeneralis uram kezéhez, excipiáltatván mindenütt az mi kegyelmes urunk ő nagysága és az fiscus jószági, item az tanácsurak, és deputatus főrendek jószági is: decernáltatott.

Gyulai Ferencz uramnak Bécsben adott Decretum 27. Septembris 1687.

Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis, Archiducis Austriae etc. Domini Clementissimi nomine. Ablegato Transylvaniae in Aula Caesarea commoranti, Domino Francisco

Gyulai hisce perbenigne significandum. Prolixe relata esse altissime memoratae Suae Caesariae Regiaeque Majestati, puncta a Domino ablegato nomine Domini Principis et Statuum Transylvaniae scripto porrecta et in conferentia cum ipso habita uberius explicata, quae loco resolutionis sequentia eidem reponi clementissime demandavit; et imprimis hospitaliones hybernales quod attinet, palam est, eas inter mala belli numerandas, utpote ejus ratio inevitabiliter exigat, militiam in hybernis ita collocari, ut et in hyeme contra irruptiones hostiles excubias agat, et primo vere ad expeditiones militares praesto sit, eoque Sua Majestas, quae notorie nonnisi laccessita pro sui suorumque et christianitatis necessaria defensione arma invita arripuit, admodum dolet charissimum sibi Regnum Hungariae simul et Transylvaniae, partesque Hungariae eidem annexas tot commoda belli sentire, non Suae Majestati sed belli authoribus imputandum. Propendet (sic) quidem Sua Majestas Clementissimo Domino Principi et Statibus desideratam ab hyberniis exemptionem concedere, quantum ratio belli et necessitas contra hostem in propinquo hybernantem excubandi admittet; verum cum de haec, Serenissimo Domino Duci Lottaringiae, cui directio Armorum caesareorum concredita est, ibi locorum existendi, melius quam Aulae constet, eidem tota quartiriorum dispositio omnino est commissa. Proinde opus Serenitatem suam Dominus Princeps ac Ordines se insinuare poterunt, certe eundem Ducem, quantum ullo modo fieri poterit, etiam Transylvaniae et Partibus Hungariae eidem annexis prospecturum; Caeterum desideratae Domini Principis et Statuum insecuturis cum Turca pacis tractibus inclusionis Sua Majestas suo tempore juxta praeecedentes suas clementissimas declarationes condignam rationem habebit, prouti etiam neminem in libertate conscientiae et religionis turbari permittet, instantias vero particulares eorum, quorum bona Fisco addicta sunt, per Cameram suam aulicam, sumptis necessariorum informationibus examinari, sibi que successive referri rursum demandabit. De super id quod aequum esse comperit, clementissime decretura; quod Domin. Ablegatus Domin. Principi et Statibus Transylvaniae referre noverit, quibus sicut et eidem Domini Ablegati Sacratissima

Majestas Sua gratia Caesarea Regiaque Clementissime propensa manet. Signatum sub appresso ejusdem sigillo secretiori. Viennae die vigesima septima Septembris 1687.

Stephanus Andreas de Verdenburg m. p.

(L. S.)

Ablegato Transylvaniae in Aula Caesarea commoranti Domino Francisco Gyulai consignandum.

Huchin uram követsége.

Celsissime Princeps, Domine Gratosissime.

Humillimas praeprimis ago gratias Celsitudini Vestrae quod me non solum per ditiones suas humanissime excipi ac tractari fecerit, sed et ad praesentiam suam tam benigne admiserit.

Et certe maximae foelicitati duco, me Celsitudinem Vestram in bono valetudinis statu reperiisse, quod ipsum Sacrae Caesareae Regiaeque Majestati Domino meo Clementissimo valde gratum, nec non Serenissimo Duci Lotharingiae, qui me ad hanc Commissionem Celsitudini Vestrae deferendam, annexis cum literis destinavit, summo utriusque eorum relaturus sum solatio.

Etenim Sacra Caesarea Regiaque Majestas praemissa salute omnia bona, Serenissimus quoque Dux Lotharingiae Celsitudini Vestrae praevia pariter humanissima salute, omnia foelicia, fausta et prospera cordicitus apprecatur.

Et siquidem ex innata Suae Majestatis Sacratissimae benignitate, nec non habita hactenus sincera cum Celsitudine Vestra confidentia, quaequam pro communi Christianitatis commodo, proprio item Celsitudinis Vestrae bono, et totius Regni Transylvaniae emolumento, ejusque conservatione oretenus proponenda, in commissis habeam, ea propter dictis meis veniam peto, quibus alte memoratae Suae Majestatis Sacratissimae clementissimam intentionem Celsitudini Vestrae declarare valeam.

Celsitudo Vestra dubio procul adhuc in optima reconditum habebit memoria, recenti nuper fama allatum nuntium,

qualiternam divina bonitas die 12-a praeteriti Mensis Augusti, arma Augustissimae Suae Majestatis Caesareae amplissimis iterum triumphis ac insigni de universi christiani nominis hostibus reportata victoria largissime benedixerit, dum videlicet exercitus christianus (ad frustrandos intentione Sua Barbaros, utque ex iniquis, quibus eo usque latuerant, ad aequiora loca et conflictum pertraherentur) propositam sibi Albae Regalis obsidionem, simulans non procul a Quinque Ecclesiis et Siclos castro promoveret : Ecce Turca simulato per nostros habitu allectus, sinistram aciem nostrae eorum maxima vi, summo cum impetu invasit, ac obstinato conflictu a fronte, a tergo, et a latere uno eodemque tempore ordines nostros rumpere attentavit : Ast obstitit pagano furori Divina, quae justis Christianorum armis adesse consuevit, assistentia, et imperperitus militum nostrorum animus, quo fortiter exceptus Turcarum exercitus post ingentem pugnam atque cladem e triplici vallo eodemque fossis valide expulsus, campo cedere ac fuga sibi consulere coactus est. In proelio decem millibus optimorum Janicsarorum, Tormentis sexaginta septem, plerisque eximiae magnitudinis mortariis, majoribus decem, aliisque belli apparatus, quae omnia cum integris castris ac provisionibus a victore christiano milite in gloriosam praedam conversa fuerunt.

Propter quem felicissimum successum et raram hanc adversus hostem tam copiosam obtentam victoriam Sua Sacra Caesarea Regiaque Majestas fortunae insistere ac tam superioribus Hungariae partibus quam Regni Transylvaniae cervicibus a tanto tempore incubantem inimicum, plus ultra a latere quoque Tibisci persequi gratiosissime resolvit.

Cum vero tantus exercitus maxima indigeat provisione et Celsitudo Vestra per suos ad Aulam dictae Suae Majestatis Caesareae Ablegatis sapientissime pro suo et regnicolarum bono, annonam in tali casu sufficientem, et cuncta sustentando militi necessaria victualia subministrare promiserit.

Idcirco benignissima spe ducitur Sua Majestas Caesarea, quod non dedignabitur Celsitudo Vestra absque ulla temporis perditione omni possibili modo efficere, ut ejusmodi annona in loca secunda ad fluvium Maros situata deponatur, proque

ulteriori ejusdem abductione rates, aut aliae necessariae vecturae in promptu servantur; similiter adversus Szent Job absque ulla prorsus mora ascendenti ad vicinas partes Caesareo militi infallibiliter obviam administratur.

Revera hoc Celsitudini Vestrae non celandum est, qualiter Aulae Caesareae certo cognitum sit, Turcas nunc vel maxime Regno Transylvaniae sibi totaliter subjugendo inhiare. Quanta vero mala ex hoc universo Christiano orbi, Sacrae, Caesareae, Regiaeque Majestati Celsitudini Vestrae, et Inclyto Transylvaniae Regno immineant, Celsitudo Vestra prudentissime perpendere poterit.

Siquidem eo casu, nisi opportunis in tempore mediis avertatur, quid aliud naturaliter consequens sperandum est, quam fore florentissimam hanc provinciam, non modo funestissimum sanguinolenti Belli Theatrum, sed et utriusque pugnantium partis infallibilem praedam.

Non dubitat proinde Sua Sacra Caesarea Regiaeque Majestas, et cum eo Christianus orbis, quin Celsitudo Vestra accendo vicinissimo hocce aedibus suis incendio, omni sollicitudine intenta pro sua suorumque tutela adversus quasvis hostium machinationes et irruptiones, uti optimum factu censuerit, oblata benignissime Caesarea potentia, et gloriosis ejusdem armis innitetur.

Et in communem hunc finem, bonam cum Suae Sacratissimae Caesareae Regiaeque Majestatis Generalatu, intelligentiam colere, simul et correspondentiam ulterius quoque continuabit.

Inde expresse in meis Commissis habeo, ut a Celsitudine Vestra duos Consiliarios Regni, aut alios Ministros sufficienti autoritate et plenipotencia instructos Ablegatos, quanto citius ad exercitum Suae Majestatis Sacratissimae et Serenissimum Lotharingiae Ducem exmittendos requirem, cum quibus negotia tempestive conferri, perpendi et cum fundamento definiri possint.

Et siquidem in hac mea Commissione plura particularia, super punctis desideratae Dominorum Dominorum Ablegatorum plenipotenciae, nec non modalitate, tempore, aliisque circumstantiis discutienda occurrant, quae moram non patiun-

tur, nec ulla ratione differri possunt : Celsitudinem Vestram humilime rogatam vellem, non gravetur mihi, vel in gratiosissima praesentia, vel certorum ad hunc finem deputationum Dominorum ministrorum conferentia proxime pluribus ea remonstrandi facultatem et occasionem impertiri, cum mihi demandatum sit, ut de successu negotiationis meae Serenissimum Ducem Lotharingiae, qui cum exercitu Caesareo Hungariae superiori in dies propius accedit, certiore reddam.

Interim credens Serenissimus Dux Lotharingiae me hoc tempore jam apud Celsitudinem Vestram negotiationem meam inchoasse, submitit ad latus meum hic praesentem bellicum Suae Caesareae Regiaeque Majestatis Secretarium Generosum Dominum Joannem Tiell ulteriori cum infirmatione, et rerum dilucidatione, quem Celsitudini Vestrae hisce demisse praesento. Et me una cum illo Celsitudinis Vestrae gratiae cum omni respectu humillime commendo. In Radnoth die 1. Octobris 1687. Ejusdem Celsitudinis Vestrae Humillimus servus

Paulus Antonius L. B. de Houchin
S. C. R. M. Camerarius, Colonellus
et Commend. Szathmariensis.

Houchin uram propositiobi.

Celsissime Princeps Domine mihi Gratosissime!

Posteaquam Divina Majestas commiserata tandem a tot saeculis afflicta per Barbaros Christianae Genti, adversus Turcas, qui haecenus pro flagello fuerunt, indignationem suam convertit, et non solum confoederatos praesenti sancto Bello Christianos Principes foelicissimis successibus, sed et justissima Augustissimi Romanorum Imperatoris, Domini mei Clementissimi, arma praeter plurium urbium ac fortissimarum Arcium expugnationes gloriosis in super triumphis et recenter quidem elapso mense Augusto insigni prorsus et valde memorabili a dictis infidelibus concessa victoria uberrime benedicere dignata est, ita ut communis Christiani nominis hostis vix amplius in campum prodire audeat, minus cursui victoriarum sistendo capax sit, sed alte dicta Sua Majestas si ii, quorum simul interest, pro viribus et rerum exigentia, since-

ram et fidelem conferant operam : merito sibi cum ulteriori Divini numinis assistentia promittere possit, venisse nunc diem non modo residuas Hungariae partes e faucibus Paganorum eripiendi, sed et caeteras, eidem Coronae quondam incorporatas Provincias et Populos, in specie Inclytum Transylvaniae Regnum a Jugo Barbarico penitus vindicandi et in pristinam asserendi libertatem. Occasio certe opportunissima, quam a Divis Praedecessoribus et majoribus gloriosae reminiscendae Regibus per tot annos desideratam, propter varias tamen difficultates in haec usque tempora relictam, nunc remotis obstaculis summe dicta Sua Majestas amplius negligere nolens. Imo se tanquam supremum Christiani Orbis caput, ad eundem arripiendam tenerrima Sua Conscientia obligatum sentiens, benignissime resolvit, ut suspiratus Christianis votis effectus commodo tempore respondere possit, animum ac vires suas indefesso consilio et industria salutari huic operi intensius impendere atque expugnandis, quae hactenus Turcicum Dominatum in hoc Regno sustinent, fortalitiis, gloriosa Arma firmiter admove; eumque in finem Celsitudinem Vestram et Inclytum Transylvaniae Regnum, cujus res vel maxime agitur, ad concurrendum pro communibus operationibus perbenigne invitare, non dubitans, quin Sua Celsitudo (velut saepius per Ablegatos suos desiderium et propensionem suam Turcico jugo se se subducendi, et quod sola ejus praepotentia certos contra voluntatem passus Christianis rebus adversos nonnunquam facere cogere, contestata est) hac opportunitate tam christianitatis, quae tota hunc successum cum desiderio praestolatur; quam sui ipsius et Regni Transylvaniae securitati sollicitate intenta, occasionem hanc a fronte, et ambabus ut dicitur manibus amplexura, et tam oblatam saepius annonam, quam alia admaturandae expeditioni necessaria, pro viribus et promptissime sit suppeditatura. Et siquidem nil adeo conficiendae rei conducit, quam pretiosissimo tempore, cujus irreparabilis jactura est, prae omnibus invigilare: credidit Sua Majestas Caesarea et Regia nullam penitus moram tanto operi injiciendam aut amplius admittendam esse, utque negotia profligato nunc ex castris inimico et libero ubique campo quo citius melius absolvi queant. Exaudivit quidem clementissime Spectabilem nuperrime

Viennam exmissam Celsitudinis Vestrae Ablegationem, Tractatus vero propositionem ne ob temporis brevitatem et locorum distantiam rei fortassis gerendae opportunitas elaberetur, ad Serenissimum Ducem Lotharingiae absolvendam relegavit et determinandam. Cui benignissimo inhaerens mandato, simul et tempori lucrando studens, praefatus Serenissimus Dux existentem hic ad latus meum Suae Majestatis Sacratissimae Secretarium Bellicum Generosum Dominum Tiell replicatis cum Literis et Intimatione elementissimae resolutionis Caesareae, certisque punctis, super quibus Ablegandorum Dominorum plenipotencia sufficienter expressa esse desideratur, post me in Transylvaniam expedivit, quae puncta ad tria fere referuntur Capita. — Quorum

Primum est, ut placeat dare dictis Dominis Ablegatis plenam facultatem concludendi ad certam quantitatem annonae quae appropinquanti versus Sz. Job Armadae sine ulla prorsus mora diu noctuque obviam exmittatur, quo prompto succursu et necessitati exercitus in desolatis ibi circum partibus subveniatur, et quae ex defectu annonae impatientiam Militum comitantur in commoda, simul et excursions in vicinos districtus, impediuntur. Alia item annonae summa exhibenda determinetur ut si casu quo ingruens hyems aut temporis rigor expeditionem in castris prosequi impediret, ea et alendo in locis operationum Militi et reassumendae primo vere expeditioni, locorumque Várad et Temesvár expugnationi sufficere possit, nec non vecturae transportandae dictae annonae, sive per rates sive per currus necessaria comparetur.

Alterum est illud ubique locorum inter quasvis in unam causam confoederatas potentias in quarum finibus bellum geritur. Strictissimo etiam sanguinis vinculo conjunctas familias ubique receptum securitatis punctum, quo Arces, Urbes, aut loca quaedam Transylvaniae eum in locum congrua pro tempore durantis belli, certis legibus, Caesareo milite praesidianda a Celsitudine Vestra, et Inelytis Regni ordinibus petuntur, sine quibus nec adaequata introduci securitas, nec ulla vero cum fundamento suscipi, inchoari, aut in effectum deduci potest operatio.

Tertium est necessarium ex ambobus praemissis consequens, nimirum si ut supra dictum fuerat, ingruens hyems,

aurae inclementia, aut temporis injuria Castrensem expeditionem, hoc Autumno propositam absolvere fortassis prohiberent, eoque casu miles ex tam longinquis Oris summo labore et expensis adductus, reverti procul abinde nequiret sed eundem in loco futuris operationibus maxime idoneo per hyemem subsistere necessitas et ratio belli exigeret, requiritur Celsitudo Vestra, quatenus eo casu certum quendam Militiae Caesareae numerum tam Regioni tuendae, quam vicinis operationibus necessarium, in Ditiones suas hybernandum ac intertendum assumere velit: Imitando eatenus Insignia aliorum Regum et piorum Christianorum Principum exempla, qui quamvis ob Regionum suarum distantiam, nil Turcis conterminum, nec ab iis metuendum habeant, solo tamen christiani zeli studio exercitus suos, pecunias et quartiria pro continuatione sancti foederis ultro subministrant. Quae omnia quemadmodum universae Christianitatis Bonum, principaliter vero Celsitudinis Vestrae una cum integro Transylvaniae Regno eliberationem et securitatem concernunt ac proinde summe dicta Sua Majestas Caesarea firmiter sperat Celsitudinem Vestram tantae occasionis et Christianis adversus Paganos progressibus minime defuturam: quin potius rem Christianam, Christiano cordi sumpturam, et quae ad communem intentionem deservire poterunt, pro viribus collaturam. Ita vicissim Eadem Majestas in casum defectus aut morae super pretiosissimi jacturae temporis et quibusvis aliis inde emergentibus damnis aut incommodis coram christiano Orbe excusata esse praetendit. Serenissimus quoque Lotharingiae Dux eo facto sollemnissime protestatur, non sibi imputetur, si totum denuo exercitum (cujus*) bonam partem alleviandis superioribus partibus sola spe subsequaturae cum Celsitudine Vestra, et Inclytis Statibus bonae et futurae accommodationis, hinc inde per stationes distribuatur) denuo congregare et iis, quae inexcusabilis belli necessitas, conservatio, concrediti sibi exercitus et assecutio Caesareae resolutionis opportuna, expostulaverint, quocumque modo efficere necessitabitur. Expectat idcirco idem Serenissimus Dux si Celsitudini Vestrae, et Inclytis Regni Ordinibus

*) C u j u s helyett.

sincerus tractandi animus est, supra desideratae Ablegationis promptissimum effectum, ob summum in mora periculum, quod exercitu ad Turcica confinia Transylvanis contermina admoto facile accedere posset. Caeterum commendat Celsitudini Vestrae impensa sua obsequia, ego vero me ulteriori Celsitudinis Vestrae gratiae pro benigna et cathogorica resolutione de exmittendis supra fato modo authorisatis Ablegatis, per quam demisse devoveo. Actum in Radnoth die secunda Octobris, Anno Millesimo sexcentesimo octuagesimo septimo. Celsitudini Vestrae Humilimus servus

Paulus Antonius L. B. de Houchin.

Titulus. Ad Celsissimum Principem ac Dominum Dominum Michaellem Apaffi, Electum Transylvaniae Principem, Partium Regni Hungariae Dominum, et Siculorum Comitem Dominum mihi Gratosissimum.

Difficultates circa terminos Diplomatis.

In primo puncto suscipit defensionem Transylvaniae Partiumque Hungariae eidem annexarum, in quo tacite praesupponit Imperatoria Majestas ac si Regnum Transylvaniae sollicitasset Suam Majestatem ad sui defensionem, quam quidem nequaquam sollicitaverit, ejus consequentia tendit in eundem finem, ut sibi Sua Majestas subjuget, ut etiam in primo puncto hoc est insertum : utpote Copiae Transylvaniae sub jurisdictione et imperio militari Generalatus Caesarei mement (sic) illo ipso demonstrans omnimodam subjectionem.

In Secundo puncto Jure bellis occupantis, in hoc etiam puncto praesupponit Sua Majestas, Transylvaniam (in faucibus Turcarum haerendo) haud quaquam sibi adempta fortalicia recuperare posse : si quid itaque Sua Majestas ex istis erit recuperatara, sub hoc puncto vult sibi reservare : in isto autem puncto Spectare dinoscetur ista est cautio, ut limites Transylvaniae intra tantum alpes consistant et sic partes eidem annexae separentur.

In tertio puncto. Intra Veros suos Terminos ut in secundo consequentia ista est praesupposita, quoniam Terminum Transylvaniae Verum intra Alpes Sua Majestas concipit: unde eminent Suam Majestatem easdem partes a Transylvania sejungi velle.

Huic puncto hoc etiam est insertum Contra jura Domini Principis Competentia; in quo supponit Principem Transylvaniae in Partibus Hungariae competens non habere jus.

In quinto puncto Ladislaum Csáki utpote Domino Principi suspectum (Sua Majestas) copiis suis in confiniis Transylvaniae non praeficiet, quod quidem Sua Majestas in tantum violavit, quod non solum in confiniis Transylvaniae praefecit; verum in praeterita aestate in ipsis Transylvaniae visceribus Imperatoriae Majestatis Copiae divagando, Ladislaus etiam Csáki tunc temporis Hungarorum Generalatum tenuit.

In sexto puncto. Legitimus Princeps Transylvaniae, sub quo praesupponitur sine Confirmatione Imperatoriae Majestatis Principes Transylvaniae legitimi haud existere possunt. Huic Puncto insertum est Michaelis similiter Apaffi electionem jam factam, gratam, ratamque habet Sua Majestas, sub hoc realiter supponit Principum Transylvaniae confirmationem ab Imperatoria Majestate ut Rege Hungariae dependere, Principatumque Transylvaniae sine ejusdem ratificatione haud quamquam posse stare.

In octavo. In primis Sacrae Caesareae Majestatis ejusque Domus Regnorumque et Provinciarum subjiciantur, ex hoc etiam eminent nos realiter subjicere velle.

In quinto neque Transylvaniam et partes Hungariae eidem annexas Turcis haecenus non obligatas Caesarea Majestas gravabit hiberniis, ex hoc etiam eminent praesuppositum Suae Majestatis Partes Transylvaniae annexas sejungere velle. Scit enim Sua Majestas partes illas praeter Districtus Maramaros, Kővár et Lapos Turcis esse obligatas; et quamvis Districtus Maramaros, Kővár et Lapos Turcis non sint obligati, tamen praeterito

et praesenti anno quam nefandis et horrendis quartiriis et exactionibus sunt onerati, et majori ex parte omnibus bonis exhausti, coram omnibus patet, de caetero Transylvania, Partesque eidem annexae sunt Turcis obligatae et sic respectu quartirii nihil in re praestabit.

In septimo puncto. Salvo Sacrae Caesaricae Majestatis in iisdem jure superioritatis et Feudi, hic etiam sub praetextu superioritatis Jus Regum Hungariae supponit; Feudum secum importat Vasallatum: Regnum autem Transylvaniae Vasallatum horret; licet enim Turcis Tributum dedit; respectu tamen canonum et Legum suarum intactum ad hodiernum usque diem permansit.

In 19. puncto inter caetera hoc etiam insertum. Verum etiam pro stipulata Regia defensione et protectione annuam recognitionem Viginti quinque millium aureorum perpetuis temporibus pendunt, deterius in isto puncto Annonae, Commeatus, vecturarum et Virium subministracione assistent, ex his etiam apparet supponere Imperatoriam Majestatem ac si nos rogassemus defensionis et protectionis assumptionem, dum nos nunquam institimus; sub praetextu recognitionis annonae in tributarios redigere cupit, subque recognitionis supponit, ut Transylvania pro Rege suo agnoscat Suam Majestatem: Praeter Annam, Commeatum, Vecturam, viriumque subministracionem multifaria tantum ad exhauriendos nos subintelligit onera; praesupponeret enim semper urgentem necessitatem.

In isto puncto de traditione Fortalitiorum Kolosvár et Deva existit mentio, quod respectu Transylvaniae esset perniciosissimum, tum ad subjugandum, tum vero ante tempus per Barbaros ad perdendum nos funestissimum. Datum Radnot 4. Octobris 1687.

Serenissime Princeps Domine Colendissime!
 Quandoquidem Sacra Caesarica et Regia Majestas, Ablegatorum meorum nuperrime Viennam exmissorum proposita cle-

mentissime ad Vestram Serenitatem relegaverit, et Vestra Serenitas de Tractatu illorum propositorum mentem Suam mihi per Illustrissimum Dominum Paulum Antonium Liberum Baronem de Househin alte nominatae Suae Majestatis Camerarium, Legionis pedestris Tribunum et Commendantem Szathmariensem, Generosumque Dominum Joannem Tiell, Secretarium Bellicum aperuerit, sic ut hactenus, deinceps etiam, juxta meum posse Suae Majestati Caesareae, tamque salutari rei Christianae promotione assistere volens, ablegavi ad Vestram Serenitatem Fideles sincere mihi dilectos Spectabilem, Magnificum et Generosos Georgium Bánffi de Losoncz Consiliarium meum intimum Comitatum Albensis Transylvaniae, et Dobocensis supremum Comitem, Petrum Alvinczi de Borberek, Magistrum Prothonotarium, et Sigismundum Bálintith moderandorum negotiorum Regni deputatos, viros integros, ac promovendae rei Christianae studiosos, ad faciendam certam cum Vestra Serenitate Tractatus conclusionem; qui postquam ad Vestram Serenitatem pervenerint, enixe requiro, dignetur praeclaudatos Ablegatos meos singulari suo favore receptos, intimiori fovere admissione eisdemque in omnibus nomine meo, et Regni referendis fidem adhibere, et quantocius cum decenti securitate ad me remittere; Caeterum nihil dubito, quin Serenitas Vestra, coepta tam optimi in me et Regnum meum Transylvaniae affectus argumenta deinceps etiam sit continuatura, tamque memorabilem et opportunam meam, Regnique Statuum christiani animi ac devotionis contestationem non modo Christiano cordi suo sumptura, verum efficacissime etiam Sacratissimae Caesariae Majestati recommendatura. Cui dum susceptorum suorum sacrorum operum foelicissimos successus avidissimo corde desidero, insimul Serenitatem Vestram Divinae recomendo protectioni. Datum in Castro nostro Radnoth die 6. Octobris Anno 1687. Serenitatis Vestrae ad servendum paratissimus.

Excellentissime Domine, nobis Observandissime!
 Dum Fideles Nostros nobis sincere dilectos Spectabilem
 et Magnificum Georgium Bánffi de Losoncz Consiliarium no-

strum intimum, Comitatum Albensis Transylvaniae et Dobocensis Comitem supremum, et Generosos Petrum Alvinczi de Borberek Magistrum Prothonotarium et Sigismundum Balinthit de Körtvélyfája ad ardua Regni Nostri negocia tractanda Deputatos ad Serenissimum Dominum Lotharingiae Ducem certis instructos negotiis expedimus ex candido nostri erga Vestram Excellentiam affectus officio, per eosdem Ablegatos Vestram quoque Excellentiam visitamus, atque honorifice salutamus. Amanter Vestram Excellentiam requirentes ne gravetur efficacissimam suam assistentiam rebus nostro nomine cum Vestra Excellentia communicandis adhibere. Quod Vestrae Excellentiae officiosis pensaturi sumus gratitudinibus, eandemque Divinae recommendamus Protectioni. Datum in Castro nostro Radnoth 6. Octobris Anno Dni 1687. Excellentiae Vestrae ad officia paratissimus.

Az L. H. ment első követek instructiója.

Instructio pro Spectabili ac Magnifico Georgio Bánfi de Losonez consiliario nostro intimo comitatus Dobocensis comite supremo, item generosis Petro Alvinczy de Borberek, Regni Magistro Protonotario et Sigismundo Balintit de Körtvélyfája, ad ardua regni negocia tractanda deputatis legatis nostris, fidelibus nobis sincere dilectis data.

1. Isten segítségével által mennél hamarébb megindulván, az lotharingiai hercezeghez siessenek ő kegyelmek.

2. Az herceget nevünkkel tisztességesen köszöntsék, levelünket s ajándékunkat adják meg, aggratulálván nagy szerencsésének s győzedelmének.

3. Köszönjék meg ő kegyelmének mennél tisztességesebben az herceg hozzánk s ez hazához való szives affectióját; melyet mind méltóságos levelei, mind becsületes követjei által declarált.

4. Igen reá vigyázzanak ő kegyelmek magok beszédére, bő

beszédütek se legyenek, az feleletekben se hertelenkedjenek, az mire penig felelnek, vagy irás vagy beszéd által, igen rative cselekedjenek. Mind szavokban penig mind irásokban oly terminusokkal éljenek, hogy ott csak egy terminust is sok képen szoktanak magyarázni.

5. Meg kell vallanunk, nem kicsiny gondolkozásra való materia előttünk, nem is kicsiny scrupulust szerzett elménkben, hogy római császárhoz ő felségéhez becsületes követ ur hivünket küldvén, mind ez ideig fölöle az ő felsége udvarából semmi tudósításunk nem jöve, mindazáltal értvén az herczeg leveléből, hogy császár ő felsége azon követségünk iránt való kegyelmes resolutióját az herczegre relegálta, és az herczeg azon resolutiót becsületes követjei által három punctumokban adatván be nekünk: ő kegyelmek által azon punctumokra ez szerint resolváltunk az herczegnek.

Ad primum: Igaz dolog mi császárhoz ő felségéhez és az keresztyénséghez való devotionkból töttünk volt olyan oblatiót császárnak ő felségének követeink által, hogy ha az ő felsége és keresztyénség hadai Váradot szállják meg, huszezer köből gabonával succurálunk az ő felsége és keresztyénség hadainak, ha pedig más közel való erősséget szállanak meg, tizezer köböllel. Az herczeg követjei magok is bizonyosságot tehetnek róla; de magok is ő kegyelmek declarálják, minemü nagy szüksége vagy az hazában a gabonának, annyira, hogy nemhogy az szegénység, de sok uri főrendü liveink is még csak az vetésre is alig érkezhettek, és már is sok helyeken az szegény emberek kölessel élnek: mindazáltal minden késedelem nélkül Szent Jobhoz tiz ezer köből annonát szállítottunk, az jövő tavaszra is tiz ezer köblöt elkészítettünk.

Ad 2-dum. Azt semmiképen nem cselekedhetjük, hogy az császár ő felsége praesidiumit valamely várunkban vagy erősségünkben bevegyük, maga is az császár ő felsége s méltóságos ministeri is nem javallották azt nekünk, hogy magunkat idő előtt, sőt ante expugnationem Várad, Tömösvár, az török ellen declaráljuk; mi lehetne pedig nagyobb declaratio? mint erősségünkben a praesidiumot bevenni. Egyéb okát nem látjuk a miért kényszeritenek a praesidiumok bevételeire, hanem kételkednek hozzánk; melyen nem kevésé csu-

dálkozunk, nem tapasztalták-e sok és nagy jeleit igaz devotiónknak az két esztendei quártélyok, expensák alkalmosságával, mennyiszer kénszerítettünk az töröktől, hogy ellenek fegyvert fogjunk? nem escelekedtük; kiért sokat kellett költönnünk, szenvednünk. Lám az annona obligatiója, követnünknek is honorariuminkkal való feiküldése is, a victoria előtt lött. És a mikor mit értettünk, tökéletesen informáltuk az császár ő felsége méltóságos ministereit. Maga javallja az herezeg, hogy bevívén az praesidiumokat sedes belli nem leszen az ország: sőt inkább ugy lesz sedes belli, ha bevisszük, mert mind török, tatár arra nézve reánk jönne és így lenne az ország sedes belli. Holott most is az szomszédunkban készen vagon negyvenezer tatár, az török tábor is más felől. Az előtt is 1400-ban, mikor még az török nem birta Konstantinápolyt, az egész magyar birodalomban is semmit nem birt, még is egynehány ízben megrablotta Erdélyt az török s elégette. Az mely antiquus splendort a régi magyar királyok idejében emlegetnek is, soha akkor is nem volt az erdélyi erősségekben egyéb praesidium, hanem az erdélyieké. A császár ő felsége ígérte kegyelmesen, hogy szabadságinkban meg nem bánt, miben lehetne szabadságunknak egy nagyobb megbántódása, mintha várainkban praesidiumot teszen?

Ad 3-tium. Az mi quártély dolgát illeti, által nem láthatjuk, miképen lehessen az, mert már most is de praesenti annonát is küldvén Szt. Jóbbhoz, az jövő tavaszra is készítvén, pénzt is igérvén, ha bejőnnének az hadak, semmi czekekben nem telhetnék; mivel az szegénység helyiből kibontakozik, sem fel nem szedhetni, sem el nem szállittathatni, az pénzt is fel nem szedhetni; mely miatt az armadák fogyatkozása s hátramaradása lenne, ez ország is épen elpusztulna, tovább sem az császárnak ő felségének, sem az keresztyénségnek nem szolgálhatna, mert soha oly erős fenytékben az had nem lehetne, hogy az szegénységet ne fogyatná, pusztitaná. A bizonyos, hogy ha quártélyra bejőnnék, reánk jó mind török tatár, végső romlásunk, pusztulásunk léssen; micsoda dicsőségére szolgál a császárnak ő felségének, az egész keresztyénségnek is, ha ily nagy győzedelmek alkalmosságával fogyunk mi el keresztyének, holott az a fegyver nem keresztyének, hanem pogányok romlá.

sára fogadtatott, és az keresztyéneknek az törökök igája alól való felszabadittatásokért. Ha pedig reánk jönnek, nem hogy az jugum alól szabadulhatnánk fel; sőt végső eversiónk következik belőle. Mivel megizente sokszor az fővezér, soha többé nem szenved, mielt hallja csak mi része jött is birodalmunkba az német hadnak, a tatárt reánk küldi, elégetteti, raboltatja az országot, hogy többször quártélyá ne lehessen az németeknek. Buda megvétele is egészen nekünk tulajdonítván, hogyha az Saffenberg nyugott, meghizott hadát oda ne bocsásuk, meg nem vehette volna az megfáradott had.

6. Ha az hercegeg objiciálná, hogy clavisunkat küldtük volt az hercegegnek: ajánlottuk volt is magunkat, hogy tudósítjuk, s nem cselekedtük, azt feleljék ő kegyelmek: hogy mindenkor tudósítottuk az császár ő felsége hozzánk közelebb levő generalisit, hogy az hercegeget is tudósítsák. Tudósítottuk egynéhány izben az udvart is, de gyakortább csak megnevetettünk érette, és nem is hitték; ahoz képest nem batorokdtunk irni az hercegegnek. Egyébiránt el nem mulattuk volna, noha embereinknek sem lehetett mindenkor bátorságos járások.

Kérjék az hercegeget ő kegyelmek, legyen contentus annyi annonának s pénznek igiretivel, és az hadakat ne küldje be, mert mielt az szegénység meghallja, hogy csak közelitnek is az határhoz, elfut, se élést, se pénzt nem szedhetni rajtok, annál inkább nem szállittathatni el vellek és igy magoknak leszen fogyatkozásával, s hátramaradásával, de az országnak is végső pusztulása következik belőle.

Kérjék azon is az hercegeget, hogy az igirt pénzben acceptáljanak marhát, juhot, bort is, és hogy az élést szállító embereket, szekereket, marhájokat jó securitással, sine mora visszabocsássák; az szegény emberek zsákjait is visszaadják.

Kérjék azon is a hercegeget ő kegyelmek, hogy hozzánk s ez hazához való szives affectióját továbbra is continuálja, és ilyen keresztyén devotiókat, magunk alkalmaztatását római császárnak ő felségének sincere recommendálja. Az hercegeg kívánsága szerint nem leszen fogyatkozás, a mi részünkről a generálátussal való correspondentiája iránt is.

Instáljanak ő kegyelmek az hercegenél ő felségénél,

hogyha az békesség végben mégyen az törökkel, Erdély ne rekesztessék az pacificatioból, hanem inseráltassék.

Ha arra nem inducálhatják ő kegyelmek az hercezeget, hogy az fortaliciumok kívánását le nem hadják, semmire ne condescendáljanak addig, hanem rescribáljanak.

Ugy értettük, hogy a bécsi udvarban azzal vádoltak bennünket, hogy az elmúlt télen semmi pénzt mi nem fizettünk Carafa generálnak, azért ő kegyelménél lévén az generális quietantia, ő kegyelmek szorgalmatosan megmutassák, hogy pénzbeli summát is nagyot adtunk, nemcsak annonát. A máramarosi, lápos- és kövárvidéki s szilágyi kárvallásokon és expensákon kívül, demonstrálván itt, Kraszna és Közép-Szolnokvármegyéből mennyi buzát vettek, és Máramaroson is mennyi pénzt vettek, az mint az ő kegyelmeknél lévő irásokból kilátszik, ezeken kívül Kövárvidéken is mennyit vettek és Bányáról is mennyi buzájokat vitték el.

Ha mi oly dolgokból való szemrehányás lészen az elmúlt időkben, az erdélyiek magok viseletéről és cselekedetekről, ő kegyelmek megmondhatják, hogy mindeneket az töröktől való félelemtől viseltetve, és kételenségből s kemény parancsolatjától kelletett cselekedni, de az szivét az keresztyén-séghez tartotta Erdély mindenkor, az kinek elég jeleit adtuk sokszori sincere tött tudósításinkkal.

Declarálhatják ő kegyelmek, hogy ekkora darab ország az, kinek kereskedések és békességek van is, többet nem adott ezekben az mostani hadakozásokban az ő felsége hadai számokra, mint Erdély. Isten segítse kegyelmeteket minden jóra. Datum in Castro nostro Radnoth, die sexta mensis Octobris. Anno Domini Millesimo sexcentesimo octuagesimo septimo.

Apafi m. k. (P. H.)

A. L. H. elsőben ment követek assecuratoriaja.

Nos Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniae, partium regni Hungariae Dominus et Sicularum comes.

Damus pro memoria per praesentes, quod postquam

Sacra Caesarea et Regia Majestas Viennam exmissorum ablegatorum Nostrorum proposita ad serenissimum Dominum Carolum Ducem Lotharingiae et Barrac, aurei velleris Equitem S. C. R. Mattis generalem locumtenentem, nec non superioris et anterioris Austriae gubernatorem : relegasset et sua Serenitas iniendum, cum sua Serenitate super illis propositis tractatum per Illustrissimum Dominum Paulum Antonium Liberum Baronem de Huschin Sacrae Caeserae Majestatis camerarium, Pedestris Legionis tribunum et commendantem Zathmariensem, generosumquae Dominum Joannem Tiell, Secretarium Bellicum, nobis intimasset; Nosque ad faciendam tractatus conclusionem fideles nostros Nobis syncere dilectos Spectabilem Magnificum et generosos Georgium Bánffi de Losonez, Consiliarium nostrum Intimum, Comitatum Albensis Transylvaniae et Dobocensis supremum! Comitem, Petrum Alvinczi de Borberek, Magistrum Protonotarium et Sigismundum Balintith deKörtvélyfája moderandorum negotiorum Regni Deputatos, ad Suam Serenitatem certa instructione ablegavissimus, confisi magnae fidelitati, activitati et dexteritati praetulatorum Ablegatorum Nostrorum, dedimus ipsis et concessimus plenariam facultatem et auctoritatem in omnibus iis cum summe memorato Domino serenissimo Duce tractandi et concludendi quae debitae suae nobis fidelitate Patriae legibus*) spondentes Nos christiana fide acceptaturos, rati habituros, approbaturos et plenarie adimpleturos quicquid per praefatos Ablegatos nostros fuerit modo praemisso conclusum, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante.

Nova Periodus actuum germanorum.

Végben menvén az oda fel említett Scherffenberg generál ez országban való járásának, és mi is az elkerülhetetlen igirt summát megadván, azt gondolók, már Isten kegyelméből

*) Ki van húzva a következő : „utrisque libertatibus et consuetudinibus, liberoque nostro Principatui non praejudicant.“

esendességünk lészen: de az nagy hatalmas Isten az nagy monarcháknak egymás ellen megindult elméjeket ellenkezőben tartván, az mi szenvedésünknek is végét nem érők; mert az római császár ő felsége locumtenense, az lotharingiai herczeg ő felsége, az jelen való 1687 esztendőben octoberben az egész armadával szegény hazánkban bejöve és noha követek által (kik között én is voltam,) sok munka és terhes ígéretek forgottanak az iránt, hogy országunkban való bejövetelit elfordíthatnók, de semmit nem obtineálhattunk, hanem Somlyót, azután Kolozsvárt, azután Szamos-Ujvárt csak hamar szertelen fenyegetődzésekkel élvén, meghódoltatták, és kapuit megnyitvatván, praesidiumot vün beléjék, oh szomorú idők! az alatt tractálván velek, beljebb-beljebb jöttek — nagy romlásával s pusztulásával hazánkknak, kikkel való tractánkknak mi vége lett, megláthatni ide alább.

Az lotharingiai felseges herczeggel lött Erdélyországa compositiójának articulusi.

(Lásd Szász Sylloge Tractatum stb. 24 s köv. II. hol a szerződés szövege közzölve van.)

Az felséges lotharingiai Herczeg 28. Octobris 1687. Balásfalvánál fekvő táborról irt levele a capitulatio után, urunknak ő nagyságának.

Celsissime Princeps. Summo sane afficimur gaudio propositorum negotiorum seriem dexteritate Domin. suorum ablegatorum quam plurimum valent, eo deductam ac ita jam terminatam esse, ut Sua Sacratissima Caesarea Regiaque Majestas eximia inde Vestrae Celsitudinis in eam devotionis et in rem christianam zeli specimina agnoscere possit, quod etiam penes summe memoratam Suam Majestatem debitis laudibus extollere non deerimus; Caeterum cum de libero Celsitudinis Vestrae in Transylvania ad ejusdem libitum itu, transitu et

reditu, quamquam generalibus Articulis medio Dominorum Suorum ablegatorum compositis, ad Vestram Celsitudinem a Domino Comite de Scherffenberg proferendis, de illo abunde jam cautum, novus a praedictis Dnis ablegatis injiciatur sermo: hinc vigore quoque praesentium Vestrae Celsitudini pollicemur, quemadmodum nil nobis antiquius est, quam promissa Sancta immutabili Christiana fide servare, ita nil magis cordi futurum, quam ut Celsitudo Vestra in Sua commoratione ubicunque placitura, nec non itu, transitu aut reditu, ne minima gravetur molestia, aut incommoditate, sed eo cunctis viribus solícite adnitemur, ut non solum modo ex nostra sed caeterorum etiam Generalium et officialium parte eo procuretur et praebeatur satisfactio, quam ipsamet sibi exoptare poterit, non alii (sic) inhiantes desiderio, quam, ut nostra in Vestram Celsitudinem officiorum studia in effectu contestari valeamus. Qui eidem ad grata praestanda obsequia parati manemus. Dabantur in Castris ad Balásfalvam positis die 28. Octobris 1687.

Celsitudinis Vestrae paratissimus Servus

Carolus Dux Lotharingiae.

Komornik commissariussal lett compositio.

Notum sit quorum interest universis. Quod quoniam fuerunt quaedam difficultates circa modalitates sustentationis militiae Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis in Transylvania in quartiriis collocatae; itaque de illis juxta sequentes Articulos accordatum est; salva semper manente capitulatione cum Serenissimo Domino Carolo Duce Lotharingiae proximi nempe facta et conclusa.

1. De Libra, Centenario et Carnibus ita accordatum est. Ad tollendos omnes scrupulos et difficultates quae circa hanc materiam oriri possent, dabantur a Celsissimo Principe et Dominis Statibus ad sustentationem militiae Caesareae pro Carnibus animalia viva nempe boves 7920.//. : septem mille nongenti et viginti, qui neque ex magnis et eximiis neque ex parvis et contemptibilibus sint, sed mediocres. Item vaccae

7920./i.e.Septem mille nongentae et viginti, similiter mediocres, neque optimaе et maximae neque valde parvae et viles, animalia enim in tanto numero inveniri non possunt; itaque promiscue sumpta intelliguntur, et promiscue singula animalia, sive boves, sive vaccae ad duos centenarios cum dimidio Viennensis librae computantur et acceptantur. Haec vero summa animalium, intelliguntur per totum hybernium, ab initio in quartirisationis Militiae usque ad finem ejus administranda; ita ut ea animalia etiam, quae hactenus in quocunque praesidiato aut quartiriis occupato loco, sive per Commissarios ad id destinatos, sive a civibus aut hospitibus data sunt, in hunc numerum computentur.

2. Farina juxta Capitulationem cum Serenissimo Duce factam menstruatim, anticipative administrabitur.

3. De vino nulla est controversia, sed juxta Capitulationem cum Serenissimo Duce factam administrabuntur vasa quadragenaria 7000 i. e. septem mille. Singula urnas quadraginta Transylvanicae mensurae computanda. Fecibus etiam in eodem computu et summa intellectis et comprehensis. Vult quidem oriri quaestio circa feces, sed cum simpliciter accordatum sit ad dolia sine ulla exceptione, speratur itaque etiam hoc in suo Esse manere.

4. De avena accordatam est, uti quemadmodum in Transylvania consuetudo est, metreta nempe decussa mensuretur, et summa in Capitulatione posita per totum hybernium administraretur.

5. De foeno accordatum est, ut singuli currus foeni quatuor bobus aut quatuor equis tracti in tribus centenariis acceptentur sive Viennenses, sive Transylvanicas libras intelligas, nihil refert; ut ita per totum hybernium administrantur tales currus foeni nro 47392./ Quadraginta septem mille, trecenti, ac nonaginta duo, sive per mensem currus 7898./ septem mille octingenti nonaginta octo. Item addentur currus foeni 608./ sexcenti et octo.

6. De stramine accordatum est, ut singuli currus straminis pro manipulis ducentis et quinquaginta computentur, et ita per totum hybernium administrantur currus 1919./ Mille nongenti novem decim, sive per mensem currus 319./

Trecenti novem decim, singuli quatuor bobus, aut quatuor equis tracti.

7. Quaecunq;e hactenus ab inquantisatione militum victualia a militibus consumpta sunt, sive sint animalia boves nimirum vaccae, et alia minora pecora : gallinae anseres et similia volatilia ; sive panis, farina, vinum, avena, foenum, stramen, et quodvis frumentum, et uno verbo quocunq;e homines et jumenta aluntur, ea omnia comprobentur, et in summa vel computu pactionum bona fide, et cum christiana charitate acceptentur.

8. Pecuniae vel monetae valor ita determinatus est, ut aureus nummus vel ducatus, sive ille sit ungaricus, belgicus, transylvanicus, imperialis aut caesareus, polonicus aut alterius christiani Regis vel Principis, valeat quatuor florenos hungaricos, sive quadringentos nummos vel cruciferos ducentos. Tallerus imperialis vel cruce signatus hispanicus, sive alius quicunq;e tallerus germanicus aut transylvanicus et cujusvis Principis, qui in Transylvania vocatur hungarice öreg tallér, valeat duos florenos hungaricos, sive ducentos nummos. Tallerus Leone signatus hungarice Oroszlányos Tallér, valeat hungaricos nummos 180./ Centum octuaginta, sive grossos caesareos triginta. Germanicus sive rhenensis florenus faciat hungaricos nummos centum viginti, sive polturas quadraginta. Moneta polonica, quae vulgo duodecim polturarum vocatur, valeat triginta sex nummos hungaricos, sive sex grossos germanicos. Moneta caesarea, quae decem polturarum vocatur in Transylvania, valeat triginta nummos hungaricos, sive quinque grossos caesareos. Moneta sive polonica sive caesarea, quae hungarice Susták vocatur, valet duodecim nummos hungaricos, sive duos grossos caesareos. Grossus caesareus valet sex nummos hungaricos. Poltura tres nummos. Et hoc tam militiae, quam Incolis Transylvaniae publicetur, ut miles pariter ab Incolis, et Incolae a militibus hoc specificato valore monetam bonam tamen accipiant.

9. Promittitur etiam ut portiones in natura pro mense Novembri in integra quantitate per omnem possibilitatem ad minimum ad finem Novembris administrentur, hac tamen conditione, ut omnia, quae hactenus juxta Articulum Septimum

consumpta sunt, in posterum in computum acceptentur. Actum
in arce Fogaras, die 12. Novembris Anno 1687.

Paulus Carolus Komornik m. p.
Commissarius bellicus.
Ladislaus Székely m. p.
Praesidens et Generalis Commissarius.
Stephanus Daniel m. p.
Stephanus Apor m. p.
Nicolaus de Bethlen m. p.
Petrus Alvinczi m. p.

*Az Erdélyben quartélyozó német hadi portiók száma, státiójok és
kivántató profontjok leírása.*

Computus militum caesarcorum in Trans-
sylvania quartirisantium et annonarum iis-
dem perportiones pro hibernis ex solventium.

Generalatus cum tribus regiminibus.

	Portiones. Orales.	Equiles.
Cibinium :	1656	5480
Alba Julia general Veterani cum tribus regim.		
Portiones	4623	2329
Szászváros Regimen Comitiss magni Dragonorum.		
Portiones	965	472
Szászsebes Regimen Equitum general Caprara.		
Portiones	1203	935
Déva quinque companiae dragonorum Comitiss Saurau.		
Portiones	520	429
Haczag (nb. ubi remanebunt) Hungari.		
Portiones	300	
Besztercze general Pikolomi cum duobus Regiminibus.		
Portiones	3067	1195
Vásárhely quinque companiae dragonorum comitiss Ca- stelly.		
Portiones	520	429

Monostor quinque companiae dragonorum comitis Castelly.	Portiones	520	429
Kolosvár tria regimina.	Portiones	4282	1227
	Portionum summa	22000	10000
Signaturae administrationis menstruatim.			

Z e b e n i u m.

	Oralibus portionib. Equilibus.
Pro	5480 1656
Farinae Cubulos	2740
Carnium	1644 centenar. unum quemvis 100 libras, vinum cibus.
Vini	274 vasa unum vas. pro 600 medias.
Avenae	3312 cubulos
Foeni	3974 centenarios 40 libras
Straminis	13248 manipulos

A l b a m J u l i a m

	Orales portiones Equiles
Pro portionibus	4623 2328
Farinae Cubulos	2311½
Carnium	1386 centen. 90 libras
Vini	331 vasa 90 medias
Avenae	4658 cubulos
Foeni	5589 centen. 60 libras
Straminis manipulos	18623 mani.

S z á z s e b e s

	Orales. Equiles.
Pro portionibus	1203 235
Farinae	601½ cubulos
Carnis	360 centen. 90 libras
Vini	60 vasa 90 medias
Avenae	1870 cubulos
Foeni	2244 centen.
Straminis	7480 manipulos.

Szászváros

Orales portiones equiles.

Pro portionibus . . .	965	747
Farinae	442 $\frac{1}{2}$ cubulos.	
Carnis	289 $\frac{1}{2}$ centenar.	
Vini	48 vasa 150 medias.	
Avenae	1484 cubulos.	
Foeni	1780 centenar. 80 libras.	
Straminis	5936 manipulos.	

Déva

Orales. Equiles.

Pro portionibus . . .	520	429
Farinae	206 cubulos.	
Carnis	156 centenar.	
Vini	26 vasa	
Avenae	858 cubulos	
Foeni	1029 centenar.	
Straminis	3423 manipulos.	

Tövis

Orales. Equiles.

Pro portionibus . . .	520	429
-----------------------	-----	-----

NB. quoque idem quod Dévam administrari debet.

Monostor

Orales. Equiles.

Pro portionibus . . .	520	429
-----------------------	-----	-----

NB. Idem etiam quod Dévam administrari debet.
NB. Pro Hungar. nempe

Portiones	300	200
Farinae	150 cubulos	
Carnium	90 centenar.	
Vini	15 vasa	
Avenae	400 cubulos	
Foeni	480 centenar.	
Straminis	1600 manipulos.	

Bisztricz

Orales. Equiles.

Pro portionibus	3067	1195
Farinac	1533 $\frac{1}{2}$ cubulos	

	Orales.	Equiles.
Carnis	920 cent.	10 libras
Vini	153 vasa	210 medias
Avenae	2390 cubulos	
Foeni	2868 centenar.	
Straminis	9560 manipulos.	

Claudio polim

	Orales.	Equiles.
Pro portionibus	4282	1227
Farinae	2141 cubulos	
Carnis	1284 centen.	60 libr.
Vini	214 vasa	60 medias.
Avenae	2454 cubulos	
Foeni	2934 centen.	80 libr.
Straminis	9816 manipulos.	

Paulus Carolus Komornik
Commissarius bellicus.

Az német vitézek számára való contributiók egész dispositiója.

*Constitutiones deliberativae universorum Statuum et Ordinum
Trium Nationum regni hujus Transylvaniae et partium Hungariae
eidem annexarum ex clementi Celsissimi Principis, domini domini
nostri clementissimi annuentia: super certis quibusdam contributio-
nibus in rationem militiae sacratissimae Romanorum imperatoriae
Majestatis in hoc regno Transylvaniae quartirisantis conscriptae.*

Ez hazában quartélyozó római császár ő felsége vitézi sustentatiójokra vetett contributiók ez szerint következknek:

Az előttünk forgó szomorú állapotokhoz képest magunk és az egész ország megmaradásának consulálni akarván, vettünk minden kapu szám után: Pénzt fl. 200. Buzát sax. cub. 15. Zabot s. cub. 20. Bort 40-es hordókat 2. Vágómarhát 4. Szénát jó szekérrel 15. Szalmát in summa jó szekerekkel n. 2000.

Az egyházi nemes s rovatlan személyek is mindenütt tiz-tiz számokra computáltatván, ugy contribuáljanak, mint egyegy kapukról oda fel iratott mindenekben.

Fejérvármegyére.)*

Lévén ott portae nro. 343.//. item egyházi nemes és rovatlan személyek pers. 245, kik közül is tiz-tiz egy kapura számláltatván, esett :

Buza s. cub. 5524. Bor vas. 736. Széna curr. 5524. Zab sax. cub. 7366. Vágómarha 1473. Pénz fl. 68760. Egyh. n. fl. 4900.

Ezen vármegyec contributiói deputáltattak az ide alább megirt helyekre :

Miesoda helyekre dep.	Buza hány köből.	Zab hány köből.	Bor hány negyvenes.	Vágómarha hány.	Széna hány sze-kerrel	Pénz hány forint.
Fejérvárra	4510	4640	464	935	3003	— —
Vinezre	964	984	—	—	—	— —
Szászvárosra	50	—	—	—	—	— —
Enyedre	—	—	—	—	1503	— —
Szászsebes	—	1606	—	—	752	— —
Fogaras	—	—	100	—	—	73660
Főcommisarius Falckenheim uram dispositiójára pr. D. Kereszt. dep.						
Summa	5524 Recte	7266 Rs.136	564 Rs.172	938 Rs.538	5258 Rs.266	73660

*Küküllővármegyére.**)*

Lévén ott portae nro. 217//8¹/₂, item egyházi nemes és rovatlan személyek prs. 82, kik közül is tiz tiz egy kapura

*) A lap oldalára írva : A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cum. cub. 3. — cub. nro 1031. Szalma cum. cur. 2¹/₂ cur. nro 858.

**) A lap oldalára írva : A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cum. cub. 3. nro 653//1 szalma cum. cur. 2¹/₂ nro 543.

számláltatván, esett : 653. Buza sax. cub. 3390.//. Zab sax. cub 4521. Bor vas. 451. Vágómarha 903. Széna curr. 3390. Pénz fl. 45,200.

Ezen vármegye contributiói deputáltattak az ide alább megirt helyekre :

Micsoda helyekre dep.	Buza hány köből	Zab hány köből	Bor hány negyenes	Vágó marha hány	Széna hány sze-kérrel	Pénz hány frt.
Fejérvárra	1538	2955	264	143	500	— —
Szászsebesbe	169	1422	—	—	—	— —
Marosvásárhelyre	100	—	32	—	1593	— —
Vinczre	596	—	135	375	—	— —
Enyedre	—	100	—	—	1297	— —
Fogarasba	—	—	—	—	—	45200
Summa	2403 Rs.987	4477 Rs. 44	431 Rs. 20	518 Rs.385	3390	

Thorda vármegyére.)*

Lévén ott portae nro 147 //7. item egyházi nemes és rovatlan személyek prs. nro 166, kik közül is tíz tíz egy kapura számláltatván, esett : Buza cub. 2494.//. Zab s. cub. 3326.//. Bor vas. 332.//. Vágómarha 663.//. Széna curr. 2494.//. Pénz fl. 33.260.

Ezen contributiók deputáltattak az ide alább megirt helyekre :

Micsoda helyekre deput.	Buza hány köből	Zab hány köből	Bor hány negyenes	Vágó marha hány	Széna hány sze-kérrel	Pénz hány frt.	Szalma hány szek.
Enyedre és Thordára }	2494	3284	331	620	2494	—	—
Fogaras	—	—	—	—	—	33260	—
Besztercze	—	—	—	21	—	—	—
Summa	2494 Recte	3284 Rs. 42	331 Rs. 1	641 Rs. 22	2494		

*) A lap oldalára írva : A. 1686-beli januáriusi gyűlésben vétett zab cum. cub. 3. nro 449. Szalma cum curr. 2½ nro 373.

Kolozsvármegyére.)*

Lévén ott portae nro 92.//6. item egyházi nemesek prs. 34, kik közül is tiz tiz egy kapura számláltatván, esett : Buza s. cub. 1440.//. Zab s. cub. 1920.//. Bor vas. 191. Vágómarha 383. Széna cur. 1440. Pénz fl. 19200.

Ezen contributiók deputáltattak az ide alább megirt helyekre :

Micsoda helyekre dep.	Buza hány köből	Zab hány köből	Bor hány negyvenes	Vágómarha hány	Széna hány sze-kérrel	Pénz hány frt.
Kolozsvár Fogarasba	1440 —	1920 —	191 —	382 —	1440 —	— — 19200
Summa	1440 Recte	1920 Recte	191 Rs. 1	382 Rs. 1	1440 Recte	— —

*Dobokavármegyére.**)*

Lévén ott portae nro 51.//4, item egyházi nemes s rovatlan személyek prs. 43, kik közül is tiz tiz egy kapura számláltatván esett : Buza s. cub. 835.//. Zab s. cub. 1114.//. Bor vas, 110.//. Vágómarha 220. Széna cur. 835. Pénz fl. 11.140.

Ezen contributiók deputáltattak az ide alább megirt helyekre :

Micsoda helyekre dep.	Buza hány köből	Zab hány köből	Bor hány negyvenes	Vágómarha hány	Széna hány sze-k.rr.	Pénz hány frt.
Besztercze Fogarasba	835 —	1032 —	110 —	220 —	665 —	— — 11140
Summa	835 Recte	1032 Rs. 82	110 Recte	220	665 Rs.170	

*) A lap oldalára írva : A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vettett zab cum. cub. 3. nr. 278.//.1. Szalma cum curr. 2¹/₂ nro 230.

**) A lap oldalára írva : A. 1688. januáriusi gyűlésben vettett zab cum. cub. 3. nro 154. Szalma cum curr. 2¹/₂ nro 128.

Belső Szolnokvármegyére.)*

Lévén ott portae nro 82./5, item egyházi nemes és rovatlan személyek prs. 122, kik közül is tiz-tiz egy kapura számláltatván, esett: Buza sax. cub. 1420.//. Zeb s. cub. 1894.//. Bor vas. 189. Vágó marha 378.//. Széna curr. 1417. Pénz fl. 18940.

Ezen contributiók deputáltattak az ide alább megirt helyekre:

Micsoda helyekre dep.	Buza hány köből	Zab hány köből	Bor hány negyvenes	Vágó-marha hány	Széna hány szekér.	Pénz hány frt.
Beszterezére	1313	1650	188	378	1230	— —
Fogarasba	—	—	—	—	—	18940
Summa	1313 Rs.107	1650 Rs.244	188 Rs. 1	378	1230 R.s187	

*Hunyad és Zarándvármegyékre.**)*

Lévén ott portae 170//9, item egyházi nemes s rovatlan személyek prs. 528 kik közül is tiz-tiz egy kapura számláltatván, esett: Buza sax. cub. 3487.//. Zab sax. cub. 6640. Bor vas. 464. Vágó marha 928. Széna cur. 3480. Pénz fl. 4654.

Ezen contributiók deputáltattak az ide alább megirt helyekre:

Micsoda helyekre dep.	Buza hány köből	Zab hány köből	Bor hány negyvenes	Vágó-marha hány	Széna hány szekér.	Pénz hány frt.
Dévára	1560	3498	156	375	2058	— —
Szászváros	1855	1056	150	322	1422	— —
Haczogra	—	—	53	208	—	— —
Fogarasba	—	—	—	—	—	46540
Summa	3415 Rst. 72	4884 Rs. 86	359 Rs.105	905 Rs. 23	3480	

*) A lap oldalára írva: A. 1688. januáriusi gyűlésben vettett zab cum cub. 3 nro. 247./2; szalma cum curr. 2¹/₂ nro 205.

**) A lap oldalára írva: An. 1688-beli januáriusi gyűlésben vettett zab cum cub. 3 nro 539./; szalma curr. 2¹/₂ nro 448.

Marusvásárhely városára.)*

Lévén ott portae 31.// esett Buza s. cub. 465.//. Zab s. cub. 620.//. Bor vas. 62. Vágó marha 124. Széna cur. 465. Pénz fl. 6200.

Ezen contributiók az ide alább megírt helyekre deputáltak:

Hová deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor hány negyvenes	Vágómarha hány	Széna hány szekér.	Pénz hány frt.
Marusvásárhelyre Fogarasba	465 —	620 —	62 —	124 —	465 —	— — 6200
Summa	p e r s e					

*Kolosvár városára.**)*

In genere esett: Buza s. cub. 1000.//. Zab sax. cub. 200. Bor vas. 100. Vágó marha nro 50. Széna cur. 80. Pénz fl. 10000.

Ezen contributio az ide alább megírt helyekre deputáltak:

Hová deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágómarha hány	Széna hány szekér.	Pénz fl.
Kolosvárra Fogarasba	1000 —	200 —	100 —	50 —	80 —	— — 10000
Summa	p e r s e					

*) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cum cub. 3, nro 93.//. Szalma cum cur. 2¹/₂ nro 77.

**) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab nro cub. 50.//.

Vizakna városára.)*

In summa esett: Buza sax. cub. 300.//. Zab sax. cub. 422.//. Bor vas. 42. Vágó marha nro 84. Széna cur. 315. Pénz fl. 2000.

Ezen contributio az ide alább megirt mód szerint deputáltatott :

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágó-marha hány	Széna cur.	Pénz fl.
Monostorra	—	—	42	—	—	— —
Enyedre	—	422	—	—	—	— —
Fogarasba	—	—	—	—	—	2000
Summa	Rs. 300	422 Recte	42 Recte	Rs. 84	Rs. 315	

*Abrudbánya városára.**)*

In summa esett: Buza sax. cub. 180. Zab sax. cub. 180. Bor vas. 18. Vágó marha 36. Széna cur. 135. Pénz fl. 1000.

Ezen contributio az ide alább megirt rend szerint deputáltatott :

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágó-marha hány	Széna cur.	Pénz fl.
Haczogra	—	180	—	8	135	— —
Monostorra	—	—	2	—	—	— —
Fogarasban	—	—	—	—	—	1000
Summa		180 Recte	2 Rs. 16	8 Rs. 28	135 Recte	

*) A lap oldalára írva : A. 1688. januáriusi gyűlésben vettett zab s. cub. 100.

**) A lap oldalára írva : A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vettett zab cub. 60.//

Fejérvár városára)*

In summa esett : Buza s. cub. 100.//. Zab s. cub. 140.//.
Bor vas. 14. Vágó marha 28. Széna cur. 105. Pénz fl. 700.

Ezen contributio az ide alább megirt mód szerint deputáltatott:

Hová deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágó-marha	Széna cur.	Pénz fl.
Fejérvárra	100	105	14	28	105	— —
Fogarasba	—	—	—	—	—	700
Summa	100 Recte	105 Rs. 35	14 Recte	28 Recte	105	700

Haczog városára.

In summa esett: Buza s. cub. 40.//. Zab sax. cub. 100.
Bor vas. 10. Vágó marha 20. Széna cur. 75. Pénz fl. 700.

Ezen contributio az ide alább megirt rend szerint deputáltatott:

Micsoda helyre dep.	Buza hány köből	Zab hány köből	Bor hány negyvenes	Vágó-marha hány	Széna hány szekér.	Pénz hány fl.
Szászváros	40	100	10	20	75	— —
Fogarasban	—	—	—	—	—	700//
Summa	p e r s e					

*Hunyad városára.**)*

In summa esett : Buza sax. cub. 80.//. Zab sax. cub. 140.//.
Bor vas. 14. Vágó marha 28. Széna cur. 105. Pénz fl. 800.

*) A lap oldalára írva : Ide Januar 1688-beli gyűlésben vettett zab cub. 10.//.

**) A lap oldalára írva : Ide 1688-beli januariusi gyűlésben vettett zab. cub 12.//.

Ezen contributio az ide alább megirt rend szerint deputáltatott:

Micsoda helyre dep.	Buza hány köből	Zab hány köből	Bor hány negyvenes	Vágómarha hány	Széna hány sze-kérr.	Pénz hány fl.
Szászváros	80	140	14	28	105	— —
Fogarasba	—	—	—	—	—	800
Summa	p e r s e					

Udvarhely városára.)*

In summa esett: Buza sax. cub. 40.// zab cub. 120.// Vágó marha 24.// Pénz fl. 700.//

Ezen contributio az ide alább megirt rend szerint deputáltatott.

Micsoda helyre dep.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágómarha	Pénz fl.
Kolozsvára	40	— —	— —	24	— —
Fogarasba	— —	— —	— —	— —	700
Summa	40	Rs. 120		24	700

*Csik-szerda városára.**)*

In summa esett: Buza sax. cub. 15.// Zab sax. cub. 46.// Vágó marha 9. Pénz fl. 150.//

Ezen contributio az ide alább megirt mód szerint deputáltatott.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha	Pénz
Fogarasba	Rs. 15	Rs. 46	Rs. 9	150
Summa	p e r s e			

*) A lap oldalára írva: Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cub. 20.//

**) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vette tett zab cub. 20.//

Illyefalva városára.

In summa esett: Buza sax. cub. 40.//. Zab sax. cub. 88.//.
Vágó marha 17. Pénz fl. 200.//.

Ezen contributio dispositiója.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha nro.	Pénz fl.
Fogarasba	Rs. 40 — —	Rs. 88 — —	Rs. 17 — —	— — 200
Summa	u t s u p r a			

Sepsi-Szent-György városára.)*

In summa esett: Buza sax. cub. 30.//. Zab cub. 56.//.
Vágó marha 8. Pénz fl. 100.//.

Ezen contributio dispositiója.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha	Pénz fl.
Fogarasba	Rs. 30 — —	Rs. 56 — —	Rs. 8 — —	— — 100
Summa	u t s u p r a			

*Kezdi-vásárhely városára.**)*

In summa esett: Buza sax. cub. 50.//. Zab s. cub. 200.
Vágó marha 40. Pénz fl. 1000.

Ezen contributio dispositiója.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha nro.	Pénz fl.
Kolosvárra	50	— —	40	— —
Fogarasba	— —	— —	— —	1000
Summa	50	— — Rs 200	40	1000

*) A lap oldalára írva: Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cub. 15.//.

**) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cub. 35.//.

Bereczk városára)*

In summa esett: Buza sax. cub. 20. Zab s. cub. 80.//.
Vágó marha 16. Pénz fl. 300.//.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha nro.	Pénz fl.
	Rs. 20	Rs. 80	Rs. 16	— —
Fogarasba	— —	— —	— —	300.//
Summa	u t s u p r a			

Szebeni görögök fl. 10000 Fogarasba deput.
Brassai görögök fl. 2000 Fogarasba deput.
Örmények contr. közöns. . . . fl. 3000// Fogarasba deput.
Fejérvári sidók contr. . . . fl. 150// Fogarasba deput.

*Fogaras földére.**)*

In summa esett: Buza sax. cub. 2000.//. Zab cub. 12,500.
Vágó marha nro 350. Széna cur. 400. Pénz fl. 8000.
Ezen contributio dispositiója.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha	Széna cur.	Pénz fl.
Szebenbe	2000	12500	350	400	—
Fogarasba	—	—	—	—	8000//
Summa	p e r s e				

*Szász papokra***) közönségesen.*

Buza sax. cub. 2000.//. Zab cub. 3000.//. Bor vas 200.
Vágó marha 200. Szalma cur. 2000. Pénz fl. 5000.//.

*) A lap oldalára írva: Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab. cub. 10.

**) A lap oldalára írva: 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cub. 700.//. szalma cur. 34.

***) A lap oldalára írva: Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cub. 800.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágó- mar- ha nro	Szal- ma eur.	PéNZ fl.
Enyedre	—	—	—	—	262	—
Kolozsvárra	417	—	163	200	237	—
Haczogra	900	—	37	—	36	—
Beszterczére	683	3000	—	—	225	—
Szebenbe	—	—	—	—	318	—
Monostorra	—	—	—	—	84	—
Marosvásárhelyre	—	—	—	—	84	—
Fejérvárra	—	—	—	—	228	—
Dévára	—	—	—	—	84	—
Szászváros	—	—	—	—	144	—
Szászsebes	—	—	—	—	214	—
Vinczre	—	—	—	—	84	—

Oláh papokra) közönségesen.*

Buza cub. 900.//. Zab cub. 1500.//. Bor vas. 120. Vágó
marha 240. Széna eur. 600. PéNZ fl. 5000.//.

Ezen contributio dispositiója.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágó- mar- ha nro	Széna eur.	PéNZ fl.
Kolozsvárra	900	—	120	240	—	—
Szászseben	—	1500	—	—	600	—
Fogarasba	—	—	—	—	—	5000
Summa	p e r s e					

*) A lap oldalára írva: Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben vettett zab cub. 100.//.

Udvarhelyszékre.)*

Közönségesen esett: Buza s. cub. 2600.//. Zab s. cub. 8100.//. Vágómarha 500. Pénz fl. 25.000.

Ezen contributiók dispositiója.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha	Pénz fl.
Kolosvárra	2600	1000	500	— —
Szászváros.	— —	4596	— —	— —
Besztercze.	— —	2504	— —	— —
Fogarasba	— —	— —	— —	25000
Summa	2600	8100	500	25000

*Háromszékre.**)*

Közönségesen esett: Buza s. cub. 3300.//. Zab s. cub. 11400. Vágómarha 700. Pénz fl. 40000.

Ezen contributio dispositiója.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha nro.	Pénz fl.
Szebenbe	33000	1335	700	— —
Kolosvárra	— —	10065	— —	— —
Fogarasba	— —	— —	— —	40000//
Summa	33000	11400	700	40000

*Csik- Gyergyó- és Kászonszékekre.***)*

Esett: Buza sax. cub. 2000.//. Zab sax. cub. 7500.//. Vágómarha nro. 460. Pénz fl. 20.000.

Ezen contributio dispositiója.

*) A lap oldalára írva : Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben felvetett zabból kinn találtatott zab. cub. 800.

**) A lap oldalára írva : Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben felvetett zabból limitáltatott cub. 1000.//.

***) A lap oldalára írva : Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben felvetett zabból limitáltatott cub. 700.//.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha nro.	PéNZ fl.
Marosvásárhelyre	530	3908	127	— —
Besztercze.	1470	— —	333	— —
Enyedre	— —	3414	— —	— —
Fogarásba	— —	— —	— —	20000//
Summa	2000	7322 Rs. 178	460	20000

Marusszékre.)*

Közönségesen esett: Buza sax. cub. 1500.//. Zab s. cub. 6000. Vágó marha 240. PéNZ fl. 10600.

Ezen contributio dispositiója.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha	PéNZ fl.
Enyedre	520	2568	136	— —
Szászsebes.	980	3432	104	— —
Fogarásba	— —	— —	— —	10600
Summa	1500	6000	240	10600

*Áranyosszékre.**)*

Esett: Buza s. cub. 800.//. Zab s. cub. 2000. Vágómarha 100. PéNZ fl. 4400.

Ezen contributio dispositiója.

Hova dep.	Buza cub.	Zab cub.	Vágómarha	PéNZ fl.
Kolosvárra	800	— —	100	— —
Monostorra	— —	1852	— —	— —
Fogarásba	— —	— —	— —	4400
Summa	800	1852 Rs. 148	100	4400

*) A lap oldalára írva; Ide 1688-beli januári gyűlésben felvetett zabból limitáltatott cub. 500.//.

**) A lap oldalára írva: Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben felvetett zabból limitáltatott cub.

Szebenszékre.)*

Az hét birák jószággal esett, lévén portae nro 302.
 Buza s. cub 4530.//. zab sax. cub. 6040.//. Bor in vas. 604.
 Vágómarha 1208. Széna cur. 4530. Pénz fl. 60400.//.

Ezen contributio dispositioja.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágómarha nro.	Széna cur.	Pénz fl.
Szebenbe	4530	6040	604	1208	4530	—
Fogarásban	—	—	—	—	—	60400
Summa	p e r s e u t s u p r a					

*Tolmácszékre.**)*

Ad pers. 364 esett: Buza s. cub. 546.//. Zab s. cub. 728.//. Bor in vas. 72. Vágómarha 145. Széna cur. 544. Pénz fl. 7280.//.

Ezen contributio dispositioja.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágómarha	Széna cur.	Pénz fl.
Szebenbe	540	—	—	—	—	—
Haczokra	—	720	—	—	—	—
Kolosvárra	—	—	72	144	—	—
Szászvárosra	—	—	—	—	278	—
Fogarásba	—	—	—	—	—	7280//
Summa	540 Rs. 6	720 Rs. 8	72	144 Rs. 1	278 Rs. 266	7280//

*) A lap oldalára írva : A. 1688-beli januáriusi gyűlésbe vettett zab cum cub. 3. nro 906.//. Szalma cum cur. 2¹/₃ nro. 1755.

**) A lap oldalára írva : Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben vettett szalma cur. 25.

Medgyesszékre.)*

Lévén portae 202 esett: Buza s. cub. 3000.//. Zab s. cub. 4000.//. Bor in vas. 400. Vágó marha 800. Széna cur. 3000. Pénz fl. 40,000.

Ezen contributio dispositiója.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágó-marha	Széna cur.	Pénz fl.
Besztercze	—	—	—	224	—	—
Kolosvárra	274	—	105	—	—	—
Marusvásárhelyre	465	—	62	124	—	—
Enyedre	1162	4000	84	246	225	—
Szászsebes	—	—	33	106	320	—
Szászvárosra	—	—	—	100	—	—
Haczokra	—	—	—	—	725	—
Vinczre	—	—	—	—	100	—
Fogarasba	—	—	—	—	—	40000
Summa	1901 deput. R.1099	4000	284 Rs. 16	800	1370 R.1630	40000

Ebből a buza restantiából deputáltunk Erbeville regimentjének cub. 682.

*Segesvárszékre.**)*

Lévén port. 202 esett: Buza sax. cub. 3030.//. Zab s. cub. 4040.//. Bor in vas. 404. Vágómarha 808. Széna cur. 3030. Pénz fl. 40400.

Ezen contributio dispositiója.

*) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cum cub. 3 nro 600.//. Szalma cum cur. 2 $\frac{1}{2}$, nro 500.

**) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cum cub. 3 nro 606.//. Szalma cum. cur. 2 $\frac{1}{2}$ nro 505.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágó-marha nro.	Széna curr. nro.	PéNZ fl.
Szászvárosra	—	—	—	—	811	—
Kolosvárra	1000	—	—	—	—	—
Fejérvárra	2000	4040	228	808	1113	—
Beszterczére	30	—	—	—	370	—
Szászsebesben	—	—	100	—	524	—
Fogarasban	—	—	—	—	—	40400
Summa	3030	4040	228	808	2818	40400
	Főcommissarius Falchenheim uram dispositiojára per D. Keresztési deputáltatik.		Rs. 76			

Barczaságra.)*

Lévén portac 456 esett: Buza sax. cub. 6840. Zab sax. cub. 9120. Bor vas. 912. Vágómarha 1824. Széna cur. 6840. PéNZ fl. 91200.

Ezen contributio dispositioja.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágó-marh. nro.	Széna curr.	PéNZ fl.
Szebenben	6070	—	912	1687	3020	—
Kolozsvárra	540	—	—	127	—	—
Haczogra	—	1500	—	—	—	—
Marusvásárhelyre	—	620	—	—	—	—
Dévára	—	1650	—	—	—	—
Vinczre	—	4164	—	—	1636	—
Monostorra	—	—	—	—	2058	—
Szászsebesben	—	—	—	—	126	—
Fogarasban	—	—	—	—	—	91200
Summa	6610	7934	912	1814	6840	91200
	Rs. 230	R. 1186		Rs. 10		

*) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetett zab cum. cub. 3 nro 1368.//. Szálma cum. cur. 2½ nro 1140.

Hétfalura.)*

Item Tohany Zernyest etc. levén pers. 1206 esett: Buza s. cub. 1800.//. Zab s. cub. 2400.//. Bor vas. 240. Vágómarha 480. Széna cur. 1800. Pénz fl. 24000.

Ezen contributio dispositiója.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor in vas nro.	Vágómarha	Széna curr.	Pénz fl.
Monostorra	1560	2400	112	375	—	—
Szebenben	—	—	128	—	—	—
Sebesben	—	—	—	—	106	—
Fogarasba	—	—	—	—	—	24000
Summa	1560 Rs. 240	2400	240	375 Rs. 105	106 R. 1694	24000

*Keőhalomszékre.**)*

Lévén portae 128 esett: Buza s. cub. 1920.//. Zab s. cub. 2560. Bor in vas. 256. Vágómarha 512. Széna cur. 1920. Pénz fl. 25600.

Ezen contributio dispositiója.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágómarha	Széna	Pénz fl.
Kolosvárra	920	571	151	512	1583	—
Beszterczére	1000	1000	105	—	—	—
Monostorra	—	896	—	—	—	—
Vinczre	—	—	—	—	322	—
Fogarasban	—	—	—	—	—	25600
Summa	1920	2467 Rs. 93	256	512	1905 Rs. 15	25600

*) A lap oldalára írva: Ide 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett szalma cur. 25. érteni kell Tőresvári jószággal.

**) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben felvetetett zab cum. cub. 3 nro 384.//. Szalma cum. cur. 2 $\frac{1}{2}$ nro 320.

Nagy-Sinkszékre.)*

Lévén portae 191 esett: Buza s. cub. 2865. Zab s. cub. 3820. Bor vas. 382. Vágómarha 764. Széna curr. 2865. Pénz fl. 38.200.

Ezen contributio dispositiója.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágómarha	Széna curr.	Pénz fl.
Kolosvárra	2865	968	382	764	2865	—
Szászvárosra	—	1852	—	—	—	—
Fogarásban	—	—	—	—	—	38200
Fejérvárra	—	360	—	—	—	—
Summa	2865	3180	382	764	2865	38200
		Rs. 640				

*Uj-Egyházszékre.**)*

Lévén portae 103 esett: Buza s. cub. 1545. Zab s. cub. 2060. Bor vas. 206. Vágómarha 412. Széna curr. 1545. Pénz fl. 20.600.

Ezen contributio dispositiója.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágómarha	Széna curr.	Pénz fl.
Fejérvárra	1545	2060	—	412	1545	—
Fogarásban	—	—	—	—	—	20600
Summa	1545	2060	100	412	1545	20600
		Föcommissarius Falchenheim uram dispositiójára per D. Keresztési deputáltatik.	Rs. 106			

*) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cum. cub. 3. nro 573 // Szalma cum. cur. 2¹/₂ nro 478.

**) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab. cum. cub. 3. nro 309 // Szalma cum. curr. 2¹/₂ nro 258.

Szászsebes székre)*

Lévén portae 64 esett: Buza s. cub. 960. Zab s. cub. 1280. Bor vas. 128. Vágómarha 256. Széna curr. 960. Pénz fl. 12.800.

Ezen contributio dispositiója.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágómarha	Széna curr.	Pénz fl.
Szászsebes	960	1280	128	256	960	—
Fogarasban	—	—	—	—	—	12800
Summa	p e r s e					

*Szerdahelyszékre.**)*

Lévén portae 107 esett: Buza s. cub. 1500./f. Zab s. cub. 2000./f. Bor vas. 200. Vágómarha nro. 400. Széna curr. 1500. Pénz fl. 20.000.

Ezen contributio dispositiója.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágómarha	Széna curr.	Pénz fl.
Szászsebesben	1500	2000	200	400	1500	—
Fogarasban	—	—	—	—	—	20000
Summa	p e r s e					

*Szászvároszékre.***)*

Lévén portae 58 esett: Buza s. cub. 870./f. Zab s. cub. 1160. Bor vas. 116. Vágómarha 232. Széna curr. 870. Pénz fl. 11.600.

Ezen contributio dispositiója.

*) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cum. cub. 3. nro 192. Szalma cum. curr. 2 $\frac{1}{2}$ nro 160.

**) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cum. cub. 3. nro 300./f. Szalma cum. cur. 2 $\frac{1}{2}$ nro 250.

***) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetetett zab cum. cub. 3. nro 174./f. Szalma cum. cur. 2 $\frac{1}{2}$ nro 145.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágó-marha nro.	Széna curr.	Pénz fl.
Szászvárosra	870	1160	116	232	870	—
Fogarásban	—	—	—	—	—	11600
Summa	p e r s e					

Beszterczeszékre.)*

Lévén portae 258 esett: Buza s. cub. 3870. Zab. s. cub. 5160. Bor vas. 516. Vágómarha 1032. Széna curr. 3870. Pénz fl. 51.600.

Ezen contributio dispositiója.

Hova deput.	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágó-marha	Széna curr.	Pénz fl.
Besztercze	3870	5160	516	1032	3870	—
Fogarásban	—	—	—	—	—	51600
Summa	p e r s e					

Ez fenn leirt élésnek az német vezérek statiói szerint való elrendelése.

Fehérvári statióban.

Lévén port. oral. 3231. equil. 1180. kívántatik számukra egész télre: Buza cub. 9693. Zab cub. 14160. Bor in vas. nro 969//90. Vágómarha nro 2326//80. Széna cur. nro 6161. Szalma cur. nro. 228.

*) A lap oldalára írva: A. 1688-beli januáriusi gyűlésben vetett zab cum cub. 3. nro 774./j. Szalma cum. curr. 2 1/2 nro 645.

Ezeknek dispositiója :

Honnan szállit.	Buzát hány köblöt	Zabot hány köblöt	Bort hány negy- venest	Vágómar- hát hány.	Sze- kér szénát	Szalm. hány sze- kérrel.
Fehérvármegy.	4510	4640	464	935//80	3003	—
Segesvárszékb.	2000	4040	228	808	1113	—
Ujegyházsékb.	1545	2060	—	412	1545	—
Fehérvárvárosb.	100	105	14	28	—	—
Küküllővárm.	1538	2955	264	143	500	—
Szászpapoktól	—	—	—	—	—	228
Nagysinkszékb.	—	360	—	—	—	—
Summa	9693	14160	970	2326	6161	228

Szebeni statióban.

Lévén port. oral. 5486, Equiles 1656 kivántatik szá-
mokra egész telen. Buza cub. 1644. Zab cub. 19875. Bor
in vas. nro 1644. Vágómarha nro 3945. Széna curr. nro 7950.
Szalma curr. nro 318.

Ezeknek dispositiója.

Honnan	Buzát cub.	Zabot cub.	Bort vas. nro.	Vágó- mar- hát	Széna curr.	Szal- ma curr.
Szebenszékből	4530	6040	604	1208	4530	—
Fogarásföldéről	2000	12500	—	300	400	—
Háromszékről	3300	1335	—	700	—	—
Barczáról	6070	—	912	1687	3020	—
Hétfaluból	—	—	128	—	—	—
Tolmácsszékből	540	—	—	—	—	—
Szászpapoktól	—	—	—	—	—	318
Summa	16440	19875	1644	3945	7950	318

Kolozsvár statióban.

Lévén portion. oral. 4282. Equiles 1227, kivántatik számokra egész télen. Buza sax. cub. 12,846.//. Zab sax. cub. 14724. item cub. 1840.//₂ Bor vas. nro 1284. Vágómarha nro 3083. Széna curr. nro 5888. Szalma curr. nro 237, item 957.

Ezeknek dispositiója ez szerint lett.

Honnan	Buzát cub.	Zabot cub.	Bort vas. nro.	Vágó marhát	Széna curr.	Szalmát curr.
Kolozvármegyé.	1440	1920	191	382	1440	—
Nagysinkszékb.	2865	968	382	764	2865	—
Kőhalomszékb.	920	571	151	512	1583	—
Háromszékről	—	10065	—	—	—	—
Kolozsvár város	1000	200	100	50	—	—
Udvarhelyszék	2600	1000	—	500	—	—
Aranyosszékből	800	—	—	100	—	—
Tolmácszékből	—	—	72	144	—	—
Barczáról	540	—	—	127	—	—
Szász papok	417	—	163	200	—	237
Udvarhely város.	40	—	—	24	—	—
Kezdi V. város	50	—	—	40	—	—
Oláh papok	900	—	120	240	—	—
Medgyes székb.	274	—	105	—	—	—
Segesvárszékből	1000	—	—	—	—	—
Summa	12846	14724	1284	3083	5888	237

Monostori statióban.

Lévén portiones oral. 520. Equiles 429, kivántatik ezen statióban levő vitézeknek Déesre, Rettigre, Szamos ujvárra és Bethlenben transferáltattuk. E g é s z t é l e n Buza sax. cub. 1560. Zab sax. cub. 5148. Bor in vas. nro 156. Vágómarha nro 375. Széna curr. nro 2058. Szalma curr. nro 84.

Ezeknek dispositiója.

Honnan	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágó- mar- ha	Széna curr.	Szalma curr.
Hétfaluból	1560	2400	112	375	—	—
Kőhalomszékéből	—	896	—	—	—	—
Aranyosszékéből	—	1852	—	—	—	—
Vizaknáról	—	—	42	—	—	—
Abrudbányáról	—	—	2	—	—	—
Barczáról	—	—	—	—	2058	—
Szász papoktól	—	—	—	—	—	84
Summa	1560	5148	156	375	2058	84

Dévai statióban.

Lévén port. oral. 520. Equiles 429, kivántatik számokra egész télen. Buza cub. 1560. Zab cub. 5148. Bor vas. nro 156. Vágómarha nro 375. Széna curr. nro 2058. Szalma cur. nro 84.

Ezeknek dispositiója.

Honnan	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágó- mar- ha	Szé- nát sze- kérr.	Szalmát szekérr.
Hunyad és Zaránd } vármegyéből	1560	3498	156	375	2058	—
	—	1650	—	—	—	—
Barczáról	—	—	—	—	—	—
Szász papoktól	—	—	—	—	—	84
Summa	1560	5148	156	375	2058	84

Vinczi és Borberekéi statióban.

Lévén port. oral. 520. Equiles 429, kivántatik számokra egész télen. Buza cub. 1560. Zab cub. 5148. Bor vas. nro

156. Vágó marha nro 375. Széna curr. nro 2058. Szalma curr. nro 84.

Honnan	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágó-marha	Széna curr.	Szalma curr.
Fejérvármegyéből	964	984	—	—	—	—
Küküllő vármegy.	596	—	135	375	—	—
Kőhalomszék	—	—	—	—	322	—
Hunyadvármegyéb.	—	—	21	—	—	—
Barczáról	—	4164	—	—	1636	—
Szász papoktól	—	—	—	—	—	84
Medgyesszékből	—	—	—	—	100	—
Summa	1560	5148	156	375	2058	84

Enyedi és Thordai statióban.

Lévén portion. oral. 1392. Equiles 1149, kívántatik számokra egész telen. Buza cub. 4176. Zab cub. 13788. Bor vas. nro 415. Vágómarha nro 1002. Széna curr. nro 5515. Szalma curr. nro 267.

Ezeknek dispositiója.

Honnan	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágó-marha nro.	Széna curr.	Szalma curr.
Thordavármegyéb.	2494	3284	331	620	2490	—
Küküllővármegy.	—	100	—	—	1297	—
Medgyesszékből	1162	4000	84	246	225	—
Vizakna városból	—	422	—	—	—	—
Marosszékből	520	2568	—	136	—	—
Csikból	—	3414	—	—	—	—
Fejérvármegyéből	—	—	—	—	1503	—
Szász papoktól	—	—	—	—	—	262
Summa	4176	13788	415	1002	5515	262

Szász-Sebesi és Szerdahelyi statiókban.

Lévén port. oral. 1203. Equiles 935, kivántatik egész télen. Buza cub. 3609.//. Zab cub. 11220.//. Bor vas. nro 361. Vágómarha nro 866. Széna curr. nro 4888. Szalma curr. nro 214.

Ezeknek dispositiója.

Honnan	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágómarha nro.	Széna curr.	Szalma curr.
Szászsebesszékből	960	1280	128	256	960	—
Szerdahelyszék	1500	2000	200	400	1500	—
Küküllővármegy.	169	1422	—	—	—	—
Marosszékből	980	3432	—	104	—	—
Segesvárszékből	—	—	—	—	524	—
Barczáról	—	—	—	—	126	—
Oláhpapoktól	—	1500	—	—	600	—
Fejérvár felső jár.	—	1606	—	—	752	—
Hétfalúból	—	—	—	—	106	—
Medgyesszékből	—	—	33	106	320	—
Szász papoktól	—	—	—	—	—	214
Summa	3609	11240	361	866	4888	214

Beszterczei statióban.

Lévén portion. oral. 3067. Equiles 1195, kivántatik egész télre. Buza cub. 9201. Zab. cub. 14340. Bor vas. nro 919. Vágómarha nro 2208.//.60. Széna curr. nro 6135. Szalma curr. nro 225.

Ezeknek dispositiója.

Honnan	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas.	Vágó-marha	Széna curr.	Szalma curr.
Medgyesszékből	—	—	—	224	—	—
Beszterczeszékből	3870	5160	516	1032	3870	—
Kőhalomszékből	1000	1000	105	—	—	—
Dobokavármegyéb.	835	1032	110	220	665	—
Belsőszolnokvrmgy	1313	1650	188	378	1230	—
Szászpapoktól	683	3000	—	—	—	225
Udvarhelyszékből	—	2504	—	—	—	—
Thordavármegyéb.	—	—	—	21	—	—
Segesvárszékből	30	—	—	—	370	—
Csikből	1470	—	—	333	—	—
Summa	9201	14346	919	2208	6135	225

Szász-városi statióban.

Lévén portion. oral. 965. Equiles 742, kivántatik egész télen. Buza cub. 2895. Zab. cub. 8904. Bor vas. nro 289.//₃₀₀. Vágó-marha nro 702. széna curr. nro 3561. Szalma curr. nro 144. Ezeknek dispositiója.

Honnan	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágó-marha nro.	Széna curr.	Szalma curr.
Udvarhelyszékről	—	4596	—	—	—	—
Hunyad és Zaránd vármegyékből	1013	—	45	322	—	—
Hunyadvárosa	842	1056	105	—	1422	—
Egyházi nemes és rovatlan személyek						
Fejérvármegyéből	50	—	—	—	—	—
Háczogváros	40	100	10	20	75	—
Hunyadvárosa	80	140	14	28	105	—
Nagy-Sinkszékből	—	1852	—	—	—	—
Szászvárosszékből	870	1160	116	236	870	—
Medgyesszékből	—	—	—	100	—	—
Tolmácszékből	—	—	—	—	278	—
Szászpapoktól	—	—	—	—	—	—
Segesvárszékből	—	—	—	—	811	144
Summa	2895	8904	290	702	3561	144

Marus-Vásárhelyi statióban.

Lévén port. oral. 520. Equiles 429, kívántatik egész télr e. Buza cub. 1560. Zab cub. 5148. Bor vas. nro 156. Vágómarha nro 374: 100. Széna curr. nro 2058. Szalma curr. nro 84.

Ezeknek dispositiója.

Honnan	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágómarha nro.	Széna curr.	Szalma curr.
Marus-Vásárhelyb.	465	620	62	124	465	—
Csikből	530	3908	—	127	—	—
Medgyesszékéből	465	—	62	124	—	—
Barczáról	—	620	—	—	—	—
Küküllővármegyei felső járásból	100	—	32	—	1593	—
Szászpapok	—	—	—	—	—	84
Summa	1560	5148	156	375	2058	84

Háczoki statióban.

Lévén port. oral. 300. Equiles 200, kívántatik egész télr e. Buza cub. 900. Zab. cub. 2400. Bor vas. nro 90. Vágómarha nro 216. Széna cur. nro 960. Szalma curr. nro 36.

Ezeknek dispositiója.

Honnan	Buza cub.	Zab cub.	Bor vas. nro.	Vágómarha nro.	Széna curr.	Szalma curr.
Hunyadvármegyei egyházi nemes és rovatlan személyektől	—	—	—	208	—	—
Szászpapoktól	900	—	37	—	—	36
Hunyadvár. kapu szám	—	—	53	—	100	—
Abrudbányáról	—	180	—	8	135	—
Tolmácsszékéből	—	720	—	—	—	—
Medgyesszékéből	—	—	—	—	725	—
Barczáról	—	1500	—	—	—	—
Summa	900	2400	90	216	960	36

Az pénzbeli summa administratiójának terminusiról és perceptoriról való deliberatio.

Az megírt pénzbeli summának mint kapu számok, mint egyházi nemes és rovatlan személyek, mint pedig egyéb adózó helyek és rendek részek szerint két egyenlő részekre intézvé, fele részét ad primum mensis Decembris, más fele részét pedig ad primum mensis Februarii, Anni affuturi 1688. okvetetlen Henter Ferencz, Horváth Ferencz és nagy-sinkí szék bíró hiveink kezekhez administrálják Fogarasban.

Egy öreg tallért in fl. 2, egy oroszlányos tallért in fl. 1, den. 80, egy aranyat (az török aranyat kivéven) fl. 4/— administrálják, az kik miatt pedig ezen administratio iránt késedelem, vagy fogyatkozás esik, akár az tiszték negligentiája, akár pedig az adózó személyek és rendek részekről, feje s minden jószága veszszen el érette. Ha kik pedig az rájok vett contributiónak, az ő idejében való megadásában vakmerőlködnének, autoritás adatott az vármegyék és székek vice tisztjeinek, hogy az specialis perceptorok requisitiójára fogatassanak meg és vitessenek az fogarasi tömlőczben méltó büntetésre.

Az mindenféle német victuálék administratiójának terminusiról.

Felvetvén és particulariter felszedetvén is, az kiknek incumbál az megírt élést, mindenféle megírt élésnek (három egyenlő részre osztván mindenféle élést az ő neme és száma szerint) harmadát ad diem 20. Decembris, harmadik harmadát pediglen ad diem 15. mensis Februarii anni affuturi 1688. az arra rendeltetett commissarius becsületes rendek dispositiójok alá késedelem és hiba nélkül administrálják a feljebb megírt poena alatt.

Az német hadak statióiban levő commissariusokról.

Ez fenn forgó szoros állapotokhoz képest az ő felsége vitézi statiójokban külön-külön bizonyos commissariusokat oly dispositióval, hogy ő kegyelmőknek az magok iránt való

dispositiót vivén, menjen el ki-ki a reá bizott statiójában és ott continuuskodván, hűségesen vigyázzanak, igyekezvén minden inconvenientiákat távoztatni; ha honnan pedig az dispositiók szerint mit administrálnak, percipiálják s azon statióban lévő vitézek számára, az kik által illik administrálják és mind magok az administratorokat quietálják, mind pedig magokat a statiókbeli commissariusok által hitelesen quietáltassák.

Bizonyos summa pénz administratiójának módaitásáról.

Nagy inconvenientiának megelőzésére vigyáztván, concludáltuk, hogy az egész statusok bizonyos summa pénznek, úgy mint: az nemes vármegyék 28000, az székely natio 12000, az szász natio pedig 50000 forintoknak tegyék szerit, személy szerint bizonyos atyánkfiaira limitálván azon summát és harmadnap alatt fogyatkozás nélkül administrálják, az arra rendeltetett perceptor atyánkfiai kezekhez.

Hogy azért az administrans atyánkfiai meg ne károsodjanak, végeztük, hogy ki-ki része szerint való administratiójáról, az mely székekben s vármegyékben jószágot bir, azon székek s vármegyék perceptorinak super administrationem quietantiáját producálván, maga kapu számi adójában proportionaliter limitáltassék, s acceptáltassék, ha ki több pénzt adott volna pedig generális perceptor atyánkfiai ő kegyelmeknek, ad requisitionem eorum refundálják az olyan személyeknek in superfluo mostan adott pénzeket.

Generalis inspector commissariusokról.

Hogy ezen mindenféle contributiók jobb módjával administrálódhassanak, az urat Székely László uramat főcommissariusnak, ő kegyelme mellé pedig Bethlen Miklós, Dániel István, Alvinezi Péter, Apor István és Brassay pecsét metző t. atyánkfiait rendeltük, azon hivatalhoz kívántató authoritással, hogy ő kegyelmeknek minden azért következhető difficultásokat hűségesen eltávoztathassanak.

Fejérvári statióban levő commissariusokról.

Fejérvári statióban levő hadak commissariusinak magyar péterdi Lugosi Ferencz, borbereki Balpataki János, nagy

enyedi Borbereki István, sárdi Sárosi Aandrás, tövissi Vas Dániel, és fejérvári Kolosvári Sámuel atyánkfiai rendeltettek, úgy hogy ő kegyelmeknek azon hadak számára rendelt, és adminisztrálandó mindenféle éleést szorgalmaztassák, percipiálják, és az kik által illik azon hadak számára adminisztrálják, mindenekről az kiknek illik quietantiát adván, az német részéről is pedig magokat hitelesen quietáltatván s különben is mindenféle occurrállható difficultásokról hűségesen percipiáljanak.

Az lakó helyet mostan változtató jobbágy és akármely adózó személyekről s azokat maga jurisdicciója alá befogadó rendekről.

Hogy az adózásban következhető nagy difficultások miatt nagyobb involutiók ne származzanak, concludáltuk közönségesen, se vármegyéken, se székeken se pedig akármely városokon lakó jobbágyi, nemes, szabad városi vagy akár mily rendbeli adózó személyek is magok lakó helyeket el ne hagyják és se már vármegyékben, se más székekben, se más városban, sőt már csak rovatalon levő fundusokra is ne meheszenek, hanem magok rendes statiójokat tartsák meg, különben ha kik ilyenek most vagy ennekutána is comperiáltatnak, akár hol találtassanak, a mi contributio rend szerint most az olyan személyekre esnék, ha leszen miből két annyit vegyenek rajtok azon helyeknek tisztjei s fordítsák ország közönséges szükségére, ha marhájok pedig s egyéb javai nem találtatnak, magokat megfogatván, küldjék valamely nevezetes tömlöczbe fogságra; ha kik pedig az olyan helyet változtató emberek közül valakiknek helyet adnak, vagy jurisdicciójuk alá befogadják, comperta rei veritate in poenam fl. 200 incurraljanak, de facto per legitimos regni executores ad instantiam queritantum exequendam.

Az német contributiók felszedésére és adminisztrációjára rendelt comissariusokról.

Fejérvármegyében.

Az pénzbeli contributio felszedésére s adminisztrálására, az alsó járásban: Barcsay Ábrahám, az felsőben pedig Daczó Gábor uramék rendeltettek.

Az buza felszedésére s administrálására. Az alsó járásban : vizaknai Nagy István, az felsőben : mohai Farkas Ferencz uraimék.

Az bor felszedésére s administrálására. Az alsó járásból : pókafalvi Katonay István. Az felsőből : bürkösi Donáth János uraimék.

Az zab felszedésére s administrálására. Az alsó járásból : nagyenyedi Samarjai Péter, az felsőben : petki Nagy Sigmond uraimék.

Az vágó marhák felszedésére s adminisztrációjára. Az alsó járásból : vinczi Vas Mihály, az felsőből : Boer Ferencz uraimék.

Az széna és szalma felszedésére és adminisztrációjára. Az alsó járásból : pókafalvi Török Sigmond. Az felsőből : kövesdi Boer Pál uraimék rendeltettek kívántató assistentiával, levén ő kegyelmek mellett, az vice tiszttek, ő kegyelmeknek, hogy az megirt élés felszedésében és adminisztrálásában is fogatkozás és késedelem ne legyen, percipiálván pedig az megirt contributiókat, terminum ad praefixum, modo que praedeclarato adminisztrálják és mindeneket hitelesen quietáljanak s magokat is az kikkkel illik quietáltassák.

Küküllővármegyében.

Pénzre : Balogh Boldizsár, Horváth Dávid és Kakuesi György uraimék. Buzára : Sárosi István és Pásztóhi Ferencz uraimék. Zabra : Zoltai István és Simén János uraimék. Borra : Simén Mihály és Szöcs János uraimék. Marhákra : Thordai Gábor és Horváth Moyzes uraimék. Szénára : Szeredai István és Boer János uraimék. Az vice tiszttek is assistentiával levén.

Thordavármegyében.

Pénzre : Bodoni Balás és Toroczkai Mátyás uraimék. Buzára : Bodoni Sigmond és ifjabb Toroczkai Péter uraimék. Zabra : Egyedi István, és Teremi András uraimék. Borra : illyei Kovács István, és Nemes Péter uraimék. Marhákra : Eölyvedi Dániel, és Tarsoly Péter uraimék. Szénára : Török Pál, és Valancs András uraimék.

Kolozsvármegyében.

Pénzre: Harinnay Ferencz uram. Buzára: Széplaki István uram. Zabra: Palatkai István uram. Borra: Ajtóni István uram. Marhákra: Száradi István uram. Szénára: Horváth László uram.

Dobokavármegyében.

Pénzre: Almádi István uram. Buzára: Rettegi István uram. Zabra: Cserenyi István uram. Borra: Cserenyi Pál uram. Szénára: Mikó István uram. Marhákra: Báróczi János uram.

Belső-Szolnokvármegyében.

Pénzre: Pap Ferencz és Nápolyi Péter uraimék. Buzára: Kerekes Péter és Dobolyi István uraimék. Zabra: Szikszai György és Cserei István uraimék. Borra: Kéri Gergely és Nápolyi György uraimék. Marhákra: Oláh Mihály és Csonka Mihály uraimék. Szénára: Nagy Sigmond és Körmendi Szabó János uraimék.

Hunyad- és Zarándvármegyében.

Pénzre: Barcsai István és solymosi Nagy Pál uraimék. Buzára és zabra: dévai Nagy Pál és Tisza László uraimék. Marhákra: Fodor György és Fiát István uraimék. Szénára: Csató János uram. Borra: Puy Miklós és Zeyk László uraimék. Ha kívántatik ezek mellé legyenek segítséggel az szolgabírák, úgy mint az dévai szolgabíró, Nyárasdi Márton Deák, Rápolti Ferencz Deák, hordási szolgabíró, losadi szolgabíró, háczogi Csula Gábor uraimék.

Udvarhelyszékben.

Pénzre: Ugron Pál, Zolya István és bardócz széki notarius uraimék. Buzára: Biró Jósa, Alárdi János és Boda István uraimék. Zabra: Kénosi Sigmond, Orbán Pál és Keresztes Ferencz uraimék. Marhákra: Sebestyén János, Biró György és Boer István uraimék. Szénára: Biró Pál, Bencze Mihály és Benedek János uraimék.

Sepsiszékben.

Pénzre: Kálnoki Sámuel és Gábor Deák uraimék. Buzá-

ra : Székely Boldizsár és Eresztevényi András uraimék. Zabra : Székely András és Séra István uraimék. Marhákra : Daczó László és Lajos István uraimék.

Kezdiszékben.

Pénzre : Kálnoki Péter és Folta István uraimék. Buzára : Bernád János és Kozma Simon uraimék. Zabra : Kálnoki Tamás és Posta János uraimék. Marhákra : János Geréb és Hadnagy Mátyás uraimék.

Orbaiszékben.

Pénzre : Turi Ferencz és Jankó Boldizsár uraimék. Buzára : Jankó Péter és Vajua Orbán uraimék. Marhára : Szörcsei Ferencz uram.

Erdővidéken.

Pénzre : Cserei György uram. Buzára : Donát László uram. Zabra : Donát István uram. Marhára : Sigmund Deák uram.

Alcsikban.

Pénzre : Mikó János uram. Buzára : Czirjék János uram. Zabra : Boros István uram. Marhákra : Ficz Bálint uram.

Felcsikban.

Pénzre : Sándor Mihály uram és Szöcs Mihály uraimék. Buzára : Miklós Balás uram. Zabra : Imre Deák uram. Marhákra : Sándor Mihály és Szöcs Domokos uraimék.

Gyergyóban.

Pénzre : Bot András uram. Buzára : Gábor Péter uram. Zabra : Elekes Péter uram. Marhákra : Gábor Ferencz uram.

Kászonban.

Királybíró, és Notarius uraimék.

Marosszékről.

Pénzre : Tóth Mihály és Nagy Ferencz uraimék. Buzára : Kereszturi István és Péter Deák uraimék. Zabra : Galamb-

falvi és Márton Deák uraimék. Marhára : Bereczki Ferencz és Dósa Ferencz. uraimék.

Aranyosszékéből.

Pénzre: Csegecezi György uram. Buzára: Csegecezi Ferencz uram. Borra: Nagy János uram. Zabra: Zólyomi János uram. Szénára: Pálfy András uram. Marhára: Tatár Ferencz uraimék rendeltettek modo praedecarato.

Az universitás ő kegyelmeknek részekről pedig minden székekben s városokban magok rendeljenek ő kegyelmeknek, kik is prospiciálnak az feljebb megirt módok szerint hrúségesen.

Az statiókban rendelt commissariusok ez szerint következnek.

Szebenben.

Keresztesi Sámuel uram, Kászoni József, Barcsai Pál, Thordai János, Verder György és Bakos János uraimék. Vizaknáról az kiket akar, rendeljék.

Keresztesi uramnak irni kell az városnak.

Kolozsvári statióban.

Gyerőfi György, Kapos Gábor, Szent-Kereszti András, Rajner Márton, Dálnoki János és Farkas Gábor uraimék.

Besztercezi statióban.

Maxai Ferencz, Széki Márton, Kovács István, Ferencz Deák, az notarius uraimék.

Szamosújvárott.

Pocsay Ferencz, Diósi János uraimék.

Bethlenben.

Kolozsvári János és Bártfai János uraimék.

Nagyenyeden.

Borbereki István, Köblös Péter, Dobolyi Bálint és Szántó Mihály uraimék.

Szász-Sebesben.

Sárosi András, Tolnay Dániel, Apáti Ferencz, és Némethi János uraimék.

Szász-Városon.

Pál Deák, az ott való notarius Török Ferencz, Macskási Péter uraimék.

Déván.

Apáczai Tamás, Károlyi György, Lukács Ferencz uraimék.

Haczokon.

Puy Miklós, Puy János és Szacsali Mátyás uraimék.

Marusvásárhelyen.

Szent-Iványi Sámuel, Botos Imre, és Gyéresi István uraimék.

Vinczen és Borberekben.

Ecsedi Péter, Gillyén János és Vajna Dávid uraimék.

Thordán.

Jó Mihály, Szaniszló Sigmond és Barátosi Mihály uraimék.

Koloson.

Keszi vagy moci Sárdi János, Mikó Gábor és légeni Szathmári János uraimék.

Szerdahelyi-Orbai-Ápoldi statiókban.

Katonay István, kis-enyedi Ujvári Sámuel, Becski János és Váradí László uraimék rendeltettek az fenn megírt módok szerint.

Mely fenn megírt conclusumokat az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmes consensusából pro ratis et firmis, mindenektől megtartatni akarván, három nationalis peccé-

tünkkel tetszett megerősítettünk, az minthogy az megirt kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmes consensusából meg is erősítettük, és pro universorum trium nationum regni Transylvaniae Statuum et Ordinum, decretis kiadtuk. Datum in Arce Fogaras die decima octava mensis Novembris, ultima videlicet generalis congregationis universorum trium nationum Statuum et Ordinum regni Transylvaniae. Anno domini millesimo sexcentesimo octuagesimo septimo.

Holmi meritalis observatiók.

Series meritalium quarundam Deliberationum Illustris Deputationis in arce Fogaras conclusarum.

In Anno praesenti 1687, mense octobri, occupálák az ő felsége vitézi Somlyót, azután Kolozsvárt, azután Szamosujvárt (interea per tractatum, cujus copia habetur in volumine negotiorum más, helyekben is beszállván) az mi kegyelmes urunk ő nagysága, az statusokkal Szebenből Fogarasban jöve, holott sok szomorú materiák forgottanak, melyek közül, az mint lehetett, majora momenti leirtam, némelyek pedig az expeditiók párjaiban, az conservatoriumban tétettnek.

Itt celebráltatott közönséges országgyűlése, mense Novembri, holott vettetett azon ő felsége hadai számára bizonyos contributio, melyről láthatni ide elé, ugyan abban levén letéve azon contributióknak statiók szerént való dispositiója cum administrationis perceptionis et erogationis requisitis.

Azután az említett contributiók alkalmatosságával occurrált különb-különb színű difficultások körül kivántatott szoros munkák folytanak szüntelen.

28. Novembris. Az deputátusok száma bizonyos becstületes rendekből való szaporittatása concludáltatott.

Az monostori statióban német vitézek collocáltatván Bethlenben, Déésre, Szamos-Ujvárra és Rettegre, hogy azoknak fogyatkozásuk ne essék. Urak: Bethlen Gergely uram cub. 150. Macskási Boldizsár uram cub. 200. Nagy Pál

uram cub. 150, szénát pedig az Bethlen Gergely uram cur. nro 200 és Nagy Pál uram is cur. 200 ígértének; assecuráltatván ő kegyelmek, hogy az oda deputált buzából és gabonából refundáltatik ő kegyelmeknek.

1 Decembris. Szebeni főtiszt uraimék, hogy azon szebeni statióban commissariusok legyenek, és különben is kivántató assistentiával legyenek, deliberáltatott.

Minden vármegyék vietisztjei szorgalmatosan cirkálják fel részenként minden dominus terrestrisek kapu számát az faluk szerint, végeztetett.

Carafa, Veterani és Picolomi generálok látogatása bizonyos ajándékkal és instantiákkal, ugy az Bécsben való expeditió is bizonyos panaszok declarációjával decernáltatott. Alsó János uram is Havasalföldében pro mutuanda pecunia.

Bethlen Miklós és Dániel István uraimék az fő commissariusshoz expediáltattanak, az minden felül jövő difficultások orvosoltatása, és az károknak acceptáltatása felől illendő instructióval.

Szebenben administrálandó pénznek creditorai.

Az ő felsége vitézi számára pro primo termino hamarjában administrálandó pénzbeli limitációjának registruma.

Fiscus résziről	fl. 1800	Alvinczi Péter uram	fl. 200
Haller János uram	fl. 1000	Inczédi Pál uram	fl. 200
Teleki Mihály uram	fl. 1500	Gyerőfi György u.	fl. 200
Naláczai István uram	fl. 1000	Bethlen László uram	fl. 500
Bethlen Gergely u.	fl. 1500	Pernyeszi Sig. u.	fl. 200
Bethlen Elek uram	fl. 1500	Keresztesi Sámuel u.	fl. 500
Székely László u.	fl. 1500	Alsó János uram	fl. 200
Bánfi Gy. u. ő nga.	fl. 1500	Apor István uram	fl. 500
Maeskási Bold. u.	fl. 1000	Gyulafi L. u. ő nga.	fl. 800
Bethlen Miklós uram	fl. 1000	Bánfi Boldizsár u.	fl. 500
Bethlen Sámuel u.	fl. 1000	Kun Miklós uram	fl. 200
Bánfi Farkas uram	fl. 200	Barcsai Péter uram	fl. 100

Bálintith Sigmond u. fl.	200	Szalánczi János u. fl.	300
Mikes Mihály uram fl.	400	Petki uram fl.	200
Kemény Bold. u. fl.	100	Balog Boldizsár u. fl.	100
Dániel Péter uram fl.	300	A. Bánfi György u. fl.	100
Dániel Ferencz u. fl.	100	Toroczkai István u. fl.	100
Kemény János u. fl.	300	Id. Toroczkai P. u. fl.	100
Bánfi Pál uram fl.	300	Id. Kun István uram fl.	300
Kollatovith Gy. u. fl.	1000	Horváth Kozma u. fl.	100
Folti Bálint uram fl.	100	Haranglábi Sig. u. fl.	100
Rácz István uram fl.	200	Fejérvármegye fl.	500
Baresai Ábrahám u. fl.	100	Küküllővármegye fl.	400
Nagy Pál uram fl.	200	Thordavármegye fl.	400
Suki Pál uram fl.	200	Kolozsvár fl.	200
Suki Mihály uram fl.	100	Dobokavármegye fl.	100
Ifj. Toroczkai Péter u. fl.	100	Belső-Szolnokvárm. fl.	200
Nádudvari István u. fl.	100	Hunyadvármegye. fl.	500
Maurer Márton uram fl.	200	Székelység fl.	10000
Nagy István uram fl.	100	Universitás fl.	50000
Dániel István uram fl.	100		

Fogaras 19. Novembris. A. 1687.

Bethlen Miklós uram levele.

Mint kedves bizodalmas uraimnak, kötelesen szolgálók és Istentől minden áldásokat kívánok nagyságtoknak s kegyelmeteknek.

Akarám nagyságtokat s kegyelmeteket tudósítani. Én Isten kegyelmességéből tegnap szinte naphaladottkor érkezém ide és az hirre nézve, hogy az generalis ma elmegyén, az estve hozzá menék, s találám a főcommissariust is ott, mind ketőnek együtt adám meg az urunk ő nagysága levelét és ott osztán semmi oly derék conclusum nem lőn, hanem csak az, hogy az generális ma el nem megyén.

Ma mikor ők órát adtak, oda menék, és az mely dolgokat lehetett eléggé forgattam, melyekről mint resolváltak, és magok ugyan én előttem, úgy mint az generalis, és főcom-

missarius Tiellel az secretariussal leiratták, oda küldötte. Valami ebbe jó vagyon, én is azt approbáltam, de a mi rozsg vagyon csak elhallgatta, hogy felirták, hadd láthassa nagyságtok s kegyelmetek írásban dolgokat s elméjeket; én pedig semmit nekik írásban nem adtam, sem eddig nem concludáltam, sem subscribáltam vagy pecsételtem.

A dolognak az dereka hátra vagyon, még a főcommisariussal külön magával szemben nem lehettem, ma 3 órakeresztek és azután ismét az generális szállására kell mennünk, ott válik el, ha a mi dispositióink megállanak-e, nem-e; mert az generális előtt akarja igazítani, noha az generális azt mondja, hogy ő az oeconomiahoz nem szól, sőt az külső militaris dolgokhoz is csak Veterani successorának, ki pro tempore mig Carafa érkezik (noha az is bizonytalan) általadhassa a dolgokat, nem szól, most ugyan minden jóra ígérte magát, irt is Marosvásárhelyre, hogy az salvaguardiákat visszavigyék, Kis Balásnak is, hogy hadat most ne fogadjon, és csak az 300 portióval legyen contentus.

Az hunyadi, bethleni, gyalui praesidiumok iránt, és az oda és Deésre s Szamosujvárra szállítandó quártélyozók iránt nem hiszem semmit is cedáljanak, hanem csak ebben maradnak, az mit irtak, mert az monostori statiót épen alkalmatlannak tartják és azt akarják Szamosujvár, Deés, Bethlenbe osztani. Gyaluról azt mondják, maga az Lotharingus tette, és az contractusban ott vagyon minden azokba praeter jam occupata, vel praesidiata loca. Én ezt nem perelhettem, mert az Lotharingus contractusát és a több irásokat ide nem hozzák. A Scherffenberg Ogyldinak (sic) és Komorniknak adott credentiáját sem hozzák el, mindenik igen szükséges lőtt volna, kivált Hunyadra nézve, hogy ők a quártély statió közé sem egyszer sem másszor nem tették; a Lotharingus sem tette fel, sőt fel nem tevén, kihagyta solemniter, szinte úgy mint Brassót s a több praesidium nélkül való helyeket; de ez és a több ratiókra csak ez a feleletek: potest imo debet per rationem bellicam etiam in alia loca, quae in tractatu cum serenissimo duce nostro sunt nominata, miles collocari aut in quartirio, aut si rumor de hostibus et necessitas ita cogat, etiam praesidium collocari. Mert hiszen az semmit se bánt, sem az az urunk ju-

risdictiójának nem praecipual; sok volna az szó kit meg nem irhaték.

A kivánt irások nélkül a dologhoz sem fogtam volna, de még ha az generális elmegey, annál rosszabb. Vasvári is megtréfála, bizony ha egy jó deákot kaphattam volna, napjára magam is megfizettem volna egy-egy aranyat neki; mert ihol az statiók dispositióját is, honnét mit várjon megkivánja, s megigirtem, a nélkül nem is lehet a conclusum. Most títe kettőt az óra, a nélkül kell oda mennem, magyarul az mint nálam vagy on azt viszem oda, abból tolmácsolom neki, mert soha bizony ma nem kaphaték a kivel leirassam deákul, magam pedig mint vélek perledtem 8 órától fogva 12 dél-félig.

Együvé másuvá is kellene innét irnom, most proxime Maros-Vásárhelyre el kell vala küldenem ezt az inclusát, hogy az salvaguardiáktól menekedjék Küküllővármegye s ott a vidék, de nem lön kitől, hanem kegyelmetek küldje el.

Én szombaton reggelig itt leszek, tovább való várakozásomnak nem tudom mi haszna, mert az generális holnap el menvén, ha mit rescribál is nagyságtok s kegyelmetek Hunyad és a több quártélynak tőlök elintézett, vagy már is elfoglalt helyekről, nem leszen kivel róla tractálni, mert Veterani csak substitutus lészen, ő is nem tudom mikor jó ide, ha holnap itt lenne, sem hiszem valamit variáljon. Falkenheim csak az élésre, pénzre visel gondot, arról ő vele magam beszélek, és ha lehet, az fogarasi contractust confirmáltatom; ő ugyan Erdélyben marad vele; quod ad oeconomica bővebb időm vagy on, de a generális sietése miatt kellett ezeket ma tractálni reggel. Coram plura. Adja Isten nagyságtokat s kegyelmeteket találjam jó egészségben.

Szeben 20. Novembris 1687.

Az Istenért siessenek a kik itt Sz.-Csehből buzát, zabot mit cseréltek, embereket küldeni és administrálni, hadd hidjék el s annál inkább ne gátolják, ha kik mit innét ki akarnak vinni. Nagyságtoknak s kegyelmeteknek köteles szolgálja

Bethlen Miklós.

A méltóságos tanácsi és deputatusi uraknak és főrendeknek, nekem bizodalmas uraimnak adassék.

Paulus Carolus Komornik Vice-commissarius Bellicus levele.

Illustrissime Domine, Domine mihi plurimum honorande. Dum nuper ex Fogrosch abivissem, cogitabam omnem bonam dispositionem circa administrationem naturalem facturum; maxime in hoc districtu Albae Juliensi, ubi adhuc uti antea, ita et nunc confusio est, licet quidem habeamus Commissarios denominatos, sed illi non sciunt, unde administrare debeant. Necessarium enim est, ut sciant ex quibus districtibus administratio fiat, tamen Domini Consilarii sufficienter id elaborare poterunt; dicebatur enim mihi, dum adhuc ibi adfuissem, quod intra unam vel alteram horam omnia erunt parata et elaborata, sed de factu nil video. Quapropter ob evitandas majores confusiones, Vestra Illustrissima Dominatio dignetur ad id intendere, ut absque omni motu, illi Districtus, ex quibus Regiminibus administrandum erit, Dominis Commissariis Regni includantur; ego quidem nuper rediens ex Fogrosch Cibinii omni possibili modo adlaboravi, ne in Medgyes militia ponatur, sed nescio quomodo . . . *) in Enyed, Thorda, et Kolozs subsistent; nisi bona fiat ex parte Regni dispositio, in Kolozs uti audio plane nulla sunt stabula et magnus defectus lignorum, quae ad duo et tria milliari ferri debent. Non dubito Illustrissima Dominatio Vestra jam notitiam habebit, quod Excellentissimus Dominus Generalis Carafa supremam tam in Hungaria superiori, quam in Transylvania habeat Commendam; ego Suae Excellentiae de istis his modernis confusionibus, et malis dispositionibus adhuc quidquam perscribere nolo, expectans a Regno meliora. Quaecunque in locis illis a militia consumpta sunt emisi hesternae die foras in loco illa, tam ex parte militiae, quam ex parte Regni, ut ea, quae comprobari possunt, conscribantur, et in computum accipiantur. Ego post aliquot dies versus Dévám et Hunyad movebo, brevi autem rediturus; Interim rogo, Vestra Illustrissima Dominatio dignetur in omnibus coadlaborare, quatenus absque omni motu illi districtus denominati

*) Egy szó olvashatlan.

unde militia vivere debet, Dominis Commissariis mittuntur, etiam in aliis talis fiat ordo, ut bono modo amicabiliter simul vivere, et omnes inconvenientias evitare possimus. Caeterum ubi Illustrissimae Dominationi Vestrae, et Inelyto Regno servire valebo, nunquam intermittam. Me interim favori, et gratiis humiliter commendans maneo Illustrissimae Dominationis Vestrae Humilimus servus

Paulus Carolus Komornik m. p.

Albae Juliae 21. Novembris 1687.

T i t u l u s : Illustrissimo Domino Domino Michaeli Teleki de Szék, Celsissimi Principis Transylvaniae Consiliario Intimo, Exercituum Universorum in Transylvania Generali, Comitatum Albensis Transylvaniae, Thordensis et Marmarosiensis Comiti, Arcium Hust et Kővár nec non Sedium Siculicalium Csik Gyergyó et Kászon Capitaneo ; ac Decimarum Fiscalium Arendatorii ubique supremo, Domino et benevolo colendissimo in Fogaras.

Falkenhaim uram resolutioni holmi punktumokra.

Alia

Ad Responsiones Ablegati Transylvaniae Magnifici Domini Nicolai Bethlen, in Conferentia Cibinii die 20. Novembris 1687 habita modo ex Parte Generalatus et Commissariatus Caesarei resolutum.

1. Ratione Hunyad nec creditur movenda difficultas, cum in Hadzeg nulla sit commoditas nec securitas militiam Hungaricam ibi collocandi, utpote valde exiguo numero constantem, tam propter propinquos Turcas, quam Tekelium, aliosque vicinos Rascianos, Valachos vagabundos etc. unde in Hunyad desideratur pro iis statio, nec alia praetenditur arcis occupatio, quam ut in tempore irruptionum, aut necessitatis casu, militia Caesarea Hungarica ibi refugium et securitatem habeat, in administratione nihil a factis dispositionibus et

conventis alienum praetenditur, nobiles eorumque bonis nulla fient impedimenta, si propter Hungaros grave esset, offertur pro meliori securitate Praesidium Germanicum uno officiale minore et duodecim aut quindecim peditibus constans permodum salvaguardiae.

2. Quoad Rascianos aliosque, qui in confiniis Hunyad sub signis caesareis militare et suscipi volunt, demandatum est, ut neque congregentur, neque suscipiantur ante tempus expeditionis castrensis, nec tolerabuntur, ut Comitatus, sive quartiriis militiae caesareae aut oneri aut turbationi esse possint. Prohibebitur quoque Domino Capitaneo Kis Balás severissime, ut nullos milites ibi congreget, in aggravium Comitatum, qui praeter Portiones sibi specificatas, nihil administrabunt.

3. De salvaguardiis ad Vásárhely a Commendantio reducendis, datus est rigorosissimus ordo loci commendanti, aliisque omnibus injungitur ne cuiquam invito salvaguardias obrudant, nec ii, qui hoc modo in salvaguardia sunt, quidquam ab incolis in pecunia nec in natura petant, minus extorqueant praeter statutam (sic) hospitalitatem.

4. De Districtu Lapos vidék, quemadmodum anteactis Annis semper cum partibus Regni Hungariae pro hybernio militiae Caesariae contribuit, et eo respectu ex parte Suae Majestatis Caesariae et Serenissimi Ducis Lotharingiae in Rationem Partium sumitur, nec ob aliquot 20 pagos fortassis desolatis quaestio ullo tractatum tempore mota fuit. Ita eidem ulterius quoque insistitur, velut dominis Deputatis, Alegantis Magnifico Domino Georgio Pamffy et aliis tempore confecti recessus saepius claris terminis expressum fuit.

5. Intimabitur ad quemvis Districtum Commendantibus caesareis, ut hospitia Commissariorum ex parte Celsissimi Principis super administratione victualium militiae deputatum juxta Specificationem eo super Communicandam a quartiriis libere et immunia serventur.

6. Ratione occisi Picolominiani militis fiat Inquisitio secundum Jus Transylvaniae per Comitatum cum interventione Actoris officialis ex parte militiae Caesariae; reus puniatur secundum leges, interim resignetur captivus manibus

fori et Jurisdictionis competentis sufficienti cautione. Hoc quoque petitur ut de securitate viarum ex parte Transylvaniae provideatur, et quisvis quoque Districtus super vagabundis et latronibus arcendis respondere teneatur.

7. Introductio et eductio annonae et victualium ex civitatibus et stationibus militum, nobilitati non impediatur, sicut haecenus impedita non fuit. Dummodo a Commissariis locorum sufficiens provisio ad aliquod etiam tempus anticipato praesto esse ostendatur.

8. Milites oberrantes et vagabundi in pagis, neutiquam tolerabuntur, sed capientur et punientur; necesse vero est, ut quisunque taliter obambulans aut a generali, vel commendante suo, (si miles est) caeteri vero ex parte Transylvanorum a Principe, Generali, aut Dominis suis terrestribus vel locorum officialibus passuales habeat literas; nec pagis vecturae destinatis aut aliis administratione necessariis aut impedimento aut molestiae sint, idque in locis stationum aut vicinia earundem intelligatur.

9. Equites Hungari hinc inde pro literis adferendis constituti nullo extra quantum conventarum portionum Transylvaniae sint aggravio.

Quantum ad materiam mensurae utrinque satis agitam, res eo loci relinquatur, ut quaevis in Districtu usuata haecenus cum militiae contento mensura observetur, et si quae in posterum difficultates eatenus orientur, illae secundum usitatum hic de praesenti cubulum Cibiniensem determinantur.

Actum Cibinii die 22. Novembris 1687.

Fr. L. B. a Falkenhaim m. p.

Falkenstein f'commissarius bellicus levele.

Celsissime Princeps, Domine gratiosissime.

Exposuit perquam diserte et candide sibi commissa spectabilis ac magnificus Dominus Nicolaus Bethlen, exhibuit quoque Repartitionem Regni generalem, juxta quam ex

quovis Districtu ad quamlibet rationem conventae Annonae et Victualium ex parte Celsitudinis Vestrae et Statuum ordinata fuit administratio, quam adaequate quidem factam et optime conceptam esse, suo loco relinquitur, nec nostra interest, dummodo desideratus correspondendeat (sic) exitus, et praestationis non oriatur defectus; Interim tamen referet idem magnificus Dominus, quae eatenus aut valde difficilia in praxi aut omnino impossibilia videbantur, sicut foeni ex remotioribus locis ad multa milliaria, uti e Coronensi Districtu Claudiopolim usque comparatio, quae ob itineris longitudinem nec utiliter, nec revera practicari posse censetur, dum jumenta vehendo simili foeno plurium dierum spatio applicata tantum in via vix non consumerent. Unde creditum fuit iustae repartitionis solum causa hoc ita limitatum. Interventu auctoritatis Celsitudinis Vestrae et Commissariorum congrua quadam permutatione cum viciniori Stationibus Districtu instituenda, difficultatem solvi posse, et quae uni Comitatu minus ardua et gravia acciderent, aequa pariter cum altero Comitatu praestandorum subinde commutatione facilitanda venire.

De Castellianis quinque companiis quae aliter in Monostor ordinatae, nunc vero perspecta dicti loci omni modo insufficientia in Szamos-Ujvár, Deés, Bethlen, Rettek (sic) collocandae petebantur, speratur ordines hucusque Commissariis a Celsitudine Vestra extraditos fuisse salva manente tamen dispositione quoad provisiones ex iisdem processibus, ac si miles in Monostor subsisteret administrandas, quae per hanc quartirii dilatationem eo faciliores evadunt.

Ratione Hunyad fateor, erat ab initio quidem intentio Militiam Hungaricam in Hadzek imponendi, posteaquam autem experientia cognitum fuisset, tam parvo numero, uti ibi est in loco a Germanis cohortibus nimium separato, et vicinis Turcis, aliorumque hostium irruptionibus summe exposito secure subsistere nequaquam posse, mutato Consilio in oppidum Hunyad opportuniorem et securiorem dietae Militiae Stationem assignare ratio Belli persuasit. Arcis vero ibidem nulla praetenditur occupatio, neque aliud, quam ut in casu necessitatis aut ingruentis vis hostilis, militia Hungarica securum ad eandem habeat receptaculum, nec quod Deus aver-

tat infortunium copiis, aut damnum servitio Sacrae Caesareae Majestatis ejus defectu accidere possit, cujus alias culpa aut resarcitio loci Dominis aut incolis imputaretur, offertur etiam hunc in finem per modum salvaguardiae miles Germanus subalternus officialis, cum decem aut duodecim peditibus rigorisissimo cum ordine ibi constituendus, ne ab Hungaris quocumque casu quid inconvenientiae committatur. Caeterum excessus nonnulli hinc inde conquesti, strictissima in qualibet Statione Commendantum disciplina coercebuntur; dummodo administrationi conventorum serio quoque consulatur. Quae omnia et quasvis adhuc emergentes difficultates suscipienda proxime unacum Commissario Celsitudinis Vestrae universali quartirorum visitatione complanari, et firmo in futurum ordine pro utroque tam militis quam incolarum bono, quanto melius fieri poterit, stabilire allaboraturus, Celsitudinem Vestram diu incolumen, felicissimeque valere exopto. Cibinii die 22. Novembris 1687.

Celsitudinis Vestrae.

obsequentissimus servus
Fridericus B. a Falkenhain.

Az német vitézek profontozása rendi.

N o r m a I n t e r t e n t i o n i s .

Pro Militia Caesarea sive Regiminibus in Transylvania hibernantibus, juxta et secundum confectam ubivis locorum Caesariae Regiaeque Majestatis Ordinantiam.

1.) Panis ad portionem oralem administratur dietim duae librae aut menstruatim medius farinae cubulus.

Vini dietim media justa, dolium vini quadragenarium tercentum viginti justis sive sexcentis quadraginta mediis constans, deductis fecibus, sive earum loco viginti justis, in vino puro, secus non, quam tercentis justis aut sexcentis mediis acceptatur, et computatur in erogatione.

Carnis una dietim libra ad portionem oralem debetur; siquidem vero, nimia ponderis sit differentia, ita ut centum quadraginta quatuor librae minores Transylvanicae, centum

solummodo libras Germanicas sive Viennenses constituent; neque hic alio quam dicto modo, idest centum quadraginta quatuor librae Transylvanicae, pro centum Viennensibus acceptae, in quietantiis verificabuntur. Si tamen pro carnibus viva summantur pecora, res eo modo composita est, ut medietas in bobus, altera medietas in vaccis, nec minimis, nec maximis, sed mediocribus praestentur, eoque casu quodvis ejusmodi pecus ad rationem ducentarum quinquaginta librarum Viennensium accipiatur.

Avenae ad portionem equestrem datur medius cubulus hebdomadatim sive duo cubuli menstruatim.

Foeni dietim octo librae, currus vero ejusdem quatuor equis aut quatuor jumentis tractus in ratione tercentum librarum Viennensium admittetur.

Straminis hebdomadatim ad quemvis equum manipuli duo.

Quae omnia et singula semper erga percipientis quietantiam administrabuntur et quovis mense inter Commissarios Suae Matti Caesareae et Deputatos Transylvanicos justus super perceptis et percipiendis habebitur computus, juxta strictissimum eatenus Suae Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis mandatum.

Fr. L. B. a Falkenhain m. p.

Szebeni polgármester és királybíró uramék levele.

Nektünk természet szerint való jó kegyelmes urunk.

Isten nagyságodat szerencsés hosszú élettel s országának békességes birodalmával boldogítsa szívből kívánjuk!

Kegyelmes urunk! Alázatosan kelletek nagyságodnak jelentünk: Itt, hogy az német hadaknak élések kiteljék csak mi kevés ideig is, egész lehetlenség, főképen széna dolgából egész fogyatkozással vagyunk, melyet is a mint értünk Barczáról kelletnék szállítani, honnét mikorra, és mint szállitassék mostani nehéz uton, nehezedvén továbbá is, addig egész fogyatkozással leszünk, ezek pedig azt mondják, hogyha

fogyatkoznak, oda mennek az hol találunk ; alázatosan könyörgünk nagyságodnak az Istenért, méltóztassék nagyságod bölcs tanácsur hiveivel együtt oly móddal parancsolni ne esék az hosszas időre való szállítás miatt nagy fogyatkozásunk, s az szegénységnek is az mesziről való szállítás miatt ne legyen teljességgel elpusztulása, kiért Isten nagyságodat minden áldásával boldogítsa, szivből kívánjuk s maradunk Szeben 22. Novembris A. 1687. Nagyságodnak mint természet szerint való jó kegyelmes urunknak életünk fogytig alázatos igaz hivei s engedelmes kész szolgálói.

Szebeni polgármester és királybiró s. k.

Az erdélyi méltóságos fejedelemnek ő nagyságának nekünk természet szerint való jó kegyelmes urunknak ő nagyságának.

13. Dec. Brassai uramék és Barczaság-résziről az ő felsége vitézi számokra rendelt contributiókról.

Mivel brassai uramék ő kegyelmek, az ő felsége vitézi számokra Brassó városára és az Barczaságra s más azon Barczai districtusbéliekre, s országos közönséges gyűlésében vetett contributiók megadása, s administrálása iránt, mitől viseltetvén magok tudják restelkednek, s vélekednek, úgy látszik, mert mégis eddig sehová semmit nem administráltak sőt etiam iterato admoniti jó módjával meg sem mozdultanak benne, mely miatt következhető közönséges romlásától tartatunk ez szegény országnak, melyet csak már bizonyos jelekből vettünk eszünkbe. Azért végeztük közönségesen az mi kegyelmes urunk ő nagysága kegyelmességéből, az mi kegyelmes urunk ő nagysága ex superabundanti parancsolja meg brassai biró uramnak és az tanácsnak, magok ide küldött követ atyjokfiai által, hogy Brassó városára és districtusára vetett contributiókat, az arról irott, s kiküldött dispositiók szerint de facto administrálják : egyébiránt ha valamely uri, főrendü vagy csak közönséges nemes ember, úgy mező és kerített városbeliek, s faluk is az militaris executio által megkárosíttatnak, az ő kegyelmek jószágai végett pro se dup-

lumot exequálhasson, az mikor akar; azonban pedig az ő kegyelmek miatt következhető nagy inconvenientiáknak eltávoztatására nézve, ha kik az urak, főrendek, nemesek és városiak közül is az ő kegyelmek részéről, bort, buzát, zabot, pénzt, marhát és szénát is adtanak vagy adnak, ezután is az ő felsége vitézi számokra, ad quindenam ő kegyelmek megfizetni tartozzanak, simpliciter alioquin post quindenam vigore praesentium per legitimos Regni executores, az ő kegyelmek jószágin vagy districtusokbeli falukon, duplumot exequáltathassanak.

Ha mely becsületes rendek az szamosujvári, deési, rettegi és bethleni statióban levő ő felsége vitézi számokra propter evitandas confusiones, most buzát, szénát, zabot és marhát adnak, az oda fel deputáltatott élésből refundáltassék assecuráltatnak felőle.

Bethlen Miklós és Dániel István uramék szebeni követsége punctumi.

- 1.) Super infnita quartiriorum dilatatione.
- 2.) Super multiplici Stationum et Regiminum promotione.
- 3.) Super violenta portionum victualium et naturalium in pecuniariam administrationem permutatione.
- 4.) Super discordia militiae cum Caesariis.
- 5.) Super multiplici mensurarum confectioe.
- 6.) Super variarum militiae insolentiarum compositione campestrianis ac rationabilibus argumentis propositarum et illustratarum. Haec 12. Dec. 1687.

Fulkenhain uram resolutionói az feljebb irt fő argumentumokkal illustrált propositiókra.

Et ante omnia quidem pro fundamento habendum est, quod Tractatus Serenissimum Lotharingiae Ducem inter et

Celsissimum Transylvaniae Principem, super praesenti hibernio conclusus, non in hypothesi sed in thesi tantum conceptus et factus esse intelligatur, nimirum, si militia Suae Majestatis Caesareae in locis assignatis secure et commode subsistere queat; si mensurae ubique juxta ordinantiam Caesaream recepto, (sic) aequalis, aut vero minus vel minores non fuerint: item et si ex parte Transylvanica nullus in administratione defectus aut mora exstiterit: cum cuivis prudenti, rem accuratius ponderanti, ex ipsa rei natura facile constet. Serenissimum Ducem hyberna Transylvanica stabilientem, praesertim quo ad cibum, potum, pabulum, quae natura ipsa restringi non patitur, conditionem militum Sacrae Caesariae Majestatis deteriolem facere nec voluisse, nec potuisse, unde hoc sano et utili sensu, non vero ad literam interpretandus supra fati Serenissimi Ducis recessus, merito pro regula directionis statuendus est et hoc supposito facilis et clara est responsio.

Ad 1-am. Quod non inventa in locis, quae primo assignata fuerant, sufficenti commoditate et securitate quarteria dilatari, aut stationes permutari debuerint: imo majori provinciae et incolarum bono facta est, quod militia equestris in pagos citra Bistriciam, et alia itidem in Rettég, Ujfalú, Barcza, aliaque loca circum vicina distributa fuerit; quae si in nova statione simul mansisset, non tantum incolas tanto numero praesos, brevi omnibus exhausisset, sed iis et jam exhaustis necessario simul, et semel in alios districtus migrare debuisset: praecessit etiam tempestitiva ex parte Generalatus et Commissariatus Caesarei eo super requisito. De Hunyad jam nuper quidem demonstratum fuit, ex ratione belli milites Ungaros, pro tempore aliorum collocari non potuisse; interim de violenta occupatione, aut clandestino stratagemate, contra arcem nihil auditum erat, nec creditur tantae considerationis esse ut si servitium Suae Majestatis, aut ratio belli ita exigeret ad praesidiandam dictam arcem multo stratagemate utendum foret.

2. Quoad inductionem unius et eductionem alterius Regiminis, vel etiam retentionem in Hungaria aut provinciis haereditariis certae militiae huc pertinentis, et

aliam in locum illius submittendam, res penes voluntatem et expressum suae Majestatis Sacratissimae mandatum, quod nobis interpretari non licet, relinquenda est: interim exactissimus adhibebitur ordo, ut qualiscunque necessaria mutatio, cum minori, quantum fieri poterit damno, aut ruina incolarum efficiatur.

3.) Portionum vel victualium in natura administrandarum in pecunia permutatio, congruum tollendis plurimis in administratione incommoditatibus remedium putabatur, atque ut tale, et quoad officiales tantum non violenter, aut iuvitis obruditur, sed quibus ita placuerit volentibus offertur atque eo sensu officialibus per stationes denuo intimatur.

4.) Quod nonnullis in stationibus plures quam ab initio dicebantur porciones accrescant, earum administratio secus non quam Commissarii Caesarei eo in districtu residentis approbatione agnoscenda, aut praestanda erit, nec timenda est exinde confusio, si necessitate ita ferente Commissarii Caesarei, et Transylvanici, se tempestive et mutuo cointelligant.

5.) Mensurarum confusio, et multiplex mensurandi variatio dominis ablegatis Transylvanicis, tempore Tractatus in Küküllövár, originem suam debent, qui ordinantiam Caesaream ipsis eorum pro norma (quantum cuivis portioni orali, aut equili deberetur) exhibitam non ad pondus aut mensuram Transylvanicam, quae dictae ordinantiae incognita erant, intelligere aut reducere debuissent; cum semper ex parte ablegationis Caesariae in eo manserimus, ut qualiscunque proposita mensura aut libra non sit inferior illis, quibus hactenus in Ungaria Exercitus Caesareus intertentus fuit: nec fallit explicatio Fogarasini inventa, quae jam memoratae rei substantiae nihil praepredicare potuit, sed ad eandem sive hoc, sive alio modo praestandam redigenda est. Itaque de pecoribus ortae contentiones aestimatione lanionum, ex utraque parte adhibendorum, et si hi convenire non possent, merito per statoram veniunt decidendae. Idem de foeno, cujus controversias Commissarii utrinque discernent, et ex duobus parvis unum, aut ex tribus mediocribus quos proportionate sufficientes cursus comportare poterunt; cum uni, plus justo dare, adeo in-

justum, atque alteri minus justo accipere iniquus invideatur. Vinum item intelligitur, si potus sit humano usui conducens, neque enim morbos aut pestem potu prorsus inhumano in milites inducere hospitalitas admittit.

6.) De disciplina militum, justo latiore inprimis circa M. Vásárhely minor erit difficultas, cum Generalatus Caesareus, non tantum quosvis violentos excessus ad competens iustitiae Forum religendos in posterum offerat, ac demandet; sed et competentem quibuscunque hactenus laesis aut damnificatis, tam in pago Harangláb, quam in Csikfalva, et facto equorum Claudiopolitano, aut aliis quibuscunque quaerelis satisfactionem polliceatur. Praeterea pro finali quartiriorum variatione nunciandum occurrit supervenisse hucusque ultimariorum Suae Majestatis Ordines, quibus certum numerum militiae ad legiones in Transylvania hybernantes pertinentem, ob locorum distantiam aliosque singulares servitii sui respectus praesenti hyeme in provinciis haereditariis retinere; e contra duo adhuc regimina ex finibus Hungariae signanter Taaff et Herbeville, in dictae prioris militiae supplementum, atque hybernia Transylvanica succedere benignissime resolvit, quoque unum nempe Taaffianum equitum medioeri numero in statione districtus Bistriciensis contiguus Domino Generali Piccolomini; alterum vero exiduo Dragonerum numero constans Domino Generali Veterani in stativa districtus itidem sui contermina collocare, ac iisdem meliori quo fieri poterit modo provideri Excellentissimus Dominus Generalis Carafa demandavit. Et quamvis nihil novi eo casu, aut praeter conventa in Capitulatione Serenissimi Ducis praetendatur, adeoque dicta Regimina ultro inferre licuisset: attamen ad evitandas alienas interpretationes nihil sine debita cointelligentia agere volentibus Celsissimus Princeps, et Status eosuper requirendi videbantur, quatenus congruas, in locis idoneis, contiguas et sufficientes, pro uno ac altero regimine stationes ordinando, quibuscunque incommoditatibus tempore obviare placeat, quod eo majori fiducia speratur, quam ex parte Generalatus et Commissariatus Caesarei omnis cura ac sollicitudo adhibenda promittitur, ut in transitu toties

fatae militiae strictissima disciplina ob-
servetur, ac necessaria in eandem eroganda
et consumenda sive erga quietantias in ra-
tionem universalis summae accipiantur, sive statim
parato etiam aere exolvantur.

Cibinii 16. Decembriis 1687.

Fr. L. B. a Falkenhain m. p.

Publicatae hae literae cum Missilibus Gen. D. Nicolai de
Bethlen et Steph. Dániel super horum declaratione conscriptis
17. Dec. 1687.

Szebeni Commissarius praebendája.

Die 17. Decembris. Szebeni Commissarius uraméknak Ke-
resztési Sámuel uramon kívül közönségesen rendeltetett
sustentatiójokra buza cub. 20. pénz fl. 60. bor nro 40. és per
diem hus lib. 12.

Die 19. Decembris lett válasz az Bethlen Miklós uram-
nak feljebb említett levelére az Falkenhain uram resolútiói
szerint megirván ex deliberato: Nem kellene az státiókat
változtatni és az vitézeket kiszélesztetni; annál inkább több
hadat behozni; item mensuras változtatni; és az victuale bo-
numokat pénzüil kivenni: contra contractualium tenores, me-
lyeknek nem is annuálunk, sőt commissariusokat sem küldünk
az új had eleibe, szálljanak az többi köziben s ott élődjenek,
mert élést számokra nem vettünk; ha pedig feljebb jönnek
protestálunk, az oblatiókat nem praestálhatjuk, vagy az con-
tractusnak tovább nem observálhatjuk tenorát. Minden diffi-
cultásokat ujabban proponáljanak diligenter és tegyenek
írásba választ, mert ha nem orvoslódnak difficultásink,
Bécsben is felküldünk etc.

Die 25. Decembris érkezett az új török császár szultán
Szulimán és új fővezér Szijaus passa levelek, az melyben je-
lenti az császár, az ő tisztiben való állittatását, és intik mind-
ketten az mi kegyelmes urunkat az fényes portához való hü-

ségre: ezen alkalmatossággal hozott az követ*) kapucsi két kaftánt is, egyik nyusztal bélelt levén az mi kegyelmes urunknak. Fogarasban: szemben volt urunkkal 26-ik, megvendégeltetett 27-ik, elbocsáttatott 28-ikán.

Die 24-ik Dec. megérkezvén Bethlen Miklós és Dániel István uramék az ünneplésben lévén az urak foglalatosok, az ő kegyelmek hozta resolútiók diebus 26-ik, és 27-én olvastattak, s lett rólok discursus: válasz pedig 28-ik, azonban holmi egyéb szükséges dolgok is agítálódtanak, ujabban expediáltatván Bethlen Miklós uram Szebenben, mely expediációk ide hátra olvastattanak.

Die 28. Decembris Maxai Ferencz uram Beszterczére, Kovács István uram az új hadak helyben szállíttatására expediáltattak.

Die 31. Pikolomini uramhoz expediáltattak holmi difficultások orvoslása felől való instantiák.

Eodem. Az brassaiakra severae ammonitoriae litterae super administrandis contributionibus expeditae cum inclusis simul ac patentibus mandatis.

Pozsonyi Resolutionale Decretuma az római császárnak die 4. Januarii 1688.

Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis, Archiducis Austriae Domini nostri Clementissimi nomine ablegatis Transylvaniae in Aula Caesarea agentibus Domino Francisco Gyulai, Michaeli Inczédi et Mathiae Donath hisce perbenigne significandum. Clementissima Sua Caesarea Regiaeque Majestas desideria Domini Principis Transylvaniae a Dominis Ablegatis scripto proposita intellexit. Quae sequentia iisdem pro Resolutione intimari demandavit: rationem nimirum belli, inevitabiliter exigere, ut militi de hospitationibus hybernalibus prospiciatur, isque ita in hyberniis collocetur, quo et in hyeme contra impares hostiles excubias agat et primo vere ad expe-

*) Egy szónak való üres hely.

ditiones militares praesto sit; Proinde Dominus Ablegatus non difficulter judicare posse, (sic) dispositionem Serenissimi Lottaringae Ducis tam in ipsamet Transylvania, quam partibus eidem annexis ab indispensabili necessitate contra hostem in propinquo excubantem provenire, ipsiusque Transylvanicae conservationi praesertim utilem atque proficuum fore; quod autem petitam ratificationem Diplomatis Tractatus cum Legatis Transylvanicis Viennae Anno 1686. percussi attinet, rerum statum et faciem interea ex integro mutatam esse; demandabit tamen Sua Majestas et severe inhibebit, ne ultra conventa cum praefato Serenissimo Lottaringiae Duce, quicquam per milites exigatur, et cum praesupponi non possit, eosdem in hoc genere excessisse, necessum erit, casus específicos excessuum commissorum, si qui forent, afferre, quibus edoctis, Sua Majestas non modo in excedentes pro demerito animadvertet, verum et deinceps exactam disciplinam in memoratis hyberniciis observari curabit, seria quoque mandata datura, ne commercia, tricesimae et quaestus salis, per milites ibi locorum hybernantes impediuntur; hostes autem continuis infestationibus pro posse fatigandos esse ratio belli dictat, et sollicitam omnem eo operam vertet Sua Majestas, ne hosti communi aditus ad partes illas devastandas pateat, quin potius omne periculum ab iis amoveatur, et quemadmodum per accepta habet Sua Majestas contestata a D. Ablegatis devotionis studia, ita vicissim gratiam, protectionem et clementiam Suam Caesaream Regiamque non minus D. Principi et Statibus quam etiam ipsis D. Ablegatis benignissime offert et confirmat. Signatum sub appresso ejusdem Suae Majestatis sigillo secretiori.

Posonii die 4. Januarii Anno 1688.

Stephanus Andreas de Verdenbeorg.

Titulus: Ablegatis Transylvaniae in Aula Caesarea agentibus Dnis Francisco Gyulai, Michaeli Inczédi et Matthiae Donat consignandae.

*Komornik Commissarius urammal való Contractus in
Anno 1688.*

Nos Sacrae Caesareae Majestatis Capitaneus et Consiliarius Bellicus ab una, ac Statuum Regni Transylvaniae Commissarii ab altera, utrinque Plenipotentiarii : Notum facimus per praesentes quibus expedit universis. Quod cum varias in administratione victualium dictae militiae assignatorum difficultates, ac magnam ex iisdem provenire confusionem animadvertissemus mutuis adhibitis consiliis, salvo recessu cum Serenissimo Duce Lotharingiae facto et inito, permanenter rectificavimus modo subsequenti.

1) Quod ad defectum avenae; quamvis ratione summae avenae in dictu recessu specificatae nulla haecenus percepta sit difficultas; neque vero in posterum fore ulla putetur, interim tamen, ut quaelibet difficultates in ejusdem mensuratione haecenus compertae evitentur, et tollantur, penitus in qualibet statione, ac dictae quoque Suae Majestatis militiae status praementionati Regni Transylvaniae complacere studentes, praeter summam illam avenae in dicto recessu specificatam eidem militiae decem et quinque millia cubulorum Transylvanicorum avenae gratuito permittunt subsequentibus Februarii, Martii ac Aprilis mensibus administranda.

2) Quod ad mensuras, metretam videlicet, ac justas sive medias, siquidem haecenus variae, earumquoque ratione compertae sint difficultates, conclusum est, ut proxima occasione in Civitate Cibiniensi, metretae Cibinienses ac Claudiopolitana usitatae, diligenter conferantur, et quae ex illis duabus Inclito Commissariatu bellico placuerit, eadem acceptetur, et eidem aliae quoque aequales conficiatur, (sic) actamen binae mensurae, aliae duas, aliae vero quatuor metretas recipientes extruantur, quae legitime obsignatae, in quamlibet stationem militiae transmittantur, cum quibus sine omni difficultate, tam Regni, quam vero militiae Suae Majestatis commissarii a die 1-ma affuturi mensis Februarii utantur, ita tamen, ut eaedem mensurae post repletionem manibus alicujus Germani, semel tantum prementibus et postea facta ratione a parte militiae accepten-

tur; de media autem sive justa ratione investigationis et acceptationis, ut et obsignationis, ac legitimae mensurationis idem esse intelligendum, conclusum est: ut nimirum alterutra Cibiensis vel Claudiopolitana media ubique publicetur.

3) Quod vero ad carnis sive pecorum erogationem attinet, ut difficultates exinde quoque subortae sopiantur, determinatum est; ut librarum quoque negotium Cibinii serio investigetur, ac per diligentem inquisitionem resciat: centum librae germanicae sive viennenses quot Transylvanicas continent libras, et tandem mensurae centenariae totidem libras continentes eximantur, eademque obsignatae, in quamlibet stationem militiae transmittantur, cum quibus sine omni augmento ac defectu carnes a dicto primo Februarii quibusvis erogentur, hac tamen addita conditione, ut si Domini officiales Militiae principales, Domini Generales videlicet, supremi item et vice Colonelli, aut etiam Capitanei voluerint, ac cum Regni Commissariis convenerint, viva etiam animalia dictu pondere, cum centenario videlicet modo praemisso, rectificatis per Regni Commissarios et laniones ad librarum numerum bona fide limitata proportionibus suis menstruatim excipere possint.

4) Quod ad vini difficultates attinet; controversia illa, quae de septem mille vini doliis fuit mota, utrum nimirum puro vino plena, vel fecibus comprehensis intelligantur, decisa finaliter est hoc modo: ut dicta doliorum sive vasorum summa fecibus comprehensis intelligantur, cum hac declaratione; ut in singulis doliis sive vasis quadragenariis, quadraginta mediae, sive viginti octalia transilvanica pro fecibus computentur et acceptentur. Quo circa sicuti haecenus etiam serio demandatum fuit, ut vino sine fraude et administrentur et erogentur; item ut defectus perinde ac superfluitas doliorum sive vasorum quadragenariorum 600 sexcentas medias puri vini continentium, aut vero deficientium vel superantium examen, vel mensura, ante erogationem visirijs fiat, et postea non plus fecis, quam quadraginta mediae computentur et acceptentur in uno dolio; ac si quo in dolio plus fecis reperiatur, suppleri debeat, et rectificari puro vino, de novo tamen quibus competit hoc idem demandabitur omnibus et singulis, observabitur-

que utrinque in qualibet statione militiae, dolia vero cum fe-
cibus Dominis Regni Commissariis restituantur.

5) Quod ad foenum attinet, conclusum est: ut currus
foenum administrantes per Regni ac militiae Commissarios
aequo et pulchro modo, sine omni disceptatione ac praesudicio
tam administrantium quam erogantium et percipientium limi-
tentur, ac defectibus rectificatis erogentur.

6) Ne autem ratione administrationis quoque victualium
aliquis subsequatur defectus, conclusum est: ut omnia victu-
alia ad totum hybernium cedentia, ad ultimum usque affuturi
mensis Martii per bonam dispositionem sine defectu admini-
strentur, si qui vero defectus in eorundem administratione
comperiantur, per mutuam Dominorum Regni et Militiae com-
missariorum correspondentiam mature observentur et rectifi-
centur, ne major elapso termino administrationis ob eorundem
defectum oriatur difficultas: Quicquid tamen victualium usque
ad ultimum Martii Domini Regni Commissarii prae manibus
habebunt, administrare, Domini vero militiae Commissarii pa-
cifice, ac super perceptis quietantias dare teneantur.

7) De quartirorum quatuor Districtuum, Bistriciensis
Claudiopolitani, Albensis ac Cibiniensis Regni Commissariis
Principalibus conclusum est, ut ab illis caeteri in dictis Di-
strictibus constituti minores Commissarii Regni dependeant,
quatuor vero illi principales Commissarii tam administrationis
victualium, quam vero populi a militia offensi quaerelarum
maximam habeant curam. Quaerelarum autem expeditionis
processus et ordo, hoc modo fieri debet: ut quivis offensus
Regnicola suam quaerelam ad Commissarium Regni in illa
statione constitutum, et per illum ad officialem Germanum
ibidem morantem deferat, qui si controversiam expedit, ac
satisfactionem impendat, bene quidem, alioquin per gradus
ad majores etiam officiales et Districtuum primarios Commis-
sarios, tam Caesareos quam Transylvanicos deferantur, et bono
ordine remedia utrinque quaerantur, et adhibeantur condigna,
quae autem ibi decidi non poterunt, ad Excellentissimos Ge-
neralatum et Commissariatum, tamquam ad supremum Tribu-
nal deferantur.

*) Quemadmodum autem, tam in recessu Serenissimi Ducis, quam in multis etiam subsequutis conferentiis et resolutionibus omnium in militiam factarum expensarum et ab illa plebi datorum damnorum legitime comprobatorum, vel comprobatorum in generalem computum acceptatio et realis satisfactio, ac bona militis disciplina promissa est, ita nunc etiam illa, specificatit bono modo et ordine specificandis, ex parte quidem caesarea bona fide promittitur, ex parte autem Transylvanica anxie desideratur.

In cujus rei fidem et testimonium duo exemplaria ejusdem tenoris de verbo ad verbum emanata, sigillisque ac subscriptionibus nostris roborata ac munita commutavimus. Datum et actum in Arce Fogaras, die octava mensis Januarii Anno 1688. Et subscriptum erat:

Paulus Carolus Komornik,
 Capitaneus et Commissarius Bellicus.
 Ladislaus Székely m. p.
 Nicolaus de Bethlen m. p.
 Petrus Alvinczi m. p.
 Stephanus Apor m. p.

Erantque sigillis eorundem quatuor usualibus videlicet et consuetis super cera rubra Hispanica obsignatae. Ex his veris originalibus transumptae per Georgium Pásztóbi, Tabulae Suae Celsitudinis Principalis Judiciariae Juratum scribam ac notarium.

Carafa generállal való Szebenben lett conclussumok a követ uraknak

Posteaquam ratione restantiarum Militiae suae Majestatis Sacratissimae in Inclyto Transylvaniae Regno nunc temporis quartirisantis usque ad finem Januarii debitarum, aliarumque difficultatum inter Excellentissimum Dominum Dominum Antonium Comitem a Carafa, aurei velleris Equitem

*) E pont előtti megjegyzés Alvinczi kezével írva : Acceptatio expensarum promittitur.

Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerarium, Militiae Equestris Generalem, unius Regiminis Equitum Catafractorum Colonellum, nec non Superioris Hungariae ac Transylvaniae Commendantem Generalem, simul et Illustrissimum Dominum Baronem a Falkenhain altae memoratae Suae Majestatis Sacratissimae Camerarium, Consilii Aulico Imperialis consiliarium, nec non Commissionum Bellicarum Colonellum ex una: ac Celsissimi Transylvaniae Principis Inclitorumque ejusdem Regni Statuum specialiter huc Deputatos Excellentissimum, Spectabiles ac Generosos Dominos Ablegatos plenipotencia munitos ex altera parte; conventio ac complanatio superinde instituta sit, itaque variis postmodum habitis discussionibus, ad sequentia mutuo utriusque partis consensu puncta condescensum esse. Et quidem

1. Cum compertum sit vigore Computus ab Inclito Generali Commissariatu Bellico Caesareo producti, in quatuor principalioribus quartiriorum districtibus usque ad finem Januarii praesentis anni restantias earum in natura, juxta recessum pro tribus prioribus mensibus quarterii hybernalis subministrandarum specierum in pecunia computatas ad summam nonoginta trium millium nongentorum quinquanginta trium florenorum Rhenensium se se contendere, igitur, ut summa praedicta decima proxime futuri Meusis Martii manibus praefati Illustrissimi Domini, Baronis a Falkenhain infallibiliter solvatur, conclusum est; Quemadmodum e contra

2.) Conventum, ut omnia illa, quae supra summam, at tacto computu specificatam, a Regiminibus Suae Majestatis in Regno de facto existentibus recepta fuisse liquide comprobantur, in defalcationem debitae sustentationis militiae posterioribus tribus mensibus hybernalibus, utpote Februario, Martio et Aprili subministranda cadant.

3.) Foenum et avenae in posterum, hoc est a mense Februario incipiando, juxta recessum, et superinde factam Incoliti Regni repartitionem in natura praestari debet; si autem unus vel alter officialis hactenus de iis sibi providisset adeoque tantum de foeno, avenae, et stramine non indigeret, hac in parte quidem convenire poterit in pecunia cum sui Districtus Incolis, vel Incliti Regni Commissariis, sed tamen plus

petere non licebit, nisi pro uno curru foeni trium centenaciorum duos florenos Rhenenses, et pro cubulo Avenae decem grossos caesareos, vel sexaginta denarios, et pro uno ligamine straminis tres denarios vel unum et medium cruciferum.

4.) Servitia utpote subministrationem salis, candelarum et lignorum quod convenit, eorum complanatio, post factam inquisitionem ab utraque parte determinatam, quarta proxime subsequens mensis Martii inchoanda et quantotius finienda omnino fiat.

5.) Placuit et hoc, ut quartiriorum Status cum militiae in Regno degente de redemptione victualium in pecunia facienda convenire possent, non tamen aliter, nisi utriusque partis libero consensu, assensu item et praescitu Dominorum Commissariorum tam Caesareorum, quam ineliti Regni id ipsum fieri debet, nec pretium aliter petatur, quam pro una libra carnis ponderis viennensis quatuor denarios, pro uno cubulo frumenti vel farinae. duos florenos rhenenses, ac pro una denique justa vini integra duo grossi Caesarei; sicut et

6.) Praefatum pretium victualium omnium, ac reliquarum in natura subministrandarum specierum in quota attacta ubique in Regno sicut conventum est permanere debet, nec ante discessum militiae, vel ejusdem egressum mutari permisum erit.

7.) Computus fiat praestitarum pro subsequentibus mensibus naturalium, et quidem pro Februario et Martio, per supra attactos emittendos Commissarios si possibile simul in peragenda sua Commissione pari modo et pro Aprili eodem mense et si quae restantiae naturalium compertae et liquidatae fuerint, illae omnes in pecunia militiae solvantur.

8.) Mittetur aliquis Dominus Ablegatus in Comitatum Marmarosensem, et talis quidem qui a praesentibus Dominis Ablegatis idoneus pro ejusmodi negotio judicabitur.

9.) Regimen Catafractorum Illustrissimi Domini Baronis de Pace, et de Sultiorum Regimen Illustrissimi Domini Baronis ab Herbeville ex modernis suis quartiriis, quae nimis arcta pro iis fuerant, in Civitatem Medgyes, Musna, Felső-Bajom, Almád, Völez et Magase (ita tamen, ut parochiae, scholae et judicum domus ab onere quartirisationis immunes mane

ant) se conferant attactis autem duobus Regiminibus de sub-
 ministratione necessariorum ad novas eorum stationes pro-
 videri et propterea dispositio bona fieri debet. Quemadmo-
 dum et pars militiae in Bistrice permanens aliorum in vicini-
 tatem tamen transferatur.

10.) Ut ratione interfectorum quorundam militum in-
 sitio, et juxta comprobationem satisfactio condigna fiat; ne-
 que ullus peregrinantium, vel negotiatorum, cujuscunque sit
 conditionis, in via impediatur vel damno nimio afficiatur, sed
 quilibet miles non aliter nisi suo passu instructus ex uno ad
 alium locum mittatur.

Actum Cibinii die 20. Februarii 1688.

Antonius Carafa m. p.

(L. S.)

Fridericus L. B. Falkenhain m. p.

(L. S.)

Michael Teleki m. p.

(L. S.)

Alexius Bethlen m. p.

(L. S.)

Georgius Bánfi m. p.

(L. S.)

Petrus Alvinczi m. p.

(L. S.)

Stephanus Apor m. p.

(L. S.)

*Puncta C. Antonio Carafa a parte Statuum et Ordinum
 Transylvaniae porrecta in quorum sensu Diploma expodiri pe-
 tebatur.*

Anno 1689. Die 20. Januarii in Generali Diaeta Statuum Regni Transylvaniae inter Celsissimum Principem et Status trium nationum ab una, et Magnificum et Generosum Dominos Paulum Carolum Komornik Sacrae Caesareae Majestatis Capitaneum et Commissarium Bellicum nec non Danielem Absolon alte dietae Suae Majestatis Generalis Commissariatus bellici Secretarium partibus ab altera, facta est conventio et conclusio, ratione summae pecuniariae et repartitionis portionum oraliū atque equiliū pro sex mensibus modo sequenti :

1) Subministrabunt inclyti Status in parata pecunia sexcentena millia florenorum Rhenens.

2) Praeterea in universum portiones orales octodecim mille et equiles octo mille, ex istis autem administrabuntur in sustentationem militiae pro ultimis tribus mensibus Februario videlicet, Martio et Aprili portiones orales duodecim mille quingentae et septuaginta sex, equiles itidem quinque mille nongentae et una in natura, siquidem hae jam specificatae tam orales quam equiles portiones in pecunia pro primis tribus mensibus Novembri, Decembri et Januario exsolventur, restantes porro quinque mille quadringentae et viginti quatuor orales, ad haec duo mille et nonaginta novem portiones equiles, pro integris sex mensibus consimili modo in parata pecunia, loco denique servitiis tam pro his quam supra nominatis, id est simul sumptis octodecim mille oralibus portionibus medius flor. Rhenen. in singulos menses praestabit, pro una portione ita, ut in universum connumeratae orales atque equiles portiones in parata pecunia exolvendae constituent summam tercentorum quinquaginta quinque et septuaginta septem millium florenorum Rhenensium, his vero additis sexcentenis millibus floren. facit integro universa in summa nonies centenos quinquaginta quinque mille septingentos et septem florenos praeter illos supra nominatos tres ultimos menses, qui in natura administrabuntur.

3) Summa praespecificata tam sexcentorum millium florenorum, quam satisfactio pro portionibus oralibus et equilibus in pecunia administrabitur, in quinque terminis, signanter pro sexta praesentis mensis centum triginta unum mille

quingentorum et sexaginta duorum florenor. pro sexta Februarii ducentena millia, pro sexta Martii totidem, pro 15. Aprilis iterum totidem, denique pro 15. Maji ducentena viginti quatuor millia centum quadraginta florenornm Rhenensium.

4) Expensae quae hucusque a Regnicolis in militiam caesaream erogatae sunt et per inquisitionem Commissariorum ab utraque parte vel quietantias officialium caesareanorum liquidari poterunt accipientur in defalcationem pecuniarum. Ad evitandas confusiones et ut militia sine defectu suum habeat contentamentum, portiones in natura modalitate subsequenti administrabuntur, et quidem menstruatim pro una portione orali triginta librae carnis ponderis Viennensis, triginta mediae vini, medius cubulus tritici vel farinae, foeni pro una portione equili duo, et medius cubulus avenae metreta Cibienensis, uti ante annum factum cumulatim tamen absque trusione mensurandae, praeterea ducentae quadraginta librae foeni ejusdem ponderis Viennensis, denique octo et medium ligamina straminis.

6) Quia vero circa administrationem vini et in quantitate quidem vasorum difficultates soleant emergere, propterea vas quadraginta urnarum pro sexcentis mediis vini puri acceptabitur, vasis tamen et fecibus restitutis, quod si vero vas sexcentas (uti praemissum) medias vini puri non comprehenderet et defectus comprobabitur, tenebuntur administrantes defectum illum supplere.

7) Administratio quoque carniū ita ordinabitur, ut per centenarios Viennenses continentes libras centum, militiae erogetur, cutes tamen cum sebo relinquuntur administrantibus.

8) Ratione administrationis avenae notandum, quod metreta Cibienensis, uti jam memoratum, in omnibus stationibus observabitur, ita tamen, ut quod in mensurando et accumulando deciderit, remaneat administrantibus, militia vero non plus, quam accumulata metretam absque omni trusione accipere praesumat.

9) Solent in administratione etiam foeni diversae lites oriri, unde conclusum est, ut unus currus quatuor equis vel bobus vectus pro trecentis libris ponderis Viennensis, foeni

tamen boni et apti pro equis acceptetur, quod si vero currus aliquis specificatas libras continere non judicarentur, committetur supplementem sive ratificatio bonae fidei et dexteritati Commissariorum Caesarei et Provinciae.

Haec omnia licet omnibus inelytis statibus onus praegrave et fere insupportabile videtur, sicienti in se ipsa est, neque sine maxima afflictione Provincialium et fortassis notabili cum ruina administrari posset, tamen ut fidelitatem, devotionemque suam erga Sacratissimum Imperatorem Dominum Dominum ipsorum Clementissimum absque omni renitentia, obedientiam paeterea atque respectum erga Excellentissimum Dominum Generalem Comitem a Carafa (cui saepius necessitates et miserias suas repraesentarunt) demonstrarent, non abnuerunt praemissis modis convenire et concludere, spem firmissimam collocantes in memoratae Suae Majestatis Sacratissimae clementia, quae isthanc Inelytorum Statuum submississimam promptitudinem, et simul attactum et exhaustum statum ex commiserante affectu benignis oculis inspiciet, prouti etiam facultatem sibi reservarunt pulsandi fores clementiae Altedictae Suae Mattis Sacratissimae et per efficacem interessionem praememorati Excellentissimi Domini Generalis supplicandi relaxationem, nihil quidquam dubitantes, quin eorum humillima supplicatio, quam indubia fiducia et simul urgentissima necessitas expressit, desideratum consecutura sit effectum, sic eorum quoque intemerata fidelitas et quo obstricti sunt, constantissimum obsequium ad perpetuitatem animabitur. Actum et signatum Schesburgii die Mense et Anno ut supra.

Haec omnia praestita sunt auxiliante Deo, aliquid tantum remissionis Dominis Regni Statibus impatris. (sic).

Anno vero 1690. instante et procedente : Consimilia dictis Dominis Statibus subeundum fuit onera : quocirca provinciati sive portatim, uti moris et consvetadinis Regni hactenus fuit, injectum, sive impositum, Pecuniae fl. 200 // Tritici cubuli 13. Carnis Centenar. V. 4. Avenae Cub. 17., Vini urn. 22. foeni curr. 5. Conformatis nobilium sessionatorum ac aliorum etiam extraserialium contributionibus proportionaliter ut nulla hominum species oneris hujus expers

relicta sit, ex quibus in rationem militiae suae Majestatis exolvendi repartiti: Pecuniae fl. 480.000 //. Tritici cub. 10004 Carnis Cent. 6237 // 70. vini vasa 4 rg. 1038 // 300. Avenae cub. 44272 //. foeni curr. 14201 // 60. Fuerunt autem in 14. Stationibus. Portiones orales. 9551. Equiles 5744, item jumenta multa.

(Vége.)

ALVINCZI PÉTER

ÉLETRAJZA.

Bocskai halála előtt kevéssel, végrendeletében, egyik végrendeleti végrehajtójává udvari lelkészét, Alvinczi Pétert nevezte ki. Bethlen Gábor 1619-iki hadjárata alkalmával egy latin röpiratot adott ki, a „Querela Hungariae“-t, mely támadása okait sorolja elő. E röpiratot Alvinczi Péter írta. S Pázmány legélesebb nyilait, legkeményebb polemiáit mindig e férfit ellen intézte: kit esze, tehetsége, tudománya fejedelemi benső emberévé s vallása egyik fő oszlopává emelt.

Már korban előhaladott volt e férfit, midőn egy fia született 1638-ban vagy 1639-ben, kit saját nevére Péternek kereszteltetett, s ki hivatva volt nevét fenntartani, s az apától az egyházi téren szerzett befolyást a politikai pályára tenni át.¹⁾

De az atya korán elhalt s a tán még csecsemő, vagy alig egypár éves gyermek s a felserdült ifju neveltetéséről, sorsáról mit sem tudunk. A férfi jelleméből s magas miveltéséből levonhatjuk a követ-

¹⁾ Kövály L. (Erdély családai) és Nagy Iván (Magyarország családai) azt írják: „fiául mondatik Péter, unokájául József, ki ismét atyja volt Péternek.“ De ezen „mondják“ nagyon kétes forrás. Én a leszármazás előadásánál a Kemény József, Mike Sándor és Jakab Elek által elfogadott tételt tartottam meg.

keztetést, hogy árvasága bár mily sújtó volt is, de nem volt lesújtó. Ő olyan névnek volt az örököse, melyet a fejedelmi udvar légkörében kedveltek. S midőn az udvar és főurak neveltetési gondoskodásokat jobbagy gyermekekre is kiterjeszték, — hogyan vonták volna meg azt annak fiától, kinek nyelvtana az akkori tanodáknak kézi könyve volt?

Különben is őt atyja nem hagyta vagyontalanul: egy 1617. jószágvásárlást tárgyazó levélben szerepel neve: borbereki Alvinczi Péter, s nem család nélkül; egy későbbi okmányban nagybátyjáról Alvinczi Szőcs Istvánról van szó, kit hivatalos iratok országos főszó-inspectornak neveznek, míg más adatok egy másik rokonát Alvinczi Literáti Pált Lorántfy Zsuzsánna fejedelemasszony praefectusát gondos gyűjtő embernek tüntetik fel. Ezek-e vagy a fejedelem intézték-e az ifju sorsát? arra nincs adat — de tény hogy kimiveltetését nem hanyagolták el.

Nevelkedésének utolsó évei az ország zilált és szomorú állapotának korára esnek vissza. Az 1657-iki lengyel hadjárat bezárta Erdély boldog korszakát, s az ez évi tatárjárás a szerencsétlenségek egész sorát nyitá meg. Midőn e küzdelmek folytán a török Erdélyt földig aláta és megcsonkítá, elhinté magvát a harmincz év mulva bekövetkezett eseményeknek, melyek őt hatalmi állásáról levetették s Erdélynek közjogi állapotát megváltoztatták. Alvinczinak e küzdelmek folytán jutott a szerep: eszt és hazafiságát érvényesíthetni s megörökíteni nevét — valamint e küzdelmek első lánczszemére esik vissza az ifju első kiemelkedése.

Barcsai Ákos fejedelem 1659. aug. 5-én két belső örökséggel czimeres nemes levelet adott Alvin-

ezi, máskép alvinczi Pap Péternek¹⁾, melynél fogva a család czimere : kék mezőben, zöld dombon álló daru szájában irótollal s egyik lába körme közt karddal. A toll az alig 20 éves ifju czimerében atyja érdemeit, a kard valószínűen az általa szerzendőket jelenté — mert ez a szép reményü ifjúnak lekötelezésén kívül az atyának fiában megjutalmazása is volt.

Azon idők küzdelmeiben Alvinczi koránál fogva is élesebb pártállást nem foglalhatott el — s midőn végre Apafi megszilárdítá magát a fejedelemségben, emelkedését bátran ennek sorsához kötheté. S csakugyan ettől 1666. nov. 5-én két borbereki belsőtelekkel s a fennirt czimmerrel s ugyan ez évben még egy alvinczi belső telekkel is ajándékozott meg.²⁾

Alig kilencz év múlva azután, hogy e szerény birtokba beigtattatott, már is fényes és jövedelmező állásban találjuk a még fiatal Alvinczit : a fejedelmi tábla ülnöke, az erdélyi összes fejedelmi birtokok és fiscusi jövedelmek főfelügyelője s országos altizedbérlő volt³⁾, jeléül hogy észszel, buzgalommal szolgálta urát, mert a homo novus számára csak így volt emelkedés. Ekkor már házas volt : nőül Szöllősy Erzsébetet birta (előbb Udvarhelyi Györgynét), kivel 1673-ban s 1674-ben birtok-szerződéseket kötött, kivel együtt 1675. aug. 19-én egy Magyar-Orbón nyert részjószágba beigtattatott. Az adománylevélben kiemeli a fejedelem, hogy Alvinczi neki és országának minden ügyben hűséggel szolgált s főként, hogy hi-

1) Gr. Kemény József Repertorium Nobilitatis Transilvanicae. Kézirat. Erd. Muz. Egylet.

2) A fehérvári káptalan transumptuma ez adományról.

3) Tomus secundus Fragmentorum seu Collationum Instrumentorum stb. 411. stb. l. a kir. főkörmányszék levéltárában.

vatalában buzgalommal, csüggedetlenül s az ő teljes megelegedésére szolgál.¹⁾

Ez év nem ez egyetlen adományyal nevelte Alvinczi birtokait. A fejedelem asszony Fogaras várához tartozó szevesztrei jobbágyokból adományozott néhányat számára²⁾; a fejedelem pedig, hogy „legalább pénze után vehesse hasznát, egyébiránt sem igen hasznos alkalmatosság levén“ 800 forintban elzálogosítá neki a rihói dézmát, melybe 1675. sept. 25-én beigtattatott.³⁾

Első neje Szöllősy Erzsébet ezidétt halhatott meg. 1676-ban már második neje volt : Székely Klára, ki bevallá neki: Dobokavármegyében a galaczi, sajó-szent-andrási, simon-telkei és apáthii, Thorðavármegyében a magyar-fülpesi, Kolozsvármegyében a lomperthi, kalota-szent-királyi, magyaró-keréki és esztenai, Küküllővármegyében az abásfalvai, deésfalvai, magyar-sárosi és balázstelkei részjószágot.⁴⁾

E bevallás Alvinczi vagyonát tetemesen megevelte ; de a fejedelmi kegy a következő évben is ujakkal szaporítá azt. Nejével együtt 1677. máj. 9-én Abafalván részjószágot nyert, s maga aug. 1-én Maros-Szent-Imrén 660 forint zálogösszegben három telek és öt jobbágy birtokába igtattatott be — míg ugyanott 100 forintért 2 jobbágyot, s 325 forintért öt telket vásárolt.⁵⁾

1679-ben tíz jobbágyot kapott inscribálva

¹⁾ U. o. Tom. V. 604.

²⁾ Alvinczi nemzetség Jakab Elektől Magyar Encyclopaedia II. 1049.

³⁾ Érdekesnek tartom e beigtatási okmányt egész terjedelmében közölni. L. alább.

⁴⁾ Fragmentorum Tom. VI. 1026. 1.

⁵⁾ Fragmentorum Tom. III. 57. és 101. s T. VIII. 751. 1.

egyenként 40—40 forintban. Ezenkívül adományul nyerte a kővári uradalomhoz tartozó jószágokból Priczlód, Vad, Sziser, Karbunáczfalva stb. részjóságokat, beigtattatott Abásfalva birtokába, be a kishöllősi birtokba is jan. 22-én, melyet Haller János nótáján nyert.¹⁾

Az adományozásoknak itt sem szakadt vége: 1680. jan. 7-én a porumbáki uradalomhoz tartozó részjóságokat, 1681-ben a fejedelem asszonytól egy fogarásföldi jobbágyot, 1683-ban Maros-Váralján öt telket, továbbá Béldi Pál nótáján Rűcsön, Ligeten, Alsó-Répán részjóságokat nyert, 1684-ben Preszákát inscriptio utján (Inczédi Pállal együtt) 6000 frtban kapta. 1686-ban Apafi megerősíté a Barcsai-féle nemeslevelet s azt fiaira és nagybátyjára Alvinczi Szűcs Istvánra is kiterjeszté. Pekri Gábor 3 jobbágygyal ajándékozta meg, s 1689-ben Vajdafalván részjóságokat nyert, a tétel bizonyítványául, hogy főhivatalok viselése ezidétt legbiztosabb ut volt nagy birtok szerzésére.

S ő már ez idétt főhivatalban volt. Az 1681. jun. 10-én tartott országgyűlés III-ik articulusa róla mint ítélőmesterről emlékszik, 1682-ben főtizedbérelő volt, de mely jövedelmező állásáról 1684-ben lemondott, s csak az ítélőmesterséget tartá meg. Emelkedése örömeit családi életének egy zavaros percze háborítá meg: második nejétől Székely Klárától, kitől egy fia, József született, 1682. apr. 14-én elvált. A következő évben megosztozott vele, de nem sokkal utóbb e nő nem volt az élők között²⁾. Alvinczi pedig

¹⁾ Jakab E. Alvinczi nemzetség s a Fragm. VIII. k. 783 l.

²⁾ Jakab ezikkében s a Fragmentumok VI. és VII. kötetében levő csomagok.

még azon évben 1682-ben Lipcsei Évával, gyulafehérvári Lipcsei Gergely leányával harmadszor lépett házasságra, kitől 6 gyermeke (Samu, Gábor, Mihály, Anna, Krisztina, Zsuzsánna) született.

Tevékenységének a közpályán ezután mind több több nyomaival találkozunk. Hogy addig emelkedhetett az ifju, ki közpályára léptekor becsületes nevénél nem sokkal többet tudott felmutatni : kétségtelesen hosszas és hasznos szolgálat árán érhetette el, s midőn már a fejedelem olyan teendőkkal bizta meg, melyek kényesebb természetöknél fogva észt, tapintatot kívánnak, s melyek hagyományosan a legfőbb családok teendőinek tekintettek — szóval midőn a diplomatai pályán alkalmazták, már akkor szolgálatainak hoszu sora s kipróbált hűségének elég záloga volt a fejedelem és tanácsurak kezébe letéve.

E szolgálatai ítélőmesteri hivatalának¹⁾ voltak következményei. Mint a fejedelmi iroda igazgatói, a két ítélőmester intézte a hivatalos kiadásokat, vezette a levelezéseket, foglalta írásba az országgyűlési végzéseket, a tanácsurak határozatait, s a gyakran összeülő partiális gyűlések rendeleteit. E nemű teendői azonban roppantúl megszorodtak, midőn a török háború folytán pater Dunod megjelent a fejedelmi udvarban s itt ajánlatot tett, hogy Erdély lépjen a császár, Velence és lengyel király közt fennálló hármas szövetségbe. A Dunoddal kötött 1685. nov. 27-ki

¹⁾ Nagy Iván „Magyarország családai“ I. k. 26. Alvinczit az 1655. VIII. t. czikk nyomán ez évben nádori ítélőmesternek írja. Soha sem volt az — s legkevesbbé ez évben, midőn még csak 16 éves volt. Hogy ezen nádori ítélőmester más Alvinczi család tagja volt, az is mutatja, hogy 1647-ben is volt egy Alvinczi Péter. Lásd Wagner *Analecta Scopusii* IV. k. 168. l.

szerződés az országra új és szokatlan terheket rótt, pénz és gabona fizetést, de melyet nem sokára még nagyobb, még terhesebb szerződések követtek. Erdély közügyeit a derekasabb esetekben, az évenként kétszer tartatni szokott országgyűlések végezték — s nem egy olyan ügy volt, melyet a fejedelem és tanácsa nem láthattak el illetékesen. A háboru, a német had fenyegető állása, Erdély elhatározott fegyveres semlegessége s ebből folyó kényes állása, a törökök sürgetése csatlakozásra, s a német hadak számára szerződésileg kikötött összegek sok olyan kérdést támasztottak, melyet csak országgyűlés intézhetett el érvényesen. S hogy ezt ne legyenek kénytelenek permanensnek nyilatkoztatni ki, elhatározták, hogy egy országos bizottságot — deputatiót — küldenek ki, mely azokat teljes hatalommal s érvényesen végezze. Ez volt eredete az 1685. novemberi országgyűlés nov. 4-iki kiküldetésének.

E bizottság első ülési szaka 1686. aug. 27-ig tartott. Annak egyik tagja (250 frt. fizetéssel) és mint ítélmester jegyzője is volt Alvinczi Péter, már ez időtt helyettes udvarmester s a fejedelmi javak főigazgatója. Ez időtt három helyt folytak az alkudozások: Bécsben Haller által, a portán főkövetségek útján és Erdélyben az oda benyomult német hadak parancsnokával Scherffenberggel. A három közt összhangnak kelle lenni — biztatni a törököt had-fölkeléssel, de soha sem ülni fel, lealkunni a német hadak követeléseit s a megegyezett összegeket kiállítani, és távol tartani mindkét helyen az ébredő gyanút, Bécsben pedig arra munkálni, hogy Erdély önállóságából mennél többet megmentsenek — mindez nem könnyű feladat volt. A működés lelke, szelleme, intézője

Teleki, ki a deputatiónál akaratát rendesen keresztül tudta vinni, s ki e deputatiót saját felelőségének megosztására találta fel, de tolla (miután Sárosi a másik itélőmester többet követségekben forgott) Alvinczi volt.

Az országos deputatio az első ülészak bezárása után nem sokáig pihent. Buda visszavéttett, s az ez évi hadjárat befejezése után megint megszálló hadak jöttek Erdély felé, most már, hogy azt végleg „vegyék oltalmukba.“ A dolog végrehajtásával a lotharingiai herczeg bizatott meg, ki b. Houchin szathmári parancsnokot küldte Erdélybe. A báró september végén Radnóthra érkezett, megkezdte az alkudozás folyamba indítását, s most oct. 6-án Bánfi György, Alvinczi Péter és Bálinthit Zsigmond a lotharingiai herczeghez küldettek követségbe. Ezek a herczeget Somlyón találták — de a „paedagogus“ (igy nevezte a herczeg Alvinczit) és társai nem sok jót hoztak magukkal haza, s újabb követségbe kelle visszamenniök, mely aztán Balázsfalván oct. 27-én létre hozta a herczeggel a kiegyezést, mely az addig szokatlan és új terhek egy halmazát volt kénytelen a fegyveres hadaktól elfogadni.

A fizetések és beszolgáltatandók sorozatát Komornik Pál vitte meg Fogarasba. Roppant összeg volt ez — akkora, hogy a töröknek fizetett legnagyobb sarcz is csekélynek tetszett emellett. A kivetéssel egy küldöttséget biztak meg, melynek elnöke volt Székely László, tagjai Bethlen Miklós, Alvinczi Péter, Apor István és Weinhold. A munkálat nagy és fáradságos volt — s Bethlen Miklós emlékirataiban dicséri Alvinczit mint jó arithmeticust, ki különben, „rettentes tardus, serupulosus és rendkívül való csendességet

kivánó ember volt,“ kinek ha egy légy repült az orrára — mint Komornik mondá — már ez is megzavarta, de más különben a mit kidolgozott, jó volt, meg lehetett benne nyugodni. 1) A munkálatot nov. 18-án elfogadta az országgyűlés.

Ez már olyatén folytatása volt az ország katonai megszállásának — mert egyuttal az is végrehajtatott — mely nyilván mutatá, hogy az többé nem fog véget érni. Egy Komornikkal 1688. jan. 8-án a fennirt biztosok által kötött szerződés még jobban szabályozta a terheket, midőn nemsokkal utóbb híre jött, hogy Erdély katonai biztosává Carafa van kinevezve. E hír rémülettel töltött el mindenkit, mely csak fokozódott, midőn Carafa Szebenbe érve, maga nevezte ki a bizottságot (ennek tagjai közt volt Alvinczi is), mely üdvözlétre menjen. A dolgok azután gyorsan fejlődtek a Szebenben febr. 20-án kötött szerződésig s a Leopold számára kiállított hűségi okmányoknak május 29-én történt aláírásáig. Alvinczi mindkét okmányt aláírta.

Erdélynek nem sokkal utóbb tényleg is birtokába jutott Leopold, s Alvinczi ebben is szolgálatait méltányolni tudó urat nyert. 1693-ban 4000 frtban zálogban nyert ettől Drombár, Preszáka, Borsmezőben fekvő részjárságokat (melyeket örökösei 1718-ban elvesztettek ugyan, de helyettök Szombathfalvát kapták) s 1699-ben új adományt kapott mindazon járságokra, melyeket vagy ő szerzett vagy első és második nejével kapott, s melyre vonatkozó irományai a mozgalmas időkben lángok martalékaivá lettek. 2) Leopold ezzel hűséges szolgálatait jutalmazá, melyeket

1) Bethlen Miklós Emlékiratai II. k. 59. s köv. ll.

2) Lásd erre vonatkozó 1697 iki folyamodását.

főként a róla nevezett *resolutio* létrehozása körül fejtett ki.

S ez Alvinczinak fő- és legnagyobb érdeme.

A leopoldi hitlevél Erdély államéletét egészen átalakítá — de annak életbeléptetése körül a hitlevél általános elveinek gyakorlati életbeléptetése hátra volt. 1692. márcz. 15-ére Szebenbe hirdetett országgyűlés kimerítő tervet dolgozott, a három nemzet közt felmerült viszályok és a vallásos sérelmek orvoslására, egy bizottságot küldött ki, mely a még el nem intézett s erre vonatkozó ügyeket tárgyalja, hozzon a vallások s nemzetek közt egyességet létre s a kormányt az ez érdemben Bécsbe küldendő követség elintézésével megbizta. Főkövetté Alvinczit jelölték ki, sőt a reformáltak ügyei védelmével is megbízták. A gubernium 1692. jun. 6-án főkövetté Alvinczi Pétert nevezte ki.¹⁾

A kormányzék kapcsolatban ez ügygyel jun. 21-én a fiscalitásokról Bécsbe küldendő informatio rendbe hozására kebeléből bizottságot küldött ki, melynek egyik tagja Alvinczi volt. De a dolog még sok más ügygyel volt kapcsolatban. A katolikusok és szászok meg akarták védeni külön érdekeiket s az elsők külön követül Baranyai Gergelyt küldték Bécsbe, az utóbbiak pedig Zabannak, az országos szász követnek adtak külön utasításokat, daczára, hogy az országgyűlésen s bizottság előtt létre jött accordák a peres kérdések főbb mozzanatait felett határoztak.

Alvinczi utasításait — kettő volt — a kormányzék elkészítvén, jul. 21-én mind az országgyűlés, mind a gubernium kiállíták a követség megbízó leveleit, melyekkel az Bécsbe utazott. Hanem neki ott sok

¹⁾ Lásd *Acta Diurna Gubernii Transilvanici* 1692. p. 6.

nehézséggel kelle küzdenie. Nem egyedül a bécsi kormány csinálta a nehézségeket, hanem a külön utasítással ellátott követ társai is nehezíték állását. Különösen Baranyai gyűjté meg baját, nemcsak valóságos, hanem politikai ügyekbe cleygedésével. F jó ur az erdélyi cancellária átalakítása ügyében tett lépéscit, bizva saját vallása befolyásában, ellenzé — mely tárgyban Alvinczi küldőinek jelentést is tett. A rendek Alvinczit sept. 25-én tordai gyülésükben utasításai megtartására utasították¹⁾ de a császár,

¹⁾ Lásd Acta diurna 67-ik l. hol az 1692. sept. 25-ki tordai gyülés leírásában (l. 60—69. lapok) többek közt ezek vannak írva, ugy tetszik nekem, sőt bizonyosnak tartom, a Bethlen Miklós tollával: Jött ezen Gyülés alatt Alvinczi uramnak két rendben azon stylussal irt derék levele, melyek a conservatoriumba megvaanak. A többi között írta azt meg, hogy Baranyai Gergely uram non tantum in puncto Religionis, hanem etiam in Politicis nempe. 1. De recommendationibus Officiorum vacantium, 2. De negotio Transmissionum. 3. De Cancellaria Transnica tollenda, vel Hungaricae Cancellariae subjienda, vel incorporanda, aut Vionnae transferenda ellenkezik, és a catholicus atyafiak nevével mást tractál.

Erről sok discursus után azt találá az 3. religion levő tanács, hogy a statusoknak proponáltassék, mely is meg levén, megvallák a catholicus atyafiak ő kegyelmek, hogy ő kegyelnek adtak azt az instructiót Baranyai uramnak ilyen okokon, 1. mert az erdélyi mostani gubernium nagyobb része más valláson lévén, a catholicusok nem promovealodhatnak. 2. Nem is perelhetnek (mint példa Baranyai uram, hogy a vásárhelyieket nem perelheti a malom végett etc.)

Sok volt a szó, és veszekedés is, de ez a summája, melyet Haller János uram proponála az ő kegyelme nevével.

A statusok e contra inhaercáltak az Alvinczi uramnak omnium religionum consensu csinált kolozsvári instructiójának. Ez a tanács ugy végze, hogy Alvinczi uramnak irassék válasz, melyről vide paria Cancellariae. Alvinczi uramnak sub dato 7. octobr. staffeta által. És a Veterani general uramnak sub eodem dato irt levelet. Et resolutiones marginales in conservatorio depositas.“

„Parancsola azt is a tanács a Cancellariusnak, hogy a kolozsvári instructiójuknak derekát deákra fordítván felküldjem Alvinczi uramnak, melyet is magam fordítottam meg és küldtem el ezen staffeta által.“

mint Alvinczi utóbb ismét jelenté, ragaszkodott hozzá, hogy az erdélyi korlátnokság Bécsben lakjék.¹⁾

Alvinczi e közben sept. 3-án benyujtá első, 1693. jan. 3-án második, vége márcz. 14-én harmadik emlékiratát, s az előzményekre vonatkozó okmányok kíséretében beadta kimerítő terjedelmes és biztos kézzel vázolt dolgozatait. A bécsi cancellaria felállítása ügyében az ország nem várt kedvezményt s febr. 1-én utasítá Alvinczit, hogy ha ő lebocsáttatnék, Horváth Ferencz maradjon fenn, míg a „bécsi residentia vagy cancellaria“ jó móddal felállittatik²⁾. Apr. 3-án 1000 aranynak felküldését rendelik el.³⁾

Hosszas alkudozások után végre elkészült a bécsi kormány a válaszszal: a két accorda a szász nemzettel (apr. 7-én és apr. 14-én) megerősítették, a catholicusok és országos rendek közt fennforgó viszályt apr. 9-én kelt leirat szabályozza, s a követség többi felterjesztéseire az alvinciana resolutio (apr. 14-én) adott választ. Baranyai és Zaban is külön leiratban kaptak választ. Ez okmányok bár a közváramozásnak nem feleltek meg, de a lehető legtöbb még is el lett velek érve — s Erdély alkotmányában örökké fontosak maradnak, mert végre is szabályozák a valóságos és nemzetközi viszonyokat, s életbe léptek és szabályozák ez által a jövőndő alakulást.

Alvinczi ez év derekán hazaérkezett. A kormányshék a leérkezett resolutiók értelmében sept. 16-án letette a hítség esküjét, s sept. 29-én a bécsi vice-cancellariusi állásra Alvinczit jelölte ki. De az udvar megerősítését nem nyerhette meg, mint ezt

1) Acta diurna 70-ik l.

2) Acta diurna 74-ik l.

3) Ugyan ott 78-ik l.

Leopoldnak 1694. jan. 15-én kelt leirata mondja :
vallási szempontból, mert midőn a főkorlátnok reformált, illő, hogy a bécsi vagy alkorlátnok catholicus vallásu legyen. ¹⁾)

A megerősítés nem következvén be, Alvinczi

¹⁾ Érdekesnek tartom az ide vonatkozó kézirati adatokat közölni: Az 1693. sept. 16-ára Tordára hirdetett országgyűlésről az „Acta Diurna Gubernii Trannici“ című 1692-től 1701-ig terjedő protocollumban a 91-ik lapon áll ezen erre vonatkozó adat: „29. (t. i. septembris) A Statusok közzé lement ismét a Gubernator és a tanács és ott agitáltatott az vice cancellarius candidatiójáról való kérdés, ha az is az statusokat illeti-e avagy csak a guberniumot, és concludáltatott, hogy mivel a diplomában nincsen az Vicé-cancellariusnak emlékezeti, azért az nem az Statusokat illeti hanem az Guberniumot, mindazáltal úgy, hogy a kit candidálnak a tanácsurak proponálják osztán a Statusoknak és azoknak vegyék approbációját, ha penig az Statusoknak teljességgel nem tetszenek másképen igazítsák, vagy mást candidáljanak.

Ez szerént a Gubernator, Cancellarius, Naláczi István, Bethlen Gergely és Elek, Keresztesi Sámuel, szebeni királybíró uramék candidáltak Alvinczi Péter uramat. Haller János, Gyulaffi László és Gyerőffi György uramék Jósika Gábor uramat.“

Leopold válasza e tárgyban egy 1694. jan. 15. kelt s a tordai gyűlésből felment dolgokra való resolútiójában foglaltatik (megvan a főkormányzéki levéltárban Collectio Historico Diplomatica Tom. I. a 101. szám alatt) s így hangzik: „Non ingrata Nobis est praeterea Persona Petri Alvinczy a Vobis pro Vice-Cancellario in Aula nostra suasi, quem non minus eximiis animi dotibus, quam rerum Transylvanicarum peritia pollete ipsi anno praeterito, dum Statuum negotia in aula nostra pertractaret, non sine satisfactione nostra experti sumus, eoque ipsum ad officium praedictum admoveere non dubitavimus, nisi paritatem Catholicos inter et Reformatos juxtae resolutiones nostras in ejusmodi promotionibus observare studeremus; Cum igitur Cancellarius ex hac ultima Religione assumptus sit, ordo, ipsaque sponsio nostra postulat, ut subiectum Catholicum qualitibus et fide praestans in Vice Cancellarium aulae nostrae assumatur, uti a Vobis ejusmodi virum suggeri Nobis postulamus, iteratis pariterii, quae Vobis de nominandis caeteris etiam Cancellariae in aula nostra constituendae personis, reliquisque annexis vigesima Maii anni praeteriti clementissime injunximus.“

továbbra is Erdélyben és ítélőmester maradt. 1695-ben Leopold császárnak egy leirata jött (máj. 5-ről) melyben elrendeli, hogy tartson vizsgálatot a kormányzók a Duca vajda féle rablási ügyben. A vajdát ugyan is Bécs ostromakor a lengyelek elfogták. A vajda neje férje kiváltására 18,000 aranyat indított utnak Erdélyen át; de követői meghallván, hogy a vajda meghalt, megállapodtak Beszterczén, hol 1684. maj. 25-én állítólag Teleki Mihály, Székely László, Bethlen Gergely és Elek, Apor István, Nalácsi István, Alvinczi Péter, Inczédi Pál megrohanták s ama kincseket elvették. Alvinczit aug. 18-án (Inczédivel) megeskették s ők erős hittel vallák, hogy azon pénzből semmit sem kaptak. A per hosszúra nyult; de e két ur ártatlansága annak folytán teljesen napvilágra jött.¹⁾

Alvinczi 1696. apr. 20-án harmadik nejét Lipcsei Évát elveszté 14 évi boldog házasság után, s apr. 24-én Borberekén eltemetteté. 1697. jan. 1-én Hegyesi István özvegyével Hosdāti Katával negyedik házasságra lépett.²⁾ De 1700-ban már gyengélkedett s a fehérvári gyűlésre sem mehetett el. Nem sokkal utóbb 1701. febr. 26-án reggel 10 órakor Borberekén vízkórságban meghalt, 10 havi s 2 heti szenvedés után, guta ütés következtében csendes nyugalommal, mintegy álomban. 28-án koporsóba tették: mikor Váralyai Dániel szászvárosi első pap beszélt felette, ki a külföldi egyetemeken az ő költségén végezte tanulmányait. Az ünnepélyes temetés

¹⁾ Acta diurna 122. l. özvegye is 1701-ben írta egy folyamodásában, hogy a pénzből „atyja kezén semmi nem forgott.“

²⁾ Váradai Inczédi József naplója. Kézirat az Erd. Múzeum-Egylet birtokában.

1702. jan. 20-án volt — azon kor szokása szerint, nagy fényvel. „az urak jelenlétében.“¹⁾

Egy hosszú munkás és becsülettel leélt élet után vagyonos és előkelő családot alapított, mely köztisztelű nevet is örökölt tőle s oly ünnepeket, hogy tizedek mulva is az utód „második Verbőczinek vagy inkább magyar Lyeurgusnak“ nevezte.²⁾ Átmeneti korszak nehézségei közt, soha nem ingadozó hazafisággal, nagy dolgokat hajtott végre.

Nejei közül csak kettőtől — a 2-ik és 3-iktól — maradtak gyermekei, kik már az ország főurai közé tartoztak. Kiváló gonddal neveltette azokat, sőt azokkal együtt sógorának fiát Inezédi Pált is, ki a hála és szeretet érzetével emlékezve róla írta : „az Isten nyugtassa meg azt az embert — mert mind hazájának hí és igaz szolgája volt, engemet is mint saját gyermekét úgy tartott és noha fenyték alatt nevelt fel egész életében de jót mondhatok utána.“ Családjának utolsó tagja Mihály, báróvá lett. Benne — tábornoszernagy volt — kihalt az Budán 1810-ben.³⁾

¹⁾ Ugyan ott.

²⁾ Verestói György halotti oratióban 1733-ban.

³⁾ Az életrajz kézirati adatait az erdélyi k. főkörmányszék levéltárából s az erdélyi Muzéum egyesületnek gr. Kemény József és Mike Sándor féle gyűjteményeiből Jakab Elek barátom utmutatása szerint, az ifjú és tehetséges Nagy János ur másolta le. Fogadják érte szives és elismerő köszönetemet.

Függelék.

Statutio Decimarum Totalis Possessionis Rihó in Comitatu Albensi Existen. pro Egregio Petro Alvinczi de Borberek nemine contradicente. Executa Anno 1675.

Alvinczi Péter nagyságának kegyelmes urának könyörög alázatosan.

Kegyelmes uram nem lehetvén semmi reminségem magam kicsiny alkalmatosságom segítsége felől; magam méltatlan voltom szerint már alkalmas időtől fogván nagyságtok szolgálatjában continuuskodván.

Nagyságodnak kegyelmes uramnak könyörgök alázatosan avagy csak pénzem után vehessem valami hasznokat, egyébiránt nem igen hasznos alkalmatosság levén Szász-Sebeszékben az Rihó dézrát fejedelmi kegyelmességéből vita durante et irredemptibiliter ad utrumque sexum et legatarium nyolecz száz 800 R. flor. summában inscribálni méltóztassék. Nagyságodk alázatos hűséggel megiszolgálom. K. V. V. N.

Találjon meg Fejérváratt ő kegyelme 28-án Aug. 1675. Humilima replicatio.

Kegyelmes uram azon az nagyságod költsége itt is; méltóztassék nagysága kegyelmesen resolválni, dicsekedhessem én is az nagyságod kegyelmességével. Nagyságodk alázatos hűséggel megiszolgálom.

Concess. 30-a. aug. 1675.

Illustrissime ac Celsissime Princeps, Domine Domine Nobis gratiosissime.

Fidelitatis Fideliumque ac perpetuor. servitiorum nostrorum in Gratiam Illustrissimae Celsitudinis Vestrae humilimam debitamque semper oblationem.

Vestra benigne nosse dignetur Illustrissima Celsitudo Nos Litteras ejusdem Celsitudinis Vestrae Introductorias pariter et statutorias pro parte et in persona fidelis Celsitudinis Vestrae Generosi Petri Alvinczi de eadem, universorum bonorum Celsitudinis Vestrae in Transylvania praefecti, Decimarum fiscalium vice Arendatoris. Tabulaeque ejusdem Celsitudinis Vestrae judicariae jurati Assessoris confectas et emanatas, Nobisque, inter alios Celsitudinis Vestrae humiles fidelesque servitores, nominanter litteris in ejusdem conscriptis praeceptorie sonantes et directas summo quo decuit honore et obedientia recepisse in haec verba: Michael Apafi Dei gratia Princeps Transylvaniae, partium regni Hungariae Dominus et Sicularum Comes. Fidelibus Nostris Egregiis et Nobilibus Georgio Inczédi, Ladislao Illyei, Michaeli Erdős et Joanni Hegyesi Cancellariae Nostrae majoris et Aulicae scribis ac juratis notariis de Curia nostra per nos ad id specialiter exmissis, nec non vice Comitibus, Iudicibus-Vice Iudibusque jur. Assessor. ac notar. Comitatus Albensis Transylvaniae item Stephano Hegyesi, Francisco Komáromi, Joanni Rác, et Georgio Rozvitzki de Alvincz, Michaeli Toth, Stephano Viski et alteri Stephano similiter Szeremi de Alba Julia nobis dilectis Salutem et gratiam nostram. Cum nos cum ad non nullorum fidelium Dominorum Consiliariorum nostrorum singularem in conspectu nostro Principali, propterea factam intercessionem, tum vero dignum habentes respectum praeclarae fidei fideliumque obsequiorum et servitorum meriti fidelis nostri Generosi Petri Alvinczi de Borberek universorum bonorum nostrorum in Transylvania Praefecti, Decimarum fiscalium Vice Arendatoris, Tabulaeque nostrae Iudicariae jurati assessoris quae ipse nobis et Regno nostro Transylvaniae in omnibus rebus et negotiis fidei et industriae suae pro temporum varietate commissis maxime vero eo, quo ad praesens fungitur officio diurnis nocturnisque laboribus ad nostram complacentiam exhibuit, et impedit fideliter exhibiturumque et impensurum eundem in posterumquoque nulli dubitamus. Totalem itaque et integram Decimam totalis et integrae possessionis Riho in Sede Saxonicali Szász-Sebes Comitatuque Albensi Transylvaniae existen. habiti puta vineae, tritici, siliginis, hordei,

mili, avenae, cannabis, ini, lentis, fabae, pisorum, speltarum, bladorum, aliarumque seminatarum universorum e terra nascentium, Item agnorum et apium in rationem Fiscii quot annis decimatione solitarum, cum eorum dispositione libera memorato Petro Alvinczi vita ipsius durante irredemptibiliter et irrevocabiliter donanda, haeredibus vero et posteritatibus ac etiam legatariis ejusdem utriusque sexus universis ipso decedente in et pro octingentorum florenorum hungaricalium justae currentis et usualis monetae summa gratiose dandas conferendas, inscribendas et impignorandas esse duxerimus praesentium per virtutem, assecurantes nihilominus, affidantes et certificantes eosdem, quod si successu temporis, totalem et integram decimam possessionis praefatae nos vel successores nostri legitimi videlicet Transylvaniae Principes, aut alii quor. legitime interest seu, intererit pro nobis aut pro sese redimere vellemus aut vellent. Ex tunc ab antelato quidem Petro Alvinczi vita ipsius comite nullo modo haeredibus vero et posteritatibus, ac etiam legatariis ejus utriusque sexus universis non aliter neque secus nisi deposita prius et integre persoluta et per ipsos sine defectu omni levata praescripta octingentorum florenorum hungaricalium justae currentis et usualis monetae summa redimeremus et rehabebimus redimentque et rehabebunt. Ad quod firmiter et inviolabiliter observandum tam nos ipsos obligaverimus quam etiam successores nostros legitimos videlicet Transylvaniae Principes modis omnibus obligatos et obstrictos esse voluerimus prout dederimus, contulerimus inscripserimusque et impignoraverimus assecuraverimus item affidaverimus certificaverimusque et obstrinxerimus, salvo jure alieno, mediantibus litteris nostris inscriptionalibus Do nationalibus superinde confectis et emanatis, velimusque eundem Petrum Alvinczi haeredesque et posteritates ejusdem ut et legatarios utriusque sexus universos in dominium et possessionem praefatae decim. totalis et integrae possessionis Riho in Sede Saxonicali (sic) Comitatuque Albensi Transylvaniae praeallegatis existentis habitae per vos legitime facere introduci jure admittente. Proinde vobis harum serie comittimus et mandamus firmiter ut acceptis praesentibus statim vos simul vel duo vestrum sub one-

ribus alias in talibus observari solitis, ad facies praefatae possessionis Riho in sede Saxonicali Szász-Sebes comitatuque Albensi Transylvaniae saepe dictis existentis habitae vicinis et commetaneis ejusdem universis inibi legitime convocatis et praesentibus accedendo introduceatis praefatum Petrum Alvinczi haeredesque et posteritates ejusdem ut et legatarios utriusque sexus universos in possessionem saepe fatae decimae totalis et integrae possessionis Riho statuatisque eodem eundem ibidem et eisdem eorumque haeredibus et posteriatibus ac etiam legatariis utriusque sexus universis simul cum praerecensitis cunctis suis utilitatibus in aliisque litteris nostris Donationalibus Inscriptionalibus lucidius fusiusque declaratis ex eadem Decimae juxta morem usumque inveteratum cedere et provenire debent. jure ipsis ex praemissa, Donationali nostra inscriptione incumben. tenen. possiden. pariter et haben. si non fuerit contradictum, Contradictores vero siqui fuerint et apparuerint evocetis eosdem ibidem contra annotatum Petrum Alvinczi ad decimum quintum diem a die contradictionis ipsorum ipsis ex hinc fiendae computando in Curiam Nostram nostram scilicet in praesentiam rationem contradictionis ipsorum reddituros efficacem. Et post haec vos seriem hujusmodi Introductionis et statutionis Vestrae prout per vos fuerit expedita et peracta simul cum contradictorum et evocatorum si qui fuerint vicinorumque et commetaneorum qui videlicet praemissae Introductioni et Statutioni Vestrae inter fuerint nominibus et cognominibus terminoque assignato nobis suo modo terminum ad praefixum fide Vestra mediante referre vel rescribere modis omnibus debeatis et teneamini, secus non facturi. Praesentibus perlectis exhib. restit. Datum in castro Nostro Radnotiensi. Die 30. mensis aug. Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo quinto. et subscriptum erat adextra lectam etc. etc. és itt következik Illyei László és Hegyesi János cancelláriai jegyzőknek 1675- Sept. 25-éről. az igtatás 16-ik napjáról tett azon tudósítása, hogy a Sept. 10-iki igtatási cselekvényhez kiket hívtak meg és hogy azt minden ellenmondás nélkül hajtották végre, tehát tisztán, senki ellen nem mondván.

(Fragmentorum Tomus II. 411—422 U.)

Mint becsülettel való jóakaró uramnak, ajánlom kegyelmednek szolgálatomat Isten kegyelmed dolgait szerencséltesse, s örvendetesen hozza édes hazájában közinkben.

Bécsből 4. 20. 24. sept. és huszonhetedik aug. nékem irt kegyelmed leveleit kegyelmedtől nagy becsülettel vettem, hogy elébb kk. választ nem irhattam, arról kegyelmedet becsülettel követem, mert az mostani tordai gyűlés előtt mind házamnál levő gyenge egészségem, mind pedig egy kevés oeconomiamhoz való látás miá nem lehetett az gyűlés előtt Gubernator uram mellett lennem, s ez iránt akadályoztattam meg az kegyelmednek való válasz írásban. melyről kegyelmedet becsülettel követem megint.

A kegyelmed leveleiből nem kevés szomorussággal olvastam ez szegény haza iránt, az maga fiaitól, dolgaiban való akadályoztatását, mely miá talán az kegyelmednek fáradságos munkája is ad perfectionem alig mehet ha az dolgok egyenlő akarattal, munkával és értelemmel munkálodtatnának, ugy remélhetnénk közönségesen örvendetesebb gyömlöcsét az dolognak, bizony uram mind Gubernator uram mind az consilium status szüvesen igyekeztünk és munkálodtunk azon, hogy mentől hamarébb és jobb rendben tehessünk választ az kegyelmed leveliben feltett punctumira, melyet közönségesen irt volt kegyelmednek, de sem elébb sem pedig jobban az ide be való difficultások miá nem lehetett jobban replicálnunk az mint replicáltunk kk. mivel ezen tordai gyűlésünkben igen categorice kiadák magokat az atyafiak ő kegyelmek. Isten uram kegyelmeteket vezérellje minden jóra, adja ő felsége, hogy az mely materiát kegyelmetek mostan siralmasan seminál az felséges ur. Udvarban, érhesse édes hazánkkal együtt örvendetes aratását.

Istennek legyen hála uram még csendességben vagyunk, az szüretet is elkezdték, borunk kevés igen, mind azonáltal jó lészen, csak hogy sok helyt még az eső nem léte miá vetetlen is vannak is az emberek, s egy néhány éj-jel már nagy derek is voltak. Szegény idősbik Toldalagi János uram is elhagya bennünket ez előtt mintegy három héttel. Szebenben az kegyelme szállása mellett egy ház elégett

de Istennek hála kegyelmed szállásán, kk. nem lett semmi kára. Kérem kegyelmedet becsülettel továbbra is ne feledkezzék kegyelmed rólam, én valamiben tudok kk. jó szívvvel szolgállok kk. Ezek után kívánom Isten kegyelmedet hamar időn hozza közinkben jó egészségben.

Datum Thorda 6. Oct. A 1692.

Kegyelmed kész szolgálója

Bethlen Elek m. p.

P. S. Most az thordai gyűlésben, az egész portiót felvettük s mentül hamarabb igyekezzük felszedetni hogy inkább könnyebben esnek az országnak.

P. S. Kegyelmedet becsülettel kérem, ne nehezeltse az inclusákat Szokolyai uram kezébe juttatni.

Czím: Tekintetes nemzeti Alvinczi Péter uramnak (Titulus) nekem becsülettel való jóakaró uramnak ő kk. adassék.

Alvinczi írása: Die 6 8-bris költ az ur Bethlen Elek ur 6 kme. levele és érkezett die 22. ejusdem. Nem lehetett elébb és jobban resolválni.

(Mike gyűjtemény. Oklevél gyűjt.)

Szolgálunk és Istentől minden jókat kívánunk kegyelmednek etc.

Kegyelmed 17. és 20-ik praeteriti költ leveleit vettük mind a punctumokkal együtt, melyeket vissza küldöttünk cum notis marginalibus et interlinearibus És mindezekre csak azt írhatjuk, hogy mivel ez a kegyelmed mostani tudósítása, még nem hogy valami bizonyos conclusum vagy ő felsége resolútiójából, de nem is solennis Conferentiából, hanem csak nagy jó Patronus uraink confidens beszélgetéséből származott, melyet noha mi ugyan semminek nem tartunk, amint hogy az ország statusinak in generalibus és ki sem nevezvén a kitől származott, proponáltuk is; mindazonáltal sem mi rajta nem consternálódunk, sem kegyelmednek mód

nélkül rajta megháborodni nem illik s nem kell. Igaz dolog az, hogy az romano catholicus atyafiak ő kegyelmek az ország között magokban tagadják, hogy Baranyai uramnak olyan instructiót adtak, hogy a miket kegyelmed ir. 1. De recommendationibus officior. vacantium 2. De negotio transmissio-
 onum. et 3. De cancellaria Trannica mollenda vel Hungariae Cancellariac subjienda vel incorporanda, aut Viennam transfere-
 renda, meglátszik, hogy azok az ő kegyelmek munkái, mindaz által kegyelmed csak inhaereáljon instructiójának mindazok s mind a többi iránt, sőt cselekedje azt kegyelmed. A mely instructiót az három pecsét alatt kegyelmednek adtunk, azt kegyelmed mind a magyar pecsétés originált, mind annak igaz deák fordítását. Ugy az religiók szebeni contractusát. És az arról adott pecsétés opiniot és a religiók tractájának is hoszszu deák historiájátadja be a Ministereknek ő nagyságoknak és csak kevés szóval illendő respectussal mondja meg, hogy az a kegyelmed instructiója, lássák ő nagyságok és kiváltképen ő felsége mire vezérli Isten az ő felsége kegyelmes szivét, de kegyelmed uj tractát ott nem kezdhet, Instructiójától nem recedálbat, és noha minden dolgunk ugyan csak könyörgés de mi is attól a mit egyszer kegyelmednek sok huszu és minden religiókból álló emberek tanácsa és consensusa által in Politicis; In religionis penig mindnyájunknak az 3. religion levőknek sok törődése után instructióban adtunk csak nem recedálhatunk, a conferentiába vagy resolutióba adjanak párt ő nagyságok és azt kegyelmed postán az mellette levő három emberséges ember közül egyiktől küldje le, és addig mig innet kegyelmednek válasza leszen, legyen patientiával kegyelmed ott, melyett ne is ünjon meg kegyelmed ott. ha Istennek ugy tetszet, meg áldja Isten a patiens muukát.

Horváth Ferencz uramat egy- hét mulva kegyelmed mellé inditjuk. A commissariatusra adott memoriálét solicitálja kegyelmed, rettenetes a terhünk most, csak anticipato a téli portion kívül trit. cub. 14/m avena cub 12/m kellett és kell Karansebes, Totváradsja etera szállitanunk. Et insuper pro 9-bri Trit. Cub. 5/m et Avena 7/m. Isten győzné ez sok ro-
 vással.

A gyülés actáit Horváth uram felviszi.

Ajánljuk Istennek kegyelmedt. Torda 7. Octobr. 1692.
Kegyelmedkk szolgáló baráti

Az erdélyi királyi gubernium.

Bánffi György, gubernator.

Bethlen Miklós, cancellar.

A Bánffi gr. pecsétje van rajta. A czim ez: Generoso Domino Petro Aivinczi, ad Aulam Agustissimam pro nunc Ablegato Transylnico etc. Domino et Fratri nobis observan. Vienane.

Alvinczi irásával ez van rajta kívül feljegyezve: „Die 8. Octobr. költ az méltóságos gubernium levele és érkezett die 22. ejusdem. Nem tagadta az catholicus Status az ország előtt is itt való munkáját.“

(Ez eredeti levél van Mike Sándor gyűjteményében az Erd. Muzeum.)

Édes komám uram

Egynéhány naptól fogva már rozsuzul lévén sokat kegyelmednek nem irhatok, két rendbeli leveleit is kegyelmednek mind az guberniumnak irt leveleivel együtt becsülettel vöttem bizony jókor is érkeztek kegyelmed levelei, mivel ez ország együtt volt, ez mellett illendőnek itéltünk hogy az ország is tudjon, proponáltattuk. Az catholicus atyafiak közül némelyek ott is megmondták, hogy ő nekik in politicis is vagyon Instantiájok ő felsége előtt; kegyelmednek az mint Isten tudnunk adta, választ töttünk közönségesen, bizony dolog hogy kegyelmednek munkája valóban sulyos és sok nehézségekkel teljes, mindazonáltal mint eddig ugy ezután is jó Istenben bizván, azt híván segítségül, reásegilli kegyelmedet, hogy mind vallásának mind édes hazájának hasznosan szolgálván fáradságának örömmel való végét éri. Horváth Ferencz uram is már jobban lévén nemsokára kegyelmed mellé, hogy az miben kegyelmed kívánja segítséggel legyen felküldjük. Dalnaki uram akkor alá jöven, az hetvenöt ezer forintot csak vegye fel kegyelmed ha megadják, mivel az fejedelem ezt elkérte az országtól kölcsön, megakarván fizetni palatinusné asszonyo-

méknak az jóságért, az minthogy erről tudositson is kegyelmed ha adjak-é meg vagy nem.

Én két staffetán kültem kegyelmednek ezenkívül leveleket, clavissal irt levelek is voltak, tudositon kegyelmed ha vötte el vagy nem.

Az Székely Lászlóné asszonyom, s több becsületes emberek kivánsági iránt való recommendatoriat, hogy most innen vigyenek, az tanácsuraknak semmiképen nem tetszett nem is menének reá.

És csak kegyelmed tudositson kinek s mi formában kell irni kmd részéről, mint Gyerőfi uramnak is megirtam jó szivvel irok.

Recommendálok magam dolgait kegyelmednek.

Végére menvén annak is, Palatinus uramnak s több nagy embereknek micsoda stilussal kell iratnom, kérem tudósitsion mentől hamarább.

Szebenben égés esett volt közel kegyelmed szállásához, de Isten megmarasztotta kegyelmed szállását kár nélkül, Isten hozza kegyelmedet hamar időn örvendetes válaszzsal.

Bonczida 9. Octobri 1692.

Kegyelmednek szolgáló komja

Bánffi György m. p.

„Kynszki és Carafa uraknak szóló leveleimet adja meg kegyelmed“ „valami csipkéket kötéseket hadttam, hogy vegyen Cabanus uram számomra az Bethlen Miklós uram pénzből adjon annyi pénz ő kegyelme kezében.

Keezer György uram kezében is ha kiválni fogja, valami gyütrüt csináltatott nekem, kérem adjon abból az pénzből.

C z i m : Tekintetes nemzetes Alvinczi Péter uramnak kedves komám uramnak ő kegyelmének adassék.“

Alvinczi saját kezű irása : „Die 9. Octobri költ méltóságos Gubernator ur ő nagysága levelele és érkezett die 22. ejusdem. lött válasz 22. Octobri.“

„Privatumok recommendátiója. Item 75ⁱⁿ forint adóságok.“

(Mike gyűjteteményében az eredeti.)

Szolgálunk és Istentől minden jókat kívánunk kk.

Ezeket az inclusákat kld. megolvassván, méltóságos Carafa generál urnak a levelet adja, meg és sollicitálja a resolutiót a memoriáléra, mind a kit a nyárban kegyelmed fel vün; mind erre a kit Veterani urnak is küldtünk, mely kettő ugyan majd egyez; Mert ha ő felsége és ő nagyságok ezt a hazát ezek éránt meg nem szánják és a parancsolatok hamar nem jünek, ez az haza bizony elromol teljességgel, mert a buza köbli már fl. Ung. 5. jár sok helyt. Magyarország segéttette tavaly Erdélyt; de most ott sincs. Havasalföldében volna de azt a vajda mind öszve szedte cub. trit. 200/m berbécset 6/m vágó marhát 3/m gyűjtött, azt mondják a török császár parancsolatjából, a berbécset marhát Theökeölyi uram számára, melynek consequentiájától bizony félünk is. A bor is rettenetes szük, alig vagyon negyed részen mint tavaly. A budai adminisztrátor sóaknák oculalása vagy ugyan foglaló szándéka is elég akadályos, de errül más postán irunk, most csak a portio dolga legsietőbb; ez előtt ugy mint a Tordáról irt levelünkben staffeta által irtunk kk. bővön. Ajánljuk Istennek kegyelmedet. Bonczida 22. Octobr. Anno 1692.

Kegyelmed szolgáló baráti

Bánffü György m. p.
Bethlen Miklós m. p.

NB. Alvinczi irásával következő jegyzés van rajta: Utrelatum est Erdélyben kapu szám után vetettek pro Anno subsequen. 1693. Pénzt. flr 30. Buzát cub. 28. Zabot cub. 48. Bort md. 56. Hust Centen. 5. Szénát Curr. 14.“

A czim ez: „Generoso Dno Petro Alvinczi de Borberek Sacr. Caes. Regiaeque Mattis per Tranniam Alter Magister. Prothonota. ac ad Augustissimam Aulam Ablegato Trannico et Fratri nobis benevolo Viennae.“

Alvinczi keze irásával: Inclite Guber. Tr. 22. 8-br. datae et 4. 9-br. perceptae. tettem választ reá 5. 9-br.

(Eredetiről Erd. Muzeum-egylet a Mike féle gyűjteményből.)

Borbereki Alvinczi Péternek, alázatos supplicáltója, az méltóságos Guberniumhoz.

Igen alázatosan, de szomoruan jelentem nagyságtoknak; Istenben boldogult kegyelmes urunk, méltóztatott volt nékem is, az Besztercze és Kőhalomszéki, egyik; és az Segesvárszéki Trapóldi processusokbéli, fő dézmásságok proventusát, ennek felette az Portusról is három száz kősókat, kegyelmesen conferálni: egyéb iránt az akkori idő is, pénz nélkül engemet majd semmire is érdemessé nem tévén; de más mind az fő dézmásságok proventusa mind penig az sőbéli gratiátul megüresíttettem, nem kevés szomorúságomra: noha úgy tudom sem okot arra nem adtam; sem penig azokbéli collatióim senkinek talán praejudiciumára nem lehettenek.

Holott azért, különben is, sem rend szerint, sem penig rendkívül is, az idő nékem nem igen pátrocinált; tehetségem szerint pedig én is az rajtam forgott külön-külömbféle parancsolatoknak, nem voltam hűségtelen eszköze; s most is vagyok, nagyságtoknak méltatlan s engedelmes szolgálója.

Nagyságtoknak alázatos bizodalommal instálok, méltóztassék azon fő dézmásságok proventusa és kevés sőbéli Collatióim, sőt az felséges udvartól lejött alázatos memoriáléim recommendatiója iránt is kegyes atyjai resolutióival alázatos szolgáját megvidámítani: ne láttassam, mint egy hűségtelenségem terhe alá rekesztetni, inkább mint sem mindenkori engedelmességemnek csekély érdemétől is szomoruan elrekesztteni.

Isten nagyságtokat érette kegyelmcsen megáldja, én is alázatosan megszolgálni igyekezem.

N. K. V. V.

Consignatio Bonorum. Possessionumque ac Portionum possessionarior. infrascripti Juris perpetui, novae Donationi inserendor.

In Oppido Borberek, Curia Noblis cum molendino ibi-

dem super fluvio vulgo Gebelj-Pataka extracto; Domo in Arce Superiori habita, Pomario; Item juxta decursum Marusii, et horto quodam foenili, illo a parte dicti oppidi superiori, hoc vero inferiori existentibus, aliisque dictae Curiae molendini Domusque in Arce superiori habitae appertinentiis in Oppidis Borberek, et Alvincz, eorundemque territorii habitis.

Item portio, in Demeter-pataka, certa etiam particula ibidem dubia, Fiscalitate Articular. soluta; cum ejusdem appertinentiis, Item Domo Nobli, intra moenia Cittis Albae Juliae, cum vineis ad eandem appertinentibus.

Item curia Noblris in Ola-Szilvas, cum ejusdem appertinentiis et portionibus vet. populosis, et desertis, aliisque in territoriis, ibidem scilicet ac Magyar Lapad, Bago utraque et Csongva jure Uxorio, Gener. vet, quondam Dominae Evae Lipscei jam ad Orphanos, ab eadem susceptos devolvendae. Item in Magyar Herepe. Domui Noblris, cum appertinentiis ejusdem, Portiones vet. in sic dictis Possessionibus et Cottu Albensi Transylvaniae existen. et habitae.

Deinde Domus Nostris in Galfalva cum ejusdem appertinent. Portionibus ut populosis, ac desertis ut et aliis pertinentiis, in territoriis ibidem nec non Portionibus earundemque appertinentiis universis in Szökefalva, Erdőallya. Laczkod, Kis Sáros, Somostelke, Déésfalva Abosfalva Czikmantor, Kis-Szölös, et Harangláb, sic dictis in Possessionibus et Cottu de Ktküllő existen. habitae nec non Portiones in Possessionibus Rücs, Pete, Mező Szent Márton, Marus-Hodák, et Liget, in Cottu Thordensi existen habitae in quorum pacifico Domino a tempore adeptionis et consentionis, eorundem legitime persistit. Praeter praemissa bona, sive Portiones possessionariae juris Inscriptitii sequenti serie habentur; Martinus, et Joannes Descsej in Borberek.

Item portiones quaedam populosae ac etiam desertae, cum earundem appertinentiis, in Kis-Falud, Borbant, Magyar-Igen, Ola et Magyar-Bocsárd, Maros Szt.-Imreh, Benedik et Alsó-Prezáká in nunc dictis Possessionibus, et Cottu Alben. Transylvaniae. Ennek felette Prezáká juxta Ompoly fluvium integra, nec non Portiones in Boros-Mező et Drombar Popu-

losae videlicet ac desertae, cum earundem appertinentiis, et emolumentis, in Cotu Albensi praeallegato, existentes habitae. Nb Has Preszakam videlicet Borso-Mező et Drombár Sacratissima Sua Mattas mihi Clementissime conferre et inscribere dignata fuit in et pro floren. hung. 4000. fl. Sed formalem superinde Donationem expediri facere hactenus non potui; Possideo tunc legitime mihi assignatas. Ezeket is in Donationem juris impignoratisque, ugy tetszik inserálhatni.

Notandum. Ezek uram csak aporékos portiók, ugy hogy némely faluban egy, némelyben pedig kettő vagy valamivel több fundusok vadnak s azok is többire puszták; de mint-hogy sok költséggel s fáradsággal juthattam hozzájuk, kételen vagyok az Donatioban inseráltatni, Inscriptionalis summájok pedig ezeknek az mint reája emlékezem így következik:

Possessio Preszaka juxta Ompoly Fluvium; Item Drombar et Borso-Mező Portiones, ő felségétől négy ezer forintokban Inscribáltattak.

Deinde Also-Praeszaka portiomért flor. 3000 adtam, és ugyan annyiban inscribáltatott.

Item Martinus et Joannes Décey, ennek felette Kis Faludi, Borbandi, Magyar-Igeni, Maros Szent-Imrei, Benediki aprólék portióknak summája ad minus 500 forintokra mehet ez bár csak hat százra irattasssék.

Az Inscriptionalis Donatit, pro me et Catharina Hosdati Consorte mea, Item Samuele, Gabriele et Michaelae filiis meis, vita durante, irredemptibiliter, cum libera tamen mei disponendi facultate; haeredibus vero et posteritatibus utriusque Sexus universis meis praefatae filior. cum jure computandae et persolvendae summae redimendi kellene iratni, si jus perpetuum consequi nequeat.

Quod ad Bona perpetui juris praespecificata nova Donatio formalis kívántatik pro me, meisque haeredibus utriusque sexus universis et praeter fidelitatem et fidelia obsequia nem kell talán semmi meritumot feltenni nisi quod necessariis litteris et literalibus superinde instrumentis per Irruptionem Tökölianam Ignis voraginem aliisque temporum injuriis damnificatus sit etc. Ugyan is az Tököly uram irruptiója, az házaim

elégése és egyéb casusok miatt, mikor Koloszvárra inclusi voltunk, nem kevés károkat vallottam.

Ad Regios inscribendos mivel, noha az káptalanok non sunt articulariter dispositi, mindazáltal stylo solito reájok kell dirigálni; vagy penig, hogy az ő fogyatkozások miatt akadályom ne legyen, Officiales Albenses Transylvaniae Thorden, et de Küküllő Cottum neo non Sigismundum Balog, Gregorium Tarsoly, Stephanum Dobai, Georgium Thury, Danielem Vizkeleti, Ladislaum Rhedej, Alexandrum Havasalyi, Georgium Körösi minoris, Item Stephanum Hory et Franciscum Enyedj Majoris in Transylvania Cancellariae scribas et Juratos notarios. „Cum Sincera obligatione, sincere devinetor. servus

Petrus Alvinczi m. p.

Claudiop. 15. Mar. 1697. “ *)

Kérem az D. Expeditort becsülettel, ne sajnálja ez munkának expeditióját minél helyesebben véghez vinni, cum gratiarum actione igyekezem remunerálni.

Augustissime Imperator Domine Domine Clementissime!

Dum dietim cernerem ab Augustali Majestatis Vestrae Sacratissimae Throno de integritate fidelitatum suarum benemeritos quosque Patriae filios, inexplorabilis Suae Benignitatis liberalitate condecoratos regredi, profundissima cum subjectione praesumpsi Majestatem Vestram S. genuflexis interpellare Precibus, orans demississime, quatenus Deciman Pagi Váltkidín Sede Saxonicali Medgyes existentis, mihi, atque liberis meis Samueli, Gabrieli et Michaeli vita durante irredemptibiliter, Haeredibus vero et Posteritatibus Eorundem, ac etiam legatariis, in et pro Summa Quadringentorum florenorum Rhenensium inscribi non dedignetur.

Adnitemur Augustissime Imperator, omni, qua fidelissimum decet, Servitiorum nostrorum genere, hanc Majestatis

*) A „ — “ jegy közé irt szavakat Alvinczi sajátkezűleg írta.

Vestrae Clementiam, ad extremum Vitae halitum humillime promereri.

Majestatis Vestrae Sacratissimae

Humillimus, perpetuoque fidelissimus Subditus
Petrus Alvinczi m. p.

K i v ü l : Ad Augustissimam Romanorum Imperatoriam ac Germaniae Hungariae, Bohemiaeque etc. Regiam Majestatem et Dominum Dominum Clementissimum Benignissimum Genuflexae Preces 24. Martii 1697. Introscripti Petri Alvinczi.

Exhibitae in consilio per D. vice-cancellarium Cibinii die 2. Junii 1697. A. Sed non lectae Decisum 30. Julii.

Sacratissima Caesarea Regiaeque Majestas Domine Domine Benignissime !

Omnibus, vere Fidelibus ad Augustissimum Majestatis-esterae Sacratissimae Thronum provolutis, laxae, imo et prodigaliter emanata Gratia me quoque quanquam indignum, Fidelem nihilominus Majestatis Vestrae Sacratissimae subditum, laxatis coram Scabello Ejusdem genibus, supplicere, munificamque largitionibus Dexteram amplecti adanimat. Cum omnium fragilitatis Caeno inquinatarum, Vetustatis blattis corrosarum, imo et ab ipso Vulcano in Cineres redactarum rerum Summum Excitorem, et quasi Regeneratorem fore Majestatem Vestram Sacratissimam, apprime omnium Ora profiteantur, ea propter sequentia medendi gratia taliter ingerere praesumo :

Quanquam omnia Bona, et Possessiones meas in Transylvania tam Avitas, quam et per bonae recordationis Illustrissimum condam Principem Tranniae Michaellem Apaffi, ac ultimarie ex mero indultu Majestatis Vestrae Sacratissimae collatas firmo et nulli praejudicioso fundamento sed Donationibus mediantibus super unaquaque habitis possederim ; nihilominus tamen, cum foedo Archirebellis Barbarorum Squalore superioribus non ita pridem annis nunquam satis deplorabili rabie Inclytam pene Tranniam pervaserat, tunc inter caetera

quam plura, immolatis etiam meis Vulcano aedibus in Universum omnibus meis literalibus Instrumentis in cineres reductis et annihilatis exutus manserim nullis quicquam amplius prae manibus meis existentibus. His itaque possidendi fulcris violenter penitus destitutus, non solum me, verum et Posteris nova Donatione mediante (redintegratis Possessionum Iuribus) tutos et securos reddere existimans praesentem omnium Bonorum Extractum demisso meo Memoriali hic accludo.

Supplico itaque Majestatem Vestram Sacratissimam humillime: dignetur intuitu fidelium servitiorum meorum jam tot annis praestitorum ac imposterum etiam nunquam intermoritura alacritate praestandorum, pro omnibus Bonis meis perpetui Iuris in praedicto Accluso specificatis et nunc indifferenter singulis possessis, Novam formalem Donationem Mihi, Haeredibusque et Posteritatibus meis utriusque Sexus Universis, pro Inscriptionalibus vero, pariter Donationem pro me, mea Coniuge Catharina Hosdati, item Samuele, Gabriele et Michaele Filiis meis, Vita durante irredemptibiliter (cum libera tamen mei disponendi facultate) Haeredibus vero et posteritatibus utriusque Sexus Universis tam meis quam praefator. Filior. cum Iure Computandae et persolvendae Summae redimendi, Clementer impertiri, statuique denuo curare. Ut sic exsuscitatus regentis atro Cinerum tegulis suffocatis et sufflaminatis iuribus meis, ad seram Posteritatem tuto transmittere possim. Quam Majestatis Vestrae Sacratissimae Gratiam, donec Vitalis pectora vibrabit aura, incontaminatis fidelitatum speciminibus demereri non intermittam, qui et maneo usque ad tumulum.

Majestatis Vestrae Sacratissimae

Humilimus perpetuoque Fidelis Subditus

Petrus Alvinczi.

K i v ű l : Exhibitae in Consilio per D. vice-cancellarium Cibinii die 2. Junii, 1697. sed non lectae. Decisum.

(Erdélyi fölkormányshék Acta Diurna 1859.)

1700. Sept. 14-én. „Alvinczi uramnak.

Az Al-Vintzi új keresztyének panaszából értjük, hogy kegyelmednél zálogba levő kerteknek zálagos summájával már egynéhányszor megkínálták kegyelmedet, de mind eddig is a pénzt nem léválván tőlek, a kertet sem remittálta, nem tudjuk micsoda okokra nézve. Parancsoljuk azért kegyelmednek, hogy respectu fisci Regii, kinek proteciója alatt vadnak, szeretettel intimáljuk kegyelmednek remittálja, a minthogy ex conscientia tartoznék kegyelmed akárkinék is, ne kellessék kedvetlenebb uton remittálni kegyelmednek; ha pedig mi akadálja lehetne benne kegyelmednek, mely szerént nem remittálhatná, kegyelmed bennünket minél hamarább tudósítson felőle.

(L. Liber Regius ab 11-a aug. 1699-usque 31-m aug. Anni 1703. pag. 341—342.)

Alvinczi Péter uramnak Albae ex Reg. P. Guber. Die 22. Januar. 1701.

Generalis ur ide jövetelével az szállások itt igen megsűkültek, az többi között itilő mester Henter Ferencz atyánkfia is igen alkalmatlan szállásra szorult, minthogy pedig kegyelmed maga gyenge egészsége miatt az mint reméljük az gyűlésre nem fog feljöni kedvesen vesszük kegyelmedtől, ha kegyelmed az itt való házat az egy alkalmazóságra cedálja ő kegyelménck Dat. ex reg. Transylvaniae Guber. Die 22. Januar Anno 1701.

(Liber Regius ab 11-a aug. 1699-m usque 31. 1. aug. Anni 1703 pag. 410.)

„Alvincziné asszonyomnak 4. Maji. 1701.“

Az minapiban expediáltuk vala az két káptalant kegyelmedhez a végre, hogy ha mi ország dolgait néző irások, regestrumok vagy computusok voltak az szegény Alvinczi uram keze alatt, azokat mindegy czéduláig hozzák kezünkbe

de kegyelmed akkor halasztott arra, hogy az levelek Szebenben vadnak; Minthogy penig, mind az commissióval való sietős computusok, mind más közönséges dolgoknak jó rendbe való állatása, azoknak az irásoknak elő való hozatását szükségesképen megkívánják, Parancsoljuk, hogy kegyelmed mindjárt az vejit küldje Szebenben és hozassa egyenesen ide Fejérvárra az mi kezünkhez, hogy azoknak nem léte miatt az ország meg ne károsodjék, kegyelmednek is tovább való busulása abból ne következze, Pénteken okvetlen ott legyenek velek.“

„Liber Regius nb 11-a aug. 1699 usque 31-m aug, Anni 1703 pag. 493.“)

Méltóságos Regium Gubernium!

Nagyságtok parancsolatját igen alázatosan vettem, mit parancsoljanak az Ducca vajda cleondiumának 22. praesentis Szebenben való küldéséről értem; Több keserves szomorúságunk szaporodásával,*) ezen is busulok; hogy olyannal is terheltetem, melyben sem hirem, sem tudásom nincsen; holott idvezült édesuram mikor megholt is ezen szép dispositioi között, azon kimultorájáig is azt mondta: hogysenkinék csak egy pénz érő java is, javacskaí között nincsen s ne féljek, hogy valaki megháborgasson; ugy azon Duca vajda javairól is még élteben mikor hivatta volt nagyságtok és tudakozódott tőle szegénytől, csudálkozva emlegette; hogy olyról kérdezték melyben semmit nem tudott sem kezén nem forgott; Igy értvén szegénynek igazságát; alázatosan kérem nagyságtokat, sem engemet, sem az szegény árvákat tovább méltatlan terheltetni ne engedjék; sőt ily igazságos igyünkben méltóz-

*) Ugy látszik, ekkor halt meg Alvinczi kisebbik leánya Zsuzsanna, atyja után csak hamar, vagy ha 1702-ben halt is meg, de ekkor már súlyos beteg lehetett.

tassanak inkább atyai gratiájokkal protegálni; kiért az ur
Isten nagyságtokat szomorú változástul oltalmazza.

Nagyságtok alázatos szolgálója, Idvezült nagyságos

Alvinczi Péter uram özvegye

Árva Hosdái Kata.

Borberek 18. Novembris 1701.

TARTALOM.

I. k ö t e t.

	<i>Lap.</i>
Előszó :	V.
Leopold császár megbízó levele pater Dunodnak, az erdélyi udvarba küldött követének, Bécs 1685. febr. 5.	5
A pater Dunod által magával hozott szerződési pontok.	6
Az I. Leopold császár és I. Apafi Mihály fejedelem közt tervezett egyezkedés pontozatai kelet nélkül.	6
A pontozatok tervezete melynél fogva Apafi belépett a volna császár, a lengyel király és Velence közt fennálló frigybe.	7
Az erdélyi fejedelem pontozatai melyek szerint ő hajlando lett volna-e szövetségbe lépni.	8
Utasítás Vajda László, a Bécsbe küldött fejedelmi követ számára. Fogaras 1685 apr. 12-én.	12
Titkos utasítás ugyan annak számára ugyanakkor.	14
Hadfölkelési szabályzat Fogaras 1685 apr. 11-én.	15
Fehérvári tanácskozás 1685 maj. 18-ig jul. 25-ig :	17
1.) A sodomia elleni szabályzat.	17
2.) Határozat Kende Klára s Kemény Jánosné ügyében	18
3.) Egy Szebenbe titkon küldött török levél ügyében	19
4.) A hódoltsági adóról.	20
5.) Serédi Benedek dézmájáról.	20
6.) Gyalog harezosok kiállításáról.	20
7.) A szász egyetem rendkívülileg kiállítandó hadairól.	21
8.) Duca vajda pénzéről.	21
9.) Egy moldvai ember panaszáról.	22
10.) Vesselényi Pál kihágásairól.	22
11.) A mármarosiak által vásárolt rablott marhákról.	22
12.) Tordai orgazdák megbüntetése.	22
13.) Déva vára megvizsgálásáról.	23
14.) A napszamosok napdijjai ki-nem-fizetői ellen hozott végzés.	23
15.) Csáky Lázslóné eltiltatik a férjével folytatott titkos összeköttetéstől.	24
16.) Az álutokon járókról.	24

	<i>Lap</i>
A tanácskozás ügyében kelt levelek :	24
Vallis szathmári parancsnoknak Kende Klára ügyében Fehérvár 1685. jul. 24.	24
Özv. Kemény Jánosnének az ellene támasztott panaszok ügyében ugyanakkor.	26
Vesselényi Pálnak hasonló ügyben u. a.	27
A budai szerdárnak : Daczó György követ ajánltatik.	27
A zsodomia ügyében elrendelt inquisitoroknak u. a.	27
Daczó György a budai pasához küldött követ utasítása Gyula-Fehérvár 1685. jul. 25.	29
Az ország biztosító levele és teljhatalma az ügyek vezetésével megbízott deputatio számára Fehérvár 1685 nov. 4.	32
Dunod pater második követsége pontozatai.	34
A fejedelem és országgyűlés szerződése Dunod császári követ-tel Ebesfalva 1686. nov. 27.	34
Leopold császár és magyar király levele Apafihoz a Biharvármegyében elkövetett zsarolások ügyében Bécs 1685. nov. 23.	37
Ugyan az u. ahhoz u. ez ügyben ugyan akkor.	38
Stratman levele Apafihoz ; melyben tudatja hogy Caprára rendeletet kapott katonái fékezésére Bécs 1685. dec. 1.	39
Szebeni tanácskozás 1685 dec. 1686. aug :	39
A kolozváriak postázkodása elrendeltetik.	39
A somlyai őrség zsoldjának kiadása.	40
Székely László felhatalmaztatik hogy Csákkal találkozzék.	40
Kővárba és Szamos-Ujvárba had rendeltetik.	40
1685 dec. 16-án kivetett adó.	41
Kabos Gábor Szamos Ujvárrra rendeltetik parancsnok helyettesül.	42
Teleki Mihálynál levő fiscalatusok 3000 tallérral superinscribáltatnak.	42
Szolgabírák quártélyozásra ki nem bocsáttatnak.	42
1685-ben kivetett személyadó.	43
Carafa generálhoz küldendő követekről.	44
Carafa generálnak ajándékot ígérek.	45
A portai adóról.	46
Vigyázó hadak szervezése a német hadak zsarolásai ellen.	46
Rendkívüli kiadásokra rendelt összeg.	47
Pater János adósságáról.	47
Az országos adó kiptolásáról.	48
Egy aranyos pallos megvásárlásáról.	48
Sublatiójáról 45-nek.	48
A portai országos adónak minő pénznemre leendő felváltásáról.	48
Huszt és Kővárba gabona rendeltetik.	48
A szász h. lyek hírekről gondoskodjanak.	49

	<i>lap.</i>
A székelyek vigyázzanak a szorosokra.	49
Tököly mellett levő török tisztak értesítése.	49
Vallással tudatni kell Tököly beütését.	49
Carafával való kiegyezés pontozatai.	49
Carafához küldött követek.	50
Marcz. 23-áról országgyűlés hivatik össze.	50
Kövári zsoldosok fizetése.	50
A Bécsbe küldendő válasz készítésével megbizottak.	50
Horváth Kozma megidézése.	50
Dehreczennek segély adatik.	50
Pater János szabadon bocsáttatik.	52
Bécsbe s a portára követek küldetnek	52
Kopják készítése elrendeltetik.	52
Tökölyhez követ küldetik.	52
Teleki Mihálynak 600 fl. resolváltatik.	53
A hadak táborba szállíttatnak.	52
Régi athnamek lemásolása a portán.	52
Sárosi János költségei megtérítése.	53
Nagy Pál költségei megtérítése.	54
Az irnokok fizetéséről.	54
A fővezér ajándékaról.	54
Dombi sergő szaporításáról.	54
A kolozsvári őrség fizetéséről.	54
Nagyszegi Gábor fizetése.	54
A fogarasi őrségnek segélypénz.	54
A beszerceziek Scherffenbergnek adjanak élést.	54
Fehérvárra Kendefi Pál küldetik.	55
Kolozsvár erősítése.	55
Buza kivitel eltiltása.	55
Tökölyivel kiegyezés.	55
Uj confoederatio Szeben városával.	56
Tökölyihez követek küldetnek.	56
Scherffenberg hadai fékezéséről.	56
Bethlen Gergely ideiglenes hadi parancsnokká tételéről.	56
Az ország szükségére kölcsön vett buzáról.	56
A végvárak őrségének fizetése.	56
Kolozsvárt a municio szapotíttassék.	56
A német hadak számára kivetett marhákról.	57
A német had számára kivetett buzáról.	58
A kolozsvári őrségnek adandó buza.	60
Hadfelkelési intézkedések aug. 22-én.	60
Az országos deputatio költségére kivetett a ló.	61
Tholdalagi protestatiója.	61
A zsoldosok felülése elrendeltetik.	62
A német had számára küldött pénz.	62

	<i>Lap.</i>
A véghelyek megvizsgálása elrendeltetik.	62
Az ország buzája megvizsgálendő.	62
A Fogarasban és Fehérvárt folytatott tanácskozás 1686 szeptembertől decemberig.	63
Kis Balázs beütései meggátlására tett intézkedés.	63
A szathmári hadak beütései.	63
Az ország szükségére kivetett zabról.	63
Bécsbe küldött követekről.	63
October 20-ára országgyűlés hivatik össze.	64
Gyulai Ferencz Bécsbe küldött követ utasítása Fogaras 1686. sept. 29.	64
A szász földre kivetett gyalog hadak kiállítása.	67
Carafához követ küldés.	67
Máramarosvármegye a Kővárvidéke magatartásáról a császári hadak irányában.	67
Hatházi hadai megfogadásáról.	68
Vigyázó hadak felkeléséről.	68
A deputatio fizetésére kivetett adó.	68
Teleki Mihálytól felvett 78 arany	69
A lengyel követnek adott ajándék.	69
Gabona kivitel tilalmáról.	69
A deputatus rendek névsora s fizetése.	70
Macskási Boldizsár portai követnek adott utasítás Szeben 1686 januar 22.	72
Vizaknai Nagy István portai utasítása 1686 januar.	76
Leopold császár kirendeli megbizottait a Hallerrel és többi követekkel folytatandó alkudozásokra Bécs 1686. febr. 14.	79
A lengyel király biztosítása a vele közlendők titokban tartásáról Zolkiev 1686. marc. 20-án.	80
Leopold császár megbízó levele Scherffenbergnek, hogy hadaival Erdély alá menjen Bécs 1686. marc. 24.	81
Leopold császár nyilt parancsa Scherffenberg küldetése ügyében Bécs 1686. marc. 28.	82
Fink János császári követ jelenti, hogy a muszka czár elfogadta a szövetséget a frigyeseikkel Leopoldvára 1686 apr. 13.	83
Haller és követtársai jelentése az alkudozások folyamáról Bécs 1686 apr. 26.	85
Tököly jelenti Apafinak hogy követeit küldi hozzá Jenő 1686 april 28-án.	86
Tököly jelenti Apafinak, hogy előbbi követsége után Letenyei Nagy Mihályt is küldi Jenő 1686 April 26.	87
Scherffenberg levele Apafihoz, melyben tudatja, hogy Erdély megsegelésére kiküldetett s hogy ő mint barát fog jönni Szathmár 1686 Maj. 1.	88

Kabos Gábornak Tökölyhez küldött követnek adott utasítás Maj. 5.	89
Az ország levele Tökölyhez melyben Kabos küldetését tudatja.	91
A fejedelem hason tartalmu levele Szeben Maj. 5-ik 1686. . .	91
Hadfelkelési szabályzat, Szeben 1686 Maj. 6.	92
A bécsi egyezkedés első tervezete.	96
A bécsi egyezkedés második tervezete.	100
A deputatióknak tervezete a második pontozatok átalakítására.	103
Bécsbe küldött követ Nagy Pál utasítása Szeben 1686 Maj. 6.	108
Ugyan annak adott titkos utasítás Szeben 1686 Maj. 7-én. . .	110
A Nagy Pál által Bécsbe vitt levelek sorozata.	112
Apaí levele a császárhoz az ellene emelt vádak ügyében 1686. Maj. 7.	113
Az erdélyi rendek levele ugyan-e tárgyban ugyan akkor . . .	114
A Bécsbe küldött követek megbízó levele 1686. Maj. 7. . . .	115
A Bécsbe küldött követek megbízó levele az emelt vádak meg- szüntetése ügyében ugyan akkor.	116
A Bécsbe küldött követek megbízó levele különös ajánlattal ugyan akkor.	116
A Bécsbe küldött követek megbízó levele szabad utlevéllel ellá- tások ügyében.	117
A fejedelem tudatja a bécsi követekkel Nagy Pál küldetését ugyan akkor.	118
A fejedelem meghagyja Nagy Pálnak : Scherffenbergtől kérjen utlevelet Maj. 8-án.	118
Az ország levele a Bécsben levő követekhez a bécsi pontok megváltoztatása ügyében s az ország sérelméről 1686. Maj. 7-én.	119
Sárosi Jánosnak, a portára küldött követnek adott utasítás Sze- ben 1686. Maj. 7-én.	125
A deputátusok levele Maurocordatus portai tolmáczhoz Tököly azon tervének, hogy Erdélyen akar keresztül menni meggát- lására 1686. Maj. 7.	129
A fejedelem levele a portai kapihihához ugyan e tárgyban ugyan akkor.	131
A szilágycsehi udvarbíró tudatja, hogy Scherffenberg Erdélybe készül 1686. Maj. 9.	133
A Scherffenberghez küldött követeknek Dániel Mihály és Bá- lintith Sigmondnak adott utasítás. Szeben 1686. Maj. 10.	133
Jósika Istvánnak a szerdárhoz küldött követnek adott utasítás 1686. Maj. 10.	137
A Bécsbe küldött bejárónak Szilágyinak adott utasítás Szeben 1686. Maj. 11.	138
A fejedelem levele Scherffenbergnek Dániel és Bálintith külde- tése ügyében Maj. 11.	138

Nagy Pál levele egy erdélyi főúrhoz, valószínűleg Telekihez melyben Scherffenbergnél lett megfordulását adja elő; Pán- czél-Cseh 1686. Maj. 11-én.	139
A fejedelem Hunyadmegye rendeivel tudatja, hogy Csula Gás- párt rendelte a dévai vicekapitányságra s beigtatását meg- parancsolja. Szeben 1686. Maj. 13.	143
A fejedelem levele a dévai porkolábhöz ugyan-e tárgyban ugyan- ott, ugyanakkor.	143
A fejedelem levele Csula Gáspárhoz ugyan-e tárgyban ugyott ugyanakkor.	143
A fejedelem levele Sárosi János portai követhoz, melyben Scherffenberg közeledtét tudatja. Szeben 1686. Maj. 13.	144
Báró Houchin levele Apafihoz : tudatja szathmári parancsnokká lett kineveztetését. Szatmár 1686. Maj. 13.	146
A fejedelem levele a fővezérnek a német hadak Erdélybe érke- zéséről.	146
Ugyanaz a kapichichának ugyan-e tárgyban. Szeben 1686. Maj. 16.	147
A szerdárnak írott levél ugyan-e tárgyban, egyszersmind se- gélyt kérnek 1686. Maj. 16.	147
A fejedelem levele Maurocordatusnak, hogy a németek beütését haladéktalanul tolmácsolja a fővezérnek, ugyanakkor.	148
A fejedelem levele Jósika Istvánhoz ugyan-e tárgyban.	149
A fejedelem levele Sárosy Jánoshoz ugyan-e tárgyban ugyan- akkor.	149
A fejedelem levele Tökölyhez, melyben felhívja, hogy a szer- dárhoz küldött követét kísértesse el, ugyanakkor.	150
A fejedelem levele Tökölyhez, melyben tudatja, hogy kész vele kiegyezni. Szeben 1686. Maj. 17.	151
Az ország újabb egyezkedési levele a szebeniekkal 1686. Maj. 17.	152
Szeben városának hitlevele 1686. Maj. 17.	154
A szebeniek által letett esküforma mintája ugyanakkor.	155
A fejedelem hitlevele a szebenieknek, melyben jogai megtar- tását igéri 1686. Maj. 18.	155
Scherffenberg levele a fejedelemhez, melyben utolsó levelére határozott választ kért. A táborból 1686. Maj. 17.	156
A fejedelem megbízó levele az erdélyi hadakhoz, melyben tu- datja, hogy ideiglenesen Teleki Mibály helyett Bethlen Ger- gelyt bizta meg a fővezérlettel. Szeben 1686. Maj. 18.	157
Tököly levele Naláczyhoz, melyben hadai zsarolásait mentegeti. Illye 1686. Maj. 18.	158
Tököly a fejedelemnek, kéri, hogy a német hadak útjáról érte- sitse őtet, Illye 1686. Maj. 18.	159

A fejedelem levele Scherffenberghez melyben panaszkodik, hogy a német had mint az ellenség pusztítja Erdély földjét.	159
A fejedelm levele Dánielhez és Bálintithoz a német hadak zsarolásai fékezése ügyében. Szeben 1686. Maj 18.	160
Scherffenberg válasza a Dániel feltételeire, érkezett Szebenbe 1686. Maj 19.	161
A fejedelem levele Scherffenberghez e feltételek ügyében. Szeben 1686. Maj. 19.	161
A fejedelem levele a szerdárhoz tudatja a német hadaknak Kolozsvár alá érkezését 1686. Maj. 19.	162
A fejedelem utasítása Daczó Jánoshoz a szerdárhoz küldött követhoz u. akkor.	162
Scherffenberg levele a fejedelemhez : panaszkodik ennek törökösége miatt Kolozsvár 1686. Maj. 20.	164
A váradi passa levele a fejedelemhez Scherffenberg Erdélybe nyomulása ügyében Várad 1686. Maj. 20.	164
Tököly levele a fejedelemhez, melyben tudatja, hogy Kendét és Bancsit követekül hozzá küldé. Illye 1686. Maj. 21.	166
Scherffenberg levele a fejedelemhez, hogy újabb követeit teljesebb utasítással küldje hozzá Kolozsvár 1686. Maj. 22.	167
Ugyanaz ugyanakkor tudatja hogy két századát somlyai katonák felverték ugyan akkor.	167
A fejedelem levele a bécsi követeknek Scherffenberg hadai zsarolásáról. Szeben 1686. Maj. 28.	168
A fejedelem utasítása Bethlen Miklósnak és Bálintith Zsigmondnak, Scherffenberghez küldött követeinek. Szeben 1686. Maj. 22.	171
Tököly utasítása Kendének és Bancsinak Apafihoz küldött követének. Illye 1686. Maj. 22.	174
A fejedelem levele Bethlen Miklóshoz Scherffenberg zsarolásai ügyében. Szeben 1686. Maj. 22.	177
A fejedelem utasítása Naláczai Lajosnak a vajdához küldött követnek. Szeben 1686. maj. 22.	178
Az ország levele Tökölyhez, ennek Hunyadmegyében elkövetett zsarolásai ügyében. Szeben 1686. Maj. 22.	179
A fejedelem a váradi passának : a német hadak zsarolásairól u. a. és u. ott.	180
A kolozsvári őrség és lakosság számára kiadott utasítás. u. a. és u. ott.	181
Tököly nyílt parancsra élés és szekerek adása ügyében. Illye 1686. Maj. 23.	184
A fejedelem levele Bethlen Miklosnak s Bálintitnak, Csáky László zsarolásai ügyében, Maj. 24.	185
Scherffenberg megbízó levele Jörgernek. Kolozsvár 1686. Maj. 25.	186

	<i>Lap.</i>
Csáky László a fejedelemnek felajánlja szolgálatait. Szamosfalva 1686. Maj. 26.	186
A fejedelem levele Tökölyhez, tudatja hogy egyezkedési feltételeit nem fogadhatja el. Szeben 1686. Maj. 27.	187
Az ország határozata Scherffenberg feltételeire Maj. 28.	188
Scherffenberg határozata a Bethlen Miklós által vele közlött pontokra. Szeben 1686. Maj. 28.	190
A Jörger által Apafival közlött pontok. Maj. 28.	191
A fejedelem levele a fővezérhez tudatja, hogy az Ozmán aga által küldött levelet megkapta. Maj. 28.	192
A fejedelem utasítása Nagy Istvánnak a fővezérhez küldött követnek. Maj. 28.	193
Ahmed pasa szerdár tudatja a fejedelemmel, hogy Mehemet pasa Lippa táján táborba szállott, ékezett 1686. Maj. 28.	198
A fejedelem levele a szerdárhoz: Josika István követül küldését tudatja. Szeben 1686. Maj. 28.	199
Jósika Istvánnak a szerdárhoz küldött követnek utasítása ugyanakkor.	199
A fejedelem levele Scherffenberghez: tudatja hogy Bethlen Miklóst és Mikcs Pált küldi hozzá a válaszzsal; Maj. 30.	202
A fejedelem utasítása ugyanezen követeknek ugyanakkor.	203
A fejedelem levele Ibrahim pasához: kéri hogy Erdélybe indulásának idejéről tudósítsa Maj. 30.	205
A fejedelem a váradi pasához: a német hadak közeledéséről ír, Maj. 30.	205
A fővezér levele a fejedelemhez: fülhívja, hogy ültesse fel hadait s legyen készen a hozzá való csatlakozásra. Érkezett 1686. jun. 30.	206
Ahmed szerdár levele a fejedelemnek, felhívja hogy az országába beütvött németeket verje ki. Költ Szegeden. Érkezett 1686. jun. 3.	207
A fejedelem Gyulafi Lászlónak rendeli, hogy Tökölynek az országban kóborló hadait támadja meg s verje szét, u. a.	208
A fejedelem Ibrahim pasának. Tudatja hogy Alsó Jánost, küldé hozzá követségbe. Szeben 1686. jun. 3.	209
Jun 5-én 1686 tett intézkedések jegyzéke.	209
Scherffenberg generál Bethlen Miklós által tett követeléseai a fizetések s két vár átadása ügyében. Árpástó 1686. jun. 2.	210
A deputátusoknak ezen követelésekre adott szavazata. 1686. jun. 7.	212
Sárosi János portai követ Drinápoly 1686. jun. 7. kelt jelentése portai fogadtatásáról s az ottani ügyek állásáról.	216
Váradi pasa levele Apafinak a német hadak Erdélyben lételéről. Várad 1686. jun. 7.	220

	<i>Lap.</i>
Baló Mátyás kaphia levele Apafhoz a lengyel király béke törekvéseiről. Drinápoly 1687. jun. 8.	221
Bethlen Miklós, Scherffenberggel tudatja, hogy követséggel megy hozzá. Szeben 1686. jun. 9.	222
Az ország levele a fővezérnek Tököly zsarolásairól, Erdély jogai megtartását kéri 1686. jun. 9-én.	223
Donát Jánosnak a szerdárhoz küldött követnek adott utasítás. Szeben 1686. jun. 10.	224
A fejedelem levele Scherffenbergnek melyben a hozzá küldött követségről értesíti. Szeben 1686. jun. 10.	229
Ugyanahoz az országnak levele hasonló tárgyban ugyan akkor.	329
Az ország rendeinek határozata Scherffenberg jun. 2-iki felteteleire ugyan akkor	230
Gyulai Ferencznek s követtársainak Scherffenberg generálhoz adott utasítás ugyan akkor.	231
A fejedelem levele a portai követekhez Tököly hadai szétverése ügyében 1686. Jun. 10.	237
A fejedelem levele a havasalföldi vajdához ugyan ez ügyben ugyan akkor.	234
Bécsi követek levele a fejedelemhez a bécsi pontokban eszközlött változtatásokról. Bécs 1686. Jun. 10.	235
Milesz Mátyás Telckihez a fennforgó nehézségek eltávolítása ügyében. Bécs ugyan akkor.	237
A fővezér levele a szász nemzethez, melyben a szászok felkelését elrendeli. Drinápoly 1686. Jun. 11.	238
Török császár levele a fejedelemhez a németek beütése ellen adandó segítség ügyében. Drinápoly 1686. Jun. 11.	239
A fejedelem levele a váradi pasához Tököly zavargásai ügyében 1686. Jun. 12.	242
Scherffenberg levele a fejedelemhez: a hozzá küldött feltételekre válaszol. Udvarhely 1686. Jun 14.	243
Ugyan annak levele a rendekhez ugyan-e tárgyban a követek jelentésével együtt ugyan akkor.	244
A fejedelem levele a bécsi követekhez a német hadak zsarolásai s az alkudozások ügyében. Szeben 1686. Jun. 14.	247
A szerdár levele a fejedelemhez Tököly beütése és Csáky garázdolkodása ügyében. Szeged 1686. Jun. 16.	248
Ibrahim pasa levele a fejedelemhez a németek ellen adandó segítség ügyében ugyan ott.	249
Baló Mátyás kaphia levele a fejedelemhez, erdélyi uraknak némettel lett szemben lételek ügyében. Drinápoly 1686. Jun. 16.	250
A fejedelem levele a szultánhoz hűséges szolgátatairól. 1686. Jun 18.	252

	<i>Lap.</i>
A fejedelem levele a fővezérhez, tudatja hogy a német hadak ellen mit sem lehetett tenni; ugyan akkor.	254
A fejedelem levele a kaphiához, melyben a portái emelt vádakat magáról elhárítja. Ugyanakkor, ugyan ott.	255
A fejedelem levele Maurocordatushoz a portához viseltető hűsége ügyében, ugyan akkor ugyan ott	258
A rendek levele a szultánhoz ugyan-e tárgyban ugyan akkor és ugyan ott.	258
A rendek levele ugyan-e tárgyban a fővezérhez, ugyan akkor ugyan ott.	259
Bethlen Gégelynek és Dániel Mihálynak Scherffenberghez küldött követeknek adott utasítás 1686. Jun. 19.	260
A fejedelem levele Scherffenberghez, a fentebbiek követségbe küldését jelenti ugyanakkor.	262
Hitlevél a kölcsön felvett buzáról. Szeben 1686. Jun. 20.	263
A német had számára rendelt vágómarhák kivétele, ugyanakkor ugyan ott	264
A kolozsváriak levele a fejedelemhez, tudatják, hogy a város megtartását egyhangulag ehajlják. 1686. Jun. 21.	265
Szebenben 1686. Jun. 22-én kiadott hadi rendszabályok.	267
A fejedelem levele Scherffenberghez, tudatja, hogy felé siet az alkudozások végett. Apahida 1686. Jun. 23.	272
A rendek levele Bethlen Miklós és követtársaihoz a német hadak közeledése ügyében. Szeben 1686. Jun. 23.	272
A fejedelem levele Scherffenberghez, tiltakozik a német hadtól szenvedett sérelmei ügyében. Szeben 1686. Jun. 26.	273
Az ország rendeinek levele Gyulai Ferenczhez, tiltakoznak az ellen, hogy Scherffenberg a fejedelemmel vagy a főrendek közül valakivel szemben lehessen. 1686. Jun. 25.	274
Gyulai Ferencz levele a deputátusokhoz Scherffenberggel folytatott egyezkedés ügyében 1686. Jun 25.	276
Bethlen Miklós és követtársai levele a deputátusoknak Scherffenberg elindulása s az országba beljebb nyomulása ügyében. Apahida 1686 Jun. 26.	279
Gyulai Ferencz levele a deputátusokhoz Scherffenberg generállal folytatott egyezkedéseiről. Keresztes 1686. Jul. 26.	280
A fejedelem levele a szerdárnak a német hadaknak az országba nyomulásokról. Szeben 1686. Jun. 25.	282
A fejedelem levele Ibrahim pasához ugyan-e tárgyban segélyt kér ugyan ott ugyanakkor.	285
Gyulai Ferencz levele a deputátusokhoz Scherffenberg generállal tovább folytatott alkudozásairól. Keresztes 1686. Jun. 27.	287
A fejedelem levele Gyulaihoz, rendeti, hogy utasításához ragszkozzék 1686. Jun. 27.	292

	<i>Lap.</i>
Az ország levele Gyulai Ferenczhez, Telekinek vagy a főurak közül más valakinek Scherffenberghez való menetelét nem engedhetik meg, ugyanakkor ugyan ott.	292
Scherffenberg levele a fejedelemhez, reméli, hogy ezután kis dolgokban nem fog nehezégeket csinálni. Felvincz 1686. Jun. 28.	296
Maurocordatus tolmács levele a fejedelemhez, inti hogy a német sergeket Erdélyből üzzék ki. Haszanpassa mezején 1686. Jun. 28.	297
Gyulai Ferencz levele Telekihez a német hadak belebb nyomulásáról. Decse 1686. Jun. 28.	298
Leopold császár nevében kiadott nyilatkozat a német hadaknak átadandó erősségek ügyében. Bécs 1686. Jun. 29.	300
Sárossy János levele a fejedelemhez, jelenti hogy a vezér Tökölyt nem fogadta el. Csobán 1686. Jun. 29.	301
Gyulai Ferencz levele a deputátusokhoz Scherffenberggel tartott egyezkedéséről Orbó 1686. Jun. 30.	302
Gyulai Ferencz levele Telekihez Scherffenberggel az országból távozása ügyében folytatott értekezletekről, ugyan ott.	303
A fejedelem levele Gyulai Ferenczhez tudatja, hogy Scherffenberg feltételeit nem fogadhatja el. Szeben 1686. Jul. 1.	305
Baló Mátyás kapihia levele, a fejedelemhez hireket ír. 1686. Jul. 1.	307
A fejedelem levele a szerdárhoz a német hadak benyomulásáról és segílyt kér. 1686. Jul. 1.	307
A fejedelem Ibrahim passához ugyan-e tárgyban, ugyan akkor ugyan ott	309
A fejedelem levele Balog Lászlóhoz ugyan-e tárgyban ugyan akkor.	310
Az Erdélybe küldött lengyel követ utasítása, érkezett 1686. Jul. 2-án.	311
Scherffenberg levele a fejedelemhez: biztosítja, hogy az udvar törekvése Erdély jogainak fentartására van irányozva. 1686. Jul. 3.	315
A rendek levele Gyulai Ferenczhez : tudatja, hogy őrseget erősségeibe nem fogadhat be s kéri, vigye ki hadait az országból. 1686. Jul. 3.	316
Gyulai Ferencz levele a deputátusoknak a generállissal folytatott alkudozások ügyében. Szász-Sebes 1686. Jul. 3.	317
Gyulai Ferencz levele Telekinek, tudatja, hogy a németek kellő biztosíték nélkül nem akarnak az országból távozni, ugyanakkor ugyan ott.	321
A bécsi követek jelentése a fejedelemhez, hogy Inczédit visszaküldik szóbeli jelentéssel. Bécs 1686. Jul. 3.	322

	<i>Lap.</i>
A bécsi követek jelentése az országos bizottságnak, ugyan-e tárgyban, ugyan akkor, ugyan ott.	322
Az országos bizottság felhívja a hadakat, hogy hozzájok küldött követeknek adjanak hitelt. 1686. Jul. 4.	323
Gyulai Ferencz levele Telekinek a németek beljebb nyomulásáról. Szász-Sebes. 1686. Jul. 4.	324
Gyulai Ferencz levele az országos bizottságnak a tábornokkal való további alkudozásairól, u. akkor.	325
A portai követség levele a fejedelemhez a portán emelt vádak ügyében. Haszan-Passa-Palánka 1686. Jul. 7.	327
Ugyan azok jelentik, hogy a fővezér Csafer agát küldi Erdélybe, s Csulga szultán segélyökre siet, ugyan akkor.	330
Egy bécsi levél töredéke erdélyi ügyekről 1686. Jul. 8.	331
Scherffenberg izenete Gyulaitól assecuratoria adása ügyében 1686. Jul. 9.	332
Az országos bizottságnak levele Gyulaihoz, tudatja, hogy a zálogok elindultak. Szeben 1686. Jul. 9.	332
Scherffenberg tábornok pontozatai, melyekben kívánatait adja elő. Szeben 1686. Jul. 9. a rá adott válasszal	333
A felelet ezen pontokra 1686. Jul. 10.	335
Csáki László Scherffenbergnek a két pontnak megváltoztatását ajánlja. Szeben 1686. Jul. 10.	335
Scherffenberg újabb pontozata, melyet Csáki Lászlótól küldött, Kistorony 1686. Jul. 10.	336
Az ország pontozata Scherffenberghez, Szász-Sebesre vonulása esetére, 1686. Jul. 11.	337
A fejedelem levele Nagy Istvánhoz portai segély ügyében. 1686. Jul. 11.	338
Gyulai Ferencz a bizottságnak a tábornokkal folytatott újabb értekezletekről. Kis-Kerek 1686. Jul. 11.	338
Scherffenberg újabb pontozatai 1686. Jul. 12.	340
A fejedelem a fővezérnek : rögtöni segélyt kér a németek ellen. 1686. Jul. 12.	340
Ugyanaz a szerdárnak ugyan ez ügyben u. akkor.	341
Ugyanaz Ibrahim pasának ugyan ez ügyben u. akkor.	342
Az országos bizottság Gyulainak : a német hadaknak adandó szükségek ügyében. Szeben 1686. Jul. 13.	343
Gyulai Ferencz a deputátusoknak s városok átadása felett folytatott alkudozás ügyében. Hoszu-Aszó 1686. Jul. 14.	345
A deputátusok Gyulainak : az alkudozások ügyében. Szeben 1686. Jul. 15.	346
A szerdár a fejedelemnek az adandó segély ügyében. Szeged 1686. Jul. 15. (érkezett)	347
Scherffenberg fejedelemnek : egy megbizottjának adandó utlevél ügyében. Sáros 1686. Jul. 18.	348

	<i>Lap.</i>
A portai követzég a nagy vezérrel tartott értekezletről Erdély megsegítése ügyében. Gubinicz 1686. Jul. 18.	349
Gyulai Ferencz az országos bizottságnak a német hadak zsarolásai ügyében. Ebesfalva 1686. Jul. 19.	351
A bécsi egyezkedés 1686. Jun 28. (érkezett jul. 19.)	358
János lengyel király levele erdélyi követéhez hadjáratáról 1686 Jul. 19.	351
Ugyanaz ugyan annak, titkos : a bécsi egyezkedés ügyében. Jul. 24-én.	355
A fővezér a fejedelmet inti, hogy űzze ki Erdélyből a német hadakat, segélyére Ahmed passa megy. Szofia (1686. Jul. 20. érkezett)	356
Ugyanaz ugyan annak Tököly ügyében a német hadakat a tatár sereggel fogják Erdélyből kiűzni, ugyan akkor	357
A fővezér a három nemzetnek ugyan ez ügyében u. akkor	359
Ozmán aga a fejedelemnek : Tököly mult hadjárata ügyében	360
A vármegyei hadak a fejedelemnek, kéri haza bocsáttatásokat oly ígérettel, hogy ha kell, újra felülnek. Szász-Régen 1686. Jul. 21.	361
Az országos bizottság Gyulainak : a tábornok követeléseit a rendek elébe fogja terjeszteni. Szeben 1686. Jul. 21. . . .	362
A fejedelem a fővezérhez : mentetgeti, hogy a németeket mért nem űzhette ki országából 1686. Jul. 22.	363
Az ország a fővezérnek bizonyítja a fejedelem hűségét a porta iránt, ugyan akkor.	366
A fejedelem Maurocordatusnak : tudatja, hogy a nagy vezérhez követét küldi, ugyan akkor.	367
A fejedelem a portai követeknek a német hadak garázkodásáról, s hogy azért nem űzte ki azokat, mert nincs ereje, u. akkor	368
Az országos bizottság Bethlen Gergelynek egyes híreket megír. Szeben 1686. Jul. 22.	369
Gyulai Ferencz a fejedelemnek : tudatja, hogy visszaérkezik. Nagy-Kend 1686. Jul. 22.	370
A lengyel követ jelentése az erdélyi ügyek állásáról a lengyel királyhoz. 1686. Jul. 24.	372
A fejedelem Scherffenberghez : Gyulait és Inczédit követségben küldi hozzá. 1686. Jul. 25.	374
Gyulainak és Inczédek adott utasítás u. akkor.	374
Ugyan azoknak adott titkos utasítás u. akkor.	377
Scherffenberg levele a fejedelemhez : tudatja, hogy Gergely kapitányt az országgyűlés tartamára Erdélybe küldte. Maros-Vásárhely 1686. Jul. 30-án.	378
Ugyanaz ugyan annak ugyan e tárgyban. Szent-Anna u. a. . . .	379

XIV

	<i>Lap.</i>
Scherffenberg menedék-levele az országgyűlési tanácskozásokról szabad folytatása ügyében Szent-Anna u. akkor.	389
Apafi követei biztosító levele Scherffenbergnek, hogy 12 nap múlva kiadatik a végválasz. Szent-Anna u. akkor.	380
Scherffenbergnek u. akkor kelt feltételei.	381
A háromszéki hadak haza térhetési engedélyt kérnek. Maksa 1686. Jul. 30-án.	381
Scherffenberg tudatja, hogy a török földre küldött embere visszatért. Szent-Pál 1686. Jul. 31.	382
Ibrahim passa a fejedelemhez Tököly Zámón garázdolkodó csapata ügyében 1686. Jul. 31.	383
A csiki hadak hazatérhetési engedélyt kérnek. Báth 1686 aug. 1.	383
Gyulai Ferencz Buda ostromáról híreket ír. Csapó 1686. aug. 1.	384
A fejedelem Scherffenbergnek : tudatja, hogy Inczédit visszaküldi. Szeben 1686. aug. 3.	385
A fejedelem utasítása Gyulai Ferencznek és Inczédi Mihálynak Scherffenberghez küldött követeknek. Szeben u. a.	386
A fejedelem Gyulainak : tudatja Inczédi hozzá küldését u. akkor, ugyan ott.	387
Scherffenberg nyugtatványa 50,000 tallérről 1686. aug. 7.	388
Scherffenberg s az erdélyi követek közt Apahidán 1686. aug. 7-én létrejött egyezkedés.	388
Scherffenberg e tárgyban a fejedelemhez u. akkor.	390
Szuliman pasa a fejedelemhez tudatja, hogy felmentésére siet. Az eszéki hidon. Érkezett 1686. aug. 7.	390
Haller József eltéltetése. Bécs 1686. aug. 8.	391
Haller József engedelemkérése u. akkor.	392
Az erdélyi lengyel követ a fejedelemhez egy jegyekkel irt levél rosz értelmezése ügyében. Szeben 1686. aug. 9.	393
Buda János Ibrahim pasához küldött követ utasítása. Szeben 1686. aug. 10.	393
1686. aug. 12-én kivetett országos pénzadó jegyzéke	396
A fejedelem és ország hitlevele Apafihoz az egyezkedési pontok végrehajtásáról. Szeben 1686. aug. 12.	402
Scherffenberg hitlevele ugyan erről.	404
Gyulai Ferencz és Inczédi Mihály Scherffenberghez küldött követek utasítása. Szeben 1686. aug. 13.	405
A követek megbízó levele. Szeben 1686. aug. 14.	407
A fejedelem levele Scherffenaeéghez : a hozzá küldött követ eljárásáról. Szeben aug. 14.	407
A fejedelem külön megbízó levele Gyulainak u. akkor.	408
A fejedelem Maurocordatusnak : kéri, hogy a nagyvezérnek küldött levelét híven tolmácsolja. Szeben 1686 aug. 18.	409
Az országos küldöttség részére kivetett adó aug. 20.	409

	<i>Lap.</i>
A fejedelem a havasalföldi vajdának : a németek erdélyi tartozkodásáról, Szeben 1686. aug. 21.	410
A szász egyetem ügyében kiküldött vizsgálat pontjai aug. 21.	411
A fejedelem s ország hitlevele a szebenieknek a távozás alkalmából. Szeben 1686. aug. 26.	412
A szebeniek hitlevele a fejedelemnek s országnak ugyan ez alkalomból. Szeben 1686. aug. 23.	413
Scherffenberg a fejedelemnek : Gyulai visszabocsátását tudatja Szolnok 1686. aug. 26.	415
Scherffenberg hitlevele az országrendeinek a kiegyezkedés végrehajtása tárgyában, ugyan akkor.	416
A lengyel király által küldött új hírek 1686. augusztus.	417

II-dik kötet.

Scherffenberg a fejedelemhez : tudatja Buda elfoglalását. Buda 1686. Augusztus 4.	3
Csáky László ugyan annak ugyan e tárgyban ugyan akkor	3
Leopold levele a fejedelemhez : Carafa részére adott megbízó levél. Bécs 1686 Sept. 30.	4
Baló Mátyás portai követ a fejedelemhez jelentést tesz a portai ügyekről 1686 Pétervárad October 17.	5
Gyulai Ferencz levele a fejedelemnek Scherffenberg nyugtatványa iránt keletkezett differentiák ügyében. Nagy-Bánya 1686. octob. 11.	9
Ugyanaz ugyan annak küldetése eredménye tárgyában. Szathmár 1686. Oct. 23.	11
A fejedelem a lengyel királyhoz eddigi szívesége fentartását kéri 1686 nov. 10.	12
A fejedelem a lothringeni fejedelemnek Bagotai Ferencz követe számára adott megbízó levél 1686. nov. 13.	13
A fejedelem egy lengyel miniszternek Macskási Boldizsár küldetése ügyében.	13
A fejedelem Bethun marquisnak ugyane tárgyban.	14
Leopold császár pontozatai a hitlevél módosítása ügyében.	14
Macskási Boldizsár Lengyelországba küldött követ hitlevele 1686. nov. 13.	16
Pekry Lőrinczné kötelezvénye férje hűségi kötelezvénye tárgyában. Fejérvár 1686. nov. 13.	16
Pekry Lőrincz hűségi kötelezvénye.	18
A szepesi kamara a fejedelemhez a szt.-margitai fiók felállítása ügyében Kassa 1686. nov. 14.	20
Az ország levele a lengyel királyhoz Pekry Lőrincz ügyében. Fejérvár 1686. nov. 16.	21

	<i>Lap.</i>
A fejedelem Bethun marquisnak Macskási Boldizsár küldetése ügyében.	22
A fejedelem a francia királynak közbevetését kéri, hogy a törökökkel való szerencsés hadjárat alkalmából Erdély ne nyomassék el. Fejérvár 1686. nov. 16.	23
A fejedelem levele Gyulai Ferenczhez Erdély sanyargatása ügyében. Fejérvár 1686. nov. 17.	24
Országos határozatok: a somlyai őrség ügyében 1686. nov. 28.	28
A szebeni zavargások ügyében nov. 25.	28
Karafának küldött ajándék.	29
Marchisióznak adott ajándék.	30
A német hadak zsarolásairól. Fejérvár nov. 27.	30
A szebeniek lecsendesítésére küldött követek teljhatalma 1686. nov. 21-én.	30
Kálnoky Sámuel Máramarosba küldött követ utasítása.	32
Nemes Jánosnak és Bálintih Zsigmondnak Carafához küldött követeknek adott utasítás. Fehérvár 1686. nov. 26.	33
Titkos utasítás ugyan azoknak nov. 27-én.	39
Ugyanazok számára biztosító levél u. akkor.	40
Ugyanazok számára külön biztosító levél, hogy többet is ígérhetnek. Fehérvár 1686. nov. 26.	40
Sárosi János portai követ levele adó beküldése ügyében s egyéb fenforgó dolgokról. Nándor-Fejérvár 1686 nov. 29.	42
A szebeni ezéhek hűségi kötelezvénye 1686. dec. 6.	46
Szeben városa elüljáróságának hűségi kötelezvénye. 1686. dec. 8.	46
Sárossy János portai követ levele a törökök hadkészülődéseiről, az erdélyi adó elengedéséről s más tárgyokról, Nándor-Fehérvár 1686. dec. 11.	51
Heuchin a fejedelemhez; szolgálatját ajánlja. Szathmár 1686. dec. 12.	55
Karafa a fejedelemhez; a kötött contractus megtartását sürgeti, ellenkezőleg katonai zsarolásával fenyeget, Szathmár 1686. dec. 12.	55
Karafa generálnak Nemes Jánossal és Bálintihthal, 1686. Dec. 12-én Szathmárt tartott kiegyezkedése a fizetések és kiszolgáltatandók iránt.	56
Vallis tábornok a fejedelemnek; tudatja, hogy sorait megkapta, Szathmár 1686. dec. 14.	60
Veterani a fejedelemnek. Katonái elhelyezések ügyében 1686. dec. 18. Szathmár.	60
Heisler a fejedelemnek ló vásárlás ügyében. Debreczen 1686. dec. 29.	62
Veterani a fejedelemnek. Reméli, hogy fizetését korán teljesíti, hogy a sarcolás meggátolható legyen. Sziget 1686. dec. 29.	62

	<i>Lap.</i>
Fogarasi consultatiók 1687. jan. 1-én. a hadak számára felvetett adó.	64
A rendkívülieg felvetett adó kivetése.	65
A behajtás szabályozása.	72
A hitelező szász papok kielégítése.	72
Az adó beszédésére kinevezett biztosokról.	73
A pénz beszédésére kirendelt adószedők.	74
A kivetett adót szorgalmazók kinevezése.	75
Kálnoki és Bálintith követsége.	75
Csáky Gábor követsége.	75
Ezen követségek jóvá hagyása.	76
A Nemes János és Bálintith által Carafával kötött szerződést nem erősítik meg.	76
Az adó felszedésére kirendelt biztosok nyílt parancsa (Jan. 7.)	76
Castellinek az Erdélybe jövetel megengedtetik.	77
Különböző kiadá ok elfogadtatnak.	78
Carafához küldött követek ügyében végzés (Mart. 8.)	78
Tiszteletdíj a váradi passának.	78
Naláczai András és Baliutith Sigmond Carafához küldött követeknek adott utasítás. Fogaras 1687. jan 8.	78
Bálintith Sigmond Bécsbe küldött követ számára adott utasítás. Fogaras 1687. Jan. 8.	84
Kálnoki Sámuel Veteranihoz küldött követ számára adott utasítás. Fogaras 1687. Jan. 8.	85
A fejedelem levele Gyulay Ferencznek az Erdélybe küldött hadak zsarolásai, a diploma átalakítási, Carafa kegyetlenkedései más ügyek tárgyában kelet nélkül. (1687. Jan. 9.)	86
A fejedelem a német alföldi rendeknek Gyulay megbízatása ügyében ugyan akkor.	91
A fejedelem az oraniai herezegnek ugyan akkor (ugyan-e tárgyban.)	92
A fejedelem a belga rendek elnökének ugyan akkor ugyan-e tárgyban.	93
A fejedelem Heisler tábornoknak lóvásárlásra küldendő biztosait kísérettel látja el. Fogaras 1687. Jan. 9.	93
A fejedelem Barkóczy Lászlónak közbenjárását kéri ki. Fogaras Jan. 9.	94
A fejedelem Karafának ; kéri, hogy Debreczent kiméllje. 1687. jan. 10. Fogaras.	94
Keczely István és Kovács István az országos bizottságnak, jelentést tesznek, hogy a szállítmányokat nem akarják átvenni. N.-bánya 1687. februar 9.	95
Toldalagi János és Dániel István a fejedelemnek a fennebbi levél ügyében. Besztercze 1687. febr. 12.	96

XVIII

	<i>Lap.</i>
Kálnoky Sámuel a Teleki Mihálynak az beszolgáltatandók ügyében tett eljárásáról számot ad. Sziget 1687. febr. 16.	97
Naláczy András és Bálintih Sigmond a fejedelemhez ; Carafához tett megbizotosok ügyében jelentést tesznek. Eperjes 1687. febr. 24.	100
Ugyanazoknak ugyan ezen tárgyban kiméritő jelentése az országos bizottsághoz, ugyan akkor.	103
Az ezen levelekhez csasolt számadás a portióról.	110
Kálnoki Sámuel levele Teleky Mihályhoz. A portio beszoállításá ügyében fenforgó nehézségekről. Sziget 1687. febr. 27.	112
A fejedelem levele Veteráninak ; kéri, hogy irásban és Kálnoki által előterjesztendő panaszait orvosolja. Fogaras 1687. mart. 1.	115
Erdély rend-i Veteráninak ugyan-e tárgyban. Fogaras 1687. mart 2.	116
Gyulay Ferencz jelentése Bécsben folytatott alkudozásairól a diploma módosítása ügyében kelet nélkül.	117
Az országos bizottság levele Kálnoki Sámuelnek a Nemes János féle Carafával kötött contractus ügyében. Fogaras 1687. mart. 2.	119
Kálnoky Sámuel levele a fejedelemnek lovak vásárlása s más-fennforgó vizsályos kérdések ügyében. Sziget 1687. martius 2.	121
Az 1687 febrúariusban kivetett adó hátralékai összeírása. Fogaras 1687. mart. 14.	126
A fejedelem utasítása a Bécsbe küldött Donath János számára. Fogaras 1687. mart. 14.	126
Titkos utasítás ugyan ennek 1687. mart. 15.	127
Baló Mátyás portai követ jelentése a fejedelemhez a nagyvezérrel folytatott értekezleteiről s más portai ügyekről. Nándor-Fejérvár 1687. mart. 14.	128
Carafa tábornok utlevele a viszatérő Naláczí és Bálintith számára. Eperjes 1687. apr. 1.	134
Carafa levele a fejedelemhez követei visszatérése ügyében. Eperjes. 1687. apr. 2.	135
A fejedelem biztosító levele a hátralékok kifizetése ügyében. Fogaras 1687, apr. 8.	136
A fejedelem levele Leopoldhoz, melyben kéri, hogy követét kegyesen fogadja. Fogaras 1687. apr. 9.	137
A fejedelem ugyan-e tárgyba a minisitereknek ugyan akkor.	137
Az országos bizottság level; Naláczinak és Bálintitnak a Carafával folytatt egyezkedések ügyében kelet nélkül.	138
Az országos bizottság Kálnoky Sámuelnek a Carafával fenn-	

	<i>Lap.</i>
forgó alkudozások miként folytatása ügyében. Fogaras 1687. apr. 9.	139
A fejedelem a lengyel királynak jelenti, hogy Macskásit követül küldi hozzá.	143
A fejedelem a lengyel minisztereknek ugyan-e tárgyban. Fogaras 1687, apr. 1.	143
Bizottsági határozatok : a deputások összehívának apr. 20-ra.	144
Sárosi János a portára küldetik.	144
A német hadak számára kivetett adó. Fogaras 1687. apr. 7-én.	144
Ezen összeg egy részének elküldéséről.	145
A kirendelt pénzüsszeg miként leendő elküldéséről.	145
Ezen összeg elvitelére kirendelt őrség.	146
A pénz beszédők számára rendelt költség.	146
Veteraninak ajándék adatik.	146
A szállítmányok elvitelére vonó marhák kivetése.	146
Olasz Ferencz somlyai kapitány által a hadaknak fizetett előleg visszafizetése 1687. apr. 10.	147
A Gyeresen fennforgott viszályok rendezése.	147
A külső felett való örökósszal Toldalagi János megbizattik 1687. apr. 11.	147
Gyalog hadak rendeltetnek ki apr. 11.	148
April 20-ki tanácskozás.	149
Carafa tábornok az erdélyi rendeknek. Tagadja, hogy ő megígérte volna, hogy ha a hátralék kifizettetik, a császári hadakat Máramarosból kiviszi. Eperjes 1687. apr. 1. érkezett apr. 22.	149
Veterani tábornok levele ; örömet fejezi ki, hogy a hadak és erdélyi rendek közt fennforgott viszályt Kálnoki köve je rendbe hozta. Oláh-Lápos 1687. apr. 20.	150
Kálnoki Sámuel levele a fejedelemhez Veteraninak Erdélybe nyomulásáról s kivonulásáról u. o. apr. 20.	152
Kálnoki Sámuel az országos bizottságnak : tudatja Veterani feltételeit, melyek mellett kivonul, panaszkodik a német hadak által okozott károkról s a pénz beszámításnál való veszteségekről. Oláh-Lápos ugyan akkor.	152
A tanácskozások végzései : a Carafának ígért 2000 arany megküldése apr. 22.	156
A portai adó elkészítése.	156
A had mozgalmak körül tapasztalt zavarok lecsendesítéséről hozott végzések apr. 23-án.	156
A summa fizetés körüli számadások különbségének pontjai az erdélyi követek elé terjesztetnek Carafa ál-	

	<i>Lap.</i>
tal. Eperjes 1687. marc. 14. (tárgyaltott april. végén.)	157
Teleki Mihály által kölcsönzött összeg visszafizetése 1687. apr. 24.	159
Intézkedés a német hadak számára adandó mar. áról 1687. apr. 20.	159
A Carafának adandó restantia kifizetése protestatio mellett.	159
A Hunyadvárnegyébe telepedet rácok az országból kiltatnak, az oláhok bennhagyatnak.	160
A fejedelem megbízó levele Bálintth Zsigmond és Donát Mátyás Carafához küldött követei számára. Fogaras 1687. apr. 24.	160
A fejedelem megbízó levele ugyan azokhoz, hogy a restantiák összegéről Carafával egyezkedhessenek s ez egyezkedést maga részéről teljesítendőnek igéri. Szól Veteraninak. Fogaras 1687. apr. 24.	161
Az országos bizottság levele Kálnoki Sámuelhez a Carafával folyamban levő alkudozások s a Veteránival fennforgó ügyek mikénti elintézése tárgyában. Fogaras 1687. apr. 24.	162
Külön megbízatás ugyan annak, ha legvégső esetben teljesítheti követeléseit ugyan akkor.	162
A fejedelem utasítása Macskási Boldizsárhoz a lengyel királyhoz küldött követéhez. Fogaras 1687. apr. 26.	164
A fejedelem levele Matczynszki lengyel kamarához Macskási követsége ügyében ugyan akkor.	166
A fejedelem a lengyel királyhoz ugyan-e tárgyban ugyan ekkor.	167
A fejedelem Sarlefszky Ádámban ugyan-e tárgyban ugyan akkor.	167
A fejedelem utasítása Bálintth Zsigmond és Donát Mátyás Carafához küldött követei számára. Fogaras 1687. apr. 28.	168
Kálnoki Sámuel levele az országos deputatiohoz Veteránival folytatott alkudozásai tárgyában, jelesen az újban felmerült nehézségek elintézése körül. Nagy-Bánya 1687. maj. 1.	171
Kálnoky Sámuel levele az országos deputatiohoz ugyan-e tárgyban s Bálintth követségéről s a beszolgáltatandókról. Nagy-Bánya 1687. máj. 6.	174
Szim nyugtája 30,000 ftról. Nagy-Bánya 1687. máj. 6.	187
Kálnoky Sámuel levele az országos rendekhez az alkudozások folytatásáról s a beszolgáltatandókról. U. ott máj. 7.	178
A fejedelem utasítása Sárossy János a portai fővezérhez küldött követ számára 1687. máj. 9.	180

	<i>Lap.</i>
Venczel biztos följegyzése a Lápos- és Kővár vidéki fizetésekről. Érkezett máj. 10.	185
A fejedelem biztosító levele Veterani számára a fizetendőkre nézve, a hadak kivonása esetére. Fogaras 1687. máj. 13.	186
A fejedelem levele Veteránihoz ugyan-e tárgyban. Fogaras 1687. máj. 13.	187
Carafa biztosító levele 16 ezer frt. összeg elengedéséről. Eperjes 1687. máj. 21.	187
Tanács végzések : intézkedés a német hadak számára hajtandó marhákról.	188
A német hadak számára fizetendő 20,000 frtről.	188
Apróbb határozatok,	189
Az országos bizottság levele Kálnoky Sámuel és Mikes Pálhoz a Lápos- és Kővár vidéki exactiók s az e folytatott alkudozások tárgyában. Fogaras 1687. máj. 13.	189
Országos határozatok : a somlyai és kolosvári örség fizetése.	194
A somlyai örség számára s más nemü fizetések ügyében hozott határozatok.	194
A hadak felültetéséről.	194
A fejedelem levele Veterani tábornokhoz a 20,000 frt. megküldése ügyében 1687. máj. 13.	194
Az országos deputatio határozatai. Balázs-falván 1687. Jul. 17-től kezdve : portai levelek felolvasása.	195
Régi számadások megvizsgálása.	195
Országgyűlés összehívása Radnótra máj. 26.	195
A hódoltsági adó elküldése.	196
A moldvaiak által elhajtott marhákról.	196
Csáky Gábor megintetése egy elveszett ló ügyében.	196
Somlyai erőszakoskodások ügyében történt bizottsági ki-nevezés.	196
Ajándék a császár számára.	196
A szoros helyek bejárása.	196
Dávid deák házassági ügye.	197
A szász egyetem által adott hó pénz ügye.	197
Uj gyalogok behívása.	197
Táborba szállás ügyében.	197
Venczel hadbiztos nyugtatóványa 11950 frtről. Szathmár 1687. Jul. 1.	197
Venczel hadbiztos nyugtatóványa a Lápos- és Kővár vidéki restantiákról ugyan akkor.	198
Veterani számára adott ajándékokról nyugtatóvány ugyan akkor.	198
Venczel hadbiztos általános nyugtatóványa az erdélyi 1687-iki adóról ugyan akkor.	199

	<i>Lap.</i>
Maurocordatus portai tolmács levele, melyben a fejedelmet a törökök valpói diadaláról értesíti. Eszék 1687. Jul. 12.	200
Fővezér Szuliman passa levele Egerbe a fejedelem, által szállítandó élés ügyében. Eszék 1687. Jul. 20.	101
Sándor Pál kapichicha levele a fejedelemhez a fejedelemnek a törökök melletti felülése tárgyában. Eszék 1687. Jul. 30.	202
Sándor Pál kapichicha levele a törökök hadi mozgalmairól és diadalairól 1687. Jul. 22.	204
Ugyan annak levele török hadi mozgalmakról ugyan akkor.	207
Maurocordatus portai tolmács levele ugyan-e tárgyban; tudatja hogy a fővezérnek felovasta levelét. Eszék 1687. Jul. 20.	208
Országos határozatok; a fiscus és fejedelem jószágok bizonyos adó alól kivételnek.	209
A fővezérhez követség küldetik.	209
A követség kirendelése.	210
Bécsbe követek küldetnek.	210
A vármegyei gyalogokért fizetendő összeg kivétele.	210
Császári leirat Gyulay Ferencz számára, melyben tudatja a császár megbízottja Verdenburg, hogy az erdélyiekkel folytatandó alkudozásra a lotharingiai herceg levéu megbízva, a téli szállások ügyében ehez forduljanak s lehető legjobban intézkedjenek. Bécs 1687. Sept. 27.	210
A lotharingiai követ megbízottja Houschin a fejedelemhez intézett levélben megbízatását körvonalozza. Radnót 1687. October 1.	212
Ugyan ez pontosza a fejedelem elé terjeszté megbízatásából folyó követeléseket. Radnót 1687. oct. 2.	215
A bécsi dipsoma egyes pontjai ellen az erdélyiek által emelt nehézségek jegyzékbe vétele. Radnót, 1687. oct. 4.	219
A fejedelem levele lotharingiai herceghez, melyben tudatja, hogy Bánfy Györgyöt, Alvinczi Pétert és Bálintith Sigmondot telj hatalmu követekül küldi hozzá 1687. oct. 6.	225
A fejedelem levele bro. Houschinhoz e követség kirendelését tudatja ugyan akkor.	222
Bánfy György, Alvinczy Péter és Bálintith Sigmonda utlotharingiai herceghez küldött követek részébe adott a sitás. Radnót ugyan akkor.	223
A fejedelem biztosító levele a követség számára ugyan akkor.	227
Alvinczy Péter feljegyzése a dolgok uj fordultáról.	228
A lotharingiai herceggel kötött balázs-falvi szerződés.	229
A lotharingiai herceg levele a fejedelemhez a Balázs-falvi egyezkedés létrejötte után annak megtartását ajánlja. Balázs-falva 1687 oct. 29.	229
Az erdélyi biztosoknak Székely László, Dániel István, Apor István, Betlen Miklós, Alvinczy Péter biztosoknak, Komor-	

	<i>Lap.</i>
nik Pál hadibiztossal létre jött egyezkedése. Fogaras 1687. nov. 12.	230
Az Erdélyben szállásoló német hadak számára kivetett szükség- gesek jegyzéke.	233
Ugyanezen had számára eszközött kivetéseknek részletezése	
Fejér megye, Kükkölő megye.	237
Thorda megye.	238
Kolos megye, Doboka megye.	239
Belső Szolnok, Hunyad és Zaránd megye.	240
Maros Vásárhely, Kolozsvár városa.	241
Vizakna városa, Abrudbánya városa.	242
Fejérvár városa, Hátszeg városa, Hunyad városa.	243
Udvarhely városa Csikszerda városa.	244
Illyefalva városa, Sepsi-Szent-György városa, Kézdi-Vá- sárhely városa.	245
Bereczk városa, Fogarasföldre, szászpapokra közönségesen	246
Oláh papokra közönségesen.	247
Udvarhelyszékre, Háromszékre, Csik-Gyergyó, Kászonszé- kékre.	248
Marosszékre, Aranyosszékre.	249
Szebenszékre, Tolmácszékre.	250
Medgyeszékre, Segesvárszékre.	251
Barzaságra.	252
Hétfalura, Köhalomszékre.	253
Nagy-Sinkszékre, Ujegyházsékre.	254
Szászsebeszékre, Szerdahelyszékre, Szászvarosszékre.	255
Beszterceszékre.	256
A fennebbi élésnek a német vezérek statiói szerint való el- rendelése.	256
Fehérvári statióban.	256
Szebeni statióban	257
Kolozsvári statióban, monostori statióban	258
Dévai statióban, vincezi és borbereki statióban.	259
Enyedi és tordai statióban.	260
Szászsebesi és szerdahelyi statióban, besztercei statióban.	261
Szászvárosi statióban.	262
Marosvásárhelyi statióban és hátszegi statióban.	263
A pénz beszolgáltatásának határ ideje és perceptori.	264
Az élelmi szerek beszolgáltatásának határideje.	264
A német hadak állomására kirendelt biztosok.	264
Ujabb kivetés beszolgáltatásáról.	265
Főfelügyelő biztosok neveztetnek ki.	266
A fehérvári állomásra kinevezett biztosok.	266
A lakhelyekről megszökő jobbágyokról és az azokat be- fogadókról.	267

	<i>Lap.</i>
A német hadak felszedésére s beszolgáltatására kirendelt biztosok.	267
Jegyzék az országos bizottság fogarasi határozatairól, 1687. november és deczemberben.	272
A német hadak számára elrendelt pénzösszeg kifizetésével megbízott főurak és neimesek jegyzéke. Fogaras 1687. november 19.	273
Bethlen Miklósnak Carafához küldött országos követnek levele az országos bizottsághoz. Szeben 1687. nov. 20.	274
Komornik Károly hadibiztos levele Teleki Mihályhoz a német hadak számára elrendelt élelmi szerek beszolgáltatása ügyében. Fehérvár 1687, nov. 21.	277
Falkenheim hadibiztos válasza Bethlen Miklós országos megbízott által vele közlött feltételekre a német hadak téli beszállásalása s azoknak kiszolgáltatandó élelem ügyében. Szeben 1687. nov. 22.	278
Falkenheim levele a fejedelemhez ugyan-e tárgyban. Szeben 1687. nov. 22.	280
A német hadak élelmezési rendje kelet nélkül u. o.	282
Szebeni polgármester s királybíró levele a fejedelemhez, melyben panaszolják, hogy a német hadak számára eszközölt kivétést teljesíteni képtelenek. Szeben 1687. nov. 22.	283
Országos határozat Brassóvárosa adófizetési mulasztásairól. Fogaras 1687. dec. 13.	284
Bethlen Miklós és Dániel István országos követek által Falkenheimhez beadott pontok a német adó ügyében. (Kelet nélkül.)	285
Falkenheim bizos válasza e pontokra. Szeben 1687. dec. 16.	285
Följegyzések az országos bizottság kebelében. 1687. decemb. 17—31. napjai közt történt dolgokra nézve.	289
A magyar király nevében Pozsonyban 1688. jan. 4-én kiadott leirat az erdélyi követeknek az Erdélyben elkövetett katonai visszaélések ügyében.	290
Az országos bizottság küldöttségének egyezménye Komornik főhadai biztossal a német vitézek ellátása körül felmerült nehézségek ügyében. Fogaras 1688. jan. 8.	292
Az országos bizottság küldöttségének kiegyezése Carafa tábornakkal a német hadak ellátása ügyében. Szeben 1688. febr. 20.	295
Az ország kiegyezése Carafával.	298
A német vitézeknek 1689 ben történendő mikénti ellátására kötött szerződés Komornik főhadai biztossal.	299
Alvinczi Péter életrajza.	303

Függelék az életrajzhoz :

Alvinczi Péter statutiója a rihói dézmába.	319
Bethlen Elek levele Alvinczi Péterhez az általa Bécsben folytatott alkudozások ügyében, Torda 1692. oct. 6.	324
Az erdélyi főkormányzók levele Alvinczi Péterhez ugyan-e tárgyban, Torda 1692. oct. 7.	325
Bánffi György kormányzó levele Alvinczi Péterhez ugyan ez ügyben, Bonezhida 1692. oct. 9.	327
Az erdélyi kormányzók levele Alvinczi Péterhez az Erdélyben uralkodó szükségéről, Bonezhida 1692. oct. 22.	328
Alvinczi Péter folyamodása a főkormányzókhoz, bizonyos javadalmaknak adományoztatásuk kéri 1697. kelet nélkül.	330
Alvinczi Péter javainak hivatalos összeírása, melyet adományoztatás eszközölése végett készített, Kolozsvár 1697. marc. 15.	330
Alvinczi Péter folyamodása az uralkodóhoz ugyan ez ügyben, Kolozsvár 1697. marc. 24.	334
Alvinczi Péter második és kimerítőbb folyamodása az uralkodóhoz ugyan ez ügyben 1697. jun. 2.	335
A főkormányzók határozata alvinczi ujkeresztyének folyamodására Alvinczi Péter ellen, némely ennél zálogban levő jószágok ki nem eresztése ügyben, 1700. sept. 14 én.	336
A kormányzók felhívja a beteges Alvinczit: szállását az országgyűlés tartamára átengedni, 1701. jan. 22.	336
A főkormányzók leírata Alvinczinéhez, melyben a férjének maradt hivatalos levelek beküldését kérik, 1701 maj. 4.	336
Alvincziné folyamodása a főkormányzókhoz, hogy férjét a Duca vajda megraboltatása vádja alól mentsek fel.	337

INDEX.

A.

- Abrak II. 9. 111. 122.
Abrudbánya 57. 61. 69. 265.
II. 72. 125. 147. 242. 259.
263. 399. 410.
Absolon Dániel, II. 299.
Accorda, 326.
Acta, 247.
Adó, 216. 218. 233. 283. 329.
407. II. 129. 133. 209.
Adó alá való szekerek II. 144.
Adó fizetés, 386.
Adó leszállítás, 218.
Adó fizető jobbágy, 256.
Adószedő tisztek, 20.
Adóval való utazás, II. 157.
Aga, 250. 354. 377.
Agner István, 214.
Ágyú, 106. 205.
Achmed passa, 199. 203. 238.
240. 249. 256. 258. 282.
Ajándék, 217. 293. II. 42.
Ajtoni István, II. 168.
Ali passa, 74. II. 44. 184.
Alárdi János, II. 268.
Alex Pal, II. 55.
Almás vize, 204. II. 297.
Almádi István, II. 68. 188. 268.
Állandó hadsereg, 35.
Almási István, 214.
Almási Ferencz, II. 109.
Almási Pál, II. 175.
Alphetus Hendvik Tivadar, 80.
Alpok, II. 229.
Alsó Mihály, II. 69.
Alsó János, 50. 58. 71. 209.
214. 397. II. 67. 273.
Alumnus, 31. II. 207.
Alvinczi Péter, 3. 16. 17. 28.
57. 70. 72. 95. 214. 215.
396. 450. 411. II. 31. 47.
66. 222. 223. 228. 233.
265. 273. 295. 298.
András István, 301.
Angol király, 132.
Annona, 19. 34. 35. 36. 81.
83. 98. 99. 100. 102. 107.
117. 119. 203. 204. 231.
232. 261. 277. 281. 288.
289. 291. 294. 299. 303.
304. 305. 306. 316. 319.
320. 324. 325. 332. 337.
343. 345. 360. 390. II. 115.
116. 118. 128. 213. 217.
221. 225. 226. 250. 281.
Apahida, 266. 280. 272. 388.
390. 416. II. 10.
Apáczai János, II. 69. 271.
Apáti Ferencz, II. 271.
Apor István, 17. 44. 47. 50.
56. 62. 71. 369. II. 30. 70.
73. 75. 126. 145. 233. 265.
275. 295. 298.

XXVIII

- Approbata. 8. 15. 92. 94. 95
362.
Approlékosb armadia. 324.
Aradvármegye. 35.
Arany. 99. 103. II. 128. 264.
276.
Aranyos széki mezei hadak 368.
Aranyos szék. 18. II. 75. 249.
258. 259.

B.

- Badeni herczeg. 65.
Bagotai Eereenz. 63. II. 3. 24.
25. 88.
Bajoskodás. 387.
Bakos János. II. 270.
Bakovo. 373.
Balázsfalva. 40. 339. II. 202.
230.
Balásházi. 2. 5.
Bálintih Zsigmond. 18. 50. 58.
71. 169. 289. II. 44. 55. 56.
59. 71. 75. 134. 137. 143.
159. 161. 164. 173. 176.
177. 179. 180. 188. 189.
190. 191. 192. 193.
Balog Boldizsár. 58. 71. 396.
II. 66. 159. 274. 267.
Balog Ferencz. II. 67.
Balog János. 59.
Balog László. 71. 284. II. 69.
Baló Mátyás 222. 252. 330.
331. 351. 391. II. 8. 133.
Balpataki János. II. 66. 265.
Balpataki Péter. 398.
Bancsi Ádám. 86. 87. 166. 174.
Bándi Egerházi Mihály. 401.
Bandi Szabó Mihály. 401.
Bánfi Boldizsár. 58. 397. II.
56. 273.
Bánfi Gáborné. II. 66.
Bánfi György. 16. 51. 54. 56.
57. 58. 62. 71. 215. 396.
II. 68. 222. 298. 273 274.
Bánfi Farkas. 56. 58. 62. 71.
215. 397. II. 68. 197. 273.
Bánfi Kristófné. 398. II. 66.
Bánfi Mihály. 58.
Bánfi Pál. 396. II. 66. 274.
V. Barabás György. II. 70.
Baranyai Gergely. 58. II. 67.
Barátosi Mihály. II. 27.
Bárca. II. 260. 261. 263. 286.
Barczaság. 16. II. 252. 257.
258. 259. 284.
Bároczi János. II. 268.
Barom. 159. 268.
Barcsai Ábrahám. 24. 69. 266.
274.
Barcsai Ákos. 74. 397. 107.
108. 121.
Barcsai György. II. 69.
Barcsai István. II. 268. 269.
Barcsai Péter. 399. II. 69. 273.
Barcsai Pál. 399. II. 69. 270.
Básta. 251. II. 182.
Bástyák. 181. 182. 266. 269.
270. 333.
Batizi János. II. 66.
Báthori István. 106. 123. 396.
Báthori Zsigmond. II. 182.
Bavariai herczeg. 25. 200. 228.
Bécs. 5. 13. 38. 45. 63. 64.
65. 76. 80. 86. 109. 118.
123. 126. 128. 137. 174.
203. 215. 226. 235. 236.
237. 247. 257. 262. 278.
291. 301. 307. 318. 322.

- 323 335. 352. 353. 369.
 387. 189. 334. 355. 364.
 372. 373. 392. 402. 403.
 405. 407. II. 7. 15. 25. 64.
 75. 83. 84. 89. 90. 112.
 123. 127. 139. 159. 165.
 181. 184. 212. 217. 221.
 228. 231. 273. 291. 293.
 300.
- Bécsi dolgok. II. 129.
 Bécsi expeditio 328.
 Bécsi győzelem. 314.
 Bécsi követ. 288. 289. 291.
 318.
 Bécsi resolutio. 204.
 Becszy János. II. 271.
 Bécsi tracta. 288. 316.
 Bécsi udvar. II. 227.
 Bedőházi Pál. 400. II. 70.
 Beglerbég. 238. 240.
 Behódoltatott ország. 238.
 Bejáró. 344.
 Bejövetel. 256.
 Béke. 38. II. 108.
 Békesség. II. 109. 130.
 Békesvármegye. 35. 37.
 Béli Dávid. 400. II. 70.
 Béli Kelemen. 400. II. 70.
 Béli Pál. 29. II. 182.
 Belgrád. 348.
 Bellicum. II. 104.
 Belső Szolnokvármegye. 18. 21.
 47. 61. II. 125. 168. 188.
 240. 262. 274.
 Belső Szolnokvármegye követei.
 214.
 Benczer Pál. 401.
 Benczensi Olasz Lukács 400.
 Benedek János. II. 268.
 Berbécs. 264. 265.
 Bereczk. 57. 265. II. 246.
 Bereczky Ferencz. II. 270.
 Beregszáz. II. 184.
 Beregvármegye. II. 119.
 Bereg. 373.
 Berethalmiak. 352.
- Bernád János. II. 268.
 Bernád Ferencz. 213. 398. II.
 70.
 Berethalom. 351.
 Besztercze. 46. 47. 49. 50. 57.
 231. 232. 265. 332. 345.
 190. 211. 373. II. 64. 65.
 71. 72. 74. 97. 123. 233.
 235. 238. 239. 247. 248.
 249. 250. 252. 253. 256.
 286. 288. 290. 294. 298.
- Besztercei bíró. 40. 74. 148.
 Besztercei uram. 72.
 Beszterczeiek. 54. 55. 70.
 Besztercei követ. 213.
 Besztercei sokadalom. II. 122.
 Besztercei tanács. 21.
 Beszterczeszék. 16. 59. 148.
 256. II. 262.
- Besztercze vidéke. 47. 289. 318.
 327. 339. 346. II. 128.
- Bethlen (helység.) 47. 258. II.
 272. 281.
- Bethlen Elek. 40. 41. 44. 47.
 48. 50. 51. 54. 70. 215.
 306. II. 30. 68. 273. 296.
- Bethlen Gábor. 106. 356.
- Bethlen Gergely. 16. 18. 50.
 51. 56. 70. 157. 215. 361.
 396. 370. II. 69. 272. 273.
- Bethlen László. II. 273.
- Bethleni főtiszt. 198. 383.
- Bethleni praesidium. II. 275.
- Bethleni szekerek. 320.
- Bethlen Miklos. 17. 51. 58. 71.
 169. 170. 215. 231. 247.
 273. 274. 282. 293. 296.
 202. 222. 262. II. 66. 233.
 265. 273. 276. 280. 288.
 290. 295.
- Bethlen Pál. 18. 50. 51.
- Bethlen Sámuel. 58. 214. 396.
 II. 66. 159. 273.
- Bethune. II. 23. 184.
- Bihari András. 399.

XXX

- Biharmegye. 35. 37. 38. 64.
 66. 74. 104. 404. 406.
 417. II. 127.
 Biharmegyei hajduság. 204.
 Bikafalvi Péter István uram. 401.
 Bilis. II. 107.
 Binyiczki. 314.
 Biró Bálint. II. 69.
 Biró Ferencz II. 70.
 Biró István. 59.
 Biró Istvánné. II. 69.
 Biró Józsa. 399. II. 69. 268.
 Biztatás. 368.
 Blokvada. 354.
 Bocsárd. 347.
 Bocskai fejedelem. 145. 196.
 356. II. 182.
 Bod András. II. 71.
 Boda István. II. 268.
 Bodó Mihály. 18. II. 71.
 Bodok. 85.
 Bodoni Balázs. II. 267.
 Bodoni Zsigmond. II. 267.
 Boér Ferencz. II. 66. 267.
 Boér István. II. 268.
 Boér Pál. II. 66. 267.
 Boér Zsigmond fogarasi kapitány.
 399.
 Bodoni Balázs. 214.
 Boérok. 179. 206.
 Boltos pincze. 182.
 Bomba. 141. 182. II. 114.
 Bonzida. 55. 133. 141. 147.
 149. 150. 159. 170. 177.
 Bor. 177. 379. 352. II. 111.
 226.
 Borbély. II. 45.
 Borberek István. II. 270.
 Bornemisza Anna. 154. 156.
 413. II. 18. 46. 48.
 Bornemisza Boldissár. 123.
 Boróczy György. II. 67.
 Boros László. 214. II. 68.
 Boros István. II. 268.
 Boros Tamás. II. 71.
 Borosjenői passa. 165.
 Borsa. 133.
 Borsa György. 59.
 Both Mihály. 18.
 Bot Péter. II. 269.
 Botos Imre. II. 271.
 Boza. II. 196.
 Brandenburgi katona. 421.
 Brandenburgi rendek. II. 127.
 Brandenburgi választó fejedelem.
 312. 313. 318. 385. II. 24.
 90.
 Brandenburgi választó fejedelem
 residense. II. 91. II. 75. 142.
 156. 161. 164. 173.
 Brassai görögök. II. 246.
 Brassai két biró. 396.
 Brassai követ. 231.
 Brassai Lajer János. 400.
 Brassai Sámuel deák. 400.
 Brassai tanács. 106.
 Brassó. 41. 43. 49. 59. 124.
 370. II. 31. 71. 144.
 Bratog brodi palatarus. 312.
 Bavarus. 385.
 Brozer Péter. II. 68.
 Buda. 65. 66. 203. 222. 281.
 305. 307. 318. 324. 329.
 331. 348. 350. 351. 354.
 370. 383. 384. 385. 391.
 394. 410. 420. II. 1. 4. 5.
 7. 8. 51. 131.
 Buda Gáspár uram. 349. II. 69.
 Buda János. 71. 395. 396. 399.
 II. 69. 75.
 Buda László. 399. II. 69.
 Budai főgenerál. II. 8.
 Buda obsidiума. 359. 360.
 Budai György. II. 67.
 Buday Mihály. II. 67.
 Budai praesidiumok. II. 114.
 Budai sereg. 316.
 Budai szerdár. 19. 27. 29.
 Budai vezér. 226.
 Budai Zsigmond. II. 115.
 Bűdöskuti 54. 63. 85. 104.

105. 113 118. 119. 120. Bukurest. 330.
 264. 290. II. 86- Busák. 218. 241.
 Bukovinna. 355. Buza lekaszálása. 329.

C.

Camera. II. 211. 277. 278. 279. 281. 282.
 Campi Marchalus. 79. 283.
 Cancellarius. II. 133. 136. Commendans. 337.
 Canon. 195. 197. 201. 210. Compulorium. 282.
 221. 262. Compania. 277. II. 122. 234.
 Caprara. 39. 47. 126. 304. II. Competens bíró. 270.
 233. Conclusum. 215. 371. 376.
 Carafa. 44. 45. 47. 49. 50. Conferentia. 235. 322. 362.
 67. 85. 108. 109. 122. 123. Conferentiarius. 295.
 124. 145 277. 278. 288. Confoederatusok. 222. II. 117
 289. 290. 292. 299. 304. 118. 120.
 318. 319. 320. 331. 365. Contractus. 414. 415. II. 95.
 II. 4. 11. 15. 29. 32. 45. 99. 100. 101. 103. 104.
 56 59. 64. 75. 76. 79, 83. 105. 119.
 84. 85. 86. 87. 88. 89, 97. Copia. 374.
 98. 99. 100. 102. 103. 106. Credentialis 285.
 109. 110. 111. 113. 114. Creditor. 52. 60.
 118. 119. 120. 121. 122. Creditum. 324. 325.
 123. 127. 128. 134. 136. Crimea. 83. 84.
 138. 139. 140. 141 142. Croata. 130. II. 134.
 145. 149. 150. 152. 153. Csafer aga. 330.
 154. 155. 156. 157. 160. Csafer passa. II. 206.
 161. 162. 163. 164. 168. Csáki emberei. II. 155.
 169. 171. 172. 173- 175. Csáki Gábor. II. 196.
 176. 178. 181. 188. 189. Csáki István. 249. 308. 319.
 190. 192. 193. 199. 200. Csáki László. 11. 12. 29. 40.
 206. 127. 275. 288. 295. 54. 55. 66. 77. 78. 85. 97.
 298. 301. 100. 104. 121. 130. 132.
 134. 135. 137. 140. 141. 147. 148 149. 150. 165.
 169. 170. 185. 187. 207. 249. 300. 319. 320. 333.
 335. 336. 337. 339. 340. 343. 344. 345. 347. 349.
 350. 352. 353. 360. 365. 373. 387. 389. 408. II. 15.
 38. 68. 75. 90. 220-
 Cassovia. II. 21. Csák Sámuel. 140.
 Castelli. II. 122. 124. 233. Csáky Zsigmond. 353.
 234.
 Catholicus status. 217.
 Censura. 360.
 Centumpaterek. 56. II. 47.
 Cheh György. II. 114.
 Colozsvári Sámuel. 399.
 Commissarius. 44. 221. II. 94. Csák Sámuel. 140.
 96. 101. 104. 264. 265. Csáky Zsigmond. 353.

XXXII

- Csákány. 183.
 Csákvár. 350.
 Csapó. 385.
 Csató János. II. 268.
 Császári commissarius. II. 137.
 Császári érdempénz. II. 232.
 Császári garas. II. 232. 297.
 Császári hadak. II. 211. 218.
 Császári pecsét. II. 6.
 Császárok athnaméja. 53.
 Csausz. 302.
 Csavargók. 139.
 Csegezi Ferencz. II. 71. 270.
 Csegezi György. II. 270.
 Csehi praesidiariusok. 56.
 Cseléd. 269. 339. 368.
 Cserei Farkas. 397. II. 66.
 Cserei György. II. 269.
 Cserei István. II. 268.
 Cserényi István. II. 268.
 Cserényi Pál. II. 268
 Csermenyi Zsigmond. 398. II.
 69.
 Csik. II. 260. 262. 263.
 Csikfalva. II. 288.
 Csiki Gimes. II. 196.
 Csik-Gyergyó. II. 278.
 Csiki határ. II. 196.
 Csiki rend. 49.
 Csik-Gyergyói és kászonszéki kö-
 vetek. 43.
 Csikszék. 18. 50. II. 71. 75. 143.
 Csikszéknek minden szabadság-
 gal élő rendei. 384.
 Csikszereda. 57. 265. II. 244.
 Csirák. 206. 240. 253. 349.
 Csiszár Miklós. 400. II. 66.
 Csóka Miklós. II. 69.
 Csolnakosi Bálint. 37. 338.
 340.
 Csonka Mihály. II. 268.
 Csula Gábor. II. 268.
 Csula Gáspár. 141. 143. 399.
 II. 69.
 Csulga szultán. 330.
 Csürös kertek. II. 40.
 Cubicularius. II. 136.
 Csakó Ferencz. II. 70.
 Czedula. II. 191.
 Czégér. 239.
 Czéhek. 181.
 Czirjék János. II. 70. 269.
 Czikó 133.
 Czikkini arany. 48.
 Czirkálók. 270.

D.

- Daczó Ferencz. II. 68.
 Daczó Gábor. II. 66. 193. 266.
 188.
 Daczó Gergely. 17. 29. 400.
 Daczó György. 27.
 Daczó János. 62. 71. 162. 207.
 215.
 Daczó László. II. 70. 269.
 Daczó Pál. 62.
 Daczó Péterné. 400,
 Dálnoki János. II. 270.
 Dálnoki István. II. 67,
 Dáljai oláh pap. 44.
 Dániai király. II. 132.
 Dániel Ferencz. 214. 399. II.
 274.
 Dániel István. 18. 49. 50. 56.
 58. 60. 62. 70. 215. 232.
 247. 397. II. 66. 69. 97.
 101. 123. 233. 265. 273,
 274. 289. 296.
 Dániel Mihály. 71. 169. 215.
 280. 289. 397. II. 70. 196.
 Dániel Péter. 59. 214. II. 66.
 274.
 Daróczy György. 397.
 Darvas uram. II. 99. 199.
 Dávid diák. II. 197.

- Deák Ferencz. 140.
 Deák Márton. 399.
 Deákok. 54.
 Debreczen. 9. 14. 51. 97. II.
 11. 15. 162. 93. 94. 102.
 108. 136. 168. 184.
 Debreczeniek. II. 43.
 Debreczeni ember. 85. 119.
 247. 320. 234. 384.
 Debreczeni executió. 122.
 Debreczeni pénz. II. 122.
 Deézs. 170. 177. 347. II. 142.
 146. 156. 159. 178. 188.
 258. 272. 281.
 Désfalvi Farkas. 214. II. 66.
 Deési Ferencz. 401.
 Deési templom. 177.
 Deési templom és papház. 173.
 Deési vitézek. II. 285.
 Deikik János. 399.
 Deitrisztán herczeg. 65.
 Demien András. II. 70.
 Denár. II. 297.
 Deputatio 374. II. 79.
 Déva. 23. 65. 67. 210. 212.
 213. 300. 308. 309. 310.
 333. 345. 350. 369. 402. II.
 221. 233. 235. 240. 247.
 252. 259. 277.
 Dévai porkoláb. 142.
 Dévai vice kapitányság. 142.
 Detrichstein. 37. 79. 317. 37.
 79.
 Diósi János. II. 270.
 Diószeg. 105. II. 10. 11.
 Diploma. 65. II. 79. 127. 26.
 35. 100. 108. 117.
 Diplomata. 99.
 Dipniczki. 311.
 Discursus. 289. 317. 348.
 Dispositio. 201. 297. 370. II.
 80.
 Districtus. 198.
 Dobokavármegye. 18. 21. 47.
 57. 59. 61. 69. 265. 410. II.
 73. 75. 125. 159. 188.
 239. 262. 274.
 Dobokavármegyei nemesség. 289.
 Dobolyi Bálint. II. 270.
 Dobolyi István. II. 268.
 Dombi. 54.
 Domokos Tamás. 18.
 Donáth János. 214. 398. II.
 190. 191. 192. 193. 84.
 138. 140. 145. 266.
 Donáth László. II. 70.
 Donáth Mátyás. 63. II. 70. 161.
 163. 188. 189. 210. 290.
 291.
 Dorsch Kristof. II. 4.
 Dózsa Ferencz. II. 270.
 Dózsa Gergely. II. 71.
 Dózsa Tamás. II. 71. 213.
 Drága kö. II. 132.
 Dragon. 185. 186.
 Dragonyos. II. 233. 234.
 Draut György. 50.
 Draut Márkus. II. 210.
 Dráva folyó. II. 200. 203. 205.
 Drinápoly. 206. 207. 217. 222.
 239. 242. 252.
 Duca vajda. 21.
 Duna. 148. 149. 150. 151. II.
 129.
 Duna part. 302.
 Dunod 5. 34. 35. 36. 85. 122.
 172. 175. 203. 236. 248.
 319. II. 15. 27. 38.

E.

- Eb. 251. 385.
 Ebéd. 278.
 Ebesfalva. 34. 353.
 Ecclesiasticusok. 267.
 Ecsed. 338. 404. 417.
 Ecsedi Péter. 398. II. 66. 271.

- Edény. 271.
 Eger. 78. 145. 198. 257. 281.
 307. 410. II. 114. 124. 130.
 153. 155. 184. 200. 204.
 206. 208.
 Egerházi Mihály. II. 71.
 Eger tájéka. II. 201.
 Égetés. 186. 287. 289. 305.
 326. 347.
 Egri János. II. 68.
 Egyedi István. II. 267.
 Egyházi hivatalnokok. 44.
 Egyházi nemes. 44. 60. II. 237.
 240. 264.
 Egyiptomi pasaság. II. 43.
 Éhelhalás. 279. 339. 368.
 Electorok residensei. II. 91.
 Elekes Péter. II. 269.
 Ellenség. 208. 286. 332. II.
 18. 130.
 Élés hozó hajó. II. 207.
 Élést szállító emberek. 226. 268.
 Ellopott marha. 268.
 Elsaszi (holsatziai) herczeg. 347.
 Elvont marhának ára. 268.
 Ember ölés. 305.
 Endes Miklós. II. 70.
 Enyed. 299. II. 237. 238. 242.
 247. 249. 251. 277.
 Eölyvedi István. II. 267.
 Eötvös István. 50.
 Eperjes. 85. II. 97. 98. 100.
 103. 110. 112. 113. 114.
 118. 134. 140. 142. 150.
 158. 171. 188.
 Eperjesiek. II. 114.
 Eperjesi posta. II. 114.
 Eperjesi specificatio. II. 179.
 Erdélyi erősségek. II. 225.
 Erdélyi fejedelemségről való do-
 natio. 228.
 Erdélyi görögök. II. 115.
 Erdélyi hadak. 286. II. 45.
 131.
 Erdélyi határ. 238. 240. 318.
 416. II. 43.
 Erdélyi havasok. 219.
 Erdélyi jószág Magyarországon.
 10.
 Erdélyi köből. II. 36. 158. 292.
 Erdélyi követ. II. 112. 130.
 283.
 Erdélyi lakosok. 356. 391.
 Erdélyi paripa. II. 208.
 Erdélyi pénz. II. 98.
 Erdélyi restantia. II. 153.
 Erdélyi urak. 227. II. 182.
 Erdélyi végek. 104. II. 219.
 Erdélyi véka. II. 36. 105.
 Erdély válogatott hadai. 360.
 Erdély védelme. II. 219.
 Erdőd. II. 7.
 Eresztevényi András. 408. II.
 70.
 Eretnek. 198. 256.
 Erhard. 38. 82.
 Erösség. 97. 251. 278. 281.
 283. 289. 294. 308. 315.
 337. 349. 404. II. 88. 224.
 Érsekujvár. 226.
 Erszény pénz. 49. II. 53.
 Esperesek. 44.
 Eszék. 226. 350. II. 8. 47. 201.
 204. 207. 209.
 Eszéki hid. 350. 410.
 Eszéki mező. 391. II. 202.
 Esztergom. 221.
 Eszterházi Pál. 352.
 Étekfogó. 292. 344.
 Europai had. 206.
 Evangelicus ker. fejedelmek. II.
 91.
 Ezüst. 99. 103.
 Ezüstös aranyos pallos. 48.
 Exactor. II. 112. 125.
 Excursio. 304. 343. 363. 83.
 Executor. II. 65.
 Exequalo inspectorok. II. 74.

F.

- Fábíán István. II. 66.
 Fábíán János. 397.
 Facsatí aga. II. 189.
 Faigel Péter. II. 114.
 Falkenheim. II. 237. 252. 254.
 276. 280. 283. 289. 296.
 298.
 Falra huyozó. 251.
 Faltörő. 181.
 Farkaslaki Demien András. 400.
 Farkas Ferencz. 59. 399. II.
 65.
 Farkas Gábor. II. 270.
 Farkas István. II. 64.
 Fegyverrel meghódoltatott ország
 256.
 Fehérvár városa. 399.
 Fejedelmi ház. 412.
 Fejedelmi szék. 228.
 Fejedelmi udvar. 413.
 Fejedelem választás. 8.
 Fejedelemségbe való confirmál-
 tatás 228.
 Fejérvár (Alba Julia.) 24. 26.
 28. 32. 33. 55. 63. 64. 333.
 410. II. 12. 18. 22. 23. 27.
 28. 40. 42. 54. 72. 166. 233.
 234. 237. 238. 243. 247.
 252. 254. 256. 257. 294.
 Fejérvári consultatiók. 17.
 Fejérvármegye. 17. 20. 28. 57.
 59. 61. 69. 265. II. 75. 124.
 151. 157. 274.
 Fehérvármegyei követek. 21.
 Fejérvári sídók. II. 246.
 Fejérvári statio. II. 265.
 Fejérvári városi rend. 57. 265.
 Fekete Pál. II. 69.
 Felső Bajom. II. 297.
 Felsőbánya. II. 121.
 Felső Magyarország. II. 4.
 Felső Marschal. 187.
 Felső járás. II. 113. 122.
 Felvincz. 296.
 Felvinczi János. 58. 398. II. 66.
 Ferenz Deák. II. 270.
 Ferenczi István. 401. II. 69.
 Ferenczi Mihály. II. 70.
 Ferman. 242. 349. II. 5. 132.
 129.
 Fiát István. II. 268.
 Fink János Kristof. 84.
 Finkenstein. 79.
 Fiskus. II. 211. 273.
 Fiscus jószági. II. 210.
 Fiscus udvarbírói. 44.
 Fitz Bálintith. II. 269.
 Fízetett hadak. 266.
 Fízetett szolgálta. 266. 370.
 Flescher Tóbiás. 322.
 Fodor György. II. 268.
 Fodor István. 398.
 Fodor Pál. 397. II. 66.
 Fogaras 54. 67. 370. II. 77.
 84. 85. 86. 93. 94. 95. 100.
 113. 116. 121. 126. 127.
 137. 143. 144. 148. 161.
 164. 166. 171. 186. 193.
 194. 233. 237. 238. 239.
 240. 241. 242. 243. 244.
 245. 246. 247. 248. 249.
 250. 251. 252. 253. 254.
 255. 256. 264. 272. 277.
 278. 287. 290. 295
 Fogarasi conclusum. 92.
 Fogarasi dispositio 21.
 Fogarasi exactiók. II. 124.
 Fogaras földje. 18. II. 125. 146.
 159. 246. 257.
 (Fogarasi) Gyulai Tanás. 401.
 (Fogarasi kisebb) Huszti Gy.
 401.
 Fogoly katonák. 211. 364.
 Fogaras széke. 44.
 Fok (várfok.) 183. 269. 270.
 Folyó pénz. II. 157.

XXXVI

- Florencz. 418.
 Földi Bálint. 398. II. 69. 274.
 Folta István. II. 269.
 Fozslány. 194.
 Fótos István. 214.
 Főbíró. 94. 401.
 Főcommissarius. 140. II. 274.
 275.
 Főgeneralis. 208. 238. 240.
 268. 272. 343. 344. II. 74.
 210. 274.
 Főkapitány. 266. 267.
 Főkövet. 7. 184.
 Földnépe. 234. 349.
 Főnemes. 180. 183. 225. 227.
 254.
 Főrend. 281.
 Főrendü követek. 292.
 Főtiszt. II. 195.
 Főtisztviselők. 290. 384.
 Fővezér. 19. 30. 168. 193.
 208. 217. 226. 228. 242.
 249. 250. 255. 281. 284.
 287. 289. 301. 308. 316.
 327. 330. 338. 340. 342.
 343. 348. 360. 361. 367.
 368. 369. 370. 383. 387.
 391. 400. 410. II. 51. 53.
 54. 132. 209. 226.
 Fővezér agája. 233.
 Fővezér sátra. II. 202.
 Franciaák. II. 130.
 Francia király. II. 127. 132.
 181.
 Francia puska. II. 208.
 Francisko. II. 196.
 Frank Bálint. 413. II. 46.
 Frater István. II. 32.
 Fülel. 164. 226.

G.

- Gabona. 384. II. 136.
 Gábor deák. II. 70. 268.
 Gábor Ferencz. II. 269.
 Gábor Péter. II. 269.
 Gál Zsigmond. II. 71.
 Galambfalvi II. 269.
 Galga sultán. 217. 241. II. 7.
 43. 129.
 Gallicin. II. 184.
 Garda nélkül lézengő emberek.
 268.
 Gecz Marquis. 140.
 Generalis. 270. 276. 277. 279.
 281. 287. 289. 290. 291.
 292. 298. 302. 303. 305.
 317. 320. 321. 325. 327.
 331. 332. 345. 346. 352.
 353. 362. 369. 370. 374.
 383. 384. 385. 386. 405.
 408. II. 97. 98. 109. 110.
 113. 122. 209. 275. 276.
 278. 280.
 Generalis dekány. 44.
 Generalis insurrectio. 92. 93.
 Generalis perceptor. II. 126. II.
 265.
 Gerebenes. 170.
 Gergely Deák. 399.
 Gidófalvi Jancsó László. II. 70.
 Gillyén János. II. 271.
 Gocziani kapitány. 379. 407.
 Goczianus 378.
 Gombos Imre. 67.
 Gorbó. 130.
 Görgey. 192.
 Görög. 19. 43. 44. 62. 145.
 Görög bíró. 62.
 Görög compania. 52.
 Görög Miklós. 59. II. 67.
 Görög Miklós (fogarasi udvar-
 bíró) 399.
 Görgény. 67.
 Gubincz. 351.
 Gyalog puskás. 206.

- Gyalu. 169. 185. 186. 205. 220. 167. II. 132.
 Gyalui praesidiumok II. 275.
 Gyárfás István. 398. II. 70.
 Gyárfás Pál. 129. 131.
 Gyéresi had. II. 147.
 Gyéresi István. II. 271.
 Gyergyószék. 18.
 Gyerőfi György. 50. 266. 398. II. 75. 159. 270.
 Gyertya. 303.
 Győri uram. 400.
 Györgyfalva. 170.
 Gyula. II. 165.
 Gyuladás. 277.
 Gyula-Fehérvár. 17. 228. 234. 242. 298. 307. 308. 309. 310. 345.
 Gyulafi György. 184. 208.
 Gyulafi László. 18. 47. 51. 62. 71. 232. 278. II. 70. 71. 123.
 Gyulai Ferencz. 18. 45. 47. 49. 50. 60. 63. 71. 232. 264. 267. 272. 278. 280. 282. 291. 299. 303. 304. 319. 321. 324. 327. 339. 346. 369. 371. 385. 262. 274. 296. 340. 348. 374. 379. 381. 385. 388. 390. 407. 425. 428. II. 11. 12. 40. 64. 84. 91. 92. 93. 99. 100. 102. 104. 106. 107. 109. 113. 121. 123. 149. 165. 210. 212. 290. 291.
 Gyulai László. 400.
 Gyulai praesidium. II. 275.
 Gyulai Tamás. II. 67.
 Gyülevész török-tatár-rác-lovasgyalog hadak. 227.
 Gyümölcs. 293. II. 135.
 Gyürki Pál. II. 143. 157.

H.

- Háboru jog. 100. II. 219.
 Hacsj Ibrahim. 240.
 Hadak felültetéséről. 53.
 Hadak kivitele. 50. 236. 260.
 Hadak princípálist. 67. 68.
 Hadak progressusáról. 53. 134. 216.
 Hadako. ás. 256. 353.
 Hadesi Ibrahim aga. 330.
 Hadnagy. 196. 270. II. 148.
 Hadnagy Mátyás. II. 269.
 Halálós seb. II. 205.
 Halászi István. 16.
 Haller János. 16. 17. 79. 86. 236. 322. 323. 370. II. 66. 273.
 Haller József. 391. 392.
 Haller Pál. 17. 23. 70. 79. 215. 299. 396. II. 66.
 Hankensdorf. 368.
 Harangláb. II. 288.
 Harangláb. 16. 17. 71. 369. II. 64. 65. 66. 72. 74. 145. 147. 186. 274.
 Harinnai Ferencz. II. 68. 268.
 Harmadik János. 80.
 Harminczad. 55. 64. 66. II. 127. 101.
 Harminczadosok. 44.
 Három nationális pecsét. 264.
 Háromszék. 18. 50. 261. 381. II. 41. 71. 75. 148. 248. 257. 258.
 Háromszék rend. 49.
 Háromszéknek szabadsággal élő rendei. 382.
 Haszán passa. 298. 327. 330. 331. 359. 360.
 Hatházi. 68.
 Hátszeg. 57. 69. 210. 264. 399. II. 147. 233. 240. 242.

243. 247. 250. 251. 252.
278. 281.
- Házasszolgák. 44.
- Házverés. 271.
- Havas. 104. 227.
- Havasalfölde. (Oláhország.) 85.
147. 149. 150. 151. 217.
218. 283. 285. 308. 309.
310. II. 185.
- Havasalföldi vajda. 121. 145.
149. 217. 281. 295.
- Hegyesi István. 71. II. 68.
- Hegyi tolvajok. 227. 234.
- Heiszler. 277. 278. 289. 304.
308. 365. II. 62. 123. 125.
184. 201. 205.
- Hendler Gábor. II. 46.
- Henrik. 38.
- Henter András. 18. 51.
- Henter Benedek. II. 70.
- Henter Ferencz. 397. II. 70.
264.
- Henter Mihály. 18. 398. II.
170.
- Herbeville. II. 288. 297.
- Herman Márton. 400.
- Hét birák. 21. 45. 44.
- Hét falu. II. 253. 257. 259.
261.
- Hetmany. 236.
- Hevesi. 346. II. 86. 94.
- Hidalmás. 133.
- Hintó. 227.
- Had felkelés. 10. 15.
- Hódolatlan faluk. 42.
- Hódoltató levelek. II. 121.
- Hodstát. 271.
- Hollandiai ordo. II. 91.
- Hollandusok. II. 132.
- Hollenbrua. 79.
- Hordó. 183.
- Holt ember. 251.
- Homorodalmási Bona János. 401.
- Homorodszentpáli Mihály Deák.
400.
- Honorarium. 65. 107. 111.
406. II. 86. 209. 210. 213.
- Hópénz. 41. 56. 67. 196. II.
194. 197. 210.
- Horvát. 123. 132.
- Horváth Dávid. 406. II. 267.
- Horváth Ferencz. 400. II. 67.
188. 264.
- Horváth Gábor. 18.
- Horvát hadak. 145. 380.
- Horváth János. 140.
- Horváth Kozma. 51. 398. II.
274. 67.
- Horváth László. II. 268.
- Horváth Miklós. 400. II. 67.
- Horváth Mojzes. II. 267.
- Hosz. Pál Márton. II. 71.
- Hoszú álgyu. 141.
- Houchin Anton Pál báró. II. 215.
219. 222. 228.
- Hozó Pál. 213.
- Hudenik. II. 79.
- Hunyad. 57. 61. 69. 264. 350.
410. II. 38. 72. 147. 243.
262. 276. 277. 278. 281.
286.
- Hunyadi ember. 220.
- Hunyadi praesidiumok. II. 275.
- Hunyadvármegye. 18. 21. 50.
61. 69. 124. 144. 151. 180.
194. 227. 261. 283. 369.
370. II. 75. 125. 159. 160.
240. 259. 260. 262. 263.
274.
- Hunyadvármegyei pereceptor. II.
126.
- Huszt. 67. II. 33. 59.
- Husztai udvarbíró. II. 32.
- Husztvá. a. 49.

I.

- Ibrahím passá. 29. 76. 148. 249. 208. 226. 250. 285. 310. 383. 393. 395. 365. II. 5. 129.
- Idegen hadak. 46. 264. 360.
- Idegen kereskedő rendek. 43. 44.
- Idegen nemzetek. 95.
- Idegen nemzetből való fejedelmek. 258.
- Idétlen születtt. 224. 234. 242.
- Ilvó. II. 115.
- Illye. 158. 166. 177. 185. 193.
- Illyefalva. 57. 265. II. 147. 245.
- Illyefalvi János Geréb. 398.
- (Illyefalvi) Kovács Péter. 400.
- Ilyei udvarbíró Csáky Istv. 400.
- Illyés György. II. 71.
- Ilyvó. 218.
- Imecs Tamás. II. 70.
- Imperialis tallér. 48. 49. 389. 403. II. 232.
- Imre Deák. II. 71. 269.
- Inczédi György. 215. II. 196.
- Inczédi Mihály. 18. 65. 79. 86. 216. 321. 322. 351. 352. 353. 369. 370. 371. 387. 406. 408. 374. 378. 379. 381. 385. 388. 390. 407. 415. 416. II. 10. 194. 290. 291.
- Inczédi Pál. 57. 215. 398. 79.
- Ingyenvaló gazdálkodás. 268.
- Instructio. 273. 287. 288. 295. 325. 329. 345. 370. 387. 408.
- Intercipiált levelek. 352. 371.
- Iródiák. II. 112.
- Iskolamesterek. 44.
- Ispán II. 112. 113. 115.
- Ispán István. 344.
- István Geréb. 59.
- Ilélő mester 54. 95. 111. 306. II. 47.
- Itze. II. 122.

J.

- Jancsár. II. 213.
- Jancsár aga. 217. 219. 301. II. 200.
- Jankó Boldizsár. II. 70. 269.
- (Jánosfalvi) Lőrincz Márton. 401.
- János Geréb. II. 269.
- János király. 81. 354.
- Jaurinensis. 79.
- Javorovia. 84.
- Jaxi kapikia. II. 181.
- Jaxo Dénes. 140.
- Jenei főtiszt. 198.
- Jenei sanczokság. 194. 200.
- Jenő 9. 73. 75. 87. 187. 256. II. 183.
- Jesuita. 222. Tökölyt azzá akarják tenni. 225.
- Jobbágy. 98.
- Jobbágyság. 119. 220. 227. 234. 240. II. 183.
- Jobbonovia. 313.
- Jó Mihály. 399. II. 65. 271.
- Jónáki. 369.
- Jörger Ferencz. 186. 192. 207.
- Jószág. II. 127.
- Józsika Gábor. 18. 59. 397. II. 62. 159.
- Józsika István. 59. 70. 71. 142. 143. 145. 198. 199. 200. 205. 248. 249. 250. 332. II. 69. 75.

K.

- Kabos Gábor. 17. 32. 42. 50. 52. 53. 89. 91. 215. 397.
 II. 67. 159. 270.
 Kád. 183. 271. 285.
 Kádár Mihály. II. 69.
 Kaftán. II. 53.
 Kaján. 283. 285. 308. 309. 310.
 Kakuksi György. II. 267.
 Kalács. 322.
 Kálnoki Farkas. 16. 18. 71. 397. 381. II. 31. 60. 61. 63. 47. 70. 150. 151.
 Kálnoki Péter. II. 269.
 Kálnoki Tamás. II. 269.
 Kálló. 328. 164. 404. 417.
 Kalotaszeg. 77. 124.
 Kamarai ispánok. 44.
 Kanizsa. II. 8.
 Kapa. 183. II. 130.
 Kapikia. 73. 75. 147. 227. 233. 250. 294. 302. 306. 329. 337. 369. 386. 391. II. 9. 34. 80. 144. 157. 180. 184.
 Kapitány. 47. 216. 267. 347. II. 114. 122.
 Káplán. 141.
 Kapu (várkapu) 181. 184. 270. II. 101. 106. 229.
 Kapucsi passa. 327. 330. II. 189.
 Kapuk tája. 271.
 Kapuk zárlóssa és nyitása. 271.
 Kapuszám. 16.
 Kapuszámban lakó jobbágyok és zsel'érek. 44.
 Káptalan. 10.
 Karácsonyfalvi Baczoni Péter. 400.
 Karánsebes 9. 19. 75. 107. II. 129. 183.
 Karánsebesi bég. 30.
 Kard. 188.
 Karika. 184.
 Káromkodó szók. 267.
 Károly. 404. 417.
 Károlyi György. II. 271.
 Károlyi István. 140.
 Kas. 183.
 Kassa. 64. 141. 108. II. 106.
 Kassai köből. II. 154.
 Kastély. 204. 205. 220. 227. 286.
 Kaszálás. 368.
 Kászon. 18. II. 278.
 Kászoni József. II. 270.
 Katona (falu) 170. 351.
 Katona Biró István. 399.
 Katona elszállásolás. II. 232.
 Katona executio. II. 154.
 Katonai egyenetlenség. II. 285.
 Katonai fegyelem. 36
 Katona (Miles) Mihály. 79. 86. 304. 322. 323. II. 68. 97. 100.
 Katonai postálkodás. 29.
 Katonarend. 25.
 Katona tiszték. II. 122.
 Katona uralom. II. 219.
 Kecze. 170.
 Keczei András 59. 214. 399. II. 67.
 Keczei István. II. 96. 199.
 Keczei uramék. II. 67. 99.
 Kékes (falu). 170.
 Kém. 192. 276. 307.
 Kemény Boldizsár. 214. 399. II. 66. 274.
 Kemény János. 18. 25. 51. 71. 396. II. 67. 274.
 Kemény Jánosué. 19. 26.
 Kende Ádám. 145.
 Kende Gábor. 86. 87. 141. 166. 174.
 Kende Klára. 18. 19. 24. 26.

- Kendefi Gáborné. 397. II. 66.
 Kendefi János. 18. 71. 214.
 Kendefi Miklósné. 398. II. 69.
 Kendefi Pál. 55. II. 69.
 Kender Ádám. 89.
 Kendi Sándor. 123. 329.
 Kénosi Zsigmond. II. 268.
 Kenyér. 133. 209. 304. II. 122.
 232.
 Kenyerestárs. 268.
 Kenyérmező. 106. II. 159.
 Kerekes Péter. II. 68. 73. 268.
 Kereskedés. 209.
 Kereskedő rendek. 52.
 Keresztes. 278. 282. 292.
 Keresztes. II. 252. 254.
 Keresztes Ferencz. II. 268.
 Keresztes Péter. 214. 397.
 Keresztes tallér. II. 232. 297.
 Keresztes Sámuel. 50. 58. 62.
 71. 215. 396. II. 9. 10. 11.
 69. 75. 270. 273. 289.
 Kereszturi István. II. 269.
 Kereszturi János. 187.
 Keresztyén confederatusok. 293.
 Keresztyén hadak. 29. 37. 116.
 160. 289. II. 213. 216. 224.
 Keresztyén királyok, fejedelmek.
 225. 234. II. 117.
 Keresztény köztársaság. 116.
 Kereszténység. 236. 275. 288.
 295. 305. 306. 324. 325.
 326. 332. 336. 344. 345.
 376. II. 80. 92. 94. 108.
 135. 140. 212.
 Kereszténység hada. 37. 289.
 290.
 Keresztyén ügy védője. 98. 102.
 Kerített város. II. 284.
 Kert. 183. 271.
 Kézdi-Vásárhely. 57. 70. 165.
 399. II. 72. 147. 245. 258.
 Kezes. 381. II. 19.
 Kéri Gergely. II. 208.
 Kihaja. II. 133.
 Kikötő. 82.
 Király. 330. 332. II. 217.
 Királybíró. 52. 287. 269. 270.
 271. 332. 396. II. 28. 269.
 Királyok refugiuma. 239.
 Kis Balázs. 63. 66. 71. 114.
 140. 279. II. 275.
 Kis kapu. 271
 Kiskedei Osváth Mihály. 100.
 Kis kerék. 339.
 Kissolymosi Mátéfi István. 400.
 Kistorony. 337.
 Köblös Péter. II. 270.
 Köből. 177. 248. 264. 35.
 210. 352. II. 224. 234.
 Köbölkuti György. 58. 399.
 Köbölkuti István. II. 67.
 Kőborás. 200.
 Kőborló. 232.
 Kőborló hadak. 77.
 Kőborló németek. 250.
 Kőborló tolvajok. 228.
 Kocsi. II. 144.
 Köfal. 183.
 Köhalmi királybíró. 40.
 Köhalom. 16. II. 71. 252.
 Köhalomszék. II. 255. 260.
 262.
 Kök Simon Péter. II. 70.
 Kollatovis György. 390. II. 68.
 274. 159.
 Kolozs. 410. II. 159. 277.
 Kolozsvár. 40. 50. 51. 55. 56.
 65. 67. 85. 109. 118. 120.
 123. 124. 139. 162. 163.
 168. 171. 178. 181. 205.
 212. 213. 220. 267. 278.
 289. 290. 318. 337. 345.
 369. 161. 167. 191. 210.
 211. 300. 316. 333. 340.
 402. II. 38. 64. 73. 101.
 104. 196. 221. 229. 237.
 235. 239. 241. 244. 245.
 247. 248. 249. 250. 251.
 252. 253. 254. 258. 272.
 274. 281. 288. 292. 293.
 294.

- Kolozsváriak. 298. 370. II. 157.
 Kolozsvári János. II. 270.
 Kolozsvári kapitány. 20. 29. 162.
 Kolozsvári német. 339.
 Kolozsvári postálkodás. 39.
 Kolozsvári praesidiáriusok. 40.
 54. 56. 60. 267.
 Kolozsvári Sámuel. II. 66. 266.
 Kolozsvári uram. II. 174.
 Kolozsvármegye. 17. 20. 50.
 57. 59. 61. 69. II. 75. 124.
 159. 188. 239. 258.
 Kolozsvármegyének követői. 214.
 Kolozsvár oltalmára levő épü-
 tek elrontása. 55.
 Komádi. 220.
 Komáromi János. 59.
 Komornik Pál Károly. II. 233.
 295. 236. 278. 295. 299.
 Konak. 216. 327.
 Könczei. 56. II. 66.
 Kondvadi Mihály. 213.
 Königsmark. 418. 419.
 Koustantinápoly. 145. 361. II.
 43. 105. 130. 225.
 Kopeczi Péter. II. 68.
 Kopja. 15. 52.
 Kopjavas. 52.
 Kőröspataki Szabó István. 410.
 Kornis Gáspár. II. 68.
 Kornisné (özv.) 398. 403.
 Korodi. II. 52.
 Korona. II. 217.
 Körös. 73. II. 183.
 Kötél. 183.
 Kötés levél. 202. II. 140.
 Kovács István. 267. 270. 290.
 II. 58. 214. 278. II. 67. 68.
 73. 97. 145. 146. 154. 193.
 198. 199. 290.
 Kovács Péter. 400.
 Kővár. 42. 49. 67. 137. II. 30.
 33. 38. 39. 59. 80. 87. 110.
 II. 136. 180. 189. 220.
 Kővárban küldendő gyalogok-
 ról. 40.
 Kővárban levő gyalogok. 209.
 Kővári praesidiáriusok. 51. 56.
 Kővári vicetisztek. 67.
 Kővárvidéke. 64. 77. 124. 204.
 404. 407. 417. 38. 40. 57.
 58. 95. 96. 99. 101. 102
 104. 105. 109. 110. 111.
 120. 121. 123. 140. 154.
 158. 174. 185. 190. 198.
 199. 227.
 Kővárvidéki jószág. II. 169.
 Kővárvidéki szegénység. II. 168.
 Követ. 374. 405. 412. II. 77.
 80. 93. 97. 101. 106. 127.
 130. 131. 135. 209. 212.
 Követek bejövetele. 351.
 Követek utasítása. 116. 117.
 Középszolnok vármegye. 18. 204.
 404. 407. 417. II. 80. 92.
 121. 136. 154. 227.
 Közfalak. 181.
 Közjű. 276.
 Kozma Simon. II. 269.
 Közönséges nemes ember. II. 284.
 Közrend. 266.
 Közrendű nemesség. 412.
 Köztársaság. 111. 312. 374.
 403. II. 187.
 Kraszna. 407. II. 35.
 Kraszna vármegye. 18. 204.
 417. II. 121. 136. 154. 224.
 Krajnik István. 134.
 Krim. II. 184.
 Kuhn István. 396. II. 66. 70.
 274.
 Küküllő. 57. 168. 410.
 Küküllőn innenváló rész. 265.
 Küküllő s Maros közötti rész.
 265.
 Küküllő vár. 176. II. 287.
 Küküllő vármegye. 17. 20. 21.
 57. 59. 61. 69. 265. II. 75.
 124. 146. 159. 257. 260.
 261. 274. 276.
 Küküllő vármegyei felsőjárás. II.
 263.

- Küküllő vármegyének követei. 214.
 Külső hívek. 266.
 Kun Dániel. 58. 398. II. 67.
 Kun Miklós. II. 70. 273.
 Künn levő hadak. 321.
 Kurucz. 360. 361.
 Kűszöb. 239.

L.

- Labancz. 220. 393.
 Labyrinthus. II. 139. 140.
 Lajos István. II. 269.
 XIV. Lajos svéd király. II. 24.
 Láncsás. 61.
 Lándorfehérvár. II. 130.
 Lautheri Scourve. 140.
 Lápos. 124. 137. II. 38. 87.
 99. 101. 102. 175. 179.
 220.
 Lápos vidéke. 57. 58. 80. 104.
 105. 109. 111. 120. 121.
 123. 136. 140. 154. 158.
 185. 190. 198. 199. 279.
 Láposvidéki szegénység. II. 168.
 Lelkiismeret törvénye. II. 92.
 Lengyel. 29. 34. 35. 282. 319.
 369. 373. II. 130. 132.
 166.
 Lengyel érdem-pénz. II. 232.
 Lengyel hadak. 84. 127. 221.
 295. 299. 319.
 Lengyel kapikia. 207. 221.
 Lengyel király. 30. 38. 218.
 236. 257. 278. 295. 326.
 355. 372. 373. 411. II. 114.
 Lengyel követ. 69. 369.
 Lengyelország. 127. 128. 215.
 241. 312. 313. 314. 354.
 371. 373. II. 6. 32. 183.
 Lengyel residens. 369.
 Lengyel vajda. 128.
 Leopold császár. 5. 34. 38. 47.
 50. 79. 80. 82. 84. 402.
 II. 4. Követi meghatalmazása
 Dunodnak 5. Szövetkezési
 szervezete Erdélylyel és Oláh-
 országgal. 5.
 Leshely. 271.
 Levágott testek elfemetése. 332.
 Limitatio II. 119. 209. 210.
 Lipcey János. II. 68.
 Lippa. 9. 106. 137. 198. 249.
 250. 278. 291. 297. 308.
 310. 370. 383. II. 5.
 Lippai sauzokság. 194. 200.
 Lippai törökök. 209.
 Lippa Aljuti 354.
 Liszt. 177. 280. 299. 352. 210.
 336. II. 234. 332.
 Lónyai Anna. 25.
 Lotharingiai herezeg. II. 25.
 211. 212. 214. 215. 217.
 223. 224. 225. 226. 228.
 230. 285. 291. 292.
 Lotharingus tanácsa. II. 205.
 Lotharingus vezér. 316. 42. II.
 200. 270.
 Lovak patkoltatása és abrako-
 lása. 40.
 Lovas had. II. 180.
 Lovas hadnagy. 206.
 Lovasság. II. 283.
 Lövés. II. 205.
 Lövő szerszám. 182. 243. 267.
 Lugasi Ferencz. 17. 71. 214.
 391. II. 66. 265.
 Lugos. 9. 73. II. 179. 183.
 Lukács Balázs. II. 70.
 Lukács István. II. 70.
 Lukács Ferencz. II. 271.
 Lukács János. II. 69.
 Lutheringus. 304. 326. 385.

M.

- Macs Anton. II. 181.
 Macskási Boldizsár. 18. 24. 25.
 48. 62. 70. 126. 129. 131.
 132. 323. 347. 396. II. 13.
 14. 22. 68. 78. 143. 166.
 167. 272. 273.
 Magase. II. 297.
 Magnus Castelli. 77.
 Magyar forint. II. 10. 40. 57.
 Magyar had. II. 130.
 Magyar királyok. II. 225.
 Magyar katonaság. 131. II.
 130.
 Magyar mélyföld. 126. 219.
 Magyar papok. 44.
 Magyarországi jószág. 338.
 Magyar várak. 204.
 Mahomed. 88.
 Mahomed aga. II. 201. 203.
 206. 207.
 Major. 160.
 Majorság. 209.
 Majorság buza. 69.
 Makrainé. 398. II. 69.
 Makrics. II. 209.
 Malta. 418.
 Maramaros. 85. 87. 101. 102.
 104. 110. 138. 140. 154.
 157. 168. 169. 173. 176.
 179. 189. 220. 227.
 Maramarosi adósság. II. 141.
 Maramarosi atyafiak. II. 178.
 Maramarosi szegénység. II. 168.
 Maramarosi jószág. II. 169.
 Maramarosi passus. 19.
 Maramarosi restantia. II. 153.
 Maramarosiak só kereskedése.
 25. 26.
 Maramaros vármegye. 18. 22.
 24. 25. 26. 55. 64. 94.
 124. 137. 204. 227. II. 32.
 33. 35. 36. 37. 40. 58. 59.
 61. 63. 75. 80. 125. 136.
 154. 158.
 Maramarosi véka. II. 111.
 Maramarosbeli vicetisztek 67.
 Marchio Badensis. 236. 317.
 392. II. 99. 183.
 Marchisio. 74.
 Margita. 64. II. 21. 184.
 Margo. 120.
 Marha. 235. 306. 368. II. 37.
 80. 128.
 Marha-hajtás. 132. 288. II.
 157.
 Marhák percipiálása. 265.
 Markotány. 261.
 Markucsán György. 398.
 Markucsán Péter. 398. II. 69.
 Maradin szultán. II. 132.
 Maros. 35. 57. 134. 168. 247.
 262. 281. 332. 334. 340.
 363. 370. 419. II. 213.
 Maros Némethi. 340.
 Marosszék. 18. II. 71. 75.
 148. 249. 260. 261.
 Marosszéki mezei hadak 368.
 Marosszéki követek. 213.
 Marosszéki vitézlő rend. 46.
 Marosvásárhely. 21. 41. 50. 57.
 61. 69. 72. 231. 261. 278.
 370. 371. 387. 399. 409.
 410. 879. II. 114. 238.
 241. 247. 249. 251. 252.
 263. 275. 276. 279. 288.
 Marosvásárhelyi esküdtek. 232.
 M.-vásárhelyi Kovács István. 398.
 Márton Deák. II. 270.
 Márton Farkas. II. 69. II. 126.
 Máté (falu.) 170.
 Mátéfi István II. 70.
 Maurer Márton. II. 274.
 Maurer Mihály. 17. 399. II. 66.
 Maurocordatus. 52. 73. 132.
 146. 368. 391. II. 43. 51.

53. 184. 201. 202. 204.
219.
- Maxai Balázs. 214. 398. II. 71.
73.
- Maxai Ferencz. 214. 398. II.
71. 73. 270. 290.
- Medgyes. 57. 261. 265. 346.
351. II. 145. 277. 297.
- Medgyes szék. 16. 59. 278. II.
31. 251. 258. 260. 261.
262 363.
- Medgyesi királybíró. II. 47.
- Medgyesi polgármester 71. 213.
- Medgyesi Sámuel II. 69.
- Megyék II. 279. 281.
- Megpálczáztatás 268. 271.
- Megye. 35. 37. 336.
- Mehemed aga. 363. 367.
- Mehemed pasza. 198. 221. 249.
250.
- Mehemed sultán. 242.
- Mejtin. 225.
- Méltóság. II. 134.
- Menedék hely. 365.
- Menedéklevél. 278. 279. 280.
295. 365. 371.
- Merszi. 289.
- Mester legények. 44.
- Meszes. II. 184. 185
- Méz. 279. 319.
- Mezőség. 151. 170. 178. 185.
231.
- Mezei had. 18. 26. II. 157.
- Mezei kapitány. 62.
- Mezei majorkodás. 69.
- Mezei munka. 377.
- Mezőváros. II. 284.
- Mihacz János. 398.
- Mihozsa Mihály. 39. 67. II. 66.
- Mikes Kelemen 16. 18. 397.
- Mikes Mihály. II. 70. 274.
- Mikes Pál. 70. 71. 202. II. 141.
142. 146. 155. 173. 175.
178. 180. 191. 192. 193.
194. 198. 199.
- Miklós Balázs. II. 269
- Mikó Gábor. II. 68. 271.
- Mikó Gábor feleségestül. 401.
- Mikó István. 18. 71. 214. II.
68. 268.
- Mikó Istvánné. II. 70.
- Mikó János. II. 269.
- Mikola László. II. 68.
- Micoleimo. 311.
- Miles Mátyás. 286. 287. 323.
370.
- Militaris disciplina. 267.
- Mina. 182. 209.
- Miniszter tanácsa. II. 215.
- Minuta. II. 121.
- Mohács. II. 207.
- Mokcsa. 354.
- Moldva. 282. 103.
- Moldvaiak behajtott marhája. II.
196.
- Moldvai vajda. 128. 218.
- Molnárok. 44. 292.
- Monostor. II. 234. 242. 247.
252. 254. 281.
- Morea. 218. 419.
- Morosini. 418.
- Morva ország. II. 114.
- Mozsír ágyu. 141.
- Munitio. 182. 204. 248. 286.
308. II. 106.
- Munkács. 90. 126. 130. 131.
132. 133. 145. 183. 194.
226. 227. II. 8. 43. 89. 114.
124. 155.
- Munkácsi hadak. 157.
- Musna. II. 297.
- Mustafa aga. 250.
- Mustafa vezér. 225.
- Muszka. 369. 83. II. 132.
- Muszka czár. 83. 312.
- Muszka követ. II. 129.
- Muszkaország. II. 184.
- Muzulman nemzet. 232.

N.

- Nádudvari István. II. 69. 274.
 Nádudvariné. 398. II. 69.
 Nagy Balási Péter uram. 401.
 Nagy Bálint. II. 71.
 Nagy-Bánya. 9. 35. 64. 163.
 190. 192. 256. 328. 405.
 II. 11. 37. 59. 61. 87. 121.
 137. 145. 146. 159. 170.
 174. 175. 177. 180. 186.
 190.
 Nagy Ferencz. II. 269.
 Nagy János. II. 7.
 Nagy István. 71. 301. 329.
 368. 397. 192. II. 78. 267.
 274.
 Nagy-Kend. 371.
 Nagy-Lak. II. 159.
 Nagy Mihály. 87. 131. 129. II.
 114.
 Nagy Pál. 18. 50. 54. 71. 86.
 108. 111. 113. 118. 120.
 124. 125. 141. 168. 235.
 280. II. 66. 126. 145. 146.
 156. 159. 194. 197. 269.
 272. 273. 274.
 Nagy Sigmond. II. 68. 267.
 268.
 Nagy-Sink. 16. 41. II. 71.
 Nagy-Sinki királybíró. 40.
 Nagy-Sinki székbíró. II. 264.
 Nagy-Sink szék. 59. II. 254.
 257. 258. 262.
 Nagy-Solymosi Kenéz Andrásné.
 400.
 Nagyszegi Gábor. 54.
 Nagyvezér. 130. 131. -258.
 297. 298..
 Naláczai. 70. II. 103. 113. 122.
 143. 154.
 Naláczai András. 70. 71. 151.
 II. 75. 78. 83. 89. 110. 134.
 139. 140. 190.
 Naláczai Antal. 215.
 Naláczai István. 215. 396. II.
 69. 272.
 Nándor-Fehérvár. 121. 219. 222.
 279. 281. 301. 302. 307.
 316. 320. 327. 328. 350.
 358. II. 44. 133. 165. 184.
 Nándorfejevári szerdár. 78.
 106. 226.
 Nápolyi György. II. 188. 265.
 Nápolyi Péter. 214. II. 188.
 68. 268.
 Navarin. 418. 420.
 Nehezkés aszonyok. 227.
 Nemes János. 17. 70. 215.
 396. II. 41. 55. 57. 59. 70.
 76. 82. 86. 103. 118. 120.
 121. 177. 193.
 Nemes Péter. II. 267.
 Nemesség. 180. 183. 225. 271.
 399.
 Német császár. II. 140.
 Német forint. II. 153. 154.
 Német generál. 63.
 Németek. 29. 89. 123. 132.
 369. 130. II. 110. 281. 130.
 Németek quartélyja. II. 203.
 Német hadak. 35. 36. 46. 57.
 58. 116. 121. 126. 132.
 133. 137. 139. 147. 148.
 149. 150. 159. 162. 171.
 179. 180. 200. 205. 220.
 221. 224. 241. 247. 250.
 251. 157. 282. 284. 287.
 299. 307. 308. 309. 310.
 316. 324. 328. 329. 331.
 338. 342. 349. 350. 397.
 II. 54. 76. 130. 131. 135.
 141. 283.
 Német hadak bejövételéről. 341.
 Német aga. 199.
 Német kapitány. II. 143.
 Német nemzetség. 206.
 Németország. 144.

- Német praesidiarinsok. 184. 212. 213.
 Német tábor. 357.
 Német tallér. II. 232.
 Német udvar. 77.
 Németujhely. 235.
 Nereddin szultán. 241. II. 7.
 Nestor. II. 136.
 Nicola László. 397.
 Nicolsburg. 79.
 Nis. II. 130.
 Novella. 237.
 Nyári takarodás. 248. 287.
 Nyusztal bélelt kaftán. 360.

O.

- Obester. II. 122.
 Obligatio. II. 17.
 Oculálás. 23.
 Oeconomia. II. 275.
 Oklocsányi. 352. II. 122. 146. 150. 152. 153. 154. 155. 156. 162. 164. 173. 275. 177. 178. 179.
 Ökör. II. 111. 136. 231. 283.
 Oláh. 218. II. 278.
 Oláhfalui lakosok. 43. 44.
 Olák-Lápos. II. 152. 155.
 Oláh-Kócsárd. II. 159.
 Oláh Mihály. II. 268.
 Oláhország. 5. 11. 14. 106. 121. 373. 382.
 Oláh papok. 44. II. 247. 258.
 Oláhság. II. 160.
 Oláh-Vinczi pap. 44.
 Olasz Ferencz. 18. II. 147. 168.
 Olasz Jakab. II. 68.
 Olaszország. 354.
 Olytoz. II. 196.
 Óra. 281. 303. 325.
 Orbán Pál. 213. 400. II. 69.
 Orbó. 303. 304.
 Orézázás. II. 5.
 Ordinarius gyalog. II. 148.
 Ördög. II. 105. 106. 108. 109.
 Ördög teremtette. 267.
 Öreg kapu. 183. 271.
 Öreg marha. 264. 265.
 Öreg tallér. II. 232. 264.
 Orlai Miklós. 55. II. 68. 157.
 Örmény. 43. 44. 70. II. 246.
 Örökös. 99.
 Örökség. II. 99.
 Öröltetés. 59.
 Orosz Csík. 218.
 Oroszhegyi György Kővári uram. 401.
 Oroszlános tallér. 48. 49. 107. 111. 113. II. 176. 194. 232. 264.
 Oroszfői Mikó István. 401.
 Órség. 404.
 Országból való kituladás. 256. 257.
 Ország hada. 181. 193. 205. 227. 257. 283. 284. 394. II. 6.
 Országkönyve. 326.
 Ország összegyűlése. 405. II. 197.
 Ország pénze. 47. 56. 69.
 Ország végső pusztulása. 306. II. 226.
 Ország vitézlő rendei. 257.
 Orvosoltatás. 272.
 Ós (falu). 170.
 Oskola. II. 297.
 Osseccensis. II. 4.
 Ostrom. 181. 190. 227. 403.
 Oszman aga. 192. 330. 361. II. 9. 207.
 Othomanus. 258. 259. 260. 313.
 Ötves István. 213.
 Özvegy nemes aszanyok. 94.

P.

- Pace baro. II. 297.
 Paczko Péter. II. 66.
 Pálfi András. II. 270.
 Palatkai István. II. 268.
 Paládi. 140. II. 202.
 Palatinus. 352. II. 90.
 Palánk. 220.
 Palánko. 330. 331.
 Panasz. 327. II. 99. 105.
 Pánczéleseh. 139. 141.
 Pámfi György. II. 279.
 Pápa. 30. 218.
 Pápai Zsigmond. 57.
 Pap Ferencz. II. 268.
 Pap László. 133.
 Papi vagy patronatusi jog. 102. 109.
 Papi jószágok. (sacerdotale bonum.) 9.
 Pápista fejedelmek. II. 181.
 Páráznaság. 265.
 Paraszt gyalogok. 125.
 Parochia. 97. 101. 297.
 Parochialis ház. 160.
 Paripa. 227.
 Partialis instructio. 92. 93.
 Partium. 9. II. 72 76. 83. 117. 128. 135. 136. 141. 220.
 Partialis perceptor. II. 126.
 Partiumbeli erősségek. II. 52.
 Párkány. 221.
 Passa. 194. 200. 357. 358. 370.
 Pasaság II. 133.
 Paskó Péter. 397.
 Pásztoha. II. 295.
 Passus. 117. 139. 141. 203. 219. 226. 238. 278. 295. 299. 324. 326. 327. 334.
 Passusok. 45. 49. 148. 151. 236. 350. II. 196.
 Pásztor. 268.
 Patens. 194. 195. 200. 202. 229. 278. 317.
 Pater János. 47. 52. II. 66.
 Pattantjusok. 182.
 Patronatus jog. 102.
 Perceptor. II. 125. 265.
 Peteki Nagy Pál. 57.
 Pekri Lőrincz. 62. II. 16. 17. 18. 21.
 Pénz. 278. 331. 337. II. 129. 131. 136. 140. 218.
 Pénz nemek ára. II. 232. 264.
 Pernyeszi Zsigmond. 79. 86. 236. 323. 370. II. 273.
 Persák. II. 132.
 Pest. 297. 348.
 Pestis. 256.
 Peselneki Kövér István. 400.
 Péter Deák. II. 269.
 Pettki János. 17.
 Petki uram. II. 274.
 Pétervárad. II. 6. 79. 206.
 Petrityevit Horváth Kozma. II. 126.
 Petrityevit Horvát László. 214.
 Petróczi 141. 194.
 Petróczi Szidonia Katalina. II. 16.
 Peuerbach. 80.
 Philosophia. II. 130.
 Piacz. 152. 183. 260.
 Picolomini. 146. 246. 304. II. 123. 233. 273. 279. 288. 290.
 Poesai Ferencz. II. 270.
 Pogány. 187. 286. II. 216.
 Pogány Menyhárt. 18. II. 191.
 Pokol. 198.
 Polgármester. 52. 268. 270. 271. II. 52.
 Polyik János. II. 68.
 Polos István. II. 69.
 Poltura. II. 232.
 Polus István. 398.
 Pompa. 216.
 Popovicz 372. 273.

- Porlok János. II. 71.
 Porta II. 129.
 Portio. 113. II. 60. 63. 98.
 102. 104. 105. 106. 107.
 109. 110. 111. 112. 140.
 210. 279. 282.
 Portyázás. 35. 36. 167. II. 38.
 217.
 Portusi honorarium. II. 125.
 Portusi inspector. II. 125.
 Portusi szolgák. 44.
 Posony. 78. II. 213.
 Posta. 131. 147. 148. 150. 216.
 235. 237. 251. 299. II. 5. 6.
 7. 45. 97. 109. 112. 113.
 127. 129. 133. 205.
 Posta János. II. 269.
 Praebenda. II. 53.
 Prága. 123.
 Practica. 356.
 Praeda. 194. 242. 305.
 Praedecessor. 357. 358.
 Praefectus. 44. 71. 306.
 Praesidiarius. 142. 182. 183.
 269. 270. II. 35.
 Praesidiumok. 280. 283. 290.
 316. 325. 337. 345. II. 74.
 Pribék Ferencz. 399.
 Profont. 46. 182.
 Profont mester. 60.
 Prctestatio. 275. 278. 287. 375.
 Protonotarius. 356.
 Püstkösd. 220.
 Puskapor. 56. 182. 183.
 Püspök. 44. 48.
 Pusztítás. 228. 282. 288. 289.
 293. 305. 368. 371. II. 86.
 Pusztulás. 320. 339. 344. 347.
 349. II. 240.
 Puy Gáspár. II. 69.
 Puy János. 398. II. 69.
 Puy Miklós. II. 268. 271.

Q.

- Quartély. 107. 111. 120. 121.
 122. 127. 144. 173. 226.
 327. 385. 406. 34. 35. 99.
 113. II. 30. 35. 38. 51. 54.
 79. 80. 82. 93. 108. 113.
 114. 136. 154. 218. 225.
 276. 285.
 Quartély mester. II. 174.
 Quartélyozás. II. 211.
 Quartélyozó. II. 7. 27. 31. 35.
 43. 72. 74. 76. 77. 82. 127.
 221.
 Quartélyozó német. II. 45. 89.
 165.
 Quaestura. 25.
 Quietantia. 405. II. 9. 10. 154.

R.

- Rab. 292. 344.
 Rabatha. II. 10. 12. 26. 89.
 Rabbata hercegek. 318.
 Rác. 43. 44. 70. 145. 248.
 II. 278. 279.
 Rác János. II. 128.
 Rác István. 62. 214. II. 274.
 Rácok. 291.
 Ráczság. II. 160.
 Radnót. II. 195. 215. 219.
 221. 222. 223. 227.
 Ragadozó kezek. 349.
 Raguzai adó. II. 132.
 Rajner Márton. II. 68. 270.
 Raizner Pál besztercei. 400.
 Rákóczi György (ifju). 107.
 128.
 Rákóczi György (öreg). 106.

L

- Rápolti Ferencz. II. 268.
 Rédei Ferencz. II. 67.
 Rédei János 17. 23. 50..
 Rédei István. 50. 71.
 Reformato ecclesia. 48.
 Reformatus fejedelmek. II. 181.
 Regecz. 85.
 Regestrum 350. II. 74. 76.
 Regiment. II. 106. 282.
 Rendes (ordinarius) gyalogok.
 209.
 Rendes lovas. 206.
 Requisitum 329. 360. II. 77.
 80.
 Rescriptum. II. 103. 112.
 Reszner Pál. II. 64. 65. 72. 74.
 Respublica. 83. 96. 100. 113.
 114. II. 165.
 Restantia. II. 209.
 Részeg katonák. 352.
 Retteg. 46. II. 258. 272. 281.
 285.
 Rettegi István. II. 268.
 Rettegi Mihály. II. 68.
 Rettegi vitézek. II. 284.
 Reversalis. II. 17.
 Római császár. 31. 34. 37. 43.
 45. 62. 68. 77. 79. 111.
 178. 186. 293. 295. II. 22.
 23. 77. 89. 94. 144. 161.
 165. 190. 209. 210. 215.
 224. 226. 229. 236.
 Roman. 373.
 Rossenyédi Zollia István. 400.
 Rovatlan faluk. II. 146.
 Róvatlan személyek. II. 237.
 240. 264.
 Rugonfalvi Csiki János és István.
 400.
 Rusóri Mátyás. II. 69.

S.

- Saárközi György. 214.
 Sabaudia. 421.
 Saligvarda. 352.
 Salis. 54.
 Salvaquadia. 133. II. 276.
 279. 282.
 Salvus conductus. 83.
 Samarjai Péter. 398.
 Sámuel deák. 398.
 Sándor János. II. 70.
 Sándor Márton. II. 68.
 Sándor Mihály. 213. 269.
 Sándor Pál. II. 204. 207. 208.
 Sátor. 250. 287.
 Sarcz. 46. 406.
 Sarczolatás. 199. 200. 228.
 234. 242. 305. 369.
 Sarnoneski. 81.
 Sarkadi Ferencz. II. 188.
 Sáros. 348.
 Sárosi András. II. 266. 271.
 Sárosi István. II. 267.
 Sárosi János. 17. 41. 48. 51.
 52. 53. 54. 70. 95. 125.
 197. 217. 222. 329. 356.
 396. 410. 411. 298. 366.
 367. II. 44. 54. 71. 144.
 157. 159. 194. 203. 210.
 Sárpatakiné. 398. II. 67.
 Sarraskier. 418. 419.
 Sár-Réte. 350.
 Scherfenberg generalis. 54. 55.
 56. 64. 65. 81. 82. 83. 89.
 118. 133. 134. 137. 139.
 140. 141. 145. 157. 165.
 167. 168. 169. 177. 186.
 188. 191. 203. 204. 211.
 236. 246. 247. 248. 272.
 280. 299. 300. 301. 303.
 311. 316. 331. 334. 335.
 340. 348. 364. 369. 372.
 379. 380. 381. 382. 388.
 389. 390. 402. 404. 415.
 417. II. 1. 8. 10. 12. 15.
 25. 35. 82. 89. 90. 101.
 106. 128. 226. 228. 230.

- Schinn. II. 177.
 Schultz. 14. 15. 317.
 Sebes. II. 129.
 Sebesi Benjamin. 397. II. 66.
 Secretarius. II. 98 111. 115.
 275.
 Segesvár. 16. 41. 49. 419. II.
 71. 145.
 Segesvári követ. 72. 213.
 Segesvári polgármester. 41. 397.
 S gervári szék. 59. II. 251.
 257. 258. 261. 262.
 Segítő serog. 96. 100.
 Semki János. 291.
 Sendelyezés. 182.
 Senyeci István. 204.
 Seps-kézdi és orbaiszéki köve-
 tek. 213.
 Sepsi Sz-György. 57. 265.
 Serédi Benedek. 18. 20. 266.
 Sibó. 133.
 Suki István II. 274.
 Signum. 325.
 Siklós. II. 203 213.
 Simén János. II. 267.
 Siméu Mihály. II. 267.
 Simon Ferencz. II. 67.
 Simon Mihály. II. 66.
 Simon tornya. II. 89.
 Skerlet. 216. 218. 327. 329.
 330. II. 67. 130. 203. 205.
 206.
 Skorlát. II. 128. 129.
 Smathyn. 373.
 Só. 231.
 Sóaknák. 284. 285.
 Sodomia . 17. 28.
 Somlyaiak. 370.
 Somlyai főkapitány. II. 148.
 196.
 Somlyai katona. 185.
 Somlyai praesidiariusok. 40. 56.
 169. II. 147.
 Somlyó. 410. 167. II. 28. 33.
 37. 59 196. 229. 270.
 Sorban vajda. 85. 368. II. 8.
 27. 54. 180. 185.
 Spanheim. 79.
 Spanyol király. II. 181.
 Spinola. 140. 364.
 Springesenek. II. 154.
 Stefán. 391.
 Stenczel Ferencz. II. 68.
 Stratmann. 38. 39. 65. 80. 82.
 318. II. 89. 117.
 Strázsa 183. 269.
 Strim. 84.
 Suki Mihály. 214. II. 68. 274.
 Suki Pál. II. 68. 274.
 Süle(l)me i mező. 133.
 Supremus generalis. II. 107.
 Susták. II. 232.
 Svécziai residens. II. 91.
 Svéd rendek. II. 127.

Sz.

- Szabad kereskedés. 9. 14.
 Szabados személy. 268.
 Szabó János. II. 268.
 S. Szabó János. II. 68.
 Szabó Keresztély. 213. 413. II.
 46.
 Szabolcsmegyei hajduság. 204.
 Szabó Mihály Deák. II. 70.
 Szacsali Mátyás. II. 271.
 Szadvár. 85.
 Szalánczi István. II. 67.
 Szalacsi János. II. 199.
 Szalai. II. 114.
 Szalánczi István. 214. 397.
 Szalánczi János. II. 274.
 Szállás osztó. 268.
 Szalma. II. 111. 113.
 Szalonna. 270. 279.

- Szamos. 42. 163. 203. 222.
 246. 261. 273. 289. 294.
 306. 345. 347. 363. 376.
 377. 380. 394.
- Szamosfalva. 170. 186. 187.
 267.
- Számtartók. 44.
- Szamosujvár. 42. 47. 67. 346.
 II. 38. 64. 189. 217. 229.
 258. 272. 181.
- Szamosujvárba küldendő gyal-
 gokról. 40. 41.
- Szamosujvári vice-kapitán. 62.
- Szamosujvári vitézek. II. 285.
- Szaniszló Zsigmond. II. 271.
- Szántás. 248.
- Szántó Mihály. II. 270.
- Szanthmári János. II. 271.
- Száradi István. II. 268.
- Szarvas (város). 220.
- Szász fejedelem. 319.
- Szász mesterek. 44.
- Szász nemzet. 61. 152. II. 265.
- Szász papok. 44. II. 257. 258.
 260. 261. 262. 263.
- Szász rendek. II. 127.
- Szász-Régen. 362.
- Szász-Sebes. II. 233. 234. 237.
 238. 239. 248. 249. 251.
 252. 253. 255.
- Szász-Sebes szék. 59. 339 II.
 255. 261.
- Szász v. f. residens. II. 91.
- Szászváros. II. 233. 234. 235.
 237. 238. 240. 243. 244.
 247. 248. 250. 251. 252.
 254. 256.
- Szász városok. 52.
- Szász városokon kívül lakó ren-
 dek. 44.
- Szászváros szék. 59. II. 185.
 255. 262.
- Szathmár. 12. 13. 27. 29. 46.
 63. 54. 67. 89. 108. 128.
 137. 140. 141. 164. 304.
 328. 338. 344. 404. 417. II.
12. 15. 25. 32. 55. 56. 59.
 60. 63. 95. 96. 97. 98. 99.
 100. 101. 104. 105. 114.
 122. 138. 155. 168. 174.
 178. 198. 200.
- Szathmáriak. 66. II. 25.
- Szathmári commendans. 22. 24.
 27. II. 228.
- Szathmári (német) tiszték. 204.
- Szathmári postamester. II. 26.
- Szathmári tiszték. II. 26.
- Szathmár vármegye. 204.
- Szeben. 16. 19. 30. 39. 44. 49.
 51. 52. 56. 62. 69. 76. 91.
 110. 111. 113. 125. 129.
 136. 142. 143. 144. 146.
 147. 150. 151. 152. 153.
 154. 155. 156. 158. 161.
 162. 170. 174. 178. 179.
 188. 192. 197. 199. 209.
 223. 229. 233. 248. 257.
 262. 264. 265. 270. 271.
 273. 276. 284. 285. 291.
 303. 306. 308. 309. 310.
 316. 320. 334. 335. 341.
 342. 343. 345. 346. 349.
 350. 363. 367. 368. 372.
 373. 385. 401. 403. 407.
 408. 411. 412. 413. 414.
 II. 28. 29. 30. 46. 47. 48.
 49. 51. 52. 71. 144. 156.
 189. 191. 233. 235. 246.
 247. 248. 250. 252. 253.
 257. 272. 282. 284. 290.
 292. 293. 294.
- Szebeni centumpáterek. 155.
- Szebeni czehek. 155.
- Szebeniek. 215. II. 277.
- Szebeni főtiszt uramék. 56: II.
 273.
- Szebeni görögök. II. 72. 246.
- Szebeni gyalogság. II. 200.
- Szebeni Hering Mátyás. 398.
- Szebeni hostádt. 326.
- Szebeni királybíró. 19. 71. 155.
 156. 213. 332. 413. II. 145.

- Szebeni polgár. 332.
 Szebeni polgár mester. 71. 155.
 156. 213. 369. 413. II. 145.
 Szebeni polgármester és király-
 bíró II. 284.
 Szebeni republica, II. 48.
 Szebeni Szabó Györgyné. 400.
 Szebeni tanács. 56. 155. 156.
 Szebeni vásár. 400.
 Szebeni szék. 59. II. 31. 250.
 257.
 Szeged. 134. II. 7. 51.
 Szegedi mező. 208. 249.
 Szegénység. 268. 281. 287.
 292. 294. 344. 358. 363.
 Szék. 35. II. 159. 264. 266.
 Székek. 132. II. 74. 76. 265.
 278.
 Székbíró. 271. 413.
 Székek altisztei. 44.
 Székek birái. 37.
 Székely András. II. 269.
 Székely Boldizsár. 213. 400. II.
 269.
 Székely gyalogok. 48.
 Székely had. II. 182.
 Székely Márton. II. 70.
 Székely Mózes. 398. II. 70.
 182.
 Székely László. 16. 18. 40. 42.
 49. 50. 70. 179. 215. 269.
 333. II. 67. 233. 265. 273.
 295.
 Székelység. 61. 68. 368. 408.
 II. 125. 265. 274.
 Szekér. 180. 185. 194. 200.
 227. 242. 267. 272. 319.
 320. 327. 333. II. 80. 134.
 226.
 Szekeres Gergely. II. 71.
 Szekeres ló. 63. II. 29. 39.
 169.
 Székes-Fehérvár. 337. 350. II. 8.
 Széki István. 399. II. 66.
 Széki Márton. II. 73. 188. 193.
 270.
 Széki uram. II. 100.
 Szélben való hely. 326.
 Szelim Ghiraikrimi khan. 241.
 Szelisteszék. 21.
 Szélmente. 277.
 Széna. 182. 384. II. 111. 113.
 122. -
 Szendrő. 319.
 Szent-Anna. 380. 381.
 Szent had. 114.
 Szent Job. 73. 204. 338. 404.
 405. 406. 407. II. 206. 213.
 224. 225.
 Szent-jobiak. 66.
 Szent-Iványi Sámuel. II. 71
 271.
 Szentkereszti András. II. 270.
 Szentlélek. II. 137.
 Szentléleki Bálint Dénes. 401.
 Szentes Miklós. 220.
 Szentmiklósi Lukács Gy. 401.
 Szent Pál. 381.
 Szentpáli Sámuel. 213.
 Szent Péter (falu). 170.
 Széplaki István. II. 268.
 Szerdahelyszék. II. 59. 255.
 261.
 Szerdár. 147. 149. 150. 151.
 159. 163. 165. 168. 196.
 197. 199. 205. 206. 225.
 226. 228. 253. 282. 285.
 286. 287. 307. 309. 310.
 329. 340. 393. 358. 370.
 394. II. 43.
 Szerdár fermánja. 234.
 Szeredai István. II. 66. 267.
 Szerém. 35.
 Szerszámos ló. II. 89.
 Szescsori Máthé. II. 66.
 Sziget. 360. II. 8. 115. 124.
 Szikszai György. 214. II. 268.
 Szilágy-Cseh. 134. 338. II.
 276.
 Szilágyi. 235. 344. II. 86.
 Szilágyi András. II. 71.
 Szilágyi Mihály. 168.

- Szilvási Gáspár. 398. II. 69.
 Szim. II. 95. 96. 97. 113. 151.
 172. 173. 176. 178. 180.
 185. 199.
 Sziplaki Márton. II. 67.
 Szöcs Bálint. II. 67.
 Szöcs Domokos. II. 269.
 Szöcs János. II. 267.
 Szofia. 301. 356. II. 130. 131.
 Szökevény. 98. 102. 364.
 Szökött szolgál. 9. 268. 302.
 Szolgák. 94. 95. 227. 269. 371.
 268. II. 133. 135.
 Szolimán passa. 207. 357. 359.
 360. 391. II. 202.
 Szöllős. 220. II. 184.
 Szolnok. 165. 220. 304. 410.
 415. II. 10. 35. 175.
 Szolnok várnegye. 57. 69. 265.
 262. II. 16. 73. 75. 93.
 Szolnokvárnegyvei neveltség. 209.
 Szotyori Gergely II. 70.
 Szörcei Ferencz. II. 269.
 Szövétnek. 269.
 Szövetség. 84.
 Szpahi 144.
 Szpahiak agája. II. 133.
 Sztri. 372.
 Szultán Szuliman Khan. 238.
 239. 240. 252. 256. II. 289.
 Szulimán sultán. 74. II. 182.
 Szüret 63.
 Szurdok. 139.
 Szyaus passa. II. 289.

T.

- Taaf. II. 288.
 Tábor. 221. 277. 216. 217.
 334. 347. 370. 384.
 Táborba szállás. 283.
 Tábori ember. 216.
 Tábori költség. II. 203.
 Táborozás. 216. 261. 361. 384.
 Tallér. 277. 290. 291. 369.
 405. 406. 99. 103. II. 107.
 153. 155.
 Tanács urak. 270. II. 107. 210.
 277.
 Targoncza. 183.
 Tarka paripa. II. 146.
 Tarsoly Péter. II. 267.
 Tatár. 35. 49. 81. 88. 90. 100.
 189. 256. 261. 298. 308.
 312. 328. 329. 347.
 Tatár Ferencz. II. 270.
 Tatár chán. 165. 330. 217. 218.
 II. 53. 132.
 Tatárdulás. 102.
 Tatárhad. 66. 96. 128. 131.
 132. 136. 203. 217. 221.
 238. 240. 241. 247. 281.
 289. 293. 297. 321. 328.
 336. 354. 359. 360. 365.
 368. 386. II. 7. 34. 45. 53.
 80. 171.
 Tatár segítség. 328. 83.
 Taxa. 49.
 Taxás városok. 44. 61.
 Tavaszí vetés. II. 142.
 T. Bereczki István. II. 71.
 Tehén. II. 231. 283.
 Teke. II. 15.
 Tekergő. II. 280.
 Tekintet. 344.
 Teknő. 183.
 Teknős béka hus étel. 304.
 Tél. 130. 217. 281. 303.
 Teleki Mihály. 17. 42. 47. 50.
 51. 53. 54. 63. 69. 70. 110.
 134. 145. 151. 157. 176.
 179. 215. 217. 219. 251.
 277. 278. 279. 281. 291.
 294. 312. 314. 315. 316.
 333. 335. 372. 396. II. 30.
 65. 78. 89. 139. 146. 159.

162. 168. 190. 209. 273.
274. 298.
- Téli szállás. 352. 402. 404.
416. II. 32. 60. 165. 168.
203. 211. 218. 221. 291.
- Telonia. 97.
- Teljhatalmu comissarius. II. 136.
- Teljhatalmú követ. II. 214. 217.
- Templom. 97. 160. 204.
- Teremi András. II. 267.
- Terhes asszony. 234. 242.
- Terminus. 255. 257. 374. 385.
II. 96.
- Thorda. 22. 40. 170. 272. 279.
292. 305. 347. 410. II. 159.
277.
- Thordai Gábor. II. 261.
- Thoroczkay Mihály. 18. 214.
II. 159.
- Thoroczkay Péter. 214. II. 67.
274.
- Tiel János. II. 215. 217. 223.
228. 275.
- Tihaja. 395. II. 202.
- Tihó. 139.
- Tirnevicei tábor. 354.
- Tirol. II. 24.
- Tisza. 277.
- Tiszt. 269. 270.
- Tisztviselők. 270. 271.
- Titkos irás. II. 25. 27.
- Titkos cancellaria. 203.
- Titkos ordinatia. 352.
- Titok tanács. 85.
- Tivadar István. 18.
- Tokaj. 328. II. 114.
- Tökölyi. 29. 30. 31. 49. 52.
53. 55. 56. 83. 86. 87. 89.
99. 124. 126. 128. 129. 130.
131. 132. 133. 134. 137.
141. 147. 158. 159. 162.
166. 179. 184. 185. 187.
188. 193. 194. 197. 199.
200. 201. 202. 208. 209.
217. 218. 225. 226. 228.
229. 232. 233. 234. 236.
242. 243. 247. 248. 249.
251. 257. 276. 281. 283.
297. 301. 328. 329. 331
350. 358. 365. 368. 373
383. 395. 411. II. 206. 278.
- Tököly kapikiaja. II. 133.
- Tökölyiné. II. 42. 54. 114.
- Tolberg. 79.
- Toldalagi András. 397. II. 68.
75.
- Toldalagi János. 42. 50. 61. 71.
397. II. 67. 71. 73. 97. 114.
148. 156. 178.
- Toldiné. 397. II. 66.
- Tolmács szék. II. 250. 257.
258. 262. 263.
- Tolnai Dániel. II. 271.
- Tolvajok. 109. 125. 194. 200.
282. II. 189. 280.
- Tolvajság. 217.
- Tompai István. II. 68.
- Tömlőcz. II. 19. 178.
- Tömlőczözés. 268.
- Tömösvár. 10. 35. 36. 78. 106.
135. 281. 320. 391. II. 7.
88. 114. 129. 217. 224.
- Tömösvári hadak. 165.
- Tömösvári részek. 36.
- Tömösvár ostroma. 35. 98. 102.
II. 79.
- Tordai István. II. 66.
- Tordai János. 214. II. 270.
- Tordai mező. 283. 285.
- Tordai Simén Mihály. II. 26.
- Tordavármegye. 17. 20. 59. 61.
69. 265. II. 75. 124. 159.
239. 260. 262. 274.
- Tordavármegye követei. 214.
- Torma Kristóf. 214.
- Torma Istvánné. II. 68.
- Torna. 319.
- Tornya Péter. 18. 44. 71. 143.
396. II. 69.
- Tornyok. 181. 182.
- Toroczkay István. 17. 18. 50.
71. 232. II. 71. 75. 196.

LVI

- Thoroczkay Mátyás. 214. 319.
 II. 67. 267.
 Thoroczkay Péter. 18. 399.
 II. 67. 75. 267. 274.
 Torok. 308. 309. 319. 342.
 Török. 35. 37. 38. 81. 88. 90.
 99. 130. 164. 189. 197.
 262. 274. 312. II. 79. 92.
 100. 105. 118. 132. 211.
 213. 274. 281.
 Török arany. 48. II. 264.
 Török deák. 350.
 Török fegyver. 227.
 Török Ferencz. II. 271.
 Török föld. 290. 291. 319.
 324. 353.
 Török had. 66. 96. 111. 128.
 131. 132. 135. 203. 221.
 247. 281. 289. 293. 321.
 368. 386. II. 53. 171.
 Török járom. 117. 119. 172.
 221. 317. 403. II. 23. 90.
 92. 117. 140. 216. 226.
 Törökök jövedele. 324. 326.
 Török kezénél levő helyek. 275.
 Török követ. II. 114.
 Török nemzet. 158.
 Török Pál. II. 267.
 Török portéka. 132.
 Török szultán. 96. 100.
 Török tábor. II. 225.
 Török tisztek. 227.
 Töröktől való félelem. 338.
 Török uralom. II. 216.
 Török várak. 148. 151.
 Török végvárak. 204. 289.
 Török Zsigmond. II. 267.
 Torpai. II. 159.
 Törvény. 268.
 Tövis. II. 235.
 Tövisi rétek. II. 157.
 Tracta. 215. 222. 228. 275.
 279. 280. 288. 290. 294.
 300. 316. 318. 325. 339.
 343. 370. 371. 374. 375.
 II. 107. 109. 114.
 Tractatus. II. 117.
 Turi Ferencz. 400. II. 70. 269.
 Turzai. II. 54.
 Tűz. 181. 182. 271. 276. 277.
 341. 346.
 Tűz oltás. 271.
 Tűzes szerszámok. 181. 184. II.
 114.
 Tysmenica. 372.
 Tyuk. 321.

U.

- Udvar. 287. 374. 386. 412.
 413. II. 100. 107. 114. 133.
 Udvarház. 204. 205. 285. 369.
 Udvarhely. 57. 265. II. 117.
 244. 258.
 Udvarhelyszéki Geréb. 397.
 Udvarhelyszék. 18. 51. 370. II.
 71. 75. 148. 248. 258. 262.
 Udvarhelyszéki gyalogok. 54.
 Udvarhelyszék vitézlő rendi. 51.
 Ugocsa vármegye. II. 119.
 Ugron Ferencz. 16. 18. 50. 53.
 61. 69. 71. 399. 408. 410.
 II. 69. 75. 156. 189. 194.
 Ugron Pál. 213. 399. II. 69.
 Ujegyház. 16. 41. 351. II. 71.
 Ujegyházszék. 59. II. 254. 257.
 Ujvár. II. 5. 7.
 Unio. 227. II. 48. 50.
 Universitas. 18. 21. 59. 60. 66.
 68. 209. 265. 408. II. 29.
 125. 274.
 Ütközet. II. 213.
 Úton járó. 268.
 Utolsó veszedelem. 326. 343.
 395. II. 120.
 Utcza. 268.

V.

- Vadas. 220.
 Vadovits András. II. 94.
 Vág. 292.
 Vágó marha. 57. 133. 177.
 204. 261. 278. 291. 294.
 299. 305. 552.
 Vaj. 279.
 Vajda. II. 129. 183.
 Vajda Hunyad. 399. II. 125.
 Vajda János. 278. II. 68.
 Vajna Dávid. II. 211.
 Vajna Orbán. II. 269.
 Valachia. 98. 103.
 Vallancs (Fordai.) II. 67. 267.
 Vallás. 97. 337.
 Vallás megváltozása. 88.
 Vallendorf Joachim. 49. 50.
 Vallis. 12. 24. 49. 108. 140.
 364. II. 121.
 Valthidi András. 413. II. 46.
 Ványai Sámuel. 18.
 Vár. 160. 226. 236. 281. 336.
 386. 394. II. 40. 42. 106.
 130. 217. 281.
 Vardenburg. 20.
 Vármegyék altisztei. 44. II. 112.
 Várad. 9. 10. 12. 34. 35. 36.
 73. 74. 78. 104. 135. 145.
 163. 165. 178. 191. 204.
 219. 220. 221. 256. 278.
 281. 284. 338. 340. 250.
 410. II. 43. 51. 88. 114. 122.
 124. 128. 130. 132. 153.
 155. 183. 184. 206. 217.
 224.
 Várad ostroma. 35. 98. 102. II.
 79.
 Váradia. 217. II. 114.
 Váradia hadak. 165.
 Váradia László. II. 271.
 Váradia passa. 101. 196. II. 78.
 132.
 Váradia részek. 36.
 Váradia sanczokság. II. 44.
 Vargyasi Dániel István. 59. II.
 73.
 Városi civilis jurisdictio. 270.
 Város köfalai. 333.
 Városbeli lakosok. 337.
 Város megtorlása. 266.
 Városi rend. 271.
 Vas Dániel. II. 71. 266.
 Vas György. S. II. 68.
 Vas Mihály. II. 267.
 Vaskapu. II. 11. 100. 148. 149.
 150. 151. 283.
 Vásárhely. 370.
 Vásárhelyiek. 278.
 Vásárhelyi sokadalom. II. 123.
 Vasvári. II. 276.
 Vasallus. II. 120.
 Vectura. 59. 121. 131. II.
 221.
 Veder. 177.
 Védelem. 96. 98. 99. 100. 103.
 118.
 Végbeli passák. 243. 251.
 Végbeli tiszt. 63. 72. 133. 329.
 Végek. 31. 66. 75. 286. 290.
 II. 129. 130.
 Végső veszedelem. 321. 406.
 Vejbei. II. 114.
 Véka. 49. 264. II. 105. 111.
 112.
 Velence. 7. 30.
 Velenceések. II. 181.
 Venczel Jakab. II. 58. 115.
 116. 120. 154. 156. 187.
 197. 198. 200.
 Verdenburgi András István. II.
 212. 291.
 Verder György. II. 270.
 Verem. 193. 200. 232. 264.
 Veres László. II. 67.
 Veres János. II. 70.
 Veres Péter. 397.

LVIII

- Vermes buza. 282.
 Vérontás. 305.
 Vesselényi Pál. 19. 22. 26. 27.
 II. 67.
 Veszterményi. 164.
 Veterani. 140 190. 191. 192.
 193. 199. 233. 275. 288.
 364. II. 26. 31. 32. 57. 58.
 61. 63. 75. 78. 85. 86. 97.
 114. 119. 138. 141. 142.
 145. 146. 151. 152. 154.
 162. 163. 164. 168. 169.
 173. 175. 176. 186. 189.
 273. 275. 276.
 Vezér. 130. 194. 200. 216.
 217. 218. 219. 226. 240.
 328. 329. 330. 348. 349.
 II. 129. 132. 211.
 Vezér fermánja. 234.
 Vida. 277. 304.
 Vigyázó hadak. 46. 68. II. 145.
 Világos vár. 9.
- Vilhelm János. II. 59.
 Vincz. II. 237. 238. 247. 252.
 253.
 Vinczi hegyek. 320.
 Vinczi rétek. 308. 309.
 Vitéz Ferencz. II. 67.
 Vitéz Gáborné. II. 67.
 Vitéztlő rend. 15. 225. 270. 271.
 II. 99. 110.
 Vizakna. 57. 61. 69. 265. 399.
 410. II. 72. 125. 147. 242.
 264. 270.
 Vizaknai Nagy István. 47. 330.
 331. 351.
 Vitéz Gáborné. 398.
 Visinczki. 69. 312. II. 12.
 Vizinszky Constantin. 393. II.
 143.
 Vober Ádám János. II. 1.
 Vonó marha. II. 114. 145. 146.
 155. 163.

Z.

- Zab. 63.
 Zabola. 227.
 Zálog. 291. 332. II. 140. 176.
 179.
 Zár. 383.
 Zaszorovenzi kozák. 354.
 Zarándvármegye. 35. 61. 69.
 194. II. 125. 240. 259. 260.
 Zászló. 188. 227. 271.
 Zendülés. 271.
 Zetelaki lakosok. 43. 44
 Zeyk László. II. 268.
 Zeyk Miklós. 399.
- Ziegler János. 213.
 Ziegler István. 280.
 Ziegler Mihály. II. 46.
 Zolkiev. 81. 84.
 Zoltai István. II. 267.
 Zolya István. II. 69. 268.
 Zolyomi. II. 182. 270.
 Zsák. 60. 133. II. 226.
 Zsákmány. 194. 268. II. 206.
 Zsidó. 43. 70.
 Zsoldos. 60. 62. 68. 94.
 Zöld vetés. 193. 200.

Hibaigazítás.

I. kötet.

- 12-ik l. *felül* 10-ik sor elejeket *helyett olvasd* dolgokat.
13-ik l. *felül* 11-ik sor tévedéséből *helyett olvasd* tetszéséből.
20-ik l. *felül* 4-ik sor poenabam *helyett olvasd* poenában.
37-ik l. *alól* 10-ik sor multis *után kimaradt* hominum.
37-ik l. *alól* 5-ik sor tali *elől kimaradt* nunc.
37-ik l. *alól* 2-ik sor ab . . ente *helyett olvasd* abnuentes.
38-ik l. *felül* 13-ik sor quie *helyett olvasd* quietem.
39-ik l. *felül* 9-ik sor quanto *helyett olvasd* quantocius.
41-ik l. *felül* 10-ik sor megvitt *helyett olvasd* megirt.
44-ik l. *alól* 14-ik sor amissionum bonorum *helyett olvasd* amissionum bonorum.
51-ik l. *alól* 8-ik sor persequantassék *helyett olvasd* prosequantassék.
53-ik l. *alól* 15-ik sor peczeki *helyett olvasd* peteki.
70-ik l. *felül* 5-ik sor azon *helyett olvasd* az.
70-ik l. *felül* 15-ik sor ferien *helyett olvasd* facientem.
83-ik l. *felül* 7-ik sor secus *helyett olvasd* secum.
86-ik l. *alól* 10-ik sor Pál *helyett olvasd* Mihály.
129-ik l. *alól* 6-ik sor Praesidentis *helyett olvasd* Residentis.
174-ik l. *alól* 13-ik sor Vehác *helyett olvasd* Vehéc.
192-ik l. *alól* 6-ik sor Cinnotuerant *helyett olvasd* (innotuerant).
218-ik l. *felül* 5-ik sor ismét *helyett olvasd* innét.
220-ik l. *alól* 14-ik sor csak *után kimaradt* azon.
226-ik l. *felül* 3-ik sor tánczoltatta *helyett olvasd* sanczoltatta.
226-ik l. *felül* 9-ik sor küldötte *helyett olvasd* küldette.
229-ik l. *alól* 13-ik sor adhibent *helyett olvasd* adhibeat.
257-ik l. *alól* 17-ik sor keveredik *helyett olvasd* kevesedik.
280-ik l. *alól* 9-ik sor comunicatiojat *helyett olvasd* commotioját.
281-ik l. *felül* 19-ik sor hitet *helyett olvasd* hihet.
291-ik l. *alól* 18-ik sor még *helyett olvasd* meg.

- 300-ik l. *alól* 5-ik sor *restituentur helyett olvasd* *restituentur*).
- 322-ik l. *felül* 7-ik sor nehézségekben *helyett olvasd* *dolgokban*.
- 332-ik l. *alól* 4-ik sor Heffer *helyett olvasd* Flessner (Fleischer).
- 361-ik l. *alól* 14-ik sor fidelitis *helyett olvasd* fidelitatis.
- 376-ik l. *alól* 7-ik sor Spectabiles *helyett olvasd* Spectabilis.
- 392-ik l. *alól* 16-ik sor Suae *helyett olvasd* Sacratissimae.
- 404-ik l. *alól* 19-ik sor mittatur neque, h. o. mittatur, neque.

II. kötet.

- 5-ik l. *felül* 4-ik sor cum praesenti *helyett olvasd* 9. praesentis.
- 7-ik l. *alól* 15-ik sor Szegedre *helyett olvasd* Szeged.
- 8-ik l. *felül* 24-ik sor irt vala *helyett olvasd* irt vala :
- 10-ik l. *felül* 8-ik sor nélkül *helyett olvasd* nekik.
- 11-ik l. *alól* 13-ik sor promovealta *helyett olvasd* promovealom.
- 12-ik l. *alól* utolsó sor Alba-Julia után *kimaradt* die 10.
- 13-ik l. *felül* 9-ik sor vicecomitem után *kimaradt* comitatus.
- 15-ik l. *felül* 16-ik sor Domine *helyett olvasd* Dominus.
- 15-ik l. *alól* 10-ik sor amborum *helyett olvasd* ambarum.
- 20-ik l. *alól* 5-ik sor ransitui *helyett olvasd* transitui.
- 30-ik l. *felül* 8-ik sor honorario *helyett olvasd* honorario.
- 30-ik l. *alól* 6-ik sor arduam *helyett olvasd* ardua.
- 36-ik l. *alól* 12-ik sor vagon. Instuljanak *helyett olvasd* vagon :
instáljanak.
- 48-ik l. *alól* 14-ik sor néha *helyett olvasd* noha.
- 58-ik l. *felül* 6-ik sor dieta *helyett olvasd* dicta.
- 59-ik l. *felül* 11-ik sor quartiriorum után *kimaradt* a)
- 61-ik l. *felül* 3-ik sor ere *helyett olvasd* e re.
- 61-ik l. *felül* 17-ik sor Sabris után *kimaradt* (igy : e h. Salvis).
- 72-ik l. *felül* 19-ik sor nr. t. is *helyett olvasd* is nro t.
- 74-ik l. *alól* 4-ik sor obstantae *helyett olvasd* obstante.
- 78-ik l. *alól* 6-ik sor fatienum, *helyett olvasd* facien.
- 84-ik l. *felül* 14-ik sor profectura *helyett olvasd* profecturo.
- 99-ik l. *alól* 6-ik sor valamint *helyett olvasd* valamit.
- 103-ik l. *felül* 9-ik sor 27 *helyett olvasd* 24.
- 111-ik l. *alól* 13-ik sor nem el veszik *helyett olvasd* el nem veszik.
- 112-ik l. *alól* 10-ik sor követ, ott van azért *helyett olvasd* követ ott
van, azért
- 117-ik l. *felül* 5-ik sor éléb mi *helyett olvasd* élébbeni
- 121-ik l. *felül* 14-ik sor többre *helyett olvasd* többel
- 123-ik l. *felül* 16-ik sor elküldtem *helyett olvasd* elküldöm
- 131-ik l. *alól* 11-ik sor strenuerem *helyett olvasd* strenue rem
- 132-ik l. *felül* 3-ik sor dommio *helyett olvasd* dominio
- 135-ik l. *felül* 11-ik sor anflugiam meremito *helyett olvasd* aufugiam
me remitto

- 137-ik l. *felül* 1-ső sor *Illustrissim Domine helyett olvasd Illustris-*
simi Domini
- 149-ik l. *alól* 10-ik sor *nocet. Nec helyett olvasd nocet, nec*
- 150-ik l. *felül* 7-ik sor *Regni helyett olvasd Regnum*
- 150-ik l. *alól* 12-ik sor 26. *Aprilis helyett olvasd 20. aprilis*
- 176-ik l. *felül* 18. és 19-ik sor ki alkudják *helyett olvasd ki alkudják*
- 181-ik l. *alól* 5-ik sor *ellen, tesztem helyett olvasd ellen teszen*
- 200-ik l. *alól* 4-ik sor *ob firmate helyett olvasd obfirmate*
- 211-ik l. *alól* 15-ik sor *opus helyett olvasd apud*
- 211-ik l. *alól* 10-ik sor *tractibus helyett olvasd tractatibus*
- 215-ik l. *alól* 18-ik sor *afflicta helyet olvasd afflictæ*
- 217-ik l. *alól* 19-ik sor *in commoda helyett olvasd incommoda*
- 270-ik l. *alól* 12-ik sor *Kapos helyett olvasd Kabos*
- 275-ik l. *alól* 9-ik sor *statio helyett olvasd statioi*
- 280-ik l. *alól* 5-ik sor *Falkenstein helyett olvasd Falkenhain.*
-

